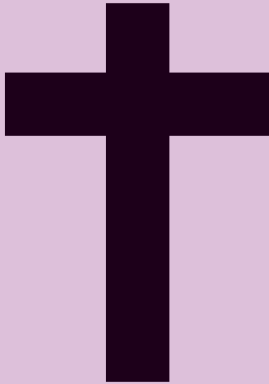


Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc



Bugawac: Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc New Testament

**Anötö ndê Yom Lênsêm Wakuc
Bugawac: Anötö ndê Yom Lênsêm Wakuc New
Testament**

copyright © 2013 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bugawac

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

1dcc5a6c-3c1e-54e8-aa77-af18a3782048

Contents

MATYU	1
MAK	74
LUK	119
JON	194
APOSEL	251
ROM	324
1 KORIN	360
2 KORIN	397
GALESIA	422
EPESAS	436
PILIPAI	448
KOLOSI	457
1 TESALONIKA	465
2 TESALONIKA	473
1 TIMOTI	478
2 TIMOTI	489
TAITUS	496
PILEMON	501
HIBRU	503
JEMS	531
1 PITA	540
2 PITA	551
1 JON	558
2 JON	567
3 JON	569
JUD	571
REVELESEN	575

Matyu ndê nawaê nayham Yom whê nawaê nayham dindéc sa-nga

Matyu in Yisu ndê ngacsêngomi 12 si dan, ma in ndê naê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têñ namata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinambu Yisu kégalêm in sa ti ndê ngacsêngom dan.

Matyu in ngac Israel-nga, ma in to nawaê nayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-nga nawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lênsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dôn, ma bu tôc asê bu yom hon nan propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nan nandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kédôhôn têt lau, ma pi gêt nan in kôm.

Nawaê nayham dindéc gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga hon. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlin (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau hon sêsôc in

ndê gôlin napa, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm têt lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôlin meñ kêpin su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sin.

Yisu ndê apai nadênan (Luk 3:22-38)

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si nadênan dindéc. In sa akên Dawid ndê, ma Dawid sa akên Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai.

³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nan Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nan munnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in

Hesekaya. ¹⁰ Hesekaya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têḅ Josaya ndê tēm lau Babilon-ḅga sēḅgaho lau †Israelḅga su, ma sêkôc ḅgac sa si sēḅḅoc gameḅ apa Babilon-ḅga gitôm lau gapocwalô-ḅga.

¹² Têḅ ḅḅoc lau Israel-ḅga sēḅbo gameḅ Babilon-ḅga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinambu lau Israelḅga sēḅbu akêḅ gameḅ Babilon-ḅga sēḅmeḅ, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gēm Maria nan kôc Yisu, ḅgac nan sēsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinaḅ, tēḅ Abraham ndê tēm ma meḅ tēḅ Kiḅ Dawid ndê tēm, Yisu ndê apanḅgaci 14 sēḅbo. Ma tēḅ Dawid ndê tēm ma meḅ tēḅ ḅḅoc lau Israel-ḅga sēḅḅoc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sēḅbo. Ma tēḅ ḅḅoc lau Israel-ḅga sēḅḅoc Babilon, e meḅ tēḅ ḅḅoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sēḅbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in ḅamiḅ dau dec. ḅac sêḅ in dinda Maria tēḅ

Josep su, magoc inlu sēḅbo sēwhiḅ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akêḅ ḅḅau Dabuḅ ndê. ¹⁹ Josep, nan sēḅmasaḅ yom bu nem Maria, nan ḅgac gitêḅ, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gēm bu hu in siḅ gelec.

²⁰ In kôc gauc dinaḅ su, goc Pôḅḅau ndê aḅela daḅ hoc dau asê tēḅ in ḅa mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apanḅgac, tōc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu ḅḅau Dabuḅ dau kêḅ balêkoc nan mbo in ḅatac ḅalôm. ²¹ Maria oc kôc balê daḅ, ma am oc sam in ndê ḅaê bu †Yisu, ḅahu bu in oc nem in ndê lau si yêc ḅac si sac ḅagêyô.”

²² Gêḅ hoḅ dinaḅ hōc asê ma bocdinaḅ Pôḅḅau ndê yom nan propet Aisaya hoc asê muḅ su, nan ḅandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nan. Awhê akiḅ daḅ oc daê e kôc balêkoc ḅgac daḅ, ma ḅac oc sēsam in ndê ḅaê bu Imanuel. [Ais 7:14]

(ḅaê ‘Immanuel’ dau ḅahu bu ‘Anötô mbo whiḅ yac.’)

²⁴ Têḅ ḅḅoc Josep tapo sa, nan in kôm gitôm Pôḅḅau ndê aḅela gic atu in, ma kôc Maria sa meḅ mbo in ndê andu ti in ndê awhê. ²⁵ Inlu sēḅbo sēwhiḅ dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê ḅaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sênsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-nga, têtj têtj Kij †Herod gêm gôliŋ mbo. Tiŋambu lau apa ŋatô sêhôt asê Jerusalem. Ŋac lau tigauc tu sêŋyalê tata-nga, ma sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-nga. ² Sêhôt asê ma sêndac, "Balêkoc naŋ bu ti lau Israel si kij, naŋ dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc daŋ pô yac mba gameŋ dec kêŋ puc yac bu in hôt asê su. Ma yac amêŋ bu atoc in sa ti apôŋ haŋduc têtj in."

³ Ŋac si yom dinaŋ kôm Kij Herod sô ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga hoŋ bocdinaŋ. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuŋsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sa sêpitigeŋ, ma ndac ŋac, "Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?" ⁵ Ma sêô in ndê yom ma sêsôm, "In dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-nga. Propet akwa daŋ to yom pi in muŋ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameŋ naŋ †Juda ndê toŋ sêwêkaiŋ. Malac atu-tu hoŋ naŋ sêyêc Juda ndê gameŋ, naŋ ŋadaŋ hôt gêlêc am su dom, ŋahu bu gôliŋwaga naŋ oc sa yêc am, naŋ oc ti ŋgac atu

tu yob aneŋ lau Israel-nga." [Mai 5:2]

⁷ Herod ŋgô yom hoŋ dinaŋ su, ma kêŋ ŋac sêsa si. Goc in gic lau tigauc dinaŋ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ŋac, bu bêt bocke tata dau meŋ hôt asê ma ŋac sêlic. Ŋac sic miŋ yom hoŋ têtj in su, ⁸ ma in kêkiŋ ŋac bu sêtêŋ malac Betlehem sêndi, ma sôm têtj ŋac, "Andi aŋsalê balêkoc dau, ma têtj ndoc mac atap in sa, naŋ goc ambu amêŋ akêŋ ŋawaê têtj aô bu aô dauŋ waloc, ma watoc in sa."

⁹ Lau dinaŋ sêŋgô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata naŋ sêlic su yêc ŋac si gameŋ ac pi-nga, naŋ wê ŋac gi e kalhac andu naŋ balêkoc yêc, naŋ ŋahô solop. ¹⁰ Ŋac sêlic tata dau dec kôm ŋac atac ŋayham atu. ¹¹ Sêsôt andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têtj balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ŋac sêkac si talhi sa, ma sêkêŋ si awalaŋ naŋ ŋaôli atu-tu têtj in kaiŋ gitôm gol, ma a ŋakwi ŋamalu ti gêŋ ŋamalu ŋayham. ¹² Têtj ndoc dinaŋ Anötô kêŋ puc ŋac ŋa mbê bu sêmbu sêtêŋ Herod sêndi dom. Bocdinaŋ sêlhô sêsa seŋ daŋ dau-nga daŋ, ma sêmbu sêtêŋ ŋac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têtj têtj lau tigauc dinaŋ sêhu ŋac siŋ su, Pômdau

ndê anjela danj suņ mbê têtj Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic in du. Bocdinaņ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaņ e tôm aô wakêtj puc mac.”¹⁴ Josep ngô anjela ndê yom su, goc tisa têtj ôbwêc dinaņ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si.¹⁵ Ma ñac sêmbo gameņ dinaņ, e Herod mbac ndu su. Ma ñalêtj dau dinaņ dec Pômdau ndê yom naņ propet danj hoc asê muņ su, naņ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm aneņ atunġac sa akêtj gameņ Isip-ņga meņ. [Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têtj ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, naņ Herod hôņ lau tiguauc bu sêkêtj ñawaê têtj in pi balê dau. Magoc ñac sêmeneņ dom, dec in kêyalê bu ñac sêņsau in, ma in tac ñandê atu. Goc kêkinj in ndê lau sinj-ņga sêtêtj Betlehem si, ma sic balêkoc ñgac dedec hoņ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameņ ñamakê-ņga whiņ. In tap ñawaê sa su yêc lau tiguauc, pi bêc naņ tata hôc asê ñac-ņga, ma bocdinaņ ñac sic balêkoc ñgac dedec e gi tap ñac naņ si yala tilu, naņ hoņ ndu.¹⁷ Ma tu dinaņ-ņga yom naņ propet Jeremaya to, naņ ñandô sa. In to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtaņ dangibo atu yêc malac Rama.* Raket ndê lau wakuc sêtaņ ñac si balêkoc naņ sinġa su. Ma lau danj sêtôm bu sênem malô ñac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeneņ

¹⁹ Tinjambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têtj Josep ña mbê,²⁰ ma sôm têtj in, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêtj gameņ Israel-ņga andi. Lau naņ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naņ hoņ sêmbac ndu su.”²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ñac sêmbu sêtêtj Israel si.²² Tigeņ Josep ngô bu Ake-laus gêm gôlinj gameņ Judia-ņga ô damba Herod su, dec tôc dau bu mbu têtj gameņ Judia-ņga ndi. Ma Pômdau kêtj puc in ña mbê bu têtj gameņ Galili-ņga ndi.²³ Goc ñac sêtêtj Galili si, ma sêndôc malac danj ñaê Nasaret. Ma bocdinaņ yom naņ propet akwa-kwa sêto muņ su, naņ ñandô sa pi Yisu. Ñac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam in bu ñgac Nasaret-ņga.”

3

Jon, Nġac Kêku Lau-ņga kêmasaņ Yisu ndê seņ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹ Tinjambu Jon, Nġac Kêku Lau-ņga hôc asê gameņ

* 2:18 Rama - malac saun danj naņ yêc kêpiņ Jerusalem.

Judia-nga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. ² Inj sôm têtj lau, "Anötö ndê gôlinj meŋ kêpinj su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj." ³ Gêtj dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su bocdec bu:

Namalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, 'Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc inj sa.' [Ais 40:3]

⁴ Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclhu, ma kic pinjkap yêc inj ŋampêbalê. Ma inj gêtj gêtj bambalinj gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêtj Jon si. Ŋac lau akêtj malac atu Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-nga, ma lau naŋ sêndöc Bu Jordan ŋamakê. ⁶ Ŋac sêhoc si sac asê têtj Jon, ma inj kêku ŋac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêtj gameŋ naŋ Jon kêku lau mbo, naŋ si. Têtj ndoc Jon gêlic ŋac inj sôm ŋac bocdec bu, "Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-nga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ŋandê naŋ lau propet sêkêtj puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj saŋgu ŋambwa, a? ⁸ Anjô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têtj daôm dom bu, 'Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-nga

Anötö oc kôc yac sa.' Aö wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham ndê atui sêo mac. ¹⁰ A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêtj ki ŋamata têtj ŋawakac, ma inj oc lêtj su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ "Aö wasôm têtj mac hoŋ bu ŋac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aneŋ su. Aö ŋac ŋambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ŋac akiŋ tu wakenj inj ndê atapa-nga. Aö dec kaku mac ŋa bu ŋambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigeŋ inj ŋac dau oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya. ¹² Inj meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋac naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, goc gic ŋandô sa sôc andu gêtj ŋandô-nga gi, ma tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapanj, naŋ gi."

Jon kêku Yisu
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22;
Jon 1:32-34)

¹³ Têtj dinaŋ Yisu meŋ akêtj gameŋ Galili-nga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon êŋku inj. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têtj inj ma sôm, "Am bu êmku aö, oc ŋayham. Bocke dec am sôm bu aö waŋku am?" ¹⁵ Tigeŋ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, "Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö, bu taŋkuc lêtj solop naŋ Anötö kêmasaŋ gwanaj su." Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êŋku inj. ¹⁶ Yisu gêlinj saŋgu su ma pi akêtj bu

meñ. Ma undambê kac sa, ma in gêlic Anötö ndê Nalau sip meñ gitôm balusi ma sac in ñahô. ¹⁷ Ma awha dañ sa akêñ undambê, nañ sôm bu, "Aô Atungac atac whin-nga dau dindec. Aô gatisambuc in ñandô."

4

Sadañ kêtôm Yisu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tinambu Nalau Dabuñ wê Yisu sa gameñ sawa gi, bu †Sadañ êntôm in. ² Yisu gêñ gêñ dañ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tinambu gêñ yô in ñandô. ³ Ma têtñ dinañ Sadañ hóc asê in ma sôm têtñ in, "Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têtñ hoc dindec bu sênem dau kwi ti gêñ danen-nga." ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, '*Gêñ danen-nga ñambwa kêtñ lau sêndöc tali dom. Nac danğa wambu yom hoñ nañ Anötö sôm, dec ñac oc sêndöc tali.*' "

⁵ Goc Sadañ kôc in sa pi malac dabuñ Jerusalem gi, ma kêtñ in kalhac †lôm dabuñ ñapoc lólôc. ⁶ Ma sôm têtñ in, "Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, '*Pômdau oc êñkiñ ndê añela bu sêyob am, ma sêpê am sa lólôc bu am tinğahim pi hoc dañ dom.*' " ⁷ Magoc Yisu sôm têtñ in, "Mba! Sêto yom dañ tiyham yêc bocdec bu,

'Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.' "

⁸ Goc Sadañ kôc in sa, ma lu sêpi lôc baliñ dañ si. Ma gameñ hoñ nañ kiñ nom-nga sem gôliñ, ma kiñ dau si awa ti gêñ ñayham-ñayham hoñ, nañ Sadañ têtñ têtñ Yisu. ⁹ Ma sôm, "Am bu pôtñ hamduc têtñ aô ma nem akiñ aô, goc wakêtñ gêñ hoñ dec sip am amam." ¹⁰ Magoc Yisu sôm têtñ in, "Mba, Sadañ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, '*Pôtñ hamduc têtñ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ in tawasê.*' " ¹¹ Têtñ dinañ Sadañ hu in siñ, ma añela sêmeñ ma sem akiñ in.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tinambu †Herod kêtñ ndê lau siñ-nga si ma sêkôc Jon dôtñ, ma sêkêtñ in ndöc gapocwalô. Ma têtñ ndoc Yisu ñgô ñawaê, goc in mbu têtñ gameñ Galili-nga gi. ¹³ In gi ndöc malac Nasaret dom, magoc in gi ndöc Kapenaom, malac nañ yêc kêtñ Bugictoñ Galili-nga. Muñ-nga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkaiñ nom yêc gameñ dinañ. ¹⁴ Nalêtñ dinañ yom nañ propet Aisaya to muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu dañ meñ pô lau nañ sêndöc Sebulun lu Naptali si gameñ nañ yêc kêtñ bugictoñ, ma yêc Bu Jordan ñamakê. Gameñ Galili-nga dinañ sêsam

bu lau apa si gameŋ, ma lau naŋ sêndöc dinaŋ, naŋ sêmbö tòm lau naŋ ŋasec atu kôm ŋac ahuc, ma tòm lau naŋ sêmpinŋ bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ŋawê atu su. [Ais 9:1-2]

17 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu gic hu ndê gwelenŋ nem mêtê lau-ŋga, ma inŋ hoc yom asê têtŋ lau bocdec bu, "Anötö ndê gölinŋ meŋ kêpinŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac sinŋ."

Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc inŋ-ŋga

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugictonŋ Galili-ŋga ŋamakê. Ma inŋ gêlic Saimon naŋ ndê ŋaê daŋ Pita, lu asi Andru. Inŋlu sêkêŋ wasaŋ sêmbö, bu inŋlu ŋgac sêkôc i-ŋga lu.

19 Goc Yisu sôm têtŋ inŋlu, "Amlu amenŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö, tòm naŋ kwahic dec amlu ahê i." 20 Ma ŋagahô inŋlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc inŋ.

21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, naŋ Jems lu Jon. Sêndöc waŋ sêwhinŋ damba Sebedi, ma sêpô si wasaŋ kic sêmbö. Yisu mbwêc inŋlu bu sêmeŋ sêŋkuc inŋ, 22 ma ŋagahô inŋlu sêhu damba ti waŋ sinŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac yêc gameŋ Galili-ŋga. Inŋ kêdôhônŋ lau mbo flôm wê-ŋga, ma gêm mêtê ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gölinŋ. Ma inŋ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ ŋayham sa.

24 ŋawaê pi gêŋ dau gêm gameŋ Siria-ŋga hoŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga lau sêkôc ŋac si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ Yisu si, ma inŋ kôm ŋac ŋayham sa. Lau naŋ sêhônŋ ŋandê atu, lau ti ŋalau sac, lau bôlinŋ, ma lau denŋden ti mbolocetê, lau ti ŋawapac hoŋ dinaŋ inŋ gêm ŋac sa.

25 Ma lau daêsam sêsa si ma sêŋkuc inŋ. Ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, ma ŋatô akêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga.* Ma ŋatô sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma ŋatô sêmeŋ akêŋ Bu Jordan ŋadaŋga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc

(Luk 6:20-23)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic bu lau daêsam sêŋkuc inŋ, goc pi lôc daŋ gi. Inŋ ndöc sic, ma inŋ ndê tsêŋomi sêtigasuc inŋ.

2 Ma inŋ gic hu kêdôhônŋ ŋac ma sôm,

3 "Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêŋgwiniŋ dau yêc inŋ aŋgô-ŋga. Inŋ gêlic ŋayham bu kôc ŋac sa sêmbö inŋ ndê gölinŋ ŋapu.

* 4:25 Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu 'malac amanlu.' Malac amanlu dinaŋ sêyêc Bugictonŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têtŋ ac pi-ŋga.

- 4 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ sêndöc ti űalôm űawapac. In oc kôm űac si űalôm timalô.
- 5 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau ti lêņ malô ma yom malô. Bu űac oc sêwêkaiņ gameņ nom-űga sambob.
- 6 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ atac whiņ ndu andô bu sêsa lêņ gitêņ eņ. In oc nem űac sa sêti lau gitêņ űandô.
- 7 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ tawalô lau. In oc tawalô űac.
- 8 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau ti űalôm űawasi. űac oc sêlic Anötö.
- 9 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ sêņsalê lêņ tu sêmbo ti yom malô-űga. In oc sam űac bu in dau atui awê ma űgac.
- 10 Anötö ndê mwasiņ gic waê lau naņ sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêņ gitêņ-űga. In gêlic űayham bu kôc űac sa sêmbo in ndê gôliņ űapu.

11 "Têņ ndoc lau sêkêņ kisa mac ma sêpu mac ti sêņgôliņ yom sac daêsam pi mac tu mac aņkuc aô-űga, naņ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiņ mac. 12 Atac űayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêņ űaôli űayham têņ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu űalêņ tigeņ, lau sêkêņ kisa Anötö ndê lau propet naņ sêmbo muņ su."

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm űawê

13 Ma Yisu sôm, "Dakêņ gwêc so sip gêņ daneņ-űga bu dakôm gêņ dau űayham. Ma mac ambo lau nom-űga űalôm atôm gwêc so. Tigeņ gwêc so bu űamakic niņga, oc dakôm űamakic sa tiyham űalêņ nde? In tisac su, ma tambaliņ siņ niņga, ma lau sêkwê dôņ.

14 "Ma mac ambo nom atôm űawê bu pô gameņ. Malac daņ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siņ dau kwi. 15 Ma têņ ndoc datuņ lam asê, oc taņgatöc űa suc ahuc dom. Taņkiņ sa bu űawê pô gameņ hoņ. 16 Bocdinaņ, akôm mêtê űayham yêc lau hoņ aņgô-űga, naņ gitôm mac nem űawê bu pô gameņ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê űayham, ma sêmpiņ Damam undambê-űga."

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 "Gauc nem dom bu aô gameņ tu waseņ Anötö ndê yom naņ Moses ti lau propet sêto yêc, naņ su-űga. Aô gameņ tu waseņ su-űga dom, tigeņ tu wakôm yom dau űandô sa-űga. 18 Yomandô, aô wasôm têņ mac bu undambê ti nom bu niņga, magoc yom űalhô sauņ daņ oc niņga yêc yomsu dom e aô dauņ wandic dabiņ gêņ hoņ. 19 Asa naņ kêgili yomsu naņ hêganôņ gêņ sauņ andô daņ, me kêdôhôn lau űatô

bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ŋamalac waêm̄ba yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Magoc asa naŋ danŋa wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhônŋ lau ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 20 Anŋô! Lau Palêsai ti †kêdôhônŋ-waga yomsu-ŋga sêŋsahê ŋanŋa bu sêti lau gitêŋ, tigenŋ aô wasôm têtŋ mac, bu mac bu ati lau gitêŋ ahôc gêlêc ŋac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yomsu dandic ŋamalac ndu-ŋga ŋahu

21 Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Mac anyalê yom naŋ Anötö kêŋ têtŋ abanŋi bocdec bu, ‘Ndic ŋamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa naŋ bu ndic ŋamalac ndu, naŋ oc tap ŋagêyô sa.’ 22 Tigenŋ kwahic dec aô wasôm têtŋ mac, bu asa naŋ tac ŋandê têtŋ ŋamalac danŋ, naŋ oc tap ŋagêyô sa gitôm inŋ naŋ gic ŋamalac ndu. Ma mac nem ŋagôliŋ danŋ sôm bu lau atu-tu sêmatôc ŋamalac naŋ sam ndê asidôwa bu ŋamalac gauc mbasi-ŋga. Magoc aô wasôm têtŋ mac, bu asa naŋ sôm yom kaiŋ dinaŋ, naŋ gitôm bu tap ŋagêyô lambwam-ŋga sa.

23 “Bocdinaŋ têtŋ ndoc am bu lic om ma bu kêŋ nem da têtŋ Anötö, ma bu gauc nem yom danŋ yêc amlu ŋamalac danŋ ŋasawa, 24 naŋ goc hu nem da siŋ yêc alta ŋamakê ma sa ndi tap ŋamalac dau

sa. Gêŋ ŋamata-ŋga amlu amasaŋ yom naŋ yêc amlu ŋasawa, goc mbu ndi ma kêŋ nem da têtŋ Anötö.

25 “Ma am nem têtŋ bu yêc ŋamalac danŋ, ma inŋ bu wê am têtŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga ndi, naŋ êmasaŋ yom têtŋ inŋ ŋagahô, têtŋ ndoc amlu anŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ŋgac dau oc kêŋ am têtŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga oc kêŋ am têtŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma inŋ êmbaliŋ am sôc gapoc-walô ndi. 26 Aô wasôm yom ŋandô têtŋ am, am oc ndôc gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem têtŋ hoŋ pacndê.”

Yomsu mockaiŋ-ŋga ŋahu

27 “Ma mac anyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom.’ 28 Tigenŋ kwahic dec aô wasôm têtŋ mac, ŋgac danŋ bu tahê awhê danŋ e ŋalôm ŋagalac, naŋ gitôm inŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga têtŋ inŋ su, yêc inŋ ndê ŋalôm.

29 “Am tanôm danŋa bu hê am têtŋ sac, goc kip tanôm dinaŋ sa ma êmbaliŋ niŋga. Am tanôm danŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiŋambu Anötö kêŋ am sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi. 30 Ma amam danŋa bu tim am, goc tim kic ma êmbaliŋ niŋga. Amam danŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma

tiŋambu sip ya lambwam-
ngā ti ŋamlic sambuc ndi.”

*Awhê lu ŋgac sêhu dau
siŋ dom*

³¹ “Ma Moses to yom daŋ
bocdec bu, ‘*Ŋgac daŋ naŋ
gauc gêm bu hu nawhê siŋ,
naŋ kên bapia sêhu dau siŋ-
ngā têtŋ nawhê, goc hu iŋ siŋ.*’

³² Tigeŋ aô wasôm têtŋ mac,
bu yom tigeŋ yêc bu ŋgac
hu iŋ nawhê siŋ, naŋ awhê
dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
whiŋ ŋgac daŋ. Ŋgac daŋ
bu hu nawhê siŋ ŋambwa,
naŋ kôm iŋ ti awhê mockaiŋ-
ŋga. Ma ŋgac wakuc daŋ
bu nem awhê dau, naŋ kôm
mêtê mockaiŋ-ŋga* whiŋ.”

*Dasôm yom tidôŋ goc
dakôm ŋandô sa*

³³ “Mac aŋyalê yom daŋ
tiyham naŋ Anötô kên têtŋ
abaŋi bocdec bu, ‘*Yom bocke
naŋ mac amatiŋ tidôŋ, naŋ
akôm popoc dom,*’ ma ‘*Yom
naŋ mac bu apuc dôŋ bu
yomandô yêc Pômdau aŋgô-
ngā, naŋ akôm ŋandô sa.*’

³⁴⁻³⁵ Magoc aô wasôm têtŋ
mac, bu asôm yom daŋ
tu apuc nem yom dôŋ-ŋga
dom. Asôm yom pi undambê
me pi nom tu bu apuc nem
yom dôŋ-ŋga dom, ŋahu bu
Anötô iŋ undambê ti nom
ŋadau. Ma asôm yom pi

Jerusalem dom, bu Anötô
kêyaliŋ malac dau sa ti iŋ
ndê kiŋ atu ndê malac. ³⁶ Ma
asôm yom pi nem ŋagôlônŋ
dom, bu mac atôm dom bu
akôm nem kêclaunŋ daŋ tisêp
me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc
bu kôm gêtŋ daŋ, naŋ sôm
‘Aêc, aô wakôm,’ ma bu
kôm dom goc sôm, ‘Mba,
aô wakôm dom.’ Yom ŋatô
bocke naŋ mac asôm tu apuc
yom dau dôŋ-ŋga, naŋ meŋ
akêŋ Sadaŋ ndê.”

*Daô sac naŋ sêkôm têtŋ
yac, naŋ dom*

³⁸ “Ma mac aŋyalê yom
naŋ Moses to bocdec bu,
‘*Ŋamalac daŋ bu ndic am
tanôm tisac, naŋ ndic iŋ ndê
ô. Ma asa naŋ tuc nem
ŋalhôm daŋ dulu, naŋ tuc
iŋ ndê dulu ô.*’ ³⁹ Tigeŋ

aô wasôm têtŋ mac bu akôm
mêtê sac ô mêtê sac naŋ lau
sêkôm têtŋ mac, naŋ dom.
Daŋ bu tap am sip alim
andô daŋga, naŋ kêtŋ daŋga
bu iŋ ndic whiŋ. ⁴⁰ Ma

ŋgac daŋ bu wê am têtŋ
lau sêmatôc yom-ŋga, ma iŋ
tac whiŋ bu am nemlhi iŋ
ŋa am nem gêtŋ sauŋ daŋ,
goc kêtŋ nem gêtŋ atu têtŋ
iŋ whiŋ. ⁴¹ Ma lau †Rom-
ngā si ŋgac siŋ-ŋga daŋ bu
kac yom am bu hoŋ iŋ ndê
wapa seŋ ŋasawa apê, goc

* **5:32** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ŋgac daŋ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ tu iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ, ma bocdinaŋ ŋac oc sêlic iŋ tôm awhê mockaiŋ-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têtŋ ndoc awhê dinaŋ nakweŋ hu iŋ siŋ, goc iŋ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anötô gêlic bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ ŋambwa, dec iŋlu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinaŋ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötô aŋgô-ŋga.

hoj wapa dau êmsêlêj seŋ ŋasawa baliŋ whiŋ iŋ ndi. ⁴² Êmgamiŋ nem gêj têj lau naŋ sêteŋ gêj têj am, naŋ dom, ma daŋ bu ndac am bu nem iŋ sa ŋa gêj daŋ, naŋ puc dômwêm iŋ dom.”

Atac whiŋ nem ŋacyo
(Luk 6:27-36)

⁴³ “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘*Atac whiŋ nem lau menpaŋ am-ŋga,*’ ma yom naŋ lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem ŋacyo.’ ⁴⁴ Tigeŋ aö wasôm têj mac bu atac whiŋ nem ŋacyo, ma ateŋ mbec tu lau naŋ sêkêj kisa mac-ŋga. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinaŋ, goc Damam undambê-ŋga oc sam mac bu iŋ atui awê ma ŋgac. Iŋ dau kêj ndê ac pi pô lau sac ti lau ŋayham, ma kêj u gic lau gitêj ti lau naŋ sêsa lêj giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau naŋ sêkôc takis-ŋga atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ ŋac, ma sêtec lau naŋ sêtec ŋac. Mac bu aŋkuc ŋac si mêtê, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ŋayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ŋatô. Bocdinaŋ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ŋayham hôc gêlêc lau sambuc? ⁴⁸ Akôc gauc pi yom hoj dinaŋ, ma akôm mêtê solop eŋ, tôm Damam undambê-ŋga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiŋ gitêj ŋatô

¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiŋ anem akiŋ Anötö-ŋga tu bu lau sêlic e sêmpiŋ mac-ŋga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpiŋ mac-ŋga, oc atap nem ŋaôli daŋ sa yêc Damam undambê-ŋga dom.”

Mêtê dakêj gêj têj lau-ŋga

² “Bocdinaŋ têj ndoc am bu nem lau ŋalôm sawa sa, naŋ goc sêc gêj dau ahuc. Ndic dahuc taŋ bu kêj puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ŋga naŋ sêtoc dau sa, naŋ sêkôm bocdinaŋ yêc lôm wê-ŋga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiŋ ŋac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su. ³ Tigeŋ têj ndoc am bu kêj gêj têj lau ŋalôm sawa, naŋ siŋ ma kêj gelec têj ŋac, ma yob bu lau daŋ sêŋgô ŋayom dom. ⁴ Bocdinaŋ am nem mêtê kôm yác lau-ŋga oc yêc siŋ dau. Ma Damam naŋ gêlic gêj naŋ yêc siŋ, naŋ oc kêj ŋaôli têj am.”

Mêtê daten mbec-ŋga
(Luk 11:2-4, 9-13)

⁵ “Ma têj ndoc am bu teŋ mbec, naŋ teŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu sêteŋ mbec sêlhac lôm wê-ŋga ti seŋ ŋamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpiŋ ŋac-ŋga. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc

sa su. ⁶ Têj tēm am bu teŋ mbec, naŋ goc sôc nem andu ŋalôm ma sêc gatam ahuc, ma teŋ mbec têtj Damam yêc malam naŋ lau daŋ sêlic dom. Ma Damam naŋ kêyalê gêtj naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc kêŋ ŋaôli têtj am.

⁷ “Ma têtj tēm mac bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ mbec baliŋ tôm lau sambuc dom. Ŋac gauc gêm bu mbec dau oc ŋandô sa tu ŋac si yom ŋalhô daêsam-ŋga. ⁸ Aŋkuc ŋac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanan su, gêtj naŋ mac apônâ.

⁹ Bocdinaŋ ateŋ mbec bocdec bu:

Daman, am naŋ mbo undambê. Am nem ŋaê lau sênem dabuŋ maŋ.

¹⁰ Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau. Kêtj lau danŋa wambu nem yom ŋapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêtj yac mba gö têtj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac ŋatôp kwi, tôm yac asuc lau naŋ sêkôm sac têtj yac, naŋ si sac ŋatôp kwi.

¹³ Yob yac têtj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têtj ŋgac sac Sadaŋ bu kôm yac ŋayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau naŋ sêkôm sac têtj mac, naŋ si sac kwi, goc Damam undambê-ŋga oc suc mac nem kwi bocdinaŋ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinaŋ.”

Mêtê dahu gêtj daneŋ-ŋga siŋ tu danem akiŋ Anötö-ŋga

¹⁶ “Ma têtj tēm mac bu ahu gêtj daneŋ-ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ akôm aŋôm andô masiŋ-masiŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga sêkôm, naŋ dom. Lau dinaŋ sêkôm aŋgô andô tisac, bu lau sêlic ma sêŋyalê bu ŋac sêhu gêtj daneŋ-ŋga siŋ ma tu dinaŋ-ŋga sêmpinŋ ŋac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpinŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinaŋ têtj tēm mac ahu gêtj daneŋ-ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ aliŋ bu ma amasaŋ daôm ŋapep. ¹⁸ Ma ŋalêŋ dinaŋ lau daŋ oc sêŋyalê dom bu mac ahu gêtj daneŋ-ŋga siŋ. Tigeŋ mac nem Damam naŋ mbo siŋ dau, naŋ kêyalê gêtj hoŋ naŋ yêc siŋ dau, ma bocdinaŋ oc kêŋ nem ŋaôli têtj mac.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neŋ, ma u oc nôm gêtj dau tibalê, ma lau kaŋ oc sênem kaŋ sa. ²⁰ Apo gêtj undambê-ŋga sa ti nem awa ŋandô, ma sop ti u oc seŋ su dom, ma gitôm dom bu lau kaŋ sêsôc sêndi bu sênem kaŋ. ²¹ Aô gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac nem ŋalôm ti gauc oc sap dôŋ ŋapanŋ.”

Namalac si tandô gitôm ya nawê

(Luk 11:33-36)

²² “Namalac si tandô gitôm ya nawê nan tôc seŋ têtj ɲac. Bocdinaŋ mac nem tanôm bu wê mac asa lêŋ ɲayham, goc mac nem ɲamlic ɲagêŋ hoŋ oc yêc nawê ɲalôm eŋ. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêŋ sac-ɲga, goc mac gacgeŋ ambo ɲasec ɲalôm. Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo nawê ɲalôm, magoc asa lêŋ ɲasec-ɲga, nan dec ɲasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akinj ɲadau lu dom

²⁴ “Namalac danj gitôm dom bu nem akinj ɲadau lu, bu in oc tec danj, ma atac whin danj, me sap danj dôŋ ma pu danj. Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ɲga lu lu sa ti mac nem ɲadau.”

Dahêgo dauŋ dom

(Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinaŋ-ɲga dec ahêgo daôm dom tu gêtj aneŋ-ɲga ti anôm-ɲga, me tu ɲakwê asôc-ɲga. Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêtj dinaŋ in gêtj atu. Gêtj daneŋ-ɲga in gêtj atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ɲamlic ɲagêŋ hoŋ, ma gêtj dinaŋ in gêtj atu. ɲakwê asôc-ɲga in gêtj atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. ɲac sêsô gêtj dom, sêhoŋ gêtj ɲandô ma sic sa sôc andu gêtj ɲandô-ɲga dom. Tigeŋ Damam undambê-ɲga

gôlôm ɲac. Ma in tac whin mac ɲamalac hôc gêtjêc mbac hoŋ su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ɲga?

²⁸ “Tu sake-ɲga mac nem ɲalôm ɲawapac tu ɲakwê asôc-ɲga? Akôc gauc pi ɲaola ɲayham nan sêpo sêlhac kwanj ɲalôm, nan sêkôm gwelenj ti sêmasanj ɲakwê dom. ²⁹ Tigeŋ aô wasôm têtj mac bu Kin Solomon in sôc ɲakwê ɲayham andô, magoc in ndê gôlônj ti ɲawasi hôc gêtjêc ɲaola dinaŋ danj su dom. ³⁰ O mac lau nan akêŋ whin gwalec, aŋgô! Kwanj ti ɲaola nom-ɲg a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ su. Magoc Anötö kêŋ gêtj dau ti ɲadalô ɲayham, ma yob ɲapep. Ma bocdinaŋ anyalê bu yom ɲandô, in oc yob mac, ma kêŋ ɲakwê têtj mac whin.

³¹ Bocdinaŋ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneŋ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ɲakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc nan sêŋyalê Anötö dom, nan sêhêgo dau tu gêtj hoŋ dinaŋ-ɲga, tigeŋ Damam undambê-ɲga kêyalê su bu mac apônda gêtj hoŋ dinaŋ. ³³ Gêtj ɲamata-ɲga akôm ɲanŋa bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlinj ɲapu, ma bu asa in ndê lêŋ gitêtj. Ma in oc yob mac tu gêtj nom-ɲga-ɲga whin.

³⁴ “Bocdinaŋ ambo ti nem ɲalôm ɲawapac tu gêtj

lanjsê-nga dom. Ahu sin yêc e lanjsê dau hóc asê. Nawapac bêc tigen-nga nan gitôm bêc tigen dinan.”

7

*Dapu lau nambwa dom
(Luk 6:37-42)*

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac nambwa tu nac si lêt ti sakin-nga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-nga dom. ² Bu Anötö oc ênsahê mac tôm mac anjahê lau, ma nem dôhông mac nem lêt ti sakin tôm dôhông nan mac am dôhông lau si.

³ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêt golop sau nan yêc nem asidôwa tandô, tigen gêt golop atu nan yêc am daôm tanôm, nan gêlic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têt nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc gêt golop nan yêc am tanôm, nan sa.’ Tigen gêt golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ngac tim yom lau-nga! Kôc gêt golop atu sa yêc daôm tanôm mu e tanôm nawa sa, nan goc kôc gêt golop sau dinan sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêt dabu napep

⁶ “Akêt gêt dabu têt giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêsen mac. Ma ambalin nem gôlôn nayham têt bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö in nadau bu kêt gêt têt yac-nga

⁷ “Aten gêt têt Anötö, dec oc akôc nandô, anjalê in ti ndê lêt, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêt su têt mac. ⁸ Bu Anötö kêt gêt têt lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sênsalê in ti ndê lêt, nan oc sêtap sa, ma nac nan sêmati gatam nan oc lêt su têt nac.

⁹ “Mac dambai angô! Nem balê dan bu ten gö têt am, dec am oc kêt hoc têt in, a? ¹⁰ Ma bu ten i oc kêt mboc sac têt in, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa na gêt nayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitêt en, ma oc kêt gêt nayham-nayham en têt lau nan sêten in. ¹² Akôm mêtê nayham têt lau hon, gitôm mêtê nayham nan mac atac whin bu sêkôm têt mac. Yom hon nan Moses ti lau propet sêto, nan hêganôn yac dakôm mêtê nayham bocdinan.”

Yom sen lu-nga

¹³ “Anjahê nanga bu atap game nandôc tamli napan-nga sa, magoc anyalê bu gatam game dinan-nga in gatam sau. Bu game andinam-nga dê yêc, ma sen têt game dau in sen atu, ma nagatam atu bocdinan. Lau daêsam sêsa sen atu dinan, ma oc sêsôc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc game dandôc tanli napan-nga nagatam in gatam sau, ma sen têt game dinan in sen

atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasanj

15 “Ayob daôm tu propet tasanj-nga. Nac sêtôm giam pôm nanj sêmpanj dau ahuc na domba namlic, tu bu sêti gasuc domba-nga ma sêsênj nac su. Nalênj tigenj propet tasanj oc sêtênj mac sêloc tu sênjsau mac-nga. 16 Anjahê nac si lênj dec tôm bu mac anyalê bu nac lau tasanj. Nalênj tigenj, yac dalic a nandô ma tanjalê a dau bu nayham me sac. Oc tôm dom bu dahinj nandô nayham yêc a sac. 17 Yomandô! A nayham sem nandô nayham, ma a sac sem nandô sac. 18 A nayham danj gitôm dom bu nem nandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem nandô nayham. 19 Ma a hoj nanj sem nandô sac, nanj oc sêlênj su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya nejj su. 20 Bocdinajj anjahê propet si lênj, ma anyalê nac bu propet nayham me sac.”

Pômdau kéalê inj ndê lau su

21 “Lau daêsam sêsam aô bu, ‘Pômdau,’ tigenj nac hoj oc sêtap gamejj undambê-nga sa dom. Mba! Lau nanj danja wambu Damanj undambê-nga napep, ma sêkôm mêtê tôm inj atac whinj, nanj oc sêtap undambê sa. 22 Tênj Anötô ndê bêc êmatôc lau-nga, nanj lau tasanj daêsam oc sêsôm tênj aô bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê

atôm propet, ma atinj njalau sac su ma akôm gênj dalô daêsam am am anôm. Bocdinajj kôc yac sa.’ 23 Tigenj aô wasôm tênj nac bu, ‘Aô kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhô su yêc aô!’ ”

Yom gôlinj pi ngac lu nanj sêkwê andu

(Luk 6:46-49)

24 “Lau nanj sênjgô anenj yom ma sêkôm nandô sa, nanj sêtôm ngac tigauc nanj kwê ndê andu kalhac nom nanja ma kênj hoc kégapijj alhô dôjj. 25 Tênj ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc njadinda hôc pi andu dau, nanj andu dau ku sa dom bu hoc kégapijj dôjj. 26 Magoc lau nanj sênjgô anenj yom ma sêkôm nandô sa dom, nanj sêtôm ngac gauc mba nanj kwê ndê andu kalhac nom babalê. 27 Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc njadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

28 Yisu gic bata ndê yom dinajj, ma lau hoj sêhêdaê tu inj ndê yom-nga. 29 Nahu bu yom nanj inj kêdôhônj tênj nac nanj yom ti njac lai, hôc gêlêc lau Israel-nga si kêdôhônjwaga yomsu-nga si yom hojj su.

8

Yisu kôm ngac ti gêmbac leprasi nayham sa

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

1 Yisu sip akênj lôc mejj, ma lau daêsam sênjkuc inj. 2 Ma ngac danj ti gêmbac

†leprasi têtj in gi, goc pônj ha-duc ma sôm, "Pômdau. Am bu tac whinj dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa." ³ Yisû kêmâtôc amba sa gi ma kêmasec in, ma sôm, "Aô atac whinj, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa." Ma ñagahô eñ gêmbac hu in sinj, ma in ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisû sôm têtj in, "Am ñgô! Gêñ nañ kwahic dec hôc asê am, nañ sôm asê têtj lau dañ dom. Tigenj têtj †dabunjsiga ndi, tôc daôm têtj in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tôm yomsu nañ Moses kêñ têtj yac. Ma ñalêñ dinañ lau hoñ oc sênjyalê bu am ñamlic ñayham sa."

Ngac bata sinj-nga dañ kêñ whinj ñanğa
(Luk 7:1-10)

⁵ Tinjambu Yisû sôc malac Kapenaom gi. Ma ñgac bata Rom-nga dañ, nañ gêm gôlinj lau sinj-nga 100, nañ têtj in gi ma ndac in bu nem in sa. ⁶ In sôm, "Pômdau, aneñ ñgac akinj dañ ndöc bôlinj. In yêc andu ñapañ ma kêsahê ñandê atu." ⁷ Ma Yisû sôm têtj in, "Aô oc waloc ma wakôm in ñayham sa." ⁸ Tigenj ñgac bata dau ô yom ma sôm, "Pômdau, am ñgac atu ma aô ñgac apa, dec mayañ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigenj aô kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ñgac akinj oc ñayham sa. ⁹ Bu aô dauñ dañan wambu lau nañ

si ñaclai hôc gêlêc aô neñ, ma aneñ lau sinj-nga dañga wambu aô. Aô bu wasôm têtj dañ, 'Am ndi!' goc in oc ndi. Ma bu wasôm têtj dañ, 'Am mweñ,' goc in oc meñ. Ma bu wasôm têtj aneñ ñgac akinj bu kôm gêñ dañ, goc in oc kôm."

¹⁰ Yisû ñgô ñgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtj lau nañ sênkuc in bu, "Yomandô wasôm têtj mac, bu yêc lau Israel hoñ aô gatap ñac si dañ nañ kêñ whinj ñanğa gitôm ñgac Rom-nga dindec, nañ sa dom. ¹¹ Anğô! Lau daêsam nañ lau Israel dom, nañ oc sêmeñ akêñ nom ñabatinj hoñ, ma sêtap mwasiñ atu sa yêc undambê sêwhinj Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenj lau Israel daêsam nañ gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, nañ Anötö oc êmasuc ñac su sêndöc gameñ ñasec-nga, ma sêtañ ti lhö êñsinj pi dau."

¹³ Yisû sôm yom dinañ têtj lau hoñ su, goc sôm têtj ñgac bata, "Am lhö mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ñgac akinj dinañ ñayham sa, tôm am kêñ whinj." Ma têtj ndoc dau dinañ gêmbac hu ñgac akinj dau sinj, ma in ñayham sa.

Yisû kôm lau daêsam ñayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tinjambu Yisû têtj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê

atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtj inj gi ma kêmasêc inj amba, goc gêmbac hu inj siñ. Ma inj tisa, ma ndê gêñ danêñ-nga ma kêñ têtj Yisu.

¹⁶ Têtj telha dinañ ac gi sip su, g oc lau malac-nga sêkôc lau daêsam nanñ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nanñ sa sêtêtj Yisu si. Ma inj gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siñ, ma inj kôm lau gêmbac honñ ñayham sa.

¹⁷ Ñalên dau dinañ yom nanñ propet Aisaya sôm su nanñ dec ñandô sa. Muñ-nga inj to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inj hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-nga. [Ais 53:4]

Lên tanñkuc Yisu-nga
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Têtj bêc danñ Yisu gêlic lau daêsam sênghihi inj ahuc, goc sôm têtj ndê ñngacsênomi bu sêlom bugictonñ ma sêpi danñga sêndi. ¹⁹ S êmasañ dau sêmbo ma kêdôhôn-waga yomsu-nga danñ meñ ma sôm têtj inj, "Kêdôhôn-waga, aö bu wanñkuc am, wawhiñ am watêtj gameñ bocke nanñ am oc ndi." ²⁰ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, "Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenñ ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-nga mba."

²¹ Ma sênjom danñ sôm têtj inj, "P ômdau, aö bu wanñkuc am, magoc gêñ ñamata-nga aö wandi wambo wawhiñ aneñ lau e anñsuhunñ damañ

su nanñ." ²² Tigenñ Yisu sôm, "Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aö, nanñ gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sênñsuhunñ lau batê."

Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinañ su, goc pi wanñ danñ gi. Ma inj ndê ñgac-sênomi sênkuc inj ma sêpi wanñ sêwhiñ. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponñ sa gic sip wanñ, e kêpiñ bu wanñ pac. Tigenñ Yisu yêc bêc yêc wanñ. ²⁵ Dec sêtêtj inj si, sêuñ inj sa ma sêsôm, "Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinñ." ²⁶ Magoc Yisu sôm têtj ñac, "O mac lau nanñ akênñ whiñ gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?" Goc inj tisa ma sôm yom ñanñga têtj mbu ti bu ñamponñ, ma gameñ ñanñ sa. ²⁷ Ma ñac honñ sêhêdaê ma sêsôm têtj dandi, "Ei! Inj ñgac kainñ bocke? Bu gêñ honñ sêsôc inj ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhiñ."

Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ñac sêhôt asê bugictonñ ñadanñga ma sêsôc lau Gadala-nga si gameñ si. Ma yêc dindê ñgac lu sêsa akênñ ôm sêhôn-nga ma sêtêtj Yisu si. Inñlu ñgac lu nanñ ñalau sac sêmbo inñlu ñalôm, ma sêkôm inñlu sêti ñgac pôm. Ma bocdinañ lau honñ sêtôt inñlu ma sêmbo ahê inñlu,

ma injlu sêndöc ôm sêhô-nga napan. ²⁹ Têñ ndoc injlu sêhôc asê Yisu, nan ñalau sac nan sêmbo injlu ñalôm, nan sêmbwêc bocdec bu, "O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têñ yac? Têm bu Anötö êmatôc yac-nga yêc dôn yêc. Ma bocke am kwahic dec mweñ bu kôm yac ñayom?"

³⁰ Bôc tonj atu danj senj gêñ sêmbo ahê gameñ nan ñac sêlhac. ³¹ Goc ñalau sac sêteñ Yisu bu, "Am bu soc yac su, nan kêñ yac asip bôc ñalôm." ³² Ma inj sôm têñ ñac, "Andi!" Goc sêhu ñgac lu dinañ sij ma sêsôc bôc ñalôm si. Ma bôc hoñ sênti sêsip salic sac, sêsip bugictonj ñalôm si, ma bu kô ñac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-nga sêlic gêñ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic minj têñ lau malac-nga pi gêñ hoñ dinañ, ma pi gêñ nan Yisu kôm têñ ñgac lu ti ñalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nga hoñ sêsa sêteñ Yisu si, ma têñ ndoc sêlic inj, nan sêteñ inj bu hu ñac si gameñ sij.

9

Yisu kôm ñgac bôlinj danj ñayham sa

(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic bugictonj kic, ma têñ inj ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gameñ dinañ-nga sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac danj ma sêteñ Yisu si. Inj gêlic bu ñac sêkêñ

whinj inj, dec sôm têñ ñgac bôlinj dau, "Aneñ balê, atac ñayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi."

³ Kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têñ dandi, "Ñgac dê ndê yom sac sambuc! Anötö tigenj gitôm bu suc sac kwi." ⁴ Yisu kêyalê ñac si gauc, goc ndac ñac, "Tu sake-nga mac gauc gêm yom sac yêc nem ñalôm?" ⁵ Mac akêñ whinj dom bu aneñ ñaclai yêc bu wasôm têñ ñgac dau bu, 'Aô wasuc am nem sac kwi.' Bocdinañ aô wasôm têñ inj bu, 'Tisa ma êmsêlêñ.' ⁶ Ma têñ ndoc mac alic bu aneñ yom dinañ ñandô sa, goc anyalê bu Anötö kêñ ñaclai têñ ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whinj." Goc Yisu sôm têñ ñgac bôlinj bu, "Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhô têñ nem andu ndi!" ⁷ Goc ñgac dau tisa ma kôlhô têñ ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nan sêlic gêñ dau sêhêdaê ñandô, ma sêmpinj Anötö nan kêñ ñaclai bocdinañ têñ ñamalac.

Yisu kêgalêm Matyu bu êñkuc inj

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Yisu kêsêlêñ gi ma gêlic ñgac danj ñaê Matyu nan ndöc ndê mala kôc takis-nga. Ma inj sôm têñ inj, "Êmkuc aô!" Goc Matyu tisa ma kêkuc inj.

10 Tinjambu Yisu gên gên ndöc Matyu ndê andu ñalôm, ma lau daêsam sêmen ma senj gên sêndöc sêwhin Yisu ti ndê ngacsênomi. Nac lau sêkôc takis-nga ti lau ñatô nanj lau Palêsai sêsam ñac bu lau sac. 11 Ma lau Palêsai ñatô sêlic gên dinan, goc sêndac inj ndê ngacsênomi bocdec bu, "Tu sake-nga mac nem kêdôhônwaga gên gên ndöc whin lau sac dindê?" 12 Yisu ngô ñac si yom dau ma sôm, "Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. 13 Gauc nem Anötö ndê yom nanj propet akwa danj to yêc bocdec bu, '*Gên atu nanj aô atac whin, nanj bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba hoj nanj mac bu andic ndu ma akên ti da, nanj su.*' Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê ñahu ñapep. Bu aô gamej bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitên, nanj sa dom. Aô gamej bu wanjalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gölinj ñapu."

Yao gên danen-nga-nga

(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

14 Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sênomi ñatô sêtên Yisu si ma sêndac inj bu, "Bocke dec yac ti lau Palêsai akên bêc ñatô bu anenj gên dom tu gauc nem Anötö-nga, tigenj am nem

ngacsênomi senj gên tôm bêc hoj?" 15 Ma Yisu sôm tên ñac, "Ngac nem awhê-nga danj bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin inj tu sênenj mwasinj nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gên danen-nga sinj ma sêndöc ti ñalôm ñawapac tên ndoc ngac dau mbo whin ñac. Mba! Ma bocdinan anenj ngacsênomi sêmbo sêwhin aô ti atac ñayham, ma sêhu gên danen-nga sinj dom. Tigenj ndoc oc menj nanj lau oc sêkôc aô su yêc ñac, ma tên têm dinan ñac oc ñalôm ñawapac ma sêñkuc lênj dahu gên danen-nga sinj-nga."

Yisu ndê yom gitôm gên wakuc

(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

16 Ma Yisu sôm, "Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nanj kic, nanj dom. Bu po wakuc oc hóc ñakwê akwa kic e tisac sambuc. 17 Ma tên ndoc lau sêmasan wain wakuc, nanj sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hóc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ñinga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinan lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham."

Yisu kôm awhê lu ñayham sa

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yisu sôm yom dinan mbo, ma ngac bata danj menj

pôñ haduc têtñ inñ ma sôm, "Aneñ atuñwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweñ ma kêñ amam sac inñ, dec inñ oc mbo tali tiyham." ¹⁹ Goc Yisu tisa ma inñ ti ndê ñgacsêñomi sêwhiñ ñgac dau si.

²⁰ Sêñsêlêñ sêmbo, ma awhê dañ tigasuc inñ kalhac inñ dômbwê ma kêmasêc inñ ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-ña ñapañ gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, "Aô bu wamasec inñ ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aô ñayham sa tiyham." ²² Yisu kac dau kwi e gêlic inñ, goc sôm, "Aneñ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêñ whiñ aô-ña." Ma têtñ ndoc dau dinañ awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tiñambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toñ atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtañ ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, "Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. Inñ yêc bêc nañ yêc." Magoc ñac sêmbwac inñ. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêmbawhê sip amba, ma inñ tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinañ su, goc Yisu kêsêlêñ gi. Ma ñgac tapec lu sêñkuc inñ ma sêmbwêc, "O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!" ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêñ

gi sôc andu dañ, dec ñgac lu dinañ sêtêñ inñ si, ma inñ ndac, "Amlu akêñ whiñ bu aneñ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?" Ma inñlu sêsôm, "Aêc, Pômdau!" ²⁹ Goc Yisu kêmasêc inñlu tandô, ma sôm bu, "Tu amlu akêñ whiñ aô-ña, dec gêñ nañ amlu andac, nañ oc ñandô sa." ³⁰ Ma inñlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inñlu bu sêsôm gêñ dau ñayom asê têtñ lau dañ dom. ³¹ Magoc inñlu sêsa si, ma sêkôm inñ ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinañ ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtêñ Yisu sêmên. Ñac sêkôc ñgac dañ, nañ ñalau sac kôm inñ awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinañ sêseñ amba ma sêsôm bu, "Yac dalic gêñ dañ bocdec yêc Israel dom andô." ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, "Inñ kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadañ, dec tiñ ñalau sac su."

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêñ golom-golom malac atu ti saun. Inñ kêdôhôn lau mbo lôm wê-ña, ma hoc ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ asê. Ma inñ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honñ ñayham sa.

³⁶ Magoc têtñ ndoc inñ gêlic lau daêsam nañ sêñkuc inñ, nañ tawalô ñac. Ñahu bu inñ gêlic ñac sêtôm domba

nañ si ngac yob ñac-nga mba, dec giam pôm sêtê ñac salin-salin ñapan. ³⁷ Goc in sôm têt in ndê ngacsêñomi, “Gêñ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-nga daêsam dom. ³⁸ Bocdinañ atêñ mbec têt ôm ñadau bu êñkin lau gwelen-nga sêsôc in ndê ôm ma sêndic gêñ ñandô sa.”

10

Yisu kêyalin ñapotel 12 sa (Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta in ndê ngac-sêñomi 12 sêtên in si, ma kêtñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmback hoñ ñayham sa. ² Aposel 12 dau si ñaê bocdec. Ngac ñamata-nga in Saimon nañ sêsam bu Pita, lu in asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ngac kôc takis-nga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon nañ sêsam bu ‘Ngac ñSelot,’ ma Judas Iskeriot nañ tinambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkin aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau (Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkin lau 12 dinañ sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ñac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau ñSamaria-nga si malac dañ dom, ⁶ tigen gêñ ñamata-nga atên domba Israel-nga nañ sinja su, nañ andi.

⁷ Anem mêtê ma asôm têtñ lau bu Anötô ndê gôlin meñ kêpin su. ⁸ Akôm lau gêmback ñayham sa, ma akôm lau ti gêmback leprasi ñamlic ñawasi sa. Auñ lau batê sêtisa, ma asoc ñalau sac su yêc lau. Anötô kêtñ ñaclai têtñ mac ñaôli mba, ma bocdinañ anem lau sa ñambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtñ ndoc mac anjêlêñ andi, nañ gauc nem wapa señ-nga dom. Anjêlêñ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ñakwê aô daôm-nga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Ñalêñ solop bu lau sêlôm lau nañ sem gwelen mêtê-nga ma sêpuc ñac dôn ña gêñ dinañ, nañ ti ñac si ñaôli ô gwelen.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, nañ anjalê ñamalac ñayham nañ toc Anötô sa ñapep, bu ambo awhin in e mac ahu malac dau sin. ¹² Têtñ ndoc mac api in ndê andu andi, nañ anem mbec in ndê lau ña mbec yom malô-nga. ¹³ Ma ñac lau dau bu lau gitên, goc yom malô oc yêc ñac. Ma ñac bu lau gitên dom, goc mac nem mbec yom malô-nga oc gacgeñ yêc mac-nga. ¹⁴ Ma lau malac dañ bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinañ sin ma aton kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têtñ mac bu têtñ Anötô ndê bêt êmatôc lau-nga, lau malac dinañ-nga oc sêtap ñagêyô sac sambuc sa, hôt

gêlêc ñagêyô nanj inj oc kênj têtj lau Sodom ti Gomora-nga têtj têtj ñambu-nga, nanj su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa

(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ñgô su nanj! Aô wanjkiñ mac asa andi, atôm domba nanj sêsip giam pôm si gameñ. Bocdinañ akôc gauc ñapep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê ñayham eñ e lau danj gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têtj lau nanj sêkêñ whiñ aô dom, bu ñac oc sêkêñ mac atêtj lau sêmatôc yom-nga andi, ma sêhi mac ña sô yêc ñac si lôm wê-nga. ¹⁸ Tu mac añkuc aô-nga dec ñac oc sêkêñ mac alhac gôliñwaga ti kiñ si añgô-nga. Ndoc dinañ ti mac nem ndoc bu awhê aneñ yom sa têtj lau atu-tu dinañ, ma têtj lau akêñ gameñ hoñ, nanj whiñ. ¹⁹ Ma têtj ndoc sêkôc mac dônj, nanj ahêgo daôm dom tu yom asôm-nga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-nga. ²⁰ Ma yom nanj mac bu asôm, nanj mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kênj inj ndê Ñalau puc mac dônj, ma hôc nem awham sa.

²¹ “Têtj ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nanj sêkêñ whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêñ whiñ aô-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têtj atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai,

ma sêkêñ ñac sêtêñ lau bu sêndic ñac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aô-nga. Magoc asa nanj bu lhac ñannga ma hu aô siñ dom, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêñ kisa mac, goc ahu ñac si malac siñ ma atêtj malac danj andi. Yom ñandô aô wasôm têtj mac! Mac nem gwelenj anem mêtê ñawaê ñayham-nga yêc malac Israel-nga hoñ oc pacndê dom, e Ñamalac ndê Atu meñ sa tiawê.”

Lau nanj sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac gitôm inj dau (Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc danj oc hôc gêlêc gwalam akwa nanj kêdôhônj inj, nanj dom. Ma ñgac akiñ oc hôc gêlêc inj ndê ñadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ñgac akiñ bu tôm ndê ñadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ñadau aô ma sêsam aô bu †Belsebal, ma bocdinañ ñac oc sêkôm têtj ñadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atôc lau nom-nga dom (Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atôc daôm tu lau nanj sêkêñ kisa mac-nga dom. Ñahu bu gêtj hoñ nanj lau sem ahuc, me yêc siñ dau, nanj oc meñ sa tiawê. ²⁷ Yom nanj aô gasôm têtj mac têtj ôbwêc, nanj asôm asê têtj acsalô, ma yom nanj aô gac yom sec têtj mac, nanj asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atôc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu ñac

gitôm dom bu sêsej mac gatôm su whiņ. Atôc lau dom, magoc atôc Anötö ma asôc inņ apu. Bu mba, goc inņ gitôm bu kêņ mac namlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgeņ.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc naņ lau sêlic bu gêņ nambwa. Tigeņ Anötö gêlic gêņ sauņ dinaņ bu gêņ nambwa dom, ma inņ bu lôc dom, dec daņ oc niņga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinaņ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiņ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inņ kêyalê mac e pi sa, gitôm inņ sê mac nem kêclaunņ hoņ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

³² “Asa naņ sôm asê yêc namalac aņgô-ņga bu inņ kêņ whiņ aô, naņ aô wasôm inņ ndê ñaê asê yêc Damaņ undambê-ņga aņgô-ņga. ³³ Tigeņ asa naņ sêc inņ ndê kêņ whiņ aô-ņga ahuc yêc namalac aņgô-ņga, naņ wasêc inņ ahuc yêc Damaņ aņgô-ņga bocdinaņ.”

Taņkuc Yisu ti dahôc nawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aô gameņ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-ņga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêņ kisa dau. ³⁵ Tu aô-ņga dec damba lu atuņgac oc sêkêņ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê

wakuc oc sêkêņ kisa dau bocdinaņ. ³⁶ Nğac daņ oc tap inņ ndê ñacyo sa yêc inņ dau ndê lau.

³⁷ “Asa naņ tac whiņ damba me dinda me atuņgac me atuwê hôc gêlêc inņ ndê atac whiņ aô su, naņ oc tôm dom bu ti aneņ daņ. ³⁸ Ma asa naņ tec bu hôc inņ ndê a gicso dau* ma êņkuc aô, naņ tôm dom bu ti aneņ daņ bocdinaņ. ³⁹ Lau naņ takwê gêņ nom-ņga napaņ tu puc ñac si namlic dôn-ņga, naņ oc sêninga. Magoc asa naņ bu hu gêņ nom-ņga siņ tu aô-ņga, naņ oc mbo tali napaņ.

⁴⁰ “Lau naņ sêkôc mac sa, naņ gitôm sêkôc aô dauņ sa, ma ñac naņ sêkôc aô sa, naņ sêkôc Anötö naņ kêkiņ aô gameņ, naņ sa. ⁴¹ Asa naņ toc aneņ propet daņ sa, ma kôc inņ sa tu inņ ti propet gêm aô aņôņ-ņga, naņ Anötö oc kêņ ñagêyô ñayham têņ inņ gitôm inņ kêņ têņ propet dau. Ma asa naņ toc namalac gitêņ daņ sa, ma kôc inņ sa tu aneņ ñaê-ņga, naņ Anötö oc kêņ ñagêyô ñayham têņ inņ gitôm inņ kêņ têņ ñgac gitêņ dau. ⁴² Ma asa naņ kôm gêņ sauņ bocke bu nem lau naņ sêņkuc aô, naņ sa, tôm inņ kêņ bu ñalhuc têņ ñac sênôm, naņ Anötö oc êņlhiņ inņ siņ dom. Inņ oc kêņ ñagêyô ñayham têņ inņ yomandô.”

* **10:38** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naņ ñahu bu tamasaņ dauņ tôm bêc hoņ bu dahôc ñandê ti nawapac tu inņ-ņga e tôm dambac ndu tôm inņ dau mbac ndu.

11

¹ Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm têt in ndê ngacsêŋomi 12 tu êndôhôn ŋac-ŋga. In gic bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

*Yisu sôm yom pi Jon,
Ngac Kêku Lau-ŋga
(Luk 7:18-35)*

² Têt ndoc dinaŋ Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma in ŋgô ŋawaê pi gêt hoŋ naŋ Kilisi kôm. Bocdinaŋ in kêkin in ndê sêŋomi ŋatô sêtêt Yisu si, ³ ma sêndac in bocdec bu, "Anötö gic bata têt yac bu oc êŋkin Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêt batan ŋac dan tiyham?"

⁴ Yisu ô yom ma sôm, "Ambu andi ma asôm yom têt Jon pi mêtê naŋ mac aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêt naŋ mac alic aö gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôlin sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi sa, lau dangasun bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ŋalôm sawa sêŋgô ŋawaê ŋayham. ⁶ A ŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasin sa."

⁷ Jon ndê sêŋomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têt lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhin in. In ndac ŋac bocdec bu, "Têt ndoc mac asa atêt Jon yêc gameŋ sawa a, dec gauc gêm bu atap

ŋamalac kain bocke sa? Mac bu alic ŋac gauc babalê gitôm gakoc naŋ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ŋac dan naŋ sôc ŋakwê ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc ŋakwê ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ ŋayham gitôm kin si andu. ⁹ Bocdinaŋ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hôc gêlêc propet hoŋ su. ¹⁰ Propet akwa dan to yom naŋ Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, 'Aö wanŋin aneŋ ŋac aheŋ-ŋga muŋ am, bu êmasan am nem seŋ.' Y om pi ŋac aheŋ-ŋga dau hêganôn Jon solop.

¹¹ Yêc ŋamalac nom-ŋga, dan hôc gêlêc Jon, Ngac Kêku Lau-ŋga su dom. Tigen aö wasôm yom ŋandô têt mac, bu lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôlin ŋapu, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinaŋ, naŋ hoŋ sêhôt gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.

¹²⁻¹³ "Muŋ-ŋga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanan pi Anötö ndê gôlin. Ma ŋac si yom ŋandô sa dom, e Jon meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlin meŋ kêpin. Têt ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ têt kwahic dec, Anötö ndê gôlin kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlin ŋapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êŋkin propet dan muŋ Mesaya, naŋ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têt mac bu yomandô, Jon in

propet dau dinaŋ. Mac akêŋ whiŋ yom dinaŋ, me mba?
 15 Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom!

16 “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau kainŋ bocke? Naŋ sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip ŋatô ma sêsôm, 17 ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ awhiŋ.’ 18 Ma lau têm dindec-ŋga bocdi-naŋ. Jon meŋ ma gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ŋayham dom, ma sêsôm bu ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm. 19 Ma Naŋmalac ndê Atu meŋ nôm ti gêŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ sêsôm bu iŋ ŋgac gêŋ gêŋ ti nôm wain ŋawahô-ŋga, ma bu iŋ hê silip têŋ lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau têm dindec-ŋga atôm balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ. Tigeŋ Anötô ndê gauc hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
 (Luk 10:13-15)

20 Têŋ dinaŋ Yisu gic hu pu lau naŋ sêndöc malac ŋatô. Naŋ bu iŋ k ôm gêŋ dalô daêsam yêc ŋac aŋgô-ŋga, tigeŋ ŋac sem si ŋalôm kwi dom. 21 Iŋ sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ŋga. Mac ac waê bu atap Anötô ndê atac ŋandê sa. Lau apa naŋ sêndöc Taya ma Saidon, naŋ bu sêlic

gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtaŋ si sac. 22 Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötô êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

23 “Ma mac lau Kapenaom-ŋga. Mac gauc gêm bu Anötô oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! Iŋ oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêŋ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac siŋ ma sêndöc ŋayham e kwahic dec. 24 Aö wasôm têŋ mac bu Anötô oc kêŋ ŋagêyô sac têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom-ŋga.”

Yisu kêpiŋ Damba
 (Luk 10:21-22)

25 T êŋ ndoc dinaŋ Yisu teŋ mbec ma sôm, “O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau. Aö wampiŋ am bu am tôc nem yom ŋa-ŋandô asê têŋ lau naŋ sêŋgwininŋ dau, ma siŋ kwi têŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau tiguauc ma sêŋyalê gêŋ hoŋ. 26 Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ.”

27 Goc Yisu sôm, “Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac

whiñ bu tôc iñ asê têtñ ñac, nañ sênjalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwa-pac

²⁸ “Mac lau hoñ nañ ahôc ñawapac ma kwampac, nañ atêtñ aô amên, ma aô wakêtñ mac asê awham su. ²⁹ Amên ma akôm aô neñ gwelen awhiñ aô, ma aô oc wandôhôn mac. Aô ñgac malô ma gatoc dauñ sa dom, ma mac oc atap malam anwhañ daôm-ña sa yêc aô. ³⁰ Nahu bu gwelen nañ mac akôm awhiñ aô, nañ ñadehe dom, ma aô wakêtñ mac ahôc ñawapac atu dom.”

12

Yisu iñ Pômdau bêc Sabat-ña

(*Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11*)

¹ Têtñ têtñ dinañ ñabêc †Sabat-ña dan, nañ Yisu ti ndê ñgacsênomi sênşelên sêmbo lôcwha nañ gic ôm wit-ña dan kic. Ma gêtñ yô ñgacsênomi, dec sêkôc wit ñandô ma señ. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têtñ iñ, “Lic su nañ. Am nem ñgacsênomi sêkôc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelen kainñ dinañ têtñ bêc Sabat-ña dom.”

³ Goc Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc, pi gêtñ nañ Kiñ Dawid ti ndê lau sêkôm têtñ ndoc gêtñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anôtô ndê andu gi, ma kôc

bolom dabuñ nañ lau sêkên ti da, nañ Moses kêtñ yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma lau bambaliñ sêneñ dom. Ma Dawid ti ndê lau señ, magoc lau dan sênşgôliñ yom pi Dawid ma sêsôm bu iñ kêtñ yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêtñ dan tiyham, nañ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têtñ bêc Sabat-ña hoñ dabuñsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuñ, ma gwelen dinañ kêtñ yomsu Sabat-ña. Magoc lau sênşgôliñ yom pi ñac dom.

⁶ “A ô wasôm têtñ mac, bu gwelen nañ aô gameñ tu wakôm-ña, nañ hóc gêlêc sakiñ lôm dabuñ-ña hoñ su. ⁷ Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêtñ atu nañ aô atac whiñ, nañ hóc gêlêc mac nem da hoñ su, nañ bu mac tamwalô lau.*’ Mac anjalê yom dau nahu dom. Mac bu anjalê, dec gitôm dom bu mac anşgôliñ yom pi lau nañ sêkôm gêtñ so dan dom. ⁸ Bu ñamalac ndê Atu iñ gêtñ hoñ ñadau, ma iñ Pômdau bêc Sabat-ña whiñ.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têtñ bêc Sabat-ña
(*Mak 3:1-6; Luk 6:6-11*)

⁹ Yisu kêsêlên gi, ma sôc ñac si lôm wê-ña gi. ¹⁰ Ma yêc dinañ, ñgac amba tibalê dan ndôc. Lau Palêsai sênşalê yom tu sênşgôliñ pi Yisu-ña, goc sêndac iñ, “Yac bu dakôm ñamalac dan ñamlic ñayham sa têtñ bêc Sabat-ña, oc tanşgôliñ yomsu

Sabat-nga, me mba?" ¹¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, "Mac nem domba ðañ, bu peñ sip sê ñalôm têtj bêc Sabat-nga, nañ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhôt gêlêc domba su! Bocdinañ yac bu dakôm ñayham ma danem lau sa têtj bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom." ¹³ Goc Yisu sôm têtj ñgac dau, "Êmatôt amam!" Ma inj kêmatôt amba, ma amba dau ñayham sa tiyham, gitôm inj amba ðañga. ¹⁴ Tigeñ lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêtj sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu inj Anötö ndê Ngac Akinj

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameñ dinañ sinj. Lau ðaêsam sêñkuc inj, ma inj kôm ñac si gêmbac hoñ ñayham sa. ¹⁶ Tigeñ inj gic yao bu sêsôm inj ñahu asê dom. ¹⁷ Ñalêtj dinañ yom nañ propet Aisaya sôm pi Mesaya muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneñ ñgac akinj dindec, nañ aô kayalin inj sa. Aô atac whin inj kêlêc, ma aneñ ñalôm tisambuc inj. Wakêtj aneñ Ñalau nem inj ahuc, ma inj oc hoc yom gitêtj matôt-nga asê têtj lau akêtj gameñ nom-nga hoñ.

¹⁹ Inj oc sôm yom tac ñandê-nga me mbwêc ñañga dom. Ma lau ðañ oc sêñgô inj whasuñ yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec inj oc pôtj dulu dom, ma ya ñawê nañ tisañ, nañ inj oc yu ndu dom.* Ma inj oc kôm bocdinañ e nditôm inj ndê yom gitêtj matôt-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêtj gameñ nom-nga hoñ oc sêkêtj bata bu Anötö nem ñac si tu inj ndê ñaê-nga. [Ais 42:1-4]

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têtj têtj dinañ lau sêwê ñgac ðañ nañ ñalau sac kôm inj tandô t ipec ma awha mba, nañ sêtêtj Yisu sêmeñ. Yisu soc ñalau sac dinañ su, goc kôm ñgac dau ñayham sa, ma inj gêlic gameñ ma sôm yom asê. ²³ Lau hoñ sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, "Mboe †Dawid ndê Atu inj ñgac dau dec, me?"

²⁴ Tigeñ lau Palêsai sêñgô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, "Inj kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec inj soc ñalau sac su."

²⁵ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, "Lau gameñ ðañ, me malac ðañ, me gôlôwac ðañ, bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñañga dom, ma ñac si ñacyo oc sêku

* **12:20** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nañ mbac, nañ hêganôtj lau nañ sêkêtj whin ñañga dom.

ņac dulu. ²⁶ Ma Sadan bocdinaņ. In bu soc dau ndē ņalau sac su, dec in kēņ kisa dau, ma in ndē ņaclai oc niņga.

²⁷ “Mac asôm bu aō gakôc ņaclai yêc Belsebal, dec gasoc ņalau sac su. Ma bocke? Mac nem sēņomi naņ sēsoc ņalau sac sēwhiņ, naņ mac aņgôliņ yom dau pi ņac whiņ, a? ņac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigeņ aō gasoc ņalau sac ņa ņalau Dabuņ ndē ņaclai, dec aņyalê bu Anötö ndē ņaclai bu nem gôliņ gēņ hoņ, naņ hóc asê mac su.

²⁹ “ņgac daņ oc sôc ņgac ti licwalô atu daņ ndē andu ma êņgaho in ndē wapa su ņalêņ bocke? Gēņ ņamata-ņga in sô ņgac dau dôn, goc kôc in ndē wapa su. Ma Sadan in gitôm ņgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa naņ kalhac whiņ aō dom, naņ ti aneņ ņacyo. Ma asa naņ gic lau sa sêtēņ aō sêmeņ dom, naņ soc ņac su yêc aō. ³¹ Tu dinaņ-ņga aō wasôm tēņ mac bu ņamalac naņ kac ndē ņalôm kwi ma hu ndē sac siņ, naņ Anötö oc suc in ndē sac ti yom sac-sac hoņ kwi. Tigeņ yom sac naņ ņamalac daņ bu sôm pi ņalau Dabuņ, naņ Anötö oc suc kwi dom.† ³² Asa naņ bu sôm yom sac pi ņamalac ndē Atu, tigeņ tiņambu kac ndē ņalôm kwi, naņ Anötö

oc suc in ndē sac kwi. Magoc asa naņ bu sôm yom sac pi ņalau Dabuņ, naņ Anötö oc suc in ndē sac kwi tēņ tēm dindec-ņga dom, ma tēņ tēm ņambu-ņga dom bocdinaņ.”

Lau si mêtê whê ņac sa bu ņayham me sac
(Luk 6:43-45)

³³ Ma Yisu sôm, “A ņayham sem ņandô ņayham. Ma a sac sem ņandô sac. Dalic a ņandô, dec taņyalê a bu ņayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc ņatui! Mac atôm bu asôm yom ņayham daņ dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê naņ hóc ņac si ņalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê ņayham hóc lau ņayham si ņalôm ahuc, dec sêsôm yom ņayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ņalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aō wasôm yom ņandô tēņ mac. Tiņambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ņambwa hoņ naņ ņac sêsôm. ³⁷ Lau naņ si yom ņayham, naņ in oc sam ņac bu lau gitêņ, magoc ņac naņ si yom sac, naņ oc sêtap in ndē matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gēņ dalô
(Luk 11:29-32)

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhôn-waga yomsu-ņga ņatô sêsôm tēņ Yisu, “Kêdôhônwaga, yac bu alic am kôm gēņ dalô atu bu whê

† 12:31 Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ņaclai yêc Sadan ndē ma soc ņalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naņ sêsôm pi ņalau Dabuņ.

nem n̄ahu sa.”³⁹ Ma Yisu s̄ôm, “Mac lau t̄êm dind̄ec-ŋga, mac lau sac naŋ apuc d̄ômw̄êm An̄ötö, ma asa nem l̄êŋ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac andac bu alic ḡêŋ dalô, magoc An̄ötö oc k̄êŋ ḡêŋ dalô tigen t̄êŋ mac alic, t̄ôm ḡêŋ dalô naŋ iŋ k̄ôm pi propet Jona.⁴⁰ Jona mbo i atu ŋalôm gitôm acsalô t̄ö ti ôbwêc t̄ö. Ma bocdinaŋ Ŋamalac ndê Atu oc yêc nom ŋalôm nditôm acsalô t̄ö ti ôbwêc t̄ö.⁴¹ Têŋ ndoc Jona ḡêm mêtê lau Ninewa, naŋ s̄êkac si ŋalôm kwi. Ma ŋgac naŋ h̄oc ḡêlêc Jona su dec mbo, tigen mac am daôm kwi dom. Tu dinaŋ-ŋga t̄êŋ b̄êc matôc-ŋga, lau Ninewa oc s̄êtisa ak̄êŋ lau batê s̄êwhiŋ mac lau t̄êm dind̄ec-ŋga, ma ŋac oc s̄êhoc mac nem sac asê.⁴² Muŋŋga, Kwin Siba-ŋga‡ k̄êsêlêŋ seŋ baliŋ bu ŋgô Kin Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ h̄oc ḡêlêc Solomon su, naŋ mbo dec. Magoc mac ak̄êŋ daŋam iŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga, t̄êŋ b̄êc matôc-ŋga, Kwin dau oc tisa whiŋ mac lau t̄êm dind̄ec-ŋga, ma hoc mac nem sac asê.”

Ŋalau sac s̄êŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ k̄êgihi mbo gameŋ sawa ma k̄êsâlê mala

êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigen t̄êŋ ndoc iŋ tap sa dom,⁴⁴ naŋ iŋ oc s̄ôm t̄êŋ dau, ‘Aö wambu wandi wasôc andu naŋ aö gahu siŋ su.’ Ma iŋ oc mbu ndi ma tap sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm andu naŋ s̄êmasaŋ ŋawasi sa.⁴⁵ Dec iŋ oc sa ndi, wê ŋ alau 7 naŋ sac sambuc s̄êh̄oc ḡêlêc iŋ su, naŋ s̄êmeŋ, ma hoŋ s̄êsôc ŋamalac dau ndê ŋalôm s̄endi, ma s̄êmbo dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ h̄oc ḡêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su. Ma ŋalêŋ tigen mac lau sac t̄êm dind̄ec-ŋga, oc atap ŋawapac atu sa t̄êŋ t̄êm ŋambu-ŋga.”

Yisu dinda ti asii
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Lau daêsam s̄êmbo andu daŋ s̄êwhiŋ Yisu t̄êŋ ndoc iŋ s̄ôm yom dinaŋ mbo, ma iŋ dinda ti asii s̄êmeŋ s̄êlhac awê, ma bu s̄êsôm yom t̄êŋ iŋ.⁴⁷ Goc ŋamalac daŋ k̄êŋ ŋawaê t̄êŋ iŋ ma s̄ôm, “Am dinam ti asimi s̄êlhac awê ma bu s̄êsôm yom t̄êŋ am.”⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma s̄ôm, “Aneŋ dinaŋ asa, ma asiŋi ŋac lau asa?”⁴⁹ Goc iŋ t̄oc amba t̄êŋ ndê ŋgacsêŋomi, ma s̄ôm, “Aö dinaŋ ti asiŋi dau dind̄ec.⁵⁰ Bu lau naŋ daŋga wambu Damaŋ undambê-ŋga ndê yom, naŋ ŋac aö asiŋi ti lhuŋwêi ma dinaŋi.”

‡ 12:42 Matyu to yom pi Kwin ak̄êŋ gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau h̄eganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ s̄êto yêc 1 Kin 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’

13

Yom gôlinj pi ngac kêbalip wit nawhê

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Têj bêc dinanj Yisu hu andu sinj ma sa gi ndöc Bugictonj Galili-nga ñamakê.

² Ma lau daêsam sêkac sa sêngihi inj ahuc e ñasawa mbasi. Tu dinanj-nga dec inj pi gi ndöc wanj danj nanj poc kêpinj baö. Ma lau honj dinanj sêlhac baö.

³ Goc Yisu sôm yom gôlinj daêsam têj ñac. Inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu, "Ngac danj sa gi bu êmbalip wit nawhê yêc inj ndê ôm.

⁴ Ma têj ndoc inj kêbalip gêñ dau, nanj ñatô sêpeñ sêsip señ, dec mbac sêmeñ ma señ su. ⁵ Ma nawhê ñatô sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nanj nom ñagec sac hoc ñahô ñambwa. Nawhê dau sêsip nom ñalôm gacgeñ si dom, dec sêpo sêpi sêmeñ ñagahô.

⁶ Magoc tinambu ac pec ñagatôm ma gêm bôlinj. Nahu bu nom ñayham mba tu ñawakac sip ndi-nga.

⁷ Ma wit nawhê ñatô sêpeñ sêsip kwanj ti ñakwa ñalôm, magoc têj ndoc sêpo sêpi sêmeñ, nanj kwanj pi whinj e yanj ndu. ⁸ Ma ñatô sêpeñ sêsip nom ñayham ma sêpo sêpi ñayham e sem ñandô. Ñatô sem ñandô 30, ma ñatô sem 60 ma ñatô sem ñandô 100. ⁹ Asa bu dangasuj yêc, nanj ñgô anej yom."

Yom gôlinj nahu

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tinambu Yisu ndê ngac-sêñomi sêtigasuc inj ma sêndac, "Tu sake-nga am sôm yom têj lau ña yom gôlinj?" ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, "Anötö ndê gôlinj ñalêñ nahu sip ñalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anyalê nahu dau, magoc lau nanj sêkêñ whinj aö dom, nanj oc tôm dom bu sêñyalê.

¹² Asa nanj kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidônj, nanj Anötö oc kêñ gauc têj inj êñlêc, e inj êñyalê yom dau timala enj. Magoc asa nanj yom dau tidônj inj dom, nanj Anötö oc kôc gêñ honj su yêc inj. ¹³ Tu dinanj-nga aö wasôm yom têj lau ña yom gôlinj. Ñac sêlic gêñ ñapanj, tigeñ ñac si gauc sa dom, ma ñac sêngô yom ñapanj, tigeñ ñac sêñyalê nahu dom. ¹⁴ Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêngô anej yom ñapanj, magoc sêñyalê nahu dom. Ma sêlic gêñ nanj aö gakôm nanj ñapanj, tigeñ ñac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ñalôm ñadandi. Ñac si dangasuj hôc ahuc, ma ñac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma dangasuj sêngô, ma sêñyalê aö tidônj yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi, ma aö wakôm ñac ñayham sa." [Ais 6:9-10]

16 Ma Yisu sôm têt ngacsêjomi, "Aö wampin mac nem tanôm ti danamsuñ, bu mac alic gêt atu-tu nañ aö gakôm, ti anğô aneñ yom. 17 Aö wasôm yom ñandô têt mac bu propet ti lau gitêt daêsam nañ sêmbo muñ su, nañ sêkêt bata bu sêlic gêt nañ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêt bata bu sêjgô yom nañ mac anğô su, tigeñ sêjgô dom."

Yisu whê yom gôlin wit ñawhê-nga ñahu sa

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ma Yisu sôm, "Dec akêt danam ma wawhê yom gôlin ngac kêbalip wit ñawhê-nga sa. 19 Yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip señ, nañ hêganôn lau nañ sêjgô yom pi Anötö ndê gôlin, magoc sêjyalê ñahu dom. Bocdinañ Sadañ dau meñ kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm. 20 Ma yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nañ hêganôn lau nañ sêjgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ñagahô ma ti atac ñayham. 21 Magoc tôm ñawhê dinañ ñawakac sip gi dom, nañ yom dau tidôn yêc lau dinañ si ñalôm dom. Sêlhac ñasawa sauñ, tigeñ têt ndoc sêtap ñawapac sa me lau sêkêt kisa ñac tu Anötö ndê yom-nga, nañ sêhu si sêkêt whin siñ ñagahô eñ. 22 Ma yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nañ hêganôn lau

nañ sêjgô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm ñandô yêc ñac si ñalôm dom. Nahu bu ñac sêhêgo dau pi gêt nom-nga ñapan, ma sêsa lêt atac whin mone-nga e gêt kain dinañ kôm Anötö ndê yom ahuc. 23 Ma yom pi ñawhê nañ sêpeñ sêsip nom ñayham ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nañ hêganôn lau nañ sêjgô yom ma sêjyalê ñahu, ma sem ñandô daêsam."

Yom gôlin pi wahô

24 Yisu sôm yom gôlin dan tiyham bocdec bu, "Aö bu wawhê Anötö ndê gôlin sa ñalêt bocdec. Ngac dan kêbalip wit ñawhê ñayham sip ndê ôm. 25 Magoc têt ndoc lau sêyêc bêc, nañ in ndê ñacyo meñ, ma kêbalip wahô ñawhê sip ôm dau whin wit ñawhê ñayham, goc kôlhô gi. 26 Tinambu wit ñawhê po pi meñ, ma têt ndoc ñandô sa, nañ lau sêlic bu wahô pi meñ whin. 27 Goc ôm ñadau ndê lau akin sêtên in si ma sêsôm, 'Ñadau, yac alic bu am kêbalip ñawhê ñayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meñ akêt nde?' 28 Ma in ô yom ma sôm, 'Ñacyo dan kôm gêt dau.' Ma sêndac in, 'Am tac whin bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?' 29 Ma in sôm, 'Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whin. 30 Atec lu-lu sêlhac sêwhin dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêt ñandô sa-nga. Têt dinañ

aô oc wasôm têtj lau sêndic gêtj nandô sa-nga bu sêndic wahô sa munj, goc sêkic dônj ma sêkêtj pi ya ndi. Ma tiŋambu sêndic wit nandô sa pi anej andu gêtj nandô-nga.' "

Yom gôlinj pi gêtj nawhê saunj

(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec, "Anötö ndê gôlinj gitôm a soc nawhê, nanj njac danj sô sip inj ndê ôm. ³² Nawhê dau inj gêtj saunj-têc, tigenj tiŋambu oc po pi meŋ e ti a atu hôc gêlêc gêtj ôm-nga honj, ma mbac lôlôc-nga oc sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ŋasaŋgac."

Yom gôlinj pi yist

(Luk 13:20-21)

³³ Ma inj sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec, "Anötö ndê gôlinj gitôm yist, nanj awhê danj kêtj sip plawa lônj atu danj ma kêgalunj e kôm plawa honj sunj."

Yisu sôm yom gôlinj daêsam

(Mak 4:33-34)

³⁴ Yom honj nanj Yisu sôm têtj lau tonj atu dinanj, nanj inj sôm ŋa yom gôlinj ŋambwa. Ma inj sôm yom ŋalêtj danj dom. ³⁵ Ma boc-dinanj propet ndê yom bocdec nandô sa:

Aô wasôm anej yom ŋa yom gôlinj, ma gêtj nanj yêc sinj dau têtj têtj Anötö kêtj undambê ti nom e meŋ, nanj kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-nga nahu

³⁶ Goc Yisu hu lau honj sinj ma sôc andu gi. Ma inj ndê njgacsênjomi sêtêtj inj si ma sêndac, "Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-nga nahu sa têtj yac?" ³⁷ Ma Yisu sôm, "Njac nanj kêbalip nawhê ŋayham, nanj ŋamalac ndê Atu. ³⁸ Ma inj ndê ôm, nanj nom sambuc lec. Yom pi nawhê ŋayham hêganônj lau nanj sêmbo Anötö ndê gôlinj ŋapu, ma wahô hêganônj ŋalau sac si ŋadau ndê lau. ³⁹ Ma njacyo nanj kêbalip wahô nawhê, nanj Sadanj dau. Ndoc sêndic gêtj nandô sa-nga, nanj tôm bêtj ŋambu-nga, ma lau sêndic gêtj nandô sa-nga, nanj Anötö ndê aŋela. ⁴⁰ Têtj bêtj ŋambu-nga, lau sac oc sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ŋalêtj tigenj tôm wahô nanj lau sic sa ma sêkêtj pi ya gi. ⁴¹ ŋamalac ndê Atu oc êŋkinj ndê aŋela, ma njac oc sêkôc gêtj lêtôm-nga ti lau honj nanj sêkôm sac, nanj su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma njac oc sêmbalinj njac sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ma njac oc sêtanj atu ti lhô êŋsinj pi dau. ⁴³ Têtj dinanj lau gitêtj si ŋawasi ti ŋawê oc pô gameŋ gitôm ac, yêc njac si Damba ndê gameŋ undambê-nga. Mac bu danjamsunj yêc, nanj aŋgô anej yom."

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ "Anötö ndê gôlinj ŋamwasinj gitôm awa ŋayham andô danj nanj yêc

siŋ dau yêc nom dan ɲalôm. Ɗamalac naŋ tap awa dau sa, naŋ oc siŋ kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ɲayham atu ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têt lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinaŋ bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlin ɲamwasin gitôm yac ɲapa ɲaôli atu. Ɗgac tidulu gêŋ-ɲga naŋ kêsâlê yac ɲapa ɲayham tu êmasaŋ gôlôn-ɲga, naŋ bu tap yac ɲapa ɲayham andô dau sa, dec in oc lhô ndi ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têt lau sênemlhi, goc nemlhi yac ɲayham dau.”

Yom gôlin pi wasaŋ

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôlin dan tiyham. Ɗalêt naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo in ndê gôlin ɲapu, naŋ gitôm wasaŋ naŋ lau sêkêt sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasaŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sênyalin i ɲayham-ɲayham sa sip dalu, ma i sac-sac, naŋ sêmbalin siŋga. ⁴⁹ Ma ɲalêt tigen têt bêt ɲambu-ɲga, aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau gitêt kôc. ⁵⁰ Ɗac oc sêmbalin lau sac sêsip ya atu ɲalôm sêndi, ma ɲac oc sêtaŋ ti lhô êŋsin pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinaŋ, goc ndac in ndê ɲgacsêŋomi, “Mac anyalê aneŋ yom hoŋ dindac ɲahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc in sôm têt ɲac,

“Kêdôhônwaga yomsu-ɲga naŋ sênyalê Anötö ndê gôlin ɲahu tidôn whin, naŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têt lau, ma yom wakuc whin. Ma bocdinaŋ ɲac sêtôm andu ɲadau dan naŋ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têt lau.”

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôlin hoŋ dinaŋ pacndê, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ. ⁵⁴ In mbu têt in ndê malachu gi, ma kêdôhôn lau mbo ɲac si lôm wê-ɲga. Dec ɲac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ɲayham ti ɲaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, naŋ ɲgac dec tap sa yêc nde? ⁵⁵ In k apenta ndê atu! In dinda in Maria, ma in asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma in ndê lhuwêi sêmbo sêwhin yac. Bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindac in kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ɲac atac lu-lu tu in-ɲga. Magoc Yisu sôm têt ɲac, “Lau hoŋ sêtoc propet dan sa, tigen yêc propet dau ndê malachu, in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ɲac sêkêt whin in dom-ɲga, dec in kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ɲac si gameŋ dom.

14

Herod Antipas ɲgô ɲawaê pi Yisu

(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têñ ndoc dinañ †Herod, nañ gêm gôlin gameñ Galili-nga, nañ ngô ñawaê pi Yisu.
² Ma in sôm têt in ndê lau akin bu, “Ngac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-nga nañ tisa akên lau batê-nga. Ma tu dinañ-nga in kôc ñaclai bu kôm gêt dalô atu-tu dinañ.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin
 (Mak 6:17-29)

³⁻⁴ Muñ-nga, Herod gêm in ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têt in, “Am kôm gêt so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêkin ndê lau bu sêkôc Jon dôn ma sêkên in ndôc gapocwalô. ⁵ Herod tac whin bu ndic Jon ndu, tigen in töt lau daêsam nañ sêlic Jon bu propet dañ. ⁶ Têt ndoc dañ sêndê mwasin tu Herod ndê bêc dinda kôc in-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasin dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec in kêmatin yom têt in ma sôm, “Yomandô aô wasôm têt am. Gêt bocke am bu tac whin nañ sôm, ma aô oc wakên têt am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. In dinda tec Jon, dec sôm têt bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aô tac whin bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kên in ndê ñagôlôn sip pele dañ ma kên têt aô, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.” ⁹ Têt ndoc Herod ngô yom dinañ, in ndê ñalôm ñawapac atu.

Tigen tu in kêmatin yom yêc lau hoñ aŋgô-nga, dec in sôm têt in ndê lau sin-nga bu sêkôm tôm bawhê dau teñ. ¹⁰ In kêkin ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkên ñagôlôn sip pele dañ, ma sêkôc sêmeñ ma sêkên têt bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kên têt dinda gêlic. ¹² Tinambu Jon ndê sêñomi sêmeñ sêkôc in ñamlan sa ma si sêñsuhun. Goc sêtêt Yisu si ma sic min têt in.

Yisu gôlôm lau 5,000
 (Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têt ndoc Yisu ngô ñawaê pi Jon, nañ in pi wañ dañ gi bu pi bugicton ñadaŋga, ma lhö têt gameñ sawa dañ ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêngô ñawaê bu in pi wañ dau gi, ma daêsam sêwê sêmba baô ma sêñkuc in. ¹⁴ Têt ndoc Yisu sôc baô gi, nañ gêlic lau daêsam dinañ ma tawalô ñac. Ma in kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

¹⁵ Têt telha, kêpin bu ac ndi sip, goc ñgacsêñomi sêtêt in sêmeñ ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kên lau sêlhö sêtêt malac sêndi bu sênemlhi si gêt sêneñ-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneñ gêt yêc dec. Mac daôm akên gêt têt ñac sêneñ.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalên nde, bu yac mba bolom amañdañ ma i lu solop dec yêc.”

18 Goc inj sôm, "Akôc gên dau sa amenj." 19 Ma inj sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc kwanj. Inj kôc bolom amanđanj ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma inj kêtj têtj ngacsênjomi, ma sic sam têtj lau. 20 Nac honj seŋ gitôm, ma ngac-sênjomi sic gên ñadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu. 21 Lau nanj seŋ gên dau, nanj si launjac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ñahô (Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

22 Dinaŋ su, goc Yisu kêkin ndê ngacsênjomi sêpi wanj bu sêmunj inj sêmbu sêpi bugictonj ñadanja sêndi. Ma inj dau gacgeŋ mbo, bu kêtj lau sêlhô sêndi. 23 Sêlhô si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu teŋ mbec. Nasec sa, ma inj tawasê mbo. 24 Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

25 Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêŋ mbo bu ñahô têtj ñac gi. 26 Magoc têtj ndoc ngacsênjomi sêlic inj kêsêlêŋ mbo bu ñahô, nanj sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, "Êê! Njalau danj!" 27 Goc Yisu sôm têtj ñac, "Atöc daôm dom! Njalôm pêŋ dônj, bu aô daunj dec." 28 Goc Pita sôm, "Pômdau, bu am daôm dinaŋ, nanj goc sôm aô wajsêlêŋ wambo bu ñahô watêŋ am waloc." 29 Ma Yisu sôm, "Mweŋj!" Goc Pita sip

yêc wanj, ma kêsêlêŋ mbo bu ñahô têtj inj gi. 30 Magoc mbu ñadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu solonj tigeŋ. Goc inj mbwêc, "Pômdau, nem aô sa!" 31 Njagahô Yisu kêmâtöc amba gi, hê inj sa ma sôm, "O am ngac kêtj whinj babalê-ŋga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneŋ ñaclai-ŋga?" 32 Goc inlu sêpi wanj si, ma mbu timalô. 33 Ma ngacsênjomi nanj sêndöc wanj sêpônj haduc ma sêmpinj inj ma sêsôm, "Yomandô, am Anötö ndê Atu!"

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret

(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

34 Sêlac wanj si e sêsöc baô yêc malac Genesaret. 35 Ma têtj ndoc lau malac-ŋga sêlic bu Yisu meŋ, nanj sêkêŋ ñawaê têtj gameŋ ñamakê-ŋga honj, ma lau sêkôc si lau gêmbac honj sa sêtêŋ inj sêmeŋ. 36 Nac sêteŋ bu sêmasec inj ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau honj nanj sêmasec inj, nanj ñayham sa.

15

Gên nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ŋga

(Mak 7:1-23)

1 Têtj dinaŋ lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-ŋga ñatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem sêtêŋ Yisu si, ma sêndac inj, 2 "Tu sake-ŋga am nem ngacsênjomi sêkôm ñagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj

yac, nañ popoc? Têñ ndoc sêneñ gêñ, nañ sêngwasin amba muñ su dom.”³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôlin sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc? ⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma in sôm tiyham bu, ‘*Asa nañ sôm yom sac pi in damba me dinda, nañ oc sêndic in ndu.*’⁵ Tigen mac ankcuc yomsu dau dom. Ngac dañ ndê awa me gêñ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in sôm têt inlu, ‘Oc tòm dom bu wanem amlu sa, bu gêñ dindéc aô wakêt ti da têt Anötö,’⁶ goc mac alic ñayham bu in toc damba sa dom. Bocdinañ mac aseñ Anötö ndê yom nañ sôm bu atoc damam lu dinam sa, nañ popoc, tu bu ankcuc lau andô si ñagôlin.⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ hêganôn mac solop. In sôm bu,⁸ ‘*Lau dindéc sêtoc aô sa ña whasuñ ñambwa, tigen ñac si ñalôm yêc dañ dau-nga.*’⁹ *Ñac sem akin aô ñandô dom, ma yom nañ sêndôhôn têt lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.*’
”

¹⁰ Goc Yisu ta lau hon ma sôm, “Anğô ma anyalê ñapep. ¹¹ Gêñ daneñ-nga nañ sip ñamalac whasuñ, nañ kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga dom. Tigen yom nañ sa akêt ñamalac whasuñ, nañ kôm

ñac ñadômbwi sa.”¹² Têt dinañ Yisu ndê ngacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm têt in, “Lau Palêsai sêtngô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”¹³⁻¹⁴ Goc in sôm têt ñac, “Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau hon nañ danğa wambu Damañ undambê-nga ndê yom dom, nañ sêtôm wahô nañ in oc puc sa ti ñawakac. Ñac bu sêtôc señ têt lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ngac tapec dañ bu wê tapec dañ, inlu lu-lu oc sêpen sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlin dinañ ñahu sa têt yac?”¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têt nde mac oc anyalê?¹⁷ Alic! Gêñ nañ sip ñamalac whasuñ, nañ sip in ñatac ñalôm gi, ma tiñambu sa meñ tiyham. ¹⁸ Tigen yom sac nañ sa ñamalac whasuñ, nañ sa akêt in ndê ñalôm, ma sac nañ yêc ñamalac ñalôm, dec kôm in ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockain-nga nañ lau nañ sem dau sa su, ma lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêkôm, mêtê sênem kañ gêt-nga, yom tasan, ma yom sêpu lau-nga,²⁰ nañ yêc ñamalac ñalôm, nañ kôm ñac ñadômbwi sa. Tigen yac bu tanğwasin amañ dom ma daneñ gêt, dec oc kôm yac ñadômbwi

sa yêc Anötö anğô-nga dom."

*Awhê Kanan-nga kên
whiñ nãnga*
(Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinañ siñ, ma iñ ti ndê ngacsêñomi sêtêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-nga si. ²² Ma awhê Kanan-nga dañ, nañ ndöc gameñ dinañ, nañ têtñ iñ meñ ma mbwêc, "O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Ñalau sac kên ñawapac atu têtñ aö atuñwê, ma kôm iñ tisac." ²³ Yisu gêm dôñ ma ô yom dañ dom, goc ngacsêñomi sêtigasuc iñ ma sêsôm, "Kên iñ lhö ndi, bu iñ kêkuc yac ma mbwêc yom ñapañ." ²⁴ Ma iñ sôm, "Awhê dau iñ awhê Israel-nga dom. Anötö kêkiñ aö bu wanem lau Israel-nga sa, bu ñac sêtôm domba nañ siñga su."

²⁵ Têtñ dinañ awhê dau meñ pôn haduc têtñ iñ ma ndac tiyham, "Pômdau, nem aö sa." ²⁶ Ma Yisu sôm, "Solop dom bu dakôc balêkoc si gêtñ daneñ-nga su ma tambaliñ têtñ giam sêneñ." ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, tigeñ giam nañ sêndöc ñadau ndê tebo ñapu, nañ señ gêtñ ñapopoc nañ peñ yêc tebo." ²⁸ Yisu ngô yom dinañ ma sôm, "O awhê, am kên whiñ nãnga. Aö oc wakôm tôm am ndac." Ma têtñ acgatu ñasawa dau dinañ, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêñ whiñ ndê ngacsêñomi mbo Bugicton Galili-nga ñamakê. Goc iñ pi lôc dañ gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêñ iñ sêmeñ. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, 1 au bôliñ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkên ñac sêyêc Yisu anğô-nga. Ma iñ kôm ñac honñ ñayham sa. ³¹ Têtñ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôliñ sêñsêlêñ tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nañ sêhêdaê ñandô. Ma sêmpiñ Anötö Israel-nga.

³² Yisu ta iñ ndê ngacsêñomi sêmeñ, goc sôm têtñ ñac, "Aö tanwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhiñ aö gitôm bêc tö su. Ñac si gêtñ daneñ-nga pacndê, ma aö gatec bu wakên ñac sêlhö sêndi ti gêtñ yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc señ." ³³ Magoc ngac-sêñomi sêsôm, "Bocke? Gameñ dec gameñ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakên têtñ ñac sêneñ?" ³⁴ Ma Yisu ndac, "Mac nem bolom hiñga ndöc?" Ma sêsôm, "Bolom 7 ma i mwambwa ñatô." ³⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec iñ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danje, p ô kôc-kôc, ma kên têtñ ngacsêñomi, ma ñac sic sam têtñ lau. ³⁷ Ñac honñ señ e gitôm, ma tiñambu ngac-sêñomi sic gêtñ ñadêlê sa sip gatop 7

e menhu. ³⁸ Lau daêsam sen gêñ dinan e gitôm. Nac si laungac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwê ti balêkoc sêmbo sêwhin.

³⁹ Tinambu Yisu kêñ lau hon sêlhô si, goc in ti ndê ngacsênomi sêpi wan dan ma sêtên malac Magadan ñagameñ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêñ dalô

(Mak 8:11-13)

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtên Yisu sêmên bu sêñsahê in. Nac sêndac in bu kôm gêñ dalô bu tôc asê bu in kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ² Dec in sôm, “Mac bu alic umboñ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’ ³ Ma mac bu alic umboñ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêñ dalô umboñ-nga dinan, ma anyalê ñahu. Ma bocke dec mac anyalê gêñ dalô daêsam nan aô gakôm tên ñasawa dindéc, nan ñahu dom? ⁴ Mac lau sac nan apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêñ bambalin gitôm lau mockain-nga. Mac anjalê gêñ dalô, tigen Anötö oc kêñ gêñ dalô tigen tên mac alic, gitôm gêñ dalô nan in kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinan su, goc hu ñac sin ma kôlhô gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Tên ndoc Yisu ti ngacsênomi sêmbu akên

bugictoñ ñadanga sêmên, nan ngacsênomi sêkôc bolom dom, sêñlhin dau sin. ⁶ Ma Yisu sôm tên ñac, “Ayob daôm ñapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ñac sem yomgalôm sêwhin dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinan ñahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ñac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nan akên whin gwalec! Tu sake-nga mac am yomgalôm awhin daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, ñahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêñ hon nan aô gakôm, nan dom? Gauc nem bolom amandan nan gakên tên lau 5,000 sen. Tinambu mac ahon ñadêlê sa sip gatop hinga? ¹⁰ Ma tên ndoc lau 4,000 sen bolom amandan ñandôlu, nan ñadêlê sip gatop hinga? ¹¹ Aô gasôm yom pi bolom kain dinan dom, ma bocke dec mac anyalê anen yom ñahu dom? Ayob daôm ñapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Tên dinan ñac si gauc sa. Ma sêñyalê bu in ndê yom hêganôn yist bolom-nga dom. Sêñyalê bu in kêñ puc ñac bu sêyob dau pi yom nan lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhôn tên lau.

Pita hoc Yisu ñahu asê

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yisu ti ndê ngacsênomi sêhóc asê gameñ nan sêsam bu Sisaria Pilipai, ma in ndac

ɲac, “Lau sêsôm sake pi Ƴamalac ndê Atu? Sêsôm bu in asa?”¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ɲatô sêsôm bu am Jon, Ƴgac Kêku Lau-ɲga, ma ɲatô sêsôm bu am Elaija, ma ɲatô sêsôm bu am Jere-maya me propet akwa-kwa si daɲ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ɲac, “Ma mac daôm, mac sôm bu aö asa?”¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali Ƴadau ndê Atu am.”¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aö awhaɲ hóc am, bu ɲamalac daɲ hoc yom dau asê tɛɲ am dom. Damaɲ undambê-ɲga kɛɲ gauc di-naɲ tɛɲ am.”¹⁸ Aö wasôm tɛɲ am, bu am Pita, ma aö wandic aneɲ gôlôwac dabuɲ sa sêlhac hoc dau ɲahô.* Ma ɲaclai lambwam-ɲga gitôm dom bu ku ɲac dulu.¹⁹ Ma aö wakɛɲ ki tɛɲ am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôlinɲ ɲapu-ɲga. Ma gɛɲ bocke naɲ am bu êmbwala su yêc nom, naɲ wambwala su yêc undambê. Ma gɛɲ bocke naɲ am bu sô dôɲ yêc nom, naɲ wasô dôɲ yêc undambê bocdinaɲ.”²⁰ Yisu sôm yom dinaɲ su, goc gic yao in ndê ɲgacsêɲomi ti ɲaɲga, bu sêsôm asê tɛɲ lau bu in Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwananɲ bu in oc

* **16:18** Yêc Yom Grik Pita ndê ɲaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ɲatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naɲ in ndê gôlôwac dabuɲ oc sêlhac ɲahô, naɲ hêganônɲ yom naɲ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu in Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuɲ hoɲ si yom sêkɛɲ whin-ɲga ɲahu.

hóc ɲandê

(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Tɛɲ tɛm dinaɲ Yisu gic hu sôm yom tɛɲ ndê ɲgacsêɲomi, pi gɛɲ naɲ oc hóc asê in. In whê sa bu in gic waê bu tɛɲ Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-ɲga ti dabuɲsiga atu-tu, ma kédôhônɲwaga yomsu-ɲga oc sêkɛɲ ɲawapac daêsam tɛɲ in e lau sêndic in ndu. Ma tɛɲ béc titö-ɲga Anötö oc un in sa mbo tali tiyham.²² Goc Pita kôc in sa ɲasawa sauɲ gi, ma sôm in bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-ɲga, oc mba! Gɛɲ dinaɲ oc tap am sa dom andô!”²³ Yisu kac dau kwi ma sôm tɛɲ Pita, “Sadaɲ, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lɛɲ dom, am bu êmkuc ɲamalac si gauc ɲambwa.”

Lau naɲ sêɲkuc Yisu oc sêhóc ɲawapac

(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Goc in sôm tɛɲ in ndê ɲgac-sêɲomi, “Asa naɲ tac whin bu êɲkuc aö, naɲ êɲgwiniɲ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êɲkuc aö.”²⁵ Bu asa naɲ tac whin bu sap gɛɲ nom-ɲga dôɲ ɲapaɲ tu mbo tali-ɲga, naɲ oc niɲga. Magoc asa naɲ bu hu gɛɲ nom-ɲga siɲ tu êɲkuc aö-ɲga, naɲ oc niɲga

dom. ²⁶ N̄amalac dan bu po ḡen nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu nin̄ga, dec ḡen nom-nga hon dinan̄ oc t̄om dom bu nem in sa. Ḡen nayham bocke ȳec, nan̄ git̄om bu dak̄en̄ t̄en̄ An̄öt̄o ô yac nen̄ gatun̄? ²⁷ Tin̄ambu N̄amalac nd̄e Atu oc mbu men̄ ti Damba nd̄e naclai ti n̄awasi undamb̄e-nga, ma whin̄ an̄ela hon̄. T̄en̄ dinan̄ in̄ oc k̄en̄ n̄aḡȳô t̄en̄ n̄amalac hon̄ t̄om ndi, ên̄kuc m̄et̄e nan̄ nac s̄ek̄om. ²⁸ Āo was̄om yom n̄and̄o t̄en̄ mac! Lau n̄at̄o nan̄ s̄el̄hac dec, nan̄ oc gacgen̄ s̄embo tali e s̄elic N̄amalac nd̄e Atu men̄ ti nd̄e naclai nem ḡolin̄-nga.”

17

Pita, Jems ma Jon s̄elic Yisu nd̄e n̄awasi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ B̄ec 6 gin̄ga su, goc Yisu k̄oc Pita, ma Jems lu asi Jon s̄ewhin̄ in̄, ma nac tawas̄e s̄epi lôc balin̄ dan̄ si. ² Ȳec d̄ind̄e s̄elic Yisu nd̄e n̄amlic kain̄ dan̄ sa. In̄ an̄ḡô and̄o n̄awê sa git̄om ac p̄o gamen̄, ma in̄ nd̄e n̄akwê n̄awasi s̄ep sambuc. ³ Ma s̄elic Moses lu Elaija s̄ehoc dau as̄e ma in̄lu sem yomgal̄om s̄ewhin̄ Yisu. ⁴ Goc Pita s̄om t̄en̄ Yisu, “P̄om̄dau, nayham k̄el̄ec bu dambo dec. Am bu tac whin̄, goc āo wakwê bac t̄o bu mac ambo-nga, am nem bac dan̄, Moses nd̄e dan̄, ma Elaija nd̄e bac dan̄.” ⁵ In̄ s̄om yom dau mbo, ma

dao ti n̄awê atu dan̄ sip men̄ ma k̄egat̄oc nac ahuc. Ma awha dan̄ sa ȳec dao n̄al̄om, nan̄ s̄om, “Āo nen̄ atun̄gac dau dindec. Āo gatisambuc in̄, ma atac whin̄ in̄ ndu and̄o. An̄ḡô in̄ nd̄e yom man̄!” ⁶ T̄en̄ ndoc n̄gac-s̄en̄jomi t̄o s̄en̄ḡô awha dinan̄, nan̄ s̄et̄oc dau n̄al̄en̄ sac, ma s̄ehu dau an̄ḡô and̄o sip nom. ⁷ Magoc Yisu t̄en̄ nac gi, k̄emasec nac ma s̄om, “Atisa ma at̄oc dāom dom.” ⁸ Ma s̄eh̄oc tand̄o sa ma s̄elic bu Yisu tawas̄e mbo.

*Ḡendac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tin̄ambu nac s̄esip ak̄en̄ lôc dau s̄emen̄, ma Yisu k̄en̄ yao nac bocdec bu, “Andic min̄ pi ḡen̄ nan̄ mac alic nan̄ dom, e N̄amalac nd̄e Atu tisa ak̄en̄ lau bat̄e-nga.” ¹⁰ Ma n̄gacs̄en̄jomi t̄o dinan̄ s̄endac in̄ bocdec bu, “Lau †Skraib nan̄ s̄end̄oh̄on̄ yomsu, nan̄ s̄es̄om bu Elaija oc men̄ h̄oc as̄e mun̄, ma tin̄ambu Mesaya oc men̄. Yom dau n̄ahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma s̄om, “Elaija gic waê bu men̄ ma êmasan̄ ḡen̄ hon̄ tisolop. ¹² Ma āo was̄om t̄en̄ mac, bu Elaija men̄ su, tigen̄ lau s̄en̄yal̄e in̄ dom. Ma s̄ek̄om m̄et̄e sac t̄en̄ in̄ t̄om nac atac whin̄. Ma n̄al̄en̄ tigen̄ N̄amalac nd̄e Atu oc sip nac si amba, ma s̄ek̄en̄ n̄and̄e atu t̄en̄ in̄.” ¹³ T̄en̄ dinan̄ nac si gac sa bu Yisu nd̄e yom

pi Elaija hêganôn Jon, Ngac Kêku Lau-nga.

Yisu soc ñalau sac su yêc balê dañ

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Têñ têm ñac sêmbu sêmen, nañ sêtap lau toñ atu sa, ma ñgac dañ têt Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma in sôm, "Pômdu, tamwalô aneñ balê ma nem in sa. In hóc ñawapac atu dañ, ma ndoc daêsam kôm in titoñ e peñ sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc in gatêt nem ñgac-sêñomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm in ñayham sa." ¹⁷ Ma Yisu sôm, "O mac lau sac! Aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêt dañ? Aô wambo wawhiñ mac tu wanem mac sa-nga ñapañ dom! Mac nem akêt whiñ mbasi. Akôc balê dau sa amañ." ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nañ mbo balê dau ñalôm, ma soc in sa awê gi, ma ñagahô eñ balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tiñambu ñgacsêñomi sêtêt Yisu si, ma sêndac in gelec, "Tu sake-nga yac atôm dom bu aseñ ñalau sac dinañ su?" ²⁰ Ma in ô yom ma sôm, "Mac atôm dom, bu mac akêt whiñ Anötö ndê ñaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têt mac, bu mac nem akêt whiñ bu nditôm gêt saun andô dañ, tôm soc

ñamatu saun, dec oc tôm bu mac asôm têt lôc dañ bu puc dau sa ma têt gameñ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêt whiñ, ma mac oc atôm bu akôm gêt hoñ. [²¹ Yac bu dasoc ñalau sac kaiñ dinañ su, goc gêt ñamata-nga dahu gêt daneñ-nga siñ tu gauc nem Anötö-nga, ma daten mbec ñanga.]"

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêkac dau sa yêc gameñ Galili-nga, ma in sôm têt ñac, "Tiñambu oc sêkêt ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. ²³ Ñac oc sêndic in ndu, magoc têt bêt titö-nga Anötö oc uñ in sa mbo tali tiyham." Yisu ndê yom dinañ kôm ñgacsêñomi si ñalôm ñawapac ñandô.

Takis Lôm Dabuñ-nga

²⁴ Tiñambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêhóc asê malac Kapenaom, ma lau nañ sêkôc takis lôm dabuñ-nga,* nañ sêtêt Pita si ma sêndac in bocdec bu, "Bocke? Mac nem kêdôhônwaga oc kêt mone nemlhi takis lôm dabuñ-nga, me mba?" ²⁵ Ma Pita sôm, "Hecañ, in oc nemlhi."

Têt ndoc Pita sôc andu gi, nañ in gic miñ yom dau têt Yisu dom, magoc

* 17:24 Tôm yala tigen-tigen laungac Israel-nga hoñ nañ si yala hóc gêtêc 20, nañ semlhi takis lôm dabuñ-nga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ñaôli nañ sêkôc tu gwelen bêt lu-nga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

Yisu dau ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau ŋatô?”²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc takis yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaŋ yomsu takis-ŋga hêganôŋ Kiŋ ndê atui dom.²⁷ Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac. Bocdinaŋ sa ndi ma kêŋ gam yêc bugic-ton. Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau whasuŋ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kêŋ têŋ ŋac.”

18

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?”² Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma kêŋ iŋ kalhac ŋac ŋalhu.

³ Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ŋandô têŋ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.

⁴ Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindec, naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.⁵ Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ

daŋ gitôm iŋ dindec, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ gitôm iŋ kôc aô dauŋ sa.”

Puc pi lêtôm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim balêkoc sauŋ dindec si daŋ naŋ kêŋ whiŋ aô bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô iŋ mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têŋ mac, bu gêŋ lêtôm-ŋga oc sêmeŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau nom-ŋga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!⁸ Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hóc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti tanôm tigeŋ, naŋ hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga ndi.”

Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga

(Luk 15:4-7)

¹⁰ “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau sauŋ dindec

gitôm gêñ ñambwa dom. Aö wasôm têt mac, bu ñac si añela nañ sêmbo undambê, nañ sêlhac Damañ undambê-nga ndê añgô andô-nga. [¹¹ Ñamalac ndê Atu meñ bu nem lau nañ siñga su, nañ si.]

¹² “Akôc gauc pi ñgac dañ nañ yob domba 100. Têt ndoc domba dañ bu êñsêlêñ bambaliñ e ndi niñga, nañ iñ oc kôm sake? Iñ oc hu 99 siñ sêmbo, ma sa ndi êñsalê dañ nañ giñga. ¹³ Aö wasôm têt mac bu têt ndoc iñ tap sa, nañ iñ ndê atac ñayham tu domba tigeñ dinañ-nga oc hôc gêlêc iñ ndê atac ñayham pi 99 nañ sêmbo, nañ su. ¹⁴ Ma bocdinañ, mac nem Damam undambê-nga tec bu lau saun dañ sêniñga.”

Lêñ tamatôc asidôwai si yom-nga

¹⁵ “Am nem asidôwa dañ bu kôm sac têt am, goc am tamwasêm têt iñ ndi, ma sôm iñ ndê giso asê têt iñ. Iñ bu ñgô am nem yom ma kac ndê ñalôm kwi, dec amlu apitigeñ tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc iñ bu ñgô dom, dec kôm tôm yac neñ ñagôliñ, nañ sôm bu yom nañ lau lu me tö sêpuc dôn, nañ dakôc sa ti yom ñandô. Boc-dinañ kôc ñamalac tigeñ me lu sêwhiñ am, tu bu sêpuc am nem yom dôn-nga, ma atêt nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinañ si yom ñapu dom,

nañ sôm yom dau asê têt gôlôwac dabuñ hoñ. Ma iñ bu tec bu sôc gôlôwac dabuñ si yom ñapu, nañ goc alic iñ gitôm ñgac sambuc me ñgac kôc takis-nga nañ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ “Aö wasôm yom ñandô têt mac. Gêñ bocke nañ mac ambwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nañ mac asô dôn yêc nom, nañ wasô dôn yêc undambê bocdinañ.

¹⁹ “Ma gêñ dañ tiyham. Mac nem ñamalac lu me tö bu ñalôm tigeñ bu atêñ gêñ dañ têt Damañ undambê-nga, nañ iñ oc kêt têt mac. ²⁰ Ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem ñamalac lu me tö akac daôm sa tu aneñ ñaê-nga, nañ aö oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi mañ

²¹ Pita têt Yisu gi, ma ndac iñ bocdec bu, “Pômdau, sôm têt aö. Aneñ asidôwa dañ bu kôm sac têt aö ñapañ, nañ wasuc iñ ndê sac kwi tidim hiñga? Nditôm 7, me tidim hiñga?” ²² Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têt am, bu tidim 7 dom. Suc iñ ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

²³ “Añgô su nañ! Aö bu wawhê sa têt mac, lêñ dasuc sac kwi-nga nañ gic waê lau nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu. Kiñ dañ mbo, ma iñ tac whiñ bu êmasañ yom whiñ iñ ndê lau akiñ nañ si tốp yêc iñ. ²⁴ Iñ gic

hu gwelenj dau, ma sêkênj ngac danj kalhac inj anjô-nga, nanj ndê tôp atu andô, gitôm mone talent 10,000.*
 25 Ngac dinanj gitôm dom bu ô ndê tôp, goc Kinj dau sôm bu sêkênj inj ti inj ndê awhê ma balêkoc ma inj ndê gênj honj bu lau sênemlihi ô tôp dau. 26 Dec ngac akinj dau hu dau sip gi pônj haduc têtj Kinj, ma tej inj bocdec bu, 'Kênj ñasawa têtj aô, ma waô gênj honj!' 27 Goc Kinj tawalô inj, ma hu yom tôp-nga sinj, ma kênj inj sa gi.

28 "Tigenj tinjambu ngac dau tap ngac akinj danj sa, nanj ndê tôp sauinj yêc inj, gitôm mone †denarii 100.† Inj gôlô ngac dau dônj, hôc inj sip kachu, ma sôm, 'Am ndic nem tôp têtj aô!' 29 Ma ngac dau hu dau sip gi pônj haduc ma tej inj bocdec bu, 'Kênj ñasawa têtj aô ma waô nej tôp.' 30 Tigenj inj tec, ma kênj ngac dau ndöc gapocwalô e inj ô tôp honj pacndê. 31 Lau akinj ñatô sêlic gênj dinanj, dec ñalôm ñawapac ñandô, ma sêtênj Kinj si ma sic minj gênj honj têtj inj. 32 Goc inj ta ngac akinj dau ma sôm têtj inj, 'Am ngac sac! Am tej aô bu tanjwalô am, dec aô gahu am nem yom tôp-nga sinj. 33 Tu sake-nga am tamwalô ngac dinanj dom, gitôm aô tanjwalô am?' 34 Goc inj tac ñandê atu, ma kênj ngac akinj dau têtj lau gapocwalô-

nga, bu sêndic inj ñamlic ñandê ma ndöc gapocwalô e inj ndic ndê tôp sambuc su."

35 Yisu gic bata yom gôlinj dau, goc sôm, "Mac bocdinanj, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec anej Damanj undambê-nga oc kôm têtj mac gitôm Kinj dinanj kôm têtj ndê ngac akinj."

19

Anötö tec bu awhê lu ngac sêhu dau sinj

(Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su, goc hu gamej Galili-nga sinj, ma têtj gamej Judia-nga nanj yêc Bu Jordan ñadanjga têtj ac pi-nga, nanj gi. 2 Lau daêsam sênjuc inj, ma yêc gamej dinanj inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

3 Ma lau Palêsai ñatô sêtênj inj si bu sêtim inj, dec sêndac inj bocdec bu, "Yom danj yêc, nanj tôm bu ngac danj hu ndê awhê sinj, me mba? Inj oc ênjgili yomsu, me mba?"

4 Goc inj sôm, "Mac anjyalê Anötö ndê yom nanj sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, 'Têtj têtj ñamata-nga Anötö kêmasanj ñamalac awhê ma ngac.' 5 Ma yom danj tiyham sôm, 'Tu dinanj-nga ngac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap inj ndê awhê dônj. Ma injlu sêti gênj tigenj.' 6 Yom dau

* **18:24** Lau Grik si mone nanj sêsam bu talent, nanj ñaôli atu andô - talent tigenj gitôm K5-6,000. Bocdinanj ngac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28** Ngac dau ndê tôp gitôm K5-600.

whê sa bu injlu sêmbô sêtôm ñamalac lu dom, injlu sêti gêñ tigen yêc Anötö aᅅgô-ᅅga. Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêñ nañ Anötö dau kên pitigen, nañ su."

⁷ Goc sêndac in, "Bocdinañ dec tu sake-ᅅga Moses to yomsu dañ, nañ sôm bu ᅅgac dañ gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-ᅅga, goc hu in siñ?" ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, "Moses kêyalê bu mac nem ᅅalôm ᅅadandi, dec sôm bu ᅅgac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigen têt têm ᅅamata-ᅅga Anötö kêmasañ ᅅamalac awhê ma ᅅgac tu bu sêhu dau siñ-ᅅga dom. ⁹ Aö wasôm têt mac, bu yom tigen yêc bu ᅅgac dañ hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-ᅅga whiñ ᅅgac dañ. Ma ᅅgac dañ bu hu ndê awhê siñ tu gêñ dau-ᅅga dañ-ᅅga, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockaiñ-ᅅga yêc Anötö aᅅgô-ᅅga."

¹⁰ Têt dinañ Yisu ndê ᅅgac-sêᅅomi sêsôm têt in, "Bu bocdinañ, dec mboe oc ᅅayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ᅅawapac atu bu awhê lu ᅅgac sêsôc yom dau ᅅapu." ¹¹ Magoc in sôm, "Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ᅅgac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen in kêmasañ ᅅac bu sênem awhê me ᅅgac dom. ¹² Lauᅅgac ᅅatô dindai sêkôc ᅅac, nañ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauᅅgac ᅅatô nañ sêsê ᅅac

bu sênem awhê dom. Ma ᅅatô sêkêñ dau sambuc tu gwelen ᅅawaê ᅅayham-ᅅga tu bu sêpo Anötö ndê gôlin sa, ma tu dinañ-ᅅga dec sem awhê dom. Am asa nañ gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ᅅapu, nañ kôc sa."

Yisu gêm mbec balêkoc

(*Mak 10:13-16; Luk 18:15-17*)

¹³ Lau ᅅatô sêkôc si balêkoc sêtêt Yisu si. ᅅac tac whiñ bu in kên amba sac ᅅac, ma têt mbec pi ᅅac. Tigen ᅅgacsêᅅomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, "Atec balêkoc sêtêt aö sêmen. Alhac ᅅac ahuc dom, bu Anötö ndê gôlin gic lau nañ sêtôm balêkoc saun dindac, nañ ᅅawaê." ¹⁵ Ma in kên amba sac ᅅac hoñ ma gêm mbec ᅅac, goc tisa ma kôlhö gi.

ᅅgac ti lêlôm

(*Mak 10:17-22; Luk 18:18-23*)

¹⁶ Ma ᅅgac dañ têt Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, "Kêdôhônwaga, aö wakôm gêñ ᅅayham bocke, dec tiñambu Anötö oc kôc aö sa wandöc tañli yêc undambê?" ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, "Tu sake-ᅅga am ndac aö bu gêñ sake in gêñ ᅅayham? Anötö tawasê in ᅅayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nañ dañam wambu yomsu nañ Anötö kên têt Moses." ¹⁸ Goc ᅅgac dau ndac, "Yomsu hoñ, me yomsu bocke?" Ma Yisu sôm, "Yomsu bocdec bu,

'*Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêñ mockaiñ-ñga dom. Nem kañ gêñ dom. Sôm yom tasan pi lau dom.* ¹⁹ *Toc damam lu dinam sa,*' ma '*Tac whiñ lau ñatô gitôm am tac whiñ daôm.*' " ²⁰ Goc in sôm, "Yomsu hoñ dinañ aô kakuc gambo. Ma gêñ sake yêc tu wakôm-ñga?" ²¹ Ma Yisu sôm, "Am bu ti ñgac gitêñ, nañ sa ndi ma kêñ nem gêñ hoñ têtñ lau sênemlihi, ma kêñ ña-awa têtñ lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tiñambu mweñ ma êmkuc aô." ²² Ñgac dau in ndê yala daêsam dom, ma têtñ ndoc in ñgô Yisu ndê yom dinañ, goc in kôlhô ti ñalôm ñawapac gi. Ñahu bu in ñgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têtñ ndê ñgac-s êñomi, "Yomandô wasôm têtñ mac, bu lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötô ndê gôliñ ñapu ñagahô, ñahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi. ²⁴ Anğô! Bôc atu dañ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ñgac ti lêlôm dañ, nañ bu sôc Anötô ndê gôliñ ñapu." ²⁵ Têtñ ndoc ñgacsêñomi sêñgô yom dinañ dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, "Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötô ndê mwasiñ nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!" ²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma

sôm, "Gêñ nañ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nañ Anötô gitôm bu kôm."

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, "Yac ahu gêñ hoñ siñ tu añkuc am-ñga. Bocdinañ yac oc atap mwasiñ bocke sa?" ²⁸ Dec Yisu sôm têtñ ñac hoñ, "Yomandô wasôm têtñ mac, bu têtñ ndoc ñambu-ñga nañ gêñ hoñ sêtiwakuc, nañ Ñamalac ndê Atu oc ndôc in ndê pônñ Kiñ-ñga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau nañ añkuc aô, nañ oc andôc pônñ 12, ma anem gôliñ lau Israel-ñga si toñ 12. ²⁹ Ma lau hoñ nañ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aô-ñga, nañ Anötô oc kêñ gêñ kaiñ dinañ daêsam têtñ ñac ô. Ma tiñambu in oc kêñ ñac sêwêkaiñ gameñ sêndôc tali ñapan-ñga.

³⁰ "Magoc lau daêsam nañ sêti lau ñamata-ñga têtñ têtñ kwahic dec-ñga, nañ oc sêti lau ñambu-ñga, ma lau ñambu-ñga oc sêti lau ñamata-ñga."

20

Yom gôliñ pi lau nañ sem gwelen yêc ôm wain-ñga.

¹ Goc Yisu sôm, "Anğô yom gôliñ dindec pi Anötô ndê gôliñ, oc whê aneñ yom dinañ sa. Ñgac dañ mbo, nañ wêkaiñ ôm wain-ñga atu dañ. In tisa têtñ bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsâlê lau tu sênem gwelen yêc in ndê ôm-ñga.

² In tap lau natô sa, ma sôm bu in oc nemlhi nac na mone gitôm †denarias tigen tu gwelen bêc tigen-nga. Goc in kêkin nac sêsôc in ndê ôm si. ³ Ma têt acgatu gitôm 9 kilok, in sa gi gêlic lau natô sêlhac nambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma in sôm têt nac, 'Andi akôm gwelen yêc anen ôm wain-nga, ma aö oc wakêt naöli solop têt mac ô nem gwelen.' ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelen. Ma in kôm bocdina têt ac kalhac lhu ma têt 3 kilok telha-nga. In gi tap lau sa, ma kêkin nac si sêkôm gwelen. ⁶ Ma têt 5 kilok telha-nga in sa gi tap lau natô sa, na sêlhac nambwa. Ma in sôm têt nac, 'Tu sake-nga mac ambo nambwa têt acsalô sambuc dindec?' ⁷ Ma sêsôm, 'Lau dan sêmen sêkêt gwelen têt yac tu akôm-nga dom.' Goc in sôm, 'Mac andi anem gwelen yêc anen ôm.'

⁸ "Têt ac gi sip, goc ôm nadau sôm têt in ndê ngac namata-nga, 'M bwêc lau na sem gwelen sêmbô, na sêmen, ma kêt nac si naöli têt nac. Nemlhi lau na sêmen têt 5 kilok telha-nga na mun, goc tinambu nemlhi lau na sêmen têt bêbêc.' ⁹ Ma lau na nadau kôc nac sa têt 5 kilok, na sêkôc denarias tigen-tigen ti nac si naöli tôm gi. ¹⁰ Tu dina-nga dec lau na sic hu gwelen têt bêbêc, sêkêt bata bu oc

sêkôc naöli hêc gêlêc denarias tigen su. Magoc nac hon sêkôc denarias tigen. ¹¹ Têt dina nac sic hu sêtuclin nadau, ¹² ma sêsôm, 'Lau na sêmen tinambu, na sem gwelen gitôm nasawa apê, ma yac am gwelen atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac hon akôc naöli kain tigen.' ¹³ Magoc nadau sôm têt nac si dan, 'O anen silip! Bocke dec am sôm bu aö gakôm gêt so têt am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigen ti am nem naöli gwelen-nga. ¹⁴ Boc-dina kôc nem naöli sa, ma lhö ndi. Aö tac whin bu wakêt naöli têt lau nambu-nga gitôm aö gakêt têt am. ¹⁵ Mone dindec anen gêt, ma wakôm tôm aö atac whin. Bocke dec am gêlic sac bu aö ngac wamwasin lau-nga.' "

¹⁶ Goc Yisu sôm têt ndê ngac-sênomi, "Bocdina, lau nambu-nga oc sêti lau namata-nga, ma lau na amata-nga oc sêti lau nambu-nga."

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Tinambu Yisu ma lau na sênkuc in, sênslên sêmbô se bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ngacsênomi 12 sêsa si sêmbô dau-nga, ma sôm têt nac, ¹⁸ "Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac dan oc kêt

Ŋamalac ndê Atu sip dabuŋ-siga atu-tu ti kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga amba. Ŋac oc sêkic yom bu sêndic in ndu, ¹⁹ ma sêkên in sip lau Rom-ŋga amba. Ma lau Rom-ŋga oc sêsu in susu, ma sêndic in ŋamlic ŋandê atu, goc sêndic in ndu pi a gicso dau. Ma têtj bêc titô-ŋga, Anötö oc uŋ in sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhôn gêlêc
ŋgac-sêŋomi ŋatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têtj ndoc dinaŋ Jems lu Jon dinda bu teŋ gêtj daŋ têtj Yisu nem inlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinaŋ sa sêtêtj Yisu si, ma pôn haduc yêc in ŋŋô-ŋga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whiŋ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aô tac whiŋ bu am toc aneŋ atuŋ lu dindéc sa, ma sôm bu inlu sêndôc sêwhiŋ am têtj ndoc am ndôc nem pôn kin-ŋga ma nem gôlinj lau. Kêtj daŋ ndôc amam andô-ŋga, ma daŋ ndôc gasê-ŋga.” ²² Dec Yisu sôm têtj inlu, “Amlu anyalê gêtj naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip la-clhu ŋawapac-ŋga naŋ aô wanôm, a?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôn ŋawapac gitôm aô wahôn. Magoc aô dec oc wanjalij lau sa bu sêndôc aô amanj andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ dom. Aneŋ Damaŋ ti ŋadau bu ênyalij lau sa bu sêndôc dinaŋ.”

²⁴ Têtj ndoc ŋgacsêŋomi amanlu sêŋgô yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têtj Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêtj in si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têtj ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwinij lau naŋ sêmbo ŋac ŋapu. ²⁶ Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ nem akiŋ mac. ²⁷ Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwinij dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ ŋambwa. ²⁸ Ŋalên tigeŋ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akiŋ in dom. In meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kêtj dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

*Yisu kôm ŋgac tapec lu
ŋayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têtj ndoc Yisu ti in ndê ŋgac-sêŋomi sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam sêŋkuc in. ³⁰ Ŋgac tapec lu sêndôc seŋ ŋamakê, ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêsêlên meŋ, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm inlu bu sênem dau dôŋ. Magoc inlu sêmbwêc ti ŋaŋga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta inlu sêmeŋ. Ma in ndac, “Amlu atac whiŋ bu wakôm

sake têtj amlu?" ³³ Ma sêô yom ma sêsôm, "Pômdau, alu atac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa." ³⁴ Dec Yisu tawalô iŋlu, ma kêmassec iŋlu tandô. Ma ŋagahô iŋlu tandô ŋayham sa, ma sêŋkuc iŋ.

21

Yisu hôc asê Jerusalem

(*Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15*)

¹ Ŋac sêsun sa Jerusalem ma sêhôc asê malac Bepagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋomi si ŋgac lu, ² ma sôm têtj iŋlu, "Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki dinda daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac, whiŋ doŋki dau ŋatu. Aŋgapwêc su, ma akôc sa atêtj aô amêŋ. ³ Ma ŋamalac daŋ bu ndac amlu pi gêtj dau, naŋ asôm têtj iŋ bu, 'Pômdau tac whiŋ bu doŋki lu dindêc sênem iŋ sa,' ma ŋagahô iŋ oc kêŋ doŋki lu dau têtj amlu."

⁴ Ŋalêtj dinaŋ dec yom naŋ propet akwa daŋ sôm, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têtj lau †Sayon-ŋga bu, "Alic su naŋ! Mac nem Kiŋ têtj mac meŋ. Iŋ ŋgac malô, ma iŋ meŋ ndôc doŋki ŋatu

daŋ ŋahô." [*Sek 9:9; Ais 62:11*]

⁶ Ŋgacsêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêtj Yisu si, ma sêkêtj ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndôc ŋahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ŋalaun ma sêkêtj yêc seŋ. ⁹ Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêtj sêmun Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc, "Hosana têtj Dawid ndê Atu. Anötô nem mbec iŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Hosana têtj Anötô lôlôc-ŋga."

¹⁰ Têtj ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, "Iŋ asa dê?" ¹¹ Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma sêsôm, "Iŋ Yisu, propet atu naŋ meŋ akêtj malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga."

Yisu soc lau su yêc lôm dabun

(*Mak 11:15-18; Luk 19:45-46*)

¹² Yisu sôc lôm dabun ŋabatêm-ndô gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêtj ti semlhi gêtj, naŋ su. Ma iŋ tac lau naŋ sêô mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêtj balusi† tu lau sênemlhi-ŋga, naŋ

* **21:12** Lau sêmeŋ akêtj gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêtj da ya ti sêtoc Anötô sa yêc lôm dabun. Ŋac gitôm dom bu sênemlhi gêtj bu sêkêtj ti da, me sênemlhi takis lôm dabun-ŋga ŋa mone akêtj ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gwelen yêc lôm dabun ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêtj-ŋga. † **21:12** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêtj ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêtj ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

in̄ kêbalip ñac si gêñ hon̄ gin̄ga. ¹³ Ma in̄ sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, nañ sôm, ‘Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbo-nga.’ Tigeñ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kañ si gameñ.”

¹⁴ Lau bôlin̄ ti lau tapec sêtêñ Yisu si yêc lôm dabuñ ñamakê, ma in̄ kôm ñac ñayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc nañ sêmbo gameñ dinañ, n añ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têt Dawid ndê Atu!” Magoc têt ndoc dabuñsiga atu-tu ma kêdôhôn̄waga yomsu-nga sêlic gêt dalô nañ Yisu kôm, ma sêngô balêkoc dau si yom, dec kôm ñac atac ñandê atu. ¹⁶ Ma sêndac in̄, “Am ngô balêkoc dindêc sêmbwêc yom so, me?” Ma in̄ sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anötö kêyalin̄ balêkoc ti lau saun̄ sa, tu bu sêhoc in̄ ndê waê asê-nga.’”

¹⁷ Tin̄ambu Yisu hu ñac sin̄ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têt ôbwêc dinañ in̄ yêc malac Betani.

Yisu pucho a kin̄ dañ
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Têt bêbêc ganduc Yisu kêsêlên̄ bu mbu têt Jerusalem ndi, ma gêt yô in̄. ¹⁹ Ma in̄ gêlic a kin̄ dañ kalhac señ ñamakê, goc têt a dau gi ma kêsâlê a ñandô. Tigeñ a dau ñandô mba, in̄ tap ñalaun̄ ñambwa sa. Dec in̄ pucho a dau ma sôm, “Am oc nem ñandô tiyham dom!” Ma ñagahô a dau mbac. ²⁰ Têt ndoc ñgacsên̄omi

sêlic gêt dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ñagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ñandô têt mac. Akêtñ whin̄, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ñaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm nañ aô gakôm têt a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêt dalô atu-tu ñatô whin̄. Oc nditôm mac asôm têt lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ñalôm ndi,’ ma gêt dau oc ñandô sa. ²² Mac bu akêtñ whin̄, goc gêt nañ mac atêñ têt Anötö, nañ in̄ oc kêtñ têt mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yisu têt lôm dabuñ gi, ma kêdôhôn̄ lau mbo lôm ñamakê, ma dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêtêñ in̄ si. Ma sêndac in̄, “Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêt hon̄ nañ am kôm? Asa kêtñ têt am?” ²⁴ Ma in̄ sôm, “Gêtñ ñamata-nga aô wakêtñ gêndac dañ têt mac. Mac aô aneñ yom muñ, goc wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têt mac. ²⁵ Mac asôm têt aô, asa kêtñ ñaclai têt Jon, dec in̄ kêtñ lau? Anötö kêtñ ñaclai têt in̄, me mba?”

Goc ñac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têt dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtñ ñaclai têt Jon, goc in̄ oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêtñ whin̄ Jon dom?’ ²⁶ Magoc

yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau oc sêkôm yac ñayom, ñahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet danj.”²⁷ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma inj sôm têtj ñac, “Ma bocdinañ aö wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

Yom gôlinj pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Akôc gauc pi yom dindéc. Ngac danj ti inj ndê atu lu sêmbo. Têtj bêc danj inj ndac balê danj bocdec bu, ‘Aneñ balê, kwahic dec aö bu wandac am bu sôc ôm wain-nga ndi ma nem gwelenj.’²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö gatec!’ Tigenj tiñambu inj kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenj.³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-nga sa, ma ndac inj bu nem gwelenj ôm-nga. Ma inj sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigenj tiñambu inj tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ñac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whinj?” Ma sêsôm, “Balê ñamata-nga.” Goc inj sôm têtj ñac, “Yomandô aö wasôm têtj mac. Lau nañ sêkôc takis ma lauwê señ-nga sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu, sêhóc gêlêc mac lau dabunjsiga ti lau bata su.³² Bu Jon hóc asê mac bu tôle lêtj gitêtj têtj mac, tigenj mac akêtj whinj inj dom. Lau nañ sêkôc takis ma lauwê señ-nga sêkêtj whinj inj ndê yom ma sem

dau kwi. Ma têtj têtj mac alic gêtj nañ lau dau sêkôm, nañ mac am daôm kwi dom, ma akêtj whinj dom.”

Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Ma Yisu sôm, “Anjô yom gôlinj danj tiyham. Ngac danj sô ôm wain-nga danj, sô tunj kêgihi, kêmasañ gameñ sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ danj, bu lau sêlhac ma sêtíp lau kañ. Goc inj kêñ ôm dau têtj lau ñatô sêyob, ma kôlhö gi mbo gameñ danj.³⁴ Têtj ndoc sêhoñ ôm dau ñandô sa-nga, nañ inj kêkinj lau akinj ñatô sêtêtj lau sêyob ôm-nga si, bu sêkêtj wain ñandô ñatô têtj ñac.³⁵ Magoc ñac sêlô lau akinj dau dôñ. Sic ngac akinj danj ñamlic ñandê, sic danj ndu, ma sêtuc danj ña hoc.³⁶ Ma tiñambu ôm ñadau kêkinj lau akinj tonj hic atu tiyham, magoc lau nañ sêyob inj ndê ôm, nañ sêkôm mêtê kainj tigenj têtj ñac.³⁷ Tiñambu inj kêkinj inj ndê atunjac têtj ñac gi, bu inj gauc gêm bu ñac oc sêtoc inj ndê atu dau sa.³⁸ Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu dau kêsêlêtj meñ, nañ sêsôm têtj dandi, ‘Balê kêlê oc wêkainj ôm dindéc ti ndê gêtj lêtjsêm. Bocdinañ dandic inj ndu, ma dakôc ôm dindéc su ti yac neñ.’³⁹ Goc sêlô inj dôñ ma sêhê inj sa awê gi, ma sic inj ndu.”

40 Yisu gic bata yom gôlinj dau, ma ndac, “Têñ ndoc ôm ñadau mbu meñ, nañ inj oc kôm sake?” 41 Ma sêsôm têt inj, “Ôm ñadau oc ndic lau sac dinanj ndu, ma kêt ndê ôm têt lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêt ôm ñandô têt inj têt ndoc sêhoñ ñandô sa-nga.” 42 Goc Yisu sôm têt ñac, “Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, *‘Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. Pômdau kôm gêt dau, ma yac alic ñayham.’* Mac asam yom dau su, me mba? 43-44 [*Asa nañ peñ tu hoc dinanj-nga, nañ oc niñga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac, dec oc sec inj popoc.*] Bocdinañ aô wasôm têt mac, bu Anötö oc señ mac su bu ayob lau nañ sêmbo inj ndê gôlinj ñapu, nañ tiyham dom. Ma inj oc ênyalinj lau ñatô sa bu sêyob inj ndê lau, nañ oc sêkôm gwelenj ñapep ma sênem ñandô ñayham.”

45 Dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêñgô Yisu ndê yom gôlinj dinanj, ma sênyalê bu yom dau hêganônj ñac. 46 Dec sêñsalê lêt bu sêkôc inj dôñ, magoc sêtôc lau, bu lau hoñ sêlic inj bu propet dañ.

22

Yom gôlinj pi mwasiñ atu (Luk 14:16-24)

1 Ma Yisu sôm yom gôlinj dañ tiyham têt ñac bocdec bu, 2 “Ñalêt nañ Anötö

kêgalêm lau sa bu sêmbo inj ndê gôlinj ñapu, nañ bocdec. Kinj dañ kêmasañ mwasiñ atu dañ tu inj ndê atungac nañ bu nem awhê-nga. 3 Ma inj kêkinj inj ndê lau akinj bu sêkêt aheñ lau nañ sic waê bu sêneñ mwasiñ dau. Magoc ñac hoñ sêtec bu sêmeñ. 4 Goc inj kêkinj lau akinj ñatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têt lau nañ aô kagalêm ñac sa su, bu aô kamasañ gêt hoñ pacndê su. Aneñ lau sic makao tôp ñayham ndu su, bocdinañ dec amenj aneñ mwasiñ dau.’ 5 Tigenj lau hoñ sêtec inj ndê yom dau, ma sêmbo si gêt. Ñatô sêsôc ôm si, ma ñatô sem si gwelenj awa-nga. 6 Ma ñatô sêlô Kinj ndê lau akinj dôñ, sêkôm ñatô ñayom, ma sic ñatô ndu. 7 Goc Kinj dau tac ñandê atu. Ma inj kêkinj inj ndê lau siñ-nga ma ñac sic lau sac dinanj ndu. Ma sêkêt ya gêt ñac si malac hoñ su.

8 “Goc inj sôm têt ndê lau akinj, ‘Aô kamasañ gêt hoñ su. Magoc aô galic lau nañ aô kagalêm ñac sa, nañ gitôm dom bu sêneñ mwasiñ dau. 9 Bocdinañ asa señ malac-nga andi, ma angalêm lau bocke nañ mac bu atap sa, nañ sa sêmeñ ma sêneñ mwasiñ dau.’ 10 Goc ñac sêsa señ si ma sêñsalê lau, ma sêhoñ lau daêsam sa, lau ñayham ma lau sac sêwhinj sêmeñ, e andu ñalôm atu sêneñ mwasiñ-nga meñhu.

11 “Têñ ndoc Kiñ men bu lic in ndê ñaclen dinan, dec in gêlic ñgac dan nan sôc ñakwê mwasiñ-ñga dom. 12 Ma in ndac, ‘Bocke dec am sôc mwen, magoc am sôc ñakwê mwasiñ-ñga dom?’ Ma ñgac dau ndê yom mba. 13 Goc Kiñ sôm têt in ndê lau akiñ, ‘Mac asô in ndê amba ti gahi dôn, ma atuc in sa awê ndi mbo gamen ñasec-ñga. Yêc dê lau oc sêtan atu ti lhô êñsin pi dau.’ ”

14 Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kègalêm lau daêsam sa, magoc in oc kôc ñac hon sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ñga

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Têt dinan lau Palêsai sêsa si, ma sêmasan yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan. 16 Goc sênkiñ ñac si lau ñatô sêwhiñ lau Israel-ñga ñatô nan sêpuc Herod ma lau Rom-ñga si gôliñ dôn, nan sêtên in si, ma sêsôm têt in, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-ñga, ma bu am whê Anötö ndê lêt sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac hon sa ñalên tigen. 17 Bocdinar sôm asê têt yac. Solop bu dakên takis têt †Sisa, me mba?”

18 Yisu kèyalê su bu ñac bu sêtim in, dec sôm, “Mac

lau daêtim-ñga! Tu sake-ñga mac bu atim aô? 19 Atôc mone anemli takis-ñga dan têt aô.” Goc sêkên denarias tigen têt in. 20 Ma in ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” 21 Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc in sôm, “Bocdinar atoc Sisa sa ña gêt nan gic in ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêt nan gic in ñawaê.” 22 Têt ndoc sêngrô Yisu ndê yom dinan, nan sêhêdaê tu in ndê gauc-ñga, ma sêhu in sin ma sêlhô si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akên lau batê-ñga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Têt bêt dinan lau ñatô akên Sadiusi si ton sêtên Yisu si bu sêkên gêndac têt in. Lau dau sêkên whiñ bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. 24 Ma sêsôm têt in, “Kêdôhônwaga, Moses to yom pi ñgac nan gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma in ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têt yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ñga. 25 Têt ndoc dan, asidôwa 7 sêmbo sêwhiñ yac. Ñgac ñamata-ñga gêm awhê sa magoc in mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ñgac tilu-ñga gêm dôwa ndê awhê sawa. 26 Magoc in mbac ndu, ma ñalên tigen ñgac titô-ñga sip e gi têt ñgac ñambu-ñga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. 27 Ma

tiŋambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ŋatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinaŋ si asa nawhê? Bu ŋac hoŋ sem iŋ su têtŋ ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ ndê ŋaclai dom. ³⁰ Têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga naŋ lau batê sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-ŋga. ³¹ Ma yom daŋ tiyham têtŋ asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, naŋ mac asam su. ³² Iŋ sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau têtŋ dinaŋ si Anötö? Iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö.” ³³ Ŋalêtŋ dinaŋ Yisu kêdôhônŋ lau, ma lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ sêhêdaê.

Yomsu ŋamata-ŋga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma ŋac si yom mba. Ma lau Palêsai sêŋgô gêtŋ dau ŋawaê, goc ŋac si lau ŋatô sêtêtŋ Yisu si. ³⁵ Ŋac si daŋ iŋ gwalam akwa yomsu-ŋga ma iŋ bu êŋsahê Yisu dec ndac iŋ bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhônŋ-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ŋamata-ŋga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu naŋ

sôm, ‘*Am atac whiŋ Pômdau am nem Anötö, ti nem ŋalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.*’ ³⁸ Yomsu dinaŋ tiŋamata ma hôt gêtŋc yomsu ŋatô hoŋ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-ŋga naŋ gitôm ŋamata-ŋga, naŋ sôm, ‘*Atac whiŋ nem asidôwai gitôm am atac whiŋ daôm.*’ ⁴⁰ Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ dôtŋ sêpitigenŋ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau ŋatô akêtŋ Palêsai si toŋ sêlhac dinaŋ, dec Yisu ndac ŋac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? Iŋ asa ndê atunŋac?” Ma sêsôm têtŋ iŋ bu, “Mesaya iŋ Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu iŋ dau ndê Pômdau? Ŋalau Dabuŋ puc Dawid dôtŋ, dec iŋ to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘*Anötö sôm têtŋ aneŋ Pômdau, “Am ndôc aô amanŋ andô-ŋga e nditôm aô wakêtŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.”*’ ⁴⁵ Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ŋac si daŋ gitôm dom bu ô iŋ ndê yom. Ma tiŋambu lau hoŋ sêtôtŋc dau bu sêkêtŋ gêtŋdac têtŋ iŋ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-nga

(*Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46*)

1 Goc Yisu sôm têt lau daêsam naŋ sêkac dau sa sêmbô, ma têt in ndê ngacsênomi bu, 2 "Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötö ndê yomsu têt lau, tôm Moses kôm têt têt namata-nga.

3 Bocdinaŋ asôc ñac ñapu, ma aŋgô ñac si yom. Magoc aŋkuc ñac si mêtê dom, bu ñac lau sêtîm yom lau-nga. Sêsôm yom ñayham-ñayham, magoc ñac dau sêŋkuc si yom dau dom.

4 Ma yomsu daêsam naŋ sêkên têt lau, naŋ kên ñawapac atu têt ñac, magoc ñac dau sêkôm gêt daŋ tu sênem lau dau sa-nga dom.

5 "Ma gêt hoŋ naŋ ñac sêkôm, naŋ sêkôm yêc lau si aŋgô-nga tu sêtoc dau sa-nga. Yomsu ti apan naŋ sêkic pi dau, naŋ sêmasaŋ atu-tu tu lau sêlic-nga, ma sêsôc ñakwê ti ñabala baliŋ.* 6 Ñac atac whiŋ bu sêndöc lau tiwê si pôn yêc lau si mwasiŋ ñalôm, ma yêc lôm wê-nga. 7 Ñac tac whiŋ bu lau sêhê mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoŋ sêtoc

ñac sa ma sêsam ñac bu 'Kêdôhônwaga.'

8 "Magoc aŋkuc ñac si mêtê dom. Mac hoŋ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn-waga tigeŋ mbo. Tu dinaŋ-nga solop dom bu lau sêsam mac bu 'Kêdôhônwaga.'

9 Ma asam lau nom-nga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigeŋ mbo undambê. 10 Ma mac nem ñadau tigeŋ mbo, naŋ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. 11 Asa naŋ gêm akiŋ mac, naŋ ti ñamalac namata-nga yêc Anötö aŋgô-nga. 12 Bu asa naŋ toc dau sa, naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ in, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc in sa.

13 "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atîm yom lau-nga! Mac nem lêŋ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ñapu dom. Mac daôm asôc in ñapu dom, ma lau naŋ tac whiŋ bu sêsôc in ñapu, naŋ mac alhac ñac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atîm yom lau-nga. Mac atêŋ mbec baliŋ bu atoc daôm sa yêc lau si aŋgô-nga, magoc têt ndoc lau sêlic mac dom, naŋ mac aŋsau lauwhê sawa bu aŋgaho ñac

* 23:5 Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkên sip apan sauŋ, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têt ndoc sêteŋ mbec. Ñac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtôc asê bu ñac lau sem akiŋ Anötö-nga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaŋ apan atu, ma ñakwê ti ñabala baliŋ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôn gêlêc lau ñatô su-nga.

si andu su. Tu dinañ-nga Anötö oc kên ñagëyô sac sambuc têt mac.]

15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac añsêlêñ señ baliñ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêñom dañ sa tu êñkuc mac-nga. Mac Sadañ ndê lau mac! Ma têtñ ndoc mac ahê sêñom dañ kêkuc mac, nañ mac akôm iñ ti Sadañ ndê balêkoc dañ, hóc gêlêc mac daôm su.

16 “Oyaê! Mac bu atôc señ têtñ lau ñatô, magoc mac daôm tampec. Têtñ ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom iñ yom ñambwa. Magoc têtñ ndoc sêsôm yom pi gôlôñ gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu yom dau tidôñ su, ma gitôm dom bu sêseñ su. 17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêñ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti gêñ dabuñ?

18 Ma lau bu sêsôm yom pi alta nañ kalhac lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom iñ yom ñambwa. Magoc ñac bu sêsôm yom pi da nañ kalhac alta ñahô, nañ mac asôm bu yom dau tidôñ.

19 Mac lau tampec! Gêñ sake ti gêñ ñamata-nga? Da, me alta nañ kôm da dau ti dabuñ? 20 Asa nañ sôm yom pi alta, nañ sôm pi alta ma pi gêñ hoñ nañ kalhac alta ñahô whiñ. 21 Ma asa nañ

sôm yom pi lôm dabuñ, nañ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö nañ ti lôm dabuñ ñadau, nañ whiñ. 22 Ma asa nañ sôm yom pi undambê, nañ sôm pi Anötö ndê pôn atu, ma pi Anötö nañ ndôc pôn ñahô, nañ whiñ.

23 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awhê gêñ saun-saun ôm-nga hoñ kôc gi toñ amanlu, ma akên toñ dañ ti da. Magoc mac ahu mêtê ñandô yomsu-nga siñ. Mêtê atu hêganôn mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ñalêñ gitêñ, ma akôm nem yom ñandô sa. Mêtê hoñ dinañ iñ gêñ atu! Solop bu mac akôm gêñ saun-saun tôm yomsu sôm, magoc akôm gêñ atu-tu whiñ.

24 “Mac lau tampec nañ akôm bu atôc señ têtñ lau ñatô. Mac atôm lau nañ sêhêgo dau bu sêñgati gêñ golop atêc nañ poc bu ñahô, nañ sa, magoc gêñ ñadômbwi atu nañ poc bu dau ñalôm, nañ sêlic apu.

25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mêtê tamgatu gêñ ti aneñ gêñ ñawahô-nga hóc mac nem ñalôm ahuc. Bocdinañ mac atôm laclhu ti pele nañ sêñgwasin ñadômbwê-nga ñambwa ñawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêñ ñamata-nga añgwasin laclhu ti pele ñalôm ñawasi sa, goc gêñ awê-nga oc ñawasi sa bocdinañ.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mac atôm sêhô naŋ sêsê pen pi gi e ŋawasi sêp sambuc ma lau sêlic ŋayham. Magoc yêc sêhô dau ŋalôm lau batê si ŋakwa ti gêŋ mbôp meŋhu. 28 Ma mac lau daôm bocdinaŋ. Lau sêlic gêŋ awê-nga naŋ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêŋ. Magoc yêc mac nem ŋalôm, mêtê tasaŋ ma mêtê aŋgili yomsu-nga hóc mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-nga! Mac amasaŋ sêhô ti gôlôŋ atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêŋ naŋ mac apami sic ndu muŋ su, naŋ sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têŋ apami si têm, dec mac oc aŋkuc ŋac si lêŋ sêkêc propet dau si dac siŋ-nga dom. 31 Mac nem yom dinaŋ tôc asê bu mac asa akêŋ lau Israel-nga naŋ sic lau propet ndu. 32 Bocdinaŋ dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. 33 Mac mboc, ma mboc ŋatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. In oc êŋkiŋ mac asip lambwam andi.

34 “Aŋgô! Aô waŋkiŋ lau propet ma lau tiguauc, ma lau ŋatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ŋac lic ŋandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulu ŋac alom-alom malac. Ma ŋac si lau ŋatô mac oc andic

ndu, ma andic ŋatô pi a gicso dau sêndi. 35 Bocdinaŋ mac oc atap ŋagêyô sa tu lau gitêŋ hoŋ si dac, naŋ apami sêkêc siŋ-nga. Abel in ŋac ŋamata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria in ŋac ŋambu-nga.† Sekaria in ŋac naŋ sic ndu yêc lôm dabuŋ ma alta naŋ kalhac lôm dau ŋasactô, naŋ ŋalhu. 36 Yomandô wasôm têŋ mac. Mac lau têm dindêc-nga oc atap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

37 “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ naŋ in kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ŋa hoc ndu. Ndoc daêsam aô tac whiŋ bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ŋatu sa sêsôc ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac atec. 38 Bocdinaŋ Anötö oc hu mac ti mac nem andu siŋ. 39 Aô wasôm têŋ mac, bu mac oc alic aô tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô.’ ”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-nga

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Yisu hu lôm dabuŋ ŋagameŋ siŋ ma bu êŋsêlêŋ ndi, ma in ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ in si. Ma sêsôm yom

† 23:35 Yisu sôm yom dinaŋ hêganôn lau gitêŋ hoŋ naŋ lau Israel sic ndu, naŋ sêto ŋamiŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa. Abel in ŋac ŋamata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria in ŋac ŋambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22.

pi lôm dabuŋ ma pi gêŋ ŋayham hoŋ naŋ lau sêkwê yêc gameŋ dinaŋ. ² Magoc iŋ sôm, “Mac alic gêŋ hoŋ dindec. Aô wasôm yom ŋandô têt mac, bu ŋacyo oc sêseŋ hoc hoŋ dindec su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom.”

Gêŋ wapac têt ŋambu-ŋga-ŋga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tiŋambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi tawasê sêtêŋ iŋ si, ma sêndac, “Sôm têt yac, ŋawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têt têt bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu am oc mbu mweŋ, ma bu bêt ŋambu-ŋga oc hôc asê?”

⁴ Goc iŋ sôm, “Ayob daôm ŋapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêŋsau bu sênem aô aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauŋ dec!’ Ma ŋac oc sêŋsau lau daêsam. ⁶ Ma têt ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau sic siŋ têt dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ hôc asê, magoc têt ŋambu-ŋga yêc dôn yêc. ⁷ Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têt lau gameŋ daŋ. Ma têtôm ti tiyhô atu

oc sêkôm gameŋ ŋatô tisac. ⁸ Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ŋawapac têt ŋambu-ŋga-ŋga gitôm awhê naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu ŋandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

⁹ “Têt ndoc dinaŋ lau oc sêkôc mac dôn ma sêkôm mac ŋayom, ma sêndic mac nem ŋatô ndu. Lau nom-ŋga hoŋ oc atac tec mac tu mac aŋkuc aô-ŋga. ¹⁰ Têt têt dinaŋ lau daêsam oc sêhu si sêkêŋ whiŋ aô siŋ, ma ŋac oc sêhoc si lau ŋatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasaŋ daêsam oc sêhôc asê ma sêŋsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êŋsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga siŋ. ¹³ Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu aô siŋ dom e ndê têt pacndê, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiaŋ nem iŋ si-ŋga sa. ¹⁴ Ma bêt ŋambu-ŋga oc hôc asê dom, e lau sêhoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ asê, tôm nom ŋagameŋ sambob, ma lau hoŋ sêŋgô su.”

Nawapac gameŋ Judia-ŋga

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Ma Yisu gic têt ku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanan su, pi

* 24:15 Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôn anötö tasaŋ Seus ndê gwam naŋ Antiokus Epipanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têt yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêŋ kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham têt têt ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau Rom-ŋga naŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têt yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôn gêŋ naŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

gêñ sac sambuc* nañ lau oc sêkêñ lhac lôm dabuñ, nañ oc kôm gameñ tisac.” (Asa nañ sam yom dindec, nañ kôc gauc pi ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) ¹⁶ “Têñ ndoc mac alic gêñ sac dinañ, nañ mac lau hoñ nañ ambo gameñ Judia-nga alhö api gameñ lôc-nga andi. ¹⁷ Alhö ñagahô, ma gauc nem mac nem gêñ dañ dom. Lau nañ sêndöc andu ñasactô, nañ sêsôc andu ñalôm bu sêkôc ñac si gêñ dañ sa dom. ¹⁸ Ma ñac nañ sêmbo ôm, nañ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ ñatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkêñ su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têm dinañ. ²⁰ Ateñ mbec bu têm ñawapac-nga dinañ tap ma sa têñ ndoc uhô-nga me têñ bêc Sabat-nga dañ dom. ²¹ Bu ñawapac têm dinañ-nga oc hôc gêlêc ñawapac hoñ su. Têñ têm ñamata-nga e meñ têñ kwahic dec, ñawapac atu kainñ dinañ dañ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kainñ dinañ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötö oc tawalô lau nañ inñ kêyalinñ ñac sa su, ma tu dinañ-nga inñ oc kêñ têm ñawapac-nga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibalinñ, goc lau hoñ oc sêñinga.

²³ “Têñ têm dinañ, lau dañ bu sêsôm têñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nañ akêñ whinñ ñac dom. ²⁴ Bu lau

nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêhóc asê sêmenñ, ma sêkôm gêñ dalô atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalinñ ñac sa, nañ sêwhinñ. ²⁵ Anğô ñapep, bu aö gasôm gêñ hoñ dindec têñ mac gwanañ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,’ nañ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dañ ñalôm,’ nañ akêñ whinñ dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigenñ, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmponñ sêñgihi sêmbo, nañ anyalê bu gêñ dañ mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gêñ hoñ dindec kêñ puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-nga.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga

(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

²⁹ “T êñ ndoc ñawapac-nga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umboñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umboñ. ³⁰ Têñ ndoc dinañ lau titoñ-titoñ nom-nga hoñ oc sêlic gêñ dalô yêc umboñ, nañ kêñ puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hoñ oc sêtanñ dañgibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndôc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc inñ oc êñkinñ

in̄ ndê aņela sêndic dahuc taņ atu, ma sêsa sêtêņ nom ŋabatin̄ ti undambê ŋabatin̄ hoņ, bu sêndic lau naņ in̄ kêyalin̄ ŋac sa su, naņ sa.

³² “Gauc nem a laņ. Têņ ndoc mac alic ŋalaun̄ wakuc bu lêc, naņ aņyalê bu ndoc ac-ņga meņ kêpiņ. ³³ Ma bocdinaņ têņ ndoc mac alic gêņ naņ aö gasôm yom pi, naņ aņyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meņ-ņga meņ kêpiņ su, gitôm in̄ meņ kalhac gatam nem andu-ņga. ³⁴ Yomandô! Lau têm dinaņ-ņga oc sêmbac ndu dom e gêņ hoņ dinaņ hóc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niņga, magoc aneņ yom daņ oc niņga dom. Gêņ hoņ oc ŋandô sa tôm aö gasôm.”

Lau daņ sêņyalê Yisu ndê bêc mbu meņ-ņga dom
(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daņ kêyalê bêc me acgatu naņ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meņ, naņ dom. Aņela undambê-ņga sêņyalê dom, ma Anötô ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têņ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meņ, naņ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têņ Noa ndê têm. ³⁸⁻³⁹ Têņ ndoc dinaņ, lau sêņlhiņ dau siņ ma seņ ti sênôm gêņ, ma sem dandi e Noa sôc waņ gi, ma bu suņ meņ ma seņ ŋac hoņ su siņga. Ma lau nom-ņga oc sêmbo ŋalêņ tigeņ dinaņ, têņ Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meņ-ņga. ⁴⁰ Ŋac lu oc sêkôm gwelen̄

sêmbo ôm, ma Anötô oc kôc in̄lu si daņ sa, ma hu daņ siņ. ⁴¹ Ma awhê lu oc sêndê gêņ sêmbo, ma in̄ oc kôc daņ sa, ma hu daņ siņ.

⁴² “Bocdinaņ amasaņ daôm ŋapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meņ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ŋadau daņ, bu êņyalê ndoc naņ ŋgac kaņ daņ oc meņ, naņ in̄ oc yob in̄ ndê andu bu ŋgac kaņ dau sôc meņ dom. ⁴⁴ Ma bocdinaņ, amasaņ daôm tôm bêc hoņ, bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meņ têņ ndoc naņ mac akêņ batam, naņ dom.”

Yom gôliņ pi ŋgac akiņ ŋayham ma sac
(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ŋgac akiņ ŋayham ma ti gauc, in̄ ŋgac kaiņ bocdec. In̄ ndê ŋadau bu lhö têņ gameņ daņ ndi, goc in̄ oc kêņ in̄ yob lau akiņ ŋatô, ma kêņ gêņ daneņ-ņga têņ ŋac tôm ŋandoc. ⁴⁶ Ma têņ ndoc ŋadau mbu meņ, ma tap in̄ sa kôm in̄ ndê gwelen̄ ŋapep mbo, naņ in̄ oc lic in̄ ŋayham ma kôm ŋayham têņ in̄. ⁴⁷ Yomandô! Ŋadau oc kêņ in̄ yob in̄ ndê wapa hoņ. ⁴⁸ Magoc ŋgac akiņ sac oc sôm têņ dau, ‘Aneņ ŋadau oc mbu meņ ŋagahô dom.’ ⁴⁹ Goc in̄ oc ndic lau akiņ ŋatô, ma sa ndi nôm ti neņ gêņ whiņ lau naņ sênôm gêņ êņiņ ŋac-ņga ŋapaņ. ⁵⁰ Ŋadau oc mbu meņ hóc asê têņ bêc

ti acgatu naŋ ŋgac akiŋ dau kênŋ bata, naŋ dom. ⁵¹ Ma iŋ oc kênŋ ŋagêyô sac sambuc têtŋ iŋ, ma soc iŋ su ndi mbo whiŋ lau sêtŋm yom lau-ŋga. Yêc dindê lau oc sêŋsahê ŋandê atu e sêtaŋ ma lhô êŋsiŋ pi dau ŋapaŋ.”

25

Yom gôliŋ pi lauwhê akiŋ amanlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Têtŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ bu nem gôliŋ gêtŋ hoŋ, naŋ lau ŋatô oc sêmasaŋ dau ŋapep, ma lau ŋatô oc mba. Oc tôm lauwhê akiŋ amanlu naŋ sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônŋ ŋgac nem awhê-ŋga, naŋ sêkêtŋ bata bu oc meŋ. ² Ŋac si amaŋdaŋ ŋac lauwhê tiguauc, ma amaŋdaŋ ŋac lauwhê gauc mbasi. ³ Lauwhê gauc mbasi dinaŋ sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ŋatô whiŋ dom. ⁴ Ma lauwhê tiguauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ŋatô sip bu akôp tôhônŋ. ⁵ Ŋac sêhônŋ ŋgac nem awhê-ŋga sêmbo, magoc iŋ hôc asê ŋagahô dom e ŋac kwapac sa, ma sêyêc bêtŋc.

⁶ “Timaniŋhu goc ŋgac aheŋ-ŋga daŋ ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ŋgac dau meŋ! Asa andi ma akôc iŋ sa.’

⁷ Goc lauwhê akiŋ sêtŋsa, ma sêmasaŋ ŋac si lam.

⁸ Ma amaŋdaŋ gauc mbasi dinaŋ sêndac lauwhê tiguauc bocdec, ‘Akêtŋ buya ŋatô

têtŋ yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ŋac sêô yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac hoŋ dom. Magoc mac andi alic lau naŋ sêkêtŋ buya tu lau sênemli-ŋga, ma anemli nem.’ ¹⁰ Magoc têtŋ ndoc sêlhô si bu sênemli buya, goc ŋgac nem awhê-ŋga meŋ hôc asê. Ma lauwhê akiŋ naŋ sêmasaŋ dau gwananŋ, naŋ sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ awhê-ŋga. Goc iŋ gic gatam ahuc. ¹¹ Tiŋambu lauwhê akiŋ gauc mbasi dinaŋ sêmbu sêmeŋ ma sêmbwêc, ‘Ŋadau! Ŋadau! Lêc gatam su têtŋ yac.’ ¹² Magoc ŋadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” ¹³ Yisu gic bata yom gôliŋ dinaŋ ma sôm, “Bocdinaŋ anem ali ma ayob daôm ŋapep, bu mac aŋyalê bêtŋc ti acgatu naŋ aô oc wambu wameŋ, naŋ dom.”

*Yom gôliŋ pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham pi têtŋ ŋambu-ŋga bocdec bu, “Ŋgac tiwaê daŋ bu sa têtŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi. Bocdinaŋ iŋ mbwêc iŋ ndê lau akiŋ, ma kênŋ ndê gêtŋ ŋatô têtŋ ŋac bu sêyob e iŋ mbu meŋ. ¹⁵ Iŋ kêtŋ mone gol naŋ sêsam bu talent* têtŋ ŋac, kêtŋkuc ŋac si licwalô ti ŋac si gauc. Iŋ kêtŋ talent amaŋdaŋ têtŋ ŋgac daŋ, ma talent lu têtŋ daŋ, ma

* 25:15 Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

talent tigen têt dañ. Goc in hu ñac sin ma kölhö gi. ¹⁶ Ma ñgac akin nañ kôc mone amañdañ, nañ gi kôm gwelen pi mone dau e t ap mone amañdañ tiyham sa. ¹⁷ Ma in nañ kôc mone lu nañ kôm boc-dinañ, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ñgac nañ kôc mone tigen, nañ sa gi kwê sê dañ ma sin ñadau ndê mone kwi yêc sê dau ñalôm.

¹⁹ “Nasawa hic baliñ gi su, goc lau akin dinañ si ñadau mbu men, ma bu ñgô ñac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ñgac nañ kôc mone amañdañ, nañ kôc amañdañ nañ in tap sa, nañ whiñ ma sôm, ‘Pômdau, am kên mone amañdañ têt aö gayob, ma lic, aö gakôc amañdañ tiyham.’ ²¹ Goc ñadau sôm, ‘O aneñ ñgac ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêt amañdañ ñapep, dec wakên am yob gêt daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aö ti atac ñayham.’ ²² Ma ñgac akin nañ kôc mone lu, nañ men ma sôm, ‘Pômdau, am kên mone lu têt aö gayob, ma aö gakôc mone lu tiyham whiñ.’ ²³ Ma ñadau sôm, ‘O aneñ ñgac akin ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêt lu ñapep, dec wakên am yob gêt daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aö ti atac ñayham.’

²⁴ “Têt dinañ ñgac nañ kôc mone tigen, nañ men ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ñgac lêlê-nga

dom, ma bu am oc kên batam bu ndic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ am daôm kêbalip gêt ñawhê me sô gêt dom. ²⁵ Bocdinañ aö gatôc dauñ ma kasalê lêt bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gêt dau kelec.’ ²⁶ Goc ñadau ô yom ma sôm, ‘Am ñgac sac solop! Am ñgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ aö gasô gêt dom. ²⁷ Bocdinañ am gitôm bu kên aneñ mone têt lau sêyob mone-nga bu sêyob e aö wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkên mone ñagec sac mone dau ñahô, ma aö wakôc hoñ sa.’ ²⁸ Goc ñadau sôm têt in ndê lau ñatô, ‘Akôc mone su yêc in, ma akên têt ñgac nañ kôc mone amañlu. ²⁹⁻³⁰ Ma atiñ ñgac akin sac dindec sa awê ndi bu mbo gameñ ñasec-nga nañ lau sêtañ, ma ñalhô êñsiñ pi dau. Bu asa nañ yob gêt nañ gakên sip in amba, nañ ñapep, nañ wakên gêt ñatô tiyham têt in whiñ, ma in ndê gêt oc ti daêsam. Magoc asa nañ yob ndê gêt ñapep dom, nañ wakôc in ndê gêt hoñ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têt bêc ñambu-nga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têt ndoc Ñamalac ndê Atu mbu men whiñ añela hoñ, nañ in oc ndôc in ndê pôn kiñ-nga ti in ndê ñaclai ma ñawasi atu undambê-nga. ³² Ñac oc sêndic ñamalac hoñ sa

sêlhac in aŋgô-ŋga. Ma in oc whê ɲac kôc gitôm ɲgac yob domba-ŋga, naŋ whê in ndê domba ti naniŋ kôc. ³³ In oc kêŋ domba sêlhac in amba andô-ŋga, ma naniŋ sêlhac gasê-ŋga.

³⁴ “Dec Kiŋ atu dau oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac in amba andô-ŋga, ‘Ameŋ mac lau naŋ Damaŋ gêlic mac ɲayham. Ma andöc mac nem malam yêc gameŋ undambê-ŋga, naŋ Damaŋ kêmasaŋ tu mac-ŋga têŋ ndoc in kêŋ undambê ma nom. Dinaŋ ti mac nem gêŋ lêŋsêm. ³⁵ Yom dinaŋ ɲa-ŋandô in bocdec. Têŋ ndoc aö gêŋ yô aö, naŋ mac akêŋ gêŋ aö gaŋ. Ma têŋ ndoc bu yô aö, naŋ mac akêŋ bu têŋ aö ganôm. Aö ɲgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö. ³⁶ Aneŋ ɲakwê mba, ma mac akêŋ têŋ aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô, ma mac ameneŋ ac aö kêsi.’

³⁷ “Ma têŋ dinaŋ lau gitêŋ oc sêô yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ nde yac alic am gêŋ yô am me bu yô am, ma yac akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga me bu têŋ am? ³⁸ Ma têŋ nde yac alic am ɲgac apa, ma akôc am sa, me am pônnda ɲakwê, ma akêŋ têŋ am? ³⁹ Ma têŋ nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac ameneŋ alic am?’ ⁴⁰ Goc Kiŋ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêti aneŋ asiŋi

ti lhuŋwêi. Yomandô wasôm têŋ mac, bu gêŋ bocke naŋ mac akôm têŋ ɲac si ɲamalac tiwaê me ɲamalac waê-mba daŋ, naŋ gitôm mac akôm têŋ aö daŋ.’

⁴¹ “Goc in oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac in amba gasê-ŋga, ‘Mac lau atap Anötö ndê atac ɲandê sa-ŋga! Alhö su yêc aö, asip ya naŋ sa ɲapaŋ andi. Ya dau, Anötö kêmasaŋ gic Sadaŋ ti in ndê aŋela sac ɲawaê. ⁴² Yom dinaŋ ɲa-ŋandô in bocdec. Aö gêŋ yô aö, magoc mac akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêŋ têŋ aö dom. ⁴³ Aö ɲgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônnda ɲakwê, ma mac akêŋ têŋ aö dom. Aö gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac ameneŋ alic aö dom.’

⁴⁴ “Ma ɲac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ nde yac alic am gêŋ yô am, bu yô am, am ɲgac apa, am pônnda ɲakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’ ⁴⁵ Ma in oc sôm, ‘Yomandô wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc mac alic aneŋ lau tiwaê me lau waêmba daŋ naŋ pônnda dau, magoc am in sa dom, naŋ gitôm mac am aö daŋ sa dom.’

⁴⁶ “Têŋ dinaŋ in oc êŋkiŋ ɲac sêtêŋ gameŋ sêhóc ɲandê-ŋga sêndi, bu sêmbo ɲapaŋ. Magoc lau gitêŋ in oc kôc ɲac sa sêndöc tali ɲapaŋ.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom honj dinan su, goc sôm têt in ndê ngacsênomi, ² "Bêc lu yêc dôn yêc tu lau Israel-nga sêlic om atu †Pasowa-nga. Ma lau oc sêkêj Njamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic in ndu pi a gicso dau."

³ Têt ndoc dinan dabujsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sic dau sa sêmbo †dabujsiga namata-nga Kayapas ndê andu. ⁴ M a nac sêjsalê lêt bu sêkôc Yisu dôn gelec ma sêndic in ndu. ⁵ Magoc nac sêsôm, "Dakôm têt Mwasin Pasowa-nga ndoc dom, mbo lau daêsam nan sêmbo Jerusalem tu Pasowa-nga, nan oc sêlic ma sêli dau sa."

Awhê danj gêm oso Yisu
(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50;
Jon 12:1-8)

⁶ Tinambu Yisu mbo whin ngac danj naê Saimon yêc malac Betani. Muñ-nga in ngac ti gêm bac lep-rasi. ⁷ Yisu ndoc tebo, ma awhê danj meñ kôc bu namalu nayham nan naôli atu sip kac danj, ma kêc pi in nagôlôn. ⁸ Yisu ndê ngacsênomi sêlic gêt dinan ma tac nandê. Ma sêsôm têt dandi, "Tu sake-nga in kêyainj gêt namalu nayham dinanj? ⁹ Gitôm bu dakêj têt lau sênemli na-awa atu,

goc dakêj têt lau nalôm sawa."

¹⁰ Yi su kêyalê bu nac sêsôm yom dinanj, goc sôm, "Akêj nawapac têt in dom! In kôm gêt nayham kêlêc têt aô. ¹¹ Lau nalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac napan. Tigenj aô oc wambo wawhin mac napan dom. ¹² In kêc gêt namalu dec pi aô, tôm in kêmasanj aô neñ namlic gwananj tu sêjsuhuj aô-nga. ¹³ Yomandô aô wasôm têt mac, bu tinambu lau oc sêhoc nawae nayham asê yêc gameñ honj, ma têt dinanj nac oc sêsôm yom pi gêt nan awhê dindêc kôm, ma lau oc gauc nem in."

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têt dinanj ngacsênomi 12 si danj, ngac nan sêsam bu Judas Iskeriot, nan têt dabujsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, "Aô bu wahoc Yisu asê têt mac, goc mac oc akêj sake têt aô?" Dec sêlic nayham ma semli in na mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêt tu bu hoc Yisu asê-nga.

*Sêmasanj Mwasin
Pasowa-nga*
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

¹⁷ Têt †Mwasin Bolom Yist Mba-nga nabêc namata-nga, nan ngacsênomi sêtêt Yisu si, ma sêndac in bocdec bu, "Am tac whin bu yac amasanj gameñ tu danen

Mwasinꝑ Pasowa-nga yêc nde?" ¹⁸ Goc inꝑ sôm yom pi ngac malac Jerusalem-nga danꝑ, ma kêkinꝑ ñac sêtêꝑ inꝑ si ma sôm, "Asôc malac ma atêꝑ ngac dau andi, ma asôm têtꝑ inꝑ, 'Yac mba kédôhônꝑwaga sôm bu inꝑ ndê têtꝑ meꝑ kêpinꝑ su. Ma inꝑ bu neꝑ Mwasinꝑ Pasowa-nga whinꝑ inꝑ ndê ngacsênꝑomi yêc am nem andu.'" ¹⁹ Bocdinarꝑ ngacsênꝑomi sêkôm têtꝑ inꝑ sôm têtꝑ ñac, ma sêmasanꝑ Pasowa.

Yisu sôm bu ngac danꝑ oc hoc inꝑ asê

(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²⁰ Têtꝑ ôbwêc dinanꝑ, Yisu ti ndê ngacsênꝑomi 12 sêtêꝑ andu dau si, ma sêndöc sêwhinꝑ dau. ²¹ Ñac seꝑ gêtꝑ sêmbo, ma inꝑ sôm, "Yomandô aö wasôm têtꝑ mac bu mac nem danꝑ oc hoc aö asê." ²² Yom dau kôm ñac sêsö ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigenꝑ-tigenꝑ sêsôm têtꝑ inꝑ, "Pômdu, mboe aö, a?" ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Inꝑ ngac nanꝑ alu anꝑ gêtꝑ sip pele tigenꝑ, nanꝑ oc hoc aö asê. ²⁴ Gêtꝑ dau oc ñandô sa pi Ñamalac ndê Atu, têtꝑ yom nanꝑ sêto yêc. Tigenꝑ ngac nanꝑ bu hoc aö asê, nanꝑ oc tap ñawapac atu sa, ma tu dinanꝑ-nga inꝑ dinda bu kôc inꝑ dom, dec oc ñayham." ²⁵ Goc Judas, nanꝑ oc hoc inꝑ asê, nanꝑ sôm, "Kédôhônꝑ-waga, mboe aö,

a?" Ma Yisu sôm, "Têtꝑ nanꝑ am daôm sôm."

Yisu gic hu Mwasinꝑ Dabunꝑ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

²⁶ Têtꝑ ndoc ñac seꝑ gêtꝑ sêndöc, nanꝑ Yisu kôc bolom, gêm danꝑe ma pô kôc-kôc. Goc inꝑ kêtꝑ têtꝑ ngac-sênꝑomi ma sôm, "Akôc loc ma aneꝑ. Aö neꝑ ñandô dau dec." ²⁷ Goc inꝑ kôc laclhu wain-nga danꝑ ma gêm danꝑe, ma kêtꝑ têtꝑ ñac ma sôm, "Mac hoꝑ akôc loc anôm. ²⁸ Aneꝑ dac wamatinꝑ pwac-nga dau dec. Wakêc sinꝑ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. ²⁹ Aö wasôm têtꝑ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dome wanôm wawhinꝑ mac têtꝑ ndoc Damanꝑ ndê gôlinꝑ meꝑ sa tiawê."

³⁰ Tinꝑambu ñac sem wê danꝑ ma sêsa sêtêꝑ Lôt Olib si.

Yisu sôm gwananꝑ bu Pita oc sêc inꝑ ahuc

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³¹ Ma Yisu sôm têtꝑ ñac, "Tu gêtꝑ nanꝑ oc hôt asê aö têtꝑ ôbwêc dindec-nga, dec mac hoꝑ oc ahu aö sinꝑ, têtꝑ yom nanꝑ sêto yêc bocdec bu, 'Aö wandic ngac yob domba-nga, ma domba oc sêlhö babalip.'" ³² Magoc tinꝑambu aö oc watisa tiyham, ma wamunꝑ mac watêtꝑ gamenꝑ Galili-nga wandi." ³³ Ma Pita ô yom ma sôm, "Lau hoꝑ bu sêhu am sinꝑ, magoc aö oc wahu am sinꝑ dom." ³⁴ Goc Yisu sôm, "Aö wasôm yom

ɲandô tɛŋ am, tɛŋ ôbwêc dec am oc sêc aô ahuc tidim tō muŋ, naŋ goc dalec oc taŋ.”³⁵ Magoc Pita sôm tɛŋ iŋ, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhiŋ am, aô oc wasêc am ahuc dom!” Ma ɲgacsêŋomi hoŋ sêsôm yom kain tigen.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani

(*Mak 14:32-42; Luk 22:39-46*)

³⁶ Goc Yisu ti ndê ɲgacsêŋomi sêtɛŋ gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma iŋ sôm tɛŋ ɲac, “Andöc dec ma aô wasa dê wandi ma wateŋ mbec.”

³⁷ Goc iŋ kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiŋ iŋ si. Tɛŋ ndoc dinaŋ iŋ ndê ɲalôm ɲawapac atu ma kedehe iŋ.

³⁸ Ma iŋ sôm tɛŋ ɲac, “Aô neŋ ɲalôm kêsahê ɲawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiŋ aô.”³⁹ Goc iŋ hu ɲac siŋ ma sa ahic gi, ma hu dau aŋgô andô tɛŋ nom, ma teŋ mbec bocdec bu, “Damaŋ, aô wandac am bu nditôm, naŋ goc kôc laclhu ɲawapac-ɲga dindéc su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”

⁴⁰ Iŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu tɛŋ ɲgacsêŋomi tō dinaŋ gi, ma gêlic ɲac sêyêc bêc sêyêc. Iŋ uŋ ɲac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiŋ aô gitôm acgatu ɲasawa daŋ, a?”⁴¹ A nem ali, ma atɛŋ mbec bu lêtôm

tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigen ɲamlic kwapac.”⁴² Goc iŋ sa gi ma teŋ mbec tiyham ma sôm, “Damaŋ, am bu kôc ɲawapac dindéc su yêc aô dom, naŋ aô wahôc, ma wakôm am nem yom ɲandô sa.”⁴³ Iŋ teŋ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ɲac sêyêc bêc sêyêc. ɲac tandô hê ɲac sa ɲandô.⁴⁴ Dec iŋ hu ɲac siŋ ma sa gi teŋ mbec tidim tō-ɲga, ma sôm yom tigen dinaŋ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma iŋ mbu tɛŋ ɲgac-sêŋomi gi, ma sôm tɛŋ ɲac, “Tu sake-ɲga mac ayêc bêc ma aŋwhaŋ daôm ɲapaŋ? Aŋgô su naŋ! Sêhoc ɲamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meŋ sa bu sêkêŋ iŋ sip lau sac amba.”⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ɲgac naŋ hoc aô asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ

(*Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11*)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ɲgacsêŋomi 12 si daŋ, meŋ hôc asê whiŋ lau daêsam naŋ sêkôc bien baliŋ ti siŋ. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ɲga sêŋkiŋ lau dau sêwhiŋ Judas.⁴⁸ Judas kêŋ puc ɲac gwanan su bocdec bu, “ɲgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aô wanɲutô iŋ tu bu watôc iŋ asê, ma mac akôc iŋ dôŋ.”⁴⁹ Bocdinaŋ iŋ tɛŋ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônɲwaga,” ma ɲgutô iŋ.⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneŋ

silip, gêñ nan am gauc gêm bu kôm, nan kôm.” Têñ dinan lau nan sêwhin Judas, nan sêtên Yisu si ma sêkôc in dôn. ⁵¹ Goc Yisu ndê ngacsênôm dan puc in ndê bien sa, ma pa dabuñsiga ñamata-nga ndê ngac akiñ ndê dangalaun dan su. ⁵² Magoc Yisu sôm têt in, “Kêñ nem bien mbu sip napan tiyham. Asa nan kôc bien sa tu ndic lau-nga, nan oc sêndic in ndu ña bien. ⁵³ Anyalê ñapep bu oc tôm bu aô water Daman ma in oc kêñ anela tausen ma tausen sêmen ñagahô ma sênem aô sa. ⁵⁴ Tigeñ aô bu water bocdinañ, dec gêt nan sêto yêc muñ su, nan oc ñandô sa ñalêñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têt lau daêsam dinan, “Bocke dec mac akôc bien ti wapa sin-nga, ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ngac kan dan? T om bêc hon aô gandoc ti kadôhôn lau gambo lôm dabuñ ñabatêmdö, magoc mac akôc aô dôn dom. ⁵⁶ Tigeñ gêt hon dindéc hóc asê bu kôm yom nan lau propet sêto pi aô muñ su, nan ñandô sa.” Têt dinan Yisu ndê ngacsênomi hon sêhu in sin ma sêlhô si.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau nan sêndôhôn yomsu ti lau bata Israel-nga sêkac dau sa su ma sêhôn

sêmbô dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôn, nan sêwê in sêtên andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêñ kêkuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Goc in sôc gi ndoc andu ñatunlôm whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô, bu lic gêt bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndoc †Sanedrin si ton, nan sêñsalê yom tu sêñgôlin pi Yisu-nga ma sêkêñ in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. ⁶⁰ Lau tasan daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasan pi in, magoc yom ñandô bu sêñgôlin pi in, nan sêtap dan sa dom. Tinambu ñac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “In ngac dec sôm bu in gitôm bu señ Anötô ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” ⁶² Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa ma sôm têt Yisu, “Am ngô yom dê sêñgôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôn. Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom ñandô yêc Anötô Tali anğô-nga! Sôm asê têt yac bu am Mesaya, Anötô ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am sôm. Tigeñ aô wasôm têt mac hon, tinambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndoc Anötô ñaclai ñadau ndê andô-nga, ma sip men ndoc dao ñahô.”

⁶⁵ Têt ndoc dabuñsiga

namata-nga ngô yom dinañ, nañ tac nandê atu dec kêc dau ndê ñakwê kic ma sôm, "Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac honj anğô su. Yac dapônda yom dañ tu tanğolinj pi inj-nga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?" Ma sêo yom ma sêsôm, "Inj mbac ndu mañ." ⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i inj anğô andô, ma sênğuluj amba ma sêpênj inj. Ma lau ñatô sêtap inj, ⁶⁸ ma sêsôm, "Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?"

Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Têñ têm dinañ Pita ndöc andu dau ñamakê, ma awê akiñ dañ têtj inj gi, ma sôm, "Am ngac nañ kêkuc Yisu Galili-nga whinj." ⁷⁰ Magoc inj pa dau yêc ñac honj anğô-nga ma sôm, "Mba! Aö kayalê am nem yom ñahu dom."

⁷¹ Goc inj sa gi kalhac gatam. Ma bawhê dañ gêlic inj ma sôm têtj lau, "Inj ngac dê, inj ngac dañ nañ kêkuc Yisu Nasaret-nga." ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanga, "Yom nandô! Aö kayalê inj dom!" ⁷³ Nasawa sauñ ma lau nañ sêlhac dinañ, sêtêtj Pita si ma sêsôm, "Lau nañ sênğkuc inj, nañ si dañ am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nañ gi tap lau Galili-nga dinañ si sa." ⁷⁴ Goc inj sôm, "Mba! A ö bu wasôm yom tasanj, nañ Anötö ndic

aö. Aö kayalê inj dom andô!" Ma ñagahô dalec tañ. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, "Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tañ." Goc inj kölhö sa awê gi, ma tañ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têtj Pailot gi
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têtj bêtêc ganduc dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga honj si ñalôm pitigenj bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêso inj amba dôñ, ma sêwê inj gi ma sêkêtj inj sip Pailot amba. Pailot inj Rom si gôlinjwaga nañ gêm gôlinj gamenj Judia-nga.

Judas kinj dau ndu

³ Têtj ndoc Judas gêlic gêtj dinañ, ma ngô bu sêsôm tidôñ bu sêndic Yisu ndu, nañ inj ñalôm ñawapac bu inj hoc inj asê. Goc inj kêtj mone silba 30 dinañ mbu têtj dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma inj sôm, "Aö gakôm so, bu aö gahoc ngac gitêtj dañ asê, ma oc sêkêc inj ndê dac sinj." Ma ñac sêo inj awha ma sêsôm, "Tu sake-nga am sôm têtj yac? Am daôm nem ñawapac!"

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabuñ ñamakê, ma sa gi kinj dau ndu. ⁶ Ma lau dabuñsiga dau sêsôm, "Dac hi mone dindêc ahuc, ma yac bu dakêtj sip apa da-nga yêc lôm dabuñ, dec oc daso yomsu." ⁷ Goc sêsôm yom tidôñ bu sêkôc mone

dau ma sênemlhi ngac pec lôŋ-nga ndê nom dan, ma sênyaliŋ nom dau sa ti lau apa si ôm sêhônga. ⁸ Tu dinaŋ-nga lau têm dindec-nga sêsam gameŋ dau bu 'Nom ti Dac.' ⁹ Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya sôm, naŋ dec nandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-nga sêkôc mone silba ³⁰ naŋ sênyaliŋ sa ti iŋ ndê ŋaôli, naŋ sa, ¹⁰ ma semlhi ngac pec lôŋ-nga ndê nom, tôm Pômdau kêŋ yatu aô. [Sek 11:12-13]

Pailot kêsû Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkêŋ Yisu kalhac gôliŋwaga Pailot aŋgônga, ma iŋ ndac Yisu, "Am lau Israel si Kiŋ, a?" Ma Yisu ô yom ma sôm, "Tôm naŋ am daôm sôm." ¹² Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ma lau bata Israel-nga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, magoc iŋ ô ŋac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac iŋ, "Am ŋgônga yom naŋ sêŋgôliŋ pi am, me mba?" ¹⁴ Magoc Yisu ô yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ dan dom. Ma tu dinaŋ-nga Pailot hêdaê nandô.

¹⁵ Tôm yala hoŋ, têŋ ndoc lau Israel sêndê Mwasin Pasowa-nga, naŋ Pailot kêkuc lêŋ dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalônga dan, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac. ¹⁶ Têŋ ndoc dinaŋ

ngac dan ndôc gapocwalônga. Iŋ ndê ŋaê Barabas, ma lau hoŋ sênyalê bu iŋ ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinaŋ bu, "Mac atac whiŋ bu wahu asa siŋ têŋ mac? Barabas, me Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?"

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau sem lêmuŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-nga dec sêkêŋ Yisu têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêŋ dan tiyham. Têŋ n doc Pailot ndôc iŋ ndê pôn êmatôc yom-nga, naŋ iŋ ndê awhê kêŋ yom têŋ iŋ bocdec bu, "Kôm gêŋ dan têŋ ngac gitêŋ dinaŋ dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi iŋ, naŋ kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac nandô."

²⁰ Magoc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata sêli lau ŋalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas siŋ têŋ ŋac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac ŋac tiyham, "Mac atac whiŋ bu wahu ngac lu dec si asa siŋ têŋ mac?" Ma sêsôm, "Barabas!" ²² Goc iŋ ndac, "Bocdinaŋ aô wakôm sake têŋ Yisu naŋ sêsam bu Kilisi?" Ma ŋac hoŋ sêsôm bu, "Ndic iŋ pi a gicso dau ndi." ²³ Magoc Pailot ndac, "Tu sake-nga? Iŋ kôm giso bocke?" Tigeŋ ŋac sêmbwêc atu, "Ndic iŋ pi a gicso dau!"

²⁴ Pailot kêyalê bu ŋac oc sêsôc iŋ ndê yom ŋapu dom, ma ŋac sêli dau sa nandô. Bocdinaŋ iŋ kôc bu, ma kêgwasin amba yêc ŋac hoŋ aŋgônga, ma sôm,

“Gêñ dec sip mac amam. Aö wawêkaiñ ñgac dindéc ndê dac ñagêyô wawhiñ mac dom.” ²⁵ Ma lau hoñ sêsôm, “In ndê dac ñagêyô meñ pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têtñ ñac, ma kêñ Yisu têtñ in ndê lau siñ-ñga bu sêhi in ñamlic ñandê, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

Lau siñ-ñga sêsu Yisu susu

(*Mak 15:16-20; Jon 19:2-3*)

²⁷ Pailot ndê lau siñ-ñga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ña-malac lôm si, goc sêta lau siñ-ñga hoñ sêkac sa sêmeñ, ma sêñgihi in ahuc. ²⁸ Sêkôc in ndê ñakwê baliñ su, ma sêkêñ in sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kiñ sêsôc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêma ma sêkêñ in uñ gitôm sunsun. Ma sêkêñ a dañ in gêm kôm yêc amba andô-ñga gitôm kiñ si tôt. Goc sêpôn haduc têtñ in, ma sêsu in susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kiñ dindéc sa mañ!” ³⁰ Sêhé gasôp pi in, ma sêkôc a dau su yêc in, ma sic in pi ñagôlôn tidim daêsam. ³¹ Sêsu in susu pacndê, goc sêkac ñakwê dinañ su, ma sêkêñ in sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Goc sêwê in sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(*Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27*)

³² Têtñ ndoc sêwê Yisu sêsa si, nañ sêtap ñgac apa dañ sa, nañ meñ akêñ malac Sairin. In ndê ñaê Saimon. Ma sêkac in bu êmbalan Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma ñac si e sêhóc asê gameñ nañ sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gameñ Ñakêcyha-ñga.’) ³⁴ Lau siñ-ñga sêkêñ bu ñamakic sip laclhu dañ whiñ wain, ma sêkêñ têtñ Yisu nôm. In kêsahê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic in pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê in ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatiñ in. ³⁷ Ma yom nañ lau bata Israel-ñga sêñgôliñ pi in, nañ sêto ma sêkêñ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ñgac dindéc in Yisu, lau Israel-ñga si Kiñ.”

³⁸ Têtñ bêc dinañ ñac sic ñgac kañ lu sêpi a gicso dau sêwhiñ Yisu, dañ kêgalêñ Yisu ndê andô-ñga, ma dañ kêgalêñ gasê-ñga. ³⁹ Lau nañ sêñsêlêñ si sêmeñ sêndahiñ ñasu ma sêtan bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ñgac nañ sôm bu señ lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tō. Am bu Anötö ndê Atu, nañ goc nem daôm si ma sip mwen!” ⁴¹ Ma ñalêñ tiger dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu ma lau bata señgec in. ⁴² Ma sêsôm têtñ dau, “In gêm lau ñatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa!

Inj lau Israel-nga si Kin, a? Inj bu sip menj akêñ a gicso dau menj, dec yac oc dakêñ whinj inj. ⁴³ Inj kên whinj Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whinj inj, dec oc nem inj si.” ⁴⁴ Ma ngac kan lu nanj sic injlu sêpi a gicso, nanj sêsôm yom kainj tigenj dinanj pi Yisu.

Yisu mbac ndu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Têñ ac kac lhu, njasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telhanga. ⁴⁶ Ma têñ 3 kilok Yisu mbwêc awaha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anötö, aneñ Anötö, tu sake-nga am hu aö sinj?’) ⁴⁷ Lau nanj sêlhac sêmpinj, nanj sêngô inj njapep dom ma sêsôm, “Inj ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ngac danj kêtigi ma kênj sôwam danj sip wain njamakic, goc sô dôñ pi a baliñ danj, ma puc pi Yisu whasuj bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau njatô sêsôm, “Hu inj sinj ma dalic. Elaija oc menj nem inj sa, me mba?”

⁵⁰ Têñ dinanj Yisu mbwêc awaha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têñ ndoc dinanj po baliñ nanj kêgalêñ lôm dabuj njalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac njahô-nga e gi têñ njapu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhôi sêhôi kôc, ma lau dabuj daêsam nanj sêmbac ndu su, nanj sêtisa sêmbô tali tiyham. ⁵³ Nac sêsa akêñ sêhôi sêmenj, ma

tiñambu têñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôi malac dabuj Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têñ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têñ ndoc ngac bata sinj-nga ti inj ndê lau nanj sêyob Yisu sêmbô, nanj sêlic tiyhô ti gêñ hoñ dinanj, dec sêtöc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec inj Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêñ hoñ dinanj. Nac lauwhê nanj sêñkuc Yisu akêñ gameñ Galili-nga sêmenj, ma sem akiñ inj. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbô sêwhinj lauwhê dinanj.

Josep kênj Yisu ndê njamlanj yêc hoc njasuj

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau nanj sêñkuc Yisu, nanj si danj inj ngac ti lêlôm nanj ndê njê Josep, ma inj menj akêñ malac Arimatiya. Têñ telha dinanj, ⁵⁸ inj têñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê njamlanj. Pailot gôlôc ma kênj yom têñ inj ndê lau sinj-nga bu sêhu Yisu ndê njamlanj sinj têñ Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê njamlanj ma kêpanj si nj po njawasi danj. ⁶⁰ Ma inj kôc sa gi ma kênj yêc inj dau ndê sêhôi, nanj sêlêñ gwanañ su yêc hoc njalôm. Ma Josep kêpi hoc atu danj gi ndöc sê awaha ahuc, goc kôlhô gi. ⁶¹ Têñ ndoc dinanj Maria Magadala lu awhé

dañ ñaê Maria, sêndöc sêhô ñamakê ma sêlic.

Lau siñ-nga sêyob sêhô

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtj bêc nañ lau Israel sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma têtj ñagalañsê dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtj Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom dañ nañ ñgac tasanñ dau sôm têtj ndoc inj mbo tali. Inj sôm bu mbac ndu ma tiñambu bêc tö niñga inj oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinañ ndic atu lau bu sêyob sêhô e bêc tö niñga su. Mboe inj ndê ñgacsêñomi oc sêmenñ ma sênem kañ inj ndê ñamlañ, ma sêsôm têtj lau bu inj tisa su. Inj kêsau lau ma sôm bu inj Mesaya dau, magoc ñac bu sêkôm tasanñ dau, oc hóc gêlêc tasanñ nañ inj kôm ñamata-nga, nañ su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têtj ñac, “Akôc lau siñ-nga sa andi, ma akêtj ñac sêyob sêhô ñañga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nañ ti gatam sêhô-nga, nañ dôñ ñañga ña a ñakwi bu lau dañ sêkac sa dom. Ma sêkêtj lau siñ-nga sêyob.

28

Yisu tisa

(*Mak 16:1-13; Luk 24:1-12*)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têtj wake ñabêc ñamata-nga, Maria Magadala lu awhê dañ ñaê Maria sêti têtj bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhô dau.

² Têtj ndoc dinañ tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê añela dañ sip akêtj undambê meñ, ma kêpi hoc nañ ndöc sê awha ahuc, nañ su, goc pi gi ndöc ñahô. ³ Inj ndê ñawasi pô gameñ gitôm sickac, ma inj ndê ñakwê sêp sambuc. ⁴ Têtj ndoc lau siñ-nga sêlic inj, nañ sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma añela dau sôm têtj awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu añsalê Yisu nañ sic inj ndu pi a gicso dau. ⁶ Inj mbo lec dom. Inj tisa su tôm inj sôm gwanañ su. Amenñ alic gameñ nañ sêkêtj inj yêc nañ. ⁷ Goc ambu andi ñagahô, ma asôm têtj inj ndê ñgacsêñomi bu inj tisa akêtj lau batê-nga su. Ma inj oc muñ mac ndi mbo gameñ Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic inj. Kwahic dec aö gahoc yom dindêc asê têtj amlu, ma amlu añgô su.”

⁸ Têtj ndoc dinañ awhê lu dau sêlhö si bu sêkêtj ñawaê dau têtj Yisu ndê ñgacsêñomi. Injlu si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo señ, ⁹ ma ñagahô Yisu hoc dau asê têtj injlu ma hê mwalêc injlu. Goc injlu sêtigasuc inj ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc inj sip gahi ma sêmpiñ inj. ¹⁰ Goc Yisu sôm têtj injlu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têtj aneñ asidôwai honñ bu sêtêtj Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau sin-nga sêsôm Yisu tisa nawae

¹¹ Têñ ndoc nañ awhê lu dinañ sêmbo señ, nañ lau sin-nga ñatô nañ sêyob sêhô dau, nañ sêmbu sêtêñ Jerusalem si. Ma sêkêñ nawae têñ dabuñsiga atu-tu, pi gêñ hoñ nañ sêlic. ¹² Goc lau dabuñsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasañ yom pi gêñ dau. Nac semlhi lau sin-nga ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têñ ñac, “Mac asôm têñ lau bu, “Têñ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in ndê ngacsêñomi sêmeñ, ma sem kañ in ndê ñamlañ.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ñgô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasañ yom awhiñ in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinañ lau sin-nga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-nga sêsôm têñ ñac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-nga ñalôm, ma lau ñatô sêsôm e meñ têñ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têñ ngacsêñomi

¹⁶ Têñ ndoc dinañ ngacsêñomi 11 sêsa sêtêñ lôc nañ yêc gameñ Galili-nga si, gitôm Yisu sôm têñ ñac muñ su. ¹⁷ Têñ ndoc sêlic in, nañ sêpôn haduc ma sêmpin in. Magoc ñac si lau ñatô atac lulu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ñac ma sôm, “Anötö kêñ ñaclai têñ aö pi gêñ undambê ti nom-nga hoñ. ¹⁹ Bocdinañ atêñ gameñ hoñ andi ma andôhôn lau e sêñyalê aö ma

sêkêñ whiñ aö. Anku ñac anem Damba, Atu, ma Nalau Dabuñ ñgô. ²⁰ Ma andôhôn ñac bu dañga wambu yom hoñ nañ aö gac atu mac. Ma añyalê pi ñandô bu aö oc wambo wawhiñ mac ñapañ, e nom ñatêm pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Mak in Yisu ndê ngacsênjomi 12 si ñaŋ dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm têtŋ ndoc dinaŋ. Tiŋambu Mak kêsêlêŋ whiŋ Pita têtŋ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kékuc mêtê naŋ Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom naŋ Mak to yêc 14:51-52 naŋ hêganôŋ in ñaŋ. Tiŋambu in gêm Pol lu Banabas sa tu inlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom ñaŋ daêsam pi gwelen naŋ Yisu kôm, magoc yom ñaŋ daêsam naŋ Yisu sôm tu bu êndôhônŋ lau-nga, naŋ in to dom.

*Jon kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)*

¹ Yom dindéc gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Muŋ-nga, propet ñaŋ to yom naŋ Anötö sôm têtŋ in ndê Atu bocdec bu:

Aö wakêŋ aneŋ ñgac aheŋ-nga muŋ am. In oc êmasaŋ am nem seŋ. [Mal 3:1]

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ñgac aheŋ-nga ñaŋ bocdec bu:

³ Ñamalac ñaŋ ta yom mbo gameŋ sawa bocdec bu, 'Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ñalôm bu akôc in sa.' [Ais 40:3]

⁴ Yom ñaŋ ñandô sa pi Jon, Ñgac Kêku Lau-nga, naŋ tiŋambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. In sôm têtŋ lau bu sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau ñaŋ ñaŋ akêŋ malac Jerusalem, ma akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ Judia-nga, sêsa sêtêŋ Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma in kékuc ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê naŋ sêmasaŋ ña kamel ñamliclhu, ma kic piŋkap yêc in ñampêbalê. Ma in gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp. ⁷ In gêm mêtê ma sôm têtŋ lau bocdec bu, "Ñgac ñaŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ñaŋclai hóc gêlêc aö neŋ su. Aö ñgac ñambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ñgac akiŋ naŋ pônŋ sic ma kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. ⁸ Aö kaku mac ña bu ñambwa, tigenŋ in oc êŋku mac ña Ñalau Dabuŋ."

*Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22;
Jon 1:32-34)*

⁹ Têtŋ têtŋ dinaŋ Yisu meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-nga, ma hóc

asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têñ ndoc Yisu pi akêñ bu meñ, in gêlic undambê kac sa, ma Nalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip têtñ in meñ. ¹¹ Goc awha dañ sa akêñ undambê, nañ sôm, “Aö Atuñgac atac whiñ-nga am. Aö gatisambuc am ñandô.”

*Sadañ kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Dinañ su, goc Nalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma in mbo tawasê. ¹³ Tôm bêc 40 in mbo gameñ sawa, ma Sadañ kêsahê bu êntôm in. In mbo whiñ bôc gameñ sawa-nga, ma añela sem akiñ in.

Yisu gic hu in ndê gwelen

¹⁴ Tiñambu †Herod kêkin in ndê lau siñ-nga bu sêkôc Jon dôñ, ma sêkêñ in ndôc gapocwalô. Têtñ têtñ dinañ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtñ lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ In sôm, “Têtñ nañ Anötö kêyaliñ sa, nañ meñ sa su. †Anötö ndê gôliñ meñ kêpiñ su. Bocdinañ anem nem ñalôm kwi, ma akêñ whiñ Anötö ndê ñawaê ñayham.”

Yisu mbwêc laungac hale tu sêñkuc in-nga

(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁶ Têtñ bêc dañ Yisu kêsêlêñ mbo Bugictoñ Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inlu ñgac lu sêkôc i-nga, ma sem gwelen sêkêñ wasañ sip bu sêmbo.

¹⁷ Ma Yisu sôm têtñ inlu, “Amlu amañ anğuc aö, ma aö wakêñ amlu ahê ñamalac sêmeñ sêñkuc aö, tôm nañ kwahic dec amlu ahê i.” ¹⁸ Ma ñagahô inlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc in.

¹⁹ In kêsêlêñ ñasawa saun, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc wañ dañ ma sêmasañ si wasañ nañ kic. ²⁰ Yisu mbwêc inlu bu sêmeñ sêñkuc in, goc sêhu damba Sebedi ti lau nañ sêkôm gwelen sêwhiñ in, nañ siñ sêmbo wañ, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kêdôhôn lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom

(Luk 4:31-37)

²¹ Yisu kôc lau hale dinañ ma sêñsêlêñ sêtêñ malac Kapenaom si. Sêhóc asê têtñ bêc Sabat-nga dañ, ma Yisu sôc †lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhôn lau. ²² Ma lau Kapenaom-nga sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kêdôhôn ñac gitôm kêdôhônwaga ti ñaclai atu, hóc gêlêc lau Israel si †kêdôhônwaga yomsu-nga hoñ su.

²³ Ngac dañ ndôc lôm wê-nga dinañ, nañ ñalau sac mbo in ndê ñalôm. In ta yom bocdec bu, ²⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aö kayalê am, am ñgac dabuñ nañ Anötö kêkin. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mweñ bu señ yac su, a?” ²⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac ma sôm, “Am mamañ ma hu in siñ!”

26 Goc ñalau sac kêmwanan ñgac dau ti ñannga ma hu in siñ ti mbwêc atu.

27 Tu dinan-nga lau hon sêhêdaê ma sêndac dandi, "Gêñ bocke dec? In kêdôhôn yac ña lêñ wakuc ma ti ñaclai atu. Ma in kôc ñaclai pi ñalau sac whin, bu in kêñ yatu ñac, ma sêsôc in ndê yom ñapu." 28 Ma tiñambu lau sic miñ yom pi gêñ dau, e ñagahô en in ndê waê gêm gameñ Galili-nga hon ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ñac sêhu lôm wê-nga dinan siñ, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtên inlu si andu si. 30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê ma yêc andu dau ñalôm, ma lau sêkên ñawaê têt Yisu. 31 Bocdinan Yisu têt in gi, kêm in sip amba ma keñ in sa. Ma gêmbac hu awê dau siñ, ma in gêm akiñ ñac.

32 Têt telha dinan têt ndoc ac gi sip, nan lau malac-nga sêhon lau gêmbac daêsam ti lau nan ñalau sac sêmbo si ñalôm, ma sêkôc ñac sêtên Yisu sêmeñ.* 33 Lau malac-nga hon sêkac dau sa, sêmbo andu dau ñamakê. 34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinan sa, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau. Tigen in kêñ yao

ñalau sac bu sêsôm in asê dom, ñahu bu ñac sênjalê bu in †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siñ

(Luk 4:42-44)

35 Têt ñagalañsê ac pi meñ su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau siñ. In sa gi bu mbo tawasê ma teñ mbec. 36 Saimon ma lau ñatô nan sêwhin in, nan sêsa si bu sênjalê in. 37 Ma têt ndoc sêtap in sa, nan sêsôm têt in bu, "Lau hon sênjalê am." 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Aô oc wambo malac tigen dinan dom. Dalhō datêt malac nan sêyêc gameñ ñamakê-nga dandi, bu wanem mêtê wambo dinan. Tu gwelen dinan-nga dec aô gameñ."

39 Ma tiñambu in kêsêlên golom-golom malac hon yêc gameñ Galili-nga. In gêm mêtê mbo lau si lôm wê-nga, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têt bêc dan, ñgac ti gêmbac †leprasi dan têt Yisu gi. In pôn haduc ma teñ Yisu bu nem in sa. In sôm, "Am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa." 41 Yisu tawalô in, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasec in, ma sôm,

* 1:32 Lau Israel si yomsu Sabat-nga gic yao lau bu sênjêlên señ baliñ me sêkôm gwelen têt bêc Sabat-nga dom. Magoc bêc Sabat-nga ña-yao pacndê têt ndoc ac gi sip. Tu dinan-nga dec lau sêhôn e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtên Yisu si.

“Aö atac whin, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.”⁴² Ma ñagahô eñ gêmbac dau hu in sin, ma in ndê ñamlic ñawasi sa.⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kêkin in têtj †dabuñ-siga gi, ma sôm ti ñanğa têtj in, “Am ngô! Gêñ nan kwahic dec hóc asê am, nan sôm asê têtj lau dan dom. Tigen têtj dabuñsiga ndi, ma tóc daôm têtj in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêñ têtj yac. Ma ñalên dinan lau hon oc sênjalê bu am ñamlic ñayham sa.”⁴⁵ Ma ñgac dau sa gi ma gic min pi gêtj dau e yom dau tiapa. Tu dinan-nga lau hon takwê Yisu, dec in tec bu sôc malac dan yêc lhu. In mbo gameñ ñamakê-nga, magoc lau akên gameñ hon sêwê sêtên in si ñapan.

2

Yisu kôm ñgac bôlin dan ñayham sa

(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

¹ Bêc ñatô ginğa su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-nga sênğô ñawaê bu in mbu meñ ndöc andu dan.² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ñac. Lau daêsam andô sêkac sa e ñasawa mba yêc andu ñalôm ma yêc ñasactô bocdinañ.³ Ma laungac hale sêmbalañ ñgac bôlin dan yêc sac dan sêmeñ,

ma bu sêtên Yisu sêndi.⁴ Magoc lau daêsam dinan sem gameñ ahuc, ma tu dinan-nga dec ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasañ ñalasê dan yêc gameñ nan Yisu kalhac, nan ñahô-nga. Goc sênwhañ sac ti ñgac bôlin sip têtj Yisu gi.⁵ Yisu gêlic gêtj dinan ma kêyalê bu ñac sêkên whin in, goc sôm têtj ñgac bôlin, “Anen balê, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têtj ndoc dinan kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô sêndöc andu dau. Sênğô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ñac si ñalôm,⁷ “Anötö tigen gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ñgac dindê sôm yom kain dinan? In ndê yom sac sambuc.”

⁸ Yisu kêyalê ñagahô bu ñac gauc gêm yom bocdinañ, dec in sôm têtj ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinañ?”⁹ Mac akên whin dom bu anen ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac bôlin dindêc bu wasuc in ndê sac kwi. Bocdinañ aö wasôm têtj in, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlên.’¹⁰ Ma têtj têm mac alic anen yom dau ñandô sa, dec anjalê bu Anötö kêñ ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sôm têtj ñgac bôlin,¹¹ “Aö wasôm têtj am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi.”¹² Ma ñgac dau tisa yêc lau hon anğô-nga, kôc ndê mbô sa ma

kölhö gi. Gêñ dau kôm lau hoñ sêhêdaê ñandô. Sêmpin Anötö ma sêsôm, “Gêñ kain dindéc, yac alic dañ su dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc in

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugicton ñamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêñkuc in, ma in kédôhôn ñac. ¹⁴ Ma tinjambu in kêsêlêñ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atungac ndöc ndê mala kôc takis-nga. Goc Yisu sôm têt in, “Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa ma kêkuc in.

¹⁵ Têt béc dañ Yisu ti in ndê ñgacsêñomi señ gêt sêndöc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga ma lau daêsam nañ lau bata Israel-nga sêsam bu lau sac nañ sêndöc sêwhin ñac, bu lau kain dinañ sêñkuc Yisu tôm béc hoñ. ¹⁶ Ma lau †Palêsai si kédôhônwaga yomsu-nga ñatô sêlic bu Yisu gêt gêt ndöc whin lau takis-nga ti lau sac dinañ. Goc sêsôm têt in ndê ñgac-sêñomi, “Tu sake-nga in gêt gêt whin lau takis-nga ti lau sac?” ¹⁷ Yisu ngô yom dau, ma sôm têt ñac, “Lau nañ sêlic dau bu gêmbac mba, nañ oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. Aö gameñ bu wañgalêm lau nañ sêlic dau bu lau gitêt, nañ sa dom, aö gameñ bu wañgalêm lau sac sa.”

Yao gêt danen-nga-nga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

¹⁸ Jon, ñgac Kêku Lau-nga ndê †sêñomi ti lau Palêsai sêkêt béc ñatô bu sêneñ gêt dom tu gauc nem Anötö-nga, magoc Yisu ndê ñgacsêñomi sêkôm dom. Ma lau ñatô sêmeñ ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-nga Jon ndê sêñomi ma lau Palêsai si sêñomi sêhu gêt danen-nga sin tu gauc nem Anötö-nga, magoc am nem ñgacsêñomi sêkôm dom?” ¹⁹ Goc Yisu sôm têt ñac, “Ñgac nem awhê-nga dañ bu êñgalêm lau sa sêmbö sêwhin in bu sêneñ mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêt danen-nga sin têt ndoc ñgac dau mbo whin ñac. Njalêt tigen kwahic dec aö gambo gawhin anen ñgacsêñomi ma oc tôm dom bu sêhu gêt danen-nga sin. ²⁰ Tigen ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aö su yêc ñac, ma têt ndoc dinañ ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêt dau gêt danen-nga sin-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêt wakuc

(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

²¹ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic, ma gêt dau oc tisac sambuc. ²² Ma têt ndoc lau s êmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc

oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê sa ñiŋga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinaŋ. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc.”

Yisu in Pômdau bêc Sabat-ŋga

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ Yisu ti ndê ðŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo lôcwaha daŋ naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic. Ma in ndê ñgacsêŋomi sêkôc wit ñandô ñatô bu sêneŋ. 24 Ma lau Palêsai ñatô sêlic gêŋ dau ma sêsôm têŋ in, “Lic gêŋ naŋ am nem ñgacsêŋomi sêkôm. Tu sake-ŋga ñac sêkôm gwelêŋ naŋ yac neŋ yomsu gic yao bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga dom?” 25-26 Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc naŋ Abiata in ðdabuŋsiga ñamata-ŋga, naŋ Dawid ti lau naŋ sêwhiŋ in, naŋ sêpônda dau ma gêŋ yô ñac. Goc Dawid sôc Anötô ndê andu gi, ma gêŋ bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu lau dabuŋsiga tawasê oc sêneŋ. Ma in kêŋ têŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ in, ma ñac seŋ. Magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

27 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Bocdinaŋ akôc gauc ñapep pi yomsu. Anötô kêŋ bêc Sabat-ŋga bu nem ñamalac sa. In kêŋ ñamalac

tu bêc Sabat-ŋga dom. 28 Ñamalac ndê Atu in gêŋ hoŋ ñadau, ma in Pômdau Sabat-ŋga whiŋ.”

3

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga *(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Têŋ bêc daŋ tiyham Yisu sôc lôm wê-ŋga gi. Ma ñgac amba tibalê daŋ ndôc. 2 Palêsai ñatô sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ pi Yisu, dec sêtip in ñapep bu mboe in oc kôm ñgac dau ñayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-ŋga. 3 Yisu sôm têŋ ñgac naŋ amba tibalê, “Tisa, ma lhac ñalhu whiŋ aö.” 4 Dec in ndac lau hoŋ bocdec bu, “Gêŋ bocke oc êŋgili yomsu Sabat-ŋga? Dakôm ñayham têŋ lau, me dakôm sac têŋ lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” Magoc ñac hoŋ sem dôŋ. 5 In tahê ñac ma tac ñandê sa, ma ñalôm ñawapac tu ñac si ñalôm ñadandi-ŋga. Goc in sôm têŋ ñgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

6 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêhu lôm wê-ŋga dau siŋ ma sêsa si. Ma ñac sêndôc sêwhiŋ lau Israel-ŋga naŋ tac whiŋ Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ, ma ñac hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

*Yisu kédôhôn lau ma kôm
gêmbac nayham sa
(Luk 6:17-19)*

⁷ Yisu ti ndê ngacsênomi sêtêṅ bugictonṅ si, ma lau daêsam sêṅkuc ṅac. ṅac lau akêṅ gameṅ Galili-ṅga ma gameṅ Judia-ṅga, ⁸ ma akêṅ malac Jerusalem ma akêṅ gameṅ Judia ma Idumia-ṅga ma akêṅ Bu Jordan ṅadaṅga, ma akêṅ malac Taya ma Saidon ṅagameṅ. Lau daêsam dinaṅ sêṅgô ṅawaê pi gêṅ naṅ Yisu kôm, dec sêsa sêtêṅ inṅ si.

⁹ Yisu gêlic lau tonṅ atu naṅ bu sêṅgapiṅ inṅ sa, dec sôm têṅ ndê ngacsênomi bu sêmasaṅ waṅ sauṅ daṅ tu inṅ pi ndi ndöc-ṅga. ¹⁰ Inṅ sôm yom dinaṅ ṅahu bu inṅ kôm lau gêmbac daêsam nayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasac inṅ. ¹¹ Ma têṅ ndoc lau ti ṅalau sac sêlic inṅ, naṅ sêhu dau sêyêc inṅ aṅgô-ṅga, ma ṅalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” ¹² Tigeṅ Yisu kêṅ gic yao ṅaṅga bu sêsom inṅ ṅahu asê dom.

*Yisu kêyalinṅ ngacsênomi
12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Tinṅambu Yisu pi lôc daṅ gi ma mbwêc lau naṅ inṅ atac whiṅ, naṅ sêtêṅ inṅ sêmeṅ. ¹⁴ Goc inṅ kêyalinṅ ṅac si lau 12 sa, ma sam ṅac bu †Aposel, bu ṅac oc sêmbosêwhiṅ inṅ, ma inṅ oc kêṅ ṅac sêsa sêndi bu sênem mêtê.

¹⁵ Ma inṅ kêṅ ṅaclai têṅ ṅac bu sêsoc ṅalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 naṅ Yisu kêyalinṅ ṅac sa, naṅ bocdec: Saimon (naṅ inṅ sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu naṅ Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (naṅ sêsam bu ‘Ṅgac †Selot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ṅgac naṅ tinṅambu hoc Yisu asê.

*Lau sêṅgihi Yisu ahuc
ṅapaṅ*

²⁰ Yisu sôc andu daṅ gi, magoc lau tonṅ atu sêsap inṅ dônṅ ṅapaṅ e ṅasawa mba bu inṅ ti ndê ṅgac-sênomi sêneṅ gêṅ. ²¹ Gêṅ dau ṅawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ṅac sêsom, “Inṅ ndê gauc tisac.” Bocdinaṅ dec sêtêṅ inṅ si bu sêkôc inṅ sa ndi.

*Yisu ndê ṅaclai ṅahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têṅ têm dinaṅ kédôhônwaga yomsu-ṅga ṅatô sêmeṅ akêṅ Jerusalem ma sêṅgôlinṅ yom pi Yisu bocdec bu, “Ṅalau sac si ṅadau †Belsebal gêm gôlinṅ inṅ, ma kêṅ ṅaclai têṅ inṅ bu soc ṅalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ṅac sêtigasuc inṅ, ma ô ṅac si yom ṅa yom gôlinṅ daṅ bocdec bu, “Bocke ma Sadaṅ oc soc Sadaṅ? ²⁴ Gôlinṅwaga daṅ ndê lau bu sêkêṅ kisa dau, dec inṅ ndê gôlinṅ oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac daṅ bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac

naŋga dom. ²⁶ Ma Sadan bu kên kisa têtj dau ma whê dau kôc, dec in oc lhac naŋga dom, in ndê naclai oc pacndê. ²⁷ Anŋô! Sadan in gitôm ngac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ngac ti licwalô atu dan ndê andu bu tanŋaho in ndê gêtj, nan gêtj namata-nga dasô in dôŋ, goc tanŋaho in ndê gêtj.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têtj mac. Namalac nan kac ndê nalôm kwi ma hu ndê sac sin, nan Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hoŋ kwi. ²⁹ Tigenŋ namalac dan bu sôm yom sac pi Nalau Dabuŋ, nan Anötö oc suc in ndê sac kwi dom andô. In kôm gêtj sac sambuc, ma in ndê giso oc yêc napan.”

³⁰ Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm, nahu bu nac sêsôm bu nalau sac dan mbo in nalôm.

Yisu dinda ti asii

(*Mat 12:46-50; Luk 8:19-21*)

³¹ Têtj têtj dinaŋ Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sênkinŋ namalac dan sôc gi bu kôc in sa sa meŋ. ³² Lau daêsam nan sêndôc sênŋihi Yisu ahuc, nan sêsôm têtj in bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmenŋ sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc in ndac nac, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi nan asa?” ³⁴ Ma in tahê lau nan sêndôc sênŋihi in ahuc, ma sôm, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi dau dindec. ³⁵ Bu lau nan danŋa wambu Anötö ndê yom, nan nac sêti aô asiŋi ti lhuŋwêi ma dinaŋi.”

4

Yom gôlinŋ pi ngac kêbalip wit nawhê

(*Mat 13:1-12; Luk 8:4-8*)

¹ Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictonŋ namakê, ma gic hu kêdôhônŋ lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmenŋ e ti tonŋ atu andô. Tu dinaŋ-nga in pi wanŋ dan gi poc bugictonŋ kêpiŋ baô, ma lau daêsam dinaŋ sêlhac baô.

² Yisu sôm yom gôlinŋ daêsam bu êndôhônŋ lau dinaŋ. In sôm yom gôlinŋ dan têtj nac bocdec bu, ³ “Anŋô! Ngac dan sa gi bu êmbalip wit nawhê yêc in ndê ôm. ⁴ Têtj ndoc in kêbalip gêtj dau, nan nawhê natô sêpenŋ sêsip senŋ, ma mbac sêsip sêmenŋ ma senŋ su. ⁵ Ma nawhê natô sêpenŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, nan nom nagec sac hoc nahô nambwa. Nawhê dau sêsip nom nalôm gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmenŋ nagahô. ⁶ Tigenŋ tiŋambu ac pec nagatôm ma gêm bôlinŋ. Nahu bu nom nayham mba tu nawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit nawhê natô sêpenŋ sêsip kwanŋ ti nakwa nalôm, ma kwanŋ lu wit sêpi sêwhinŋ dau e kwanŋ yanŋ wit ndu ma gêm nandô dan dom. ⁸ Ma wit nawhê natô sêpenŋ sêsip nom nayham, ma tiŋambu sem nandô daêsam, natô sem nandô 30, natô sem nandô 60, ma natô sem nandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu danğa-suñ yêc, nañ ngô aneñ yom.”

Yisu whê yom gôlinj wit jawhê-nga nahu sa

(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

¹⁰ Tinjambu lau daêsam sêmbo dom, ma lau nañ sêmbo sêwhinj Yisu, ti ngacsênjomi 12 sêndac Yisu pi yom gôlinj dau nahu.

¹¹ Ma inj whê sa têtj nac bocdec bu, “Anötö ndê gôlinj nalênj nahu sip nalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anyalê nahu dau, magoc lau nañ sêmbo Anötö ndê gôlinj nalôm dom, nañ wasôm yom têtj nac na yom gôlinj nambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kainj dinanj, nañ yêc bocdec bu:

Nac sêlic gêtj nañ aö gakôm, nañ njapanj, magoc nac si gauc sa dom. Ma nac sêngô aneñ yom njapanj, magoc sênjyalê nahu dom.

Nac bu sênjyalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anötö oc suc nac si sac kwi.” [Ais 6:9-10]

¹³ Goc Yisu sôm têtj nac, “Bocke dec mac anyalê yom gôlinj dinanj nahu dom? Bockdinañ nalênj bocke mac oc anyalê yom gôlinj natô nahu? ¹⁴ Anğô! Yom pi ngac nañ kêbalip wit jawhê, nañ hêganônj ngac nañ hoc Anötö ndê yom asê.

¹⁵ Ma yom pi wit jawhê nañ sêpenj sêsip señ, nañ hêganônj lau nañ sêngô Anötö ndê yom, magoc

ngahô Sadanj menj ma kêgaho yom dau su yêc nac si nalôm. ¹⁶ Ma wit jawhê nañ sêpenj sêsip gameñ hoc-hoc, nañ hêganônj lau nañ sêngô A nôtö ndê yom ma sêkôc sa ngahô ti atac njayham. ¹⁷ Tigeñ tôm wit nañ njawakac mbasi, nañ lau dau sêlhac njasawa baliñ dom. Têtj ndoc sêtap njawapac sa, me lau sêkênj kisa nac tu Anötö ndê yom-nga, nañ sêhu si sêkênj whinj sinj ngahô enj. ¹⁸ Ma wit jawhê nañ sêpenj sêsip kwanj ti njakwa nalôm, nañ hêganônj lau nañ sêngô Anötö ndê yom, ¹⁹ tigeñ sêhêgo dau pi gêtj nom-nga kêlêc, ma lêtj atac whinj mone ti wapa nom-nga hê nac si gauc njapanj e kôm Anötö ndê yom ahuc, ma njandô mbasi. ²⁰ Ma wit jawhê nañ sêpenj sêsip nom njayham, ma sem njandô 30, me 60, me 100, nañ hêganônj lau nañ sêngô Anötö ndê yom, sêkôc sa e tidônj, ma sem njandô daêsam.”

Dasiñ lam jawê kwi dom
(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Yisu sôm têtj nac, “Lam inj gêtj pô gameñ-nga, ma bockdinañ yac tanğatöc na suc ahuc me dasiñ kwi sôc sasac njapu dom. Mba! Tanğkinj êngalênj nalhu bu jawê pô gameñ. ²² Ma nalênj tigeñ, yom nañ yêc sinj dau me nahu sip nalôm gi, nañ oc menj sa tiawê. ²³ Asa nañ danğasuñ bu yêc, nañ ngô.”

²⁴ Ma in gic tēku yom ma sôm, “Akôc gauc napep pi Anötö ndê yom nan mac anjô. Mac bu atac whin bu anjalê nahu, dec Anötö oc kên gauc tēn mac, ma in oc kôm mac nem gauc ênsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa nan kôc Anötö ndê yom sa sip ndê nalôm e tidôn, nan Anötö oc kên gauc tēn in ênlêc. Magoc asa nan kôc sa tidôn dom, nan Anötö oc kôc in ndê yom hon su yêc in.”

Yom gôlin pi gên nawhê nan po pi meŋ

²⁶ Ma Yisu sôm, “Nalên nan Anötö ndê gôlin kêsôwec, nan gitôm gên nawhê nan namalac dan sô sip ndê ôm. ²⁷ Ma tinambu in yêc bêc ôbwêc ma tisa tēn acsalô, ma nawhê dau po pi meŋ. Magoc namalac dau kêyalê nalên dom. ²⁸ Tēn namata-nga nawhê dau hóc nom kôc ma ngatôm pi meŋ, malô goc namilha sa ma tinambu gêm nandô. ²⁹ Magoc tēn ndoc gên nandô dau tilôwê in oc ndic su, bu bêc sêhon gên nandô sa-nga meŋ sa.”

Yom gôlin pi gên nawhê saun
(*Mat 13:31-32; Luk 13:18-19*)

³⁰ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom gôlin bocke tu bu wawhê nalên nan Anötö ndê gôlin kêsôwec, nan sa? Aô wanem dôhôn pi gên sake bu wawhê sa? ³¹ Anötö ndê gôlin gitôm gên nawhê saun andô dan nan dasô sip

nom, gitôm a soc nawhê. ³² Gên dau gên saun andô, tigen yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hóc gêlêc gên ôm-nga hon su. Ma nasangac oc sêhê balin e mbac lôlôc-nga sêmen sêhê si naic yêc ayun nayham dau.”

³³ Yom gôlin kain dinan Yisu sôm tēn lau napan. In kédôhôn nac tôm nac si gauc. ³⁴ Yom hon nan in sôm tēn nac, nan in sôm na yom gôlin. Ma tēn tēm nan in ti ndê ngacsênomi sêmbo tawasê, nan in whê gên hon sa tēn nac.

Yisu kôm bu nampon timalô

(*Mat 8:23-27; Luk 8:22-25*)

³⁵ Tēn acsalô dinan kêpin bu nasec sa, nan Yisu sôm tēn in ndê ngacsênomi, “Yac dalhō, dapi bugicton nadanga dandi.” ³⁶ Goc sêhu lau ton atu dinan sin ma sêkôc Yisu whin nac sêpi wan dan ma sêlhō si. Ma wan natô sêlac sêwhin. ³⁷ Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu nampon sa gic sip wan e kêpin bu wan pac. ³⁸ Magoc Yisu teŋ gwalim ma yêc bêc yêc wan-ku-nga. Ngacsênomi sêun in sa, ma sêsôm tēn in, “Kédôhônwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandinan, a?” ³⁹ Goc in tisa, ma sôm yom nan-nga tēn mbu ti bu nampon bocdec bu, “Nan gitôm! Timalô!” Goc mbu timalô ma gamen nanen sa. ⁴⁰ Ma in sôm tēn

ņac bu, “Tu sake-ņga mac atöc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêņ whiņ aö dom, a?”⁴¹ Magoc ñac sêsö ti sêtöc dau ñandô ma sêndac dandi, “In asa dec? Gêņ hoņ sêsöc in ndê yom ñapu, ma mbu ti bu ñamponj sêwhiņ!”

5

Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Yisu ti ndê ñgacsêņomi sêhóc asê Bugictonj Galili-ņga ñadangã têņ gameņ ac pi-ņga, ma sêsöc baö yêc lau Gerasa-ņga si gameņ. ² Sêpi baö si, ma ñgac daņ naņ ñalau sac mbo in ndê ñalôm, naņ sa akêņ ôm sêhônga ma têņ Yisu gi. ³ In ñgac dau êlêmê ndöc ôm sêhônga, ma têm daêsam lau sêņsahê bu sêsö in döņ ña wac me ña sen, magoc gitôm dom. ⁴ Têm daêsam sêsö in amba ti gahi döņ ña sen, magoc in hê sen kic ma seņ gapocwalô gahi-ņga su. Lau daņ sêtôm dom bu sêkôm in timalô. ⁵ Têņ acsalô ti ôbwêc, in mbo ôm sêhônga ti gameņ ñabaö, ma taņ asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ñamlic tisac.

⁶ Têņ têm dinaņ in gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêti gi ma pônj haduc yêc in aņgônga. ⁷⁻⁸ Ma Yisu sôm têņ in, “Ñalau sac, am hu ñgac dinaņ siņ.” Dec ñalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têņ aö? Tu

Anötö ndê ñaê-ņga, aö wa-tenj am bu kôm aö ñayom dom.”⁹ Goc Yisu ndac in, “Am nem ñaê asa?” Ma ñalau sac ô yom ma sôm, “Aneņ ñaê ‘Tonj Atu,’ bu yac ñalau daêsam.”¹⁰ Ma ñalau dau tenj Yisu tidim daêsam, bu soc ñac su yêc gameņ dinaņ dom.

¹¹ Têņ têm dinaņ bôc tonj atu seņ gêņ sêmbo lôc ñapu yêc gameņ dinaņ. ¹² Goc ñalau sac sêtenj Yisu ma sêsôm, “Êmkinj yac atêņ bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si ñalôm.”¹³ Yisu gôlôc goc ñalau sac sêhu ñgac dinaņ siņ, ma sêsöc bôc ñalôm si. Goc bôc hoņ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonj e bu kô ñac sêmbac ndu. Bôc dau tonj atu, ñanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-ņga sênti si, ma sic miņ yom dinaņ têņ lau naņ sêmbo malac atu ti gameņ ñamakê-ņga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêņ naņ Yisu kôm. ¹⁵ Sêhóc asê in ma sêlic ñgac naņ Yisu soc ñalau sac tonj atu dinaņ su yêc in, naņ ndöc ti gauc ñawa ma sôc ñakwê, dec ñac sêtöc dau. ¹⁶ Ma lau naņ sêlic gêņ dau, naņ sic miņ pi gêņ naņ Yisu kôm têņ ñgac ti ñalau sac, ma têņ bôc. ¹⁷ Goc lau gameņ dinaņ-ņga sêtenj Yisu ñaņga bu hu ñac si gameņ siņ.

¹⁸ Têņ ndoc Yisu bu pi waņ ndi, naņ ñgac naņ in soc ñalau sac su yêc in, naņ tenj in ñaņga bu whiņ in ndi.

19 Magoc Yisu sôm, "Mba! Am mbu têt nem lau ndi, ma ndic miñ têt ñac pi ñalêt nañ Pômdau tawalô am, ma pi gêt hon nañ in kôm têt am." 20 Goc ñgac dau kölhô gi, ma kêtigi gameñ nañ sêsam bu Dekapolis,* ma gic miñ yom pi gêt atu nañ Yisu kôm têt in. Ma lau hon sêhêdaê.

Yisu kôm awê lu ñayham sa

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêpi wañ ma sêmbu sêpi bugicton ñadañga si. Ma têt ndoc in sip baô gi, nañ lau ton atu sêkac sa e sêñgihi in ahuc. 22 Ma ñgac dañ ñaê Jairas, nañ yob lau Israel-ña si lôm wê-ña yêc gameñ dinañ, nañ meñ hóc asê. In gêtic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-ña. 23 Ma in ten in ñañga bocdec bu, "Aneñ bawê sauñ gêmbac atu kêpiñ bu oc mbac ndu. Aô tac whiñ bu am mweñ, kêñ amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham." 24 Goc Yisu whiñ in gi.

Yisu kêsêlêt mbo, ma lau daêsam sêñkuc in ma sêñgihi in ahuc. 25 Lau ton dinañ si dañ in awê nañ gêm dac ñapañ tôm yala 12. 26 In kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihi ñac e in ndê mone hon pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. In hóc ñandê

atu tu ñac-ña, ma gêmbac dau hóc gêtêc su. 27-28 Awê dau ñgô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têt dau bu, "Aô bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aô ñayham sa." Tu dinañ-ña in kêsêlêt yêc lau ton atu ñalôm kêtuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. 29 Ma ñagahô eñ in ndê dac sa tiyham dom, ma in kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

30 Yisu kêtalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau ton atu ñalôm ma ndac, "Asa kêmasec aô neñ ñakwê?"

31 Magoc in ndê ñgacsêñomi sêo yom ma sêsôm, "Lic lau daêsam dindêc s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?"

32 Magoc Yisu taso lau hon, ma kêsâlê ñamalac nañ kôm gêt dau. 33 Awê dau kêtalê bu in ñayham sa su, dec têt Yisu gi ma pêt haduc yêc in añgô-ña. In têt dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêt nañ in kôm. 34 Goc Yisu sôm ten in, "O aneñ bawê, am nem kêñ whiñ aô dec kôm am ñayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ñawapac pacndê su."

35 Yisu sôm yom dinañ mbo, ma lau ñatô sêmen akêt Jairas ndê andu, ma sêsôm têt in, "Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-ña am bu kêñ ñawapac têt Kêdôhôn-waga? Sôm têt

* 5:20 Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu 'malac amanlu.' Malac amanlu dinañ sêyêc Bugicton Galili-ña ñagameñ têt ac pi-ña.

in bu men dom.”³⁶ Tigen Yisu hêgo dau tu nac si yom-nga dom, ma sôm têt Jairas, “Tôc daôm dom, kêt whin.”³⁷ Goc Yisu kalhac lau hon ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhin Jairas si.³⁸ Sênsêlên si e sêhóc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm nanta atu, nac sêhu danjibo asê ma sêtañ.³⁹ Goc in sôc gi ma ndac nac, “Mac akôm nanta ti danjibo atu dindéc tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, in yêc bêc nan yêc.”⁴⁰ Magoc nac sêmbwac in. Yisu kêt nac sêsa awê si, ma kôc bawhê nadamba lu dinda ti ngacsênomi tô dinan sêwhin in si, ma sêsóc nalôm nan bawhê yêc.⁴¹ In kêm bawhê dau sip amba ma sôm têt in, “Talita, k umi.” (Yom Hibu dau danem kwi bu, ‘Bawhê saun, am tisa.’)⁴² Ma ngahô en bawhê dau, nan ndê yala ti 12, nan tisa ma kêsêlên. Ma lau hon nan sêlic gêt dau, nan sêhêdaê ndandô.⁴³ Magoc Yisu kêt yao nannga bu sêsôm gêt dau asê têt lau natô dom. Ma in sôm bu sêkêt gêt danen-nga têt bawhê dau nen.

6

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom
(Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

¹ Yisu mbuwêc ndê malac-hu gi, ma in ndê ngacsênomi sênkuc in.

² Têt bêc Sabat-nga dan in sôc lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhôn lau. Ma lau daêsam nan sêtngô in ndê yom, nan sêhêdaê ma sêsôm têt dandi, “Aluê! In ngac dec tap gêt hon dindéc sa yêc nde? Asa kêt gauc atu-tu dinan têt in, ma naclai tu kôm gêt dalô-nga?”³ In yac nen ngac nan mun-nga kôm gwelen kapenta-nga. In Maria ndê atungac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma in ndê lhuwêi sêmbô sêwhin yac.” Ma nac atac lu-lu tu in-nga.⁴ Goc Yisu sôm têt nac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tigen yêc in ndê malachu, in ndê asidôwai ma in dau ndê lau sêtoc in sa dom.”⁵ Ma yêc gameñ dinan in gitôm dom bu kôm gêt dalô daêsam. In kêt amba sac lau gêmbac tigen-tigen, ma kôm nac nayham sa.⁶ Ma in hêdaê bu nac sêkêt whin in dom.

Tinambu in kêsêlên golom-golom malac, ma kêdôhôn lau.

Yisu kêkin ngacsênomi 12 sêsa si

(Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

⁷ Yisu mbuwêc ndê ngacsênomi 12 sêtên in sêmen, ma in kêkin nac lu-lu sêsa sêtên malac natô si, bu sênem mêtê lau. Ma in kêt naclai têt nac bu sêsoc nalau sac su yêc lau.⁸⁻⁹ In kêkin nac ti sôm yom têt nac bocdec bu, “Anjêlên andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem

atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêŋ danen-nga me awa me ŋakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têŋ ndoc mac asôc malac daŋ andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ. ¹¹ Ma lau malac daŋ-nga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc aton kop su yêc gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc ŋac si giso asê.”

¹² Goc ŋac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ŋalôm kwî ma sêhu mêtê sac siŋ. ¹³ Sêsoc ŋalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ŋakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ŋac ŋayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic miŋ pi Yisu napaŋ e iŋ ndê waê tiapa, ma Kiŋ Herod ŋô ŋawaê pi iŋ whiŋ. Lau ŋatô sêsôm bu, “Yisu iŋ Jon, Ngac Kêku Lau-nga, naŋ tisa akêŋ lau batê-nga, ma bocdinaŋ iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô.” ¹⁵ Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ ŋac dec iŋ propet Elaija naŋ tisa akêŋ lau batê-nga.” Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ propet daŋ tôm propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têŋ têm Herod ŋô yom dinaŋ pi Yisu, naŋ iŋ sôm, “Ngac dê mboe Jon, ŋac naŋ aô gatim iŋ kachu kic, naŋ tisa akêŋ lau batê-nga.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ŋamiŋ
(Mat 14:3-12)

¹⁷⁻¹⁸ Muŋ-nga, Herod kôc iŋ asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têŋ iŋ, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêŋ so sambuc.” Tu dinaŋ-nga Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ŋandê têŋ iŋ ma tac whiŋ bu sêndic iŋ ndu. Magoc iŋ gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon iŋ ŋac gitêŋ ti dabuŋ, dec töc Jon ma yob iŋ ŋapep. Herod tac whiŋ bu ŋô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm iŋ gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tiŋambu Herodias tap lêŋ daŋ sa bu lau sêndic Jon ndu. Têŋ Herod ndê bêc dinda kôc iŋ-nga, naŋ Herod ndê mwasiŋ daŋ ma kêgalêm iŋ ndê lau atu-tu, ti lau bata siŋ-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² ŋac sêndöc mwasiŋ dau ŋalôm ma Herodias atuwê sôc meŋ ma tê wê. Gêŋ dau kôm Kiŋ Herod ti ndê ŋaclen hoŋ atac ŋayham kêlêc. Goc iŋ sôm têŋ bawhê dau, “Am ndac gêŋ bocke naŋ am atac whiŋ, ma wakêŋ têŋ am.” ²³ Ma iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ bocdec bu, “Gêŋ naŋ am bu ndac, naŋ aô wakêŋ têŋ am, tôm aô wawhê neŋ wapa hoŋ kôc ndi ton lu ma wakêŋ ton

daŋ têtj am.”²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aö wandac gêtj sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê ngagôlônj.”²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêtj mbu têtj Kiŋ Herod gi, ma sôm têtj iŋ bu, “Aö tac whiŋ bu kwahic dec, am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêtj iŋ ndê ngagôlônj sip pele daŋ ma kêtj têtj aö, bu walic pi tanônj bu iŋ mbac ndu ŋandô.”²⁶ Yom dau kôm Kiŋ Herod ŋalôm ŋawapac atu, tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ yom yêc ŋaclenj hoŋ aŋgô-nga, dec kôm tôm bawhê dau ndac.²⁷ Ma ŋagahô iŋ kêkiŋ ŋac daŋ bu ndic Jon ndu ma kôc iŋ ngagôlônj mbu meŋ. Ngac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic,²⁸ ma kêtj ngagôlônj sip pele daŋ. Goc kôc sa gi kêtj têtj bawhê, ma bawhê kêtj têtj dinda gêlic.

²⁹ Têtj têtj Jon ndê sêŋomi sêŋgô gêtj dau ŋawaê, naŋ sêmeŋ ma sêkôc iŋ ndê ŋamlan sa, ma si sêŋsuhunj.

Yisu ndê ngacsêŋomi sêmbu sêmeŋ

³⁰ Ngacsêŋomi naŋ Yisu kêkiŋ ŋac sêsa si, naŋ sêmbu sêtêtj iŋ sêmeŋ, ma sic miŋ pi gêtj hoŋ naŋ sêkôm, ma yom naŋ sêndôhônj têtj lau.³¹ Têtj têtj dinaŋ lau daêsam sêwê sêtêtj Yisu sêmeŋ ŋapaŋ, dec ŋasawa mba bu iŋ ti ndê lau sêneŋ gêtj. Tu dinaŋ-nga dec iŋ sôm têtj ŋac, “Mac

tamwasêm awhiŋ aö, ma yac dasa gameŋ sawa daŋ dandi, ma taŋwhaŋ daunj.”

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

³² Bocdinaŋ ŋac sêpi waŋ daŋ bu sêlhô sêtêtj gameŋ sawa daŋ sêndi.³³ Magoc lau daêsam sêlic ŋac sêpi waŋ ma sêŋyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinaŋ lau akêtj malac hoŋ yêc gameŋ dinaŋ sêŋkuc ŋac, sênti sêmbu baö ma sêhóc gêlêc ŋac.³⁴ Têtj têtj Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêsôc baö si, iŋ gêlic lau daêsam dinaŋ ma tawalô ŋac, bu ŋac sêtôm domba naŋ si ŋac yob ŋac-nga mba. Dec iŋ gic hu kêdôhônj yom daêsam têtj ŋac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ngacsêŋomi sêtêtj iŋ si ma sêsôm, “Gameŋ dindêc gameŋ sawa, ma ac pacndê.³⁶ Kêtj lau dau sêlhô sêtêtj malac ti gameŋ ŋamakê-nga sêndi, bu sêneŋmli gêtj sêneŋ-nga.”³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêtj gêtj têtj ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom ma sêsôm, “Lau dindêc ŋac lau daêsam andô! Yac bu anemli bolom ŋa mone atu gitôm †denarii 200, dec oc tôm bu ŋac hoŋ sêneŋ ŋagec-ŋagec. Yac akôm bocdinaŋ, a?”³⁸ Ma iŋ ndac, “Mac nem bolom hiŋga ndôc? Andi alic.” Ma ŋac si sêlic goc sêmbu sêmeŋ ma sêsôm, “Yac mba bolom limdaŋ, ma i lu sêndôc.”

39 Goc Yisu sôm têtj ñac bu sêkêtj lau hoj sêndöc sic titoj-titoj sêndöc kwanj. 40 Ma lau hoj sêndöc sic titoj-titoj, toj ñatô gitôm lau 100, ma ñatô gitôm 50. 41 Goc Yisu kôc bolom lim-danj ma i lu sa, tatac undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kêtj têtj ñgacsêjomi bu sêndic sam têtj lau. Goc inj kôm bocdinaj pi i lu. 42 Lau hoj sej gêtj e hôc ñac dôj. 43 Ma tiñambu ñgacsêjomi sic bolom ti i ñadêlê sa sip gatop 12 e meñhu.

44 Yisu gôlôm lau toj atu dinaj, ma laungac nañ sêmbo toj dau ñalôm ma sej gêtj, nañ si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêtj mbo bu ñahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

45 Têtj têm dinaj Yisu kêtj ndê ñ gacsêjomi sêpi wan danj si, ma kêkinj ñac sêmunj inj sêpi bugictonj ñadanga, bu sêtêtj malac Betsaida sêndi. Ma inj dau mbo baö bu kêtj lau toj atu dinaj sêlhö si. 46 Inj hu ñac sinj su, goc pi lôc danj gi bu teñ mbec.

47 Nasesc sa su, ma wan dau sa bugictonj ñalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. 48 Inj gêlic ndê ñgac-sêjomi sêhêc wan ñanga, bu mbu atu kêsêlêtj ma puc ñac dôj. Têtj ôbwêc lôm inj kêsêlêtj mbo bu ñahô, ma sa têtj ñac gi. Inj bu hôc gêlêc ñac, 49 magoc têtj ndoc sêlic inj

kêsêlêtj mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau danj. Ñac sêmbwêc atu, 50 bu ñac hoj sêlic inj ma sêtöc dau. Magoc ñagahô inj sôm yom têtj ñac bu, "Ñalôm pêtj dôj ma atöc daôm dom, bu aö dauj dindec!" 51 Goc inj kêsêlêtj têtj ñac ma pi wan gi. Ma mbu timalô ma binônj sip. Ñac sêhêdaê ñandô, 52 ñahu bu ñac sêlic gêtj nañ inj kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi inj ndê ñaclai. Ñac si ñalôm ñadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret

(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

53 Ñac sêhêc asê malac Genesaret yêc bugictonj ñadanga, ma sêsô wan dôj. 54 Ñac sêsip baö si ma ñagahô lau sêjyalê bu Yisu. 55 Goc sênti sêtêtj malac hoj yêc gamej dinaj, ma sêkêtj Yisu ñawaê. Ma tiñambu lau sêmbalanj si lau gêmbac sêtêtj malac bocke nañ sêjgô bu Yisu mbo. 56 Ma malac atu ti saunj, me gamej ñamakê-ñga bocke nañ Yisu mbo, nañ lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêteñ Yisu bu ñac sêmasêc inj me bu sêmasêc inj ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hoj nañ sêmasêc inj, nañ ñamlic ñayham sa.

7

Gêtj nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö

anğô-nga

(Mat 15:1-20)

1 Lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga natô akên Jerusalem sêtên Yisu si. 2 Ma nac sêlic bu in ndê ngacsênomi natô sêngwasin amba dom ma seŋ gêŋ. Bocdinaŋ nac gauc gêm bu ngac-sênomi si amba ñadômbwi. 3 Nac gauc gêm yom dinaŋ, nahu bu lau Palêsai ti lau Israel-nga daêsam sêŋkuc mêtê naŋ lau andô sic dulu têtŋ nac, bu sêngwasin amba muŋ su, goc sêneŋ gêŋ. 4 Ma têtŋ ndoc sêmbu akên maket sêmeŋ,* naŋ sêngwasin amba muŋ, goc sêneŋ gêŋ. Ma nac sêngwasin laclhu ti akôp ma suc, ma sêŋkuc mêtê kainŋ dinaŋ daêsam, naŋ lau andô Israel-nga sic dulu têtŋ nac.

5 Bocdinaŋ lau Palêsai ti kêdôhôn-waga yomsu-nga dinaŋ sêndac Yisu, "Tu sake-nga am nem ngac-sênomi sêŋkuc ñagôlinŋ naŋ lau andô sic dulu têtŋ yac, naŋ dom, ma seŋ gêŋ ti amba ñadômbwi?" 6 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Propet Aisaya hoc yom asê muŋ su, naŋ hêganônŋ mac lau atim yom lau-nga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindac sêtoc aô sa ña whasunŋ ñambwa, tigenŋ

nac si ñalôm yêc dan dau-nga.

7 Nac sem akinŋ aô ñandô dom, ma yom naŋ sêndôhônŋ têtŋ lau, naŋ ñamalac si yomsu ñambwa." [Ais 29:13]

8 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, "Mac ahu Anötô ndê yomsu sinŋ, ma asap ñamalac ñambwa si ñagôlinŋ dôn. 9 Mac alic ñayham bu asap mac daôm nem ñagôlinŋ dôn, magoc atec Anötô ndê yomsu, a? 10 Bu Moses to Anötô ndê yomsu bocdec bu, '*Toc damam lu dinam sa.*' Ma inŋ to yom danŋ whinŋ bocdec bu, '*Ngac danŋ bu sôm yom sac pi inŋ damba lu dinda, naŋ lau sêndic inŋ ndu maŋ.*' 11 Tigenŋ mac andôhônŋ lau bu sênggili yomsu dinaŋ. Ñamalac danŋ ndê awa me gêŋ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inŋ bu ndic yao gêŋ dau ma sôm têtŋ inŋlu, 'Gêŋ naŋ bu nem amlu sa, naŋ gasam bu Koban.' (Yom Koban dinaŋ nahu bu inŋ kêyalinŋ gêŋ dau sa bu kênŋ ti da têtŋ Anötô.) 12 Tu dinaŋ-nga inŋ gêm inŋ damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. 13 Nalêŋ dinaŋ mac aseŋ Anötô ndê yom popoc ma aŋkuc lau andô si ñagôlinŋ naŋ apami sic dulu têtŋ mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinaŋ."

* 7:4 Têtŋ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, naŋ semlhi gêŋ yêc lau Israel natô naŋ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-nga dom, ma †lau gamenŋ apa-nga naŋ sêmbu maket ñamala. Nac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm nac ñadômbwi sa yêc Anötô anğô-nga, ma bocdinaŋ sêngwasin amba têtŋ ndoc sêmbu akên maket sêmeŋ.

14 Goc Yisu ta lau hon sêtêṅ in sêmenṅ tiyham, ma sôm, “Mac lau hon, aṅgô ma aṅyalê. 15-16 Gêṅ hon naṅ yêc awê ma sip ṅamalac ṅatac ṅalôm, naṅ ṅadaṅ kôm in ṅadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga dom. Magoc mêtê ti gauc sac naṅ meṅ akêṅ ṅamalac ṅalôm, naṅ kôm in ṅadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga.”

17 Tiṅambu Yisu hu lau dinaṅ siṅ ma in ti ndê ṅgacsêṅomi sêsôc andu daṅ si. Goc sêndac in pi yom gôliṅ dinaṅ ṅahu. 18 Ma in ndac ṅac, “Bocke dec mac atôm lau ṅatô naṅ si gauc sa dom? Alic bu gêṅ n aṅ yêc awê, ma sip ṅamalac ṅatac ṅalôm, naṅ oc kôm in ṅadômbwi sa dom. 19 ṅahu bu gêṅ dinaṅ sip in ṅalôm ti gauc dom, magoc sip in ṅatac ṅalôm goc tiṅambu sa meṅ tiyham.” (Yisu ndê yom dinaṅ tôc asê bu Anötö gic yao gêṅ daneṅ-ṅga daṅ bu gêṅ ṅadômbwi dom.)

20 Ma in gic têku yom ma sôm, “Gêṅ sac bocke naṅ sa yêc ṅamalac si ṅalôm me whasuṅ, naṅ kôm in ṅadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga. 21-22 Mêtê sac daêsam ṅahu yêc ṅamalac si ṅalôm. Gauc sac, mêtê sênem kaṅ gêṅ-ṅga, sêndic ṅamalac ndu-ṅga, mêtê mockaiṅ-ṅga naṅ lau naṅ sem dau sa su, ma lau naṅ sem dau sa su dom naṅ sêkôm, lêṅ atac whiṅ awa ti wapa-ṅga, mêtê sêlic lau

sac-ṅga ti sêṅsau lau-ṅga, mêtê sêneṅ gêṅ ṅawahô-ṅga, mêtê ṅalôm ṅagalac-ṅga ti mêtê lêmuṅ-ṅga, ma sêsôm yom sac-sac-ṅga, mêtê sêtoc dau sa-ṅga, ma lêṅ gauc mbasi-ṅga. 23 Mêtê sac kaiṅ dinaṅ hon ṅahu yêc ṅamalac si ṅalôm, ma kôm ṅac ṅadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga.”

Awhê Kanan-ṅga daṅ kêṅ whiṅ ṅaṅga
(Mat 15:21-28)

24 Yisu ti ndê ṅgacsêṅomi sêhu gameṅ dinaṅ siṅ, ma sêtêṅ gameṅ naṅ yêc kêpiṅ malac Taya ma sêsôc andu daṅ si. In tec bu lau daṅ sêṅyalê gameṅ naṅ in mbo, magoc in gitôm dom bu siṅ dau. 25-26 Awhê daṅ mbo gameṅ dinaṅ, naṅ ṅalau sac daṅ mbo in atuwê ṅalôm. In awhê Grik-ṅga naṅ dinda kôc in yêc gameṅ Sairo-Pionisia-ṅga. Têṅ ndoc awhê dau ṅgô ṅawaê pi Yisu, naṅ têṅ in gi, ma hu dau sip nom yêc in gahi-ṅga. Ma in teṅ Yisu ṅaṅga bu in soc ṅalau sac dau su yêc in atuwê.

27 Ma Yisu sôm têṅ in, “Gêṅ ṅamata-ṅga dakêṅ gêṅ daneṅ-ṅga têṅ balêkoc bu sêneṅ e hôc ṅac dôṅ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêṅ daneṅ-ṅga, ma tambaliṅ têṅ giam sêneṅ.” 28 Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam naṅ sêndôc tebo ṅapu, naṅ seṅ gêṅ ṅapopoc naṅ balêkoc sêṅyaiṅ sip nom.”

29 Goc Yisu sôm, "Tu am nem yom dinaŋ-ŋga dec aö wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ŋalau sac dau hu am atômwê siŋ su."

30 Goc awhê dau mbu têt ndê andu gi, ma tap sa bu ŋalau sac dau hu iŋ atuwê siŋ ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ngac awha mba ma daŋgasuŋ bic

31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Taya ŋagameŋ siŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ têt malac Saidon goc sêtêŋ bugictôŋ Galili-ŋga, ma sêpi bugictôŋ ŋadaŋga ma sêtêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga si. 32 Yêc gameŋ dinaŋ lau ŋatô sêkôc ŋgac daŋ daŋgasuŋ bic ma awha mba ma sêtêŋ Yisu si, ma sêteŋ iŋ bu kêŋ amba sac iŋ. 33 Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ŋgac dau ma iŋlu sêsa ŋasawa sauŋ si sêlhac dau-ŋga. Ma iŋ kêŋ amba-atu sôc ŋgac dau daŋgasuŋ, ma iŋ hu gasôp pi amba-atu ma kêŋ pi ŋgac dau êmbala. 34 Goc iŋ tatak undambê, sê awha atu, ma sôm têt iŋ bu, "Epata." (Yom dau danem kwi bu 'Po asê.') 35 Ma ŋagahô iŋ daŋgasuŋ po asê, êmbala tigolon, ma iŋ sôm yom yêc awê.

36 Yisu gic yao lau bu sêndic miŋ pi gêt dinaŋ têt lau ŋatô dom, magoc sêsôc iŋ ndê yom ŋapu dom. Iŋ gic yao ŋac tidim daêsam, magoc ŋac sic miŋ pi iŋ hôc gêlêc su. 37 Ma lau

hoŋ naŋ sêŋgô, naŋ sêhêdaê ŋandô ma sêsôm, "Iŋ kôm gêt hoŋ ŋapep eŋ, ma gitôm bu kôm lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê."

8

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)*

1 Têt têt dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham e lau toŋ atu sêmbo sêwhiŋ Yisu. Iŋ gêlic bu ŋac si gêt sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têt ŋac bu, 2 "Aö taŋwalô lau dindêc, bu sêmbo sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su, ma ŋac si gêt sêneŋ-ŋga pacndê. 3 Ma aö bu wakêtŋ ŋac sêlhô ti gêt yô ŋac, dec ŋac oc tagôlô yêc seŋ. Ŋac si lau ŋatô sêmeŋ akêtŋ gameŋ baliŋ."

4 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, "Yac dambo gameŋ sawa, ma oc dakôc gêt daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm bu lau hoŋ dindêc sêneŋ?" 5 Ma Yisu ndac ŋac, "Mac nem bolom hiŋga ndôc?" Ma ŋac sêsôm, "Yac mba bolom 7 sêndôc."

6 Goc Yisu sôm têt lau bu sêndôc sic sêndôc nom. Ma iŋ kôc bolom 7 dinaŋ ma gêm daŋge, pô kôc-kôc, ma kêŋ têt ndê ŋgacsêŋomi bu sêndic sam têt lau, dec sic sam. 7 Ma ŋac si i mwambwa ŋatô sêndôc, naŋ Yisu gêm mbec whiŋ, ma sôm bu sêndic sam têt lau. 8 Ma lau hoŋ seŋ e hôc

ņac dōņ, goc ņgacsēņomi sic ņadêlê sa sip gatop 7 e meņhu. ⁹ Lauņgac naņ seņ gēņ dau, naņ si namba gitôm 4,000. Tiņambu Yisu kēņ ņac sêlhô si, ¹⁰ ma iņ ti ndê ņgac-sēņomi sêpi waņ daņ ma sêtēņ gameņ naņ sêsam bu Dalmanuta, naņ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gēņ dalô
(Mat 16:1-4)

¹¹ Lau Palêsai ņatô sêtēņ Yisu si, ma sic hu sêņsu iņ. ņac bu sêņsahê iņ, dec sêndac iņ bu kôm gēņ dalô daņ bu tōc asê bu iņ kōc ņaclai yêc Anötö ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm tēņ ņac, “Tu sake-ņga mac lau tēm dindec-ņga aņsalê gēņ dalô? Yomandô wasôm t êņ mac bu aō wakôm gēņ dalô tōm mac andac, naņ daņ dom.” ¹³ Goc iņ hu ņac siņ ma pi waņ tiyham whiņ ndê ņgac-sēņomi ma sêlhô bu sêmbu sêpi bugic-toņ ņadaņga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Tēņ ndoc ņgacsēņomi sêpi waņ dau si, naņ sēņlhiņ dau siņ bu sêkōc bolom ņatô, ma ņac si bolom tigeņ yêc waņ dau ņalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ņaņga tēņ ņac bu, “Ayob daôm ņapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ņac sem yomgalôm sêwhiņ dandi ma sêsôm, “Iņ sôm yom dinaņ ņahu bu yac neņ bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê

yom naņ ņac sêsôm, dec sôm tēņ ņac, “Tu sake-ņga mac am yomgalôm ma gauc gēm bu yom naņ aō gasôm pi yist, naņ ņahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gēņ horņ naņ aō gakôm, naņ dom? Mac nem ņalôm ņadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gēņ daņ ņapep dom. Daņamsuņ yêc, magoc mac aņgô yom dom. Gauc nem gēņ naņ aō gakôm su. ¹⁹ Tēņ tēm naņ aō gac sam bolom amanđaņ tēņ lau 5,000, naņ mac ahoņ ņadêlê sa sip gatop hiņga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma tēņ tēm naņ aō gac sam bolom 7 tēņ lau 4,000, naņ mac ahoņ ņadêlê sa sip gatop hiņga?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc iņ sôm tēņ ņac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ņgac tapec ņayham sa

²² ņac sêlac waņ si e sêhōc asê malac Betsaida. Ma lau ņatô sêkōc ņgac tapec daņ sêtēņ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kēņ amba sac iņ. ²³ Goc Yisu kēm iņ sip amba, ma wê iņ sa malac ņamakê gi. Iņ hê gasōp pi iņ tandô ma kēņ amba sac iņ, ma ndac, “Am gêlic gēņ daņ me mba?” ²⁴ Ma ņgac dau hōc tandô sa ma sôm, “Aêc, aō galic ņamalac sêņsêlêņ sêmbu, magoc galic ņac ņadauņ-dauņ. Aō galic ņac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kēņ amba sac iņ tandô tiyham, ma iņ tandô

po asê ma n̄ayham sa. Ma in̄ gêlic gêṅ hoṅ n̄awa n̄ayham.
²⁶ Goc Yisu kên̄ in̄ kölhö gi ma sôm, “Am lhö solop têt̄ nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu n̄ahu asê

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Tin̄ambu Yisu ti ndê ngac-sêṅomi sêlhö bu sêt̄ṅ malac n̄atô naṅ yêc kêpiṅ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêṅsêlêṅ sêmbo seṅ ma Yisu ndac n̄ac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?” ²⁸ Ma n̄ac sêsôm têt̄ in̄, “Lau n̄atô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-n̄ga, ma n̄atô sêsôm bu am Elaija, ma n̄atô sêsôm bu am propet akwa-kwa si daṅ.” ²⁹ Dec in̄ ndac n̄ac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô in̄ awaha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao n̄ac bu sêsôm in̄ asê têt̄ lau daṅ dom.

Yisu sôm gwan̄aṅ bu in̄ oc hôc n̄andê

(Mat 16:21-23; Luk 9:22)

³¹ Têt̄ têt̄m dinaṅ Yisu gic hu kêdôhôn̄ n̄ac pi gêṅ naṅ oc hôc asê N̄amalac ndê Atu. In̄ oc hôc n̄awapac daêsam, ma lau bata Israel-n̄ga ti †dabuṅsiga atu-tu ma lau naṅ sêndôhôn̄ yomsu oc sêtec in̄. Lau oc sêndic in̄ ndu, ma tin̄ambu bêc tō niṅga su in̄ oc tisa tiyham. ³² In̄ sôm yom dinaṅ yêc awê, dec Pita kôc in̄ sa n̄asawa saun̄ gi, ma sôm in̄. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi,

tahê ndê ngacsêṅomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadaṅ, kôc daôm sa lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêt̄ dom, am bu êmkuc n̄amalac si gauc n̄ambwa.”

Lau naṅ sêṅkuc Yisu oc sêhóc n̄awapac

(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Goc in̄ mbwêc ndê ngac-sêṅomi ti lau daêsam naṅ sêṅkuc in̄, naṅ sêt̄ṅ in̄ sêm̄eṅ, ma sôm têt̄ n̄ac, “Asa naṅ tac whiṅ bu êṅkuc aö, naṅ êṅgwiniṅ dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma êṅkuc aö. ³⁵ Bu asa naṅ tac whiṅ bu sap gêṅ nom-n̄ga dôṅ n̄apaṅ tu mbo tali-n̄ga, naṅ oc niṅga. Magoc asa naṅ bu hu gêṅ nom-n̄ga siṅ tu êṅkuc aö-n̄ga ma tu n̄awaê n̄ayham-n̄ga, naṅ oc niṅga dom. ³⁶ N̄amalac daṅ bu po gêṅ nom-n̄ga hoṅ sa, magoc in̄ dau gatu bu niṅga, dec gêṅ nom-n̄ga hoṅ dinaṅ oc tôm dom bu nem in̄ sa. ³⁷ Bu gêṅ n̄ayham bocke yêc, naṅ gitôm bu dakêṅ têt̄ Anötö ô yac neṅ gatun̄?

³⁸ “Lau têt̄m dindec-n̄ga n̄ac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêt̄ bambaliṅ tôm lau mockaiṅ-n̄ga. Asa naṅ kwahic dec maya tu aö ti aneṅ yom-n̄ga, naṅ N̄amalac ndê Atu oc maya tu in̄-n̄ga têt̄ ndoc n̄ambu-n̄ga naṅ in̄ mbu meṅ ti Damba Anötö ndê n̄awasi, ma aṅela dabuṅ sêwhiṅ.”

9

¹ Ma in sôm têtj nac, "Yomandô aô wasôm têtj mac! Lau natô kwahic dec sêmbo, nanj oc gacgej sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôlinj mej sa tiawê ma ti naclai atu."

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê nawasi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 ginjga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhinj in, ma nac tawasê sêpi lôc baliñ danj si. Têtj têm dinañ Yisu ndê namlic kaiñ danj sa, ma sêlic in ndê nawasi. ³ In ndê nakwê sêp sambuc ma nawasi atu, hôc gêlêc gêtj sêsêp nom-nga honj. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma injlu sem yomgalôm sêwhinj Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têtj Yisu, "Kêdôhônwaga, najham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-nga, am nem bac danj, Moses nde danj, ma Elaija ndê bac danj." ⁶ Ngacsênjomi tö dinañ sêtöc dau atu, ma bocdinañ Pita gêm gauc yom tu sôm-nga. ⁷ Têtj dinañ dao danj mej kêgatöc nac ahuc, ma awha danj sa yêc dao nalôm, nanj sôm, "Aô neñ atungac dau dindêc, nanj aô atac whinj ndu andô. Anjgô in ndê yom manj." ⁸ Ma najgahô nac tahê gameñ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whinj nac.

Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)

⁹ Tinjambu nac sêsip akêtj lôc dau sêmêñ, ma Yisu kêtj yao bu sêsôm yom pi gêtj nanj sêlic yêc lôc, nanj asê dom e tôm Namalac ndê Atu tisa akêtj lau batê-nga. ¹⁰ Tu dinañ-nga nac sem yom dinañ ahuc yêc nac dau, magoc sem yomgalôm sêwhinj dandi napanj pi gêtj dau. Nahu bu Yisu ndê yom pi in tisa akêtj lau batê-nga, nanj sênjyalê nahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, "Lau Skraib nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêsôm bu Elaija oc meñ hôc asê munj, ma tinjambu Mesaya oc meñ. Yom dau nahu bocke?" ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, "Elaija gic waê bu hôc asê munj Mesaya, bu êmasañ gêtj honj tisolop. Ma aô wasôm têtj mac, bu Elaija meñ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têtj in tôm nac atac whinj, tôm Anötö ndê yom nanj sêto yêc gwananj su. Ma yom nanj sêto yêc pi Namalac ndê Atu nanj sôm bu in gic waê bu hôc nandê atu, ma lau oc sêpu in ma sêtec in. Mac anjyalê yom dau nahu, me mba?"

Yisu soc nalau sac su yêc balê danj

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Yisu ma ngacsênjomi tö dinañ sêsip akêtj lôc dau sêmêñ ma sêlic bu kêdôhônwaga yomsu-nga natô ma Yisu ndê ngacsênjomi natô sêsôm dau sêmbo, ma lau tonj atu

sêngihi ñac ahuc. ¹⁵ Têñ ndoc lau hoñ dinañ sêlic Yisu nañ sêhêdaê ñandô, ma sênti sêtêñ in si ti sêhê mwalêc in. ¹⁶ Ma Yisu ndac ñac bu, "Mac asôm daôm pi yom bocke?" ¹⁷ Ma ñamalac dañ nañ mbo lau toñ atu ñalôm, nañ ô yom ma sôm, "Kêdôhônwaga, aô gakôc aneñ balê dindêc gameñ, bu ñalau sac dañ mbo in ñalôm ma kôm in awha mba. ¹⁸ Têm ñatô ñalau sac dau kôc in dôñ ma tuc in sip nom gi, kôm in whapwic sa ma señ lhô, ma in amba ti gahi ñaŋga sa. Aô gandac am nem ñgacsêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom." ¹⁹ Yisu ñgô yom dau ma sôm, "O mac lau, aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêñ dañ? Aô wambo wawhiñ mac ñapañ dom! Mac nem akêñ whiñ mbasi. Akôc balê dau sa amen."

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtêñ Yisu sêmeñ, ma têtêm ñalau sac gêlic in, nañ ñagahô in kêmwanan balê dau ti ñaŋga, goc tuc in sip nom gi, ma in kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ñadamba, "Ñalau sac kôm in bocdinañ tôm yala hiŋga?" Ma damba sôm, "In mbo bocdinañ têtêm in balêkoc saun ñapañ e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ñalau sac dau tuc in peñ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic in ndu niŋga. Tigeñ am bu nditôm, dec

tamwalô alu ma nem alu sa." ²³ Goc Yisu sôm têtêm in, "Bocke dec am sôm têtêm aô, 'Am bu nditôm?' Mac bu akêñ whiñ, dec gêñ hoñ oc nditôm." ²⁴ Ma ñagahô balê ñadamba ta yom ma sôm, "Aô gakêñ whiñ. Nem aô sa bu wakêñ whiñ ñaŋga."

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeñ, dec hec yom ñalau sac ma sôm, "Am ñalau dangasun bic ma awha mba-ŋga, aô wandic atu am bu hu balê dindêc siñ, ma sôc in ñalôm tiyham dom!" ²⁶ Goc ñalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanan balê dau ñalêñ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ñgac batê dañ, dec lau daêsam sêsôm, "In mbac ndu su." ²⁷ Tigeñ Yisu kêm in sip amba, keñ in sa, ma in tisa kalhac.

²⁸ Tiñambu Yisu sôc andu dañ gi, ma in ndê ñgacsêñomi sêndac in gelec, "Bocke dec yac atôm dom bu asoc ñalau dinañ su?" ²⁹ Ma in sôm, "Mac bu asoc ñalau kaiñ dinañ su, nañ aten mbec ñaŋga. Ñalêñ dañ mba."

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa

(*Mat 17:22-23; Luk 9:43-45*)

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gameñ dinañ siñ, ma sêñsêlêñ sêmbô gameñ Galili-ŋga. Yisu bu êndôhôn ñac têtêm dinañ, dec tec bu lau sêñyalê gameñ nañ ñac sêmbô. In sôm têtêm ñac, "Tiñambu oc sêkêñ

Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. Ŋac oc sêndic in ndu, magoc têtj bêc tō niŋga su, in oc tisa tiyham.”
³² Magoc ŋac si gauc sa pi in ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac in pi yom dau ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhóc asê malac Kapenaom, goc si sêndôc andu danj. Ma Yisu ndac ŋac, “Mac asenj daôm pi gêŋ sake yêc senj?”

³⁴ Magoc ŋac sem dôŋ, bu yêc senj ŋac sem yomgalôm sêwhin dandi pi ŋac si asa in ŋgac ŋamata-ŋga.

³⁵ Yisu ndôc sic ma ta ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ in si, ma sôm têtj ŋac, “A sa nanj bu ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötô ŋgô-ŋga, nanj êŋgwiniŋ dau ti ŋgac ŋambu-ŋga, ma nem akinj lau honj.”
³⁶ Goc in kôc balêkoc saun danj ma kêtj in kalhac ŋac ŋalhu. Ma in kêgape in ma sôm,
³⁷ “Asa nanj bu kôc balêkoc saun danj tôm in dindec, nanj sa tu aô neŋ ŋaê-ŋga, nanj gitôm in kôc aô dauŋ sa. Ma asa nanj kôc aô sa, nanj kôc aô tanwasêŋ sa dom, magoc kôc Damanj nanj kêkinj aô gameŋ, nanj sa bocdinaŋ.”

Lau nanj sêkôm gwelenj tu Yisu-ŋga, nanj sêwhê dau kôc dom

(Luk 9:49-50)

³⁸ Têtj bêc danj Jon sôm têtj Yisu bu, “Kêdôhônjwaga, yac

alic ŋgac danj kôm gwelenj ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am nem ŋaê. Yac ac yao in, bu in kêkuc am whin yac dom.”
³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac in ahuc dom, bu ŋamalac nanj kôm gêŋ dalô ŋa aneŋ ŋaê, nanj gitôm dom bu kac ndê awha kwi ŋagahô, ma sôm yom sac pi aô.
⁴⁰ Asa nanj kêtj kisa yac dom, nanj yac neŋ danj.
⁴¹ Yomandô aô wasôm têtj mac bu asa nanj kôm gêŋ saun danj bu nem mac sa tu mac anjuc aô Kilisi-ŋga, gitôm in kêtj bu laclhu danj têtj mac anôm, nanj Anötô oc êŋlhinj in sinj dom. In oc kêtj ŋagêyô ŋayham têtj in.”

Puc pi lêtôm

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ŋamalac danj bu tim balêkoc saun danj nanj kêtj whin aô bu kôm mêtê sac, nanj kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu danj pi in kachu, ma tambalinj in sip gwêc ndi niŋga. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu in tim balêkoc dau, ma tinjambu tap Anötô ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nanj tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndôc tamli ti amam gatuc, nanj ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ŋa amam lu-lu e am sip ya lambwam-ŋga nanj sa ŋapanj, nanj ndi.
⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nanj tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndôc tamli ti gahim gatuc, nanj ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti

gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-nga nan sa napan, nan ndi. ⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nan kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameŋ undambê-nga ti tanôm tigen, nan nayham hóc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi. ⁴⁸ Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhóc nandê napan, tôm yom nan Aisaya to yêc bocdec bu, 'Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa napan.'

⁴⁹ "Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-nga, bu Anötö oc kêŋ ya êmbô lau hoŋ,* gitôm lau sêkêŋ gwêc so pi wata tu bu yêc nayham nasa wa baliŋ. ⁵⁰ Gwêc so dau iŋ gêŋ nayham, magoc namakic bu niŋga, oc dakôm namakic sa tiyham nalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau nom-nga nalôm atôm gwêc so, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô."

10

Anötö tec bu awhê lu ngac sêhu dau siŋ
(Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-nga si. Goc sêpi Bu Jordan nandanŋa nan yêc têtŋ gameŋ ac pi-nga, nan si. Yêc gameŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa

tiyham ma sêtêŋ iŋ si, ma iŋ kêkuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhônŋ nac.

² Ma lau Palêsai natô sêmeŋ ma bu sêtim Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, "Ngac dan bu hu ndê awhê siŋ, nan oc êŋgili yomsu, me mba?"

³ Ma Yisu ndac nac ô, "Moses to yomsu bocke?" ⁴ Goc sêsôm, "Moses sôm bu ngac dan gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-nga, goc hu ndê awhê siŋ." ⁵ Ma Yisu sôm,

"Aêc. Moses to yomsu dinaŋ tu mac nem nalôm nadandi-nga. ⁶ Magoc têtŋ têtŋ Anötö kêŋ undambê ti nom, nan iŋ kêmasaŋ namalac ngac ti awhê. ⁷ Ma tu dinaŋ-nga 'ngac dan oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ,' ⁸ ma iŋlu sêti gêŋ tigen.' Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm namalac lu dom, iŋlu sêti gêŋ tigen yêc Anötö aŋgô-nga. ⁹ Bocdinaŋ yham dom andô bu namalac sêkac gêŋ nan Anötö dau kêŋ pitigen, nan su."

¹⁰ Tinambu Yisu ti ndê ngac-sêŋomi sêndöc andu dan, ma sêndac iŋ pi yom dinaŋ nahu. ¹¹ Ma iŋ sôm, "Ngac nan hu iŋ ndê awhê siŋ ma gêm awhê wakuc, nan kôm gêŋ mockaiŋ-nga têtŋ iŋ yêc Anötö aŋgô-nga. ¹² Ma awhê nan hu nakweŋ siŋ ma gêm ngac wakuc,

* **9:49** Yom nan yêc nabatanŋ 49 nan nahu yêc awê dom, magoc lau natô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-nga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêtŋ gitêŋ eŋ. Gêŋ bocke nan bu lhad nac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-nga sa, nan sêhu siŋ tôm yom nan yêc nabatanŋ 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêŋ ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol na ya tu bu nadômbwi niŋga ma gol nawasi solop yêc.

naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(*Mat 19:13-15; Luk 18:15-17*)

¹³ Têŋ bêc daŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtêŋ Yisu si, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc iŋ ndê ŋac-sêŋomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Têŋ têm Yisu gêlic gêŋ dau iŋ tac ŋandê, ma sôm têtŋ ŋac, “Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aô sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ dindec, naŋ ŋawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têtŋ mac bu asa naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu gitôm balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôc ndi.” ¹⁶ Goc iŋ kôc balêkoc dau sa ma kêgape ŋac. Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac, ma gêm mbec ŋac.

Ŋgac ti lêlôm

(*Mat 19:16-22; Luk 18:18-23*)

¹⁷ Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo seŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi. Ma ŋgac daŋ kêti meŋ ma pôtŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ndac iŋ bocdec bu, “Kêdôhônŋwaga ŋayham, aô wakôm bocke dec tiŋambu Anötö oc kôc aô sa wandöc taŋli ŋapaŋ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtŋ iŋ, “Tu sake-ŋga am sam aô bu ŋayham? Anötö tigeŋ iŋ ŋayham. ¹⁹ Am kêyalê yomsu naŋ Anötö kêŋ têtŋ Moses, ‘Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ

dom. Sôm yom tasan pi lau dom. Êmsau lau bu kôc ŋac si gêŋ dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’”

²⁰ Ma iŋ sôm, “Kêdôhônŋwaga, aô kakuc yomsu hoŋ dinaŋ, têtŋ ndoc aô gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ iŋ kêlêc. Ma iŋ sôm, “Gêŋ tigeŋ yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têtŋ lau sênemlihi, ma kêŋ ŋa-awa têtŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aô.” ²² Magoc têtŋ têm ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ iŋ wec, ma kôlhô ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(*Mat 19:23-30; Luk 18:24-30*)

²³ Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têtŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.” ²⁴ Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têtŋ ŋac tiyham, “O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ sauŋ dom. ²⁵ Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô, hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.” ²⁶ Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma sêhêdaê ŋandô. Ma sêsôm

têḡ dandi, “Bu bocdinaḡ dec asa oc tòm bu tap Anötö ndê mwasinḡ nem lau si-ḡga sa? Oc ḡawapac atu!”²⁷ Yisu tahê ḡac ma sôm, “Gêḡ naḡ ḡamalac sêtôm dom bu sêkôm, naḡ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêḡ hoḡ.”

²⁸ Goc Pita sôm têḡ inḡ, “Yac oc bocke? Yac ahu gêḡ hoḡ sinḡ tu aḡkuc am-ḡga.”²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm yomandô têḡ mac. Asa naḡ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom sinḡ tu aö-ḡga ma tu gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga,³⁰ naḡ Anötö oc kêḡ gêḡ kainḡ dinaḡ daêsam têḡ inḡ ô, têḡ ndoc inḡ mbo nom. Ma inḡ oc tap kisa ti ḡawapac sa tu aö-ḡga whinḡ. Ma têḡ têm ḡambu-ḡga, Anötö oc kôc inḡ sa, ma kêḡ inḡ ndöc tali ḡapaḡ yêc undambê.”³¹ Tigeḡ lau daêsam naḡ kwahic dec sêti lau ḡamata-ḡga, naḡ oc sêti lau ḡambu-ḡga, ma lau ḡambu-ḡga oc sêti lau ḡamata-ḡga.”

Yisu sôm tiyham bu inḡ oc mbac ndu

(*Mat 20:17-19; Luk 18:31-34*)

³² Yisu wê inḡ ndê ḡgacsêḡomi ma sêḡsêlêḡ sêmbo seḡ bu sêtêḡ Jerusalem sêndi. Inḡ ndê ḡgac-sêḡomi sêḡsêlêḡ ti sêhêdaê, ma lau ḡatô naḡ

sêḡsêlêḡ sêwhinḡ ḡac, naḡ sêtöc dau.* Bocdinaḡ Yisu kôc ḡgacsêḡomi 12 sêsa si sêlhac dau-ḡga, ma sôm yom tiyham pi gêḡ naḡ oc hóc asê inḡ.³³ Inḡ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ḡgac daḡ oc hoc ḡamalac ndê Atu asê ma kêḡ inḡ sip dabuḡsiga atu-tu ti kêdôhônḡ-waga yomsu-ḡga amba. ḡac oc sêkic yom bu sêndic inḡ ndu, ma sêkêḡ inḡ sip lau Rom-ḡga amba.³⁴ ḡac oc sêsu inḡ susu, sêhê gasôp pi inḡ, sêndic inḡ ḡamlic ḡandê ma sêndic inḡ ndu. Magoc tiḡambu bêc tö niḡga su, goc inḡ oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ḡgacsêḡomi ḡatô

(*Mat 20:20-28*)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atuḡgac lu, sêtêḡ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhônḡwaga, alu atac whinḡ gêḡ daḡ, ma bu andac am bu kôm gêḡ dau ḡandô sa.”³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whinḡ bu aö wakôm sake?”³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whinḡ bu têḡ ndoc am ndöc nem pônḡ kinḡ-ḡga ti ḡawasi atu, naḡ am kêḡ alu andöc awhinḡ am, daḡ ndöc amam andô-ḡga ma daḡ ndöc gasê-ḡga.”

³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu aḡyalê gêḡ naḡ amlu andac, naḡ dom. Amlu atôm bu anôm gêḡ sip la-clhu ḡawapac-ḡga naḡ aö

* **10:32** Lau naḡ sêḡkuc Yisu naḡ sêhêdaê ti sêtöc dau, ḡahu bu ḡac gauc gêm yom naḡ Yisu sôm têḡ ḡac su, pi gêḡ naḡ oc hóc asê inḡ têḡ têm inḡ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30.

wanôm, a? Ma atôm bu alinj sanġu† nanj aö oc waliñ, a?"³⁹ Ma injlu sêsôm, "Aêc, alu atôm." Goc Yisu sôm, "Yomandô! Amlu oc anôm gêñ sip laclhu tôm aö wanôm, ma alinj sanġu tôm nanj aö waliñ.⁴⁰ Magoc aö dec oc wanyalinj lau sa bu sêndöc aö amanj andô-nga ti amanj gasê-nga, nanj dom. Anötö ti ñadau bu ênyalinj lau sa bu sêndöc dinanj."

⁴¹ Têñ ndoc ngacsêñomi 10 sêñgô yom dau ñawaê, nanj ñac tac ñandê têñ Jems lu Jon.⁴² Goc Yisu mbwêc ñac sêtêñ inj si, ma sôm, "Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têñ ñac si lau, ma ñac si lau bata sêñgwininj lau nanj sêmbo ñac ñapu.⁴³ Tigeñ mac anġkuc ñac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ñamalac tiwaê yêc Anötö anġô-nga, nanj nem akinj mac.⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem ñamalac ñamata-nga, nanj êñgwininj dau ma ti mac hoñ nem ngac akinj ñambwa.⁴⁵ Nahu bu lêñ dau ti aneñ lêñ. Ñamalac ndê Atu meñ tu bu lau sênem akinj inj-nga dom. Mba. Inj meñ bu nem akinj lau, ma bu kêñ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp."

⁴⁶ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêñsêlêñ e sêhóc asê malac Jeriko, ma lau tonj atu sêñkuc ñac. Têñ ndoc ñac bu sêhu Jeriko sinj, nanj sêtap ngac tapec danj sa, nanj ndöc señ ñamakê ma teñ gêñ. Inj Batimeas, ngac danj ñaê Timeas ndê atunġac.⁴⁷ Têñ têm inj ngô bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêñ mbo señ, nanj gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, "Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!"⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inj ma sêsôm bu inj nem dôñ. Magoc inj mbwêc ti ñanja, "Dawid ndê Atu, tamwalô aö."⁴⁹ Yisu ngô ñac si yom ma kwê dôñ kalhac, goc sôm têñ lau, "Mac asôm têñ inj bu meñ." Goc sêta yom têñ ngac tapec dau ma sêsôm, "Tisa ti atac ñayham! Inj ta am bu mweñ."⁵⁰ Goc ngac dau kac ndê ñakwê andô-nga baliñ su yêc nom, ma tisa ñagahô ma têñ Yisu gi.⁵¹ Ma Yisu ndac inj, "Am tac whinj bu aö wakôm sake têñ am?" Ma ngac tapec dau sôm, "Kêdôhônj-waga, aö tac whinj bu tanôñ ñayham sa."⁵² Goc Yisu sôm, "Am ndi! Am nem kêñ whinj aö dec kôm am ñayham sa." Ma ñagahô inj tandô ñawa sa, ma inj kêkuc Yisu mbo señ.

11

Yisu kôm ngac tapec Batimeas ñayham sa

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

Yisu sôc Jerusalem gi
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40;

† **10:38** Yisu ndê yom pi laclhu nanj inj oc nôm, ma sanġu nanj inj oc linj, nanj nahu sip ñawapac daêsam nanj oc hóc asê inj.

Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sêṅomi sêṅsêlêṅ sêhêganôn Jerusalem e sêsuṅ sa malac Betani ma malac Betpangi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkin ndê ṅgacsêṅom lu, ² ma sôm têtṅ iṅlu, "Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap doṅki daṅ sa, naṅ sêsô dôṅ kalhac. Iṅ doṅki ṅatu wakuc, naṅ ṅamalac daṅ ndöc ṅahô muṅ su dom. Aṅgapwêc su ma akôc sa amêṅ. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu aṅgapwêc doṅki dau, naṅ asôm têtṅ ṅac bu, 'Pômdau tac whiṅ bu doṅki dindêc nem iṅ sa ṅasawa sauṅ, goc iṅ oc kêṅ mbu meṅ.' "

⁴ Bocdinaṅ dec iṅlu sêsôc malac dau si ma sêtap doṅki daṅ sa, naṅ lau sêsô dôṅ kalhac seṅ ṅadali k êpiṅ andu daṅ. Iṅlu bu sêṅgapwêc su, ⁵ ma lau ṅatô naṅ sêlhac sêmpinṅ, naṅ sêndac iṅlu, "Amlu akôm sake, dec bu aṅgapwêc doṅki dau su?" ⁶ Ma iṅlu sêô ṅac si yom tôm Yisu sôm têtṅ iṅlu, dec sêhu doṅki dau siṅ têtṅ iṅlu. ⁷ Sêwê iṅ sa sêtêṅ Yisu si, ma sêhu si ṅakwê awê-ṅga sac doṅki, goc Yisu pi gi ndöc ṅahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ṅakwê yêc seṅ. Ma lau ṅatô sêhêako a ṅalaun yêc seṅ ṅamakê ma sêkêṅ yêc seṅ. ⁹ Lau naṅ sêmuṅ Yisu ti lau naṅ sêṅkuc iṅ, naṅ sêmbwêc "Hosana! Anötô nem mbec ṅgac naṅ meṅ gêm Pômdau aṅgô. ¹⁰ Anötô nem mbec iṅ

naṅ meṅ bu puc abanṅ Dawid ndê gôliṅ dôṅ. Hosana têtṅ Anötô lôlôc-ṅga."

¹¹ Yisu hôc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabuṅ ṅabatêmdö gi, ma gêlic gêṅ sambob naṅ yêc dindê. Magoc ac gi su dec iṅ ti ndê ṅgacsêṅomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kiṅ daṅ
(*Mat 21:18-19*)

¹² Têtṅ bêbêc Yisu ti ndê ṅgac-s êṅomi sêhu Betani siṅ ma sêṅsêlêṅ sêmbu seṅ, ma gêṅ yô Yisu. ¹³ Iṅ gêlic a kiṅ daṅ naṅ kalhac ahê, goc têtṅ a dau gi. Têm dinaṅ iṅ têtṅ naṅ a kiṅ sem ṅandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinaṅ ṅalaun kêsôlô su dec kêṅ bata bu mboe kiṅ ṅandô oc sêṅgalêṅ. Magoc ṅandô mbasi, iṅ tap ṅalaun ṅambwa sa. ¹⁴ Goc iṅ pucbo a dau ma sôm, "Lau daṅ oc sêneṅ ṅandô yêc a dindêc tiyham dom." Ma iṅ ndê ṅgacsêṅomi sêṅgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuṅ
(*Mat 21:12-17; Luk 19:45-46*)

¹⁵ Yisu ti ndê sêṅomi sêṅsêlêṅ si e sêhêc asê Jerusalem, ma sêtêṅ lôm dabuṅ si. Yêc lôm dabuṅ ṅabatêmdö lau sêtidulu gêṅ ti semlihi gêṅ sêmbu, ma Yisu gic hu soc ṅac sêsa awê. Iṅ kac lau sêô mone-ṅga si tebo sa, ma kac lau naṅ sêyob balusi bu lau

sênemlhi,* naŋ si pôn sa whiŋ. ¹⁶ Ma iŋ gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-ŋga sôc lôm dabuŋ ŋagameŋ tiyham dom. ¹⁷ Ma iŋ kêdôhôn lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aô neŋ andu gic waê bu lau akêŋ gameŋ hoŋ sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.’ Mac aŋyalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ?”

¹⁸ Tiŋambu dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêŋgô ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, ma sêŋyalê bu lau sambob sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec sêtöc Yisu, ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêmbo Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-ŋga

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ŋagalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhóc asê a kiŋ naŋ Yisu pucho. Ŋac sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têŋ iŋ, “Kêdôhônwaga, lic a kiŋ naŋ am pucho, naŋ mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têŋ ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö. ²³ Aô wasôm yomandô têŋ mac, bu asa naŋ bu sôm têŋ lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma sip

gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kêŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô sa, dec gêŋ dau oc ŋandô sa. ²⁴ Boc-dinaŋ aô bu wasôm têŋ mac bu gêŋ bocke naŋ mac bu atêŋ Anötö bu kêŋ têŋ mac, naŋ akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aô wasôm yom ŋandô, iŋ oc kêŋ têŋ mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têŋ ndoc mac bu atêŋ mbec, ma bu gauc nem lau naŋ sêkôm sac têŋ mac, naŋ goc asuc ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yisu ti iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêhóc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêm-ndô, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêtigasuc iŋ. ²⁸ Ma sêndac iŋ, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Mac bu aô aneŋ yom, dec wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac. ³⁰ Asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba? Asôm têŋ aô.”

³¹ Ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm

* 11:15 Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Mat 21:12.

têj dau, “Yac bu dasôm bu Anötö kên ñaclai têt Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêt whiñ Jon dom?’ ³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêt lau kêtuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Ñac sênjalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet dan, dec sêtöc dau. ³³ Bocdinañ sêsôm têt Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma in sôm têt ñac, “Bocdinañ aö wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têt mac dom.”

12

Yom gölin pi lau sêyob òm wain-nga

(*Mat 21:33-46; Luk 20:9-19*)

¹ Ma in gic hu yom gölin dan ma sôm têt lau bata Israel-nga dinañ, “Ñgac dan sô òm wain-nga dan. In sô tuñ sa, kemasañ gameñ tu lau sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ dan bu lau sêlhac ma sêtíp lau kañ. Tinambu in kên òm dau têt lau ñatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameñ dan. ² Têt têt sêndic wain ñandô sa-nga, nañ ñadau kêtin ñgac akiñ dan têt lau sêyob òm-nga, tu bu sêkên wain ñandô ñatô têt in. ³ Tigeñ ñac sêlô in dön, sic in ñamlic ñandê, ma sêkên in kölhö amba sawa gi. ⁴ Goc ñadau kêtin ñgac akiñ dan tiyham, tigeñ ñac sic in pi ñagölön, ma sêkôm mêtê sac têt in. ⁵ Tinambu ñadau

kêtin ñgac titö-nga, magoc ñac sic in ndu. Ma in kêtin lau daêsam tiyham, ma ñac sic ñatô ñamlic ñandê, ma sic ñatô ndu. ⁶ Tinambu ñgac tigeñ mbo, nañ ñadau ndê atungac, nañ in tac whiñ ndu andô. Goc ñadau kêtin ndê atu dau têt ñac gi, ma gauc gêm têt dau, ‘Lau nañ sêyob aneñ òm, nañ oc sêtoc aneñ atungac dindéc sa.’ ⁷ Tigeñ têt têt ñadau ndê atu hóc asê, nañ lau sêyob òm-nga sêsôm têt dau, ‘Ñgac dinañ in ñadau ndê atungac nañ oc wêkaiñ òm dindéc ti ndê gêt lêtsem. Bocdinañ dandic in ndu ma dakóc òm dindéc su ti yac neñ.’ ⁸ Ma sêkóc atungac, sic in ndu ma sêtuc in sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu òm ñadau oc kôm sake têt lau nañ sêyob in ndê òm? In oc meñ ma ndic ñac ndu, ma kên òm dau têt lau ñatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. ¹¹ Pômdau kôm gêt dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹² Têt dinañ lau bata Israel-nga sênjalê bu Yisu sôm yom gölin dau hêganôn ñac, dec sênjalê lêt bu sêkóc in dön. Magoc sêtöc lau toñ atu nañ sêmbo sêwhiñ Yisu, ma tu dinañ-nga sêhu in siñ ma sêlhö si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga

(*Mat 22:15-22; Luk 20:20-26*)

¹³ Tiŋambu lau bata dinan sênsalê lêŋ bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan. Nac sêŋkin lau Palêsai natô sêwhiŋ lau Israel-nga natô nan sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôliŋ dôn, nan sêtêŋ Yisu si. ¹⁴ Nac sêhóc asê iŋ ma sêsôm, “Kêdôhôn-waga, yac anyalê bu am ngac sôm yom nandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ŋac hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ. Ma am kêdôhôn Anötö ndê lêŋ têŋ lau kêkuc yom nandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis t êŋ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?”

¹⁵ Yisu ngô yom dau, tigeŋ iŋ kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim iŋ, dec sôm, “Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôc mone silba dan ma atôc têŋ aô.” ¹⁶ Goc sêkêŋ mone dan têŋ iŋ, ma iŋ ndac ŋac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone dindêc?” Ma sêô yom ma sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ nan gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa gêŋ nan gic iŋ ŋawaê.” Nac sêŋgô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-nga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-nga

(*Mat 22:23-33; Luk 20:27-38*)

¹⁸ Ma lau †Sadiusi natô sêtêŋ Yisu si, bu sêkêŋ gêndac dan têŋ iŋ. Nac lau Israel si toŋ dan, nan sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. ¹⁹ Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, Moses to yac neŋ yomsu dan bocdec bu. Ngac dan bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nan ngac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰ Têŋ ndoc dan asidôwai 7 sêmbo. Ngac ŋamata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹ Goc iŋ asi, ngac tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ngac titô-nga bocdinaŋ, ²² ma asidôwa hale bocdinaŋ, hoŋ sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. ²³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau natô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinan hoŋ sem awhê tigeŋ dinan su têŋ ndoc sêmbo tali.”*

²⁴ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötö ndê yom ti iŋ ndê ŋaclai dom. ²⁵ Têŋ têm lau batê sêtisa, nan lau oc sênem dau dom. Nac oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-nga. ²⁶ Ma yom dan

* **12:23** Lau Sadiusi gauc gêm bu ŋac si gêndac dau tôle asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têñ ndoc Moses gêlic ya golom a dan, nan Anötö sôm têñ in bu, '*Aô Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö ma Jakob ndê Anötö.*'²⁷ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinañ si Anötö? In lau batê si Anötö dom, in lau tali si Anötö. Mac nem gauc in so sambuc."

Yomsu ñamata-nga

(*Mat 22:34-40; Luk 10:25-28*)

²⁸ Kêdôhônwaga yomsu-nga dan kalhac whin lau nan sêkên danğa Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma in gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ñapep. Bocdinañ in ndac Yisu, "Anötö ndê yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?"²⁹ Ma Yisu sôm, "Yomsu ñamata-nga nan hóc gêlêc yomsu hoñ nan bocdec, '*Mac lau Israel-nga anğô! Pômdau yac neñ Anötö in Pômdau tiger.*'³⁰ Atac whin Pômdau am nem Anötö ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.'³¹ Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, '*Atac whin lau menpañ am-nga, tôm am atac whin am daôm.*' Yomsu lu dinañ sêhóc gêlêc yomsu hoñ su."

³² Goc kêdôhônwaga yomsu-nga dau sôm têñ Yisu, "Kêdôhônwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tiger mbo, ma anötö ñandô

dan mbo dom.³³ Ma yac bu atac whin A nötö ti neñ ñalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whin lau menpañ yac-nga tôm yac atac whin yac dauñ, nan hóc gêlêc bu yac dakên wata ti da pi ya ndi, me bu dakên gên ñatô ti da."³⁴ Yisu gêlic bu ñgac dau ô yom ti gauc ñayham, dec sôm têñ in, "Êmkuc gauc ñayham dinañ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôlin ñalôm."

Yisu sôm yom dinañ, ma tiñambu lau sêtöc bu sêkên gêndac têñ in tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵ Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabun ñamakê, ma ndac ñac, "Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu?"³⁶ Dawid dau hoc yom asê tôm ñalau Dabun puc in dôn, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, '*Anötö sôm têñ aneñ Pômdau, "Am ndöc aô aman andô-nga e nditôm aô wakên nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu."*'³⁷ Dawid dau sam Mesaya bu in ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam in bu Dawid ndê Atu?" Ma lau hoñ sênğô Yisu ndê yom ti atac ñayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac

(*Mat 23:1-7; Luk 20:45-47*)

³⁸ Ma Yisu kêdôhôn lau ma sôm, “Ayob daôm ñapep bu ankcuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsôc ñakwê baliñ ma sêñsêlêñ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiñ bu lau sêtoc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. ³⁹ Ñac atac whiñ bu sêndöc mala ñamata-nga yêc lôm wê-nga, ma sêndöc lau tiwaê si mala têtñ ndoc sêner mwasiñ. ⁴⁰ Yêc lau hon anğô-nga lau dau sêter mbec baliñ. Magoc têtñ ndoc lau sêlic ñac dom, nañ sêñsau lauwhê sawa bu sêñgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatöc ñac, ma kêtñ ñagêyô sac sambuc têtñ ñac.”

Awhê tuc dañ kêtñ da dañge

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Tiñambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuñ ñabatêmdö kêtñ apa nañ lau sêkêtñ si da sip-nga, ma tahê lau hon nañ sêkêtñ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêtñ awa atu. ⁴² Tigen awhê tuc ñalôm sawa dañ meñ ma kêtñ awa sauñ lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ⁴³ Goc Yisu ta ndê ñgac-sêñomi sêmeñ ma sôm, “Yomandô, aö wasôm têtñ mac bu yêc Anötö anğô-nga awhê tuc ñalôm sawa dindêc kêtñ da nañ hóc gêlêc lau hon si da su. ⁴⁴ Ñahu bu lau ti lêlôm hon sêkêtñ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeñ yêc ñac-nga. Magoc awhê dindêc in awhê ñalôm

sawa, ma in kêtñ ndê gêtñ hon ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-nga

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Têtñ ndoc Yisu bu hu lôm dabuñ ñagameñ siñ, nañ in ndê ñgacsêñom dañ sôm têtñ in, “Kêdôhônwaga, lic hoc atu-tu ma andu ñayham kêlêc nañ sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têtñ in, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuñ dindêc! Aö wasôm têtñ am, bu tiñambu ñacyo oc sêseñ hoc atu-tu hon dindêc su e hoc dañ oc ndöc hoc dañ ñahô tiyham dom.”

Gêtñ wapac têtñ ñambu-nga-nga

(Mat 24:3-14; 10:17-22;

Luk 21:7-19)

³ Ñac sêsa sêtêtñ Lôc Olib si, ma tiñambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêtñ Yisu si ma sêndöc anğô têtñ lôm dabuñ yêc malac Jerusalem. Ma ñac sêndac in bocdec bu, ⁴ “Sôm têtñ yac bu ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hóc asê Jerusalem têtñ têtñ bocke, ma gêtñ sake oc kêtñ puc yac bu têtñ dau meñ kêtñ?” ⁵ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Ayob daôm ñapep bu lau dañ sêñsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmeñ sênem aö anğôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauñ dec,’ ma oc sêñsau lau daêsam. ⁷ Ma têtñ ndoc mac anğô ñawaê bu lau sic siñ

têḅ dau me sêmasaḅ dau tu sêndic siḅ-ḅga, naḅ asô dom. Bu gêḅ hoḅ dinaḅ gic waê bu meḅ sa, m agoc têm ḅambu-ḅga yêc dôḅ yêc. ⁸ Kiḅ nom-ḅga oc sêkêḅ kisa dau, ma lau gameḅ daḅ oc sêndic siḅ têtḅ lau gameḅ daḅ. Tiyhô oc nem yêc gameḅ hoḅ, ma tôbôm oc sa. Gêḅ hoḅ dinaḅ oc ndic hu ḅawapac têm ḅambu-ḅga-ḅga, gitôm awhê naḅ kêsaḅê balêkoc tuḅ iḅ ma gêḅ dau gic hu ḅandê atu naḅ iḅ oc hôc tu kôc balêkoc-ḅga.

⁹⁻¹⁰ “Gêḅ ḅamata-ḅga lau oc sêhoc ḅawaê ḅayham asê têtḅ lau sambob, ma têtḅ dinaḅ têm ḅambu-ḅga oc meḅ hôc asê. Ayob daôm ḅapep. Lau oc sêwê mac atêtḅ lau sêmatôc yom-ḅga andi, ma sêhi mac ḅa sô yêc lôm wê-ḅga. Tu aô-ḅga dec lau oc sêkêḅ mac alḅac gôliḅwaga ti kiḅ aḅgô-ḅga, magoc ndoc dinaḅ ti têm bu mac ahoc yom ḅandô asê têtḅ ḅac. ¹¹ Têtḅ têm naḅ sêkôc mac dôḅ ma sêwê mac atêtḅ lau sêmatôc mac-ḅga andi, naḅ ahêgo daôm tu yom asôm-ḅga dom. Asôm yom naḅ Anôtô oc kêḅ têtḅ mac têtḅ ndoc dinaḅ, bu mac daôm oc asôm yom dom, ḅalau Dabuḅ oc sôm.

¹² “Têtḅ ndoc ḅawapac-ḅga dinaḅ, lau naḅ sêkêḅ whiḅ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêḅ whiḅ aô-ḅga asê bu sêndic ḅac ndu, ma dambai oc sêkôm têtḅ atui boc-dinaḅ. Balêkoc oc sêli

dau sa têtḅ damba ti dindai, ma sêkêḅ ḅac sêtêtḅ lau bu sêndic ḅac ndu. ¹³ Lau hoḅ oc sêtec mac tu aô neḅ ḅaê-ḅga. Magoc asa naḅ bu ḅac ḅaḅga ma hu aô siḅ dom e ndê têm pacndê, naḅ oc tap Anôtô ndê mwasiḅ nem iḅ si-ḅga sa.”

Nawapac gameḅ Judia-ḅga

(*Mat 24:15-28; Luk 21:20-24*)

¹⁴ “Gêḅ sac sambuc naḅ oc kôm gameḅ tisac, naḅ lau oc sêkêḅ ḅac gameḅ naḅ gic iḅ ḅawaê dom. (Asa naḅ sam yom dindêc, naḅ kôc gauc ḅapep, bu ḅahu yêc siḅ dau.) Mac lau asa naḅ ambo gameḅ Judia-ḅga ma alic gêḅ dau, naḅ hoḅ alhô api gameḅ lôc-ḅga andi. ¹⁵ Alhô ḅagahô ma gauc nem mac nem gêḅ daḅ dom. Lau naḅ sêḅwhaḅ dau sêndôc andu ḅasactô, naḅ sêsôc andu ḅalôm bu sêkôc si gêḅ daḅ tôhôn dom. ¹⁶ Ma ḅac naḅ sêmbo ôm, naḅ bocdinaḅ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêḅ ḅatô dom. ¹⁷ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ḅac naḅ sêkêḅ su têtḅ balêkoc, naḅ oc sêtap ḅawapac atu sa têtḅ têm dinaḅ. ¹⁸ Ateḅ mbec bu gêḅ dinaḅ tap mac sa têtḅ ndoc uhô-ḅga dom. ¹⁹ ḅahu bu ḅawapac ḅandô naḅ bu sa têtḅ têm dinaḅ, naḅ oc hôc gêlêc ḅawapac hoḅ naḅ sêhoc asê nom têtḅ têm naḅ Anôtô kêḅ undambê ti nom e kwahic dec, ma tiḅambu oc sa bocdinaḅ tiyham dom.

20 Magoc Pômdau oc kêñ ndoc dinañ tiapê tu bu nem lau nañ in kêyalin sa su, nañ sa-nga. Bu mba, goc lau hon oc sêninga.

21 "Têñ ndoc dinañ ngac dañ bu sôm têñ mac bu, 'Alic, Mesaya dau dindec,' me 'Alic, Mesaya dau dindê,' nañ akêñ whin ñac dom. 22 Lau nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasan oc sêmen ma sêkôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalin ñac sa, nañ sêwhin. 23 Aö gakêñ puc mac gwanan, ma bocdinañ ayob daôm ñapep."

Namalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)

24 Ma Yisu sôm, "Ndoc ñawapac-nga dinañ oc pacndê, ma tinambu lau oc sêlic gêñ dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. 25 Ma tata oc sêpen akêñ umbon, ma gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umbon oc wiwic sa. 26 Ma tinambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu men ndöc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. 27 Ma in oc êñkin ndê anela sêsa sêtên nom ñabatin ti undambê ñabatin hon sêndi, bu sêndic lau nañ in kêyalin ñac sa su, nañ sa.

28 "Gauc nem a lan. Têñ ndoc mac alic ñalaun wakuc bu léc, nañ mac anyalê bu ndoc ac-nga men kêpin. 29 Ma bocdinañ têñ ndoc

mac alic gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ hóc asê, dec anyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga men kêpin su, gitôm in men kalhac gatam. 30 Yomandô! Lau têm dinañ-nga oc sêninga dom e gêñ hon dinañ hóc asê. 31 Undambê ti nom oc ninga, magoc anen yom oc ninga dom. Gêñ hon oc ñandô sa tôm aö gasôm."

Lau dañ sênyalê Yisu ndê bêc mbu men-nga dom
(Mat 25:13-15)

32 Ma Yisu sôm, "Lau dañ sênyalê bêc me acgatu nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu men, nañ dom. Anela undambê-nga sênyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Daman tawasê kêyalê. 33 Bocdinañ anem ali ma ayob daôm ñapep! Mac am gauc têm nañ bêc ñambu-nga dau oc men sa. 34 Gitôm andu ñadau dañ nañ bu sa ndi lic gameñ ñatô. In hu ndê andu sin ma kêñ in ndê lau akin sêwêkain si gwelen têtên. Ma in oc sôm têñ ngac yob gatam-nga, bu in nem ali ma tatin gameñ ñapep e in mbu men. 35 Bocdinañ anem ali, bu mac anyalê ndoc nañ andu ñadau oc mbu men, nañ dom. In oc hóc asê têñ telha me timaninhu, me dalec tan, me bêbêc ganduc, nañ mac anyalê dom. 36 Ayob daôm ñapep, mboe in oc mbu men ñagahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. 37 Yom nañ aö gasôm têñ mac, nañ

dec wasôm têtj lau hon bocdinaŋ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(*Mat 26:1-5; Luk 22:1-2*)

¹ Lau Israel si †Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga ŋandoc meŋ kêpinŋ, ma bêc lu yêc dôn yêc. Ma dabuŋ-siga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôn yomsu-nga sêŋsalê lêtj daŋ bu sêkôc Yisu dôn gelec ma sêndic inŋ ndu.

² Tigenŋ sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtj Mwasinŋ Pasowa-nga ŋandoc dom, mboe lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-nga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu

(*Mat 26:6-13; Luk 7:36-50;*

Jon 12:1-8)

³ Têtj têtj dinaŋ Yisu mbo malac Betani, ma gêtj gêtj ndôc whinŋ ŋgac daŋ ŋaê Saimon. Muŋ-nga inŋ ŋgac ti gêmbac leprasi. Yisu ndôc tebo ma awhê daŋ meŋ, naŋ kôc bu ŋamalu ŋayham ŋaôli atu sip kac daŋ. Inŋ kac gêtj dau sa, ma kêc gêtj malu dau pi Yisu ndê ŋagôlôn. ⁴ Lau ŋatô sêlic dec tac ŋandê têtj awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-nga inŋ kêyainŋ gêtj ŋamalu dinaŋ?”

⁵ Gitôm bu dakêtj têtj lau sênemlhi ma datap awa atu sa, ma dakêtj têtj lau ŋalôm sawa. Ŋaôli dau oc hôc gêlêc ŋaôli tu gwelenŋ yala

sambuc-nga su.” Ma sêhec yom inŋ ŋalêtj sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu inŋ sinŋ ma akêtj ŋawapac têtj inŋ dom. Inŋ kôm gêtj ŋayham solop têtj aô. ⁷ Lau ŋalôm sawa oc sêmbo sêwhinŋ mac ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec têtj bocke mac bu atac whinŋ, naŋ oc tôm bu mac anem ŋac sa. Tigenŋ aô oc wambo wawhinŋ mac ŋapaŋ dom. ⁸ Awhê dindec gitôm bu êmwasiŋ aô ŋalêtj dinaŋ, dec kôm. Inŋ kêc gêtj ŋamalu pi aô, dec tôm inŋ kêmasaŋ aô neŋ ŋamlic gwanaŋ tu sêŋsuhunŋ aô-nga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu tinambu lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ honŋ, ma têtj dinaŋ ŋac oc sêsôm yom pi awhê dindec ma lau oc gauc nem inŋ.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(*Mat 26:14-16; Luk 22:3-6*)

¹⁰ Têtj ndoc dinaŋ Judas Iskeriot, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, têtj dabuŋsiga atu-tu gi ma sôm bu inŋ oc hoc Yisu asê têtj ŋac. ¹¹ Ŋac sêŋgô inŋ ndê yom ti atac ŋayham, ma sêsôm tidôn bu sênemlhi inŋ. Bocdinaŋ inŋ kêsalê lêtj tu bu hoc Yisu asê-nga.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga

(*Mat 26:17-19; Luk 22:7-13*)

¹² Têtj Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga ŋabêc ŋamata-nga, bêc naŋ lau Israel-nga

sic domba Pasowa-nga ndu, naŋ ŋgacsêŋomi sêsôm têtŋ Yisu bu, "Am tac whiŋ bu yac amasaŋ Mwasinŋ Pasowa bu am neŋ whiŋ yac-nga yêc nde?" ¹³ Dec Yisu kêkinŋ ndê ŋgacsêŋom lu ma sôm têtŋ inŋlu, "Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa naŋ kêbalaŋ bu lôn daŋ. Awhiŋ inŋ atêtŋ inŋ ndê ŋadau ndê andu andi. ¹⁴ Ma asôm têtŋ andu ŋadau, 'Alu mba kêdôhônŋwaga ndac am tu andu ŋalôm ŋaclenŋ-nga, bu inŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc am nem andu.' ¹⁵ Ma inŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu dau ŋahô-nga têtŋ amlu. Tebo ti gêtŋ hoŋ tu yac danenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc ŋalôm dau, goc amasaŋ gêtŋ yêc dinaŋ." ¹⁶ Goc sêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêtap gêtŋ hoŋ sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm asê bu ŋgac daŋ oc hoc inŋ asê

(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

¹⁷ Têtŋ ac gi su Yisu ti ŋgacsêŋomi 12 sêtêtŋ andu dau si. ¹⁸ Ŋac sêndöc ti seŋ gêtŋ sêmbo, ma Yisu sôm, "Yomandô aô wasôm têtŋ mac, bu mac nem daŋ oc hoc aô asê. Ŋgac dau kwahic dec ndöc ma gêtŋ gêtŋ whiŋ aô." ¹⁹ Yom dau kôm ŋac sêsö, ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigenŋ-tigenŋ sêsôm têtŋ inŋ, "Mboe aô, a? Mba!" ²⁰ Goc inŋ

sôm têtŋ ŋac, "Ŋgac dau inŋ mac lau 12 nem daŋ, ma kwahic dec alu aŋ gêtŋ sip pele tigenŋ. ²¹ Gêtŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigenŋ ŋgac naŋ hoc aô asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-nga inŋ dinda bu kôc inŋ dom, dec oc ŋayham."

Yisu gic hu Mwasinŋ Dabuŋ (Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

²² Têtŋ têm ŋac seŋ gêtŋ sêmbo, naŋ Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têtŋ ŋac. Ma inŋ sôm, "Akôc sa loc, aô neŋ ŋandô dau dindec." ²³ Ma inŋ kôc laclhu wain-nga daŋ ma gêm danŋe, goc kêŋ têtŋ ŋac ma ŋac hoŋ sênôm. ²⁴ Inŋ sôm têtŋ ŋac, "Aô neŋ dac wamatiŋ pwac-nga dau dec, naŋ wakêc siŋ tu lau daêsam-nga. ²⁵ Yomandô aô wasôm têtŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma têtŋ ndoc dinaŋ aô wanôm tiyham."

²⁶ Tiŋambu ŋac sem wê daŋ, ma sêlhö sêsa sêtêtŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc inŋ ahuc

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

²⁷ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, "Mac hoŋ oc ahu aô siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, 'Aô oc waseŋ ŋgac yob domba-nga, ma domba oc sêlhö babalip.' ²⁸ Magoc tiŋambu aô watisa tiyham,

ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.”

²⁹ Dec Pita sôm têtŋ iŋ, “Ŋac hoŋ bu sêhu am siŋ, tigen aô wahu am siŋ dom.” ³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindêc am oc sêc aô ahuc tidim tō su, goc dalec oc taŋ tidim lu-ŋga.” ³¹ Tigen Pita sôm yom ti ŋaŋga, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhiŋ am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigen.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

³² Ŋac sêsa si e sêhōc asê ôm †olib-ŋga daŋ, ôm naŋ sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têtŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Andōc dec ma aô waterŋ mbec.” ³³ Goc iŋ kōc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ iŋ si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatō siŋ. Têtŋ ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma iŋ pô sim dau ŋandō. ³⁴ Iŋ sôm têtŋ ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Mac andōc dec ma anem ali.” ³⁵ Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ gi. Iŋ hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anötō nem iŋ sa bu êŋlêc têtŋ hōc ŋandê-ŋga naŋ oc hōc asê iŋ. ³⁶ Iŋ sôm, “Damaŋ, O Damaŋ, am gitôm bu kôm gêtŋ hoŋ. Kōc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindêc su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whiŋ dom, kôm tôm

am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”

³⁷ Iŋ teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ uŋ ŋac sa ma sôm têtŋ Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigen, a? ³⁸ A nem ali ma atêŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigen ŋamlic kwa-pac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma teŋ mbec tigen dinaŋ tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc iŋ mbu gi ma gêlic ŋac sêyêc bêc, bu ŋac tandô hê ŋac sa ŋandō. Ma ŋac sêpōnda yom tu sêsôm têtŋ iŋ-ŋga. ⁴¹ Goc iŋ gi ma teŋ mbec tidim tō-ŋga. Ma têtŋ ndoc iŋ mbu têtŋ ŋac tiyham, naŋ iŋ sôm, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ti aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Gitôm! Ndoc meŋ hōc asê su bu sêhoc ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ŋac naŋ hoc aô asê dec meŋ su.”

Sêkōc Yisu dōŋ

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11*)

⁴³ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ hōc asê whiŋ lau daêsam naŋ sêhōc bien ti siŋ. †Dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhōŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêŋkiŋ lau toŋ dinaŋ sêwhiŋ Judas sêmeŋ. ⁴⁴ Judas kêŋ puc lau d au gwanêŋ su, ma sôm, “Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aô oc

wanğutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôn ma akên lau sêyob in, goc awê in sa andi.”⁴⁵ Bocdina têt ndoc Judas hôc asê, nañ in têt Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônwaga,” ma ngutô in.⁴⁶ Dec lau nañ sêwhin Judas, nañ sêkôc Yisu dôn.⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma ñac si dañ puc ndê bien sa ma pa dabuñsiga atu ndê ñgac akin ndê dañgalaun dañ su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc bien ti gêt sin-nga ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ñgac kañ dañ? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhôn lau yêc lôm dabuñ ñabatêmdö, magoc mac akôc aô dôn dom. Tigen gêt nañ mac akôm kwahic dec, nañ kôm Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ ñandô sa.”

⁵⁰ Têt dinañ Yisu ndê lau hon sêhu in sin ma sêlhö si. ⁵¹ ñgac batac dañ kêtuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinañ, ma in puc po ñambwa. Lau sin bu sêlô in dôn,⁵² tigen in hu ndê po sin yêc ñac si amba, ma kôlhö ñamlic ñambwa gi.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuñsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kêtôhônwaga yomsu-nga hon sêkac sa sêmbo

dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Ma lau nañ sêkôc Yisu dôn sêwê in sêtên andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlên kêtuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuñsiga ñamata-nga ndê andu ñatunlôm gi. Ma in ndôc sic whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nañ sêndöc Sanedrin si ton, nañ sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu ma sêkên in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dañ sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasan asê pi Yisu, magoc ñac hon si yom so dau. ⁵⁷ Tinambu lau ñatô sêtisa, ma sêkên yom tasan pi in bocdec bu,⁵⁸ “Yac aňgô ñgac dau sôm, ‘Lôm dabuñ nañ ñamalac sêkwê sa, nañ aô oc wasen su. Ma têt bêc titö-nga aô oc wakwê andu wakuc dañ sa, nañ gitôm andu nañ ñamalac sêkwê, nañ dom.’ ”⁵⁹ Magoc ñac tigen-tigen si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa kalhac ñalhu, ma ndac Yisu, “Am aňgô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigen Yisu gêm dau dôn ma ô yom dom. Goc dabuñsiga dau ndac in tiyham, “Am Mesaya dau, Anötö Atuñgac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aô daun dindec. Ma tinambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndôc Anötö Ñaclai Ñadau ndê

amba andô-nga, ma sip men ndöc dao nahô."

⁶³ Têñ ndoc dabuñsiga ñamata-nga ngô yom dinan, nan tac ñandê atu dec kêc dau ndê ñakwê kic ma sôm, "Yac dapônda yom dan tu tanjôlin pi in-nga dom. ⁶⁴ Yom nan in sôm pi dau, nan sac sambuc! Mac anjô su, ma mac gauc gêm bocke?" Ma ñac hon sêsôm pitigen bu in mbac ndu. ⁶⁵ Lau ñatô sêhu gasôp pi in. Ñac sêkic in tandô ahuc ña po, goc sêtap in ma sêsôm, "Am bu propet, nan sôm asê bu asa gic am." Ma lau sin-nga sêkôc in sêsa si, ma sêhi in ña sô.

Pita sêc Yisu ahuc
(*Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Têñ têm dinan Pita mbo andu dau ñamakê, ma dabuñsiga ñamata-nga ndê awhê akin dan kêsêlên men. ⁶⁷ In gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê in ma sôm, "Am ñgac nan kêtuc Yisu Nasaret-nga whin." ⁶⁸ Magoc Pita pa dau ma sôm, "Mba, aô kayalê am nem yom ñahu dom." Dec in tisa gi kalhac kêpin tunjôm ñagatam.

⁶⁹ Malô goc awhê akin dau gêlic in tiyham, ma sôm yom kain tigen têt lau nan sêlhac sêmpin, "Alic ñgac kêtê. In Yisu ndê lau si dan." ⁷⁰ Magoc Pita pa dau tiyham. Ñasawa saun ma lau nan sêlhac dindê, nan sêsôm, "Am ñgac Galili-nga.

Yomandô, am ñac si dan." ⁷¹ Magoc Pita sôm ti ñanga, "Mba! Aô bu wasôm yom tasan, nan goc Anötö ndic aô. Aô kayalê ñgac nan mac asôm yom pi in, nan dom andô!" ⁷² Ma ñagahô dalec tan tilu-nga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu in oc sêc in ahuc tidim tö su, goc dalec oc tan tidim lu-nga. Ma in tan dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsü Yisu
(*Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹ Têñ bêtêc ganduc, dabuñsiga atu-tu ti lau bata ma lau nan sêndôhôn yomsu ti lau †Sanedrin-nga hon si ñalôm tigen tu gêt bocke bu sêkôm têt Yisu-nga. Goc sêsô in amba dön ma sêwê in sêtêt Pailot si. ² Ma Pailot ndac in, "Am lau Israel-nga si kin, a?" Goc Yisu ô yom ma sôm, "Tôm nan am daôm sôm." ³ Têñ dinan dabuñsiga atu-tu sêngôlin yom daêsam pi in. ⁴ Dec Pailot ndac in tiyham, "Am oc ô ñac si yom, me mba? Ñac sêngôlin yom daêsam pi am." ⁵ Tigen Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷ Têñ têm dinan ñgac dan ndöc gapocwalô, nan ndê ñaê Barabas. Muñ-nga lau ñatô sêli dau sa têt lau Rom-nga nan sem gôlin lau Israel-nga, ma sic lau ñatô ndu. Magoc lau Rom-nga sêkôc ñac dön ma sêkên

ngac sêndöc gapocwalô. Ma Barabas inj ngac si danj.

Tôm yala honj têtj ndoc lau Israel-nga si om atu Mwasinj Pasowa-nga hôc asê, nanj Pailot kêtuc lêtj danj bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalô-nga danj, dec inj oc êngapwêc inj su têtj ngac. ⁸ Lau daêsam nanj sêkac dau sa têtj ndoc Pailot kêsahê Yisu, nanj sêndac inj bu êngapwêc ngac gapocwalô-nga danj su êngkuc ngagôlinj dinanj. ⁹⁻¹⁰ Pailot kêyalê bu dabunjsiga atu-tu sem lêmunj Yisu nambwa, ma tu dinanj-nga dec sêwê Yisu sêtêtj inj sêmêj. Bocdinanj inj gauc gêm bu êngapwêc Yisu su, dec ndac ngac, "Mac atac whinj bu aö wahu Kinj Israel-nga sinj têtj mac, me mba?" ¹¹ Tigenj dabunjsiga atu-tu sêngalôm lau tonj atu dinanj e sêndac Pailot bu hu Barabas sinj têtj ngac. ¹² Goc Pailot ndac ngac, "Bocdinanj aö oc wakôm sake têtj ngac dindec, nanj mac asam bu lau Israel-nga si Kinj?" ¹³ Ma sêmbwêc, "Ndic inj pi a gicso dau!" ¹⁴ Magoc Pailot ndac ngac, "Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke?" Magoc sêmbwêc ti nanjga, "Ndic inj pi a!"

¹⁵ P ailot bu kôm lau atac nayham sa, dec gôlôc bu êngapwêc Barabas su têtj ngac. Ma inj kêkinj Yisu têtj lau sinj-nga bu sêhi inj na sô, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

Lau sinj-nga sêsu Yisu susu

(*Mat 27:27-31; Jon 19:2-3*)

¹⁶ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu njamalacôm si, ma sêta yom bu lau sinj-nga honj sêkac sa. ¹⁷ Goc sêkêtj Yisu sôc naktwê kokoc baliinj tôm kinj sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêtj inj unj gitôm sunsunj. ¹⁸ Goc ngac sic hu sêmbwêc inj, "Ei! Datoc lau Israel-nga si kinj dindec sa manj!" ¹⁹ Ma ngac sêkôc a danj ma sic inj pi ngagôlônj tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi inj. Sêpônj haduc têtj inj, ma sênsau bu sêtoc inj sa. ²⁰ Sêsu inj susu pacndê, goc sêkôc naktwê baliinj dinanj su, ma sêkêtj inj sôc dau ndê naktwê sa tiyham. Ma sêwê inj sêsa malac Jerusalem njamakê si, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(*Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27*)

²¹ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêmbo senj, ma ngac danj kêsêlêtj mbo senj akêtj gamenj njamakê-nga mejn. Ma sêkac inj bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ngac dau ndê njaê Saimon. Inj Aleksanda lu Rupas damba, ma inj ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhôt asê gamenj nanj sêsam bu Golgota. (Njaê dau danem kwi bu 'Gamenj Naktêcyha-nga.') ²³ Lau sinj-nga bu sêkêtj wain ti bu njamakic têtj Yisu nôm, magoc inj tec. ²⁴ Bocdinanj sêhu sinj, ma sic inj pi a gicso

dau. Ma tiŋambu sêwhê in ndê ŋakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

²⁵ Ŋac sic in pi a gicso têtj bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôlin pi in, naŋ sêto pi bapia daŋ, naŋ sôm, "Lau Israel-ŋga si Kiŋ." ²⁷⁻²⁸ Ŋac sic ŋac sac lu pi a gicso dau sêwhin, daŋ kêgalêtj Yisu amba andô-ŋga, ma daŋ kêgalêtj gasê-ŋga. ²⁹ Lau naŋ sêŋsêlêtj si sêmen, naŋ sêndahin ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu. Sêsôm, "Ei. Am ŋac naŋ sôm bu senj lôm dabuŋ su ma kwê sa tiyham tôm bêc tō. ³⁰ Dec sip akêtj a gicso dau mwen, ma nem daôm sa!" ³¹ Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-ŋga bocdinaŋ sêsu in susu ma sêsôm têtj dandi, "In gêm lau daêsam sa, tigenj gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiŋ dindêc-ŋga, sip akêtj a gicso dau men, dec yac oc akêtj whin in." Ma ŋac lu naŋ sic pi a gicso sêwhin Yisu, naŋ sêsu in susu bocdinaŋ.

Yisu mbac ndu

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Têtj ac kalhac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga. ³⁴ Ma têtj 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau danem kwi bu, 'Aô neŋ

Anötö, aô neŋ Anötö, tu sake-ŋga am hu aô siŋ?') ³⁵ Lau naŋ sêlhac sêmpin, naŋ sêŋgô in ŋapep dom ma sêsôm, "Anğô, in ta propet Elaija." ³⁶ Ma ŋac daŋ kêtj gi kêtj sôwam daŋ sip wain ŋamakic, ma sô dôn pi a baliŋ daŋ. Goc in puc pi Yisu whasuŋ bu in nôm ma sôm, "Dahu in siŋ ma dalic, Elaija oc sip men ma kôc in su, me mba."

³⁷ Têtj têm dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têtj dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêtj lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ŋahô ma gi têtj ŋapu-ŋga. ³⁹ Ma ŋac bata siŋ-ŋga naŋ kalhac Yisu anğô-ŋga, naŋ gêlic in ndê mbac ndu ŋalêtj, goc sôm, "Yomandô, ŋac dindêc in Anötö ndê Atu."

⁴⁰ Lauwhê ŋatô sêlhac ahê ma sêlic gêtj hoŋ dinaŋ. Maria Magadala lu Maria naŋ Jems sauŋ lu Joses dinda, ma Salome sêmbo sêwhin ŋac. ⁴¹ Muŋ-ŋga, têtj têm Yisu mbo gameŋ Galili-ŋga, naŋ lauwhê dinaŋ sêŋkuc in, ma sem akiŋ in. Ma lauwhê daêsam naŋ sêpi Jerusalem sêwhin Yisu, naŋ sêlhac sêwhin ŋac.

Josep kêtj Yisu ndê ŋamlan yêc hoc ŋasuŋ

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁴² Bêc naŋ sic Yisu ndu, naŋ lau Israel-ŋga si bêc

sêmasañ dau tu Sabat-nga.* Bocdinañ têtj telha,⁴³ ngac bata Israel-nga dañ ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhuj Yisu ñamlañ. Josep inj ngac akêtj malac Arimatiya-nga, ma inj lau Sanedrin-nga si ngac tiwaê dañ nañ kêtj bata Anötö ndê gôlinj bu meñ sa tiawê. Inj ndê ñalôm pêtj dôñ, dec têtj Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlañ.⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sô, ñahu bu inj kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ inj ta lau siñ si ngac bata ma ndac inj bu Yisu mbac ndu su, me mba.⁴⁵ Inj tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têtj Josep bu kôc Yisu ndê ñamlañ sa ndi êñsuhuj.⁴⁶ Josep kôc po ñayham dañ nañ inj gêmlihi muñ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpañ inj ahuc ña po dau. Ma inj kôc inj sa gi ma kêtj inj yêc sêhò nañ lau sêlêtj gwanaj su yêc hoc ñalôm. Goc inj kêpi hoc dañ gi ndöc sê awha dau ahuc.⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêtj Yisu ndê ñamlañ yêc hocsuj dinañ.

16

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semlihi gêtj malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlañ.

² Têtj wake ñabêc ñamata-nga dinañ sêti têtj bêbêc ganduc bu sêtêtj sêhò sêndi. Ac pi meñ su ma sêñsêlêtj sêmbo señ,³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nañ yêc sê awha, nañ su?”⁴ Tigen sêhòc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom.⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhò ñalôm si. Sêlic ngac batac dañ nañ sôc ñakwê sêsêp, ma ndöc andô-nga, dec sêsô ñandô.⁶ Magoc ngac dau sôm, “Asô dom. Mac añsalê Yisu Nasaret-nga, nañ sic inj ndu pi a gicso dau. Inj yêc dec dom, inj tisa su. Alic mala nañ sêkêtj inj yêc, nañ sawa.⁷ Magoc andi ma asôm têtj inj ndê sêñomi ma têtj Pita bu inj oc muñ mac têtj Galili ndi. Mac oc alic inj yêc dindê, tôm yom nañ inj sôm têtj mac muñ su nañ.”⁸ Yom dinañ kôm awhê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêtj sêhò, ma sêlhô sênti si. Magoc sêtôc dau dec sêsôm yom têtj ñamalac dañ yêc señ dom.

⁹ Têtj têtj Yisu tisa têtj Sonda bêbêc, inj hoc dau asê ti-ñamata-nga têtj Maria Magadala, awhê nañ muñ-nga inj soc ñalau sac 7 su yêc inj ñalôm.¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têtj lau nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkôm dangibo ti sêtañ sêmbo.¹¹ Maria sôm têtj ñac bu inj gêlic Yisu ma inj mbo tali tiyham. Magoc

* **15:42** Lau Israel sêsôm bu têtj ndoc ac gi sip têtj bêc nañ muñ bêc Sabat-nga, nañ têtj dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinañ ñac bu sêñsuhuj lau batê muñ ac ndi sip.

ɲac sêkêɲ whiɲ dom.

¹² Tiɲambu Yisu ndê ɲgac-sêɲom lu sêhu Jerusalem siɲ ma sêɲsêlêɲ sêmbo seɲ, ma Yisu hoc dau asê têɲ iɲlu gitôm ɲgac aɲgô batac daɲ.

¹³ Dec iɲlu sêmbu si ma sic miɲ têɲ sêɲomi ɲatô, magoc ɲac sêkêɲ whiɲ iɲlu dom bocdinaɲ.

Yisu kêɲ gwelen têɲ lau naɲ sêɲkuc iɲ

¹⁴ Tiɲambu ɲgacsêɲomi 11 seɲ gêɲ sêmbo sêwhiɲ dau, ma Yisu hoc dau asê têɲ ɲac. Ma iɲ sôm ɲac tu ɲac si ɲalôm ɲadandi-ɲga, bu sêkêɲ whiɲ lau naɲ sêlic iɲ têɲ ndoc iɲ tisa su, naɲ dom.

¹⁵ Goc iɲ sôm têɲ ɲac, "Atôm nom ɲagameɲ sambob andi, ma ahoc ɲawaê ɲayham asê têɲ lau hoɲ.

¹⁶ Lau naɲ sêkêɲ whiɲ ma sêliɲ saɲgu, naɲ oc sêtap Anötö ndê mwasɲ nem ɲac si-ɲga sa. Magoc lau naɲ sêkêɲ whiɲ dom, naɲ oc sêtap iɲ ndê matôc sa.

¹⁷ Ma Anötö oc kêɲ ɲaclai têɲ lau naɲ sêkêɲ whiɲ, dec oc tôm bu sêkôm gêɲ dalô bocdec bu. ɲac oc sêkôm gwelen sênem aö aɲôɲ, ma sêsoc ɲalau sac su yêc lau. ɲac oc sêsôm yom awha wakuc-ɲga naɲ sêndôhôn muɲ su dom. ¹⁸ ɲac bu sêkôc mboc sac sip ɲac amba me sênôm bu ɲamalɲic, dec oc kôm ɲac sêtisac dom. Ma ɲac oc sêkêɲ amba sac lau gêmbac, ma sêkôm ɲac ɲayham sa."

¹⁹ Yisu sôm yom dinaɲ têɲ ɲac su, goc Anötö kôc

iɲ su yêc nom. Iɲ pi undambê gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-ɲga. ²⁰ Ma iɲ ndê sêɲomi sêsa si, ma sêhoc ɲawaê ɲayham asê yêc gameɲ hoɲ. Ma Pômdau mbo whiɲ ɲac, ma kêɲ ɲaclai têɲ ɲac bu sêkôm gêɲ dalô atu-tu tu bu puc yom naɲ sêhoc asê, naɲ dôɲ-ɲga.

Luk ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Luk in Yisu ndê ngacsênom dom, ma in ngac Israel-nga dom. In ngac Grik-nga, ma in dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ngac tigauc. Luk dau gêlic gêñ hoñ nañ Yisu kôm, nañ dom, magoc in kip yom hoñ sa yêc lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelen e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaê ñayham hêganônñ Yisu ti in ndê gwelen, ma in to bapia danñ tiyham (Aposel) pi gwelen nañ lau aposel sêkôm ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc in ndê yom ñamata-nga, Luk sôm bu in to yom têtñ ngac atu danñ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu 'ngac nañ atac whiñ Anötö.' Magoc in to tu ngac tigenñ dinañ-nga dom, in to ndê ñawaê ñayham hêganônñ lau nañ lau Israel dom gitôm in dau, ma lau Israel-nga sêwhiñ. In tac whiñ bu ñac sênyalê bu Yisu, in lau Israel-nga si Mesaya, ma in menñ gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc menñ bu ti lau hoñ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoñ-nga. Ma bocdinañ Luk tac

whiñ bu Yisu ndê ñawaê sa têtñ gameñ nom-nga hoñ, bu lau sêngô ma sêkêñ whiñ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa.

Yom Ñamata-nga

¹ O ngac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ hoñ nañ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nañ lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelen, nañ sic dulu têtñ yac. Lau dau sêlic gêñ hoñ nañ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaê ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aô bocdinañ, gakip yom hoñ sa pi gêñ ñamata-nga ma menñ têtñ kwahic dec, ma galic ñayham bu wato sip bapia dindéc ma wanñiñ têtñ am. Aô gato yom kakuc ñadênañ tôm gêñ hoñ nañ hêc asê. Tu dinañ-nga O ngac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom hoñ pi Yisu nañ am ngô su, nañ yom ñandô.

Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc in-nga

⁵ Têtñ têtñ Kiñ †Herod gêm gôlinñ gameñ Judia-nga, nañ †dabuñsiga danñ mbo, in ndê ñaê Sekaria. In kôm ndê gwelen whiñ dabuñsiga nañ sêmbo dabuñsiga

ɲamata-ɲga Abaisa* ndê toɲ. Sekaria ndê awhê ndê ɲaê Elisabet, ma in Aron† ndê wakuc daɲ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inlu sêsa lêɲ gitêɲ yêc in aɲgô-ɲga, sêɲsêlêɲ sêɲkuc Anötö ndê yomsu ti ɲagôlin ɲalêɲ ɲayham. ⁷ Inlu sêti awhê andô ma ɲgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet in awhê gapoc.

⁸ Têɲ têm daɲ Sekaria ndê toɲ si ndoc sênem akin Anötö-ɲga hôc asê, ma in gêm ndê gwelêɲ dabuɲsiga-ɲga mbo Anötö ndê lôm dabuɲ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuɲsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuɲ ɲalôm ndi, ma kêɲ da ɲamalu ɲayham. ¹⁰ Ma têtɲ ndoc in sôc gi bu kêɲ da ɲamalu ɲayham, naɲ lau Israel-ɲga hoɲ naɲ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-ɲga, naɲ sêteɲ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtɲ ndoc dinaɲ Pômdau ndê aɲela daɲ hoc dau asê têtɲ Sekaria, ma kalhac alta da ɲamalu-ɲga ɲa-ndö-ɲga. ¹² Têtɲ ndoc Sekaria tandô pi aɲela dau, in sô ti töc dau ɲandô. ¹³ Magoc aɲela sôm têtɲ in, “Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ɲgô

mbec naɲ am teɲ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômɲgac daɲ, ma am oc sam in ndê ɲaê bu Jon. ¹⁴ In oc kôm am atac ɲayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc in-ɲga, ¹⁵ bu in oc ti ɲgac tiwaê yêc Pômdau aɲgô-ɲga. In oc nôm wain me bu ɲaɲga dom, magoc têtɲ têm in yêc dinda atac ɲalôm eɲ, naɲ ɲalau Dabuɲ oc nem in ahuc, ma mbo whin in ɲapaɲ. ¹⁶ Ma têtɲ ndoc in tiatu, naɲ in oc nem lau Israel-ɲga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ɲac si Anötö ɲapu. ¹⁷ In oc ti propet ɲaɲga ma ti ɲaclai gitôm propet ɲamata-ɲga Elaija. Ma in oc muɲ Pômdau, bu nem lau daêsam si ɲalôm kwi. Dambai oc atac whin atui, ma lau daɲgapêc oc sêti lau ti gauc naɲ sêsa si lêɲ gitêɲ. ɲalêɲ dinaɲ in oc êmasaɲ lau si ɲalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ɲgô aɲela ndê yom dinaɲ su, goc sôm têtɲ in, “Alu ati awhê andô ma ɲgac andô su. Boc-dinaɲ ɲalêɲ bocke dec aô wanyalê bu am nem yom oc ɲandô sa?” ¹⁹ Goc aɲela ô yom ma sôm, “Aô Gabriel naɲ galhac

* **1:5** Abaisa - dabuɲsiga ɲamata-ɲga daɲ naɲ mbo têtɲ Kin Dawid ndê têm. Têtɲ têm dinaɲ lau Israel si dabuɲsiga sêwhê dau kôc ti toɲ 24 kêkuc dabuɲsiga ɲamata-ɲga si ɲaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiɲambu sêkôm gwelêɲ tôm ɲatoɲ 24 dinaɲ sêyô dau sêyô dau. Têtɲ Yisu ndê têm, lau dabuɲsiga daêsam sêndöc gameɲ ɲamakê-ɲga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelêɲ yêc ðlôm dabuɲ tôm ɲac si toɲ si ndoc, ma tiɲambu sêmbu sêtêɲ si gameɲ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ɲaê ‘dabuɲsiga’ sa-ɲga yêc buku dindêc ɲambu-ɲga.
† **1:5** Aron - lau Israel si dabuɲsiga ɲamata-ɲga naɲ gêm akin Anötö têtɲ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

Pômdau aṅgô-ṅga, ma iṅ kêkiṅ aö bu wahoc ṅawaé ṅayham dindéc asê têtṅ am.
 20 Gêtṅ naṅ aö gasôm yom pi, naṅ oc ṅandô sa tôm ṅandoc. Tigeṅ am kêṅ whiṅ aö dom, ma bocdinaṅ am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêtṅ hoṅ dindéc hôc asê su.”

21 Têtṅ dinaṅ lau naṅ sêmbo awê, naṅ sêhônṅ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma iṅ mbo tiwandêc yêc lôm dabuṅ ṅalôm. 22 Ma têtṅ ndoc Sekaria mbu sa awê gi, naṅ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ṅambwa têtṅ ṅac, dec ṅac si gauc sa bu iṅ gêlic gêtṅ ṅagatu daṅ yêc lôm dabuṅ ṅalôm.

23 Tiṅambu iṅ ndê bêc gwelenṅ-ṅga pacndê, ma iṅ kölhö mbu têtṅ ndê malac gi. 24 Ma iṅ ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ṅapep, ma mbo teṅ mbo iṅlu si andu gitôm ayô amañdaṅ. Elisabet sôm, 25 “Pômdau kôm gêtṅ dindéc ma gêm aö sa. ṅamata-ṅga aö gambo ti mayañ yêc lau aṅgô-ṅga, bu aö awhê gapoc, tigeṅ kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayañ su.”

Yisu ndê puc dinda kôc iṅ-ṅga

26 Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkiṅ aṅela Gabriel têtṅ malac Nasaret naṅ yêc gameṅ Galili-ṅga, 27 bu kêṅ aheṅ têtṅ awhê akiṅ daṅ. Iṅ ndê ṅaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ṅgac daṅ

ṅaê Josep, naṅ Kiṅ Dawid ndê apanṅgac daṅ. 28 Aṅela dau têtṅ Maria gi ma sôm, “O awhê naṅ Anötö tac whiṅ am ndu andô, Pômdau whiṅ am.” 29 Yom dau kôm Maria sô ṅandô, ma iṅ gauc gêm têtṅ dau bu, “Iṅ awha gic aö tu sake-ṅga?” 30 Goc aṅela sôm têtṅ iṅ, “Tôc daôm dom Maria, bu Anötö gêlic am ṅayham kêlêc. 31 Am oc daêm ma kôc balêkoc ṅgac daṅ, ma sam iṅ ndê ṅaê bu Yisu. 32 Iṅ oc ti ṅgac tiwaê, ma lau oc sêsam iṅ bu Anötö ṅaclai ti ṅawasi ṅadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêṅ iṅ wêkaiṅ apanṅgac Dawid ndê pônṅ kiṅ-ṅga. 33 Iṅ oc nem gôliṅ tṅjakob ndê wakuc lau Israel-ṅga, ma iṅ ndê gôliṅ oc pacndê dom.”

34 Goc Maria ndac aṅela dau bu, “Aö gayêc gawhiṅ ṅgac daṅ dom, ma bocdinaṅ yom dau oc ṅandô sa ṅalêṅ bocke?” 35 Ma aṅela ô yom ma sôm, “ṅalau Dabuṅ oc têtṅ am meṅ, ma Anötö, ṅaclai ti ṅawasi ṅadau ndê ṅaclai oc nem am ahuc. Tu dinaṅ-ṅga balêkoc dabuṅ naṅ am oc kôc, naṅ lau oc sêsam iṅ bu Anötö ndê Atu. 36 Ma am ṅgô! Elisabet, awhê andô naṅ yêc am apami si toṅ, naṅ daê ma oc kôc balêkoc daṅ. Sêsôm bu iṅ awhê gapoc, magoc kwahic iṅ daê tôm ayô 6 su. 37 Bu gêtṅ daṅ yêc dom, naṅ Anötö gitôm dom bu kôm ṅandô sa.” 38 Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau

ndê awhê akiñ aö. Bocdinañ, yom nañ am sôm, nañ ñandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinañ su, goc añela hu inñ siñ.

Maria gic Elisabet kési

³⁹ Têñ tèm dinañ Maria kêmasañ dau, ma kêsêlêñ ñagahô têtñ malac dañ yêc gameñ ñabaö Judia-nga gi. ⁴⁰ Inñ hóc asê ma têtñ Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têtñ tèm Elisabet ñgô Maria ndê yom, nañ balêkoc nañ yêc inñ ñalôm kwê soc ti ñaंगा, ma Nalau Dabuñ gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inñ sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hóc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc nañ am oc kôc, nañ sa bocdinañ. ⁴³ Aö awhê bocke, dec am, aneñ Pômdau dinda mweñ bu lic aö? ⁴⁴ Têtñ ndoc aö gañgô am mbwêc aö, nañ balêkoc nañ yêc aö ñatac, nañ kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêñ whiñ bu Pômdau ndê yom p i am oc ñandô sa, ma tu dinañ-nga am tap inñ ndê mwasin sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneñ ñalôm sambuc, ma aö atac ñayham kêlêc tu Anötö nañ gêm aö si-nga. ⁴⁸ Nahu bu inñ kêlhiñ inñ ndê awhê akiñ ñambwa, aö dec siñ dom. Têtñ kwahic dec ma ndi, lau hoñ oc

sêsam aö bu awhê nañ Anötö kêmwasiñ. ⁴⁹ Inñ Nanga Nadau nañ kôm gêtñ atu têtñ aö, ma inñ ndê ñaê dabuñ.

⁵⁰ Tôm tèm sambob, inñ tawalô lau hoñ nañ sêtöc inñ ma sêtoc inñ sa.

⁵¹ Inñ amba ñaंगा kôm gêtñ atu, ma lau nañ yom sêtoc dau sa-nga gêm ñac si ñalôm ahuc, nañ inñ soc ñac su sêlhö têtñtêtñ. ⁵² Inñ kêmasuc kiñ nom-nga su yêc ñac si pônñ kiñ-nga, magoc lau nañ sêñgwiniñ dau, nañ inñ toc ñac sa.

⁵³ Inñ kêmwasiñ lau ñalôm sawa ña gêtñ ñayham-ñayham, magoc inñ kêkiñ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Inñ gêm inñ ndê lau akiñ Israel-nga sa, ma tôm yom nañ inñ gic bata têtñ abañ Abraham, ma têtñ inñ ndê wakuc hoñ nañ sêñkuc inñ, nañ inñ tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêpiñ Anötö ma sôm yom dinañ su, goc mbo whiñ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiñambu inñ kôlhö mbu têtñ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc men sa dec inñ kôc balêkoc ñgac dañ. ⁵⁸ Ma inñ ndê dawai ti lau menpañ inñ-nga sêñgô bu Pômdau tawalô inñ ñalênñ dinañ, ma ñac hoñ atac ñayham sêwhiñ inñ. ⁵⁹ Têtñ balêkoc dau ndê bêc ti-8-nga, ñac hoñ sêmen bu

sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-nga si ðpwac, ma ñac tac whiñ bu sêkêñ damba Sekaria ndê ñaê pi iñ. ⁶⁰ Tigen iñ dinda sôm, "Mba! Dasam iñ ndê ñaê bu Jon." ⁶¹ Ma sêsôm têt iñ, "Yêc am nem dawam, ñgac ñaê Jon dañ mbo dom." ⁶² Ma ñac sic amba têt damba bu sêñyalê ñaê bocke iñ tac whiñ. ⁶³ Iñ kôm ña amba bu sêkêñ tapele dañ têt iñ, dec sêkêñ ma iñ to, "Iñ ndê ñaê Jon," goc lau hoñ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô iñ êmbala tigolon, ma iñ sôm yom asê ma kêpiñ Anötô.

⁶⁵ Gêñ dau kôm ñac lau hoñ sêsô, ma lau nañ sêmbo Judia ñagameñ lôc-nga, nañ sem yom-galôm ñapañ pi gêñ hoñ dinañ. ⁶⁶ Lau hoñ sêngô ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, "Iñ oc ti ñamalac kaiñ bocke?"

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têt têt dinañ Nalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma iñ hoc yom asê gitôm propet dañ ma sôm,

⁶⁸ "Tampiñ Pômdau, yac lau Israel-nga neñ Anötô, bu iñ meñ bu nem iñ ndê lau si. ⁶⁹ Iñ po ñgac ti ñaclai dañ sa yêc iñ ndê ñgac akiñ Dawid ndê lau wakuc,

nañ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötô ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötô kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ Iñ kêmasañ lêt dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nañ sêtec yac amba. ⁷² Iñ tawalô yac, tôm iñ gic bata têt abañ, ma gauc gêm iñ ndê pwac dabuñ, ⁷³ nañ iñ kêmatin tidôn whiñ abañ Abraham. ⁷⁴ Iñ oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac danem akiñ iñ ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tañsêlêñ dasa lêt gitêt ti dabuñ yêc iñ aᅅgô-nga tôm bêc hoñ. ⁷⁶ Ma Jon, aneñ balê, lau oc sêsam am bu 'Anötô, Nac lai ti Nawasi Nadau ndê propet,' bu am oc muñ Pômdau ma êmasañ lau si ñalôm tu sêkôc iñ sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötô ndê lau si gauc sa pi lêt nañ iñ oc suc ñac si sac kwi tu bu nem ñac si-nga. ⁷⁸ Yac neñ Anötô ndê lêt tawalô yac-nga, nañ oc tôm ac nañ pi ma kalhac umbon, ⁷⁹ ma pô lau nañ sêndôc gameñ ñasec, ma lau nañ sêmpiñ bu sêmbac ndu. Iñ oc wê yac dasa señ bu datap yom malô sa."

⁸⁰ Tiñambu balê dau tiatu, ma kêñ ndê ñalôm sambuc tu nem akiñ Anötô-nga. Ma iñ mbo gameñ sawa

e tòm bêc nan in gic hu ndê gwelen, dec gêm mêtê kalhac lau Israel anjô-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têñ têm dinañ †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hoñ nan sêmbo Rom si gôlinj napu, nan sa tu bu sênemlhi takis-nga. ² (Têñ ndoc dinañ Kirinos gêm gôlinj gameñ Siria-nga, ma gêñ dinañ ti têm namata-nga nan sêsê lau sa yêc in ndê gôlinj napu.) ³ Bocdinañ lau hoñ sêtên si malachu si, bu sêto si naê sip bapia sêsê nac sa-nga.

⁴ Josep in Dawid ndê wakuc dan, ma bocdinañ in hu malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga sin, ma sip têt Dawid ndê malac yêc gameñ Judia-nga gi, malac nan sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhin dau si bu sêkên si naê, bu sêhoc inlu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têt ndoc inlu sêmbo Betlehem, nan Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu nasawa mbasi yêc andu naclen-nga. Ma yêc dê, Maria kôc in ndê balêkoc ngac namata-nga. Ma in kôm in si na po, ma kên in yêc bôc si apa sênên gêt-nga.

Anjela sêhoc Yisu nawae asê

⁸ Têt ôbwêc dinañ lau natô sêyob si domba sêmbo

malac dau namakê. ⁹ Ma Anötö ndê anjela dan hoc dau asê têt nac. Pômdau ndê nawê pô nac, ma sêtöc dau nandô. ¹⁰ Goc anjela dau sôm têt nac bu, "Atöc daôm dom! Aö bu wakên nawae nayham dan têt mac, nan oc kôm mac atac nayham atu. Ma nawae dindec gic waê lau hoñ. ¹¹ Mac nem ngac nem mac si-nga hôc asê têt bêc dau dindec. In dinda kôc in yêc Betlehem, malac nan sêsam bu Dawid ndê malac. In †Mesaya dau nan Anötö gic bata bu êñkinj meñ, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atêt Betlehem andi, ma mac oc anyalê balêkoc dau pi gêt bocdec bu. Sêkôm in si na po, ma sêkên in yêc bôc si apa sênên gêt-nga." ¹³ Ma ngagahô anjela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhin anjela dinañ, ma sem wê sêmpinj Anötö bocdec bu, ¹⁴ "Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têt lau nan Anötö gêlic nac nayham."

Lau sêyob domba-nga sêtên Betlehem si

¹⁵ Anjela sem wê dinañ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têt dandi, "Ayôc! Datêt Betlehem dandi, ma dalic gêt atu nan Pômdau ndê anjela sêhoc asê têt yac." ¹⁶ Goc sênsahic dau sêtên Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa

sêneŋ gêŋ-ŋga. ¹⁷ Sêlic in su goc sêsa si, ma sic miŋ yom naŋ aŋela hoc asê têtŋ ŋac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô ŋac si yom, naŋ sêhêdaê ŋandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hoŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-ŋga sêlhô sêmbu sêtêtŋ gameŋ sêyob domba-ŋga si. Sêmpiŋ Anötö ma sêtoc in ndê waê sa tu gêtŋ hoŋ naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm aŋela sôm asê têtŋ ŋac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuŋ

²¹ Têtŋ bêc 8 giŋga su, sêsê balê ndê ŋamlic ŋatô su, kêkuc lau Israel-ŋga si pwac. Ma sêsam in ndê ŋ aê Yisu, tôm aŋela sam in têtŋ ndoc in kêŋ puc Maria bu in oc daê.

²² Muŋ-ŋga, Moses to yomsu daŋ pi lauwhê Israel-ŋga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ yêc bocdec bu. Sêhônŋ e bêc 40 pacndê, goc ŋac oc ŋawasi sa tiyham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ têtŋ Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc inlu Josep sêkôc Yisu sêtêtŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc in yêc Pômdau aŋgô-ŋga. ²³ Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê yomsu naŋ Moses to bocdec bu, "Asam balêkoc ŋac mbêc hoŋ bu dabuŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga." ²⁴ Ma têtŋ têtŋ dinaŋ inlu sêkêŋ da bu Maria ŋawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauŋ lu.

²⁵ Têtŋ têtŋ dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Simeon mbo Jerusalem. In ŋgac gitêtŋ ti dabuŋ, ma in hoŋ ndoc bu Anötö êŋkin in ndê Mesaya bu nem lau Israel-ŋga si. Nalau Dabuŋ whiŋ in tôm bêc hoŋ, ²⁶ ma têtŋ ndoc daŋ, kêŋ gauc têtŋ in bu in oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabuŋ wê Simeon têtŋ lôm dabuŋ gi, têtŋ bêc naŋ Yisu dinda lu damba sêkôc in sêmeŋ bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ In pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ "O Pômdau atu, yom naŋ am gic bata su, naŋ kwahic dec ŋandô sa. Aô tanônŋ galic am nem †Ŋgac Nem Lau Si-ŋga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am nem ŋgac akiŋ aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasaŋ lêtŋ dindec yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. ³² Am nem ŋawê oc pô lau hoŋ, bu têtŋ am asê têtŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma bu po am nem lau Israel-ŋga si waê sa."

³³ Simeon sôm yom dinaŋ pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ŋac, ma sôm têtŋ Yisu dinda Maria, "Anötö kêyaliŋ balê dindec sa, ma tu in-ŋga lau Israel-ŋga daêsam oc sêpeŋ, magoc daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ in, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa. In meŋ bu têtŋ Anötö ndê lêtŋ asê têtŋ lau, magoc daêsam oc sêpu in ti ndê yom, ³⁵ ma ŋalêtŋ dinaŋ gauc naŋ yêc lau daêsam si ŋalôm, naŋ oc

menj sa tiawê. Ma tu gêñ nanj oc hôc asê inj-nga, am daôm oc hôc ñandê atu tòm bien kuj am ñatê.”

³⁶ Propet awhê danj mbo lôm dabunj ñabatêmdö. Inj ndê ñaê

Ana, ma inj damba inj Panuel, nanj yêc Aser ndê tonj.* Ana inj ti awhê andô su. Munj-nga inj gêm ñgac su ma injlu nakweñ sêmbo sêwhinj dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakweñ mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e inj ndê yala ti 84. Tôm acsalô ti ôbwêc honj inj gêm akinj Anötö mbo lôm dabunj ñabatêmdö, ma têm daêsam inj hu gêñ daneñ-nga sinj tu nem dabunj dau ti teñ mbec ñannga-nga. ³⁸ Têñ têm nanj Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nanj Ana têtj ñac gi, ma gêm danje Anötö. Ma inj gic hu sôm yom pi balêkoc têtj lau honj nanj sêhônj ndoc nanj Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêñ honj tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêtj ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasinj gêm inj ahuc.

Yisu mbo lôm dabunj

⁴¹ Tôm yala honj Maria lu Josep sêpi Jerusalem si,

bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têtj Yisu ndê yala ti 12, nanj ñac honj sêpi si, tôm injlu si gêbôm. ⁴³ Ma têtj ndoc Mwasinj Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sinj bu sêmbu sêtêtj injlu si malac sêndi. Yisu gacgeñ mbo Jerusalem, magoc injlu sêñyalê dom, ⁴⁴ bu sêñsêlêñ sêmbo señ sêwhinj lau tonj atu, dec sem gauc bu inj oc mbo lau tonj atu dinanj ñalôm. Sêhu Jerusalem sinj sêsa si gitôm bêc danj, goc sêñsalê inj yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap inj sa dom, dec bêc tilu-nga injlu sêmbu sêtêtj Jerusalem si, bu sêñsalê inj. ⁴⁶ Sêhóc asê Jerusalem, ma ñagalansê sêtap inj sa yêc lôm dabunj. Inj ndöc whinj lau nanj sêndôhônj mêtê, ma inj kêñ danja ñac si yom. Ma inj ndac ñac pi gêñ daêsam. ⁴⁷ Lau honj nanj sêñgô inj, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma tu yom honj nanj inj ô têtj kêdôhônjwaga-nga.

⁴⁸ Têtj ndoc Maria lu Josep sêlic inj, nanj sêhêdaê. Ma Maria ndac inj, “Aneñ balê, tu sake-nga am kôm gêñ dindêc têtj alu damam? Alu anjalê am ti ñalôm ñawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac injlu, “Tu sake-nga amlu anjalê aö? Damanj ndê andu dindêc, ma aö gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigeñ ñac sêñyalê inj ndê yom ñahu dom.

* **2:36** Aser - Jakob ndê atui 12 si danj. Lau Israel sêwhê dau kôc ti tonj 12 sêñkuc apai 12 dinanj (alic Gen 35:26).

⁵¹ Goc Yisu whiŋ injlu, ma sêmbu sêtêŋ malac Nasaret si, ma iŋ daŋga wambu têtŋ injlu ŋapep. Ma iŋ dinda gauc gêm yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ŋgac tiguauc, ma Anötö ma ŋamalac hoŋ sêlic iŋ ŋayham.

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tiŋambu Taibirias ti lau Rom-ŋga si kiŋ atu,* ma têtŋ iŋ ndê yala ti-15-ŋga, naŋ iŋ ndê la u bata bocdec sem gôliŋ lau Rom-ŋga si gameŋ ŋatô. Pontias Pailot gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, †Herod Antipas gêm gôliŋ Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôliŋ Ituria ma Trakonitas, ma Lisantias gêm gôliŋ Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-ŋga si †dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têtŋ ndoc dinaŋ Anötö kêkiŋ iŋ ndê yom têtŋ Jon, Sekaria ndê atuŋgac naŋ mbo gameŋ sawa. ³ Bocdinaŋ Jon gic hu iŋ ndê gwelen. Iŋ golom-golom malac hoŋ naŋ yêc Bu Jordan ŋamakê, ma gêm mêtê bu lau sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muŋ su, tôm iŋ to yêc ndê buku bocdec bu:

Ŋamalac daŋ ta yom yêc gameŋ sawa bocdec bu, 'Amasaŋ Pômdau ndê seŋ. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.

⁵ Busuŋ hoŋ oc sêti gameŋ apa-pa, ma lôc ti ŋabaö hoŋ oc sêti gameŋ gapoŋ. Seŋ mbwê hoŋ oc sêtisolop, ma seŋ hoc-hoc oc sêti seŋ ŋayham.

⁶ Ma lau nom-ŋga hoŋ oc sêlic Anötö ndê lêtŋ nem lau si-ŋga.' [*Ais 40:3-5*]

⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga Jon sôm têtŋ lau daêsam naŋ sêsa si bu iŋ êŋku ŋac, "Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac alhö amen? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ŋandê naŋ lau propet sêkêŋ puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu amen ma aliŋ busaŋgu ŋambwa, a? ⁸ Anŋô! Akôm mêtê ŋayham naŋ têtŋ asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têtŋ daôm dom, bu 'Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.' Aö wasôm têtŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindéc kwi sêti Abraham atui sêô mac. ⁹ A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têtŋ ŋawakac, ma iŋ oc lêtŋ su ma tuc pi ya ndi."

¹⁰ Lau toŋ atu dinaŋ sêŋgô Jon ndê yom ma sêndac iŋ, "Bocdinaŋ yac oc akôm sake?" ¹¹ Ma iŋ ô yom ma sôm, "Tamwalô lau ŋatô.

* 3:1 Kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga hoŋ naŋ sêsam bu †Sisa.

Mac nem asa ndê ñakwê ñandô-nga lu bu sêyêc, nañ kênj danj têtj lau nañ si ñakwê mbasi. Ma asa ndê gêtj danen-nga yêc, nañ nem lau nañ sêpônda dau, nañ sa bocdinañ.”

¹² Lau sêkôc takis-nga ñatô sêsa si bu Jon êñku ñac, ma sêndac, “Kêdôhônwaga, yac oc akôm sake?” ¹³ Goc Jon sôm têtj ñac, “Akôc takis ñapep, ma ahôc gêlêc dôhônj nañ lau Rom-nga sêkênj, nañ dom!”

¹⁴ Ma lau sin-nga ñatô sêndac inj, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma inj sôm, “Anğôlinj yom tasanj pi lau, me akôm gêtj ti ñaclai bu anğaho ñac si mone me gêtj dom. Akôc ñaôli gwelen-nga nañ lau Rom-nga sêkênj têtj mac, ma tamgatu awa ñatô dom.”

¹⁵ Têtj têtj dinanj lau Israel-nga sêkênj bata bu Anôtô oc êñkinj inj ndê Mesaya, ma lau hoñ nañ sêngô Jon, nañ sêhê gauc bu mboe inj Mesaya dau.

¹⁶ Magoc Jon sôm têtj lau hoñ, “Ngac danj oc meñ hóc asê. Inj ndê ñaclai hóc gêlêc aô neñ su. Aô ngac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac akinj nañ kêgapwêc inj ndê atapa ñawalô. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, tigenj inj oc êñku mac ña Nalau Dabuñ ti ya. ¹⁷ Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ngac nañ whê wit ñandô ti ñapa kôc, dec oc ndic ñandô sa sôc andu gêtj ñandô-nga, ma tuc

ñapa sip ya nañ sa ñapan ndi.” ¹⁸ Nalêtj dinanj Jon hoc ñawaê ñayham asê têtj lau, ma gêm la ñac ña yom ñanğa daêsam.

¹⁹ Tinambu Jon puc Kinj Herod ndê giso asê, bu Herod gêm inj asi ndê awhê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whinj. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso danj tiyham bocdec bu, inj kênj Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹ Têtj têtj nañ Herod kênj Jon ndöc gapocwalô su dom, nañ Yisu sa têtj Jon gi, ma Jon kêku inj whinj. Tinambu Yisu kalhac ma teñ mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma Nalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip meñ sac Yisu ñahô. Ma awha danj sa akênj undambê, nañ sôm, “Aô neñ Atunğac atac whinj-nga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

Yisu ndê apai si ñadênanj

(Mat 1:1-17)

²³ Yisu gic hu ndê gwelen têtj inj ndê yala gitôm 30. Ma inj ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep inj Eli atu, ²⁴ nañ Matat atu, nañ Liwai atu, nañ Melki atu, nañ Yanai atu, nañ Josep atu, ²⁵ nañ Matatias atu, nañ Amos atu, nañ Nahum atu, nañ Esli atu, nañ Nagai atu, ²⁶ nañ Mat atu, nañ Matatias atu, nañ Semin atu, nañ Yosek atu, nañ Yoda atu, ²⁷ nañ Yoanan atu,

naŋ Resa atu, naŋ Serubabel atu, naŋ Siltiel atu, naŋ Neri atu, ²⁸ naŋ Melki atu, naŋ Adi atu, naŋ Kosam atu, naŋ Elmadam atu, naŋ Er atu, ²⁹ naŋ Josua atu, naŋ Eliesa atu, naŋ Yorim atu, naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu, ³⁰ naŋ Simeon atu, naŋ Juda atu, naŋ Josep atu, naŋ Yonam atu, naŋ Eliakim atu, naŋ Melea atu, ³¹ naŋ Mena atu, naŋ Matata atu, naŋ Natan atu, naŋ Dawid atu, ³² naŋ Jessi atu, naŋ Obed atu, naŋ Boas atu, naŋ Salmon atu, naŋ Nason atu, ³³ naŋ Aminadab atu, naŋ Ram atu, naŋ Hesron atu, naŋ Peres atu, naŋ Juda atu, ³⁴ naŋ Jakob atu, naŋ Aisak atu, naŋ Abraham atu, naŋ Tera atu, naŋ Naho atu, ³⁵ naŋ Serug atu, naŋ Reu atu, naŋ Peleg atu, naŋ Eber atu, naŋ Sela atu, ³⁶ naŋ Kenan atu, naŋ Apakad atu, naŋ Sem atu, naŋ Noa atu, naŋ Lamek atu, ³⁷ naŋ Metusela atu, naŋ Inok atu, naŋ Yared atu, naŋ Mahalalel atu, naŋ Kenan atu, ³⁸ naŋ Inos atu, naŋ Set atu, naŋ Adam atu, naŋ Anötö atu.

4

Sadaŋ kêtôm Yisu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Nalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc ma iŋ hu Bu Jordan siŋ. Ma Nalau wê iŋ bambaliŋ mbo gameŋ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Tôm bêc hoŋ dinaŋ Yisu gêŋ gêŋ

daŋ dom, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ ŋandô. ³ Ma Sadaŋ sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindêc bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Gêŋ danêŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndôc tali dom.*’ ”

⁵ Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi lôc baliŋ daŋ gi, ma ŋagahô iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ kiŋ nom-ŋga sem gôliŋ. ⁶⁻⁷ Ma iŋ sôm, “Gêŋ hoŋ dindêc yêc anêŋ gôliŋ ŋapu. Ma gitôm bu wakêŋ têŋ asa naŋ aô atac whiŋ naŋ. Am bu pôn hamduc têŋ aô, dec wakêŋ ŋaclai ti ŋawasi hoŋ dindêc têŋ am.” ⁸ Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pôn hamduc têŋ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiŋ iŋ tiger.*’ ”

⁹ Goc Sadaŋ wê iŋ pi malac Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac lôm dabuŋ ŋapoc lôlôc, ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêŋ dec ndi. ¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pômdau oc êŋkiŋ ndê aŋela bu sêyob am.*’ ¹¹ *Ŋac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.*’ ” ¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘*Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.*’ ”

¹³ Nalêŋ dinaŋ Sadaŋ kêsahê lêŋ daêsam tu êntôm Yisu-ŋga. Ma tiŋambu iŋ hu

inŋ sinŋ ma kölhö gi, bu hôn tēm daŋ tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelenŋ yêc Galili

¹⁴ Nalau Dabuŋ ndê ŋaclai gêm Yisu ahuc, ma inŋ mbu têtŋ gameŋ Galili-ŋga gi. Ma ŋawaê pi inŋ sa têtŋ gameŋ ŋamakê-ŋga honŋ gi. ¹⁵ Inŋ kédôhônŋ lau yêc ŋac si lôm wê-ŋga, ma lau honŋ sêmpinŋ inŋ.

Yisu ndê lau sêsoc inŋ yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tinjambu Yisu hôc asê inŋ ndê malachu Nasaret. Yêc dinaŋ inŋ kékuc ndê gêbôm, ma têtŋ bêc †Sabat-ŋga inŋ sôc lôm wê-ŋga gi. Inŋ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, ¹⁷ ma sêkêŋ propet Aisaya ndê bapia tilhuŋ têtŋ inŋ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsâlê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pômdau kêŋ ndê Nalau gêm aô ahuc, dec kêyalinŋ aô sa bu wasôm ŋawaê ŋayham asê têtŋ lau ŋalôm sawa. Inŋ kêkinŋ aô bu wasôm asê têtŋ lau bu Anötö kêmasaŋ lêtŋ bu êŋgapwêc ŋac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau naŋ si ŋacyo sêŋgwininŋ ŋac, naŋ sa, ¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyalinŋ têm wakuc sa bu êmwasiŋ lau. [Ais 61:1-2]

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuŋ bapia dau sa tiyham, kêŋ mbu têtŋ

dabuŋwaga, ma ndöc sic. Lau honŋ naŋ sêndöc lôm, naŋ tahê inŋ, ²¹ dec inŋ gic hu ndê yom ma sôm, “Yom naŋ mac aŋgô, naŋ ŋandô sa têtŋ acsalô dindéc.”

²² Lau honŋ sem yomgalôm pi inŋ ti sêlic inŋ ŋayham, ma sêhêdaê tu inŋ ndê yom ŋayham-ŋga. Ma sêsôm têtŋ dandi, “Inŋ Josep ndê atungac. Bocke ma inŋ sôm yom kaiŋ dinaŋ?” ²³ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Aô kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôlinŋ dindéc têtŋ aô, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêŋ naŋ aô gakôm yêc malac Kapenaom, naŋ mac aŋgô ŋawaê su, dec mac atac whinŋ bu aô wakôm tiyham yêc dec, a?” ²⁴ Ma inŋ sôm, “Yomandô! Yêc propet daŋ ndê malac, inŋ ndê lau oc sêkôc inŋ sa dom. ²⁵ Têtŋ propet Elaija ndê têm, naŋ lauwhê sawa Israel-ŋga daêsam sêmbo. Têtŋ ndoc dinaŋ u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma tóbôm atu gêm gameŋ ahuc. ²⁶ Tigeŋ Anötö kêkinŋ Elaija têtŋ awhê sawa Israel-ŋga daŋ dom, magoc kêkinŋ inŋ bu nem awhê sawa daŋ sa yêc Sarepet, malac naŋ yêc Saidon ŋagameŋ. ²⁷ Ma têtŋ propet Elaisa ndê têm, naŋ lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm. Tigeŋ Elaisa kôm Israel si daŋ ŋayham sa dom. Inŋ gêm ŋgac Siria-ŋga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinaŋ kôm lau naŋ sêndöc lôm wê-ŋga,

atac nandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc in ma sêkôc in sa sêtên salic sac nan yêc malac dau namakê, bu sêsuc in sip ndi. ³⁰ Tigen in kêsêlên gic nac kôc, ma kôlhô gi.

Yisu kêdôhôn lau ma soc nalau sac yêc malac Kapenaom

(Mak 1:21-28)

³¹ Tinambu in mbu têt malac Kapenaom nan yêc gamej Galili-nga gi. Têt bêt Sabat-nga in kêdôhôn lau.

³² Nac sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kêdôhôn lau ti naclai atu. ³³ Ma ngac dan nan nalau sac mbo in nalôm, nan ndôc lôm wê-nga dinaj. In mbwêc awha atu, ³⁴ "Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ngac dabuj nan Anötö kêkinj. Am bu kôm sake têt yac? Am mwej bu sej yac su, a?"

³⁵ Magoc Yisu hec yom nalau sac dau ma sôm, "Am manaj ma hu in sinj!" Goc nalau sac kôm ngac dau pej sip nom gi yêc lau hoj anjô-nga, ma sa yêc in, magoc kôm in tisac dom.

³⁶ L au hoj sêhêdaê tu gêt dinaj-nga, ma sêsôm têt dau, "Yom bocke nan in kêdôhôn? In gic atu yom nanja ma ti naclai têt nalau sac, ma soc nac su!"

³⁷ Ma tinambu lau sic minj pi Yisu e in ndê waê gêm gamej hoj dinaj ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-nga dau sinj, ma têt Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic nandê atu, dec sêndac Yisu bu nem in sa. ³⁹ Goc Yisu têt in gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu in sinj. Ma njagahô awê dau tisa ma gêm akinj nac.

⁴⁰ Têt telha dinaj ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hoj sa akên nac si andu, ma sêtên Yisu si. In kên amba sac nac hoj, ma kôm nac najham sa. ⁴¹ Ma in soc nalau sac daêsam su, ma sêhu lau sinj ti sêmbwêc, "Am Anötö ndê Atu." Magoc in hec yom nac, ma kên yao bu nac sêsôm in asê dom, nahu bu nac sênjalê bu in Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sinj

(Mak 1:35-39)

⁴² Têt bêtêc ganduc Yisu hu malac dau sinj, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-nga sêsa si bu sênjalê in, ma têt ndoc sêtap in s a, nan sêten in bu hu nac sinj dom.

⁴³ Magoc in sôm têt nac, "Mba! Aô gac waê bu wasôm nawawê najham pi †Anötö ndê gôlinj asê yêc malac natô whinj. Anötö kêkinj aô tu gwelenj dinaj-nga." ⁴⁴ Ma in golom-golom malac nan sêyêc gamej Judia-nga, ma gêm mêtê tôm nac si lôm wê-nga hoj.

5

*Yisu kêgalêm ngacsênomi
namata-nga*

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

1 Têñ béc dañ Yisu kalhac Bugicton Genesaret* namakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêngihi in ahuc tu bu sêngô Anötö ndê yom nañ in hoc asê. 2 Yisu gêlic lau sêkôc i-nga natô sêngwasin si wasañ sêmbo baö, ma nac si wañ lu sêpoc sun sa têtñ baö. 3 Dec in pi wañ dañ gi, ma ndac wañ nadau, ngac nañ sêsam bu Saimon, bu hêc wañ dau sa awê nagec. Goc in ndöc sic ndöc wañ, ma kêdôhôn lau nañ sêlhac baö.

4 Têtñ têtñ Yisu gic bata in ndê yom, nañ sôm têtñ Saimon, "Hêc wañ sa bugicton ngapoton ndi, ma kêñ nem wasañ sip bu kôc i." 5 Ma Saimon sôm, "O ngac atu, yac am gwelen atu ôbwêc baliñ, magoc akôc i dañ dom. Magoc tu am sôm-nga, dec aö wakên wasañ sip ndi." 6 Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wañ sêsa si, ma sêkên wasañ sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasañ menhu, kêpiñ bu wasañ kic. 7 Bocdinañ nac sic gayo nac si silip natô nañ sêmbo wañ tilu-nga bu sêmen ma sênem nac sa. Goc nac sic dulu i sip wañ lu-lu e menhu, ma kêpiñ bu wañ lu-lu sêpac.

8 Têtñ ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinañ, nañ in pôn haduc yêc Yisu gahi-nga ma sôm têtñ in, "Pômdau, hu aö sin, bu aö ngac sac!" 9 In sôm yom dinañ, nahu bu in ti lau hon nañ sêmbo sêwhin in, nañ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinañ-nga. 10 Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atungac lu nañ sêmbo wañ tilu-nga, nañ sêhêdaê boc-d inañ. Magoc Yisu sôm têtñ Saimon, "Töc daôm dom. Am ngac kôc i-nga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelen bu kôc namalac sêmen sênkuc aö." 11 Ma tinambu sêsôc baö si goc sêhu gêtñ hon sin, ma sênkuc Yisu.

*Yisu kôm ngac ti gêmbac
leprasi nayham sa*

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Yisu mbo malac atu dañ, ma ngac dañ nañ gêmbac leprasi gêm in ndê namlic sambuc ahuc, nañ têtñ in gi. Têtñ ndoc in gêlic Yisu, nañ in hu dau anğô andô têtñ nom, ma teñ in, "Pômdau, am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aö namlic nawasi sa." 13 Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasec in ma sôm, "Aö atac whin, dec wasôm têtñ am bu namlic nawasi sa." Ma ngagahô en gêmbac leprasi hu in sin. 14 Goc Yisu kêñ yao ma sôm, "Ndic min têtñ namalac dañ dom, tigen têtñ dabunsigna ndi, ma tôc daôm têtñ in bu lic bu am nem namlic

* 5:1 Genesaret - Bugicton Galili-nga ndê naê dañ.

ņawasi sa su. Ma kênj da tu am ñamlic ñawasi sa-ņga tôm yomsu nañ Moses kênj têtj yac. Ma ñalêtj dinañ lau hoñ oc sênjyalê bu am ñamlic ñayham sa."

15 Yisu bu kênj yao ñgac dau, magoc ñawaê pi gêtj nañ Yisu kôm, nañ gêm gameñ sambuc ahuc. Bocdinañ lau daêsam sêtêtj in si ñapañ, bu sênjgô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. 16 Tigen têtj ñatô in hu lau hoñ siñ, ma sa gameñ sawa gi bu teñ mbec.

Yisu gêm ñgac bôliñ dañ sa

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Têtj bêc dañ Yisu kêdôhôn lau mbo andu dañ. Ma lau †Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ņga ñatô nañ sêmeñ akêtj malac Galili-ņga ti Ju dia-ņga hoñ, ma akêtj Jerusalem, nañ sêndôc sêsuj sa têtj in. Ma Pômdau ndê ñaclai gêm Yisu ahuc bu kôm lau gêmbac ñayham sa.

18 Têtj têtj dinañ lau ñatô sêmeñ sêmbalañ ñgac bôliñ dañ yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkênj in yêc Yisu aņgô-ņga. 19 Magoc lau daêsam sênjgihi Yisu ahuc e ñasawa mba. Bocdinañ ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sênjwhañ sac ti ñgac bôliñ dau sip lau daêsam ñalhu, solop têtj Yisu aņgô-ņga gi. 20 Yisu gêlic gêtj dinañ dec kêtjalê

bu ñac sêkênj whiñ in, ma sôm têtj ñgac bôliñ, "O ñgac daôm, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi."

21 Goc lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôn yomsu sic hu sem yom-galôm têtj dau bocdec bu, "Ñgac dindec in asa? In ndê yom sac sambuc! Anôtô tigen gitôm bu suc sac kwi!" 22 Yisu kêtjalê ñac si gauc dinañ ma ndac ñac, "Tu sake-ņga mac gauc gêm yom bocdinañ? 23 Mac akêtj whiñ dom bu aneñ ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac dau bu, 'Aô wasuc am nem sac kwi.' Bocdinañ aô wasôm têtj in, 'Tisa ma êmsêlêtj.' 24 Ma têtj ndoc mac alic aneñ yom dau ñandô sa, nañ aņyalê bu Anôtô kênj ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu bu suc ñamalac si sac kwi yêc nom whiñ."

Goc Yisu sôm têtj ñgac bôliñ dau, "Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi." 25 Ma ñagahô ñgac dau kalhac ñac si aņgô-ņga, kôc in ndê mbô sa, ma mbu têtj ndê andu gi ti kêpiñ Anôtô. 26 Ma lau hoñ sêhêdaê ñandô. Sêmpiñ Anôtô ma sêsôm, "Acsalô lec yac dalic gêtj kaiñ dañ solop!"

Yisu kêtjalêm Liwai bu êñkuc in

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

27 Tiñambu Yisu sa awê gi ma gêlic ñgac kôc takis-ņga dañ nañ ndê ñaê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-ņga. Ma

Yisu sôm têt in, "Êmkuc aö!"²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêt hoj sin yêc, ma kêkuc Yisu.

²⁹ Tinjambu Liwai ndê mwasin atu dan tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau natô sêndôc tebo ma sen gêt sêwhin injlu Yisu.³⁰ Ma lau Palêsai ti lau †Skraib natô nan sêmbo Palêsai si ton, nan sêlic gêt dau dec sêtuclin ma sêsôm têt Yisu ndê ngacsênomi, "Tu sake-nga mac an ti anôm gêt awhin lau sêkôc takis-nga ti lau sac natô?"³¹ Ma Yisu dau ô nac si yom ma sôm, "Lau nan sêlic dau bu gêmbac mba, nan oc sênsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sênsalê dokta.³² Aö gamej bu wanjalêm lau nan sêlic dau bu lau gitêt, nan sa dom, aö gamej bu wanjalêm lau sac sa bu sênem dau kwi."

Yao gêt danen-nga-nga

(*Mat 9:14-15; Mak 2:18-20*)

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinaj sêsôm têt in, "Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sênomi sêhu gêt danen-nga sin ma sêten mbec, ma Palêsai si sênomi sêkôm bocdinaj. Magoc tôm bêt hoj am nem ngacsênomi sênôm ti sen gêt sêmbo."³⁴ Goc Yisu sôm, "Ngac nem awhê-nga dan bu ênjalêm lau sa sêmbo sêwhin in bu sênen mwasin nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu dasôm têt

nac bu sêhu gêt danen-nga sin têt ndoc ngac dau mbo whin nac.³⁵ Nalên tigen aö gambo gawhin anen ngacsênomi, ma tu dinaj-nga dec sêhu gêt danen-nga sin dom. Tigen ndoc oc men, nan nacyo oc sêkôc aö su yêc nac, ma têt ndoc dinaj nac oc nalôm nawapac, ma sênkuc lêt dahu gêt danen-nga sin-nga."

Yisu ndê yom gitôm gêt wakuc

(*Mat 9:16-17; Mak 2:21-22*)

³⁶ Ma in sôm yom gôlin dan têt nac bocdec bu, "Po akwa dan bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinaj dom. Bu dakôm, oc tanyain po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom.³⁷ Ma têt ndoc lau sêmasaj wain wakuc, nan sêkêc sip bêt namlic wain-nga akwa dom. Mba. Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hêt namlic akwa kêt ma wê ninja. Ma bêt namlic oc tisac bocdinaj.³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bêt namlic wakuc.³⁹ Ma lau nan sênôm wain akwa su, nan sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, 'Wain akwa, in nayham.' "

6

Yisu in Pômdau bêt Sabat-nga

(*Mat 12:1-8; Mak 2:23-28*)

¹ Têt bêt Sabat-nga dan, Yisu kêsêlêt mbo lôcwha

nañ gic ôm wit-nga dañ kic, ma in ndê ngacsênomi sêkôc wit ñandô ma sênse ñapa goc señ ñandô. ² Ma Palêsai ñatô sêlic gên dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelen nañ yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têt bêt Sabat-nga dom?” ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêt pi gêt nañ Kiñ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têt ndoc dañ gêt yô in ma lau nañ sêwhin in, ⁴ dec in sôc Anötö ndê andu gi, ma gêt bolom dabuñ nañ lau sêkên ti da, nañ Moses kên yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ. Ma in kên têt lau nañ sêmbo sêwhin in ma ñac señ. Magoc lau dañ sênghôlin yom pi Dawid me sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

⁵ Ma in sôm têt ñac, “Ñamalac ndê Atu in gêt hoñ ñadau, ma in Pômdau bêt Sabat-nga whin.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têt bêt Sabat-nga (Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶ Têt bêt Sabat-nga dañ in sôc lôm wê-nga dañ gi, ma kêdôhôn lau. Ma ñgac dañ nañ ndê amba andô-nga tibalê nañ ndôc. ⁷ Lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôn yomsu nañ sênghalê yom bu sênghôlin pi Yisu. Tu dinañ-nga dec ñac tatin in ñapep bu mboe in oc kôm ñgac dau ñayham sa têt bêt Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgili yomsu

Sabat-nga. ⁸ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm têt ñgac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hoñ anghô-nga.” Ma in tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têt ñac, “Aô bu wandac mac bu gêt bocke oc êngili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têt lau, me dakôm sac têt lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” ¹⁰ In tahê ñac hoñ, ma sôm têt ñgac dau, “Êmatôc amam.” Goc ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêt dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma ñac sem yomgalôm têt dau pi Yisu, ma pi gêt bocke bu sêkôm têt in-nga.

Yisu kêyalin aposel 12 sa (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Têt bêt dañ Yisu pi lôc dañ gi bu teñ mbec, ma tôm ôbwêc balin in teñ mbec mbo. ¹³ Têt galansê bêtêc in kêgalêm lau nañ sênghuc in sêmeñ, ma kêyalin ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nañ Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nañ Alpayas ndê atu), Saimon (nañ sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ¹⁶ Judas (nañ ñadamba in ñgac dañ ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nañ tiñambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kédôhôn lau ma kôm gêmbac nayham sa (Mak 3:7-12)

¹⁷ Yisu ti ndê ngacsênjomi sêsip akênj lôc sêmenj, ma Yisu kalhac gamej gaponj. Ma †sênjomi daêsam nanj sênjkuc Yisu, nanj sêkac sa su sêmbo dinanj. Ma lau toj atu akênj malac Jerusalem ti malac gamej Judia-nga honj, ma lau akênj gamej gwêc-nga nanj yêc kêpij malac Taya ma Saidon, nanj sêmenj bu sênjô inj ndê yom, ma bu inj kôm njac si gêmbac nayham sa. ¹⁸ Lau nanj njalau sac sêmbo njac si njalôm, nanj Yisu kôm njac nayham sa. ¹⁹ Ma lau honj sêhóc sôsôwec bu sêmasec inj, njahu bu njac lai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac honj nayham sa.

Yisu ndê yom njatô (Mat 5:1-12)

²⁰ Yisu tahê inj ndê ngacsênjomi ma sôm,

“Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau njalôm sawa, bu inj gêlic nayham bu kôc mac sa andöc inj ndê gôlinj njapu.

²¹ Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nanj kwahic dec gêñ yô mac, bu inj oc kênj gêñ hóc mac dônj-nga.

Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nanj kwahic dec andöc ti tamsulu, bu inj oc nem malô mac e ambwac.

²² Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nanj

sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac anjkuc Njomalac ndê Atu-nga. ²³ Ahêgo daôm dom têtj ndoc lau sêkôm bocdinanj, tigenj atê wê ti atac nayham, bu Anötö oc kênj njagêyô nayham têtj mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau nanj sêtec mac, nanj si apai sêkôm njalêñ tigenj dinanj têtj Anötö ndê lau propet njamata-nga.

²⁴ Oyaê mac lau nanj apo daôm sa njawa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiñ nayham sa têtj têtj kwahic dec-nga, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têtj têtj njambu-nga.

²⁵ Oyaê mac lau nanj anj gêñ njawahô kwahic dec. Tiñambu gêñ oc yô mac. Oyaê mac lau nanj ambwac kwahic dec. Tiñambu mac oc atanj dangibo atu ma andöc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nanj lau honj sêmpiñ mac. Atac nayham tu gêñ dinanj-nga dom, bu njalêñ tigenj lau Israel-nga si apai sêmpiñ lau propet tasanj.”

Atac whiñ mac nem njacyo (Mat 5:43-48)

²⁷ Ma Yisu sôm têtj lau dinanj, “Anjô anej yom. Atac whiñ mac nem njacyo, ma akôm nayham têtj lau nanj sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nanj sêpuçbo mac, ma atej mbec pi lau nanj sêkôm

sac têt mac. ²⁹ Ngac daŋ bu tap am sip alim andô daŋga, naŋ kêt daŋga bu iŋ ndic whiŋ. Ngac daŋ bu kôc nem ŋakwê baliŋ su yêc am, naŋ êmgamiŋ nem ŋakwê ŋandô-ŋga dom magoc kêt têt iŋ whiŋ. ³⁰ Ngac daŋ bu ndac gêt daŋ, naŋ kêt têt iŋ. Ma ŋac daŋ bu kôc am nem gêt daŋ, naŋ ndac bu iŋ kêt mbu meŋ dom. ³¹ Mêtê ŋayham-ŋayham naŋ mac atac whiŋ bu lau sêkôm têt mac, naŋ mac daôm akôm têt ŋac.

³² "Lau hoŋ atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ ŋac ô. Bocdinaŋ mac bu atac whiŋ nem silip tawasê ma atac tec nem ŋacyo, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau hoŋ sêkôm ŋayham têt lau naŋ sêkôm ŋayham têt ŋac ô, ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴ Ma mac bu akêt têt mac nem silip, naŋ iŋ gêt atu dom. Mac anyalê su bu tiŋambu ŋac oc sêndic têt dau. Lau sac sêkêt têt si silip, ma takwê bu ŋac sêndic têt hoŋ mbu meŋ.

³⁵ "Bocdinaŋ ayob daôm bu aŋkuc lau sac si mêtê dom. Atac whiŋ nem ŋacyo, ma akôm ŋayham têt ŋac. Akêt gêt têt ŋac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ŋac oc sêkêt gêt dau mbu meŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau oc kêt ŋaôli ŋayham

atu têt mac, ma sam mac bu iŋ ndê atui awhê ma ŋac. Bu Anötö dau kêmwasin lau sac ma lau naŋ sem daŋge iŋ dom, naŋ sêwhiŋ. ³⁶ Bocdinaŋ tamwalô lau hoŋ, tôm Damam undambê-ŋga tawalô lau."

Yom datoc asidôwai sa-ŋga

(Mat 7:1-5)

³⁷ Ma Yisu sôm, "Anem dôhôn lau si lêt ti sakiŋ tu bu alic lau ŋatô sac ŋambwa, me tu bu apu ŋac-ŋga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêt ti sakiŋ-ŋga boc-dinaŋ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinaŋ. ³⁸ Têt ndoc mac bu anem lau ŋatô sa, naŋ akêt gêt têt ŋac ti nem ŋalôm sambuc, ma boc-dinaŋ Anötö oc kêt gêt hôc gêlêc su têt mac e meŋhu ma êŋsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasin mac, gitôm mac amwasin lau."

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôlin daŋ bocdec, "Ngac tapec gitôm bu wê tapec daŋ dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpeŋ sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam akwa naŋ kêdôhôn iŋ, naŋ dom. Magoc kwapuc hoŋ naŋ sêndôhôn gêt hoŋ e tidôn ŋac, naŋ oc sêtôm ŋac si kêdôhônwaga.

⁴¹ "Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêt golop saun naŋ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêt golop atu naŋ yêc am daôm tanôm, naŋ am

gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têt nem asidôwa, 'Aneŋ asidôwa, aö bu wakôc gêt golop naŋ yêc am tanôm, naŋ sa,' magoc gêt golop atu naŋ pôc am daôm tanôm ahuc, naŋ am gêlic dom? Am ngac tim yom lau-nga! Gêt ŋamata-nga kôc gêt golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ŋawa sa, goc tiŋambu kôc gêt golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô, naŋ sa."

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, "A ŋayham daŋ oc nem ŋandô sac dom, ma a sac oc nem ŋandô ŋayham dom.

⁴⁴ Dalic ŋandô naŋ a tidau-tidau sem, ma bocdinaŋ yac taŋyalê bu a ŋayham me sac. Gitôm dom bu dahiŋ ŋandô ŋayham yêc a sac.

⁴⁵ Ma ŋalêt tigeŋ, yom naŋ lau sêsôm, naŋ tôc gêt bocke naŋ hôt ŋac si ŋalôm ahuc, naŋ asê. Mêtê ti gauc ŋayham yêc lau ŋayham si ŋalôm, ma bocdinaŋ sêkôm mêtê ŋayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ŋalôm, dec sêkôm sac."

Yom gôliŋ pi ŋac sêkwê andu-nga lu

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ "Tu sake-nga mac asam aö bu, 'Pômdau, Pômdau,' tigeŋ mac daŋam wambu aneŋ yom dom? ⁴⁷ ŋamalac naŋ têt aö meŋ ma ŋô aneŋ yom, ma daŋga wambu yom dau, naŋ aö bu wawhê iŋ sa têt mac. ⁴⁸ Iŋ gitôm

ngac kwê andu-nga naŋ kwê sê baliŋ sip nom ŋaŋga, ma kêt hoc kêtapiŋ alhô dôŋ têt ndoc iŋ kêsuhuŋ sip sê baliŋ dinaŋ. Têt ndoc uhô-nga, bu hêc meŋ hôt pi andu dau, magoc andu dau kalhac ŋaŋga, bu iŋ kwê ŋapep. ⁴⁹ Magoc ŋamalac naŋ ŋô aneŋ yom ma daŋga wambu dom, naŋ gitôm ngac naŋ kwê andu, magoc kêt alhô sip nom ŋalôm gi dom. Têt ndoc uhô-nga, bu hêc ma hôt pi ndê andu e ŋagahô eŋ andu dau ku sa ma tisac sambuc."

7

Ngac bata siŋ-nga daŋ kêt whiŋ ŋaŋga

(Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom naŋ iŋ kêdôhôn têt lau toŋ atu dinaŋ, goc sôt malac Kape-naom gi. ² Ma ngac bata Rom-nga naŋ gêm gôliŋ lau siŋ-nga 100, naŋ mbo malac dau. Iŋ ndê ngac akiŋ daŋ naŋ iŋ tac whiŋ kêtêc, naŋ gêm bac e kêpiŋ bu mbac ndu. ³ Ma iŋ ŋô Yisu ŋawaê, dec kêkiŋ lau bata Israel-nga ŋatô sêtêŋ iŋ si, bu sêndac iŋ bu meŋ ma kôm iŋ ndê ngac akiŋ ŋayham sa. ⁴⁻⁵ ŋac sêhôt asê têt Yisu, ma sêsôm têt iŋ bu, "Ngac bata siŋ-nga dinaŋ iŋ ngac ŋayham, ma iŋ tac whiŋ yac lau Israel-nga. Iŋ gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Bocdinaŋ yac atêŋ am bu nem iŋ sa."

⁶ Goc Yisu whiŋ ɲac gi. In meŋ suŋ sa tɛŋ andu, ma ɲgac bata siŋ-ɲga dau kêkin ndê silip ɲatô bu sêsôm tɛŋ in, “Pômdu, ɲgac bata siŋ-ɲga dau sôm bu in tec bu kêŋ ɲawapac tɛŋ am. In sôm bu am ɲgac tiwaê naŋ hóc gêlêc in su, dec in maya bu am tɛŋ in ndê andu ndi.

⁷ Tu dinaŋ-ɲga in dau tɛŋ am meŋ dom. Tigen in sôm bu in kêyalê su bu am ɲgac ti ɲaclai atu, ma bocdinaŋ dec am gitôm bu sôm ɲa awham ɲambwa, dec in ndê ɲgac akiŋ oc ɲayham sa.

⁸ Bu in dau danŋa wambu lau naŋ si ɲaclai hóc gêlêc in ndê, ma in ndê lau siŋ-ɲga danŋa wambu in. In bu sôm tɛŋ dan, ‘Am ndi,’ dec in oc ndi. Ma in bu sôm tɛŋ dan, ‘Mwen!’ dec in oc meŋ. Ma in bu sôm tɛŋ ndê ɲgac akiŋ bu kôm gêŋ dan, dec in oc kôm.”

⁹ Yisu ɲgô ɲgac bata siŋ-ɲga ndê yom dinaŋ e hêdaê. In kac dau kwi ma sôm tɛŋ lau toŋ atu naŋ sêŋkuc in, “Aô wasôm tɛŋ mac bu yêc lau Israel-ɲga hoŋ aô gatap ɲac si dan naŋ kêŋ whiŋ ɲanŋa gitôm ɲgac Rom-ɲga dinaŋ, naŋ sa dom.”

¹⁰ Ma tiŋambu ɲgac bata siŋ-ɲga ndê lau sêmbu sêtɛŋ in ndê andu si, ma sêtap sa bu ɲgac akiŋ dau ɲayham sa su.

Yisu uŋ ɲgac dan naŋ mbac ndu su, naŋ sa

¹¹ Bêc ɲatô giŋga su, ma Yisu tɛŋ malac Nein gi, ma

in ndê ɲgac-sêŋomi ti lau daêsam sêwhiŋ in si. ¹² Tɛŋ tɛm in meŋ kêpin malac dau ɲagatam, in gêlic lau ɲatô sêsa sêmen, sêmbalaŋ ɲgac batê dan bu sêŋsuhun in. ɲgac batê dinaŋ dinda in awhê sawa naŋ ndê balêkoc ɲatô mbasi. Ma lau malac-ɲga daêsam sêwhiŋ dinda sêsa sêmen. ¹³ Pômdu gêlic dinda, ma tawalô in ɲandô, goc sôm, “Am taŋ dom.” ¹⁴ Goc in tɛŋ ɲac gi, ma kêmasac sasac naŋ ɲgac batê yêc. Ma lau naŋ sêhóc sasac, naŋ sêlhac teŋ. Ma in sôm, “Aneŋ balê, aô wasôm tɛŋ am bu tisa!” ¹⁵ Ma ɲgac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêŋ in mbu tɛŋ dinda gi. ¹⁶ Gêŋ dinaŋ kôm lau hoŋ sêtöc dau atu, ma ɲac sic hu sêmpin Anötö. ɲatô sêsôm, “Propet atu dan hóc asê yac.” Ma ɲatô sêsôm, “Anötö kêlhin in ndê lau yac siŋ dom, in gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tiŋambu ɲawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ Judia-ɲga ma gameŋ ɲamakê-ɲga hoŋ ahuc.

*Yisu sôm yom pi Jon,
ɲgac Kêku Lau-ɲga
(Mat 11:2-18)*

¹⁸ Tɛŋ ndoc dinaŋ Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga ndöc gapocwalô, ma in ndê sêŋomi sic miŋ tɛŋ in pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Goc Jon kêyalin in ndê sêŋomi lu sa, ¹⁹ ma kêkin inlu sêtɛŋ Yisu si, bu sêndac in, “Anötö gic bata tɛŋ yac bu oc êŋkin

Mesaya. Am daôm dinañ, me yac oc akêñ batañ ñgac dañ tiyham?”

20-21 Têñ ndoc ñgac lu dinañ sêhóc asê Yisu, in gêm gwelen mbo, ma kôm lau daêsam ñayham sa, lau gêmbac ma lau ti ñalau sac. Ma in kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma inlu sêsôm têt in, “Jon, Ñgac Kêku Lau-ña kêtin alu atêt am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêñ batañ ñgac dañ tiyham?” 22 Goc Yisu ô inlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têt Jon pi mêtê nañ amlu anğô aô gahoc asê, ma pi gêt nañ amlu alic aô gakôm. Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlin sênşelêt tiyham, lau ti gêmbac leprasi si ñamlic ñawasi sa, lau danğasun bic sênğô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sênğô ñawaê ñayham. 23 Anğô! Lau nañ atac lu-lu tu aô-ña dom, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

24 Ñgac lu nañ Jon kêtin, nañ sêhu Yisu sin ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têt lau ton atu, ma ndac ñac bocdec bu, “Têt ndoc mac asa atêt Jon yêc gameñ sawa a, nañ mac gauc gêm bu atap ñamalac kain bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê, gitôm gakoc nañ mbu kêtic, a? 25 Mac asa a bu alic ñgac nañ sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nañ

sêsôc ñakwê ñayham ma sen gêt ñayham, nañ sêmbu gameñ ñayham gitôm kin si andu. 26 B oc dinañ dec aô bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dañ? Yomandô! In propet dañ, ma in hóc gêtêc propet hon su. 27 Propet akwa dañ to yom nañ Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, ‘Aô wan kin aneñ ñgac aheñ-ña mun am, bu êmasañ am nem sen.’ Y om pi ñgac aheñ-ña dau hêganon Jon solop. 28 Ñamalac nañ dinda nom-ña sêkôc ñac, nañ si dañ hóc gêtêc Jon su dom. Tigeñ aô wasôm têt mac, bu lau hon nañ sêsôc Anötö ndê golin ñapu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinañ, nañ hon sêhóc gêtêc Jon su yêc Anötö anğô-ña.”

29 Lau daêsam nañ sênğô Yisu ndê yom dinañ, ma lau sêkôc takis-ña sêwhin, nañ sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêt bu lêt solop en. Ñahu bu mun-ña, têt ndoc Jon gêm mêtê ma kêtin lau mbo, nañ sêkôc in ndê yom sa ma sêlin sanğu. 30 Tigeñ lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ña sêkôc Jon ti in ndê yom sa dom, ma sêlin in ndê sanğu dom, dec tôc asê bu sêtêc Anötö ndê lêt nañ Jon tôc têt ñac.

31 Ma Yisu gic têtin yom ma sôm, “Lau têt dindêc-ña ñac lau kain bocke? Aô wanem dôhôn pi gêt sake tu bu wawhê ñac si lêt sanğa? 32 Ñac sêtôm balêkoc nañ sêkôc whê sêmbu malac

lôm, nañ sêtuçdin ñac si silip ñatô ma sêsôm, "Têñ ndoc nañ yac ac oñ bu datê wê, nañ mac atec. Ma têñ ndoc yac am wê dangibon-nga, nañ mac atec bu atan awhiñ." ³³ Ma mac lau têm dindéc-nga bocdinañ. Jon, Ngac Kêku Lau-nga meñ ma gêñ gêñ ñayham dom, ma nôñ wain dom, ma mac asôm bu ñalau sac dañ mbo iñ ndê ñalôm. ³⁴ Ma Ñamalac ndê Atu meñ hóc asê, ma gêñ gêñ ñayham ti nôñ wain, ma mac asôm bu iñ ñgac gêñ gêñ ti nôñ wain ñawahô-nga, ma iñ hê silip têñ lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocdinañ, mac lau têm dindéc-nga atôm balêkoc nañ sêkôm tô añiñ ñapañ. ³⁵ Tigeñ Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêñ hoñ, ma iñ ndê lau sêñyalê bu iñ ndê lêñ iñ lêñ solop."

Awhê dañ kêc bu ñamalu pi Yisu gahi

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

³⁶ Palêsai dañ ñaê Saimon kêgalêm Yisu bu neñ gêñ whiñ iñ, dec Yisu sôc iñ ndê andu gi, ma ndöc tebo bu neñ gêñ. ³⁷ Yêc malac dinañ, awhê sac dañ mbo. Iñ ñgô ñawaê bu Yisu ndöc Palêsai ndê andu dinañ, dec kôc bu ñamalu ñayham sip kac dañ, ma têñ andu dau gi. ³⁸ Iñ pôn haduc yêc Yisu gahi-nga ma tañ, ma iñ ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc iñ puñ Yisu gahi ña kêclaun,

ñgutô iñ gahi, ma mbac gêñ malu dau pi iñ gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêñ dau, ma gauc gêm yêc dau, "Ñgac dindéc iñ bu propet dañ, dec iñ oc êñyalê bu awhê nañ kêmaséc iñ, nañ awhê sac dañ." ⁴⁰ Yisu kêyalê yom nañ Saimon gauc gêm, goc sôm, "Saimon, aö bu wasôm yom dañ têñ am." Ma Saimon ô yom ma sôm, "Kêdôhônwaga, sôm."

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôliñ dañ bocdec bu, "Ñgac lu sêkôc tôp yêc ñgac ti lêlôm. Ñgac dañ ndê tôp gitôm †denarii 500 ma dañ ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Inlu si mone sêndic tôp-nga mbasi, dec iñ hu inlu si tôp ñayom siñ. Am gauc gêm bocke? Inlu si asa oc atac whiñ ñgac dau hóc gêlêc?" ⁴³ Ma Saimon sôm, "Ñgac nañ kôc tôp atu, nañ." Ma Yisu sôm, "Am sôm solop." ⁴⁴ Goc iñ kac dau kwi, tahê awhê dinañ, ma sôm têñ Saimon, "Aö gasôc am nem andu gameñ, magoc am kêñ bu têñ aö bu wangwasin gahiñ-nga tôm lau Israel-nga si gêbôm dom. Tigeñ lic awhê dec. Iñ ndê tasulu kôm aö gahiñ ñamaim sa, ma iñ puñ aö gahiñ ña kêclaun. ⁴⁵ Am ñgutô aö dom, tigeñ awhê dec ñgutô aö gahiñ ñapañ. ⁴⁶ Am kêc olib ñakwi pi aö ñagôlôn dom, tigeñ iñ kêc bu ñamalu pi aö gahiñ. ⁴⁷ Bocdinañ aö wasôm têñ am bu awhê dindéc kêyalê bu Anötö suc iñ ndê sac

daésam kwi, ma bocdinañ in atac whiñ aö ñandô. Tigen lau nañ gauc gêm bu ñac si sac atu dom, nañ oc atac whiñ in nañ bu suc ñac si sac kwi, nañ ñandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têt awê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ñacleñ ñatô nañ sêndöc sêwhiñ, nañ sêsôm têt dandi, “Ñgac dindec in ñgac kaiñ bocke, dec in suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm têt awê dau, “Am nem kêñ whiñ gêm am si. Lhõ ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daésam sêñkuc Yisu

¹ Tiñambu Yisu golom malac atu-tu ti saun-saun, ma gêm mêtê ma hoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê gôliñ. Ma ñngacsêñomi ¹² ti lauwhê daésam sêñsêlên sêwhiñ in. Lauwhê dinañ ñatô Yisu soc ñalau sac su yêc ñac, ma ñatô in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. Ñac si dan in Maria Magadala, nañ Yisu soc ñalau sac ⁷ su yêc in. ³ Ma awê dan in Joana, nañ ndê akweñ Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daésam sêñkuc Yisu ma sêkêt si awa ti wapa tu sênem in ti ndê ñgacsêñomi sa-ñga.

Yom gôliñ pi ñgac kêbalip wit ñawhê

(*Mat 13:1-9; Mak 4:1-9*)

⁴ Têt têt dan lau toñ atu sêtêt Yisu sêmen, ma lau

akêt malac hon yêc gameñ Galili-ñga sêmbö sêwhiñ. Ma Yisu sôm yom gôliñ dan bocdec bu, ⁵ “Ñgac dan sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc ndê ôm, ma têt ndoc in kêbalip gêt dau, nañ ñatô sêpen sêsip señ, dec lau sêkwê dôñ ma mbac lôlôc-ñga sêsip sêmen ma señ su. ⁶ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, ma têt têt sêpo sêpi sêmen, nañ sem bôliñ, bu nom dau tibasô. ⁷ Ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, ma têt ndoc sêpo sêpi sêmen, nañ kwan pi whiñ e yañ gêt dau ndu. ⁸ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip nom ñayham, ma sêpo sêpi sêmen e sem ñandô gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôliñ dau, goc sôm, “Asa bu danggasuñ yêc, nañ ñgô aneñ yom!”

Yisu whê yom gôliñ wit ñawhê-ñga ñahu sa

(*Mat 13:10-23; Mak 4:10-20*)

⁹ Tiñambu Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in bu whê yom gôliñ dinañ ñahu sa. ¹⁰ Ma in sôm, “Anötö ndê gôliñ ñalên ñahu sip ñalôm gi. In kêyalin mac sa bu anyalê ñahu dau, magoc aö wasôm yom têt lau ñatô ña yom gôliñ ñambwa. Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm, ‘Ñac sêlic gêt nañ aö gakôm, nañ ñapañ, magoc ñac si gauc sa dom. Ma ñac sêñgô aneñ yom ñapañ, tigen ñac sêñyalê ñahu dom.’”

11 Goc Yisu sôm, “Yom gôlinj dau njahu bocdec. Yom pi wit njawhê nanj hêganônj Anötö ndê yom. 12 Wit njawhê nanj sêpej sêsip sej, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, magoc Sadañ meñ ma kêgaho yom dau su yêc njac si njalôm, tu bu njac sêkêj whinj dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem njac si-nja sa dom. 13 Ma yom pi wit njawhê nanj sêpej sêsip gamej hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac njayham, tigej gitôm gêj njawhê nanj njawakac mba, dec lau dinañ sêkêj whinj njasawa saun, magoc lêtôm meñ ku njac dulu. 14 Ma yom pi wit njawhê nanj sêpej sêsip kwañ ti njakwa njalôm, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, magoc njawapac ma mone ti gêj njayham-njayham nom-nja gêm njac si njalôm ahuc, ma njac si njandô mbasi. 15 Tigej wit njawhê nanj sêpej sêsip nom njayham, nanj hêganônj lau ti njalôm njawasi, nanj sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidônj yêc si njalôm, ma sêlhac njanja njapanj ma sem njandô daêsam.”

Dasiñ lam njawê kwi dom
(Mak 4:21-25)

16 Ma Yisu sôm yom danj bocdec bu, “Yac datunj lam asê tu bu dasiñ kwi sip lônj njalôm, me dakêj sôc sasac njapu dom. Mba! Tanjinj êngalêj njalhu, bu

lau nanj sêsôc sêmeñ, nanj sêlic njawê. 17 Ma njalêj tigej, yom nanj yêc siñ dau, ma yom nanj njahu sip njalôm gi, nanj oc meñ sa tiawê.

18 “Bocdinañ akôc gauc njapep pi Anötö ndê yom nanj mac anjô. Asa nanj kôc Anötö ndê yom sa sip ndê njalôm e tidônj, nanj Anötö oc kêj njagauc daêsam têj inj. Magoc asa nanj gauc gêm bu inj kôc Anötö ndê yom sa su, tigej inj kôc sa tidônj dom, nanj Anötö oc kôc yom dau su yêc inj.”

Yisu dinda ti asii

(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Yisu ndöc andu danj, ma inj dinda ti asii sêmeñ bu sêlic inj. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhinj inj, ma gitôm dom bu sêtigasuc inj. 20 Ma njamalac danj sôm têj Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma njac bu sêlic am.” 21 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nanj sêngô Anötö ndê yom ma danja wambu njapep, nanj sêti aô dinañi ti asiñi.”

Yisu kôm bu njamponj timalô

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Têj bêc danj Yisu sôm têj inj ndê njacsêjomi, “Dapi bugictonj njadanga dandi,” goc inj pi wañ danj whinj njac, ma sêsa si. 23 Sêlac wañ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma njamponj gic sip wañ e

kêpin bu wan pac. ²⁴ Dec sêtêŋ Yisu si, sêuŋ in sa ma sêsôm, “Nadau, ɲadau, yac oc dandinan!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ɲanŋa têt mbu ti bu ɲampon, dec ɲampon dau timalô, ma gameŋ ɲanŋe sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têt ɲac, “Tu sake-ɲga mac akêtŋ whiŋ gwalec?” Ma ɲac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têt dandi, “Ei! In ɲgac dec asa? In gitôm bu kêtŋ yatu gêtŋ hoŋ, ma mbu ti bu ɲampon sêwhiŋ, ma sêsöc in ndê yom ɲapu!”

Yisu kôm ɲgac ti ɲalau sac ɲayham sa

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sêlac e sêhök asê lau Gerasa-ɲga si gameŋ nan yêc Bugicton Galili-ɲga ɲadanga mbu têt gameŋ ac pi-ɲga. ²⁷ Yisu sip baö gi, ma ɲgac dan akêtŋ malac atu nan yêc gameŋ dinan, nan têt in meŋ. In ɲgac nan ɲalau sac sêmbo in ndê ɲalôm. ɲasawa baliŋ su ɲgac dau söc ɲakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc mbo öm sêhök-ɲga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ɲalau sac sêkök in dön, ma lau sêŋsahê bu sêsök in amba ti gahi dön ɲa sen ɲanŋa ma sêyob in. Magoc têt hoŋ in hê sen kic, ma ɲalau sac sêwê in sa gameŋ sawa gi. Têtŋ ndoc in gêlic Yisu meŋ, nan in mbwêc ma hu dau sip nom yêc in anŋö-ɲga. Ma Yisu gic atu ɲalau sac bu sêhu ɲgac dau siŋ,

goc ɲalau dan ta yom ti ɲanŋa, “Yisu, Anötö ɲaclai ti ɲawasi ɲadau ndê Atu, am bu kôm sake têtŋ aö? Aö wateŋ am bu kôm aö ɲayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ɲalau sac, “Am nem ɲaê asa?” ɲalau sac daêsam sêmbo ɲgac dau ɲalôm, ma tu dinan-ɲga ɲac si dan ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ɲaê ‘Tonŋ Atu.’ ” ³¹ Ma ɲalau sac h on dinan sêten Yisu tidim daêsam, bu êŋkiŋ ɲac sêsip suŋ baliŋ sac nan sêsam bu Abis,* nan sêndi dom.

³² Têtŋ têtŋ dinan bök tonŋ atu seŋ gêtŋ sêmbo löc ɲapu yêc gameŋ dinan, ma ɲalau dau sêten Yisu bu êŋkiŋ ɲac sêsök bök dinan si ɲalôm, ma Yisu gölöc. ³³ Goc ɲalau sac sêhu ɲgac dinan siŋ ma sêsök bök si ɲalôm si. Ma bök hoŋ sênti sêsip salic sac ma sêsip bugicton ɲalôm si, ma bu kö ɲac sêmbac ndu. ³⁴ Têtŋ ndoc lau sêyob bök-ɲga sêlic gêtŋ dau, nan sêlhö si, ma sic miŋ pi gêtŋ dau têtŋ lau nan sêmbo malac atu ti gameŋ ɲamakê-ɲga. ³⁵ Ma lau hoŋ sêsa si bu sêlic gêtŋ nan Yisu kôm. Têtŋ têtŋ sêhök asê in, nan sêlic ɲgac nan in soc ɲalau sac su yêc in, nan ndök Yisu gahi-ɲga. Sêlic bu in ndê gauc ɲawa sa, ma in söc ɲakwê sa tiyham, dec sêtök dandi. ³⁶ Lau nan sêlic gêtŋ dau, nan sic miŋ têtŋ ɲac pi ɲalên nan Yisu kôm ɲgac ti ɲalau

* 8:31 Suŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

sac n̄ayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-n̄ga hon̄ s̄endac Yisu bu hu n̄ac siñ, bu n̄ac s̄ëtöc dau atu. Goc Yisu pi wañ ma bu lhö ndi. ³⁸ Ma n̄gac nañ n̄alau sac s̄êhu iñ siñ, nañ teñ Yisu n̄an̄ga bu whiñ iñ ndi, magoc Yisu kêkiñ iñ sa gi ma sôm, ³⁹ “Am mbu t̄êj am nem andu ndi, ma ndic miñ ḡêj hon̄ nañ Anötö kôm t̄êj am.” Goc n̄gac dau kölhö gi, ma gic miñ t̄êj lau hon̄ nañ s̄embo malac atu dinañ, pi ḡêj atu nañ Yisu kôm t̄êj iñ.

Yisu kôm awhê lu n̄ayham sa

(*Mat 9:18-26; Mak 5:21-43*)

⁴⁰ Lau daêsam s̄êhôn̄ Yisu s̄embo gameñ Galili-n̄ga, ma t̄êj t̄êm iñ mbu ak̄êj bug-ictor̄ n̄adan̄ga meñ, nañ s̄êkôc iñ sa ti atac n̄ayham.

⁴¹ Ma n̄gac bata dañ, nañ yob lôm wê-n̄ga yêc gameñ dinañ, nañ meñ h̄oc asê Yisu. Iñ ndê n̄aê Jairas, ma iñ hu dau sip nom yêc Yisu an̄gô-n̄ga, ma teñ iñ n̄an̄ga bu t̄êj iñ ndê andu ndi, ma nem iñ ndê atuwê sa. ⁴² Bu iñ ndê atuwê tigen̄, nañ ndê yala gitôm 12, nañ ḡembac atu e kêpiñ bu mbac ndu. Bocdinañ Yisu whiñ iñ gi.

Iñ kêsêlêj mbo señ, ma lau toñ atu s̄ên̄gihi iñ ahuc. ⁴³ Lau toñ dinañ si dañ iñ awhê nañ ḡêm dac n̄apan̄ tôm yala 12 su, magoc n̄amalac dañ gitôm bu nem iñ sa dom. ⁴⁴ A whê dau meñ

kêsêlêj mbo Yisu n̄ambu-n̄ga, ma kêmasec iñ ndê n̄akwê sip n̄adali. Ma n̄agahô iñ ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ T̄êj dinañ Yisu ndac, “Asa kêmasec aö?” Lau dañ s̄êsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneñ n̄adau, lau toñ dindec s̄êwhiñ yac s̄êkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “N̄amalac dañ kêmasec aö, bu aö kayalê bu aneñ n̄aclai n̄atô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinañ kêyalê bu iñ gitôm dom bu siñ dau, dec tigasuc Yisu. Iñ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hon̄ an̄gô-n̄ga, iñ whê sa bu iñ kêmasec Yisu tu bu n̄ayham sa-n̄ga, ma bu t̄êj ndoc iñ kêmasec iñ, nañ n̄agahô iñ n̄ayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm t̄êj iñ, “O aneñ bawhê, am nem kêñ whiñ aö dec kôm am n̄ayham sa. Am lhö ti atac malô ndi.”

⁴⁹ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma n̄gac dañ meñ ak̄êj Jairas ndê andu, ma sôm t̄êj Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêñ n̄awapac t̄êj Kêdôhôn̄waga dau dom.” ⁵⁰ Yisu n̄gô yom dinañ, magoc iñ sôm t̄êj Jairas, “T̄öc daôm dom. Kêñ whiñ, ma iñ oc n̄ayham sa.”

⁵¹⁻⁵³ T̄êj ndoc s̄êh̄oc asê Jairas ndê andu, nañ s̄êlic lau daêsam s̄êhu dan̄gibo asê ma s̄etan̄ s̄embo. Goc Yisu sôm, “Mac atan̄ dom! Iñ mbac ndu dom, iñ yêc bêc yêc.” Magoc n̄ac s̄êmbwac iñ, bu s̄ên̄yalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigen̄ Yisu

kalhac lau hoŋ ahuc sêmbô awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhiŋ iŋ ma sêsôc andu si. ⁵⁴ Ma iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm, "Aneŋ bawhê, tisa!" ⁵⁵ Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ŋagahô iŋ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêŋ gêŋ daner-ŋga têŋ iŋ. ⁵⁶ Iŋ damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miŋ pi gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ dom.

9

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si

(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

¹ Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi 12 sa sêpitigeŋ, ma kêŋ ŋaclai ti licwalô têŋ ŋac gitôm bu sêsoc ŋalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ŋayham sa. ² Ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu sênem lau gêmbac sa. ³ Iŋ sôm têŋ ŋac, "Anselêŋ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ŋakwê aô daôm-ŋga dom. ⁴ Têŋ têm mac asôc malac daŋ ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ. ⁵ Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac sa dom, naŋ aton kop su yêc gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc ŋac si giso asê." ⁶ Ngacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ, goc sêsa si. Ŋac sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ŋawaê ŋayham

asê, ma sêkôm lau ŋayham sa yêc gameŋ hoŋ.

Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Têŋ ndoc dinaŋ gôliŋwaga Galili-ŋga Herod ŋgô yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Ma iŋ gauc gêm yom daêsam, bu lau ŋatô sêsôm bu Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. ⁸ Ma lau ŋatô sêsôm bu iŋ propet akwa Elaija naŋ meŋ hoc dau asê, ma ŋatô sêsôm bu iŋ propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. ⁹ Tigen Herod sôm, "Aô gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic miŋ pi iŋ?" Ma iŋ tac whiŋ bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

¹⁰ Têŋ têm aposel 12 sêmbu sêmeŋ, naŋ sic miŋ têŋ Yisu pi gêŋ hoŋ naŋ sêkôm. Ma tiŋambu iŋ kôc ŋac sa sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêtêŋ malac Betsaida si. ¹¹ Magoc lau daêsam sêŋgô ŋawaê ma sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ kôc ŋac sa, ma sôm y om têŋ ŋac pi Anötö ndê gôliŋ, ma kôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa.

¹² Sêmbô e kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si ma sêsôm, "Gameŋ dindêc yac dambo, naŋ gameŋ sawa. Boc-dinaŋ êmkiŋ lau ton dindêc sêlhô sêtêŋ malac ti gameŋ ŋamakê-ŋga sêndi, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-ŋga

ma gameŋ sêyêc bêc-ŋga.”
 13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêŋ gêŋ têtŋ ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêo yom ma sêsôm, “Yac mba gêŋ daneŋ-ŋga daêsam dom. Bolom limdaŋ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêŋ bu lau hoŋ sêneŋ, a?” 14 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu lau toŋ dinaŋ si launŋac ŋanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têtŋ in ndê ŋac-sêŋomi, “Akêŋ lau sêndöc sic titoŋ-titoŋ tôm 50.” 15 Goc ŋac sêkôm gitôm in sôm, ma lau hoŋ sêndöc sic. 16 Ma Yisu kôc bolom limdaŋ ma i lu sa, tatak undambê, ma gêm danŋe, goc pô kôc-kôc, ma kêŋ têtŋ ŋgacsêŋomi bu sêndic sam têtŋ lau. 17 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc ŋac dôŋ, ma tiŋambu ŋgacsêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

Pita sôm Yisu ŋahu asê

(*Mat 16:13-20; Mak 8:27-30*)

18 Têtŋ ndoc daŋ Yisu ti in ndê ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, ma in teŋ mbec mbo. Pacndê, goc in ndac ŋac, “Lau sêsôm bu aö asa?” 19 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.” 20 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ.” 21 Yisu ŋgô

yom dau ma gic yao ŋac bu sêsôm asê têtŋ lau daŋ dom e tiŋambu. 22 In sôm, “Ŋamalac ndê Atu gic waê bu hôc ŋawapac daêsam. Lau bata ti †dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôn yomsu oc sêtec in ma lau oc sêndic in ndu. Magoc têtŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ in sa tiyham.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôn ŋawapac

(*Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1*)

23 Ma in sôm têtŋ ŋac hoŋ, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö naŋ êŋgwiniŋ dau, ma tôm bêc hoŋ hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö. 24 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. 25 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc in dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem in sa. 26 Asa naŋ bu maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu in-ŋga, têtŋ ndoc in mbu meŋ ti in dau ndê ŋawasi, ma Damba ndê ŋawasi ma aŋela dabuŋ si ŋawasi whiŋ. 27 M a aö wasôm bu yomandô, lau ŋatô kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic
Yisu ndê ñawasi*

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

²⁸ Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 meñ gi su. Ma Yisu bu teñ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhiñ iñ ma sêpi lôc dañ si. ²⁹ Ma têtj têtj Yisu teñ mbec mbo, nañ iñ ndê aṅgô andô kain dañ sa, ma iñ ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma ñgac lu sêhôt asê ti ñawasi atu, nañ Moses lu Elaija, ma iñlu sem yomgalôm sêwhiñ Yisu. Sêsôm yom pi gêtj nañ oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem têtj ndoc meñ sa bu iñ hu nom dindéc siñ.

³² Têtj ndoc dinañ, Pita ma ñgac lu nañ sêwhiñ iñ, nañ kwapac ma bêc yô ñac, tigen ñac tali sa ma sêlic Yisu ndê ñawasi ti ñgac lu nañ sêlhac sêwhiñ iñ. ³³ Têtj têtj Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siñ, nañ Pita sôm têtj iñ, “Ñadau, ñayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tō, am nem dañ, Moses ndê dañ, ma Elaija ndê bac dañ.” Iñ sôm yom dinañ, magoc iñ ndê gauc sa dom. ³⁴ Iñ sôm yom dinañ mbo, ma dao dañ meñ ma kôm ñac ahuc e ñgacsêñomi tō dinañ sêtôc dau atu. ³⁵ Ma awha dañ sa yêc dao ñalôm, nañ sôm, “Aô neñ atuñgac dau dindéc, nañ aô kayaliñ sa. Aṅgô iñ ndê yom mañ!” ³⁶ Sêṅgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiñambu ñac sem yom dau ahuc yêc dau-

nga, ma têtj ndoc dinañ sêsôm yom asê pi gêtj nañ sêlic, nañ dom.

*Yisu soc ñalau sac su yêc
balê dañ*

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Têtj galañsê ñac sêsip akêtj lôc dau sêmeñ, ma lau toñ atu sêkac sa sêtêtj Yisu si. ³⁸ Ñac si dañ ta yom bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aô gakôc aneñ atuñgac tigen dindéc meñ, ma water am bu nem iñ sa. ³⁹ Ñalau sac dañ mbo iñ ñalôm, ma têtj daêsam kôc iñ dôñ, m a kêmwanan iñ ñaṅga e iñ mbwêc atu, ma whapwic sa. Ñalau sac dau bu kôm iñ tisac, ma tec bu hu iñ siñ. ⁴⁰ Aô gater am nem ñgac-sêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêtj whiñ mbasi! Aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtj dañ? Aô oc wambo wawhiñ mac tu wanem mac sa ñapan-nga dom!” Ma Yisu sôm têtj balê dau ñadamba, “Kôc nem balê sa mweñ.”

⁴² Têtj têtj balê dau kêsêlêtj meñ, nañ ñalau sac kôc iñ dôñ ma kêmwanan iñ. Tigen Yisu hec yom ñalau sac, ma kôm balê dau ñayham sa, ma kêtj iñ mbu têtj iñ damba gi. ⁴³ Ñalêtj dinañ Yisu têtj Anötô ndê ñaclai ti ñawasi atu asê, dec kôm lau hoñ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(*Mat 17:22-23; Mak 9:30-32*)

Lau honj sêlhac ti sêhêdaê tu gêñ honj nanj Yisu kôm-nga, ma inj sôm têtj inj ndê ngacsênjomi, ⁴⁴ “Anjô anej yom dindec njapep! Tinjambu oc sêkêtj Njamalac ndê Atu sip lau njatô amba.” ⁴⁵ Magoc njac sênjyalê yom dau njahu dom. Yom dau njahu yêc sinj dau têtj njac, ma sêtôc bu sêndac Yisu bu whê sa têtj njac.

Asa ti njac njamata-nga

(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ Tinjambu Yisu ndê ngacsênjomi sêsenj dau pi njac si asa inj njac njamata-nga. ⁴⁷ Yisu kêyalê njac si gauc, goc kôc balê saunj danj ma kêtj inj kalhac kêpinj inj, ⁴⁸ ma sôm têtj njac, “Asa nanj kôc balê saunj danj tôm inj dindec sa tu anej njâ-nga, nanj kôc aô sa, ma asa nanj kôc aô sa, nanj kôc inj nanj kêkinj aô gamej, nanj sa. Mac nem asa nanj kêgwiniñ dau ma ti mac nem njac akinj, nanj ti njac njamata-nga yêc Anôtô anjô-nga.”

Lau nanj sêkôm gwelenj tu Yisu-nga, nanj sêwhê dau kôc dom

(*Mak 9:38-41*)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “Nadau, yac alic njac danj kôm gwelenj ma soc njalau sac su yêc lau nj am nem njâê. Inj kêkuc am whiñ yac dom, ma boc-dinanj yac ac yao inj bu kôm gwelenj dau dom.”

⁵⁰ Tigenj Yisu sôm, “A lhac inj ahuc dom, bu asa nanj kêtj kisa mac dom, nanj mac nem danj.”

Lau gamej Samaria-nga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc meñ kêpinj bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec inj kêmasanj dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² Inj kêkinj lau aheñ-nga sêmunj inj, sêsôc lau †Samaria-nga si malac danj si, bu sêmasanj gamej tu inj mbo-nga. ⁵³ Magoc lau Samaria-nga sênjyalê bu inj kêsêlêñ hêganônj malac Jerusalem, ma tu dinanj-nga dec sêkôc inj sa dom. ⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêñ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc anjalêm ya sip akêtj undambê meñ, ma senj njac su.” ⁵⁵ Tigenj Yisu kac dau kwi, ma sôm inju. ⁵⁶ Ma njac honj sêlom malac danj si.

Lêñ tanjuc Yisu-nga

(*Mat 8:18-22*)

⁵⁷ Yisu ti ndê ngacsênjomi sênsêlêñ sêmbo senj ma njac danj sôm têtj Yisu, “Aô bu wanjuc am, wawhiñ am watêtj gamej bocke nanj am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsunj yêc, ma mbac lôlôc-nga si njac yêc, tigenj Njamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-nga mba.”

⁵⁹ Ma inj sôm têtj njac danj, “Mweñ êmkuc aô!” Magoc njac dau sôm, “Pômdau, gêñ njamata-nga aô wandi wambo wawhiñ anej lau e anjshunj damanj su nanj,

ma tiŋambu wambu wamerŋ wanŋkuc am.”⁶⁰ Ma Yisu sôm têtj in, “Mba! Am êmkuc aô nanŋ gêtj ŋamata-ŋga. Tec lau batê sêŋsuhunŋ lau batê. Tigenŋ am ndi, ma hoc yom asê têtj lau pi Anötö ndê gôlinŋ.”

⁶¹ Ma ŋgac danŋ tiyham sôm, “Pômdau, aô bu wanŋkuc am, tigenŋ gêtj ŋamata-ŋga wambu watêtj aneŋ andu, ma wakam aneŋ lau.”⁶² Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Asa nanŋ gic hu gwelenŋ danŋ, tigenŋ kac dau kwi ma hêgo gêtj nanŋ in hu sinŋ su, nanŋ gitôm dom bu nem gwelenŋ mbo Anötö ndê gôlinŋ ŋapu.”

10

Yisu kêkinŋ sêŋomi 72 sêsa si

¹ Tiŋambu Pômdau kêyalinŋ sêŋomi 72 tiyham sa, bu êŋkinŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi sêmunŋ in, sêtêtj gameŋ ti malac honŋ nanŋ in atac whinŋ bu ndic kêsi.² Ma inŋ sôm têtj ŋac, “Gêtj ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêtj ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaŋ atenŋ mbec têtj ôm ŋadau bu êŋkinŋ lau gwelenŋ-ŋga sêsôc inŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêtj ŋandô sa.³ Kwahic dec aô bu wanŋkinŋ mac asa andi! Magoc ayob daôm ŋapep, bu aô kakinŋ mac bu asa andi atôm domba ŋatu, nanŋ sêtêtj giam pôm si gameŋ sêndi.⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma

anŋsêlêtj ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seŋ dom.⁵ Têtj ndoc mac bu asôc andu danŋ, nanŋ asôm bu, ‘Yom malô têtj lau andu dindec-ŋga.’⁶ Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga, dec inŋ oc kôc mbec yom malô-ŋga dinaŋ sa.⁷ Ambo andu dinaŋ, ma alom-alom andu dom. Aneŋ ti anôm gêtj bocke nanŋ sêkêtj têtj mac, nanŋ ti mac nem ŋaôli gwelenŋ-ŋga. Mêtê solop bu lau g welenŋ-ŋga sêkôc ŋaôli gwelenŋ-ŋga.

⁸ “Têtj têtj mac asôc malac danŋ, ma lau sêkôc mac sa, nanŋ aneŋ gêtj danenŋ-ŋga nanŋ sêkêtj têtj mac.⁹ Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa, ma asôm têtj ŋac, ‘Anötö ndê gôlinŋ meŋ kêpinŋ.’¹⁰ Tigenŋ mac bu asôc malac danŋ, ma sêkôc mac sa dom, nanŋ goc al-hac malac lôm ma asôm,¹¹ ‘Yac atonŋ kop mac nem malac-ŋga su yêc yac mba gahinŋ. Yac akêtj kop dindec mbu têtj mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigenŋ anyalê bu Anötö ndê gôlinŋ meŋ kêpinŋ.’¹² Yomandô aô wasôm têtj mac bu têtj bêtj Anötö êmatôc lau-ŋga, nanŋ lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa, hôt gêlêc ŋagêyô nanŋ Anötö oc kêtj têtj lau sac malac Sodom-ŋga.”

Yisu sôm yom pi lau nanŋ

sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

¹³ Yisu gic têku yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-nga. Mac oc atap Anötö ndê atac nandê sa. †Lau apa nanj sêndöc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêñ dalô nanj aö gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tøm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtanj si sac. ¹⁴ Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têtj mac bu têtj ndoc Anötö êmatôc lau-nga, nanj inj oc kêtj ngagêyô sac sambuc têtj mac, hóc gêlêc ngagêyô nanj inj oc kêtj têtj lau Taya ti Saidon-nga, nanj su.

¹⁵ “Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

¹⁶ Ma Yisu sôm têtj sêñomi 72 bu, “Asa nanj kôc mac nem yom sa, nanj gitôm inj kôc anej yom sa. Ma asa nanj tec mac, nanj gitôm inj tec aö bocdinañ. Ma asa nanj tec aö, nanj tec Damanj nanj kêkinj aö gameñ.” Yisu sôm yom dinañ su, goc kêkinj sêñomi 72 sêsa si.

Sêñomi 72 sêmbu sêmeñ

¹⁷ Tiñambu sêñomi 72 dinañ sêmbu sêmeñ ti atac nayham, ma sêsôm, “Pômdu, têtj ndoc yac asôm am nem njaê asê, nanj gêñ hoñ sêsôc yac mba yom napu, ma nalau sac sêwhiñ.” ¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêtj nanj

mac akôm, nanj ku Sadanj ndê njaclai dulu, e tøm inj peñ akêtj undambê ngagahô nambwa, tøm sickac hep tigenj. ¹⁹ Aö gakêtj njaclai têtj mac su, tøm bu akwê mboc ti gapiñgap dôñ, ma bu ahóc gêlêc mac nem nacyo Sadanj ndê njaclai hoñ su. Gêtj danj oc kôm mac atisac dom. ²⁰ Kwahic dec mac atac nayham bu nalau sac sêsôc mac nem yom napu. Tigenj atac nayham atu, bu Anötö to mac nem njaê sa yêc undambê.”

²¹ Têtj ndoc dinañ Nalau Dabunj gêm Yisu ahuc, ma inj tac nayham atu, ma sôm, “O Damanj, undambê ti nom njađau. Aö wampinj am bu am tóc nem yom na-ñandô asê têtj lau nanj sêngwininj dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu nac lau tiguaç ma sêñyalê gêtj hoñ. Aêc, Damanj, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whiñ.

²² “Damanj kêtj gêtj hoñ sip aö amanj. Lau danj sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whiñ bu tóc inj asê têtj nac, nanj sêñyalê Damba.”

²³ Ma inj kac dau kwi ma sôm têtj inj ndê ngacsêñomi tawasê, “Atac nayham tu mac alic gêtj hoñ dindec-nga. ²⁴ Aö wasôm têtj mac bu propet ti kinj daêsam atac whiñ bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma

ɲac atac whiɲ bu sêngô yom naɲ mac aɲgô su, magoc sêngô dom."

Yom gôliɲ pi lau menpaɲ yac-ɲga

(*Mat 22:34-40; Mak 12:28-31*)

²⁵ Têɲ ndoc daɲ gwalam akwa yomsu-ɲga daɲ tisa bu êɲsahê Yisu. Ma iɲ ndac Yisu bocdec bu, "Kêdôhônwaga, aô wakôm sake, dec Anötö oc kôc aô sa wambo taɲli ɲapaɲ yêc undambê?" ²⁶ Ma Yisu sôm, "Am kêyalê yomsu hoɲ naɲ Anötö kêɲ têɲ Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?" ²⁷ Goc ɲgac dau sôm, "Yomsu daɲ sôm bu, '*Atac whiɲ Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ɲalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.*' Ma yomsu daɲ tiyham sôm bu, '*Atac whiɲ lau menpaɲ am, tôm am tac whiɲ am daôm.*'"

²⁸ Ma Yisu sôm, "Am sôm solop. Kôm bocdinaɲ, dec am oc ndöc tamli ɲapaɲ."

²⁹ Magoc ɲgac dau gauc gêm bu tôc asê bu iɲ ɲgac gitêɲ, dec ndac Yisu, "Ma lau asa sêti aneɲ lau menpaɲ aô-ɲga?" ³⁰ Yisu ô iɲ ndê yom ɲa yom gôliɲ daɲ bocdec bu, "ɲgac Israel-ɲga daɲ kêsêlêɲ mbo seɲ akêɲ Jerusalem ma bu sip têɲ malac Jeriko ndi, ma lau kaɲ sêkôc iɲ dôɲ. ɲac sêkôc iɲ ndê ɲakwê su, sic iɲ tisac e kêpiɲ bu mbac ndu, goc sêhu iɲ siɲ yêc ma sêlhô si. ³¹ Tiɲambu dabuɲsiga

Israel-ɲga daɲ kêsêlêɲ mbo seɲ tigeɲ dinaɲ meɲ, ma têɲ ndoc iɲ gêlic ɲgac dau, naɲ kêlêc iɲ ma kôlhô gi.

³² Malô goc ɲgac Israel-ɲga daɲ akêɲ †Liwai ndê toɲ meɲ hôc asê, gêlic ɲgac dau, ma kêlêc iɲ ma kêsêlêɲ gi.

³³ Tiɲambu ɲgac Samaria-ɲga daɲ kêsêlêɲ mbo seɲ dinaɲ, meɲ hôc asê, goc gêlic ɲgac dau ma tawalô iɲ.

³⁴ Iɲ têɲ iɲ gi, kêgwasiɲ iɲ ndê gamboc ɲa olib ɲakwi ti wain, goc kêpaɲ. Ma iɲ kêɲ iɲ ndöc iɲ ndê donki ɲahô, kôc iɲ sa gi sôc andu ɲacleɲ-ɲga daɲ, ma yob iɲ. ³⁵ Galaɲsê

bêbêc iɲ kêɲ mone denarii lu têɲ andu ɲadau, ma sôm, 'Nem yaom ɲgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêɲ mone ɲatô tiyham têɲ ndoc aô wambu wameɲ.'

³⁶ Ma Yisu ndac, "Am gauc gêm bocke? Lau tö dinaɲ si asa iɲ ɲgac naɲ sip lau kaɲ si amba, naɲ ndê ɲgac menpaɲ iɲ-ɲga?"

³⁷ Goc ɲgac yomsu-ɲga sôm, "ɲgac dê, naɲ tawalô iɲ." Ma Yisu sôm, "Am ndi ma kôm bocdinaɲ. Tamwalô lau hoɲ ma nem ɲac sa."

Mata lu Maria

³⁸ Yisu ti ndê ɲgacsêɲgomi sêɲsêlêɲ si e sêhôt asê malac daɲ. Ma awê daɲ, naɲ ndê ɲaê Mata, kêgalêm Yisu bu neɲ gêɲ yêc iɲ ndê andu. ³⁹ Têɲ ndoc Yisu sôc gi ndöc, naɲ Mata ndê asiwê Maria ndöc sic

kêpiñ Pômdau gahi-nga, bu ngô iñ ndê yom. ⁴⁰ Tigen Mata kôm gwelen atu tu ndê gêñ-nga. Iñ têtñ Yisu meñ ma ndac, "Pômdau, aö tanwasêtñ gakôm gwelen gambo! Aö asinwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu iñ nem aö sa." ⁴¹ Magoc Yisu ô iñ ndê yom ma sôm, "Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêñ daêsam-nga. ⁴² Magoc lau hoñ sêpônnda gêñ atu tigen. Maria tac whiñ gêñ ñayham dau, ma lau dañ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc iñ."

11

Yom pi lêtñ dateñ mbec-nga

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Têtñ bêc dañ Yisu teñ meñ mbo gameñ dañ. Iñ teñ meñ pacndê, ma iñ ndê ngac-sêñom dañ sôm têtñ iñ, "Pômdau, tôm Jon kêdôhôn iñ ndê sêñomi, dec êmdôhôn yac bu atêñ meñ." ² Ma Yisu sôm, "Têtñ ndoc mac bu atêñ meñ, nañ atêñ bocdec bu:

Damañ, am nem ñaê lau sênem dabuñ mañ.

Mweñ ti lau hoñ si Pômdau.

³ Tôm bêc hoñ kêñ yac mba gö têtñ yac.

⁴ Suc yac mba sac kwi, bu lau hoñ nañ sêkôm sac têtñ yac, nañ asuc si sac ñatôp kwi bocdinañ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom."

⁵⁻⁶ Ma iñ gic têtñ yom ma sôm, "Akôc gauc pi mac

daôm nem lêtñ nañ atêñ gêñ têtñ nem dawami. Mboe am nem ñacleñ señ baliñ-nga dañ meñ hóc asê têtñ ôbwêc, ma am pônnda gêñ danêñ-nga bu kêñ têtñ iñ. Ma têtñ timaniñhu am bu têtñ am nem dawam dañ ndi, ma sôm têtñ iñ, 'Oê dawañ, kêñ gö ñatô têtñ aö bu wakêñ têtñ aö neñ silip nañ kwahic dec meñ hóc asê.' ⁷ Am gauc gêm bocke? Am dawam dinañ oc ô nem yom yêc andu ñalôm ma sôm, 'Kêñ ñawapac têtñ aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma aneñ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakêñ gêñ dañ têtñ am!' Iñ oc sôm bocdinañ, a? ⁸ Aö wasôm têtñ am, bu am nem dawam oc tisa ma kêñ gêñ têtñ am, magoc iñ oc kêñ tu am dawam iñ-nga dom. Iñ oc kêñ gêñ têtñ am tôm am ndac, ñahu bu am pônnda daôm ma mayam pac tu ndac iñ-nga.

⁹ "Bocdinañ aö wasôm têtñ mac. Ateñ gêñ têtñ Anötô, dec oc akôc ñandô, anjalê iñ ti ndê lêtñ, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc lêc su têtñ mac. ¹⁰ Bu Anötô kêñ gêñ têtñ lau hoñ nañ sêndac iñ, ma lau hoñ nañ sêñsalê iñ ti ndê lêtñ, nañ oc sêtap sa, ma ñac nañ sêmati gatam, nañ oc lêc su têtñ ñac.

¹¹ "Damba dañ, bu atuñgac teñ i, dec oc kêñ mboc wêm dañ têtñ iñ dom. ¹² Ma atuñgac bu ndac mbac ñ agulu, goc damba oc kêñ

gapiŋgap têtj in dom. ¹³ Mac lau sac, tigenj atoc nem balêkoc sa ŋa gêtj ŋayham-ŋayham. Magoc Damam naŋ mbo undambê in gitêtj eŋ, ma oc kêtj Ŋalau Dabuŋ têtj lau naŋ sêtj in.”

Yisu ndê ŋaclai ŋahu

(*Mat 12:22-32; Mak 3:23-27*)

¹⁴ Têtj ndoc daŋ Yisu soc ŋalau sac awha mba daŋ su yêc ŋac daŋ. Têtj têtj ŋalau sac hu ŋac awha mba dau siŋ, naŋ ŋac dau gic hu sôm yom asê, ma lau toŋ atu naŋ sêlic, naŋ sêhêdaê.

¹⁵⁻¹⁶ Lau ŋatô bu sêŋsahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gêtj dalô daŋ bu tôc asê bu in kôm ŋaclai yêc Anötô ndê. Ma lau ŋatô sêsôm, “Ŋalau sac si ŋadau †Belsebal kêtj ŋaclai têtj Yisu, ma bocdinaŋ in soc ŋalau sac su.” ¹⁷ Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, “Lau gameŋ daŋ bu sêwhê dau kôm, dec ŋac si ŋacyo oc sêseŋ ŋac su. Ma gôlôwac daŋ bu sêwhê dau kôm, dec ŋac oc sêlhac ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac dulu. ¹⁸ Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. In bu kêtj kisa in ndê ŋalau sac, dec in ndê gôliŋ oc niŋga. Bocke dec mac asôm bu aô gasoc ŋalau sac su ŋa Belsebal ndê ŋaclai. ¹⁹ Mac asôm bu aô gakôm ŋaclai yêc Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sem gwelêŋ sêsoc ŋalau sac-ŋga sêwhiŋ,

naŋ mac aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? Ŋac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aô gasoc ŋalau sac ŋa Anötô ndê ŋaclai, bocdinaŋ aŋyalê bu Anötô ndê ŋaclai bu nem gôliŋ gêtj hoŋ, naŋ hôt asê mac su.

²¹ “Sadaŋ in gitôm ŋac ti licwalô atu naŋ kôm in ndê wapa siŋ-ŋga, ma yob in ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêŋgaho ŋac kain dinaŋ ndê gêtj daŋ. ²² Tigenj ŋac ti licwalô atu naŋ hôt gêlêc in ndê bu ndic siŋ têtj in ma ku in dulu, dec in oc kôm in ndê wapa siŋ-ŋga su, ma whê in ndê wapa hoŋ kôm.

²³ “Asa naŋ kalhac whiŋ aô dom, naŋ ti aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtj aô sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su yêc aô.”

Ŋalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa

(*Mat 12:43-45*)

²⁴ “Têtj ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc ŋamalac daŋ, naŋ gitôm in kêgihi mbo gameŋ sawa ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigenj têtj ndoc in tap sa dom, naŋ in oc sôm têtj dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu naŋ aô gahu siŋ su.’ ²⁵ Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm andu sawa naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa. ²⁶ Dec in oc sa ndi, kôm ŋalau sac 7 naŋ sac sambuc sêhôt gêlêc in su, naŋ sêmeŋ, ma ŋac hoŋ oc sêsôt

andu dinaŋ sêndi ma sêmbo dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su.”

²⁷ Yisu sôm yom dinaŋ, ma awhê daŋ yêc lau toŋ atu ŋalôm ta yom ma sôm, “Am dinam naŋ kôc am ma kêŋ su am, naŋ tap Anötö ndê mwasiŋ sa su.” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti danŋa wambu, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa hôc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, naŋ si toŋ kêsôwec ŋapaŋ. Ma iŋ sôm, “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau sac. Sêndac gêŋ dalô, magoc Anötö oc tôc gêŋ dalô tigeŋ têŋ ŋac, tôc gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi Jona.

³⁰ Anötö kêkiŋ Jona têŋ lau Ninewa gitôm gêŋ dalô daŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ gêŋ naŋ oc hôc asê ŋamalac ndê Atu, naŋ oc ti lau têm dindec-ŋga si gêŋ dalô.

³¹ “Muŋ-ŋga, Kwin Siba-ŋga* kêsêlêŋ seŋ baliŋ, bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hôc gêlêc Solomon su mbo dec, tigeŋ lau têm dindec-ŋga sêpu iŋ ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga, kwin dau oc tisa akêŋ lau batê têŋ ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma

iŋ oc hoc lau têm dindec-ŋga si sac asê. ³² Ma ŋalêŋ tigeŋ, têŋ bêc ŋambu-ŋga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiŋ lau têm kwahic dec-ŋga, ma ŋac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Ŋahu bu lau Ninewa sêŋgô Jona ndê yom ma sem si ŋalôm kwi. Ma kwahic dec, ŋgac naŋ hôc gêlêc Jona su mbo dec, tigeŋ lau kwahic dec-ŋga sem dau kwi dom.”

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê

(Mat 6:22-23)

³³ “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi me tanŋatôc ŋa suc ahuc dom. Mba! Dakêŋ êŋgalêŋ lhu, bu lau naŋ sêsôc sêmeŋ naŋ sêlic ŋawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya ŋawê naŋ tôc seŋ têŋ am. Bocdinaŋ am nem tanôm bu wê am sa lêŋ ŋayham, dec am oc gacgeŋ mbo ŋawê ŋalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêŋ sac-ŋga, dec am gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm. ³⁵ Tu dinaŋ-ŋga dec yob daôm ŋapep bu ŋawê naŋ yêc nem ŋalôm, naŋ mbac e ŋasec sa dom.

³⁶ Ma am bu sap lêŋ ŋawê-ŋga dôŋ ŋapaŋ, ma ndic ahê lêŋ ŋasec-ŋga, dec ŋawê oc nem am nem ŋalôm sambuc ahuc, tôc lam daŋ pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ŋga

³⁷ Yisu gic bata yom dinaŋ su, goc Palêsai daŋ

* **11:31** Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’ Miŋ pi Kwin Siba-ŋga sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13.

kêgalêm in bu neŋ gêŋ whiŋ in. Yisu sôc ŋgac dau ndê andu gi ma ndöc sic ndöc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêŋ gêŋ magoc kêgwasinŋ amba muŋ su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têt in, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele naŋ sêŋgwasinŋ ŋadômbwê-ŋga ŋawasi sa, magoc ŋalôm ŋadômbwi yêc dôŋ yêc. Bu mêtê tamgatu gêŋ ma mêtê sac hóc mac nem ŋalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-ŋga. Anötö naŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋamlic ti gêŋ awê-ŋga naŋ kêmasaŋ ŋalôm-ŋga whiŋ. ⁴¹ Tamwalô lau ŋalôm sawa, ma akêŋ nem ŋalôm sambuc tu anem ŋac sa-ŋga, ma bocdinaŋ dec mac nem ŋamlic ti ŋalôm whiŋ oc ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awê nem gêŋ ôm-ŋga saun-saun hoŋ kóc ti toŋ amanlu, ma akêŋ toŋ tigenŋ ti da têt Anötö. Mac akôm gêŋ saun dinaŋ, tigenŋ mac ahu gêŋ atu sinŋ. Mac amatôc lau si yom ŋapep dom, ma atac whiŋ Anötö su dom. Gêŋ saun naŋ mac akôm, in ŋayham, magoc akôm yêc gêŋ atu-tu whiŋ bocdinaŋ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whiŋ bu andöc lau tiwaê si pôn yêc lôm wê-ŋga, ma atac whiŋ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac naŋ hóc mac nem ŋalôm ahuc, dec mac atôm nom naŋ sêŋsuhunŋ ŋgac batê daŋ yêc

ŋalôm, ma lau sêŋyalê dom ma sêŋsêlêŋ sêmbo ŋahô.”

⁴⁵ Gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm, “Kêdôhônwaga, am sôm yom dinaŋ pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-ŋga whiŋ.” ⁴⁶ Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-ŋga akêŋ yomsu daêsam têt lau naŋ kêt wapac ŋac ŋandô, tigenŋ mac daôm akôm gêŋ daŋ bu anem ŋac sa tu sêhóc ŋawapac dinaŋ-ŋga dom.

⁴⁷ “Oyaê. Mac amasaŋ sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸ Bocdinaŋ mac atôc asê bu mac alic gêŋ naŋ apami sêkôm, naŋ bu ŋayham. ⁴⁹ Anötö kêyalê gêŋ hoŋ, dec hoc yom asê gwananŋ pi mac apami bocdec bu, *‘Aô wanŋinŋ lau propet ma lau aposel sêtêŋ ŋac sêndi, magoc ŋac oc sêndic propet ŋatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têt ŋatô.’* ⁵⁰ Bocdinaŋ mac lau têt dindêc-ŋga oc awêkainŋ ŋagêyô awhiŋ apami, tu propet hoŋ si dac naŋ sêkêc sinŋ-ŋga, têt têt ŋamata-ŋga andô e meŋ. ⁵¹ Aêc, Abel in ŋgac ŋamata-ŋga, ma Sekaria in ŋgac ŋambu-ŋga, propet naŋ ŋac sic ndu yêc lôm dabunŋ, ma alta naŋ kalhac lôm dabunŋ ŋasactô, naŋ ŋalhu. Aêc, aô wasôm têt mac, lau têt kwahic dec-ŋga oc sêtap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-nga bu awhê Anötö ti ndê lêtj sa têtj ñac, magoc mac am ñac sa ñapep dom. Mac atôm lau nañ sêyob ki gatam-nga, ma sêtec bu sêkac sa têtj lau nañ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aňyalê Anötö ti asôc iñ ñapu dom, ma mac alhac lau nañ bu sêňyalê iñ ti sêsôc iñ ñapu, nañ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinañ ma hu andu dau siñ. Ma lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôn yomsu, nañ sic hu sêkêñ kisa iñ ñandô. Ñac sêndac iñ pi gêñ daêsam, ⁵⁴ sêňsahê bu sêtim iñ bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc iñ.

12

*Yisu ndê yom ñatô
(Mat 10:26-33)*

¹ Têtj têtj dinañ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêñgapiñ dau sa. Ma Yisu sôm yom têtj iñ ndê ñgacsêñomi bocdec bu, “Ayob daôm ñapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. Ñac sêsôm yom ñayham magoc ñac dau sêkôm ñandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist nañ tôm bu nem bolom ahuc ñagahô eñ.

² Gêñ hoñ nañ lau sem ahuc, ma gêñ hoñ nañ yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê. ³ Yom bocke nañ mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nañ lau oc sêñgô têtj acsalô. Ma yom nañ mac asôm malô têtj daôm yêc andu ñalôm,

nañ oc sêsôm asê yêc malac lôm. ⁴ Aneñ lau mac aňgô. Atôc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tiñambu ñac sêtôm dom bu sêkôm gêñ dañ tiyham têtj mac. ⁵ Tigeñ aô wasôm têtj mac bu atôc Anötö, ma asôc iñ ñapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, iñ ndê ñaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aô wasôm têtj mac, atôc iñ!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêñ ñambwa. Tigeñ Anötö oc êñhiñ ñac si dañ siñ dom. ⁷ Ma Anötö tac whiñ mac hôc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm iñ sê mac nem kêclauñ hoñ sa timala. Bocdinañ atôc daôm dom.

⁸ “Aô wasôm têtj mac bu asa nañ sôm asê yêc lau aňgô-nga bu iñ kêñ whiñ aô, nañ Ñamalac ndê Atu oc sôm ñamalac dau ndê ñaê asê yêc Anötö ndê añela aňgô-nga. ⁹ Tigeñ asa nañ sêc iñ ndê kêñ whiñ aô-nga ahuc yêc lau aňgô-nga, nañ Ñamalac ndê Atu oc sêc iñ ahuc yêc Anötö ndê añela aňgô-nga bocdinañ. ¹⁰ Asa nañ bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigeñ tiñambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc iñ ndê sac kwi. Tigeñ asa nañ sôm yom sac sambuc pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc iñ ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tiñambu lau oc sêkôc

mac dôṅ tu mac akêṅ whiṅ aõ-ṅga. Ṇac oc sêwê mac atêṅ lau bata Israel-ṅga andi, bu sêmatôc mac yêc ṅac si lôm wê-ṅga. Ma ṅac oc sêkêṅ mac alhac gôliṅwaga ma lau ti ṅaclai aṅgô-ṅga bocdinaṅ. Têṅ ndoc dinaṅ, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têtṅ ṅac-ṅga dom. ¹² Bu Ṇalau Dabuṅ oc êndôhônṅ mac ma kêtṅ yom têtṅ mac tu asôm-ṅga têtṅ ndoc dinaṅ.”

Yom gôliṅ pi ṅgac ti lêlôm

¹³ Ṇgac daṅ yêc lau toṅ atu dinaṅ ṅalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônṅwaga, sôm têtṅ aõ dôwanṅ bu whê damanṅ ndê wapa lêṅsêm kôc ma kêtṅ ṅatô têtṅ aõ.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am ṅgô su naṅ. Anötô kêyalinṅ aõ sa ti am nem ṅgac êmatôc yom-ṅga me ṅgac whê wapa kôc-ṅga dom.” ¹⁵ Goc inṅ sôm têtṅ lau hoṅ, “Ayob daôm ṅapep bu tamgatu wapa nom-ṅga dom. Bu ṅamalac si ṅahu sêmbo tali-ṅga sip awa ti wapa daêsam naṅ sic sa-ṅga, naṅ dom.”

¹⁶ Ma inṅ sôm yom gôliṅ daṅ têtṅ ṅac bocdec bu, “Ṇgac ti lêlôm daṅ mbo, ma gêtṅ naṅ inṅ sô yêc ndê nom gêm ṅandô daêsam andô. ¹⁷ Dec inṅ gauc gêm têtṅ dau, ‘Aõ wakôm sake? Aneṅ andu wakêṅ gêtṅ ṅandô sôc-ṅga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinaṅ dec inṅ sôm, ‘Aõ wakôm gêtṅ bocdec. Aõ wasenṅ andu akwa-kwa hoṅ su, ma wakwê andu

wakuc ṅatô naṅ atu andô. Ma yêc dinaṅ, aõ wandic aneṅ gêtṅ ṅandô ti wapa hoṅ sa. ¹⁹ Ma aõ wasôm têtṅ dauṅ, “Aõ gac gêtṅ ṅayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aõ wanṅwhaṅ dauṅ, ma waneṅ ti wanôm gêtṅ ma watisambuc.” ‘ ²⁰ Magoc Anötô sôm têtṅ inṅ, ‘Am ṅgac gauc mbasi-ṅga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa naṅ am gic sa tu daôm-ṅga, naṅ oc ti asa ndê?’ ” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau hoṅ naṅ sic wapa daêsam sa tu dau-ṅga, magoc sêmbo sêtôm lau ṅalôm sawa tu sêṅyalê Anötô ti ndê mêtê dom-ṅga, naṅ lau gauc mbasi-ṅga bocdinaṅ.”

Dahêgo dauṅ dom

(Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têtṅ inṅ ndê ṅgacsêṅomi, “Bocdinaṅ dec aõ wasôm têtṅ mac, ahêgo daôm tu gêtṅ aneṅ-ṅga, me tu ṅakwê asôc-ṅga dom. ²³ Bu Anötô kêtṅ mac ambo tamli, ma gêtṅ dinaṅ inṅ gêtṅ atu. Gêtṅ daneṅ-ṅga inṅ gêtṅ atu dom. Ma Anötô kêtṅ mac nem ṅamlic ṅagêṅ hoṅ. Dinaṅ inṅ gêtṅ atu, ma ṅakwê asôc-ṅga inṅ gêtṅ atu dom.

²⁴ “Akôc gauc pi mbac ko. Ṇac sêsô gêtṅ dom, ma sic gêtṅ ṅandô sa dom. Ṇac si andu gêtṅ ṅandô-ṅga mbasi, tigeṅ Anötô gôlôm ṅac. Ma Anötô tac whiṅ mac ṅamalac hôc gêlêc mbac hoṅ su. ²⁵ Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu

ndic têku ndê tēm mbo tali-nga? ²⁶ Mac atôm dom bu akôm gêṅ sauṅ andô dinaṅ, bocdinaṅ tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêṅ ṅatô?

²⁷ “Ma akôc gauc pi ṅaola ṅayham naṅ sêpo sêlhac kwanṅ ṅalôm. Sêkôm gwelenṅ dom, ma sêmasaṅ ṅakwê dom, tigenṅ aô wasôm têṅ mac, bu Kiṅ Solomon iṅ sôc ṅakwê ṅayham andô, magoc iṅ ndê gôlôṅ ti ṅawasi hôc gêlêc ṅaola dinaṅ daṅ su dom. ²⁸ O mac lau naṅ akêṅ whiṅ gwalec, aṅgô! Kwanṅ ti ṅaola nom-nga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêṅ ya neṅ su, magoc Anötô kêṅ gêṅ dau ti ṅadalô ṅayham ma yob ṅapep. Ma bocdinaṅ, aṅyalê bu yom ṅandô, Anötô oc yob mac ma kêṅ ṅakwê têṅ mac whiṅ. ²⁹ Ahêgo daôm pi gêṅ aneṅ ti anôm-nga dom, ma ambo ti ṅalôm ṅawapac dom. ³⁰ Lau sambuc naṅ sêṅyalê Anötô dom, naṅ sêhêgo dau pi gêṅ kainṅ dinaṅ ṅapaṅ, magoc Damam undambê-nga kêyalê su bu mac apônnda gêṅ dau. ³¹ Ahêgo daôm tu gêṅ dinaṅ-nga dom, magoc akôm ṅaṅga bu atap malam sa yêc Anötô ndê gôliṅ ṅapu. Ma iṅ oc yob mac tu gêṅ nom-nga-nga whiṅ. ³² O aneṅ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whiṅ bu ti mac nem Kiṅ ma kôc mac sa andôc iṅ ndê gôliṅ ṅapu.”

Taṅsalê awa ṅandô undambê-nga

(Mat 6:19-21)

³³⁻³⁴ “Aô wasôm têṅ mac, bu gameṅ bocke naṅ mac nem awa yêc, naṅ mac oc ahê gauc pi ma atac whiṅ ṅapaṅ. Bocdinaṅ akêṅ nem wapa nom-nga têṅ lau sênemlhi, ma akêṅ nem awa tu anem lau ṅalôm sawa sa-nga. Ma apo gêṅ undambê-nga sa ti nem awa ṅandô, naṅ oc yêc ṅayham ṅapaṅ. Lau kaṅ oc sêtôm dom bu sênem kaṅ, ma gêṅ daṅ oc kôm tisac dom.”

Tamasanṅ dauṅ tu Pômdau mbu meṅ-nga

(Mat 24:42-51)

³⁵⁻³⁶ “Amasaṅ daôm ṅapep. Ambo atôm lau akiṅ naṅ sêsôc ṅakwê gwelenṅ-nga sa, ma sêtuṅ si lam asê ma sêhônṅ si ṅadau bu mbu meṅ akêṅ mwasiṅ nem awê-nga. Têṅ ndoc ṅac si ṅadau mbu meṅ ma êmati gatam, naṅ ṅac oc sêkac gatam sa têṅ iṅ ṅagahô. ³⁷ ṅadau bu mbu meṅ ma tap lau akiṅ sa, naṅ sêmasaṅ dau gwananṅ ma sêhônṅ iṅ sêmbo, dec ṅac oc sêtap mwasiṅ atu sa yêc iṅ. Aô wasôm yomandô, ṅadau dau oc meṅ, sôc ṅakwê tôm lau akiṅ sêsôc, kêṅ ṅac sêndôc tebo, ma nem akiṅ ṅac. ³⁸ ṅadau bu meṅ têṅ timaniṅhu me têṅ ôbwêc lôm, ma tap ṅac sa sem ali ma sêhônṅ iṅ sêmbo, dec iṅ oc êmwasiṅ ṅac êṅlêc. ³⁹ Tigenṅ aṅgô su

naŋ! Lau kaŋ sêkêŋ puc pi ndoc sêmen-ŋga dom. Andu ŋadau daŋ, bu êŋyalê ndoc naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc meŋ, dec iŋ oc yob iŋ ndê andu ŋapep bu ŋgac kaŋ dinaŋ sôc meŋ dom. ⁴⁰ Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm ŋapep ma anem ali ŋapaŋ, bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têtŋ ndoc naŋ mac akêŋ batam, naŋ dom."

⁴¹ Têtŋ dinaŋ Pita sôm, "Pômdau, am sôm yom gôliŋ dinaŋ bu yac ŋgacsêŋomi aŋgô, me bu lau hoŋ sêŋgô?" ⁴² Ma Pômdau ô yom ma sôm, "Mac nem asa iŋ gitôm ŋgac akiŋ ŋayham ma ti gauc? Ŋgac akiŋ kaiŋ dinaŋ ndê ŋadau bu lhö têtŋ gameŋ daŋ ndi, goc iŋ oc kêtŋ iŋ yob lau akiŋ ŋatô ma kêtŋ gêtŋ daneŋ-ŋga têtŋ ŋac tôm ŋandoc. ⁴³ Ma têtŋ ndoc ŋadau mbu meŋ ma tap iŋ sa kôm iŋ ndê gwelen ŋapep mbo, naŋ iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm ŋayham têtŋ iŋ. ⁴⁴ Yomandô! Ŋadau oc kêtŋ iŋ yob iŋ ndê wapa hoŋ. ⁴⁵ Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm têtŋ dau, 'Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô dom.' Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma neŋ gêtŋ ŋawahô ti nôm wain e êŋiŋ iŋ. ⁴⁶ Ŋadau oc mbu meŋ hôc asê têtŋ bêc ti acgatu naŋ ŋgac akiŋ dau kêtŋ bata, naŋ dom. Ma iŋ oc kêtŋ ŋagêyô sac sambuc têtŋ iŋ, ma soc iŋ su ndi bu mbo whiŋ lau naŋ daŋgapêc ma sêkêŋ whiŋ dom.

⁴⁷ "Ŋgac akiŋ naŋ kêtŋyalê

gêtŋ naŋ iŋ ndê ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, tigeŋ tec bu kôm ma kêtŋmasaŋ dau dom, naŋ oc tap ŋagêyô atu sa. ⁴⁸ Magoc ŋgac akiŋ naŋ kêtŋyalê gêtŋ naŋ ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, naŋ dom, dec kôm mêtê sac naŋ gic waê bu iŋ tap ŋagêyô sa, naŋ oc kôc ŋagêyô sauŋ. Lau hoŋ naŋ sêtap mwasiŋ sa yêc Anötö, naŋ iŋ takwê ŋac bu sêkôm gwelen ŋa mwasiŋ dinaŋ e nem ŋandô. Ma ŋac naŋ sêtap mwasiŋ atu sa, naŋ iŋ takwê ŋandô daêsam."

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-ŋga

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ma Yisu gic têtŋ yom ma sôm, "Aô gasip nom gameŋ bu wakêtŋ ya êŋsahê lau nom-ŋga, ma aô atac whiŋ bu ya dau lom asê ŋagahô. ⁵⁰ Aô dauŋ oc wahôc ŋawapac ti ŋandê atu, naŋ gitôm busaŋgu kaiŋ daŋ tu waliŋ-ŋga. Ma aô wapô sim dauŋ ŋandô e gêtŋ dau ŋandô sa. ⁵¹ Gauc nem bu aô gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc. ⁵² Têtŋ kwahic dec ma ndi, lau naŋ sêmbo andu daŋ, naŋ oc sêwhê dau kôc tu aô-ŋga. Lau amaŋdaŋ bu sêmbo, goc lu oc sêkêŋ kisa tö, ma tö oc sêkêŋ kisa lu. ⁵³ Tu aô-ŋga dec ŋac oc sêwhê dau kôc. Damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê oc sêkêŋ kisa dau. Ma lawawê akwa

lu lawawê wakuc oc sêkên kisa dau bocdinaŋ.”

Tanyalê ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sôm têtj lau tonj atu, “Mac bu alic dao yec sambuc daŋ puc pi meŋ, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu êŋsêlêŋ, dec mac asôm bu gameŋ oc ŋandê sa, ma gameŋ ŋandê sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac alic gêtj dalô nom-ŋga ti umbon-ŋga ma mac atôm bu anyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêtj hoŋ naŋ aö gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aö neŋ ŋahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tôm bu mac anjahê gêtj hoŋ tu bu anyalê lêtj bocke iŋ lêtj gitêtj, magoc tu sake-ŋga mac akôm dom? ⁵⁸ Anŋô! Am asa naŋ nem tôp bu yêc ŋamalac daŋ, ma iŋ bu wê am têtj ŋgac êmatôc yom-ŋga, naŋ goc êmsahê bu êmasaŋ yom whiŋ iŋ têtj ndoc amlu anjêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ŋgac dau oc kêtj am têtj ŋgac êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga o c kêtj am têtj ŋgac yob gapoc-walô-ŋga, ma iŋ oc kêtj am sôc gapoc-walô ndi. ⁵⁹ Aö wasôm têtj am bu am oc ndôc gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem tôp hoŋ pacndê.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandinaŋ dom

¹ Têtj ndoc dinaŋ lau ŋatô sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma ŋac

sic miŋ yom pi lau Galili-ŋga ŋatô. Lau dinaŋ sic domba ndu bu sêkên ti da, ma gôliŋwaga Pailot ndê lau sêmeŋ ma sic ŋac ndu ma sêŋgaluŋ ŋac si dac whiŋ domba si dac. ² Yisu ŋgô ŋac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-ŋga dinaŋ si sac hôc gêlêc lau Galili-ŋga ŋatô si sac su, ma bocdinaŋ ŋawapac dinaŋ hôc asê ŋac, a? ³ Aö wasôm, mba! Tigeŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac oc andinaŋ. ⁴ Gauc nem andu baliŋ naŋ lau sêkwê yêc Siloam, naŋ ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinaŋ si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-ŋga si sac, a? ⁵ Aö wasôm têtj mac, mba! Tigeŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac hoŋ oc andinaŋ.”

⁶ Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Yêc ŋgac daŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ daŋ kalhac. Ma ŋgac dau gi kêsâlê a kiŋ ŋandô, magoc tap sa dom. ⁷ Dec iŋ sôm têtj ŋgac naŋ yob iŋ ndê ôm, ‘Tôm yala tö aö gameŋ kasâlê ŋandô yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lêtj dulu, bu a dau pôc gameŋ ahuc ma gêm ŋandô dom.’ ⁸ Tigeŋ ŋgac yob ôm-ŋga sôm, ‘Aneŋ ŋadau, hu siŋ lhac yala daŋ tiyham. Aö wandic gwelec ma wahôc nom pi ŋahu. ⁹ Iŋ bu nem ŋandô têtj yala wakuc, dec oc ŋayham. Ma bu nem

ñandô dom, nan goc am lèn dulu.' "

Yisu kôm awhê bôlin dan nayham sa têt bêt Sabat-nga

¹⁰ Têt bêt Sabat-nga dan, Yisu kédôhôn lau mbo lôm wê-nga dan. ¹¹ Ma awhê dan mbo, nan ñalau sac kôm in ndôc bôlin tôm yala 18. In kêsêlên kênkôn ma gitôm dom bu in lhac solop. ¹² Yisu gêlic in ma ta in meñ, goc sôm, "O awhê daôm, aô bu wasen gêñ nan sô am dôñ, nan su." ¹³ Goc Yisu kên amba sac in, ma ñagahô in kalhac tisolop, ma kêpin Anötö.

¹⁴ Tigen ñgac bata nan yob lôm wê-nga dinan, in tac ñandê bu Yisu kôm awhê dinan nayham sa têt bêt Sabat-nga. Dec in sôm têt lau, "Bêt 6 yêc bu danem gwelen. Mac bu atac whin bu nayham sa, dec amen têt bêt Sabat-nga dom. Amen têt bêt 6 dinan ñadan."

¹⁵ Magoc Pômdau ô in ndê yom ma sôm, "Mac lau atim yom lau-nga. Mac hon akôm gwelen têt bêt Sabat-nga têt ndoc mac ambwala nem donki ti makao su, ma awê ñac sêsa si bu sênôm bu.

¹⁶ Awhê dindec in Abraham ndê apawê dan, ma Sadan sô in dôñ tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec tambwala in su têt bêt Sabat-nga dom?"

¹⁷ Yisu ndê yom dau kôm in ndê ñacyo hon maya atu. Tigen lau daêsam atac nayham pi gêñ nayham hon nan in kôm.

Yom gôlin pi gêñ ñawhê saun

(*Mat 13:31-32; Mak 4:30-32*)

¹⁸ Ma Yisu ndac lau dinan, "Anötö ndê gôlin kêsôwec ñalên bocke? Aô wanem dôhôn pi gêñ sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anötö ndê gôlin gitôm ñawhê saun andô dan, gitôm a soc ñawhê. Ngac dan kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tinambu gêñ dau po ti a atu, ma mbac lolôc-nga sêmen sêhê si ñaic yêc ñasangac."

Yom gôlin pi yist

(*Mat 13:33*)

²⁰ Ma in sôm yom gôlin dan tiyham bocdec bu, "Aô wanem dôhôn Anötö ndê gôlin pi gêñ sake bu wawhê sa? ²¹ Aô wanem dôhôn pi yist, nan awhê dan kên sip plawa lôn atu dan ma kégaluñ. Ma ñasawa saun en yist dinan kôm plawa hon suñ."

Gatam undambê-nga saun andô

²² Tinambu Yisu kêsêlên hêganôn Jerusalem gi. In golom-golom malac atu-tu ti saun-saun hon, ma kédôhôn lau. ²³ Ma ñamalac dan ndac in, "Pômdau, Anötö oc kôc lau tigen-tigen sa sêndôc undambê, me lau daêsam?" Ma Yisu ô yom ma sôm têt lau, ²⁴ "Lau daêsam oc sêñsahê bu sêsôc gatam sêndi, magoc ñac oc sêtôm dom, bu gatam dau saun andô. Bocdinan akôm ñannga bu asôc gatam dau

andi. ²⁵ Andu n̄adau bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, 'Pômdau, l̄ec gatam su t̄eṅ yac.' Magoc iṅ oc sôm t̄eṅ mac bu, 'Mac lau dinaṅ amen̄ akêṅ nde? Aö kayalê mac dom.' ²⁶ Ma mac oc asôm, 'Yac aṅ ḡeṅ ti anôm ḡeṅ awhiṅ am, ma am k̄êdôhôn lau yêc yac mba malac lôm.' ²⁷ Tigeṅ iṅ oc sôm, 'Mac lau dinaṅ amen̄ akêṅ nde? Aö kayalê mac dom. Alhö su yêc aö, mac lau akôm sac-ṅga!' ²⁸⁻²⁹ Têṅ t̄em n̄ambu-ṅga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hoṅ s̄êndöc Anötö ndê gameṅ undambê-ṅga. Ma lau oc s̄emeṅ akêṅ nom ṅabat̄iṅ hoṅ, ma s̄eneṅ mwas̄iṅ atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameṅ ahôc ṅandê-ṅga, ma yêc dinaṅ mac oc ataṅ, ma mac nem lhôm êṅsiṅ pi dau. ³⁰ Aṅgô su naṅ! Lau ṅatô naṅ kwahic dec s̄eti lau n̄ambu-ṅga, naṅ oc s̄eti lau ṅamata-ṅga, ma lau ṅamata-ṅga oc s̄eti lau n̄ambu-ṅga."

Yisu taṅ pi lau Jerusalem-ṅga

³¹ Têṅ ndoc dinaṅ lau Palêsai ṅatô s̄etêṅ Yisu s̄emeṅ ma s̄êsôm, "Hu gameṅ dindec siṅ ma lhö ndi, bu Herod tac whiṅ bu ndic am ndu." ³² Magoc Yisu sôm t̄eṅ ṅac, "Mac andi asôm t̄eṅ Herod, giam pôm dinaṅ, 'Acsalô lec ma laṅsê

aö oc wasoc ṅalau sac su, ma wakôm lau ḡembac ṅayham sa. Ma t̄eṅ b̄ec titö-ṅga aö oc wandic dabiṅ aneṅ gwelenj.' ³³ Aö oc wakôm aneṅ gwelenj t̄ôm b̄ec ṅatô, ma tiṅambu aö watêṅ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ṅga ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinaṅ dec aö gac waê bu wapi wandi wawhiṅ.

³⁴ "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêṅ naṅ iṅ k̄ekiṅ t̄eṅ mac, naṅ mac atuc ṅa hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiṅ bu wandic mac lau sa asôc Anötö ndê ḡoliṅ ṅapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ṅatu sa sôc ṅamakê ṅapu. Tigeṅ mac atec. ³⁵ Bocdinaṅ Anötö oc hu mac ti nem andu siṅ. Ma aö wasôm t̄eṅ mac bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, "Tampiṅ Mesaya naṅ meṅ ḡem Pômdau aṅgô.' "

14

Yisu ḡem ṅgac ṅamlic suṅ daṅ sa

¹ Têṅ b̄ec Sabat-ṅga daṅ, Yisu sôc ṅgac bata daṅ ndê andu gi bu neṅ ḡeṅ. ṅgac bata dau iṅ lau Palêsai si daṅ, ma ṅac si lau ṅatô tatiṅ Yisu s̄embo. ² Yisu ḡelic ṅgac ḡembac daṅ ndöc, naṅ amba ti gahi suṅ. ³ Goc iṅ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ṅga bocdec bu, "Yac bu dakôm lau ṅayham sa t̄eṅ b̄ec Sabat-ṅga, dec oc taṅgili yomsu Sabat-ṅga,

me mba?" ⁴ Nac sem dôṅ ma sêo yom daṅ dom, goc iṅ kêmasec ṅgac ti gêmbac dinaṅ, kôm iṅ ṅayham sa, ma kên iṅ kôlhô gi. ⁵ Ma iṅ ndac ṅac, "Mac nem balê daṅ me donki daṅ bu peṅ sip sê ṅalôm têṅ bêc Sabat-ṅga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê iṅ sa pi meṅ, me ahu iṅ siṅ yêc?" ⁶ Ma ṅac sêtôm dom bu sêo iṅ ndê yom.

Datoc dauṅ sa dom

⁷ Yisu gêlic bu lau naṅ ṅgac bata dau kêgalêm ṅac sa bu sêneṅ gêṅ sêwhiṅ iṅ, naṅ atac whiṅ bu sêndöc pônṅ naṅ gic lau tiwaê ṅawaê. Dec iṅ sôm yom gôliṅ daṅ têṅ ṅac bocdec bu, ⁸ "Lau bu sêkêṅ aheṅ am bu neṅ mwasiṅ nem awhê-ṅga, naṅ ndi ndöc lau tiwaê si pônṅ dom. Mboe mwasiṅ ṅadau kêgalêm ṅgac tiwaê daṅ naṅ hôc gêlêc am su. ⁹ Bu bocdinaṅ dec iṅ oc têṅ am meṅ ma sôm, 'Kêṅ pônṅ ṅayham dindéc têṅ ṅgac atu dindéc.' Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndöc pônṅ ṅambwa. ¹⁰ Boc-dinaṅ lau bu sêkêṅ aheṅ am bu neṅ mwasiṅ, naṅ ndi ma ndöc pônṅ ṅambwa. Ma mboe ṅadau oc meṅ ma sôm têṅ am, 'Aneṅ silip, tisa ma mweṅ ndöc pônṅ ṅayham.' Ma bocdinaṅ iṅ oc po am nem waêm sa yêc ṅacleṅ hoṅ aṅgô-ṅga. ¹¹ Nalêṅ tigeṅ, lau naṅ sêtoc dau sa, naṅ Anötö oc êṅgwiniṅ ṅac. Ma lau naṅ sêṅgwiniṅ dau, naṅ Anötö oc toc ṅac sa."

Tamwasiṅ lau ṅalôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têṅ ṅgac bata dau, "Am bu ndê mwasiṅ bu lau sêneṅ sêwhiṅ am, naṅ kên aheṅ nem silip ti asidôwai, me lau ti lêlôm naṅ sêndöc am nem malac, naṅ dom. Am bu kôm bocdinaṅ, dec tiṅambu ṅac oc sêkêṅ aheṅ am bu neṅ gêṅ whiṅ ṅac, ma mwasiṅ dau ti am nem ṅagêyô. ¹³ Têṅ têm am ndê mwasiṅ daṅ, naṅ kên aheṅ lau ṅalôm sawa ti lau bôliṅ ma lau tapec. ¹⁴ Ma bocdinaṅ am oc tap Anötö ndê mwasiṅ sa. Nahu bu lau dinaṅ sêtôm dom bu sêkêṅ gêṅ daṅ ô nem mwasiṅ têṅ kwahic dec. Magoc têṅ ndoc lau gitêṅ sêtisa akêṅ lau batê-ṅga, naṅ Anötö oc kên ṅagêyô ṅayham têṅ am."

Yom gôliṅ pi mwasiṅ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau naṅ seṅ gêṅ sêwhiṅ Yisu, naṅ si ṅgac daṅ ṅgô Yisu ndê yom dinaṅ ma sôm têṅ iṅ, "Lau naṅ bu sêneṅ mwasiṅ atu yêc Anötö ndê gameṅ undambê-ṅga, naṅ oc atac ṅayham hôc gêlêc." ¹⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Ṅgac daṅ kêmasaṅ mwasiṅ atu daṅ, ma kên aheṅ lau daêsam. ¹⁷ Têṅ mwasiṅ dau ṅabêc iṅ kêkiṅ ṅgac akiṅ daṅ bu sôm têṅ lau naṅ iṅ kêgalêm ṅac sa bu, 'Ameṅ, bu aô kamasan gêṅ hoṅ su.' ¹⁸ Tigeṅ ṅac hoṅ sêtec bu sêmeṅ, dec sêmasan yom têṅ iṅ. Ṅgac

daŋ sôm, 'Aô waloc dom, bu aô gamlhi nom daŋ su, ma kwahic dec aô bu wasa wandi walic. Aô waterŋ am bu hu aô siŋ.' ¹⁹ Ma daŋ sôm, 'Aô waloc dom, bu aô gamlhi makao amanlu, ma kwahic dec aô bu wasa wandi ma waŋsahê ŋac tu sêkôm gwelen-ŋga. Waterŋ am bu hu aô siŋ.' ²⁰ Ma daŋ tiyham sôm, 'Kwahic dec aô gam awhê sa, bocdinaŋ gitôm dom bu waloc.' ²¹ Bocdinaŋ ŋgac akiŋ dau mbu gi ma gic miŋ yom dinaŋ têtŋ iŋ ndê ŋadau. Ma yom dau kôm ŋadau tac ŋandê, dec iŋ kêkiŋ ndê ŋgac akiŋ tiyham ma sôm, 'Ŋagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec sa sêmenŋ bu sênenŋ aô nenŋ mwasiŋ.' ²² Ma ŋgac akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu menŋ ma sôm, 'Aneŋ ŋadau, aô gakôm gitôm am sôm, ma ŋasawa yêc dônŋ yêc.' ²³ Dec ŋadau sôm têtŋ iŋ, 'Sa seŋ ma gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmenŋ. Aô tac whiŋ bu aneŋ andu menhu. ²⁴ Yomandô aô wasôm têtŋ mac, bu lau naŋ aô gakêŋ aheŋ têtŋ ŋamata-ŋga, naŋ si daŋ oc nenŋ aneŋ mwasiŋ dom.' "

Lêŋ tanƙuc Yisu-ŋga

²⁵ Lau daêsam sênsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma iŋ kac dau kwi ma sôm têtŋ ŋac, ²⁶ "Asa naŋ têtŋ aô menŋ ma bu êŋkuc aô, naŋ atac whiŋ aô hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic ŋawaê.

Iŋ bu atac whiŋ damba me dinda, me iŋ nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me iŋ dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aô, dec oc tôm dom bu iŋ ti aneŋ daŋ ma êŋkuc aô. ²⁷ Asa naŋ bu êŋkuc aô, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu êŋkuc aô.

²⁸ "Mac nem daŋ bu kwê andu atu daŋ, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndôc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. ²⁹ Iŋ bu kêŋ alhô sip nom ndi, magoc ndic dabiŋ andu dom, dec lau naŋ sêlic, naŋ oc sêsu iŋ susu, ³⁰ ma sêsôm, 'Ŋgac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiŋ.'

³¹ "Ma kiŋ daŋ bu sa ndi bu ndic siŋ têtŋ kiŋ daŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndôc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê lau siŋ-ŋga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhôt gêlêc kiŋ dinaŋ ndê lau siŋ-ŋga 20,000, me mba. ³² Iŋ bu lic bu ŋac sêtôm dom, dec iŋ oc êŋkiŋ lau wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têtŋ ndoc iŋ mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-ŋga.

³³ "Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep muŋ su, goc amêŋ aŋkuc aô. Asa naŋ tec bu hu iŋ ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aô-ŋga, naŋ oc nditôm dom bu ti aô nenŋ daŋ.

³⁴ "Gwêc so iŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa

tiyham ñalêñ nde? ³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma bocdinañ tambaliñ siñ ñiñga. Mac dañamsuñ bu yêc, nañ anjô aneñ yom.”

15

Yom gôliñ pi domba dañ nañ giñga

(Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-nga ma lau ñatô nañ lau Palêsai sêsam ñac bu lau sac, nañ daêsam sêtêñ Yisu si bu sêngô in ndê yom. ² Ma lau Palêsai ti lau nañ sêndôhôn yomsu, nañ sêtucdiñ Yisu ma sêsôm, “Ngac dau kôc lau sac sa, ma gêñ gêñ whiñ ñac.” ³ Dec Yisu sôm yom gôliñ dañ têtñ ñac bocdec bu, ⁴ “Mac nem ñgac dañ bu yob domba 100, ma in ndê domba dañ bu ñiñga, dec in oc kôm sake? In oc hu 99 siñ sêmbo gameñ gapon, ma êñsalê domba nañ giñga su e in tap sa. ⁵ Ma têtñ ndoc in tap sa, nañ in oc hu sac bakêyac ti atac ñayham atu. ⁶ Ma in oc mbu têtñ ndê andu ndi, ma êñgalêm in ndê lau menpañ in-nga ti ndê silip, ma sôm têtñ ñac, ‘Mac atac ñayham awhiñ aô, bu aô gatap aneñ domba nañ giñga su, nañ sa.’ ⁷ Aô wasôm têtñ mac, bu ñalêñ tigen dinan Anötö ti anjela undambê-nga oc atac ñayham atu tu ñamalac sac dañ nañ gêm ndê ñalôm kwi, hóc gêlêc atac ñayham tu lau gitêñ 99 nañ si yom me

giso tu sênem dau kwi pi-ñga mbasi.”

Yom gôliñ pi mone nañ giñga

⁸ Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê dañ, nañ ndê mone silba amanlu sêndôc. Mone dañ bu ñiñga, dec in oc tun lam asê ma sê andu ña-basac sa, goc êñsalê ñapep e in tap mone dau sa. ⁹ Têtñ ndoc in tap sa su, nañ in oc êñgalêm in ndê silip ti lau menpañ in-nga sêmen sêpitigen ma sôm, ‘Mac atac ñayham awhiñ aô, bu aô gatap mone nañ giñga su, nañ sa.’ ¹⁰ Aô wasôm têtñ mac bu ñalêñ tigen, Anötö ti anjela undambê-nga oc atac ñayham atu, têtñ ndoc ñamalac kôm sac-nga dañ gêm ndê ñalôm kwi.”

Yom gôliñ pi balê nañ giñga

¹¹ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Ngac dañ mbo ma in ndê atungac lu. ¹² Ma balê saun sôm têtñ damba, ‘Daman, wapa lêtñsêm nañ gic aô ñawaê, nañ kêtñ têtñ aô.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêtñ hoñ kôc tu inlu-nga, ma kêtñ têtñ balê saun tôm in ndac. ¹³ Ñasawa saun ma balê saun dau gic in ndê gêtñ hoñ sa, ma kôlhô têtñ gameñ baliñ dañ gi. Ma yêc dindê in kôm gêtñ hoñ tôm in ndê atac whiñ, ma kêtñ in ndê awa ti gêtñ hoñ. ¹⁴ Têtñ ndoc in ndê mone hoñ pacndê, nañ tóbôm atu gêm gameñ dinan ahuc ma in pônnda dau. ¹⁵ Goc in

têḡ ḡḡac atu daḡ yêc gamerḡ dinarḡ gi, ma kêsalê gwelerḡ. Ma ḡḡac dau kêḡ iḡ gôlôm iḡ ndê bôc. ¹⁶ Gêḡ yô iḡ ḡandô, tigerḡ lau sêkêḡ gêḡ daḡ têtḡ iḡ tu neḡ-ḡḡa dom, ma boc-dinarḡ iḡ gauc gêm bu neḡ gêḡ naḡ bôc seḡ. ¹⁷ Tiḡambu iḡ ndê gauc sa, ma iḡ sôm têtḡ dau, 'Damaḡ ndê lau akinḡ sêpônḡa gêḡ danerḡ-ḡḡa dom. Tigerḡ gêḡ yô aô ndu tôm bu wambac ndu-ḡḡa. ¹⁸ Aô walhô wambu watêḡ damaḡ wandi, ma wasôm, "Damaḡ, aô gakôm mêtê sac têtḡ Anötô ma têtḡ am. ¹⁹ Aô ḡḡac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômḡḡac tiyham. Lic aô gitôm am nem ḡḡac akinḡ daḡ." ²⁰ Goc iḡ tisa ma mbu têtḡ damba gi.

"Iḡ kêsêlêḡ mbo seḡ, ma damba gêlic iḡ yêc ahê ma tawalô iḡ ḡandô, dec kêti têtḡ iḡ gi, gôlô iḡ dôḡ ma ḡgutô iḡ. ²¹ Magoc atungac sôm têtḡ iḡ, 'Damaḡ, aô gakôm mêtê sac têtḡ Anötô ma têtḡ am. Aô ḡḡac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômḡḡac tiyham.' ²² Tigerḡ damba sôm têtḡ iḡ ndê lau akinḡ, 'ḡagahô, akôc ḡakwê ḡayham ti atapa bu iḡ sôc, ma akêḡ gôlônḡ amanatu-ḡḡa sôc iḡ amba-atu. ²³ Ma akôc makao ḡatu têtḡ ḡayham daḡ, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasinḡ atu ti atac ḡayham, ²⁴ bu yac gauc gêm bu anerḡ atungac dindêc mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu iḡ mbo

tali. Iḡ ḡinḡa su, ma datap iḡ sa tiyham.' Ma ḡac hoḡ atac ḡayham.

²⁵ "Têtḡ ndoc dinarḡ balê dau dôwa kôm gwelerḡ mbo ôm, ma têtḡ ndoc iḡ mbu meḡ suḡ sa andu, naḡ iḡ ḡgô lau sêtê wê ti sêkôm atac ḡayham atu. ²⁶ Goc iḡ mbwêc ḡḡac akinḡ daḡ meḡ ma ndac iḡ bu, 'Lau lê sêkôm ḡanta ti atac ḡayham tu sake-ḡḡa?' ²⁷ Ma iḡ sôm, 'Am asim meḡ su ma iḡ mbo ḡayham, ma bocdinarḡ dec damam gic makao têtḡ ḡayham daḡ ndu, ma ndê mwasinḡ atu.' ²⁸ Yom dau kôm dôwa tac ḡandê atu, ma iḡ tec bu sôc balanḡ ḡalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwaneḡ iḡ bu sôc ndi. ²⁹ Tigerḡ iḡ sôm têtḡ damba, 'Yala ḡerḡ su aô gam akinḡ ti daḡḡaḡ wambu am. Tigerḡ am kêḡ naniḡ ḡatu me gêḡ saunḡ daḡ têtḡ aô bu wandê mwasinḡ tu anerḡ silip-ḡḡa dom. ³⁰ Kwahic dec am nem atômḡḡac dinarḡ, naḡ kêyainḡ am nem awa ti wapa whinḡ lauwhê seḡ-ḡḡa, naḡ mbu meḡ ma am gic makao tu iḡ-ḡḡa.' ³¹ Magoc damba sôm, 'Anerḡ balê, am mbo whinḡ aô ḡapanḡ, ma anerḡ gêḡ hoḡ ti am nem. ³² Tigerḡ am asim dindêc naḡ yac gauc gêm bu iḡ mbac ndu su, naḡ mbo tali. Iḡ ḡinḡa su, ma datap iḡ sa tiyham. Bocdinarḡ iḡ lêtḡ solop bu yac atac ḡayham atu ma dandê mwasinḡ tu iḡ-ḡḡa.' "

16

Yom gôlinj pi ngac yob wapa-nga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têtj ndê ngacsênjomi bocdec bu, “Ngac ti lêlôm danj mbo, ma lau sic minj têtj inj bu ngac nanj yob inj ndê gêtj, nanj kêyainj inj ndê wapa daêsam. ² Dec inj ta ngac dau meñj, ma sôm têtj inj, ‘Yom bocke dec ganjô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêtj honj sa ma êmasanj bapia wapa-nga bu kêtj têtj aô. Bu aô oc watinj am su yêc gwelenj yob anej wapa-nga.’ ³ Dec ngac yob wapa-nga sôm têtj dau, ‘Aô wakôm bocke? Aô neñ njadau oc soc aô su yêc anej gwelenj. Anej licwalô gitôm dom bu wakôm gwelenj ôm-nga, ma aô mayanj bu wateñ gêtj. ⁴ Aô kayalê gêtj nanj bu wakôm-nga, ma têtj ndoc njadau tinj aô su yêc anej gwelenj, dec lau oc sêkôc aô sa ma sênem yaom aô yêc njac si andu.’ ⁵ Bocdinañ inj mbwêc lau nanj si tôp yêc inj ndê njadau, nanj tigenj-tigenj sêtêtj inj sêmenj. Goc inj ndac ngac ñamata-nga bocdec bu, ‘Am nem tôp bocke yêc aô neñ njadau?’ ⁶ Ma ngac dau sôm, ‘Anej tôp gitôm olib njakwi sip lônj* 100.’ Goc ngac yob wapa-nga sôm têtj inj, ‘Am nem bapia tôp-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic ñagahô, ma to bu am nem tôp gitôm olib

njakwi sip lônj 50.’ ⁷ Goc inj sôm têtj ngac tilu-nga, ‘Am nem tôp bocke yêc?’ Ma ngac dau sôm têtj inj, ‘Anej tôp gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ngac yob wapa-nga sôm, ‘Kôc nem bapia tôp-nga, ma to bu am nem tôp gitôm dalu 80.’

⁸ “Goc njadau kêpinj ngac yob wapa-nga sac dinañ, bu inj kôm gêtj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip njac si lau. Njalênj dinañ njac sêkôm gêtj ti gauc sêhôc gêlêc Anötô ndê lau. ⁹ Awa nom dindec-nga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nga. Magoc aô wasôm têtj mac bu akôc nem awa nom-nga ma anem lau sa, ma njalênj dinañ ahê silip têtj daôm. Tinjambu awa dau oc ninja, magoc njac oc sêkôc mac sa ti atac ñayham têtj ndoc mac andôc undambê.”

¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Asa nanj yob gêtj saunj njapep, nanj oc yob gêtj atu njapep bocdinañ. Ma asa nanj yob gêtj saunj njapep dom, nanj oc yob gêtj atu njapep dom. ¹¹ Bocdinañ mac bu ayob awa nom-nga njapep dom, dec Anötô oc kêtj awa njandô têtj mac tu ayob-nga dom! ¹² Ma mac bu ayob lau njatô si gêtj njapep dom, dec Anötô oc kêtj gêtj danj ti mac nem gêtj dom!

¹³ “Ñamalac danj gitôm dom bu nem akinj njadau lu, bu inj oc tec danj, ma atac

* 16:6 Lônj dinañ lônj atu - tigenj-tigenj gitôm 35-40 lita.

whiŋ daŋ, me oc sap daŋ dōŋ ma pu daŋ. Ma mac bocdinaŋ, gitōm dom bu atoc Anötō ma awa nom-ŋga lu lu sa ti mac nem ŋadau.”

¹⁴ Yisu sōm yom dinaŋ, ma lau Palēsai ŋatō naŋ sēŋgō, naŋ sem tō iŋ. Ŋahu bu ŋac lau atac whiŋ mone-ŋga. ¹⁵ Tigeŋ Yisu sōm tēŋ ŋac, “Yêc ŋamalac aŋgō-ŋga, mac lau dinaŋ atoc daôm sa bu mac lau gitēŋ, magoc Anötō kēyalê mac nem ŋalôm su. Gēŋ naŋ mac lau nom-ŋga atoc sa bu gēŋ ŋayham kêlêc, naŋ Anötō gêlic gitōm gēŋ sac sambuc.”

Yisu puc Anötō ndê yomsu dōŋ

¹⁶ Ma Yisu sōm, “Anötō kēŋ Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sēŋkuc e Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc asê. Tēŋ Jon ndê tēm ma meŋ, naŋ lau sêhoc ŋawaê asê pi Anötō ndê gôliŋ. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötō ndê gôliŋ ŋapu. ¹⁷ Gitōm bu undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ gitōm dom bu Moses ndê yomsu ŋalhô atêc daŋ niŋga. ¹⁸ Ŋgac daŋ bu hu nawhê siŋ ma nem awê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötō aŋgō-ŋga. Ma ŋgac naŋ gēm awê naŋ hu ndê akweŋ siŋ, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Ŋgac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sōm, “Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo, naŋ sôc ŋakwê ŋayham ma po dau

sa ŋa gēŋ ŋayham-ŋayham tōm bêc hoŋ. ²⁰ Ma yêc iŋ ndê andu ŋamakê, ŋgac ŋalôm sawa daŋ ndöc, naŋ ndê ŋaê Lasarus. Gamboc daêsam sem iŋ ŋamlic ahuc, ²¹ ma giam sêmeŋ ma sêndambwê gamboc dau. Iŋ gēŋ yô iŋ, dec iŋ takwê bu neŋ gēŋ ŋapopoc naŋ peŋ akēŋ ŋgac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba. ²² Tēŋ bêc daŋ ŋgac ŋalôm sawa dinaŋ mbac ndu, ma aŋela sêkôc iŋ sa gi ndöc undambê whiŋ Abraham. Ma ŋgac ti lêlôm mbac ndu bocdinaŋ, ma lau sēŋsuhuŋ iŋ. ²³ Iŋ sip lambwam gi ma kêsahê ŋandê atu, dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiŋ iŋ. ²⁴ Goc iŋ ta yom tēŋ iŋ ma sōm, ‘Abaŋ Abraham, tamwalô aô! Êmkiŋ Lasarus bu kēŋ amba-atu sip bu ndi, ma meŋ kēŋ pi aô êmbalaŋ. Ya dindêc kôm aô ŋamlic ŋandê atu.’ ²⁵ Tigeŋ Abraham ô yom ma sōm, ‘Aneŋ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, naŋ am tap gēŋ ŋayham-ŋayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ŋapaŋ. Kwahic dec iŋ mbo ŋayham, ma am tap ŋandê atu sa. ²⁶ Ma gēŋ daŋ tiyham. Yêc hêclu ŋalhu, Anötō kēŋ ŋasawa atu daŋ, dec oc tōm dom bu lau sêtêŋ am sêloc. Ma gitōm dom bu mac nem daŋ lom tēŋ yac meŋ.’ ²⁷ Goc ŋgac dau sōm, ‘Bocdinaŋ aô wateŋ am abaŋ, êmkiŋ

Lasarus têtj aö damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêtj puc aneñ asidôwai amañdañ, bu sênem dau kwi tu bu sêmen ma sêhóc ñandê yêc gameñ dindéc dom.' ²⁹ Magoc Abraham sôm, 'Moses ma Propet si yom yêc bu kêtj puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêtj dañga ñac si yom, dec oc tòm bu sênem dau kwi.' ³⁰ Ma ñgac dau sôm, 'Mba, abañ Abraham! Lau batê si ñgac dañ bu mbu têtj ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.' ³¹ Ma Abraham sôm, 'Ñac bu sêkêtj whiñ yom nañ Moses ma lau propet sêto, nañ dom, dec ñac oc sêkêtj whiñ ñgac nañ tisa akêtj lau batê-ñga, nañ dom.' "

17

Yisu ndê yom ñatô

(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têtj iñ ndê ñgacsêñomi, "Gêñ lêtôm-ñga oc sêmen sêhóc asê. Tigeñ ñamalac asa nañ bu kôc gêtj lêtôm-ñga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi iñ kachu, ma tambaliñ iñ sip gwêc ndi. Ma bocdinañ oc tòm dom bu iñ êntôm aneñ lau sauñ si dañ bu kôm mêtê sac, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

³ "Bocdinañ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa dañ bu kôm sac, nañ goc hec yom iñ. Ma iñ bu nem dau kwi, goc suc iñ ndê sac kwi. ⁴ Iñ bu kôm sac têtj am tidim

7 têtj acsalô tigeñ, magoc tiñambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc iñ ndê sac kwi, nañ dec am suc iñ ndê sac kwi mañ."

⁵ Ma lau aposel sêsôm têtj Pômdau, "Nem yac sa bu akêtj whiñ ñañga." ⁶ Goc iñ ô yom ma sôm, "Mac nem akêtj whiñ bu gêtj sauñ andô nditôm soc ñamatu sauñ dañ, dec oc tòm bu mac asôm têtj a atu dindéc bu, 'Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapon,' ma a dau oc dañga wambu mac."

⁷ Ma Yisu sôm, "Akôc gauc pi ñgac akiñ nañ gic nom me yob domba, ma mbu têtj ñadau ndê andu têtj telha. Iñ ndê ñadau oc sôm têtj iñ bu, 'Mweñ ñagahô, ndöc sic ma neñ gêtj,' a? ⁸ Mba, iñ oc sôm, 'Sôc ñakwê sakiñ-ñga sa, ma êmasañ gêtj bu waneñ, ma nem akiñ aö e aö waneñ ti wanôm gêtj pacndê. Goc tiñambu am daôm neñ ti nôm gêtj.' ⁹ Ma ñadau oc nem dañge ñgac akiñ dau bu iñ dañga wambu iñ ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinañ, têtj ndoc mac akôm gêtj hoñ nañ Anötö gic atu mac, nañ asôm, 'Yac lau akiñ ñambwa. Yac akôm gêtj nañ gic yac ñawaê eñ.' "

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêñ hêganôn malac Jerusalem gi, ma mbo sen nañ yêc gameñ Samaria ti Galili-ñga ñabatiñ. ¹² Iñ hóc asê malac dañ, ma tap launçac 10 ti gêmbac leprasi

sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta in ña awha atu bocdec bu, "Ñadau Yisu, tamwalô yac!" ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, "Andi, ma atôc daôm têtj lau dabuñsiga." Ma têtj ndoc ñac sêlhô s i, nañ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si dañ gêlic bu in ñayham sa su, dec gic hu kêpiñ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têtj Yisu gi. ¹⁶ Ngac dau in ñgac gameñ Samaria-nga, ma in hu dau sip nom yêc Yisu gahi-nga, ma gêm dange in. ¹⁷ Ma Yisu sôm, "Bocke? Mac lau 10 hoñ ñamlic ñayham sa, me? Bocdinañ dec lau 9 sêmbo nde?" ¹⁸ Am ñgac Israel-nga dom, magoc am ñgac tigen dec mbu mweñ ma kêpiñ Anötö." ¹⁹ Ma Yisu sôm têtj in, "Tisa, ma lhö ndi. Am nem kêñ whiñ kôm am ñayham sa."

Anötö ndê gôliñ ñapuc

²⁰ Têtj bêc dañ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliñ oc meñ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, "Têtj ndoc Anötö ndê gôliñ meñ sa tiawê, nañ oc tôm dom bu mac alic gêtj dañ tu kêñ puc mac-nga. ²¹ Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, 'Alic gêtj dau kelec,' me 'Gêtj dau kêlê.' Mba! Anötö ndê gôliñ meñ sa su, ma yêc mac ñalôm."

Yisu ndê bêc mbu meñ-nga
(Mat 24:37-44)

²² Ma in sôm têtj in ndê ñgac-sêñgomi, "Têm oc meñ sa, nañ mac tamkwê bu alic Ñamalac ndê Atu mbu meñ ma mbo whiñ mac tiyham, magoc mac oc alic in dom. ²³ Lau oc sêñsau bu in mbu meñ su, ma sêsôm in mbo gameñ bocdê, me gameñ bocdec. Magoc añgô ñac si yom dau dom, ma añkuc ñac dom. ²⁴ Bu têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ in oc hôc asê ñagahô gitôm sickac hep tigen ma umbon ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigen gêtj ñamata-nga in oc hôc ñandê atu ma lau têtj dindec-nga oc sêtec in.

²⁶ "Têm nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tôm sêmbo têtj Noa ndê têtj. ²⁷ Têtj ndoc dinañ lau señ gêtj ti sênôm gêtj, ma laungac ti lauwhê sem dau e Noa sôc wañ gi. Goc bu atu suñ ma señ ñac hoñ su siñga. ²⁸ Ma oc kain tigen tôm Lot ndê têtj, nañ lau señ ti sênôm gêtj, semlhi gêtj ti sêkêtj gêtj bu lau semlhi, sêsô gêtj ñawhê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtj bêc Lot hu malac Sodom siñ, nañ ya ti †solpa peñ sip akêtj undambê ma señ lau Sodom-nga hoñ su. ³⁰ Ma lau oc sêmbo ñalêtj tigen dinañ têtj bêc nañ Ñamalac ndê Atu mbu meñ ma hoc dau asê. ³¹ Têtj bêc dinañ, oc tôm dom bu lau nañ sêndöc andu ñasactô, nañ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêtj

dan. Ma ñalêñ tigen, oc tòm dom bu lau nañ sêmbo ôm, nañ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ dan. ³² Gauc nem gêñ nañ hóc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa nañ tac whiñ bu sap gêñ nom-nga dôn ñapañ tu mbo tali-nga, nañ oc niñga. Magoc asa nañ hu siñ tu êñkuc aô-nga, nañ oc niñga dom. ³⁴ Aô wasôm têt mac, têt béc nañ Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ ñamalac lu oc sêyêc andu dan, ma Anötö oc kôc iñlu si dan, ma hu dan siñ. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêñ sêmbo, ma Anötö oc kôc dan, ma hu dan siñ.” ³⁷ Yisu ndê ñgacsêñomi sêñgô yom dau su, goc sêndac iñ, “Pômdau, gêñ dinañ oc hóc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmpon sêñgihi sêmbo, nañ tañyalê bu gêñ mbôp dan yêc.”

18

Yom gôliñ pi lêt daten mbec-nga

¹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dan têt iñ ndê ñgac-sêñomi, ma kêdôhôn ñac bu sêteñ mbec tòm béc hoñ, ma takwê bu sêtap ñandô sa ma sêhu siñ dom. ² Iñ sôm, “Ñgac êmatôc yom-nga dan mbo malac atu dan. Iñ töc Anötö dom, ma toc ñamalac dan sa dom. ³ Ma awhê sawa dan ndöc malac dinañ, ma iñ têt ñgac êmatôc yom-nga dau gi ñapañ, ma sôm, ‘Ñamalac dan kêt ñawapac têt aô. Nem aô sa ma

êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Iñ ndac tidim daêsam magoc ñgac dau tec bu nem iñ sa e tiñambu iñ sôm têt dau, ‘Aô gatôc Anötö dom, ma gatoc ñamalac sa dom, ⁵ tigen awhê sawa dindéc ndac aô ñapañ, ma bocdinañ aô wanem iñ sa ma wamatôc iñ ndê yom. Aô bu wakôm dom, dec iñ oc meñ ñapañ e kôm aô lic kam sa.’”

⁶ Ma Pômdau sôm têt ndê ñgac-sêñomi, “Ñgac êmatôc yom-nga dau iñ ñgac gitêt dom, magoc iñ sôm bu nem awhê sawa dinañ sa. ⁷ Mac lau nañ Anötö kêtaliñ mac sa ati iñ ndê, nañ atet mbec têt iñ acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ñgô mac nem mbec ma nem mac sa, a? ⁸ Mba! Aô wasôm têt mac bu iñ oc nem mac sa ñagahô. Tigen, têt ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ iñ oc tap lau ñatô sa, nañ sêsap si sêkêt whiñ iñ-nga dôn sêmbo, me mba?”

Yom gôliñ pi Palêsai ma ñgac kôc takis-nga dan

⁹ Yisu kêtalê bu lau ñatô nañ sêkêt danğa iñ, nañ sêtoc dau sa bu lau gitêt ma sêpu lau ñatô. Bocdinañ iñ sôm yom gôliñ dan bocdec bu. ¹⁰ “Ñgac lu sêtêt lôm dabuñ si, bu sêteñ mbec. Iñlu si dan iñ Palêsai, ma ñgac dan iñ ñgac kôc takis-nga. ¹¹ Palêsai dau tisa kalhac, ma teñ mbec tu dau-nga bocdec bu, ‘Anötö, aô

wanem danje am bu aö gatôm lau ñatô nañ lau sac, nañ dom. Aö gatôm lau kañ dom, me lau nañ sêkôm mêtê sac me mêtê mockaiñ-nga dom. Ma yomandô, aö gatôm ñgac kôc takis-nga dindê dom. ¹² Yêc wake hoñ ñalôm aö gahu gêñ daneñ-nga siñ tidim lu tu gauc nem am-nga. Aö gawhê neñ awa ti wapa hoñ kôc gi toñ amanlu, ma gakêñ toñ dañ ti da têt am.' ¹³ Palêsai teñ mbec bocdinañ, tigen ñgac kôc takis-nga kalhac ahê. In hóc tandô sa têt undambê dom, magoc wec ti ñalôm ñawapac ma teñ mbec bocdec bu, 'Anötö, tamwalô aö ñgac sac dec.' "¹⁴ Goc Yisu sôm, "Aö wasôm têt mac bu Anötö gêlic ñgac kôc takis-nga dinañ ti ñgac gitêñ, ma Palêsai dinañ mba. Nahu bu asa nañ po dau ndê waê sa, nañ Anötö oc êngwiniñ in, ma asa nañ kêngwiniñ dau, nañ Anötö oc toc in sa."

Yisu gêm mbec balêkoc sauñ

(*Mat 19:13-15; Mak 10:13-16*)

¹⁵ Têt béc dañ lau sêkôc si balêkoc sauñ sêtêñ Yisu sêmeñ, bu in kên amba sac ñac. In ndê ñgac-sêñomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. ¹⁶ Tigen Yisu mbwêc ñac sêmeñ ma sôm, "Atec balêkoc dinañ sêtêñ aö sêmeñ, ma alhac ñac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôliñ gic lau nañ sêtôm balêkoc sauñ-sauñ dindec,

nañ ñawaê. ¹⁷ Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nañ bu sôc Anötö ndê gôliñ ñapu nditôm balêkoc sauñ dañ dom, nañ oc nditôm dom bu sôc ndi."

Ñgac bata ti lêlôm

(*Mat 19:16-22; Mak 10:17-22*)

¹⁸ Ma ñgac bata Israel-nga dañ ndac Yisu, "Kêdôhônwaga ñayham, aö wakôm sake, dec tiñambu Anötö oc kôc aö sa wambo tañli yêc undambê?" ¹⁹ Ma Yisu sôm, "Tu sake-nga am sam aö bu ñayham? Anötö tawasê in ñayham. ²⁰ Am kêyalê Moses ndê yomsu, 'Kôm gêñ mockaiñ-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kañ gêñ dom. Sôm yom tasan pi lau dom,' ma 'Toc damam lu dinam sa.' "²¹ Ma ñgac dau sôm, "Aö kakuc yomsu hoñ dinañ têt ndoc aö gambo balê ñapan e kwahic dec." ²² Yisu ñgô yom dinañ ma sôm têt in, "Am pônnda gêñ tigen. Kên am nem wapa hoñ têt lau sênemlhi, ma ndic sam ñawa têt lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tiñambu mweñ ma êmkuc aö." ²³ Magoc ñgac dau ñgô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, nahu bu in ñgac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa

(*Mat 19:23-30; Mak 10:23-31*)

²⁴ Yisu tahê in ma sôm, "Lau ti lêlôm si awa ti wapa

kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu ñagahô. ²⁵ Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ñgac ti lêlôm danj bu sôc Anötö ndê gôlinj ñapu su.” ²⁶ Lau nanj sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasinj nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêñ nanj ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nanj Anötö gitôm bu kôm.”

²⁸ Ma Pita sôm têtj inj, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêtj honj siñ tu anjuc am-ñga.” ²⁹ Ma Yisu sôm têtj inj, “Aô wasôm yom ñandô têtj mac bu asa nanj bu hu andu, me awhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc siñ tu êñkuc aô-ñga, ³⁰ nanj Anötö oc kêñ gêtj kainj dinañ daêsam têtj inj ô, têtj têtj inj mbo nom. Ma têtj têtj ñambu-ñga, Anötö oc kôc inj sa ma kêñ inj ndôc tali ñapanj yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
(*Mat 20:17-19; Mak 10:32-34*)

³¹ Yisu kôc ñgacsêñjomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-ñga, ma sôm têtj ñac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêtj honj nanj lau propet sêto pi ñamalac ndê Atu, nanj oc ñandô sa. ³² Lau oc sêkêtj inj sip lau Rom-ñga amba, ma ñac oc sêsu inj susu, sêkôm inj ñayom, sêhê gasôp pi inj, sêtap inj, ma

sêndic inj ndu. ³³ Magoc inj oc tisa tiyham têtj bêc titô-ñga.” ³⁴ Tigenj ñac sêñyalê yom dau ñahu dom. Ñahu yêc siñ dau têtj ñac, ma ñac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ñgac tapec tandô po asê

(*Mat 20:29-34; Mak 10:46-52*)

³⁵ Yisu ma lau nanj sêñkuc inj sêñsêlêñ e sêsuñ sa malac Jeriko. Ma yêc señ ñamakê ñgac tapec danj ndôc ma tenj gêtj. ³⁶ Ñgac dau ñgô bu lau daêsam sêñsêlêñ sêmbo señ, goc ndac gêtj dau ñahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têtj inj bu Yisu Nasaret-ñga kêsêlêñ mbo señ meñ. ³⁸ Goc inj mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ³⁹ Lau nanj sêñsêlêñ sêmuj Yisu sêhec yom ñgac tapec dau, ma sêsôm têtj inj bu nem dôñ. Magoc inj mbwêc ti ñanja, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ⁴⁰ Yisu kwê dôñ kalhac, ma sôm têtj lau bu sêkôc ñgac dau sêtêtj inj sêmêñ. Ma têtj ndoc inj tigasuc Yisu, nanj Yisu ndac inj, ⁴¹ “Am tac whinj bu aô wakôm sake têtj am?” Ma inj sôm, “Pômdau, aô tac whinj bu tanôtj ñayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj inj, “Tanôm ñayham sa! Am nem kêñ whinj kôm am ñayham sa.” ⁴³ Ma ñagahô ej inj tandô ñayham sa, ma inj kêkuc Yisu ma kêpiñ Anötö. Ma lau honj nanj sêlic gêtj di-

naŋ, naŋ sêmpin Anötö boc-dinaŋ.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êŋsêlêŋ gacgeŋ sa ndi. ² Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam in ndê ɲaê bu Sakias. In ŋgac bata kôc takis-ŋga, ma in dau ndê mone daêsam. ³ In tac whin bu lic Yisu pi ɲandô, magoc in gitôm dom, bu in ŋgac apê, ma lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinaŋ-ŋga in kêti muŋ gi, ma pi a kiŋ daŋ, bu lic Yisu naŋ kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. ⁵ Têŋ ndoc Yisu hôc asê a dinaŋ ɲapu, naŋ tatic ma sôm têŋ in, "Sakias, sip mweŋ ɲagahô! Acsalô dec aô wambo am nem andu wawhiŋ am." ⁶ Goc ɲagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ɲayham, ma sêtêŋ in ndê andu si. ⁷ Magoc lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau sêtucdiŋ ma sêsôm, "Yisu bu ndic ŋgac sac daŋ kêsi!"

⁸ Têŋ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, naŋ ŋgac dau tisa ma sôm têŋ Yisu, "Pômdau lic! Kwahic dec aô wawhé aneŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu, ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ lau ɲalôm sawa. Ma lau naŋ aô kasau ɲac ma gakôc ɲac si mone, naŋ aô waô mone dau tidim hale têŋ ɲac." ⁹ Dec Yisu sôm, "Acsalô lec Anötö ndê mwasin nem lau si-ŋga meŋ pi lau andu dindec-ŋga. Bu ŋgac dindec in

Abraham ndê apangac daŋ whin. ¹⁰ ɲamalac ndê Atu meŋ bu êŋsalê lau naŋ sinŋa su, ma bu nem ɲac si."

Yom gôlin pi mone gol (Mat 25:14-30)

¹¹ Lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, naŋ sêlic bu in suŋ sa têŋ Jerusalem, ma sêkêŋ bata bu têŋ ndoc in hôc asê, naŋ Anötö ndê gôlin oc meŋ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ Yisu gic hu sôm yom gôlin daŋ têŋ ɲac. ¹² In sôm, "Ŋgac ti waê atu daŋ kêmasaŋ dau bu têŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi, bu yêc dindê kiŋ atu oc kêŋ ɲaclai têŋ in bu nem gôlin lau yêc in dau ndê gameŋ. Ma tiŋambu in oc mbu meŋ. ¹³ Boc-dinaŋ in kêgalêm in ndê lau akiŋ amanlu sa, ma kêŋ mone gol daŋ naŋ sêsam bu 'maina' têŋ ɲac tôm gi.* Ma in sôm têŋ ɲac, 'Akôc mone dec sa, ma akôm gwelen pi e nditôm aô wambu wameŋ.' ¹⁴ Magoc in ndê lau sêtec in, ma sêkêŋ lau aheŋ-ŋga ɲatô sêŋkuc in bu sêsôm têŋ kiŋ atu bu, 'Yac atec ŋgac dec bu nem gôlin yac.' ¹⁵ Magoc kiŋ atu ɲgô ɲac si yom dom ma kêŋ ɲaclai têŋ ɲgac dau bu nem gôlin lau, goc in mbu têŋ in ndê gameŋ gi. In hôc asê su, goc kêŋ yom bu in ndê lau akiŋ naŋ in kêŋ mone têŋ ɲac, naŋ sêtêŋ in sêndi. In bu lic ɲac sêkôm gwelen bocke pi mone dau.

* 19:13 Maina tigeŋ gitôm †denarii 100, naŋ gitôm ɲaôli gwelen bêc 100-ŋga.

16 “Ngac akiñ ñamata-nga meñ ma sôm, ‘Aneñ ñadau, aö gakôm gwelen pi am nem mone tigen, ma gatap mone amanlu tiyham sa.’ 17 Ma ñadau sôm, ‘Aneñ ngac akiñ, am kôm ñayham! Am yob gêñ sauñ dindéc ñapep, ma kwahic dec aö wakêñ am nem gôlinj malac amanlu.’

18 “Ma ngac tilu-nga meñ ma sôm, ‘Ñadau, aö gakôm gwelen pi am nem mone tigen, ma gatap mone amañdanj tiyham sa.’ 19 Ma ñadau sôm têt in, ‘Kwahic dec aö wakêñ am nem gôlinj malac amañdanj.’

20 “Ma lau akiñ dau si dan meñ ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigen kelec. Aö kapanj si ñapep. 21 Aö gatöc am, bu am ngac lêlê-nga dom. Am kêñ batam bu kôc gêt ñandô yêc lau nañ am kêñ gêt têt ñac dom. Ma am gic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ am sô gêt ñawhê dom.’ 22 Goc ñadau sôm têt in, ‘Am ngac akiñ sac! Aö wamatöc am wañkuc yom nañ am daôm sôm. Am kêyalê bu aö ngac lêlê-nga dom, ma bu aö gakêñ batan bu wakôc gêt yêc lau nañ aö gakêñ gêt têt ñac dom, ma bu wandic gêt ñandô sa yêc gameñ nañ gasô gêt dom. 23 Tu sake-nga am kôm gwelen pi aneñ mone dom? Oc tôm bu am kêñ aneñ mone têt lau sêyob mone-nga bu sêyob e aö wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkêñ mone ñagec sac mone dau

ñahô ma aö wakôc hoñ sa.’

24 “Ma in sôm têt lau nañ sêlhac sêmpinj, ‘Akôc in ndê mone tigen dinañ su, ma akêñ têt ngac akiñ nañ kôc mone amanlu.’ 25 Magoc ñac sêsôm, ‘Ñadau, in kôc mone amanlu su!’ 26 Goc ñadau sôm, ‘Aö wasôm têt mac bu asa nañ yob gêt nañ aö gakêñ sip in amba, nañ ñapep, nañ wakêñ gêt ñatô tiyham têt in whin. Tigen asa nañ yob ndê gêt ñapep dom, nañ aö wakôc in ndê gêt hoñ su. 27 Ma anğô! Aneñ ñacyo nañ sêtec bu aö wanem gôlinj ñac, nañ akôc ñac sêmeñ, ma andic ñac ndu yêc aö anğon-nga.’ ”

Yisu hôc asê Jerusalem

(*Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15*)

28 Yisu sôm yom dinañ su, ma kêselêñ hêganonj Jerusalem gi, ma in ndê sênomi sêñkuc in. 29 In kêselêñ gi e kêpinj malac lu nañ sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu nañ sêyêc Lôc Olib. Ma in kêkinj ndê ngacsêñom lu 30 ma sôm têt inlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dan sa, nañ sêsô donj kalhac. In donki ñatu wakuc, nañ ñamalac dan ndöc ñahô muñ su dom. Anğapwêc su ma akôc sa amên. 31 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anğapwêc in su, goc asôm têt ñac bu, ‘Pômdau tac whin bu donki dindéc nem in sa.’ ” 32 Boc-dinañ ngac lu dinañ sêsôc

malac dau si, ma sêtap donki dau sa tòm Yisu sôm.
 33 Sêngapwêc donki sêmbo, ma ñadaui sêndac inlu bu, "Amlu angapwêc in tu sake-nga?"
 34 Ma sêsôm, "Pômdau tac whin bu donki dindéc nem in sa."

35 Inlu sêwê donki dau sêtêj Yisu si, ma sêkêj ñac si ñakwê awê-nga sac donki, ma sêkêj in pi gi ndöc ñahô.
 36 Yisu ndöc donki ma kêsêlêj gi, ma lau sêhê si ñakwê yêc sej.
 37 In kêsêlêj gi e hôc asê gamej nañ sej sip akêj Lôc Olib, goc sêjomi toñ atu nañ sêjkuc in, nañ sêmbwêc ti atac ñayham atu, ma sêmpin Anötö pi gêj dalô nañ sêlic.
 38 Sêsôm, "Anötö nem mbec kin nañ meñ gêm Pômdau anğô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!"

39 Palêsai ñatô sêmbo sêwhin lau daêsam dinan, ma sêsôm têtj Yisu, "Kêdôhônwaga, hec yom am nem sêjomi, bu ñac si yom so."
 40 Ma Yisu sôm têtj ñac, "Anğô! Sêjomi bu sênem dôn, goc hoc dindéc oc sêmbwêc asê!"

41 Yisu kêsêlêj gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec tañ pi malac dau.
 42 In sôm, "Tôm ñasawa baliñ su e meñ têtj acsalô lec aö tac whin bu mac lau Jerusalem-nga anyalê lêtj nañ oc tòm bu kêtj mac ambo ti atac malô. Tigen mac nem ñalôm ñadandi ma kwahic dec lêtj

dau yêc sinj dau têtj mac.
 43 Têm oc meñ sa, nañ nem ñacyo oc sêngihi mac ahuc ma sêngili tunbôm ma sêsôc nem malac sêloc.
 44 Ñac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoñ ndu, m a sêsej malac dindéc su e hoc dañ ndöc hoc dañ ñahô tiyham dom. Ñac oc sêkôm bocdinañ, ñahu bu Anötö têtj mac meñ bu nem mac sa, magoc mac anyalê dom."

Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-17*)

45 Têtj ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, nañ in kêsêlêj gi e sôc lôm dabuñ ñabatêmdö gi. Ma in soc lau nañ sêkêj gêtj bu lau sênemlhi, nañ sêsa awê.
 46 In sôm têtj ñac, "Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, 'Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbo-nga,' magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kañ si gameñ."

47 Tôm bêc hoñ in kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau †Skraib nañ sêndôhôn yomsu, ma lau bata Israel-nga sêñsalê lêtj bu sêndic in ndu.
 48 Magoc sêtap lêtj dañ sa dom, bu lau hoñ atac whin bu sêngô in ndê yom, ma sêsap in dôn ñapan.

20

Gêndac pi Yisu ndê ñaclai

nahu

(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

¹ Têṅ tēm dinaṅ Yisu kédôhôn lau, ma gêm mêtê pi ṅawaê ṅayham mbo lôm dabuṅ. Ma dabuṅsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-ṅga sêtêṅ iṅ si, ² ma sêsôm, “Sôm têṅ yac. Am kôc ṅaclai yêc nde, bu kôm gêṅ hoṅ naṅ am kôm? Asa kêṅ têṅ am?” ³ Ma iṅ sôm, “Gêṅ ṅamata-ṅga aô bu wakêṅ gêndac daṅ têṅ mac. Asôm têṅ aô, ⁴ asa kêṅ ṅaclai têṅ Jon dec iṅ kêku lau? Anötö kêṅ ṅaclai têṅ iṅ, me mba?”

⁵ ṅac sem yomgalôm têṅ dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêṅ ṅaclai têṅ Jon,’ dec iṅ oc ndac yac, ‘Tu sake-ṅga mac akêṅ whiṅ Jon dom?’ ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ṅamalac nom-ṅga si gauc ṅambwa, dec lau hoṅ oc sêtuc yac ṅa hoc dambac ndu, bu ṅac sêlic Jon bu Anötö ndê propet daṅ.” ⁷ Bocdinaṅ sêsôm têṅ Yisu bu sêṅyalê Jon ndê ṅaclai ṅahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têṅ ṅac, “Ma bocdinaṅ aô wasôm aneṅ ṅaclai ṅahu asê têṅ mac dom.”

Yom gôliṅ pi lau sêyob ôm wain-ṅga

(*Mat 21:33-46; Mak 12:1-12*)

⁹ Ma Yisu sôm yom gôliṅ daṅ têṅ lau dau bocdec bu, “Ṅgac daṅ sô ôm wain-ṅga daṅ, ma kêṅ têṅ lau ṅatô

bu sêyob. Goc iṅ têṅ gameṅ daṅ gi ma mbo ṅasawa baliṅ. ¹⁰ Têṅ ndoc sêhon wain ṅandô sa-ṅga, iṅ kêkiṅ ṅgac akiṅ daṅ têṅ lau naṅ sêyob iṅ ndê ôm, naṅ gi, bu sêkêṅ wain ṅandô ṅatô têṅ iṅ. Tigeṅ ṅac sic iṅ, ma sêkêṅ iṅ kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc ṅadau kêkiṅ ṅgac akiṅ daṅ tiyham, magoc ṅac sic iṅ ma sêkôm mêtê sac têṅ iṅ, ma sêkêṅ iṅ kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma iṅ kêkiṅ ṅgac titô-ṅga têṅ ṅac gi, magoc ṅac sic iṅ basô, ma sêmasuc iṅ sa awê gi. ¹³ Goc ôm wain-ṅga ṅadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô waṅkiṅ aneṅ balê, naṅ aô atac whiṅ iṅ ndu andô. Mboe ṅac oc sêtoc iṅ sa.’ ¹⁴ Tigeṅ têṅ tēm lau sêyob ôm-ṅga sêlic ṅadau ndê atu kêsêlêṅ meṅ, naṅ sêsôm têṅ dandi, ‘Ṅadau ndê atungac dê oc wêkaiṅ ôm dindéc. Dandic iṅ ndu ma dakôc ôm dindéc su ti yac neṅ.’ ¹⁵ Ma sêmasuc iṅ yêc ôm wain-ṅga, ma sic iṅ ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ṅadau oc kôm sake têṅ ṅac? ¹⁶ Iṅ oc meṅ ma ndic lau sêyob ôm-ṅga ndu, ma kêṅ ndê ôm têṅ lau ṅatô sêyob.” Lau naṅ sêṅgô yom dinaṅ sêsôm, “Mba! Bocdinaṅ dom!” ¹⁷ Magoc Yisu tahê ṅac ma sôm, “Gauc nem yom naṅ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naṅ lau sêkwê andu-ṅga sêtec, naṅ kwahic ti hoc ṅamata-ṅga yêc andu dau.’ Mac aṅyalê yom dau ṅahu, me

mba? ¹⁸ Lau honj nanj sêtiŋ gahi pi hoc dinan e sêpen, nanj oc sêniŋga, ma hoc dau bu penj pi ŋamalac danj, dec oc sec inj popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabuŋsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôliŋ dinan hêganônj ŋac, dec ŋac atac whiŋ bu sêkôc inj dôŋ ŋagahô eŋ. Magoc ŋac sêtôc lau nanj sêmbo sêwhiŋ inj, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga

(*Mat 22:15-22; Mak 12:13-17*)

²⁰ Ma lau bata Israel-ŋga dinan tatiŋ Yisu ŋapep, ma sêkêŋ lau ŋatô bu sêtip inj. Lau sêtip Yisu-ŋga dinan sêŋsau bu ŋac tac whiŋ bu sêŋgô inj ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ danja bu mboe sêŋgô inj sôm yom so danj, dec ŋac oc sêkêŋ inj sip gôliŋwaga Rom-ŋga ndê amba, bu êmatôc inj. ²¹ Ma ŋac sêsôm têtj inj bu, “Kêdôhônjwaga, yac anyalê bu am sôm yom ma kêdôhônj lau ŋalêtj gitêtj. Am toc lau honj sa ŋalêtj tigeŋ, ma kêdôhônj Anötô ndê lêtj têtj lau kêkuc yom ŋandô. ²² Kwahic dec yac bu andac am bu inj solop bu yac dakêtj takis têtj Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim inj, dec sôm têtj ŋac, ²⁴ “Atôc mone silba danj têtj aö.” Ma inj ndac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ŋac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têtj

ŋac, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêtj nanj gic inj ŋawaê, ma atoc Anötô sa ŋa gêtj nanj gic inj ŋawaê.”

²⁶ Ŋalêtj dinan ŋac sêŋsahê bu sêtim inj bu sôm yom so danj yêc lau honj aŋgô-ŋga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu inj ndê yom ti gauc-ŋga, ma ŋac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-ŋga

(*Mat 22:23-33; Mak 12:18-27*)

²⁷ Têtj dinan lau †Sadiusi ŋatô sêtêtj Yisu si. Ŋac lau Israel-ŋga si toŋ danj, nanj sêkêŋ whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ŋac sêkêŋ gêndac danj têtj Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhônjwaga, Moses to yac neŋ yomsu danj bocdec bu. Ŋgac danj bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nanj ŋgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. ²⁹ Têtj têtj danj, asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-ŋga gêm awhê sa, magoc inj mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ŋgac tilu-ŋga gêm awhê sawa dau, tigeŋ mbac ndu ma balêkoc mba. Ŋalêtj tigeŋ ŋgac titô-ŋga e têtj ŋgac ti-7-ŋga honj sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô

sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinan hoj sem in su têt ndoc sêmbo tali."

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têt nac, "Lau têt dindec-nga sem dau, ³⁵ tigen têt têt nambu-nga, lau nan Anötö oc lic bu lau gitêt ma uñ nac sa bu sêndöc tali yêc undambê, nan oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc tøm dom bu nac sêmbac ndu tiyham, bu nac oc sêmbo sêtøm añela. Lau nan Anötö uñ sa sêndöc undambê, nan oc sêti in ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau tøm asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nan in to pi ndoc in gêlic ya golom sa a dan. Têt ndoc dinan in sam Pômdau bu Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö, ma Jakob ndê Anötö. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinan si Anötö? Anötö in lau batê si Anötö dom, in lau tali si Anötö, bu lau hoj si nahu sêmbo tali-nga yêc Anötö."

³⁹ Lau †Skraib natô sêngô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, "Kêdôhôn-waga, am nem yom nayham!" ⁴⁰ Ma tinambu lau sêtöc dau bu sêkên gêndac têt Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(*Mat 22:41-46; Mak 12:35-37*)

⁴¹ Ma Yisu sôm têt nac, "Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec

bu, 'Anötö sôm têt anej Pômdau, "Am ndöc aõ aman andô-nga, ⁴³ e nditøm aõ wakên nem nacyo sêsöc am gahim napu." ' ⁴⁴ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?"

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(*Mat 23:1-7; Mak 12:38-40*)

⁴⁵ Ma yêc lau hoj dinan si anğô-nga, Yisu sôm têt in ndê ngacsênomi, ⁴⁶ "Ayob daôm napep bu anğuc lau Skraib si gêbøm dom. Nac sêsöc nawkê baliñ ma sênsêlên sêmbo malac løm, bu nac atac whiñ bu lau sêtoc nac sa ma sêhê mwalêc nac. Nac atac whiñ bu sêndöc mala namata-nga yêc løm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têt ndoc sênen mwasin-nga. ⁴⁷ Yêc lau hoj anğô-nga, sêten mbec baliñ, magoc têt ndoc lau sêlic nac dom, nan sênsau lauwê sawa bu sêngaho nac si andu su. Anötö oc êmatöc nac ma kên nğagêyö sac andö têt nac."

21

Awhê tuc dan kên da dange

(*Mak 12:41-44*)

¹ Yisu hóc tandô sa ma gêlic lau ti lêløm sêkên si da sip apa da-nga nan kalhac løm dabuñ namakê. ² Ma in gêlic awhê tuc nalom sawa dan kên awa sauñ lu gitøm wan toea lu sip

apa da-nga. ³ Ma in sôm, "Aö wasôm yomandô têt mac, bu yêc Anötö anğô-nga awêhê tuc ñalôm sawa dindêc kêñ da hóc gêlêc lau hoñ si da su. ⁴ Nahu bu lau ti lêlôm sêkêñ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeñ yêc ñac-nga. Tigeñ awêhê dindêc in awêhê ñalôm sawa, ma in kêñ in ndê gêñ hoñ ti da."

Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-nga

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê ñgacsêñomi ñatô sêsôm yom pi hoc ñayham-ñayham ma gôlôn ñayham nañ lau ñatô sêkêñ bu sêñgôlôn lôm dabuñ. Magoc Yisu sôm, ⁶ "Ndoc oc meñ sa, nañ gêñ ñayham hoñ nañ kwahic dec mac alic yêc gameñ dindêc, nañ oc niñga. Nacyo oc sêseñ hoc hoñ su, ma hoc dañ oc ndöc hoc dañ ñahô tiyham dom."

Gêñ wapac têt ñambu-nga-nga

(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

⁷ Ma Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in, "Kêdôhônwaga, ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hóc asê Jerusalem têt têt bocke? Ma gêñ sake oc kêñ puc yac bu têt dau meñ kêpiñ?" ⁸ Ma Yisu sôm, "Ayob daôm ñapep bu lau sêñsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeñ sênem aö anôn ma sêsôm, 'Aö Mesaya dau,' ma 'Têt dau meñ kêpiñ.' Ankuc ñac dom!" ⁹ Ma têt têt mac anğô ñawaê bu lau sic siñ têt

dau, me lau sêli dau sa, nañ atöc daôm dom. Bu gêñ hoñ dinañ gic waê bu meñ sa muñ, magoc têt ñambu-nga yêc dôn yêc." ¹⁰ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, "Kiñ nom-nga oc sêkêñ kisa dau, ma lau akêñ gameñ dañ oc sêndic siñ têt lau akêñ gameñ dañ. ¹¹ Tiyhê oc nem atu, ma tóbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhêc asê gameñ ñatô. Lau oc sêlic gêñ dalô atu-tu yêc umbon, ma gêñ atu-tu nañ oc kôm ñac sêtöc dau atu.

¹² "Gêñ ñamata-nga, lau oc sêkêñ kisa mac, ma sêkêc mac dôn. Tu mac akêñ whiñ aö-nga, dec lau oc sêmatöc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêñ mac andöc gapocwalô. Ma ñac oc sêkêñ mac alhac kiñ ti gôliñwaga anğô-nga bu sêmatöc mac. ¹³ Ndoc dinañ in mac nem têt bu asôm yom asê pi aö. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aö dauñ oc wanem mac sa, ma wakêñ yom ti gauc têt mac. Ma mac nem nacyo oc sêtôm dom bu sêo mac nem yom me sêseñ mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nañ sêkêñ whiñ dom, nañ oc sêhoc mac nem lau ñatô asê, ma sêndic ñatô ndu. ¹⁷ Tu aö-nga dec lau hoñ oc sêtec mac. ¹⁸ Tigeñ Anötö oc yob mac e nem kêclauñ ñandô dañ niñga dom. ¹⁹ Magoc alhac ñanga ma ahu aö siñ dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli ñapañ yêc

undambê.”

*Nawapac gameŋ Judia-
nga*
(Mat 24:15-28; Mak 13:14-
23)

²⁰ “Têŋ ndoc mac alic lau siŋ-nga sêŋgihi Jerusalem ahuc, naŋ dec anyalê bu ŋasawa sauŋ ma ŋac oc sêseŋ malac atu dau su. ²¹ Têŋ ndoc dinaŋ, mac lau naŋ ambo gameŋ Judia-nga naŋ alhõ ŋagahõ api gameŋ lôc-nga andi. Lau naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêhu malac dau siŋ, ma lau naŋ sêmbo gameŋ ŋamakê-nga naŋ sêsôc malac atu dau tiyham dom. ²² Yom hoŋ naŋ lau propet sêhoc asê gwanan pi ŋagêyô naŋ oc tap lau nom-nga sa, naŋ oc ŋandô sa têtŋ têtŋ dinaŋ. ²³ Oyaê. Lauwhê naŋ daê ma lauwhê naŋ sêkêŋ su têtŋ balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têtŋ têtŋ dinaŋ. Ŋawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-nga oc sêŋsahê ŋacyo si atac ŋandê. ²⁴ Lau gameŋ apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ŋatô ndu ŋa bien baliŋ, ma sêŋgaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêŋ lau apa si gameŋ sêndi sêtôm lau gapocwalô-nga. Anötô kêmatin têtŋ bu lau gameŋ apa-nga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-nga, ma ŋac oc sêkôm e têtŋ dau pac-ndê.”

*Ŋamalac ndê Atu ndê bêc
mbu meŋ-nga*
(Mat 24:29-36; Mak 13:24-
31)

²⁵ “Lau oc sêlic gêtŋ dalô ac-nga ti ayô-nga ma tata-nga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsônŋ ma ŋalôm ŋawapac atu. ²⁶ Gêtŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umbonŋ oc wiwic sa, ma tu dinaŋ-nga lau oc sêtôc dau e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêtŋ bocke naŋ oc hôc asê nom-nga. ²⁷ Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêlic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ndôc dao ŋahô ti ŋaclai ma ŋawasi atu. ²⁸ Têŋ ndoc gêtŋ kainŋ dinaŋ bu meŋ sa, naŋ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötô ndê mwasiŋ nem mac si-nga ŋa-ŋandô sa, naŋ meŋ kêpiŋ.”

²⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinŋ danŋ bocdec, “Gauc nem a lanŋ ma a ŋatô. ³⁰ Têŋ ndoc mac alic ŋalaunŋ wakuc bu lêt, naŋ mac anyalê bu ndoc ac-nga meŋ kêpiŋ. ³¹ Ma bocdinaŋ têtŋ ndoc mac alic gêtŋ naŋ aõ gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec anyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ bu Anötô ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê. ³² Yomandô! Lau têtŋ dinaŋ-nga oc sêmbac ndu dom e gêtŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. ³³ Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aneŋ yom danŋ oc niŋga dom.”

Danem ali

³⁴⁻³⁵ Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ŋamalac danŋ êŋlêc bêc ŋambu-nga dau. Bocdinaŋ dec amasanŋ daôm ŋapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêtŋ êŋinŋ mac-nga ma aneŋ gêtŋ ŋawahô me apô

sim daôm tu ñawapac nom-
nga ênlêc dom, bu mboe
gên dau oc hê nem gauc
dôn têt têt bêt ñambu-
nga dau meñ sa. Bu bêt
dau oc hôc asê mac ñagahô,
tôm bêt dañ sip akô sep eñ.
36 Anem ali ma ateq mbec
bu Anötö kêt licwalô têt
mac bu ñawapac hoñ nañ oc
sêhôt asê, nañ ku mac dulu
dom, ma bu mac oc atôm
bu alhac ñamalac ndê Atu
angô-nga ti mayam pac.”

37 Têt ñasawa dinañ Yisu
kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ
ñabatêmdö têt acsalô, ma
in sa gi yêc Lôc Olib têt
ôbwêc. 38 Tôm bêt hoñ lau
daêsam sêtêt lôm dabuñ si
têt bêbêt ganduc, bu ñac
atac whiñ bu sêtêt Yisu ndê
yom.

22

*Judas sôm tidôn bu hoc
Yisu asê*
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-
11)

1 Lau Israel si †Mwasin
Bolom Yist Mba-nga nañ lau
sêsam bu Mwasin Pasowa-
nga, nañ meñ kêpiñ.
2 Ma dabuñsiga atu-tu ti
kêdôhônwaga yomsu-nga
sêñsalê lêt bu sêndic Yisu
ndu gelec, ñahu bu sêtöt
lau. 3 Têt ndoc dinañ Sadañ
sip Judas ndê ñalôm. In
ngac nañ sêsam bu Iskeriot,
ma in ngacsêñomi 12 si dañ.
4 In têt dabuñsiga atu-tu ti
lau sin-nga nañ sêyob lôm
dabuñ, nañ gi, ma ñac sem
yomgalôm pi lêt tu Judas
hoc Yisu asê têt ñac-nga.

5 Goc ñac atac ñayham, ma
sêsôm tidôn bu sênemli in
ña mone. 6 Judas gôlôt ma
kêsâlê ndoc bocke nañ lau
daêsam oc sêmbo sêwhiñ
Yisu dom, dec oc têt bu in
hoc Yisu asê.

*Yisu ndê ngacsêñomi
sêmasañ Mwasin Pasowa-
nga*

(Mat 26:17-19; Mak 14:12-
16)

7 Mwasin Bolom Yist Mba-
nga ñabêt nañ lau Israel
sic domba Pasowa-nga ndu,
nañ meñ hôc asê. 8 Ma
Yisu kêkiñ Pita lu Jon ma
sôm, “Amlu andi ma amasan
Mwasin Pasowa-nga bu
daneñ.” 9 Ma sêndac in,
“Am tac whiñ bu alu amasan
Pasowa yêc nde?” 10 Ma
Yisu sôm têt inlu, “Asôt
Jerusalem andi, ma amlu
oc atap ngac dañ sa, nañ
hôc bu lêt dañ. Ankc
in atêt in ndê ñadau ndê
andu andi, 11 ma asôm
têt andu ñadau, ‘Alu mba
kêdôhônwaga ndac am pi
ñalôm ñaclen-nga, bu in ti
ndê ngacsêñomi bu sêneñ
Mwasin Pasowa-nga yêc
am nem andu.’ 12 Ma in
oc têt ñalôm atu dañ yêc
andu dau ñahô-nga têt
amlu. Tebo ti gên hoñ tu
yac daneñ Mwasin Pasowa-
nga yêc ñalôm dinañ, goc
amlu amasan gên yêc ñalôm
dinañ.” 13 Goc inlu sêsôt
Jerusalem si ma sêtap gên
hoñ sa gitôm Yisu sôm têt
inlu, ma sêmasañ mwasin
Pasowa-nga.

Yisu gic hu Mwasinj Dabun
(*Mat 26:26-29; Mak 14:22-26*)

14 Têj ôbwêc dinañ, Yisu ndöc tebo whiñ lau aposel bu sêneñ Mwasinj Pasowa-nga. 15 Ma inj sôm têtj ñac, "Ñasawa sauñ aö oc wahôc ñandê atu, magoc aö atac whiñ bu waneñ Mwasinj Pasowa-nga dindéc wawhiñ mac muñ. 16 Bu aö wasôm têtj mac, aö waneñ Mwasinj Pasowa-nga tiyham dom e Anötö ndê gôlinj meñ sa tiawê, ma Pasowa dau ña-ñandô meñ sa." 17 Goc inj kôc laclhu wain-nga danj, gêm danje ma sôm, "Akôc ma akêtj lom têtj daôm. 18 Aö wasôm têtj mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e Anötö ndê gôlinj meñ sa tiawê." 19 Ma inj kôc bolom, gêm danje ma pô kôc, goc gic sam têtj ñac ma sôm, "Aö neñ ñandô dau dec, nañ gakêtj tu mac-nga. Aneñ gêtj dindéc tu bu gauc nem aö-nga." 20 Ñac señ gêtj pacndê, goc ñalêtj tigenj inj kôc laclhu wain-nga danj ma sôm, "Lacclu dindéc ti dôhônj pwac wakuc aneñ dac-nga, nañ wakêc siñ tu mac-nga. 21 Tigenj anjô! Ngac nañ bu hoc aö asê, nañ gêtj gêtj ndöc tebo whiñ aö. 22 Bu gêtj nañ oc hôc asê Ñamalac ndê Atu, nañ kêtuc lêtj nañ Anötö kêmasañ gwanañ su, tigenj ngac nañ hoc aö asê, nañ oc tap ñagêyô atu sa. Oyaê!" 23 Goc ñac honj sêndac dandi

pi ñac si asa oc kôm gêtj dau.

Asa ti ngac ñamata-nga
(*Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45*)

24 Ma têtj ndoc dinañ ngac-sêñomi sêseñ dau bu ñac si asa ti ngac ñamata-nga. 25 Goc Yisu sôm têtj ñac, "Lau sambuc si kinj sêtoc dau sa têtj ñac si lau, ma lau nañ sem gôlinj lau, nañ sêsam dau bu lau ñamata-nga. 26 Magoc mac anjuc mêtê kainj dinañ dom. Mac nem asa inj ngac tiwaê, nañ êngwiniñ dau ti ngac waêmbe. Ma asa inj ngac ñamata-nga, nañ ti ngac akinj ñambwa. 27 Mac gauc gêm bocke? Ngac nañ ndöc tebo, ma ngac nañ gêm akinj inj, nañ inlu si asa ti ngac ñamata-nga? Yêc ñamalac anjô-nga, ngac nañ ndöc tebo inj ngac ñamata-nga. Tigenj aö gambo gawhiñ mac gitôm ngac akinj.

28 "Ndoc bocke nañ ñawapac me kisa tap aö sa su, nañ mac ahu aö siñ dom. 29 Bocdinañ tijambu aö wakêtj mac anem gôlinj lau, gitôm Damañ kêtj ñaclai tu wanem gôlinj-nga sip aö dauñ amanj. 30 Ma mac oc aneñ ti anôm gêtj awhiñ aö yêc gameñ undambê-nga, ma mac oc andöc pônj atu ma amatôc Israel si lau ñatonj 12."

Yisu sôm bu Pita oc sêc inj ahuc
(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31*)

31 Ma Yisu gic tēku yom ma sôm, "Saimon, Saimon, Sadañ ndac bu êñsahê mac nem akêñ whiñ bu gēñ ñandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ñapa ti ñandô kôc. 32 Tigeñ aõ gateñ mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kēñ whiñ siñ dom. Ma tiñambu tēñ tēm am nem daôm kwi, nañ puc nem asidôwai dōñ." 33 Dec Pita sôm, "Pômdau, tôm ñac sêkēñ hêclu dasôc gapoc-walô, me sêndic hêclu ndu, aõ wahu am siñ dom." 34 Ma Yisu sôm, "Pita, aõ wasôm tēñ am, ôbwêc dec am oc sêc aõ ahuc tidim tö, ma tiñambu dalec oc tañ."

Ngacsêñomi oc sêtap kisa sa

35 Goc Yisu ndac ñac, "Tēñ ndoc aõ kakiñ mac asa a bu anem mêtê lau, nañ mac akôc talhi mone-nga, ti gata, ma atapa dom. Tēñ ndoc dinañ mac apônda daôm, me mba?" Ma ñac sêsôm, "Mba." 36 Goc Yisu sôm, "Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-nga me gata bu yêc, nañ akôc sa. Ma mac nem bien baliñ bu mbasi, dec akêñ nem ñakwê awê-nga tēñ lau sênemli, goc akôc ña-awa ma anemli bien baliñ dañ. 37 Bu sêto yom dañ yêc bocdec bu, 'Sêlic iñ gitôm lau sac si dañ.' Yom dau hêganôñ aõ, ma gic waê bu ñandô sa. Yomandô, yom nañ sêto pi aõ, nañ oc ñandô sa." 38 Ma ngacsêñomi sêsôm, "Pômdau lic! Bien baliñ lu

dec sêyêc." Ma Yisu sôm, "Gitôm."

Yisu teñ mbec yêc Lôc Olib (Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhu malac Jerusalem siñ, ma sêsa sêtēñ Lôc Olib si. Tēm daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinañ. 40 Iñ hôc asê ma sôm tēñ ñac, "Ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom." 41 Goc iñ hu ñac siñ ma sa ñasawa sauñ gi, pōñ haduc ma teñ mbec bocdec bu, 42 "Damañ, am bu tac whiñ, dec kôc laclu ñawapac-nga dindac su yêc aõ. Tigeñ êmkuc aneñ tac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm." 43 Ma añela undambê-nga dañ hoc dau asê tēñ iñ, ma kôm iñ licwalô sa. 44 Yisu pô sim dau ñandô, ma teñ mbec ñañga, ma iñ ndê waneñ kêc sip nom gitôm dac.

45 Iñ teñ mbec su, goc tisa ma mbu tēñ iñ ndê ngacsêñomi gi, ma gêlic bu ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac si ñalôm ñawapac kôm ñac kwapac. 46 Ma iñ uñ ñac sa goc ndac ñac, "Tu sake-nga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom."

Sêkôc Yisu dōñ (Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dau mbo, ma ngacsêñomi 12 si dañ, nañ sêsam bu Judas, nañ hôc asê ma wê lau toñ atu

sêwhin in. In kêsêlên têt Yisu bu ngutô in, ⁴⁸ magoc Yisu ndac in, "Judas, bocke? Am bu ngutô Namalac ndê Atu tu bu hoc in asê, a?" ⁴⁹ Lau nan sêmbo sêwhin Yisu, nan sêlic gên nan bu hôc asê ma sêndac, "Pômdau, yac andic nac na bien, a?" ⁵⁰ Ma nac si dan puc ndê bien sa ma pa dabun-siga namata-nga ndê ngac akin ndê dangalaun andô-nga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, "Akôm bocdinañ dom!" Ma in kêmasec ngac dau ndê dangalaun, ma kôm in nayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têt dabun-siga atu-tu ti lau bata, ma lau sin sêyob lôm dabun-nga, nan sêmen bu sêkôc in dôn, "Bocke dec mac akôc bien ti gên sin-nga ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ngac kan dan?" ⁵³ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac yêc lôm dabun nagamen, ma mac akôc aô dôn dom. Tigen kwahic dec ti mac nem ndoc, ma naclai nasec-nga gêm gôlin mac."

Pita sêc Yisu ahuc

(*Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴ Nac sêkôc Yisu dôn, ma sêwê in sêtên dabun-siga namata-nga ndê andu si. Ma Pita kêkuc nac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabun-siga dau ndê andu natunlôm, lau natô sêkôm ya golom asê, goc sêndôc sêwhin dau ma sênsulu. Ma Pita gi ndôc sic whin nac. ⁵⁶ Awhê akin dan gêlic Pita ndôc ya nawê, goc

tahê in ma sôm, "In ngac dindêc in kêkuc Yisu whin." ⁵⁷ Tig en Pita pa dau ma sôm, "Awhê! Aô kayalê in dom!"

⁵⁸ Nasawa saun ma namalac dan gêlic in ma sôm, "Am lau nan sênkuc in, nan si ngac dan!" Ma Pita ô yom ma sôm, "Am ngac, mba!"

⁵⁹ Acgatu nasawa dan men gi su, ma namalac dan tiyham sôm ti nanga, "Ngac dindêc in kêkuc Yisu whin! Yomandô! Bu in ngac Galili-nga." ⁶⁰ Magoc Pita sôm, "O ngac daôm! Aô kayalê yom nan am sôm, nan nahu dom!" In sôm yom dinañ mbo, ma mbac dalec tan. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nan Pômdau sôm têt in bocdec bu, "Ôbwêc dindêc am oc sêc aô ahuc tidim tô, ma tinambu mbac dalec oc tan." ⁶² Goc in sa awê gi, ma tan dau ndu.

Lau sin-nga sêsu Yisu susu

(*Mat 26:67-68; Mak 14:65*)

⁶³⁻⁶⁴ Lau sin-nga nan sêkôc Yisu dôn, nan sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc na po, goc sêtap in ma sêndac, "Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?" ⁶⁵ Ma sêpu in ti sêngwinin in na yom sac daêsam.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(*Mat 26:63-68; Mak 14:61-65*)

⁶⁶ Têt bêbêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabun-siga atu-tu ti lau

Skraib sêkac sa sêpitigeŋ, ma sêkêŋ Yisu kalhac ŋac anğô-ŋga. Ŋac sêsôm têt in, ⁶⁷ “Am bu Mesaya dau, dec sôm têt yac!” Ma Yisu sôm têt ŋac, “Aô bu wasôm, dec mac oc akêŋ whiŋ aô dom, ⁶⁸ ma aô bu wakêŋ gêndac daŋ têt mac, dec mac oc aô aneŋ yom dom. ⁶⁹ Tigeŋ, têt kwahic dec ma ndi, Ŋamalac ndê Atu oc ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê amba andô-ŋga.” ⁷⁰ Ma ŋac hoŋ sêsôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aô dauŋ dindéc.” ⁷¹ Goc sêsôm têt dandi, “Yac daŋgô yom naŋ in dau sôm su. Dapônda yom daŋ tu taŋgôliŋ pi in-ŋga dom.”

23

Pailot kêsü Yisu

(*Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16*)

¹ Goc lau hoŋ dinaŋ sêtisa ma sêwê Yisu sêtêtŋ Pailot si. ² Ma ŋac sêŋgôliŋ yom pi in, ma sêsôm, “Ŋgac dindéc gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa. In sôm bu lau sêkêŋ takis têt Sisa dom, ma in toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kiŋ naŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata.” ³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-ŋga si kiŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.” ⁴ Dec Pailot sôm asê têt dabuŋsiga atu-tu ti lau hoŋ, “Aô gatap ŋgac dindéc ndê giso daŋ

sa dom, bu tamatôc in pi-ŋga.” ⁵ Tigeŋ ŋac sêsôm ti ŋaŋga, “In kêdôhôn lau ma gêli ŋac si ŋalôm sa yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ. In gic hu yêc gameŋ Galili-ŋga ma kôm ŋapaŋ e meŋ têt gameŋ dindéc.”

Pailot kêkiŋ Yisu têt Herod Antipas

⁶ Têt ndoc Pailot ŋgô yom dinaŋ, naŋ in ndac ŋac bu Yisu in ŋgac Galili-ŋga, me mba. ⁷ Ma in tap sa bu in ŋgac Galili-ŋga, dec kêkiŋ in têt Herod gi. Herod in ŋgac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, ma in mbo malac Jerusalem têt têt dinaŋ. ⁸ Têt têt Herod gêlic Yisu, naŋ in tac ŋayham atu, bu ŋasawa baliŋ su in tac whiŋ bu lic in. In ŋgô ŋawaê pi Yisu su, ma kêŋ bata bu lic in kôm gêt dalô daŋ. ⁹ In kêŋ gêndac daêsam têt Yisu, magoc Yisu ô yom dom. ¹⁰ Têt dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi in ti ŋaŋga. ¹¹ Goc Herod ti lau siŋ-ŋga sêsü Yisu susu ma sêŋgwiniŋ in. Sêkêŋ in sôc ŋakwê baliŋ gitôm kiŋ sêsôc, ma sêŋkiŋ in mbu têt Pailot gi. ¹² Muŋ-ŋga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc acsalô dinaŋ inlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-ŋga ŋatô sêpitigeŋ, ¹⁴ ma sôm têt ŋac, “Mac akôc ŋgac dau atêt aô

amen, ma asôm bu in gêli lau ñalôm sa. Aô kasahê in yêc mac anôm-nga, ma gatap sa bu yom nan mac anğolin pi in, nan ñahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdina, bu in kêkin in mbu têt yac me. Bocdina wasôm têt mac bu ngac dau kôm giso dan dom bu dandic in ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dina-nga aô wakên ane lau sêhi in ña sô, ma sêhu in sin lhô ndi." ¹⁸ Magoc ñac sêmbwêc atu sêwhin dau bu, "Kôc in sa ma ndic in ndu! Ma hu Barabas sin têt yac." ¹⁹ Barabas in ngac nan ndôc gapocwalô têt ndoc dina, bu in kégili lau bu sêndic sin, ma in gic lau ñatô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whin bu êngapwêc Yisu su, dec sôm yom ñanga tiyham bu nem ñac si ñalôm kwi. ²¹ Magoc ñac sêmbwêc yom ñana, "Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi a!" ²² Goc Pailot sôm têt ñac tidim tō-nga, "Tu sake-nga? In kôm giso bocke? Aô gatap yom dan sa pi in dom, bu dandic in ndu. Bocdina aô wakên ane lau sin-nga sêndic in ñamlic ñandê, ma wahu in sin." ²³ Tige ñac sêmbwêc hóc ahuc ñana, bu sêndic in pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ñapu. ²⁴ In gôlôc ma sôm têt lau sin-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ngac sinjêlêc nan ndôc gapocwalô tu in gic lau ndu-

nga, nan sêngapwêc in su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nan sêtec, nan Pailot kêkin in têt lau sin-nga bu sêndic in ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ñac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc se sêtap ngac dan ñaê Saimon sa. In ngac malac Sairin-nga,* ma in kêsêlêñ mbo se akên game ñamakê-nga bu têt Jerusalem ndi. Lau sin-nga sêkôc Saimon ma sêkên in kêbala a gicso dau kêkuc Yisu.

²⁷ Lau daêsam sênkuc Yisu si, ma lauwê ñatô sêwhin ñac, sêhu dangibo asê pi in ma sêta. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têt ñac, "Mac lauwê Jerusalem-nga, ata aô dom! Tige ata tu daôm-nga, ma tu mac nem balêkoc-nga. ²⁹ Bu ndoc ñawapac-nga oc me sa, nan mac oc asôm bu in gêt ñayham bu lauwê ñatô ñac lauwê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkên su têt balêkoc dom. ³⁰ Têt ndoc dina, lau oc tac whin bu lôc dan tip me ma êngatôc ñac si. ³¹ Gêt nan kwahic dec sêkôm têt aô, nan gitôm sêkên ya gêt a batac. Bocdina ahêgo daôm pi gêt ñac oc sêkôm tinambu-nga, oc nditôm sêkên ya ne a basô."

* 23:26 Sairin - malac dan nan yêc Not (North) Afrika.

³² Lau siŋ-ŋga sêwê ngac sac lu sêwhiŋ Yisu, bu sêndic inlu ndu sêwhiŋ iŋ. ³³ Nac sêsa si e sêhóc asê gameŋ naŋ sêsam bu Nækêcyha, ma yêc dinde ŋac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ngac sac lu sêpi a gicso sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.

³⁴ Têŋ dinaŋ Yisu teŋ mbec ma sôm, "Damaŋ, suc aneŋ ŋacyo si sac kwi, bu ŋac sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm, naŋ dom." Tinambu lau siŋ-ŋga sêpuc gapoc bu sêlic ŋac si asa oc kôc Yisu ndê ŋakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-ŋga bocdinaŋ. Sêlhac ti sem tô iŋ ma sêsôm, "Iŋ gêm lau ŋatô sa. Iŋ bu Mesaya naŋ Anötö kêyalin sa, naŋ nem dau si maŋ." ³⁶ Ma lau siŋ-ŋga sêtigasuc ma sêsu iŋ susu boc-dinaŋ. Sêkêŋ wain ŋamakic têt iŋ, ³⁷ ma sêsôm, "Am bu lau Israel-ŋga si kiŋ, naŋ goc nem daôm si." ³⁸ Nac sêto yom kalhac iŋ ndê a gicso dau ŋahô, naŋ sôm, 'Lau Israel-ŋga si Kiŋ dindéc.'

³⁹ Ngac sac daŋ naŋ kêgalêŋ a gicso dau kêpiŋ Yisu, naŋ su iŋ susu ma sôm, "Am Mesaya dau, a? Bocdinaŋ dec nem daôm si, ma nem alu si awhiŋ!"

⁴⁰ Tigeŋ ngac sac tilu-ŋga hec yom iŋ, ma ndac, "Am töc Anötö, me mba? Yac lau tö dakôc ŋagêyô tigeŋ. ⁴¹ Hêclu dakôc ŋagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ngac dindéc kôm giso

daŋ dom." ⁴² Goc iŋ sôm têt Yisu, "Yisu, têt ndoc am ndöc nem pôt kiŋ-ŋga, naŋ gauc nem aö." ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têt iŋ, "Aö wasôm yomandô têt am bu acsalô lec am oc ndöc †Paradais whiŋ aö."

Yisu mbac ndu

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Têt ac kalhac lhu, ŋasec gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu. ⁴⁶ Têt ndoc dinaŋ Yisu mbwêc awaha atu ma sôm, "Damaŋ, aö gakêŋ aneŋ gatun sip am amam!" Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ngac bata siŋ-ŋga gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, "Yomandô! Ngac dindéc iŋ ngac gitêt!"

⁴⁸ Ma lau daêsam naŋ sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac, dec sêndahiŋ ŋasu ma sêlhô si. ⁴⁹ Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Yisu, ma lauwhê naŋ sêŋkuc iŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlan yêc hoc ŋasun

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Ngac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Josep. Iŋ ndê malac

Arimatiya yêc gameŋ Judia-nga, ma iŋ ngac ŋayham ma gitêŋ naŋ kên bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ lau †Sanedrin-nga si dan, tigeŋ iŋ ŋalôm whiŋ yom naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic iŋ ndu, ti gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom. ⁵² Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlan. ⁵³ Goc iŋ kôc iŋ su yêc a gicso dau, kêpaŋ iŋ ŋa po ŋayham dan, ma kên iŋ yêc sêhô dan. Lau sêlêŋ sêhô dinaŋ gwanan su yêc hoc dan ŋalôm, ma sêkêŋ ngac batê dan yêc sêhô dau muŋ su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê naŋ muŋ-nga sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ meŋ akêŋ gameŋ Galili-nga, naŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic sêhô dinaŋ ti gameŋ naŋ Josep kên Yisu ndê ŋamlan yêc naŋ. Tigeŋ bêc dinaŋ iŋ lau Israel si bêc sêmasaŋ dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga meŋ kêpiŋ. ⁵⁶ Bocdinaŋ lauwhê dinaŋ sêmbu sêtêŋ si andu si, ma sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ ŋatô bu sênem oso Yisu. Ma têŋ bêc Sabat-nga, ŋac sêŋwhan dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24

Yisu tisa
(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-13*)

¹ Sabat meŋ gi su, ma têŋ wake ŋabêc ŋamata-nga, goc lauwhê dinaŋ sêti têŋ bêbêc ganduc. Sêkôc gêŋ

ŋamalu naŋ sêmasaŋ su, ma sêsa sêtêŋ sêhô dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu naŋ Josep kêpi gi tiŋ sê awha, naŋ ndöc ŋamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ŋamlan sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ngac lu ti ŋakwê ŋawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhiŋ ŋac. ⁵ Dec lauwhê sêtöc dau, ma sêwec anŋô andô têŋ nom. Ma ngac lu sêsôm têŋ ŋac, “Tu sake-nga mac anŋsalê iŋ naŋ mbo tali, yêc lau batê si mala? ⁶ Iŋ mbo lec dom, iŋ tisa su. Gauc nem yom naŋ iŋ sôm têŋ mac muŋ su, têŋ têm iŋ mbo gameŋ Galili-nga. ⁷ Iŋ sôm bu lau oc sêhoc ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac si amba, ma ŋac oc sêndic iŋ pi a gicso dau, ma têŋ bêc titö-nga iŋ oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwhê dinaŋ gauc gêm yom naŋ Yisu sôm muŋ su. ⁹ Ma ŋac sêhu sêhô dau siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si, ma sic miŋ yom hoŋ dinaŋ têŋ ngacsêŋomi 11, ma têŋ lau hoŋ naŋ muŋ-nga sêŋkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ŋaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ. Ŋac sic miŋ têŋ lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêŋgô yom dau gitôm yom ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêti têŋ sêhô gi. Iŋ wec bu tîc gwaniŋ sêhô ŋalôm, dec iŋ gêlic po

ɲambwa naɲ yêc. Goc in kôlhô gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêɲ hoɲ dinaɲ.

Yisu hoc dau asê têtɲ ɲgacsêɲom lu

¹³ Têtɲ bêc tigen dinaɲ ɲgac-sêɲom lu sêɲsêlêɲ sêmbo seɲ bu sêtêɲ malac Emeyas sêndi. Seɲ akêɲ Jerusalem têtɲ Emeyas, naɲ ɲasawa gitôm kilometa 11. ¹⁴ Inɲu sem yomgalôm têtɲ dandi, pi gêɲ hoɲ naɲ hôt asê têtɲ têtɲ dinaɲ. ¹⁵ Sêɲsêlêɲ ti sem yomgalôm sêmbo, ma Yisu dau meɲ kêsêlêɲ whiɲ inɲu. ¹⁶ Tigen Anôtô kôm inɲu tandô ɲalêɲ kaiɲ daɲ sa, dec sêɲyalê in dom. ¹⁷ Ma in sôm têtɲ inɲu, “Yom bocke dec amlu asôm têtɲ daôm ma aɲsêlêɲ ambo seɲ?” Goc inɲu sêkwê dôɲ sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inɲu si daɲ naɲ sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Naclêɲ hoɲ naɲ sêmbo Jerusalem têtɲ têtɲ dindêc, naɲ sêɲyalê gêɲ naɲ hôt asê. Bocke dec am kêyalê dom?” ¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêɲ sake?” Ma sêsôm têtɲ in, “Gêɲ naɲ hôt asê Yisu Nasaret-ɲga. ɲgac dau inɲu propet daɲ, ma inɲu kôm gêɲ ma sôm yom ti ɲaclai atu yêc Anôtô ma ɲamalac hoɲ aɲgô-ɲga. ²⁰⁻²¹ Ma yac akêɲ batan su, bu mboe inɲu Mesaya naɲ Anôtô oc êɲkiɲ bu êɲgaho lau Israel-ɲga su yêc lau Rom-ɲga amba. Tigen yac mba dabuɲ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ɲga sêkêɲ inɲu têtɲ lau Rom-ɲga bu

sêmatôt inɲu, ma ɲac sêkic yom bu inɲu mbac ndu, ma sic inɲu pi a gicso dau. Gêɲ hoɲ dinaɲ hôt asê inɲu, ma kwahic dec bêc têtɲ ginja su. ²² Ma bêbêc lec yac mba lauwhê ɲatô sêsôm yom naɲ kôm yac hoɲ asô. Têtɲ bêbêc ganduc, ɲac sêtêɲ sêhôt si, ²³ magoc sêtap inɲu ndê ɲamlan sa dom. Sêmbu sêmeɲ, ma sêsôm bu aɲela sêhoc dau asê têtɲ ɲac, ma sêsôm têtɲ ɲac bu Yisu mbo tali. ²⁴ Lau ɲatô naɲ sêmbo sêwhiɲ yac, naɲ sêsa sêtêɲ sêhôt si, ma sêtap gêɲ hoɲ sa tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têtɲ inɲu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom asê pi gêɲ hoɲ dinaɲ gwanan su, magoc mac akêɲ whiɲ gwalec! ²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hôt ɲawapac hoɲ dinaɲ, ma tiɲambu tap inɲu ndê ɲawasi sa.” ²⁷ Ma Yisu whê inɲu si gauc sa pi yom hoɲ naɲ Moses ti lau propet sêto hêganôn inɲu, e inɲu whê Anôtô ndê yom hoɲ naɲ sêto gwanan pi inɲu, naɲ sa têtɲ inɲu.

²⁸ ɲac sêsuɲ sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu inɲu siɲ, ma êɲsêlêɲ gacgen ndi. ²⁹ Magoc sêteɲ inɲu ti ɲaɲga, ma sêsôm, “Mbo whiɲ alu, bu ac pacndê ma saun oc ôbwêc sa.” ³⁰ Dec Yisu sôt malac dau gi, bu mbo whiɲ inɲu. Ma têtɲ ndoc sêndôt sic bu sêneɲ gêɲ,

naŋ Yisu kôc bolom sa, gêm danŋe ma pô kôc, goc kêŋ têtj iŋlu. ³¹ Ma iŋlu si tandô ŋawa sa, dec sêŋyalê iŋ. Ma ŋagahô eŋ Yisu aŋgô mba. ³² Ma iŋlu sêsôm têtj dandi, “Yomandô. Têtj ndoc iŋ sôm yom têtj hêclu yêc seŋ, ma whê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sa, dec kôm hêclu neŋ ŋalôm kac hêclu ŋandô.” ³³ Goc iŋlu sêtisa ŋagahô, ma sêlhö sêmbu sêtêtj Jerusalem si. Ma sêtap ŋgacsêŋomi 11 sa, ti lau ŋatô naŋ sêmbu sêwhiŋ ŋac. ³⁴ Ma ŋgacsêŋomi sêsôm têtj iŋlu, “Pômdau tisa yomandô, ma iŋ hoc dau asê têtj Saimon!” ³⁵ Goc iŋlu sic miŋ yom pi gêtj naŋ hóc asê yêc seŋ, ma bu iŋlu sêŋyalê Yisu têtj ndoc iŋ pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têtj sêŋomi hoŋ

³⁶ Sêsôm yom dinaŋ sêmbu, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ŋac aŋgô-ŋga, ma sôm têtj ŋac, “Yom malô whiŋ mac.” ³⁷ ŋac sêsö ti sêtöc dandi ŋandô, bu ŋac gauc gêm bu sêlic ŋalau danŋ. ³⁸ Ma iŋ sôm têtj ŋac, “Tu sake-ŋga mac nem ŋalôm ŋawapac, ma gauc gêm yom daêsam? ³⁹ Alic amanŋ ti gahiŋapa, bu aö dauŋ dindéc. Amasec aö, ma alic. ŋalau si ŋamsôm ti ŋakwa mbasi, magoc alic aö neŋ.” ⁴⁰ Iŋ sôm yom dinaŋ, goc tôc amba ti gahiapa têtj ŋac.

⁴¹ ŋac atac ŋayham ba-balec, magoc ŋac gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêtj naŋ hóc asê, naŋ gêtj ŋandô, me mba. Goc iŋ ndac ŋac, “Mac nem gêtj danen-ŋga ndöc?” ⁴² Ma sêkêŋ i tô danŋ naŋ sêpec su, naŋ têtj iŋ. ⁴³ Ma iŋ kôc su, ma gêtj yêc ŋac si aŋgô-ŋga. ⁴⁴ Goc iŋ sôm têtj ŋac, “Gauc nem bu aö gasôm yom têtj mac muŋ su, pi gêtj naŋ kwahic dec ŋandô sa. Têtj ndoc aö gambo gawhiŋ mac, naŋ gawhê sa bu gêtj hoŋ naŋ sêto pi aö yêc Moses ma lau propet si bapia tilhuŋ, ma yêc Buku Wê-ŋga, naŋ gic waê bu ŋandô sa.” ⁴⁵ Ma iŋ whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc. ⁴⁶ Iŋ sôm têtj ŋac, “Sêto yom pi Mesaya bu iŋ oc hóc ŋandê atu ma mbac ndu, ma têtj béc titö-ŋga iŋ oc tisa ma mbo tali tiyham. ⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, ma sêsôm têtj lau bu sêkac si ŋalôm kwi, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi. ŋac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tiŋambu mêtê dau oc sa têtj lau gameŋ apa-ŋga hoŋ. ⁴⁸ Gêtj hoŋ dindéc mac alic gatô su, dec oc ahoc yom ŋandô asê pi gêtj dau awhiŋ. ⁴⁹ Ma alic! Aö oc wakêŋ gêtj naŋ aneŋ Damanŋ gic bata su, naŋ têtj mac. Bocdinaŋ ambo malac dindéc e Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tiŋambu Yisu wê ɲac sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Betani si. Yêc dinaŋ iŋ hôc amba sa, ma gêm mbec ɲac. ⁵¹ Ma têtê têtê iŋ gêm mbec ɲac mbo, naŋ iŋ hu ɲac siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi undambê gi. ⁵² Dec ɲac sêpôŋ haduc ma sêmpinŋ iŋ. Ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac ɲayham atu. ⁵³ Ma tôm bêtê hoŋ, sêkac sa sêmbu lôm dabuŋ ɲabatêmdö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Jon in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, nan kêsêlêñ whiñ Yisu ma mbo whiñ in tòm in ndê bêc mbo nom-nga hon, ma bocdinan dec ñgô yom hon nan in kêdôhôn ma gêlic gwelen nan in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ñgacsêñom dan, nan Yisu atac whiñ ñandô. Lau daêsam sêñyalê bu yom dau hêganôn Jon dau, magoc in tec bu tôc dau tiawê.

Lau ñatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêñ Dalô-nga,' bu in to yom pi gêñ dalô atu-tu nan Yisu kôm. In to yom pi gêñ dalô hon nan Yisu kôm, nan dom. In to yom pi gêñ nan bu whê Yisu sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkiñ têñ in ndê lau Israel-nga. Jon dau whê ndê bapia ñahu sa bocdec bu:

Yom pi gêñ dalô dindéc, nan yêc tu bu mac asam ma akêñ whiñ bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whiñ in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap señ ambo tamli-nga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau nan mbo titêm-

titêm, nan meñ ti ñamalac. In mbo whiñ Damba Anötö têñ ñamata-nga, ma in Anötö dau (1:1). Bocdinan lau nan sêñyalê Yisu tidôn, nan gitôm sêñyalê ti sêlic in Damba dau whiñ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whiñ bu lau nan sêsam in ndê bapia sêtap señ dandöc tanli-nga sa. Ma señ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aö tanwasêñ gati señ bu ñamalac sêtêñ Daman sêndi, ma señ dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têñ têm ñamata-nga nom sambuc dindéc mbasi, nan Yisu nan dasam bu Yom Dau, in mbo. In mbo whiñ Anötö, ma in Anötö dau. ² In mbo whiñ Anötö têñ têm ñamata-nga. ³ Gêñ hon nan yêc, nan in dau kêñ, ma gêñ dan hóc asê ña lêñ dan dom. ⁴ Yac neñ dambo tanli ñahu in dau, ma in dau ti ñamalac nom-nga si Nawê. ⁵ Nawê dau pô gameñ ñasec, ma ñasec gitôm dom bu kôm ñawê dau ahuc.

⁶ Anötö kêkiñ ñgac aheñ-nga dan meñ, nan ndê ñaê Jon. ⁷ In meñ bu hoc yom ñandô asê pi Nawê dau, tu bu lau hon nan sêñgô in ndê yom, nan sêkêñ whiñ Nawê dau. ⁸⁻⁹ Jon in Nawê dau dom, tigeñ in meñ bu hoc yom asê pi Nawê ñandô dau,

nañ oc meñ êñkuc in bu pô ñamalac hoñ.

¹⁰ Nom sambuc dindéc Anötö kên ña in, tigen têt ndoc in hôc asê, nañ lau nom-ñga sênjalê in dom.

¹¹ In ti nom sambuc dindéc ñadau, magoc têt ndoc in meñ, nañ in ndê lau Israel-ñga sêkôc in sa dom.

¹² Magoc lau hoñ nañ sêkôc in sa, ma sêkên whin in, nañ Anötö gêlic ñayham ma kôc ñac sa sêti in ndê balêkoc.

¹³ Sêti in ndê balêkoc ña lêt tôm lau nom-ñga si lêt sêkwê balêkoc asê-ñga dom, me tu ñamalac dau si gauc gêm me atac whin-ñga dom. Mba! Anötö dau kôm ñac sêtiwakuc dec sêti in ndê balêkoc.

¹⁴ In nañ dasam bu Yom Dau sip nom meñ ti ñamalac, ma mbo whin yac. In meñ akên Damba Anötö, ma Damba ndê mwasin ti yom ñandô gêm in ahuc. In Anötö ndê Atu tigen, dec wêkain ñaclai ti ñawasi atu, ma yac alic in ndê ñaclai ti ñawasi dau, nañ su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi in gwanan su bocdec bu, "Ñgac dañ oc êñkuc aô, nañ hôc gêlêc aô su, ñahu bu in mbo wandêc su mbo." Ma têt ndoc in hôc asê, nañ Jon sôm bu, "In ñgac dau dinan dec gahoc yom asê pi in gwanan su."

¹⁶⁻¹⁷ Muñ-ñga Anötö kêmwasin lau Israel-ñga ña yomsu nañ in kên têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi meñ, ma Anötö ndê mwasin gêm in ahuc sambuc, dec yac

hoñ datap mwasin ti yom ñandô sa hôc gêlêc su, yêc Yisu. ¹⁸ Ñamalac dañ gêlic Anötö su dom. Magoc in ndê Atu tigen Yisu †Kilisi, nañ mbo kêpin Anötö dau, in dau in Anötö, nañ sip nom meñ ti ñamalac, ma whê Damba Anötö sa têt yac, dec tanyalê in.

Lau sêndac bata Jon, Nğac Kêku Lau-ñga

¹⁹⁻²⁰ Têt ndoc Jon kêku lau mbo, nañ lau bata Israel-ñga sênkin †dabuñsiga ñatô ti lau †Liwai ñatô akên Jerusalem sêtên in si, ma sêndac in bu, "Am asa?" Jon sêc yom dañ ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, "Aô †Mesaya dom." ²¹ Dec ñac sêndac in, "Bocdinan dec am asa? Am Elaija, a?" Ma in sôm, "Mba!" Goc sêndac, "Am propet gitôm Moses nañ Anötö gic bata bu êñkin meñ, a?" Ma in sôm, "Mba!" ²² Bocdinan sêsôm têt in, "Dec sôm daôm asê têt yac bu am asa. Yac bu akên ñawaê têt lau nañ sênkin yac amen nañ." ²³ Jon ô ñac si gêndac ña propet Aisaya ndê yom dañ, ma sôm, "Ñamalac nañ ta yom yêc gameñ sawa bu, 'Amasan Pômdau ndê señ ti-solop,' nañ aô dauñ dec."

²⁴ Lau Palêsai ñatô sêmbo sêwhin lau nañ lau bata sênkin sêtên Jon si. ²⁵ Sênğô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, "Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet

atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?" ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, "Aô dec kaku lau ña bu, magoc ñgac ña dan oc ênkuc aô, nañ hóc gêlêc aô su. Aô dec ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ñgac akin bu wanğapwêc in ndê atapa ñawalô. Ñgac dau kwahic dec mbo mac ñalhu, magoc mac anjalê in dom."

²⁸ Jon kêku lau mbo malac ña ñaê Betani, nañ yêc Bu Jordan ñadañga mbu têt ac pi-ña. Ma gêt hon ñina hóc asê yêc gameñ ñina.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc ña tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêñ têt in meñ, ma sôm, "Alic ñgac dê! In †Anötö ndê Domba, nañ Anötö kêñ bu kôc ñamalac si sac su. ³⁰ In ñgac dau nañ aô gasôm yom pi in muñ su, bu ñgac ña dan oc ênkuc aô meñ, nañ hóc gêlêc aô su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Muñ-ña aô ña ña neñ gauc sa pi in dom, tigeñ kwahic dec aô gameñ kaku lau ña bu, tu bu watôc in asê têt lau Israel-ña." ³²⁻³³ Jon sôm yom ñina su, goc gic têt yom ma whê yom sa bocdec bu, "Yomandô. Muñ-ña aô ña ña neñ gauc sa pi in dom, tigeñ Anötö nañ kêkin aô bu wanğu lau ña bu, nañ sôm têt aô bu, 'Am oc lic Ñalau Dabuñ sip têt ñgac ña meñ. Ma ñgac dau ñina oc ênku lau ña Ñalau Dabuñ.' Tinambu aô galic Ñalau Dabuñ gêm

balusi anğô ma sip akêt un-dambê têt ñgac ñindec meñ ma mbo whin in. ³⁴ Aô tanêt galic gêt ñina hóc asê ñgac dau su, ma tu ñina-ña kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têt mac bu in Anötö ndê Atu."

Yisu ndê ñgacsêñomi ñamata-ña

³⁵ Ñagalañsê Jon mbo bu dau ñadali ma in ndê †ñgacsêñom lu sêmbo sêwhin in. ³⁶ Yisu kêsêlêñ meñ, ma Jon tahê in ma sôm, "Kec, Anötö ndê Domba dê." ³⁷ Têt ndoc ñgacsêñom lu sêngô Jon ndê yom ñina, nañ sêhu in sin ma sênkuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu inlu sênkuc in, dec ndac, "Bocke dec amlu ankcuc aô?" Goc inlu sêsôm, "Rabai, am yêc nde?" (Ñaê †Rabai danem kwi bu 'Kêdôhôn-waga.') ³⁹ Ma in sôm, "Ameñ ma alic." Goc inlu sêñsêlêñ sêwhin in si, ma sêlic gameñ nañ in yêc. Sêhóc asê têt telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocñina dec sêmbo sêwhin in.

⁴⁰ Ñgac lu nañ sêngô Jon ndê yom ma sênkuc Yisu, nañ si ña in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Ñagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têt in, "Yac atap †Mesaya sa su." (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc in wê Saimon s a têt Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, "Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aô wasam am bu Kepas."

(Njê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têj njagalaŋsê Yisu tisa ma gi tap njac dan njê Pilip sa. Pilip inj njac akên malac Betsaida yêc gamej Galili-nga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whiŋ. Yisu gauc gêm bu têt Galili ndi, dec sôm têt Pilip, "Mweŋ êmkuc aö." ⁴⁵ Goc Pilip gi tap njac dan njê Natanael sa, ma sôm têt inj bu, "Mesaya nan Moses ti lau propet sêto yom pi inj muŋ su, nan yac atap inj sa su. Inj Josep ndê atu Yisu akên malac Nasaret." ⁴⁶ Natanael ngô su goc ndac, "Nasaret? Gêj njayham bocke oc meŋ akên malac njambwa dinaŋ?" Dec Pilip sôm, "Mweŋ ma lic."

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têt inj meŋ, ma sôm yom pi inj bocdec bu, "Yomandô! Inj njac Israel-nga nan yom tasan dan yêc inj ndê njalôm dom." ⁴⁸ Dec Natanael ndac inj, "Am kêyalê aö njalên bocke?" Ma Yisu sôm têt inj, "Pilip mbwêc am dom eŋ, ma aö galic am ndöc a atu dan njahu." ⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, "Kêdôhônwaga, am Anötö ndê Atu. Am yac lau Israel-nga mba Kiŋ." ⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têt inj, "Aö gasôm bu galic am yêc a dan njahu ma tu dinaŋ-nga dec

am kêj whiŋ. Am oc lic gêj atu-tu hôc gêlêc inj dinaŋ su." ⁵¹ Ma inj gic têt ku yom ma sôm, "Yom njandô aö wasôm têt mac. Tinambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Namalac ndê Atu oc ti seŋ bu Anötö ndê njela sêsip sêpi-nga."

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nan yêc gamej Galili-nga sêndê mwasiŋ tu njac dan bu nem awhê-nga. Yisu dinda mbo whiŋ njac, ma ² sêkêj aheŋ Yisu ti ndê njacsêngomi bu sêneŋ mwasiŋ dau sêwhiŋ. ³ Ma lau seŋ ti sênôm gêj sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têt inj bu, "Nac si wain pacndê su." ⁴ Goc Yisu sôm têt inj, "O awhê! Tu sake-nga am sôm têt aö? Aneŋ ndoc meŋ sa su dom." ⁵ Tigeŋ Yisu dinda sôm têt lau akiŋ bu, "Gêj bocke nan inj bu sôm têt mac, nan akôm."

⁶ Yêc mwasiŋ dau njamala, lôŋ bu-nga 6 sêlhac. Lôŋ dinaŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-nga si mêtê sêngwasin dau njawasi sa yêc Anötö anjô-nga. ⁷ Ma Yisu sôm têt lau akiŋ, "Akên bu sip lôŋ hoŋ dinaŋ e meŋhu." ⁸ Sêtac bu sip e meŋhu su, goc inj sôm têt njac, "Anjati sa ma akên

* **1:42** Njê 'Kepas' nan Yisu kêj têt Pita, inj Yom †Hibru dan, nan danem kwi bu 'hoc.' Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

têḡ mwasiḡ ḡadau êḡsahê." Ma sêkôm gitôm iḡ sôm.
 9 Mwasinḡ ḡadau kêsahê bu naḡ Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meḡ akêḡ nde. Tigeḡ lau akiḡ naḡ sêtac bu sip lôḡ, naḡ dec sêḡyalê. Mwasinḡ ḡadau kêsahê su, goc mbwêc ḡac gêm awêḡ-ḡa meḡ, ma sôm têḡ iḡ, 10 "Lau hoḡ sêkêḡ wain ḡayham têḡ lau sênôm muḡ e tac ḡayham sa, goc sêkêḡ wain ḡambwa kêkuc. Tu sake-ḡa am kêgamiḡ wain ḡayham kalhac e tiḡambu?"

11 Yisu kôm gêḡ dalô ḡamata-ḡa dinaḡ yêc malac Kana, naḡ yêc gameḡ Galili-ḡa. Gêḡ dau tôc iḡ ndê ḡawasi ti ḡaclai asê, ma iḡ ndê ḡgacsêḡomi sêkêḡ whiḡ iḡ. 12 Ma tiḡambu Yisu lu dinda ma asii ti ḡgacsêḡomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc ḡatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuḡ

(Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Têḡ têm dinaḡ lau Israel-ḡa si om atu †Mwasinḡ Pasowa-ḡa meḡ kêpiḡ. Tu dinaḡ-ḡa Yisu pi Jerusalem gi. 14 Iḡ hôc asê su, ma yêc lôm dabuḡ ḡabatêḡndô, iḡ gêlic lau sêhoḡ makao ti domba ma balusi bu lau sênemlihi, ma lau ḡatô sêḡdôc tebo bu sêo lau apa si mone ḡa lau Israel-ḡa si mone. 15 Dec iḡ gêm bochiḡ wac ti po

ma kêbulu ḡac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhiḡ. Ma iḡ tac lau sêo mone-ḡa si tebo sa, ma kêbalip ḡac si mone babalip. 16 Goc iḡ hec yom lau balusi-ḡa ma sôm têḡ ḡac, "Akôc nem balusi dinaḡ asa awê andi! Damaḡ ndê andu yêc bu lau sênemlihi gêḡ sêmbo-ḡa dom. Mac akôm sac sambuc!" 17 Têḡ dinaḡ iḡ ndê ḡgacsêḡomi gauc gêm Anôtô ndê yom daḡ naḡ sêto yêc bocdec bu:

Aô neḡ atac whiḡ tu am nem andu-ḡa, mbô aô neḡ ḡalôm sa ḡapaḡ.
[BW 69:9]

18 Ma lau bata Israel-ḡa sêḡdac Yisu ma sêsôm, "Asa kêḡ ḡaclai têḡ am bu kôm gêḡ dinaḡ? Kôm gêḡ dalô daḡ bu tôc am nem ḡaclai ḡahu asê têḡ yac." 19 Yisu ô ḡac si awê ma sôm, "Aseḡ lôm dabuḡ dindéc su, ma aô oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tō." 20 Goc sêsôm, "Muḡ-ḡa lau sêkôm gwelêḡ sêkwê lôm dabuḡ dindéc-ḡa gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc tō?" 21 Sêsôm yom dinaḡ bu ḡac sêḡyalê dom bu lôm dabuḡ naḡ iḡ sôm yom pi, naḡ iḡ dau. 22 T iḡambu, têḡ ndoc Yisu tisa akêḡ lau batê-ḡa, naḡ iḡ ndê sêḡomi gauc gêm iḡ ndê yom dinaḡ. Ma têḡ dinaḡ sêkêḡ whiḡ yom naḡ iḡ sôm, ma sêkêḡ whiḡ Anôtô ndê yom naḡ sêto yêc muḡ su, pi iḡ ndê mbac ndu ma tisa-ḡa.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtj Om Pasowa-nga, ma lau daêsam sêlic gêtj dalô hoj nañ inj kôm, dec sêkêtj whinj inj. ²⁴⁻²⁵ Tigenj Yisu kêyalê ñamalac si gauc ti yom hoj nañ yêc ñac si ñalôm. Inj pônnda ñamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinañ-nga inj whê dau sa sambuc têtj ñamalac danj dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ñgac bata danj mbo Jerusalem, nañ ndê ñaê Nikodemas. Inj mbo lau †Palêsai si toj, ma inj lau bata †Sanedrin-nga si danj whinj. ² Têtj ôbwêc danj, Nikodemas têtj Yisu gi, ma sôm têtj inj, “O Kêdôhônwaga. Yac alic gêtj dalô hoj nañ am kôm, dec anjyalê bu am kêdôhônwaga danj nañ Anötö kêkinj meñ. Nahu bu Anötö bu mbo whinj ñamalac danj dom, dec oc tôm dom bu ñamalac dau kôm gêtj dalô gitôm nañ am kôm.”

³ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têtj am. Ñamalac danj bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu inj mbo †Anötö ndê gôlinj ñapu.”

⁴ Goc Nikodemas sôm têtj inj, “Ñamalac andô danj oc tiwakuc ñalêñ bocke? Oc tôm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôc inj tiyham, me?” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom ñandô têtj am. Ñamalac danj bu tiwakuc

ña bu ma ña Ñalau Dabun dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anötö ndê gôlinj ñapu. ⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigenj g itôm bu kôm ñamalac danj tiwakuc ma kêtj ñalôm wakuc têtj inj. ⁷ Aô gasôm têtj am bu mac atiwakuc tiyham ña ñaclai undambê-nga mañ. Am sö tu yom dinañ-nga dom. ⁸ Mbu kêsêlêñ kêkuc Anötö ndê atac whinj. Am gitôm bu ngô ñakêcsia, tigenj am kêyalê mbu ñahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabun ndê gwelenj kôm lau sêtiwakuc-nga, nañ kainj tigenj.”

⁹ Nikodemas ngô yom dinañ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinañ oc ñandô sa ñalêñ bocke?” ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhônwaga mêtê-nga danj, ma bocke dec am kêyalê yom dindac ñahu dom? ¹¹ Aô wasôm yom ñandô têtj am. Gêtj nañ aô ti lau nañ sênkuc aô nañ anjyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêtj nañ yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom. ¹² Aô gasôm yom têtj mac pi gêtj nom-nga, magoc mac akêtj whinj dom. Ma aô bu wasôm yom têtj mac pi gêtj undambê-nga, dec oc akêtj whinj ñalêñ bocke? ¹³ Ñamalac danj pi undambê gi bu êñyalê gêtj undambê-nga dom, tigenj Ñamalac ndê Atu, nañ sip akêtj undambê meñ, nañ

kêyalê. ¹⁴ Muñ-nga, têt ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nañ Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hôc sa pi lôlôc gi. Ma ñalêñ tigen, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc in sa pi lôlôc ndi. Lêñ dinañ gic in ñawaê, ¹⁵ tu bu lau hoñ nañ sêkêñ whin in, nañ oc sêtap señ sêndôc tali ñapañ-nga sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whin lau nom-nga ndu andô, dec kêñ ndê Atu tigen mbac ndu tu ñac-nga, bu lau hoñ nañ sêkêñ whin in, nañ oc sêninga dom, magoc sêtap señ sêndôc tali-nga sa. ¹⁷ Anötö kêñ ndê Atu sip nom meñ bu êmatôc lau dom, magoc kêñ in meñ bu ti lêñ nem lau si-nga. ¹⁸ Lau nañ sêkêñ whin in, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nañ sêkêñ whin dom, nañ gitôm sêmatin dau si yom tidôn su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, ñahu bu ñac sêkêñ whin Anötö ndê Atu tigen dom. ¹⁹ Ma ñac si matôc dau ñahu bocdec bu. Ñawê ñandô sip nom meñ, tigen sêtec ñawê dau ma atac whin lêñ ñasec-nga, ma sêsap mêtê sac dôñ ñapañ. ²⁰ Lau hoñ nañ sêkôm mêtê sac, nañ sêtec bu ñawê dau pô ñac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dinañ-nga sêtigasuc ñawê dau dom. ²¹ Magoc lau nañ sêñkuc yom ñandô, nañ sêtêñ ñawê

sêmen ma gacgeñ sêmbo dinañ. Ma tu dinañ-nga lau hoñ sêlic yêc awê bu ñac sêkôm mêtê ñayham tôm Anötö kêñ ñaclai têt ñac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dinañ su, goc Yisu ti in ndê ñgacsêñomi sêhu Jerusalem sin, ma sêsa si sêmbo gameñ ñamakê-nga yêc gameñ Judia-nga. Ma yêc dindê in mbo whin ñac ma sêñku lau. ²³ Têt ndoc dinañ Jon mbo malac Aenon, nañ yêc suñ sa têt Salim. Bu ñagapon ñayham poc gameñ dinañ, ma tu dinañ-nga Jon mbo dinañ, ma kêku lau nañ sêtêñ in si. ²⁴ Têt ndoc dinañ Jon mbo awê, sêkêñ in ndôc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sêñomi ñatô ma ñgac bata Israel-nga dañ sêsen dau pi lêñ lau sêñgwasin dau ñawasi sa yêc Anötö aŋgô-nga. ²⁶ Dec sêtêñ Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, muñ-nga am hoc yom asê pi Yisu, têt ndoc in hôc asê am yêc Bu Jordan ñadañga. Kwahic dec yac aŋgô bu lau hoñ sêtêñ in si, bu in êñku ñac.” ²⁷ Jon ô ñac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba gwelen gitôm Anötö dau kêñ sip alu aman. ²⁸ Mac aŋyalê yom hoñ nañ aô gasôm têt mac su. Aô gasôm bu aô dauñ Mesaya dom, magoc Anötö kêkin aô gamuñ in gameñ.

* 3:14 Yom pi mboc ñagatu nañ Moses kêñ pi a dañ, nañ asam yêc Nam 21:4-9.

29 Lau honj bu sê têtj Yisu sêndi, dec oc solop. Bu ñac gitôm awhê nanj sêmatinj inj ndê yom bu nem ñgac, ma Yisu inj gitôm ñgac nem awhê-ñga dau. Aô gitôm ñgac dau ndê silip, nanj atac ñayham kêlêc têtj ndoc ñgac nem awhê-ñga hôc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinañ kwahic dec aô neñ atac ñayham tu Yisu-ñga gêm aô ahuc sambuc. 30 Ma inj solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma aneñ waêñ tisaunj. 31 Inj sip akêñ undambê meñ, dec hôc gêlêc lau honj su. Aô dec, aô ñamalac nom-ñga ma aô neñ ñahu yêc nom, ma bocdinañ gasôm yom tôm ñamalac nom-ñga. Magoc inj sip akêñ undambê meñ, 32 ma sôm yom ñandô pi gêtj nanj inj gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc inj ndê yom sa dom. 33 Ñamalac bocke nanj kôc inj ndê yom sa, nanj tôc asê bu inj gêlic Anötô ndê yom bu yom ñandô eñ. 34 Ñahu bu inj nanj Anötô kêkinj sip nom meñ, nanj sôm Anötô dau ndê yom asê. Ma Anötô kêgaminj inj ndê Ñalau têtj inj dom. 35 Damba tac whinj inj ndê Atu kêlêc, dec kêñ gêtj honj sip inj amba. 36 Ma asa nanj kêñ whinj Atu, nanj Anötô gic bata su, bu inj oc mbo tali ñapanj. Tigenj asa nanj kôc inj sa dom, nanj Anötô ndê atac ñandê yêc inj dôñ yêc, dec inj oc lic undambê dom."

4

Yisu lu awhê Samaria-ñga dan

1-2 Têtj ndoc dinañ Yisu mbo whinj inj ndê ñgacsêñomi, ma ñac sêñku lau. Inj dau kêku lau danj dom. Magoc lau Palêsai sêngô ñawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam nanj êlêmê sêñkuc inj, nanj sêhôt gêlêc Jon ndê sêñomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêngô ñawaê dinañ, ma bu sêkêñ kisa inj, 3 ma bocdinañ dec inj hu gameñ Judia-ñga sinj, bu mbu têtj Galili ndi. 4 Yisu gauc gêm tidônj bu ho señ nanj gic lau †Samaria-ñga si gameñ kôc, dec inj ti ndê ñgac-sêñomi sêñsêlêñ sêmbo señ dinañ. 5 Ñac sêñsêlêñ e sêsunj sa lau Samaria si malac atu danj ñaê Sika. Malac dau yêc kêpinj nom ñasawa danj nanj muñ-ñga andô, Jakob kêñ têtj inj ndê atu Josep. 6 Ma sê nanj Jakob kwê tu sêtap bu sa-ñga, nanj yêc malac dau ñamakê. Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhôt asê sê bu-ñga dau têtj ac kac lhu, ma sêñsêlêñ señ balinj su e Yisu kwapac sa, dec inj ndôc sic ndôc dinañ. 7-8 Ma inj ndê ñgacsêñomi sêhu inj sinj ma sêsôt malac dau si, bu sêñsalê gêtj sêneñ-ñga.

Malô goc awhê Samaria-ñga danj sa meñ bu têtj bu. Ma Yisu sôm têtj inj, "Gitôm bu am kêñ bu têtj aô wanôm?" 9 Goc awhê dau

ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ngac Israel-nga ndac aö awê Samaria-nga bu wakêñ bu têtñ am nôñ?” (In sôm yom dinañ, ñahu bu lau Israel m a lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbo ahê dau.)¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aö gandac bu têtñ am. Am bu êmyalê aö neñ ñahu, ma mwasiñ nañ Anötö kêtñ ñambwa, dec am oc ndac bu têtñ aö, ma aö wakêñ bu nañ oc kêtñ ñamalac sêndöc tali, nañ têtñ am.”¹¹ Awhê dau ngô yom dinañ, goc sôm, “O ñadau. Bu tali-nga nañ am sôm yom pi, nañ am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindéc baliñ andô.¹² Abañ Jakob ti ndê atui, ma in ndê makao ti domba hoñ sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, nañ hôc gêlêc in dindéc nañ Jakob kêtñ têtñ yac, nañ su?”

¹³ Dec Yisu sôm têtñ in, “Lau hoñ nañ sênôm bu nom-nga, nañ bu oc yô ñac tiyham.¹⁴ Magoc lau nañ sênôm bu nañ aö wakêñ têtñ ñac, nañ bu oc yô ñac tiyham dom. Mba. Bu nañ aö wakêñ têtñ ñac, nañ oc ti bubata nañ êmbulup pi ñac si ñalôm, ma ñac oc sêndöc tali ñapan.”¹⁵ Têtñ dinañ awê dau sôm, “O ñadau, kêtñ bu dinañ têtñ aö. Ma bocdinañ dec bu oc yô aö tiyham dom, ma wasa wameñ tôm bêc hoñ bu watê bu yêc sê bu-nga dindéc tiyham

dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtñ in, “Am mbu ndi ma ta nem akwen, ma amluambu amen.”¹⁷ Ma awê dau sôm, “Aneñ akwen mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akwen mba.¹⁸ Bu am gêm ngac amañdañ su, magoc sêhu am siñ. Ma ngac nañ kwahic dec am mbo whiñ in, nañ ti am nem akwen dom. Am sôm yom ñandô.”¹⁹ Têtñ dinañ awê dau sôm, “Ñadau, aö g alic bu am propet dañ.²⁰ Muñ-nga yac lau Samaria-nga mba abañi sem akiñ Anötö yêc lôc dindéc. Tigeñ mac lau Israel-nga asôm bu gameñ tigeñ yêc tu lau sênem akiñ Anötö-nga, nañ yêc Jerusalem.”²¹ Goc Yisu sôm, “O awê! Aö wasôm yom ñandô têtñ am. Ndoc oc meñ sa, nañ lau nañ sem akiñ Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akiñ in sêmbo lôc dindéc, me bu sêmbo Jerusalem.”²² Mac lau Samaria-nga am akiñ Anötö, magoc mac anyalê in dom. A nôtö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-nga, ma tu dinañ-nga yac anyalê in nañ yac am akiñ.²³ Yomandô! Ndoc nañ bu meñ sa, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sem akiñ Anötö ñalêñ solop, nañ oc sênem akiñ in ti Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ti lêtñ yom ñandô-nga. Damañ Anötö dau kêsâlê lau nañ sem akiñ in ñalêñ bocdinañ.²⁴ In dau in ñalau, dec ñalêñ

tigen yêc bu lau sênem akin in, nan sênem akin in ti Nalau Dabun ndê ñaclai, ma ti lên yom ñandô-nga."

²⁵ Goc awhê dau sôm, "Aô kayalê bu Mesaya nan sêsam bu Kilisi oc meñ. Ma têt ndoc in meñ, nan in oc whê gêt hon sa têt yac."

²⁶ Ma Yisu sôm, "Aô Mesaya daun gasôm yom têt am."

²⁷ Têt dinan Yisu ndê ngac-sênomi sêmbu sêmên, ma sêlic bu in sôm yom whin awhê dan, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si dan sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têt awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu in tac whin gêt sake lec dom.

²⁸ Awhê dau hu in ndê lôn bu-nga sin kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma in sôm têt in ndê lau, ²⁹ "Ameñ ma alic ngac dan! In kêyalê gêt hon nan aô gakôm, ma sôm asê têt aô. Oc mboe in Mesaya dau?" ³⁰ Goc ñac sêhu malac dau sin ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têt ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, nan ngacsênomi sêsôm têt Yisu, "Kêdôhônwaga, yac akôc gêt tu am neñ-nga."

³² Magoc in sôm têt ñac, "Aô neñ gêt daneñ-nga yêc, nan mac anyalê dom."

³³ Goc sêndac dandi bu, "Mboe lau dan sêkên gêt daneñ-nga têt in su, me?"

³⁴ Ma Yisu sôm têt ñac, "Aô danan wambu in nan kêkin aô gameñ, ma wandic

dabin in ndê gwelen. Anen gêt daneñ-nga dau dinan. ³⁵ Anô su nan. Têt ndoc mac asô gêt ñawhê sip ôm, nan mac asôm bu, 'Ayô hale su goc yac oc dandic gêt ñandô sa.' Tigen aô wasôm têt mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêt ñandô ôm-nga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec ngac gic gêt ñandô sa-nga kôm in ndê gwelen mbo. Ma gêt ñandô nan in gic sa, nan lau nan sêkên whin ma sêtap señ sêmbo tali-nga sa. Tu dinan-nga in nan sô gêt ñawhê, lu in nan gic ñandô sa, nan lu-lu atac ñayham sa sêwhin dau. ³⁷ Yom gôlin dan yêc bocdec, 'Ñamalac dan sô gêt ñawhê, ma dan tiyham gic gêt ñandô sa.' Yom dau in yom ñandô, ma hêganôn gwelen ñawaê ñayham-nga whin. ³⁸ Bu aô kakin mac bu andic gêt ñandô sa yêc ôm nan mac asô dom. Lau ñatô sêkôm gwelen atu tu sêsô gêt-nga, dec mac atap ñac si gwelen ña-ñandô sa."

Lau Samaria-nga daêsam sêkên whin Yisu

³⁹ Têt ndoc awhê Samaria-nga dinan sôm yom asê pi Yisu têt lau malac-nga bu, "In sôm gêt hon nan aô gakôm su, nan asê têt aô," nan lau Samaria-nga daêsam sêkên whin Yisu. ⁴⁰ Ma têt ndoc sêsa sêtên in si, nan sêten in ñapan bu mbo whin ñac. Dec in mbo whin ñac gitôm bêc lu. ⁴¹ In sôm yom whin lau

malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkên whiņ in. ⁴² Ma sêsôm têt awê dinaņ, “Têt ñamata-nga yac aņgô yom naņ am sôm pi in, dec akêt whiņ in. Magoc kwahic dec yac aņgô in dau ndê yom, ma yac aņyalê pi ñandô, bu in ñgac naņ Anötö kêkiņ bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hôc asê gameņ Galili-nga

⁴³ Bêc lu dinaņ pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlên gi e hôc asê gameņ Galili-nga. ⁴⁴ Muņ-nga in sôm asê bu yêc propet daņ ndê gameņ, in ndê lau oc sêtoc in sa dom. ⁴⁵ Magoc têt ndoc in hôc asê Galili, naņ lau dinaņ sêkôc in sa ti atac ñayham. Nahu bu ñac sêmbo Jerusalem têt ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêt hoņ naņ in kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê daņ ñayham sa

(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

⁴⁶ Têt têt Yisu mbo gameņ Galili-nga, naņ in sôc malac Kana gi tiyham, malac naņ muņ-nga in gêm bu kwi ti wain. Têt ndoc dinaņ ñgac bata Rom-nga daņ mbo malac Kapenaom, ma in ndê atuņgac gêmbac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêmbac atu e kêpiņ bu mbac ndu. Ma ñgac bata dau ñgô ñawaê bu Yisu meņ akêt gameņ Judia-nga ma hôc asê Galili. Tu dinaņ-nga dec in têt in gi, ma ndac in bu têt malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau ñayham sa.

⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêt dalô atu-tu dom, dec oc akêt whiņ dom.” ⁴⁹ Magoc ñgac bata dau teņ in tiyham ma sôm, “O ñadau, mweņ ñagahô! Bu mba, aneņ balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têt in, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ñgac dau kêt whiņ Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têt têt in kêsêlên mbo seņ, naņ in ndê lau akiņ ñatô sêsa akêt Kapenaom sêmên ma sêtap in sa. Ma sêsôm têt in bu, “Am nem balê ñayham sa su.” ⁵² Dec in ndac ñac bu, “Acgatu ñasawa bocke ma balê dau ñayham sa?” Ma ñac sêsôm têt in, “Alhabêc, têt ac ho dau, naņ gêmbac hu in siņ ma in ñamlic ñalhuc sa.” ⁵³ Têt dinaņ damba ndê gauc sa bu acgatu ñasawa dinaņ eņ, dec Yisu sôm têt in bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma in ti in ndê lau hoņ naņ sêndöc sêwhiņ in, naņ sêkên whiņ bu Yisu in Mesaya dau.

⁵⁴ Gêt dalô tilu-nga naņ Yisu kôm yêc malac Kana, naņ ñamiņ dau dinaņ. Yisu kôm gêt dau têt têt in hu gameņ Judia-nga siņ, ma mbu têt gameņ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ñgac bôliņ daņ sa

¹ Tiņambu lau Israel-nga si mwasiņ atu daņ ñabêc hôc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc

Jerusalem, bu natonj atêc danj, nanj sêwhê na hoc ahuc, nanj poc kêpij malac dau nğatam nanj sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu natonj dau nğê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep amandanj sêlhac namakê. ³ Ma yêc dinanj lau gêmbac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôliñ ma lau nasac natô. [⁴ Tôm têm natô Pômdau ndê anela danj oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêmbac sêhônj têm dinanj, ma asa nanj sip bu dau tiñamata, nanj oc nayham sa.] ⁵ Nac si danj inj ngac bôliñ nanj gêmbac gitôm yala 38.

⁶ Têñ ndoc Yisu kêsêlêñ mbo gameñ dinanj, inj gêlic ngac bôliñ dau, ma kêyalê bu inj gêmbac yêc nasawa hic baliñ su, goc ndac inj, "Am tac whiñ bu am nayham sa, me?" ⁷ Ma ngac bôliñ dau sôm, "O nğadau! Aô gahônj têm nanj bu dindec nğali sa, magoc namalac danj mba bu nem aô sa. Ma aô bu wasip bu wandi, tigeñ namalac danj êlêmê hóc gêlêc aô su." ⁸ Goc Yisu sôm têñ inj, "Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêñ." ⁹ Ma nğagahô ngac dau nayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêñ gi.

Yisu kôm gêñ dinanj têñ bêc †Sabat-nga danj. ¹⁰ Ma tu dinanj-nga lau bata Israel-nga sêsôm têñ ngac nanj Yisu kôm nayham sa bu, "Acsalô lec inj bêc Sabat-nga.

Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelenj têñ bêc Sabat-nga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlêñ." ¹¹ Magoc inj sôm, "Ngac nanj kôm aô nayham sa, nanj sôm têñ aô bu, 'Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêñ.'" ¹² Ma sêndac inj, "Ngac nanj sôm têñ am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêñ, nanj asa?" ¹³ Tigeñ ngac dau kêyalê dom. Nahu bu têñ ndoc Yisu kôm inj nayham sa, nanj lau daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahinj dau su sip ngac nğalôm ma kôlhô gi.

¹⁴ T injambu Yisu tap inj sa tiyham mbo lôm dabuñ, ma sôm têñ inj, "Am nğô su nanj! Am nayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe nğawapac atu danj nanj hóc gêlêc inj dinanj su, nanj tap am sa tiñambu." ¹⁵ Ma têñ dinanj ngac dau sa gi ma kêñ nğawaê têñ lau bata Israel-nga, bu ngac nanj kôm inj nayham sa, nanj Yisu.

Lau bata Israel-nga sêkêñ kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-nga sêlic bu Yisu kôm gêñ kainj dinanj têñ bêc Sabat-nga natô, ma tu dinanj-nga sic hu sêkêñ kisa inj. ¹⁷ Dec inj sôm têñ ngac, "Damanj kôm inj ndê gwelenj nğapanj, têñ têm namata-nga e meñ têñ kwahic dec. Bocdinanj aô oc wanem gwelenj." ¹⁸ Têñ namata-nga lau bata Israel-nga sêkêñ kisa Yisu bu inj sôc yomsu Sabat-nga nğapu

dom. Ma têtj ndoc sêngô in ndê yom dinañ, nañ sêkôm ñaŋga bu sêndic in ndu. Sêsôm, "In sam Anötö bu in Damba ma bocdinañ in bu po dau ndê waê sa nditôm Anötö dau."

Anötö kêtj ñaclai têtj in ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têtj ñac, "Aö wasôm yom ñandô têtj mac. Oc tôm dom bu Anötö ndê Atu kôm gêtj dañ êñkuc dau ndê atac whin. Mba! Gêtj bocke nañ Atu gêlic Damba kôm, nañ dec in kôm. Bu Atu kôm gêtj hoñ gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whin Atu kêlêc, ma têtj gêtj hoñ nañ in dau kôm, nañ asê têtj in. Ma aö wasôm têtj mac bu Damba oc hoc gêtj atu-tu asê têtj Atu bu kôm, nañ hóc gêlêc gêtj nañ in kôm, nañ su. Ma têtj têtj mac alic gêtj dau, nañ mac oc asö. ²¹ Tôm Damba uñ lau batê sa ma kêtj ñac sêmbo tali, nañ in ndê Atu dec kêtj lau nañ in atac whin ñac, nañ sêmbo tali boc-dinañ. ²² Ma gêtj dañ tiyham. Damba oc êñsahê lau dañ dom. In kêtj ñaclai têtj in ndê Atu bu êñsahê lau pi ñac si mêtê. ²³ Ma tu dinañ-ñga lau hoñ nañ sêtoc Atu ndê waê sa, nañ sêtoc Damba ndê waê sa bocdinañ. Magoc asa nañ toc Atu sa dom, nañ toc Damba nañ kêtj in meñ, nañ sa dom.

²⁴ "Aö wasôm yom ñandô têtj mac, bu asa nañ kôc

aneñ yom sa, ma kêtj whin in nañ kêtj in aö gameñ, nañ oc tap matôc sa dom. In hu señ mbac ndu-ñga siñ su, ma tap señ mbo tali ñapañ-ñga sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm têtj mac. Têm nañ Anötö gic bata, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sêmbo señ sêmbac ndu-ñga, nañ oc sêngô Anötö ndê Atu awha. Ma ñac nañ sêngô ma dañga wambu, nañ oc sêmbo tali. ²⁶ Tali ñahu yêc Damba dau, ma in kêtj tali ñahu têtj in ndê Atu whin. ²⁷ Ma in kêtj ñaclai têtj in bu êñsahê ñamalac, bu in ñamalac ndê Atu. ²⁸ Asö tu yom dindec-ñga dom. Ndoc oc meñ, nañ lau hoñ nañ sêmbac ndu su, nañ oc sêngô Atu ndê awha, ²⁹ ma sêtisa akêtj lau batê-ñga. Lau nañ sêkôm ñayham, nañ oc sêtisa ma sêtap Anötö ndê gameñ sêndöc tali ñapañ-ñga sa. Magoc lau nañ sêkôm sac, nañ oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

³⁰ "Oc tôm dom bu aö wakôm gêtj dañ tañwasêñ. Ma aö oc wañsahê ma wamatôc lau wañkuc aö daun neñ gauc dom. Mba! Aö wamatôc lau wañkuc yom nañ Damañ, nañ kêtj in aö gameñ, nañ sôm têtj aö. Ma aö oc wakôm gêtj dau wañkuc lêtj gitêtj, ñahu bu aö gakôm gêtj dañ tu aneñ atac whin-ñga dom, aö gakôm gêtj hoñ kakuc Damañ ndê atac whin."

Gêtj nañ whê Yisu ndê

nhahu sa

³¹ “Aö bu wahoc yom asê pi dauñ, dec mac oc asôm bu aneñ yom ñandô mba, ma akêñ whiñ dom. ³² Magoc Damañ hoc yom asê bu whê aneñ nhahu sa, ma aö kayalê bu iñ ndê yom iñ yom ñandô.

³³ “Jon, Ngac Kêku Lau-nga sôm yom ñandô asê pi aö whiñ, têtñ têtñ mac ankiñ lau sêtêtñ iñ si. ³⁴ Aö gapônnda yom nañ ñamalac sêhoc asê pi aö, nañ dom. Tigeñ kwahic dec aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêñ whiñ yom nañ iñ sôm pi aö, dec atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya ñawê nañ pô gameñ, ma gitôm ñasawa apê mac atisambuc iñ ndê ñawê.

³⁶ “Magoc gêtñ ñatô sêpuñ yom ñandô pi aö dôn, nañ hôc gêlêc Jon ndê yom pi aö. Alic gwelen nañ aö gakôm gambo. Damañ dau kêtñ gwelen dinañ sip aö amañ tu bu wandic dabiñ, ma gwelen dau tôc asê bu iñ kêtñ aö gameñ. ³⁷ Ma Damañ dau, nañ kêtñ aö gameñ, nañ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau daôm anğô iñ ndê awha dom, ma mac alic iñ anğô su dom. ³⁸ Ma iñ ndê yom yêc mac nem ñalôm dom, nhahu bu iñ kêtñ aö gameñ, magoc mac akêñ whiñ aö dom. ³⁹ Mac asam Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ napañ, tu bu akip yom hoñ nhahu sa. Nhahu bu mac

gauc gêm bu mac oc atap sen andöc tamli-nga sa yêc yom dau ñalôm. Yom dau dinañ hêganônñ aö, ma whê aneñ nhahu sa, ⁴⁰ tigeñ mac atec bu atêtñ aö amenñ, ma atap sen andöc tamli-nga dau sa.

⁴¹ “Aö gameñ bu ñamalac sêpo aö neñ waêtñ sa dom. ⁴² Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu Anötö ndê atac whiñ yêc mac nem ñalôm dom. ⁴³ Aö gameñ gam Damañ anğô, tigeñ mac akôc aö sa dom. Magoc ñamalac dañ nañ meñ tu dau-nga, nañ mac akôc iñ sa ñagahô eñ. ⁴⁴ Mac atac whiñ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö tigeñ ndê dom. Ma bocdi-nañ, mac oc akêñ whiñ aö ñalêtñ bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aö dauñ oc wasôm mac nem giso asê yêc Damañ anğô-nga dom. Mba! Mac akêñ batam bu yomsu nañ Moses to, nañ oc ti mac nem sen andöc tamli napañ-nga, tigeñ yomsu dau oc tôc nem giso asê. ⁴⁶ Nhahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêñ whiñ iñ, dec oc akêñ whiñ aö. ⁴⁷ Tigeñ mac akêñ whiñ yom nañ iñ to, nañ dom, ma bocdinañ mac oc akêñ whiñ aneñ yom ñalêtñ nde? Oc tôm dom!”

6

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

1 Tinjambu Yisu kôc ndê ngac-sêñomi sa ma sic Bugictoñ Galili-nga kic ma sêpi danğa si. (Bugictoñ dau sêsam ñaê dan bu Taibirias.)
 2 Ma lau daêsam sêñkuc in si, ñahu bu ñac sêlic gêñ dalô nan in kôm têt ndoc in kôm lau gêmbac ñayham sa.
 3-4 Têt têt dinan lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-nga meñ kêpin tiyham. Yêc bugictoñ ñadanga, Yisu pi lôc dan gi ma ndôc sic whin in ndê ñgacsêñomi.
 5 Ma in hóc tandô sa ma gêlic lau daêsam nan sêwê sêmeñ, goc sôm têt Pilip, "Danemlhi gêñ daneñ-nga yêc nde, bu dakêñ têt lau daêsam dindec sêneñ?"
 6 In dau kêyalê gêñ nan in bu kôm, nan su, magoc sôm yom dinan bu êñsahê Pilip. 7 Ma Pilip ô yom ma sôm, "Oc tôm dom andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndôc, ma dakôc mone dau ma danemlhi gêñ daneñ-nga, tigen oc tôm dom bu lau daêsam dindec sêneñ ñagec-ñagec." 8 Têt dinan Yisu ndê ñgacsêñom dan, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têt Yisu, 9 "Balê dan mbo, nan kôc bolom aman dan ma i lu. Tigen gêñ dinan oc nditôm lau hon dindec dom andô!" 10 Goc Yisu sôm, "Mac asôm têt lau bu sêndôc sic." Kwan daêsam yêc gameñ dinan, ma lau hon sêndôc sic sêndôc kwan. Lau ton dinan si laungac gitôm 5,000.

11 Ma Yisu kôc bolom ma

gêm danđe, goc kêñ têt lau nan sêndôc dinan, bu sêndic sam têt dandi. Ma in gêm mbec i lu ma kêñ têt ñac bocdinan, ma ñac señ tôm si atac whin. 12 Ñac señ e hóc ñac dôn, goc in sôm têt ñgacsêñomi, "Mac andic ñadêlê hon sa, bu tanyain gêñ dan dom." 13 Bolom aman dan ma i lu dinan, lau señ e gitôm, ma ñgacsêñomi sic ñadêlê sa sip gatop 12 e meñhu.

14 Lau sêlic gêñ dalô atu nan Yisu kôm, goc sêsôm têt dau, "Yomandô! Propet atu nan dakêñ batan bu sip nom meñ, nan ñgac dau dindec, me?" 15 Têt dinan Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêkôm ñanga bu sêkôc in sa ma sêkêñ in ti ñac si kin. Dec in kêdahin dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc dan gi.

Yisu kêselêñ mbo bu ñahô (Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

16 Têt ac gi sip, Yisu ndê ñgacsêñomi sêmbu sêtên bugictoñ si. 17 Ñac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtên malac Kapenaom sêndi, dec sêpi wan dan ma sêsa si. Ñasec sa su, magoc Yisu meñ hóc asê ñac su dom. 18-19 Ñac sêhêc wan sêsa ñasawa balin gitôm 5 kilo-meta, ma mbu puc ñadinda e gêli bu ñampon sa. Têt dinan sêlic Yisu kêselêñ mbo bu ñahô meñ kêpin wan, dec sêtôc dau atu. 20 Magoc in sôm têt ñac, "Atôc daôm dom! Bu aô dauñ dindec."

²¹ Goc sêkôc in pi wan ti atac nayham, ma ngahô sêhôt asê baô yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têj ngalansê, lau daêsam nanj sêmbo sêwhin Pômdau têt ndoc in gêm danje bolom ma kêj têt njac seŋ, nanj gacgeŋ sêmbo bugictonj njanğa. Njac sênjalê bu wan tigenj dinanj ngacsênomi sêpi ma sêlhô si, ma bu Yisu pi wan dau whin njac dom. Malô goc wan njatô akêj malac Taibirias sêmenj sêsôt baô yêc dinanj. ²⁴ Njac sêlic su bu Yisu ti in ndê ngacsênomi sêmbo dom, dec sêpi wan dau, ma sêtêtj malac Kapenaom si bu sênjalê Yisu.

*Yisu in bolom kêj
namalac sêndöc tali-nga*

²⁵ Njac sic bugictonj kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, “Kêdôhônwaga, am mwenj têtj nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yom njandô aô wasôm têtj mac. Aô gakôm gêtj dalô nanj tôm bu whê mac nem gauc sa pi aô neŋ njahu. Magoc mac anjalê aô ma atac whin bu ambo awhin aô tu gêtj dinanj-nga dom. Mba. Mac atac whin bu ambo awhin aô, njahu bu aô gakêj bolom têtj mac anj e hôc mac dôj. ²⁷ Akôm mwasac bu atap gêtj danenj-nga nanj gic waê bu niŋga, nanj sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêtj danenj-nga nanj oc kêj mac ambo tamli njapanj, nanj sa. Ma gêtj dau Namalac ndê Atu oc kêj têtj mac, bu

Damba Anötö kêyalin in sa su, ma kêj njac lai têtj in bu kôm gêtj dau.”

²⁸ Goc njac sêndac in, “Gitôm bu am whê sa têtj yac, gêtj nanj Anötö atac whin bu yac akôm?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Anötö ndê atac whin njandô bu mac akôm gêtj bocdec. Akêj whin njac nanj in kêkinj in meŋ.” ³⁰⁻³¹ Goc njac sêsôm, “Muŋ-nga yac mba abanj sêmbo gameŋ sawa ma seŋ mana ti njac si gêtj danenj-nga, tôm yom nanj sêto yêc bocdec, *‘In kêj bolom undambê-nga têtj njac seŋ.’* Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêtj dalô kainj tigenj. Yac bu alic, dec yac oc akêj whin am.”

³² Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêj bolom undambê-nga têtj mac. Magoc aô wasôm yom njandô têtj mac bu anenj Damanj oc kêj bolom njandô undambê-nga têtj mac. ³³ Ma Anötö ndê bolom dau dec, in nanj sip akêj undambê meŋ ma kêj lau nom-nga sêndöc tali njapanj.” ³⁴ Lau sênjgô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtj in, “Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whin bu am kêj bolom dau dinanj têtj yac.”

³⁵ Goc Yisu sôm, “Bolom nanj kêj namalac sêndöc tali, nanj aô dauj dec. Lau nanj sêtêtj aô sêmenj, nanj gêtj oc yô njac tiyham dom. Ma lau nanj sêkêj whin aô, nanj bu oc yô njac tiyham dom. ³⁶ Tigenj tôm aô gasôm têtj mac su, mac alic aô su,

magoc akêñ whiñ aõ dom.
³⁷ Lau bocke nañ Damañ kênñ
 têtñ aõ, nañ hoñ oc sêtêtñ aõ
 sêmeñ. Ma lau nañ sêtêtñ
 aõ sêmeñ, nañ oc tòm dom
 bu wasoc ñac si dañ su.
³⁸ Aõ gasip akêñ undambê
 gameñ, bu wakôm gêtñ tòm
 aõ dauñ neñ atac whiñ dom.
 Mba! Aõ gasip gameñ, bu
 wakôm gêtñ tòm Damañ nañ
 kêkiñ aõ gameñ, nañ ndê
 atac whiñ. ³⁹ Ma Damañ atac
 whiñ bu aõ wayob ñamalac
 hoñ nañ iñ kênñ têtñ aõ, bu
 ñac si dañ niñga dom. Aõ
 waun ñac hoñ sa têtñ bêc
 ñambu-ñga. ⁴⁰ Damañ ndê
 atac whiñ bocdec bu, lau
 hoñ nañ sêñyalê iñ ndê Atu,
 ma sêkênñ whiñ iñ, nañ oc
 sêtap señ sêndöc tali-ñga sa,
 ma aõ waun ñac sa têtñ bêc
 ñambu-ñga.”

⁴¹ Têtñ ndoc nañ lau bata
 Israel-ñga sêngô Yisu sôm
 bu iñ bolom nañ sip akêñ un-
 dambê meñ, nañ sêli awha
 sa pi iñ. ⁴² Ñac sêsôm
 têtñ dandi, “Ñgac dindéc iñ
 Yisu, Josep ndê atungac. Yac
 tañyalê iñ dinda lu damba.
 Bocke ma kwahic dec iñ
 sôm têtñ yac bu iñ sip akêñ
 undambê meñ?” ⁴³ Dec
 Yisu sôm, “Ali awham sa
 têtñ daôm dom! ⁴⁴ Lau
 dañ gitôm dom bu sêtêtñ aõ
 sêmeñ ñambwa. Damañ
 nañ kêkiñ aõ gameñ, nañ
 bu kac ñac si gauc kwi,
 dec oc tòm bu sêtêtñ aõ
 sêmeñ. Ma aõ oc waun
 ñac sêtisa têtñ bêc ñambu-
 ñga. ⁴⁵ Sêto propet akwa

dañ ndê yom yêc bocdec bu,
 ‘Anötö oc êndôhônñ ñamalac
 hoñ.’ Bocdinañ dec añgô.
 Lau hoñ nañ sêkênñ dañga
 Damañ ndê yom ma iñ
 kêdôhônñ ñac, nañ oc sêtêtñ
 aõ sêmeñ. ⁴⁶ Yom dau sôm
 bu Anötö oc êndôhônñ lau,
 magoc ñamalac dañ gêlic
 Damañ su dom. Anötö ndê
 Atu nañ mbo whiñ iñ ma
 sip nom meñ, iñ tigenñ gêlic
 iñ. ⁴⁷ Ma aõ wasôm yom
 ñandô. Asa nañ kênñ whiñ
 Atu, nañ tap señ ndöc tali
 ñapañ-ñga sa su. ⁴⁸ Bolom
 kênñ ñamalac sêndöc tali-
 ñga, nañ aõ dauñ dindéc.
⁴⁹ Mac nem apami señ mana
 yêc gameñ sawa, magoc
 tiñambu ñac hoñ sêmbac
 ndu. ⁵⁰ Tigenñ bolom nañ
 sip akêñ undambê meñ, iñ
 bolom kainñ dañ. Ñamalac
 dañ bu neñ, dec oc niñga
 dom. ⁵¹ Ma bolom tali-ñga
 nañ sip akêñ undambê meñ,
 nañ aõ dauñ dec. Ñamalac
 dañ bu neñ bolom dindéc,
 dec oc ndöc tali ñapañ.
 Ma bolom dau dinañ aõ
 neñ ñamsôm, nañ aõ oc
 wakênñ bu lau hoñ nañ sêkênñ
 whiñ aõ, nañ oc sêndöc tali
 ñapañ.”

⁵² Têtñ dinañ lau bata
 Israel-ñga sêseñ dandi
 ñandô, ma sêsôm têtñ dau,
 “Bocke ma ñgac dindéc sôm
 bu kênñ iñ ndê ñamsôm têtñ
 yac daneñ?” ⁵³ Ma Yisu
 sôm têtñ ñac, “Yomandô aõ
 wasôm têtñ mac. Mac bu
 aneñ Ñamalac ndê Atu ndê
 ñamsôm ti anôm iñ ndê dac

dom, dec oc tòm dom bu mac atap seṅ andöc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa naṅ bu neṅ aö neṅ ṅamsôm, ma nôṁ aneṅ dac, naṅ tap seṅ ndöc tali ṅapaṅ-nga sa su.* Ma aö oc waunṅ inṅ sa tēṅ bêc ṅambu-nga. ⁵⁵ Bu aö neṅ ṅamsôm ti gēṅ aneṅ-nga ṅandô, ma aö neṅ dac ti gēṅ anôm-nga ṅandô. ⁵⁶ Asa naṅ bu neṅ aö neṅ ṅamsôm, ma nôṁ aö neṅ dac, naṅ gēṅ dau oc piṅ alu dôṅ aneṁ damiṅ dauṅ. Inṅ oc mbo aö ṅalôm, ma aö wambo inṅ ndê ṅalôm. ⁵⁷ Tali ṅahu yêc Damaṅ naṅ kêkiṅ aö gameṅ, ma aö dauṅ gambo taṅli tu inṅ-nga. Bocdinaṅ asa naṅ kôc aö sa ti inṅ ndê gēṅ daneṅ-nga ṅandô, naṅ oc mbo tali tu aö-nga. ⁵⁸ Mac damami seṅ mana, magoc tiṅambu sêmbac ndu. Bolom naṅ sip akêṅ u ndambê meṅ, naṅ aö dauṅ dindec. Ma asa naṅ bu neṅ bolom dindec, naṅ oc mbo tali ṅapaṅ.” ⁵⁹ Yisu sôm yom hoṅ dinaṅ tēṅ ndoc inṅ kêdôhônṅ lau mbo lôṁ wê-nga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêṅomi ṅatô sêhu inṅ siṅ

⁶⁰ Tēṅ ndoc sêṅgô Yisu ndê yom dinaṅ, goc inṅ ndê †sêṅomi daêsam sêsôm,

“Aluê! Yom dinaṅ ṅawapac ṅandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êṅyalê?” ⁶¹ Yisu kêyalê bu inṅ ndê sêṅomi sêtucaṅ tu inṅ ndê yom-nga, dec sôm, “Yom dindec kêṅ wapac mac, a? ⁶² Bocdinaṅ, tēṅ ndoc mac alic ṅamalac ndê Atu mbu pi gameṅ naṅ inṅ mbo tēṅ ṅamata-nga ndi, naṅ mac oc akêṅ whiṅ, me oc kêṅ wapac mac êṅlêc? ⁶³ ṅamalac si gauc me licwalô oc tòm dom bu kêṅ ṅac sêndöc tali. ṅalau tigeṅ kêṅ ṅamalac sêndöc tali ṅapaṅ. Ma yom naṅ aö gasôm tēṅ mac, naṅ ṅalau tigeṅ oc whê mac nem gauc sa e aṅyalê, ma bocdinaṅ atap seṅ andöc tamli ṅapaṅ-nga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau ṅatô sêkêṅ whiṅ aö dom.” (Yisu sôm yom dinaṅ bu inṅ kêyalê gwanṅ lau ṅatô naṅ sêkêṅ whiṅ inṅ dom, ma ṅgac naṅ oc hoc inṅ asê.) ⁶⁵ Ma inṅ gic têku yom ma sôm, “Tu dinaṅ-nga dec aö gasôm bu lau daṅ sêtôm dom bu sêtêṅ aö sêmeṅ ṅambwa. Damaṅ bu kêṅ ṅaclai tēṅ ṅac, dec oc tòm.”

⁶⁶ Tēṅ dinaṅ Yisu ndê sêṅomi daêsam sêhu inṅ siṅ ma sêṅkuc inṅ tiyham dom. ⁶⁷ Goc inṅ ndac inṅ

* **6:54** Lau ṅatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ṅamsôm ti dac hêganônṅ Mwasinṅ Dabuṅ. Tigeṅ ṅabatiniṅ 53 whê sa bu asa naṅ neṅ Yisu ndê ṅamsôm ma nôṁ inṅ ndê dac dom, naṅ oc tòm dom bu tap seṅ ndöc tali-nga sa. Bocdinaṅ yom dau bu hêganônṅ Mwasinṅ Dabuṅ, dec lau naṅ seṅ dom, naṅ oc sêtôm dom bu sêtap Anötô ndê mwasinṅ sêndöc tali-nga sa bocdinaṅ. Gauc dinaṅ inṅ so. Pômdau kêṅ inṅ ndê Mwasinṅ Dabuṅ bu puc yac dôṅ, ma ti seṅ datap undambê sa-nga dom. ṅamalac naṅ gēṅ Mwasinṅ Dabuṅ dom, magoc kêṅ whiṅ Yisu, naṅ oc ndöc tali. ṅalêṅ tigeṅ yêc bu datap seṅ dambo taṅli ṅapaṅ-nga sa, naṅ dakêṅ whiṅ Yisu.

ndê ñ gacsêñomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aö siñ awhiñ, a?”⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêñ asa andi? Am tamwasêm sôm yom nañ tôm bu kên yac andöc tañli napan.⁶⁹ Yac anyalê ma akên whiñ bu am Anötö ndê ñgac dabuñ am.”⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ kayaliñ mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su bu mac nem ñgac dañ ti Sadañ ndê su.”⁷¹ In sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atuñgac. Bu Judas in ñgacsêñomi 12 si dañ, nañ tiñambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkên whiñ in dom

¹ Tiñambu Yisu kêsêlên golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-ña. In mbo ahê gameñ Judia-ña, bu in kêyalê bu lau bata Israel-ña nañ sêmbo gameñ dinañ, nañ atac whiñ bu sêndic in ndu.² Têñ ndoc lau Israel si †Mwasin atu Lôm Bac-ña meñ kêpiñ, nañ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu ñayham bu am sip têt gameñ Judia-ña ndi. Bu am nem sêñomi ñatô sêmbo dindê, dec kôm gêt dalô bu ñac sêlic.⁴ Ñamalac dañ bu kôm dau ti ñgac tiwaê, nañ siñ dau dom. Am kôm gêt dalô daêsam, bocdinañ töt daôm asê têt ñamalac hoñ.”⁵ Yisu

ndê asii sêsôm yom dinañ, ñahu bu sêkên whiñ in dom.

⁶⁻⁸ Dec Yisu sôm têt in ndê asii, “Aö oc wasip gameñ Judia-ña wandi dom, bu aneñ ndoc yêc dôn yêc. Lau sac nom-ña sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêt giso hoñ nañ ñac sêkôm. Magoc lau nom-ña sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasin dinañ-ña. Mac atôm bu akôm gêt têt têt bocke nañ mac atac whiñ, magoc aneñ têt hóc asê su dom.”

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgeñ mbo Galili.¹⁰ Tigeñ têt ndoc in ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-ña, nañ in kêtuc ñac gi. Magoc in siñ dau bu lau sêlic in dom.¹¹ Lau bata Israel-ña nañ sêmbo Jerusalem tu Mwasin dinañ-ña, nañ taso in ma sêndac, “Ñgac dinañ mbo nde?”¹² Ma lau daêsam nañ sêmbo malac dinañ, nañ sic yom sec têt dandi pi Yisu. Ñatô sêsôm, “In ñgac ñayham.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! In kêsau lau.”¹³ Magoc ñamalac dañ sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtöt lau bata Israel-ña.

Yisu kêtôhôn lau

¹⁴ Bêc ñatô ginça su ma Mwasin Lôm Bac-ña gi sa ñalhu. Ma têt dinañ, Yisu sôc lôm dabuñ ñabatêmdö gi, ma gic hu kêtôhôn lau.¹⁵ In ndê yom kôm lau bata Israel-ña sêhêdaê ma

sêsôm, “Ngac dindéc sôc lôm dom, ma bocke dec inj kédôhôn lau ña yom ti gauc atu-tu?”¹⁶ Ma Yisu sôm, “Aô kadôhôn aô dauñ neñ yom dom, magoc inj nañ kêkinj aô gameñ, nañ ndê yom.¹⁷ Lau nañ atac whinj bu dañga wambu Anötö, nañ oc sênjalê bu yom hoñ nañ aô kadôhôn, nañ meñ akêñ Anötö ndê, ma aô neñ yom dom.¹⁸ Asa nañ sôm dau ndê yom, nañ bu po dau ndê waê sa. Magoc aô bu wapo inj nañ kêkinj aô gameñ, nañ ndê waê sa. Aô kasau dom, aô gasôm yom ñandô.¹⁹ Moses kêñ yomsu têt mac, magoc mac ne m dañ dañga wambu ñapep dom. Tu sake-ñga mac asôm bu aô kagili yomsu, dec atac whinj bu andic aô ndu?”

²⁰ Goc lau ñatô sêsôm, “Asa tac whinj bu ndic am ndu? Ñalau sac dañ oc sip am nem ñalôm su!”²¹ Ma Yisu sôm têt ñac, “Aô gakôm gêt dalô dañ têt bêc Sabat-ñga, ma mac hoñ asô.²² Mac aňgôlinj yom pi aô ma asôm bu aô kagili y omsu Sabat-ñga, magoc mac daôm akôm gwelenj têt bêc Sabat-ñga. Mac aňkuc ðpwac asê balêi si ñamlic ñatô su-ñga, tôm Moses to ma gic dulu têt mac. (Pwac dau Anötö kêñ têt Moses dom, magoc kêmwatinj têt abañj muñ su.) Mac asê balêi si ñamlic têt ñac si bêc ti-8-ñga, ma bocdinañ balêi ñatô mac asê ñac têt

bêc Sabat-ñga.²³ Mac alic ñayham bu akôm gêt dau têt Sabat tu bu aňgili Moses ndê yomsu dom. Aô dec gakôm ñamalac dañ ndê ñamlic sambuc ñayham sa têt bêc Sabat-ñga, ma bocdinañ tu sake-ñga mac atac ñandê têt aô?²⁴ Alic gêt awê-ñga ñambwa tu amatôc yom-ñga dom! Akôc gauc ñapep pi gêt ñalôm-ñga whinj.”

Lau sêndac bata Yisu

²⁵ T êñ ndoc dinañ lau Jerusalem-ñga ñatô sêsôm, “Ngac dindéc inj ñgac nañ lau bata sênjalê lêt tu bu sêndic inj ndu-ñga.²⁶ Tigenj alic! Inj sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom dañ têt inj dom. Bocke? M boe ñac sêkêñ whinj bu inj Mesaya dau, me?²⁷ Tigenj yac aňyalê ñgac dindéc ndê malachu. Ma têt ndoc Mesaya oc meñ, nañ lau dañ oc sênjalê gameñ nañ inj meñ akêñ, nañ dom.”²⁸ Yisu kédôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdô têt têt dinañ, ma inj ta yom bocdec bu, “Mac lau dinañ gauc gêm bu mac aňyalê aô, ma bu mac aňyalê a ô neñ malachu, a? Aô gameñ ña aô dauñ neñ ñaclai dom. Aô Damañ kêkinj aô gameñ, ma inj Anötö ñandô, magoc mac aňyalê inj dom.²⁹ Aô dec kayalê inj, bu muñ-ñga aô gambo gawhij inj, ma kwahic dec inj kêkinj aô gameñ.”

³⁰ Têñ dinan̄ ñac sêñsahê bu sêkôc in̄ dôn̄, tigen̄ in̄ ndê ndoc yêc dôn̄ yêc, dec lau dan̄ gitôm dom bu sêkên̄ amba pi in̄. ³¹ Magoc lau daêsam yêc toñ atu dinan̄ sêkên̄ whin̄ in̄ ma sêsôm, “Yac akên̄ batan̄ Mesaya, ma akên̄ whin̄ bu têtñ ndoc in̄ men̄, nan̄ in̄ oc kôm gên̄ dalô daêsam. Tigen̄ asa gitôm bu kôm gên̄ dalô atu-tu nan̄ sêhôt gêlêc gên̄ dalô daêsam nan̄ ñgac dindêc kôm, nan̄ su?”

Lau Palêsai ti dabun̄siga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôn̄

³² Lau Palêsai sên̄gô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kain̄ dinan̄ pi in̄. Goc †dabun̄siga atu-tu ti lau Palêsai sên̄kin̄ lau sin̄-nga ñatô nan̄ sêyob lôm dabun̄, bu sêkôc in̄ dôn̄. ³³ Têñ dinan̄ Yisu sôm, “Aô wambo wawhin̄ mac ñasawa sauñ, goc walhõ wambu watên̄ in̄ nan̄ kêkin̄ aô gameñ, nan̄ wandi. ³⁴ Mac oc an̄salê aô, magoc oc atap aô sa dom, ma mac atôm dom bu an̄kuc aô atên̄ gameñ nan̄ aô oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-nga sêsôm têtñ dandi, “Ñgac dindêc oc mbo nde, dec yac oc datôm dom bu datap in̄ sa? Mboe in̄ oc ndi mbo whin̄ yac neñ lau Israel-nga ñatô, nan̄ sêndôc lau Grik si gameñ ma êndôhôn̄ lau Grik yêc dindê? ³⁶ In̄ sôm bu yac oc tan̄salê in̄, magoc oc datap in̄ sa dom, ma bu yac datôm

dom bu datên̄ gameñ nan̄ in̄ oc mbo, nan̄ dandi. Yom dau ñahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Ñalau Dabun̄

³⁷ Têñ Mwasin̄ Lôm Bac-nga ñabêc atu ñambu-nga, nan̄ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awaha atu bocdec bu, “Am asa nan̄ bu yô am, nan̄ têtñ aô mwen̄, ma nôm. ³⁸ Tôm Anötô ndê yom nan̄ sêto yêc, nan̄ sôm, asa nan̄ kên̄ whin̄ aô, nan̄ bu tali-nga oc êmbulup pi in̄ ndê ñalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinan̄ hêganôn̄ Ñalau Dabun̄, nan̄ tin̄ambu Anötô oc kên̄ têtñ lau nan̄ sêkên̄ whin̄ Yisu. (Têtñ têtñ dinan̄, Anötô kên̄ Ñalau Dabun̄ têtñ lau su dom, ñahu bu Yisu ndê têtñ tu tap in̄ ndê ñawasi sa-nga yêc dôn̄ yêc.)

Lau sêsen̄ dau pi Yisu

⁴⁰ Têñ ndoc Yisu sôm yom dau, nan̄ lau ñatô sêsôm, “Yomandô! Ñgac dindêc in̄ propet atu gitôm Moses, nan̄ Anötô gic bata bu êñkin̄ men̄.” ⁴¹ Ma ñatô sêsôm, “Mba! In̄ Mesaya dau!” Magoc lau ñatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc men̄ akên̄ gameñ Galili-nga dom. ⁴² Anötô ndê yom nan̄ sêto yêc, nan̄ sôm bu Mesaya oc men̄ sa yêc Kin̄ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinan̄ lau sêsen̄ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ñatô tac whin̄ bu sêkôc in̄ dôn̄,

magoc ñamalac dañ gitôm dom bu kêñ amba pi in.

Lau bata Israel-nga sêkêñ whiñ Yisu dom

⁴⁵ Tinambu lau siñ lôm dabuñ-nga sêmbu sêtêñ dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ñac sêndac lau siñ-nga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôñ dom?” ⁴⁶ Goc lau siñ-nga sêo yom ma sêsôm, “Ñamalac nañ sôm yom gitôm ñgac dinañ, nañ yac aṅgô dañ su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe in kêsau mac awhiñ, a?” ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba dañ kêñ whiñ bu in Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigen lau ñambwa-ñambwa, nañ si gauc sa dom pi Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sêkêñ whiñ in. Anötö ndê atac ñandê pi ñac!”

⁵⁰ Lau bata dinañ si dañ in Nikodemas, ñgac nañ muñ-nga gi gêlic Yisu. Têñ ndoc in ñgô ñac si yom dinañ, dec sôm têñ ñac bu, ⁵¹ “Yac neñ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôc ñamalac dañ-nga ñambwa dom! Gêñ ñamata-nga dañgô in dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêñ nañ in kôm.” ⁵² Magoc ñac sêsôm, “Mboe am bu ti in ndê ñgacsêñom dañ whiñ ñac lau Galili-nga dinañ, a? Am ndi ma kip ñahu sa yêc Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet dañ oc

meñ akêñ gameñ Galili-nga dom.”

[Yisu tawalô awhê sac dañ]*

⁵³ Dinañ su, ma lau hoñ sêlhô têtñtêñ ma sêmbu sêtêñ ñac si andu si.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem siñ ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têñ ñagalañsê bêbêc, in mbu sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma lau daêsam sêwê sêtêñ in sêmeñ, dec in ndôc sic ma kêdôhôn ñac. ³ Ma lau nañ sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê dañ sêtêñ in sêmeñ, nañ sêtap in sa têñ ndoc in kôm mêtê mockaiñ-nga. Ma sêkêñ a whê dau kalhac lau hoñ aṅgô-nga. ⁴ Ma sêsôm têñ Yisu, “Kêdôhônwaga, sêtap awhê dindêc sa kôm mêtê mockaiñ-nga. ⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwhê kaiñ dindêc ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶ Ñac bu sêtim in ña gêndac dinañ, sêñsalê yom dañ bu sêñgôlin pi in. Magoc Yisu pôn sic gi ndôc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷ Goc ñac sêñsu in e in tisa ma sôm têñ ñac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindêc.” ⁸ Goc in pôn sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têñ dinañ

* 7:52 Yom nañ yêc 7:53-8:11 nañ yêc bapia akwa ñatô dom.

lau nanj sêngô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigen-tigen. Lau atu-tu sêlhö sêmunj, goc lau natô sênkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac inj anjgô-nga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac inj, "O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êngôlinj yom pi am ma êmatôc am?" ¹¹ Ma inj sôm, "O nâdau, lau mba!" Goc Yisu sôm, "Ma bocdinaj aö wamatôc am dom whinj. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac sinj."]

Yisu inj Nawê Nom-nga

¹² Tinambu Yisu sôm yom têtj lau bocdec bu, "Aö nawê nom-nga. Asa nanj bu ênkuc aö, nanj oc sa sej nasec-nga tiyham dom. Inj oc ênsêlênj mbo nawê nanj tôc sej ndöc tali-nga asê."

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têtj inj, "Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinaj-nga dec yac oc akôc am nem yom sa dom." ¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aö bu wahoc dauj nejj yom asê, dec anej yom dau inj yom nandô. Nahu bu aö kayalê gamejj nanj aö gamejj akêjj nanj, ma gamejj nde nanj wambu wandi. Tigenj mac anyalê gamejj dinaj dom. ¹⁵ Mac anjahê ti amatôc lau anjuc njamalac si gauc. Magoc aö dec wamatôc njamalac danj gitôm mac akôm, nanj dom. ¹⁶ Aö bu wamatôc lau, dec anej yom honj inj yom nandô, nahu bu aö tanjwasêjj dom. Damanj nanj

kêkinj aö, nanj mbo whinj aö. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ngac lu bu sêpuc si yom dôjj bu yom nandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aö gahoc yom asê tu dauj-nga, ma Damanj nanj kêkinj aö, nanj dec puc anej yom dôjj. Bocdinaj tu sake-nga mac akôc anej yom sa dom?" ¹⁹ Goc sêndac inj, "Am Damam nde?" Ma Yisu sôm, "Mac anyalê aö dom, ma mac anyalê Damanj dom bocdinaj. Mac bu anyalê aö, dec oc tôm bu mac anyalê Damanj whinj."

²⁰ Yisu sôm yom dinaj têtj ndoc inj kêdôhônj lau mbo kêpinj apa nanj lau sêkêjj si da sip-nga yêc lôm dabuj njamakê. Magoc lau danj sêkôc inj dôjj dom, bu inj ndê ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê nahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têtj lau Palêsai, "Aö oc wahu mac sinj, ma mac oc anjalê aö. Magoc gamejj nanj aö bu wandi, nanj mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhônj." ²² Goc lau bata dinaj sêsôm têtj dandi, "Inj dau sôm bu gamejj nanj inj oc ndi, nanj yac datôm dom bu dandi. Bocke? Inj oc ndic dau ndu, a?" ²³ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Anej nahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-nga, magoc aö nejj nahu yêc nom dindec dom. ²⁴ Aö gasôm têtj mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhônj. Aö wasôm yom nandô têtj mac, bu mac

bu akêñ whiñ yom nañ aö gawhê sa pi daun, nañ dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.”²⁵ Goc ñac sêndac, “Am asa?” Ma in sôm, “Oc tòm bu mac anyalê su, bu têtñ ñamata-nga e meñ, aö gawhê daun sa têtñ mac.”²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoñ nañ aö ganğô yêc in nañ kêkin aö gameñ, nañ dec wasôm asê têtñ lau nom-nga. Ma in ndê yom in yom ñandô enj.”

²⁷ Ñac sênjalê dom bu in sôm yom dau pi in Damba. ²⁸ Goc in sôm, “Têtñ ndoc mac asuñ Ñamalac ndê Atu sa yêc nom, nañ mac oc anyalê bu aö daun dec Mesaya dau, ma aö gakôm gêtñ dañ kakuc aö tañwasêtñ neñ gauc dom. Mba. Yom hoñ nañ aö gasôm, nañ Damañ dau kêtñ têtñ aö.”²⁹ In dau kêkin aö gameñ, ma in oc tec aö bu wambo tañwasêtñ dom. In mbo whiñ aö ñapañ. Nahu bu aö gakôm gêtñ hoñ tòm in atac whiñ.”³⁰ Yisu sôm yom dinañ, ma lau daêsam nañ sênğô, nañ sêkêtñ whiñ in.

Yom ñandô oc êngapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têtñ lau Israel-nga nañ sêkêtñ whiñ in, “Mac bu asap aneñ yom dôñ ma dañam wambu, dec mac ati aneñ sênjomi ñandô.”³² Ma mac oc anyalê yom ñandô, ma yom ñandô dau oc êngapwêc

mac su bu ambo atôm lau akiñ ñambwa tiyham dom.”

³³ Goc ñac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akiñ lau dañ dom. Bocdinañ am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakiñ bocke?”³⁴ Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aö wasôm yom ñandô. Asa nañ sap mêtê sac dôñ, nañ ñgac me awhê akiñ mêtê sac-nga.

³⁵ Ma ñgac akiñ ñambwa oc wêkaiñ ñadau ndê gêtñ dañ, me mbo in ndê andu ñapañ dom. Mba! Ñadau ndê atu solop oc wêkaiñ gêtñ ma mbo ñapañ. ³⁶ Magoc Anötö ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akiñ ñambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigen mac akôm bu andic aö ndu, ñahu bu mac akôc aneñ yom sa sip nem ñalôm su dom. ³⁸ Aö gasôm yom asê pi gêtñ nañ Damañ tôc asê têtñ aö, magoc mac akôm mêtê ankcuc yom nañ mac daôm damam sôm têtñ mac.”

³⁹ Ma ñac sêsôm tiyham, “Yac damañ in Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêtñ gitêtñ gitôm in dau ndê. ⁴⁰ Tigen aö gasôm yom ñandô gitôm aö ganğô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic aö ndu. Abraham oc kôm gêtñ kaiñ dinañ dom. ⁴¹ Mac ankcuc Abraham ndê lêtñ dom, dec tôc asê bu mac nem damam in ñgac dañ dau-nga dañ.” Magoc ñac sêsôm, “Yac lau ñasawa-nga

dom. Yac mba damañ tigen in Anötö dau."

⁴² Têñ dinañ Yisu sôm, "Anötö bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whin aö. Nahu bu aö gameñ akêñ Anötö, dec gambo lec. Aö gameñ tu daun-nga dom, magoc Anötö dau kêkin aö gameñ. ⁴³ Mac atôm dom bu aᅅgô aneñ yom, ma bocdinañ mac anyalê aneñ yom nahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam in Sadañ, ma mac akôm tôm in atac whin. Têñ têm ñamata-nga e meñ, in sa lêñ ndic ñamalac ndu-nga. In sap yom ñandô dôñ dom, bu yom ñandô dañ yêc in ndê ñalôm dom. In tasan-nda, ma yom tasan ñadamba in. In sôm yom kêkuc in dau ndê awha solop, ma yom hoñ nañ in sôm, nañ yom tasan. ⁴⁵ Tigen aö dec gasôm yom ñandô eñ, ma tu dinañ-nga mac akêñ whin aneñ yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôc aneñ giso dañ asê? Aö gasôm yom ñandô, ma tu sake-nga mac akêñ whin aö dom? ⁴⁷ Anötö ndê atui ñandô sêᅅgô in ndê yom ma dañga wambu. Magoc mac aᅅgô in ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati in ndê atui ñandô dom."

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têñ dinañ lau bata Israel-nga sêsôm, "Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-nga nañ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu ñalau sac dañ mbo am nem

ñalôm." ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, "Mba! Ñalau sac mbo aö neñ ñalôm dom. Mac atoc aneñ waêñ sa dom, magoc aö bu wapo Damañ ndê waê sa. ⁵⁰ Aö kasalê daun neñ waêñ dom, magoc Anötö oc po aneñ waêñ sa. Ma in oc êmatôc gêñ hoñ. ⁵¹ Aö wasôm yom ñandô têñ mac, bu asa nañ ᅅgô aneñ yom ma dañga wambu, nañ oc niñga dom, magoc in oc mbo tali ñapañ."

⁵² Goc lau bata Israel-nga sêsôm têñ in, "Kwahic dec yac anyalê pi ñandô bu ñalau sac dañ mbo am nem ñalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigen am sôm bu asa nañ ᅅgô am nem yom ma dañga wambu, nañ oc niñga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hóc gêlêc damañ Abraham su, a? Yac anyalê bu in mbac ndu su, ma lau propet boc-dinañ." ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aö daun bu wapo daun neñ waêñ sa, dec waêñ dau ti gêñ ñambwa-nga. Magoc aö Damañ, nañ mac asam bu mac nem Anötö, nañ po aneñ waêñ sa. ⁵⁵ M agoc mac anyalê in dom. Aö dec kayalê in, ma dañgañ wambu in ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê in dom, dec aö ᅅgac tasan gitôm mac lau tasan. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac ñayham sa kêlêc, bu in kêñ bata bu lic aneñ bêc wahôc asê-nga. Ma in gêlic su ma tisambuc."

⁵⁷ Goc lau bata Israel-nga sêsôm têtj inj, "Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?" ⁵⁸ Ma Yisu sôm, "Yomandô! Ndoc nanj Abraham dinda kôc inj su dom, nanj aô gambo." ⁵⁹ Têtj têtj ñac sêngô yom d inanj, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc inj, magoc Yisu sinj dau, ma kêdahinj dau su yêc lôm dabunj ñagamenj.

9

Yisu kôm ñgac tapec danj tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêj gi, ma gêlic ñgac tapec danj. Ñgac dau inj tandô pec têtj ndoc inj dinda kôc inj ma mej. ² Ma Yisu ndê ñgacsêjomi sêndac inj bocdec bu, "Kêdôhôn-waga, ñgac dinanj tapec tu inj dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga?" ³ Goc Yisu sôm, "Inj tapec tu inj dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga dom. Magoc dinda kôc inj ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anôtô ndê gwelêj ti ñaclai nem inj sa-nga. ⁴⁻⁵ Aô gambo nom gatôm lau nom-nga si ñawê, ma kwahic dec ti têtj ñawê-nga. Ma bocdinanj kwahic dec yac oc dakôm Anôtô nanj kêkinj aô gamenj, nanj ndê gwelêj. Têtj ñasec-nga oc mej hôc asê, ma têtj dinanj lau danj oc sêtôm dom bu sêkôm gwelêj."

⁶ Inj sôm yom dinanj su, goc hê gasôp sip nom, kêyalinj

whinj nom, ma sê pi ñgac tapec tandô. ⁷ Ma inj sôm têtj inj, "Am ndi êmgwasinj anôm sip bu gaponj Siloam." (Ñaê Siloam dau danem kwi bu 'Kêkinj.') Goc inj kôlhô gi kêgwasinj anjô, ma inj tandô ñayham sa. Ma inj mbu têtj ndê andu gi. ⁸ Ma inj ndê lau menpanj inj-nga, ti lau nanj sêjyalê bu munj-nga inj ñgac tenj gêtj-nga, n anj sêsô ma sêndac dandi, "Inj ñgac nanj munj-nga ndôc ma tenj gêtj, a?" ⁹ Ma lau ñatô sêsôm, "Inj ñgac dau dinanj." Magoc ñatô sêsôm, "Mba! Inj ñgac danj dau-nga, nanj anjô gi tap ñgac tenj gêtj-nga dinanj ndê anjô sa." Magoc ñgac dau sôm, "Aô ñgac daunj dec." ¹⁰ Goc sêndac inj, "Ma bocke dec am nem tanôm ñayham sa?" ¹¹ Ma inj sôm, "Ñgac nanj sêsam inj bu Yisu, nanj kêyalinj sachalê, ma kêj pi aô tanônj, goc kêkinj aô bu wanjwasinj anjônj andô sip bu Siloam. Bocdinanj aô ga kagwasinj daunj, dec tanônj ñayham sa." ¹² Ma sêndac, "Ñgac dinanj mbo nde?" Goc inj sôm, "Aô kayalê dom."

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ñgac nanj tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêyalinj sachalê ma kôm ñgac tapec dinanj tandô po asê têtj bêtj Sabat-nga danj. Ma tinambu l au sêwê ñgac dau sêtêj lau Palêsai si. ¹⁵ Têtj ndoc lau Palêsai sêlic inj, nanj sêndac inj bu, "Am tanôm po asê ñalêj bocke?" Ma inj ô yom ma sôm, "Ñgac dinanj kêj

sacbalê pi aõ tanôn, ma aõ kagwasin dec tanôn po asê.”

¹⁶ Goc Palêsai ñatô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Ñgac dinan kêgili yomsu Sabat-nga, dec tanyalê bu in meñ akêñ Anötö dom.” Magoc Palêsai ñatô sêsôm, “Ñgac sac oc tôm dom bu kôm gêñ dalô kain dinan.” ¹⁷ Boc-dinan ñac si yom so dau, ma sêndac ñgac dau tiyham, “Am ñgac daôm, am ñgac nan in kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinan am sôm sake pi in?” Ma in sôm, “In propet dan.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkêñ whin dom bu muñ-nga in tapec ma kwahic dec tandô ñayham sa. Bocdinan sêkêñ yom têt in dinda lu damba bu sêmeñ. ¹⁹ Ma sêndac inlu, “Ñgac dindac in amlu atômñgac nan amlu asôm bu dinda kôc in ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec in tandô ñayham sa?” ²⁰ Ma inlu sêsôm, “Aêc! Alu anyalê bu in alu mba balê, ma bu alu akôc in ti tapec. ²¹ Magoc in tandô po asê ñalêñ bocke ma asa kôm in tandô ñayham sa, nan alu anyalê dom. Mac andac in dau. In ti ñgac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Inlu sênyalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu ñac oc sêtin lau nan sêkêñ whin bu Yisu in Mesaya, nan su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinan inlu sêtöc ñac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom

bocdec, “In ti ñgac atu su. Mac andac in dau!”

²⁴ Goc ñac sêmbwêc ñgac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom ñandô. Yac anyalê bu ñgac dinan in ñgac sac.” ²⁵ Ma in ô yom bocdec bu, “In bu ñgac sac me in ñgac gitên, aõ kayalê dom. Gêñ tigen aõ kayalê. Muñ-nga aõ ñgac tapec, ma kwahic dec aõ tanôn po asê.” ²⁶ Goc sêndac in, “In kôm gêñ sake têt am? In kôm am tanôm ñayham sa ñalêñ bocke? Sôm asê têt yac.” ²⁷ Ma in sôm, “Aõ gasôm têt mac su, magoc mac akôc aneñ yom sa dom. Tu sake-nga mac bu angô tiyham? Mboe mac atac whin bu ati in ndê sêñomi awhin, a?” ²⁸ Têt dinan sêpu in ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti ñgac dinan ndê ñgacsêñom! Moses ndê sêñomi yac. ²⁹ Yac anyalê bu Anötö kêt in ndê yom têt Moses, magoc ñgac dinan ti in ndê ñahu, yac anyalê dom.” ³⁰ Goc ñgac dau sôm, “Gêñ kain dan solop! Mac asôm bu mac anyalê in ndê ñahu dom. Tigen alic su nan! In kôm aõ tanôn po asê. ³¹ Yac tanyalê bu Anötö oc kêt danğa têt lau sac dom. Mba! In kêt danğa lau gitên nan sêñkuc in ndê yom. ³² Yac danğô dan muñ su dom, bu ñamalac dan kôm ñgac nan dinda kôc in ti tapec, nan tandô po asê. Mba sambuc! ³³ Ñgac dinan bu meñ akêñ Anötö dom,

dec oc tòm dom bu in kôm gêñ dan.”

³⁴ Nac sêngô in ndê yom dinan, dec gêli nac si ñalôm sa ñandô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhôn yac, a? Sac gêm am ahuc têt ndoc dinam kôc am!” Goc sêtin in sa awê gi.

Lau nan sêkêñ whin Yisu dom, nan sêtôm lau tapec

³⁵ Têt ndoc Yisu ngô ñawaê bu lau Palêsai sêtin ngac dau su, nan in kêsalê in e tap in sa, ma ndac in, “Am kêt whin Ñamalac ndê Atu, me mba?” ³⁶ Ma in ô yom ma sôm, “O ñadau! Ñamalac ndê Atu in asa? Sôm têt aô, goc aô wakêt whin in.” ³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic in su. Aô ngac dauñ dec, nan gasôm yom têt am.” ³⁸ Ma in sôm, “Pômdu, aô gakêt whin am.” Goc in pôn haduc têt Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, “Aô gasip nom gameñ ma lau oc sêtap matôc sa tu aô-nga. Lau tapec oc sêti lau tandô ñayham, ma lau nan gauc gêm bu nac lau tandô ñayham, nan oc sêtôm lau tapec.” ⁴⁰ Lau Palêsai ñatô sêmbo sêwhin, ma sêngô Yisu ndê yom dinan ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tanpec awhin, a?” ⁴¹ Ma in sôm, “Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm ñayham, magoc mac akêt whin aô dom. Tu dinan-nga dec mac nem giso gacgen yêc mac-nga.”

10

Yom gôlin pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom ñandô aô wasôm têt mac, bu ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêtgî tun bambalin bu sôc ndi, nan ngac kan-nda. ² Magoc ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan ngac yob domba-nga ñandô. ³ Ngac nan yob gatam oc léc gatam su têt in, ma domba sênyalê in awha. In oc ta domba tigen-tigen si ñaê, ma wê nac sêsa sêndi. ⁴ Têt ndoc in kôc in ndê domba hon sêsa si, nan in kêsêlêt mun ma nac sêñkuc in, bu nac sênyalê in awha. ⁵ Tigen nac oc sêñkuc ngac apa dan dom. Mba! Nac oc sêlhô bambalin yêc in, bu sênyalê in awha dom!” ⁶ Yisu sôm yom gôlin dinan, magoc nac sênyalê in ndê yom ñahu dom.

Yisu in gatam domba-nga

⁷ Bocdinan Yisu sôm tiyham, “Yom ñandô aô wasôm têt mac! Aô gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-nga. ⁸ Kêdôhônwaga tasan hon nan sêhôt asê sêmun aô, nan lau kan. Magoc domba sêkêt danja nac dom. ⁹ Aô gatam, ma domba nan sêsôc yêc aô, nan oc sêtap Anötô ndê mwasiñ nem nac si-nga sa. Nac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêt sêneñ-nga ñayham sa. ¹⁰ Ngac kan meñ bu nem kan

ti ndic ndu ma seŋ popoc. Inj ndê gwelenj dau dinanj. Tigenj aö gameŋ bu wamasanj lêŋ bu lau sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma mwasiŋ dau oc êŋsalê ŋac ahuc."

Yisu inj Njatau yob domba-ŋga ŋayham

¹¹ "Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Ngac yob domba-ŋga ŋayham oc kêŋ dau sambuc e nditôm inj mbac ndu bu nem inj ndê domba sa. ¹² Magoc ŋgac nanj yob domba tu tap ŋaôli sa-ŋga, nanj gitôm ŋgac nanj yob dau ndê domba, nanj dom. Inj bu lic giam sac danj meŋ, dec inj oc hu domba siŋ ma lhö ndi. Goc giam sac oc seŋ domba ma sêlhö bambalinj. ¹³ Ngac dinanj oc lhö ndi, bu inj gêm gwelenj tu awa-ŋga ŋambwa, ma hêgo dau tu domba-ŋga dom.

¹⁴⁻¹⁵ "Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham. Gitôm Damanj kêyalê aö, ma aö kayalê Damanj, bocdinaŋ aö kayalê aneŋ domba, ma aneŋ domba sênyalê aö. Ma wakêŋ dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ŋac sa. ¹⁶ Ma aneŋ domba ŋatô sêmbo, nanj sêmbo sêwhinj domba toŋ dindec dom. Aö wandic ŋac sa sêmeŋ sêmbo sêwhinj domba dindec, ma ŋac oc sêti toŋ tigenj. Nac si njatau tigenj aö dec wayob ŋac, ma ŋac hoŋ oc sêkêŋ danja aö awhaŋ.

¹⁷ "Damanj tac whinj aö, bu aö wakêŋ dauŋ gacgeŋ wambac ndu, ma tiŋambu aö watisa tiyham. ¹⁸ Njamalac danj oc kôc taŋli ŋahu su yêc aö dom. Aö dauŋ oc wahu taŋli ŋahu siŋ tôm aö dauŋ atac whinj. Anötö kêŋ ŋaclai têŋ aö bu aö dauŋ wahu siŋ, ma bu aö dauŋ wakôc sa tiyham. Damanj gic atu yom dau dinanj."

¹⁹ Lau bata Israel-ŋga sêŋgô yom dinanj ma sêwhê dau kôc ti sêseŋ dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, "Nalau sac danj mbo inj ndê ŋalôm ma kôm inj ndê gauc timboloc. Aŋgô inj ndê yom dom!" ²¹ Magoc lau ŋatô sêsôm, "Ngac ti ŋalau sac oc sôm yom kainj dinanj dom. Ma ŋalau sac oc kôm ŋgac tapec tandô po asê dom!"

Lau bata Israel-ŋga sêtiŋ Yisu su

²² Têŋ ndoc uhô-ŋga, lau Israel-ŋga si †Mwasiŋ Sic Gawi Lôm-ŋga hóc asê Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêmdö, mbo gameŋ nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm. ²⁴ Ma lau bata Israel-ŋga sêkac sa sêŋgihi inj ahuc, ma sêsôm, "Nasawa baliŋ lec yac atac lu-lu tu am-ŋga. Bocdinaŋ dec sôm yom yêc awê têŋ yac. Am Mesaya dau, me mba?" ²⁵ Ma Yisu sôm, "Aö gasôm têŋ mac su, magoc mac akêŋ whinj aö dom. Ma aö gakôm gêŋ

dalô gam Damañ aṅgô. Gêñ dau puñ yom ñandô pi aö dôñ, ma whê aneñ ñahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêñ whiñ aö dom, ñahu bu mac ati aö neñ domba dom. ²⁷ Aneñ domba sêkêñ danğa aö awhañ. Aö kayalê ñac, ma ñac sêñkuc aö. ²⁸ Aö oc wakêñ ñac sêndöc tali ñapañ ma oc tòm dom bu ñac sêñğa têtêm ñambu-ğa dom. Ma lau dañ sêtôm dom bu sêñgaho ñac su yêc aö aman. ²⁹ Damañ kêt aneñ domba têt aö, ma gêt dañ hóc gêlêc iñ su dom. Bocdinañ lau dañ sêtôm dom bu sêñgaho ñac su yêc Damañ amba. ³⁰ Alu Damañ ati gêt tigeñ.”

³¹ Têt dinañ lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc iñ. ³² Magoc iñ sôm têt ñac, “Mac bu atuc aö ña hoc tu gêt dalô bocke-ğa? Bu aö gatôc gêt ñayham daêsam têt mac, tòm nañ Damañ kêt têt aö.” ³³ Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêt dañ nañ am kôm-ğa dom. Mba! Am ñamalac dañ, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinañ sac sambuc, ma tu dinañ-ğa yac bu atuc am ña hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac añyalê yom nañ Anötö dau sôm pi lau bata Israel-ğa ñatô, nañ sêto yêc mac nem Buku Yomsu-

nga* bocdec bu, ‘Aö gasam mac bu anötöi.’ ³⁵ Aṅgô su nañ! Anötö kêt iñ ndê yom têt lau nom-ğa dinañ, ma sam ñac bu anötöi. Ma gitôm dom bu dasen Anötö ndê yom dañ su. ³⁶ Ma aö bocke? Damañ dau kêtalin aö sa ma kêtin aö gasip nom gameñ. Bocdinañ tu sake-ğa mac asôm bu aneñ yom sac sambuc, têt ndoc aö gasôm bu aö Anötö ndê Atu? ³⁷ Aö bu wakôm Damañ ndê gwelen nañ kêt sip aö aman, nañ dom, nañ akêt whiñ aö dom. ³⁸ Tigeñ aö gakôm Damañ ndê gwelen, ma bocdinañ dec mac bu akêt whiñ aneñ yom dom, tigeñ akêt whiñ tu gêt nañ aö gakôm-ğa. Ma bocdinañ mac oc añyalê pi ñandô bu Damañ mbo aö ñalôm, ma aö gambo iñ ñalôm.”

³⁹ Têt dinañ sêñsahê tiyham bu sêkôc iñ dôñ, magoc ñac gitôm dom, ma iñ kölhö gi. ⁴⁰ Ma iñ pi Bu Jordan ñadañga gi, ma mbo gameñ nañ muñ-ğa Jon kêt lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêt iñ si, ma sêsôm têt dau, “Jon kôm gêt dalô dañ dom. Magoc yom hoñ nañ iñ sôm pi ñgac dindêc, nañ yom ñandô.” ⁴² Ma lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu yêc gameñ dinañ.

11

Lasarus mbac ndu

* **10:34** Yom dau yêc Buku Wê-ğa 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêt ñaclai têt kin ti gêtinwaga bu sênem gêtin sêmbo nom, ma bocdinañ iñ sam ñac bu anötöi. Ma têt ñatô iñ sam ñac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

1-2 Ngac dan ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma in ndê lhuwê lu sêmbo, dan ndê ñaê Mata, ma dan ñaê Maria, awhê nan tiñambu tac bu ñamalu ñayham pi Pômdau gahi, ma puñ ña in kêclaun. Têñ béc dan Lasarus gëmbac. 3 Goc Maria lu Mata sêkêñ yom têñ Yisu bocdec bu, “Pômdau, ngac nan am atac whin dec gëmbac.” 4 Yisu ngô yom dau ma sôm, “In gëmbac tu bu mbac ndu ñambwa-nga dom. In gëmbac bu tôc Anötö ndê ñaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whin.”

5 Yisu tac whin Maria lu Mata ma Lasarus. 6 Tigen têñ ndoc in ngô ñawaê bu Lasarus gëmbac, nan in têñ in gi ñagahô dom. In gacgen mbo gameñ dinañ gitôm béc lu. 7 Goc in sôm têñ in ndê ngacsêñomi, “Dalhö dambu datêñ gameñ Judia-nga dandi.” 8 Magoc ñac sêsôm, “Kêdôhônwaga, mba! Ñasawa apê lec lau bata Israel-nga nan sêmbo dindê, nan tac whin bu sêruc am ña hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?” 9 Ma Yisu ô yom ña yom gôlin dan, ma sôm, “Têñ béc hon ac pô gameñ gitôm acgatu ñasawa 12, ma tiñambu ñasec sa. Ñamalac dan bu êñsêlêñ têñ ndoc ac-nga, dec in oc tiñ gahi dom, bu in gêlic ñawê nom dindec-nga. 10 Magoc in bu êñsêlêñ têñ ôbwêc, dec in oc tiñ gahi, bu in ndê

ñawê mba.” 11 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Yac neñ silip Lasarus yêc béc. Aô watêñ in wandi bu wauñ in sa.” 12 Ma ngacsêñomi sêsôm, “Pômdau, in bu yêc béc yêc, dec in dau oc ñayham sa.” 13 Ñac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc béc, magoc in ndê yom dau ñahu bu Lasarus mbac ndu su. 14 Goc Yisu sôm yom yêc awê têñ ñac bu, “Lasarus mbac ndu. 15 Tu mac-nga dec aô atac ñayham bu aô gambo g awhin in dom, bu kwahic dec mac oc akêñ whin tu gêñ nan aô bu wakôm-nga. Bocdinañ yac datêñ in dandi.” 16 Ma Tomas, ngacsêñom nan sêsam bu Lôcmpôn, nan sôm têñ ngacsêñomi ñatô, “Ayôc! Dawhin in dandi, ma dambac ndu dawhin in.”

Yisu in yac neñ datisa ti dambo tanli ñahu

17 Yisu hôc asê gameñ Judia-nga ma tap sa bu sêkêñ Lasarus ndê ñamlañ yêc hocsun dan gitôm béc hale su. 18 Malac Betani yêc sun sa têñ Jerusalem, señ ñasawa gitôm kilometa tö. 19 Ma lau Israel-nga daêsam sêsa akêñ Jerusalem sêmen, ma sêndôc sêwhin Mata lu Maria, bu sênem malô inlu tu lhungac hu inlu sin-nga. 20 Mata ngô bu Yisu kêsêlêñ meñ, goc sa gi bu lic in, magoc Maria ndôc andu. 21 Têñ ndoc Mata hôc asê Yisu, nan in sôm têñ

inj, "O Pômdau, am bu mbo, dec aô lhunḡac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mwenḡ hóc asê su, ma aô kayalê bu gêḡ bocke naḡ am bu ndac têtḡ Anötö, naḡ inj oc kôm." ²³ Ma Yisu sôm, "Am lhômḡac oc tisa ma mbo tali tiyham." ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, "Aêc! Aô kayalê bu inj oc tisa têtḡ bêc ḡambu-ḡga naḡ lau batê hoḡ oc sêtisa." ²⁵ Goc Yisu sôm, "ḡamalac si sêtisa ma sêmbo tali ḡahu, naḡ aô dauḡ. Asa naḡ kêḡ whiḡ aô ma mbac ndu su, naḡ oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma asa naḡ mbo tali ma kêḡ whiḡ aô, naḡ oc niḡga têtḡ têm ḡambu-ḡga dom, inj oc gacḡeḡ mbo tali. Am kêḡ whiḡ yom dindéc, me mba?" ²⁷ Ma Mata sôm, "Aêc Pômdau! Aô gakêḡ whiḡ bu am Mesaya, ma Anötö ndê Atu naḡ inj gic bata bu êḡkiḡ sip nom meḡ."

²⁸ Mata sôm yom dinaḡ su, goc mbu gi ma ta Maria têtḡ inj meḡ. Ma inj sôm têtḡ inj, "Kêdôhônḡwaga meḡ su, ma inj ndac am." ²⁹ Maria ḡgô su, goc tisa ḡagahô bu sa têtḡ Yisu ndi. ³⁰ Têtḡ ndoc dinaḡ Yisu hóc asê Betani su dom, inj gacḡeḡ mbo gameḡ naḡ Mata hóc pi inj. ³¹ Lau Israel-ḡga naḡ sêmbo andu sêwhiḡ Maria tu bu sênem malô inj, naḡ sêlic inj tisa ḡagahô ma kölhô gi. ḡac gauc gêm bu inj oc têtḡ sêhô ndi bu taḡ lhunḡac mbo dindê, ma bocdinaḡ sêsa si ma sêḡkuc

inj.

³² Têtḡ ndoc Maria hóc asê gameḡ naḡ Yisu mbo ma gêlic inj, naḡ inj hu dau sip nom yêc inj gahi-ḡga, ma sôm, "O Pômdau, am bu mbo, dec aô lhunḡac oc mbac ndu dom." ³³ Yisu gêlic Maria taḡ, ma gêlic lau Israel-ḡga naḡ sêwhiḡ inj, naḡ sêtaḡ bocdinaḡ, dec kêsahê ḡawapac atu yêc ndê ḡalôm. ³⁴ Ma inj ndac, "Mac aḡsuhunḡ inj yêc nde?" Ma sêsôm, "Mwenḡ Pômdau, ma lic." ³⁵ Têtḡ dinaḡ Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-ḡga dinaḡ sêsôm, "Alic, inj atac whiḡ Lasarus ndu andô." ³⁷ Magoc ḡatô sêsôm, "Inḡ kôm ḡgac tapec tandô po asê. Bocke dec inj kôm Lasarus ḡayham sa dom, ma inj mbac ndu?"

Yisu uḡ Lasarus sa

³⁸ Têtḡ dinaḡ Yisu ndê ḡalôm ḡawapac atu tiyham, ma inj kêsêlêḡ têtḡ sêhô gi. ḡac sêkêḡ ḡgac batê dau ndê ḡamlanḡ yêc hocsuḡ daḡ, ma sêmpi hoc daḡ gi ndöc sê awha ahuc. ³⁹ Têtḡ ndoc Yisu hóc asê, naḡ inj sôm têtḡ lau naḡ sêwhiḡ inj bu, "Mac ampi hoc dau sa." Magoc ḡgac batê ndê lhuwê Mata sôm, "Pômdau! Inḡ yêc gitôm bêc hale su. Oc ḡamaninḡ sa su." ⁴⁰ Dec Yisu sôm, "Aô gasôm têtḡ am su, bu kêḡ whiḡ, dec am oc lic Anötö ndê ḡaclai ti ḡawasi." ⁴¹ Inḡ sôm yom dinaḡ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma

sôm, “Daman, aö wanem danje am, bu am ngô aneñ yom. ⁴² Aö kayalê bu am kêñ danam aö napan, magoc kwahic dec aö bu wanem danje am, bu lau nan sêlhac dec oc sêngô aneñ yom, ma sêkêñ whiñ bu am kêkiñ aö gameñ.” ⁴³ Goc in mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa mweñ!” ⁴⁴ Dec Lasarus sa meñ, ma po nan sêmpan in gahi ti amba, ma po dan nan sêhi pi in ñagôlôn, nan gacgeñ sêyêc in. Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Akôc po su yêc in, ma akêñ in lhö ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêtñ atu dinan-ña dec lau Israel-ña daêsam nan sêmbo sêwhiñ Maria ma sêlic gêtñ nan Yisu kôm, nan sêkêñ whiñ in. ⁴⁶ Magoc ñatô sêtêtñ lau Palêsai si, ma sic miñ pi gêtñ nan Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-ña sêpitigeñ, ma sêndac ñac, “Yac oc dakôm gêtñ sake? Ngac dinan kôm gêtñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac in ahuc dom, dec lau hoñ oc sêkêñ whiñ bu in Mesaya dau. Ma lau Rom-ña oc sêmeñ ma sêseñ yac neñ gameñ danem akiñ Anötö-ña ti yac lau Israel-ña hoñ su.”

⁴⁹ Têtñ yala dinan Kayapas in †dabuñsiga ñamata-ña. Ma in sôm têtñ lau Sanedrin-ña, “Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ In mbac ndu man! Yham dom bu lau Israel-ña

hoñ sêniña. Ngac tigen bu mbac ndu ô lau hoñ, nan oc ñayham hôc gêlêc su.” ⁵¹ Kayapas sôm yom dinan ña in dau ndê gauc dom. Magoc têtñ yala dinan in dabuñsiga ñamata-ña, dec in sôm yom dau gitôm propet dan. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-ña hoñ. ⁵² Ma tu ñac tawasê-ña dom. In oc mbac ndu tu Anötö ndê lau hoñ nan sêmbo gameñ nom-ña tidau-tidau, tu bu ndic ñac hoñ sa sêpitigeñ.

⁵³ Bocdinan têtñ bêc dinan lau bata Israel-ña dinan sic hu sêñsalê lêtñ bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinan-ña Yisu kêsêlêtñ mbo awê yêc lau Israel-ña ñalôm dom. In kôlhö gi mbo malac Eprayim, nan yêc gameñ sawa ñamakê. Ma in ndê ñgacsêñomi sêmbo gameñ dinan sêwhiñ in.

⁵⁵ Têtñ ndoc lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-ña meñ kêpiñ, n an lau daêsam yêc gameñ ñamakê-ña sêpi Jerusalem si. Nac bu sêñkuc lau Israel si lêtñ sêmasan dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-ña muñ su nan goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu napan. Têtñ ndoc sêkac sa sêmbo lôm dabuñ, nan sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? In oc meñ tu Mwasin Pasowa-ña, me mba?” ⁵⁷ Tigen dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameñ nan

Yisu mbo, nanj sa, nanj kêṅ ṅawaê têtṅ ṅac, ma ṅac oc sêkôc inṅ dônṅ.

12

Maria gêm oso Yisu

(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38*)

¹ Bêc 6 yêc dônṅ yêc bu Mwasinṅ Pasowa-ṅga hôc asê, ma Yisu têtṅ malac Betani gi. Lasarus, ṅgac nanj inṅ unṅ sa akêtṅ lau batê-ṅga, nanj mbo malac dinanṅ. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ṅgac sêndê mwasinṅ tu Yisu-ṅga. Lasarus ti lau ṅatô seṅ gêtṅ sêndôc sêwhinṅ inṅ, ma Mata gêm akiṅ ṅac mbo. ³ Goc Maria meṅ, kôc a ṅakwi ṅamalu ṅayham nanj ṅaôli atu sip kac danṅ, ma kêc pi Yisu gahi. Goc inṅ puṅ inṅ gahi ṅa inṅ dau kêclauṅ. Ma gêtṅ dau ṅamalu hôṅ dau sa ma gêm andu ṅalôm ahuc.

⁴ Têtṅ dinanṅ Judas Iskeriot, ṅgacsêṅom nanj tiṅambu hoc Yisu asê, nanj sôm, ⁵ “Bu ṅamalu ṅayham dindêc ṅaôli atu, gitôm denarii 300 nanj dakôc ti ṅaôli tu gwelêṅ yala sambuc-ṅga. Tu sake-ṅga awhê dec kêyainṅ? Gitôm bu dakêtṅ têtṅ lau sênemlhi, ma dakêtṅ ṅa-awa tu danem lau ṅalôm sawa sa-ṅga.” ⁶ Judas sôm yom dinanṅ, magoc inṅ gauc gêm lau ṅalôm sawa dom. Inṅ sôm yom dinanṅ ṅahu bu inṅ ṅgac kaṅ-nda. Inṅ yob ṅgac-sêṅomi si talhi mone-ṅga, ma gêm kaṅ mone ṅatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc

Yisu ô inṅ ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindêc ahuc dom. Inṅ yob gêtṅ dau ṅapanṅ e kwahic dec, gic waê bêc sêṅsuhunṅ aô-ṅga. ⁸ Lau ṅalôm sawa oc sêmbo sêwhinṅ mac ṅapanṅ. Tigenṅ aô oc wambo wawhinṅ mac ṅapanṅ dom.”

Lau dabunṅsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têtṅ ndoc dinanṅ lau Jerusalem-ṅga daêsam sêṅgô ṅawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic inṅ. Ma ṅac bu sêlic Lasarus, ṅgac nanj Yisu unṅ sa yêc lau batê-ṅga, nanj whinṅ. ¹⁰ Tu dinanṅ-ṅga dabunṅsiga atu-tu Israel-ṅga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whinṅ. ¹¹ ṅahu bu lau Israel-ṅga daêsam sêhu ṅac siṅ ma sêkêtṅ whinṅ Yisu tu Lasarus-ṅga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi

(*Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38*)

¹² Têtṅ ṅagalansê lau daêsam nanj sêmbo Jerusalem tu Mwasinṅ Pasowa-ṅga sêṅgô ṅawaê bu Yisu kêselêṅ mbo seṅ bu têtṅ Jerusalem meṅ. ¹³ Bocdinanṅ ṅac sêsa si bu sêkôc inṅ sa. Sêhôtôm tôm tôm ṅalaunṅ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampinṅ inṅ nanj meṅ gêm Pômdau anṅô. Tampinṅ lau Israel-ṅga si Kinṅ.” ¹⁴ Yisu kêselêṅ meṅ ndôc donṅki ṅatu danṅ ṅahô, ma ṅalêṅ dinanṅ propet akwa

dan ndê yom nandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

15 O mac lau †Sayon-nga, atôc daôm dom. Alic mac nem Kiŋ têt mac meŋ, ndöc doŋki ntu nahô. [Sek 9:9]

16 Yisu ndê ngacsênomi sêlic gêt hon dinan, magoc nac sênjalê nahu dom. Tigen tinambu, têt ndoc Yisu tisa ti nawasi atu, nan sênjalê bu yom dau, nan sêto mun su, nan hêganôn Yisu, ma tu dinan-nga lau sêkôm gêt dinan têt in.

17 Lau daêsam nan sêmbo sêwhin Yisu têt ndoc in mbwêc Lasarus ma un in sa akêt lau batê-nga, nan sic min pi in napan.

18 Bocdinan lau daêsam sênghô nawae bu Yisu kôm gêt dalô atu dinan, ma sêsa si bu sêlic in têt bêc dinan. 19 Ma têt têt lau Palêsai sêlic gêt dau, nan sêsôm têt dandi, "Alic, yac neŋ yom hon nandô mbasi. Yac oc dalhac in ahuc nalên bocke? Lau hon oc sênkuc in!"

Yisu sôm gwanan bu in oc mbac ndu

20 Lau Grik natô sêmbo sêwhin lau nan sêpi malac Jerusalem tu sênem akin Anötö-nga têt om atu Pasowa-nga. 21 Lau Grik dinan sêtêt Pilip, ngacsênom nan meŋ akêt malac Bet-saida yêc gameŋ Galili-nga, ma sêsôm têt in bu, "O ngac atu, yac bu alic Yisu." 22 Dec Pilip gi sôm yom dau têt Andru, ma inlu si sêsôm

têt Yisu. 23 Yisu ngô yom dau goc sôm yom gôlin dan bocdec bu, "Ndoc meŋ sa bu Namalac ndê Atu tap in ndê waê atu sa. 24 Aô wasôm yomandô têt mac. Gêt nawnê dan bu sêsô sip nom ndi dom, dec gêt tigen dau oc gacgeŋ yêc. Magoc gêt dau bu dasô sip nom nalôm ndi, dec oc tibalê ma ninga, magoc tinambu oc po pi meŋ ma nem nandô daêsam tiyham. 25 Asa nan tac whin bu sap gêt nom-nga dôŋ napan tu mbo tali-nga, nan oc ninga. Magoc asa nan bu hu gêt nom dindêc-nga sin tu ênkuc aô-nga, nan tap seŋ ndöc tali têt têt nambu-nga-nga sa.

26 Asa nan gauc gêm bu nem akin aô, nan meŋ ênkuc aô. Ma gameŋ nan aô oc wambo, nan in nan gêm akin aô, nan oc mbo bocdinan. Lau hon nan sem akin aô, nan Daman oc toc nac sa.

27 "Kwahic dec aô neŋ nalôm kedehe aô nandô. Tigen aô wandac Daman bu êngaho aô su yêc ndoc nawapac-nga dindêc dom. Mba! Tu gêt dau dindêc-nga dec aô gameŋ. 28 Daman, aô wasa lêt dindêc tu bu wapo nem waêm sa."

Yisu sôm yom dinan, ma awa dan sa akêt undambê bocdec bu, "Aô gatap waên sa tu am-nga su, ma watap sa tiyham." 29 Lau daêsam nan sêmbo gameŋ dinan sênghô nakêcsia dau, ma natô sêsôm bu wapap gic. Ma natô sêsôm bu anela dan

sôm yom têt̃ Yisu. ³⁰ Magoc Yisu sôm, “Awha dinañ sa tu aõ-nga dom, magoc sa tu mac-nga. ³¹ Kwahic dec ti ndoc Anötö êmatôc lau nom dindéc-nga. Ma iñ oc êmasuc nom dindéc ñadau su.* ³² Magoc têt̃ ndoc sêndic aõ pi a ma sêsuñ aõ sa yêc nom, nañ aõ oc wahê ñamalac akêñ gameñ hoñ sêtêt̃ aõ sêmeñ.” ³³ Yisu sôm yom dinañ bu tôc ñalêñ nañ iñ oc mbac ndu, nañ asê.

³⁴ Ma lau dinañ sêo iñ awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-nga, nañ sôm bu Mesaya oc mbo ñapañ. Ma bocke dec am sôm bu ñac oc sêsuñ Ñamalac ndê Atusa? Ñamalac ndê Atuda iñ asa?” ³⁵ Goc Yisu sôm, “Ya ñawê oc mbo whiñ mac ñasawa sauñ, ma boc-dinañ añsêlêñ ambo ñawê dau ñalôm, bu ñasec nem mac ahuc dom. Lau nañ sêñsêlêñ sêmbo ñasec ñalôm, nañ sem gauc gameñ nañ oc sêndi nañ. ³⁶ Akêñ whiñ Ñawê dau nañ kwahic dec mbo whiñ mac, ma mac oc ati lau ñawê-nga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ñac siñ, ma siñ dau têt̃ ñac.

Lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom

* **12:31** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindéc ñadau su. Têt̃ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iñ ku Sadañ ndê ñaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iñ dulu su yomandô, magoc Anötö kêñ ñasawa têt̃ Sadañ ma iñ kôm iñ ndê gweleñ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinañ lau nañ sêkêñ whiñ sic waê bu sêlhac ñañga ma sêndic siñ têt̃ Sadañ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kêñ ñaclai têt̃ ñac bu sêku iñ dulu (Rom 16:20). Têt̃ béc ñambu-nga, Anötö oc señ Sadañ ti iñ ndê añjela ti lau sac su ma iñ ndê ñaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

³⁷ Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc lau Israel añgôñga, magoc daêsam sêkêñ whiñ dom bu iñ Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinañ yom nañ propet Aisaya to muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ñac si asa kêñ whiñ yom nañ yac ahoc asê?

Ma ñac si asa ndê gauc sa pi am nem ñaclai atu, nañ am tôc tiawê? [*Ais 53:1*]

³⁹ Bocdinañ Anötö ndê propet Aisaya tôc asê gwanañ bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêñ whiñ. Ma iñ to yom dañ tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ñac si tandô tipec, ma ñac si ñalôm ñadandi. Bocdinañ gitôm dom bu sêlic ña tandô, ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm. Ma gitôm dom bu ñac sênem dau kwi, ma wakôm ñac ñayham sa tiyham. [*Ais 6:10*]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ñahu bu iñ gêlic Yisu ndê ñawasi su, ma bocdinañ dec sôm yom asê pi iñ.

⁴² Yom dau yêc bocdinañ, magoc lau Israel-nga daêsam sêkêñ whiñ Yisu,

ma ñac si lau bata ñatô sêwhiñ. Tigen ñac sêtôc si sêkêñ whiñ in tiawê dom, ñahu bu ñac sêtôc bu lau Palêsai oc sêtiñ ñac su yêc gôlôwac Israel-nga. ⁴³ Ñac atac whiñ bu ñamalac sêlic ñac ñayham ma sêken waê têtñ ñac, hôc gêlêc bu sêtap waê sa yêc Anötô.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, "Asa nañ kêtñ whiñ aô, nañ kêtñ whiñ aô tañwasêñ dom. In kêtñ whiñ in nañ kêkiñ aô gameñ, nañ whiñ. ⁴⁵ Ma asa nañ gêlic aô, nañ gêlic in nañ kêkiñ aô gameñ, nañ bocdinañ. ⁴⁶ Aô gahôc asê nom gitôm ya ñawê, bu lau hoñ nañ sêkêñ whiñ aô, nañ oc sêmbo ñasec dom. ⁴⁷ Asa nañ ñgô aneñ yom magoc dañga wambu dom, nañ aô dauñ oc wamatôc in dom. Bu aô gameñ bu wamatôc lau nom-nga dom, magoc bu wanem ñac si. ⁴⁸ Lau hoñ nañ sêkôc aô ti aneñ yom sa dom, nañ oc sêtap matôc sa têtñ bêc ñambu-nga. Ma ñac si matôc ñahu sip ñac sêkôc aneñ yom sa dom. ⁴⁹ Bu aô gasôm dauñ neñ yom dom. Damañ nañ kêkiñ aô gameñ, nañ gic atu yom hoñ tu wasôm asê-nga. ⁵⁰ Ma aô kayalê bu yom nañ in gic atu, nañ ti ñamalac si señ sêndôc tali ñapañ-nga. Bocdinañ añyalê bu yom hoñ nañ aô gasôm, nañ kêkuc yom nañ Damañ dau kêtñ têtñ aô."

Yisu kêgwasiñ ñgacsêñomi gahi

¹ Lau Israel-nga si om atu mwasiñ Pasowa-nga meñ kêpiñ, ma Yisu kêyalê bu ndoc meñ hôc asê su, bu in hu nom dindêc siñ ma mbu têtñ Damba ndi. In atac whiñ in dau ndê lau nañ sêmbo nom, ma in bu têtñ asê tiawê, ñalêñ nañ in atac whiñ ñac ndu andô. ² In ti ndê ñgacsêñomi sêndôc sêwhiñ dau bu sêneñ gêtñ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atungac, mbo whiñ ñac. Sadañ sip in ndê ñalôm mun su, ma kêtñ gauc têtñ in bu hoc Yisu asê. ³ Yisu kêyalê bu Damba kêtñ gêtñ hoñ sip in amba, ma bu in meñ akêtñ Anötô, ma oc mbu têtñ in ndi. ⁴ Bocdinañ in tisa yêc tebo, kac in ndê ñakwê awê-nga su, ma kic po dapuñ dauñ-nga dañ pi in ñampê. ⁵ Goc in tac bu sip suc dañ, ma gic hu kêgwasiñ ñgacsêñomi gahi, ma puñ ña po nañ in kic pi ñampêbalê. ⁶ In têtñ Saimon Pita meñ, ma Pita ndac, "Pômdau, am bu êmgwasiñ aô gahiñ whiñ, a?" ⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêtñ nañ aô gakôm gambo, tigen tiñambu am oc êmyalê." ⁸ Magoc Pita sôm, "Mba! Am êmgwasiñ aô gahiñ dom andô!" Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aô bu wanğwasiñ am dom, dec am oc ti aneñ dañ dom." ⁹ Dec Pita sôm, "Bocdinañ Pômdau, êmgwasiñ aô

gahiŋ ɲambwa dom, magoc aman ɲa ɲagôlôn whiŋ!”
 10 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ŋamalac naŋ gêliŋ bu su, naŋ tiŋambu êŋgwasiŋ gahi ɲambwa, dec iŋ ndê ɲamlic sambuc ɲawasi sa. Aô wasôm têtŋ mac lau dinaŋ bu mac ɲawasi sa su, magoc mac hoŋ dom.”
 11 Yisu kêyalê ɲgac naŋ oc hoc iŋ asê, ma tu dinaŋ-ɲga sôm bu ɲac hoŋ ɲawasi dom.

12 Yisu kêgwasiŋ ɲac hoŋ gahi pacndê, dec sôc iŋ ndê ɲakwê awê-ɲga sa tiyham, ma mbu gi ndöc ndê mala. Ma iŋ ndac, “Mac aŋyalê gêtŋ naŋ aô gakôm têtŋ mac, naŋ ɲahu, me mba?”
 13 Iŋ solop bu mac asam aô bu ‘Kêdôhônŋwaga,’ ma ‘Pômdu,’ bu aô dauŋ dindéc.
 14 Ma kwahic dec aô, mac nem kêdôhônŋwaga ma Pômdu, kagwasiŋ mac gahim. Ma aô wasôm têtŋ mac, bu aŋgwasiŋ nem asidôwai si gahi bocdinaŋ.
 15 Aô gatôc ɲadônŋ têtŋ mac, bu mac alic ma akôm tôm aô gakôm têtŋ mac.
 16 Aô wasôm yom ɲandô, bu ɲgac akiŋ daŋ hóc gêlêc iŋ ndê ɲadau dom, ma ɲgac aheŋ-ɲga hóc gêlêc iŋ naŋ kêkiŋ iŋ, naŋ dom.
 17 Kwahic dec aô gawhê gêtŋ dindéc sa ma mac aŋyalê, ma mac bu akôm ɲandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasin sa.”

*Yisu sôm ɲgac hoc iŋ asê-
 ɲga asê*

18 Ma Yisu sôm, “Aô gasôm yom dindéc pi mac hoŋ dom,

bu aô kayalê lau naŋ aô kayaliŋ ɲac sa. Tigeŋ yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ oc ɲandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, ‘*Ngac naŋ gêtŋ gêtŋ whiŋ aô, naŋ kêŋ kisa aô.*’
 19 Aô gasôm yom asê gwanan pi gêtŋ dau, bu têtŋ têtŋ gêtŋ dau hóc asê, naŋ mac oc akêtŋ whiŋ bu aô Mesaya dau.
 20 Aô wasôm yom ɲandô têtŋ mac, bu asa naŋ kôc ɲamalac naŋ aô kakiŋ iŋ, naŋ sa, naŋ kôc aô dauŋ sa. Ma asa naŋ kôc aô sa, naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ sa.”

21 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma iŋ ndê ɲalôm ɲawapac ɲandô, dec sôm, “Yomandô aô wasôm têtŋ mac, bu ɲgac daŋ mbo dec, naŋ oc hoc aô asê.”
 22 Yisu ndê ɲgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma tahê dandi, bu ɲac sem gauc bu ɲgac naŋ iŋ sôm yom pi, iŋ asa.
 23 Ngacsêŋom naŋ Yisu tac whiŋ ndu andô, naŋ ndöc gi paŋ Yisu.
 24 Dec Saimon Pita gic amba têtŋ iŋ, ma sôm, “Am ndac iŋ bu iŋ sôm yom pi asa.”
 25 Goc ɲgacsêŋom dau tön sac Yisu, ma ndac, “Pômdu, asa?”
 26 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ngac naŋ aô wapuc bolom dindéc sip sulu ma wakêtŋ têtŋ iŋ.”
 Goc iŋ puc bolom sip sulu ma kêŋ têtŋ Judas Iskeriot, Saimon atunŋac.
 27 Judas kôc bolom dau su, ma ɲgahô Sadaŋ sip iŋ ndê ɲalôm. Ma Yisu sôm têtŋ iŋ, “Sa ndi, ma gêtŋ naŋ

am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm ŋagahô.”²⁸ Lau hoŋ naŋ sêndôc tebo, naŋ sêngô yom naŋ Yisu sôm têt Judas, magoc sênyalê ŋahu dom.²⁹ Judas iŋ ŋgac naŋ yob ŋac si talhi mone-ŋga, ma bocdinaŋ dec ŋgacsêŋomi ŋatô gauc gêm bu Yisu kêkiŋ iŋ sa gi bu nemlhi gêt tu Mwasin Pasowa-ŋga, me bu kêŋ gêt têt lau ŋalôm sawa.³⁰ Judas gêt bolom naŋ Yisu kêŋ têt iŋ, ma sa awê gi. Ma gameŋ ŋasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec Ŋamalac ndê Atu oc tap iŋ ndê waê sa, ma iŋ oc po Anötö ndê waê sa whiŋ.³² Ma Anötö oc kêŋ dau ndê ŋawasi têt ndê Atuŋgac bu po Atu ndê waê sa. Ma iŋ oc po ndê waê sa ŋagahô eŋ.

³³ “O aneŋ lau hac. Aô wambo wawhiŋ mac ŋasawa saur eŋ. Tiŋambu mac oc aŋsalê aô, tigeŋ tôm aô gasôm têt lau bata Israel-ŋga su, dec wasôm têt mac bu gameŋ naŋ aô bu wandi, naŋ mac atôm dom bu amêŋ.³⁴ Kwahic dec aô wakêŋ yomsu wakuc têt mac bocdec bu. Akêŋ nem atac whiŋ lom daôm. Tôm aô atac whiŋ mac, dec mac atac whiŋ nem asidôwai bocdinaŋ.³⁵ Ma têt ndoc lau hoŋ sêlic mac nem mêtê atac whiŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc sênyalê pi ŋandô bu aneŋ ŋgacsêŋomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc iŋ ahuc

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac iŋ bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameŋ naŋ aô oc wandi, naŋ am gitôm dom bu êmkuc aô kwahic dec. Magoc tiŋambu am oc êmkuc aô mweŋ.”³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu kwahic dec aô gatôm dom bu waŋkuc am? Aô wakêŋ dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu tu am-ŋga.”³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aô-ŋga, a? Aô wasôm yomandô têt am, bu ôbwêc dau dindêc am oc sêc aô ahuc tidim tö muŋ, goc dalec oc taŋ.”

14

Yisu ti seŋ datêŋ iŋ Damba-ŋga

¹ Ma Yisu sôm têt ndê ŋgacsêŋomi, “Ambo ti nem ŋalôm ŋawapac dom. Akêŋ whiŋ Anötö, ma akêŋ whiŋ aô bocdinaŋ.² Ŋalôm daêsam yêc Damaŋ ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindêc asê têt mac dom. Aô watêŋ Damaŋ ndê andu dau wandi, bu wamasan mac nem malam.³ Aêc, aô oc wandi, ma wamasan nem malam, ma tiŋambu aô wambu wameŋ ma wakôc mac sa bu amêŋ andôc gameŋ dinaŋ awhiŋ aô.⁴ Mac aŋyalê seŋ têt

gameŋ naŋ aö oc wandi.”
⁵ Magoc Tomas sôm têtŋ in, “Pômdau, yac am gauc gameŋ naŋ am oc ndi, ma bocdinaŋ ŋalêtŋ bocke dec yac oc anyalê seŋ bu atêtŋ gameŋ dau andi?”
⁶ Ma Yisu sôm, “Aö daun gati seŋ, ma yom ŋandô ti mac andöc tamli ŋahu yêc aö. Aö taŋwasêtŋ gati seŋ bu ŋamalac sêtêtŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.
⁷ Mac bu anyalê aö ŋapep, dec oc anyalê Damaŋ whiŋ. Ma kwahic dec ma ndi, mac anyalê in, ma mac alic in su.”
⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, tôc Damam têtŋ yac, naŋ goc nditôm.”
⁹ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa baliŋ su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-ŋga am sôm têtŋ aö bu watôc Damaŋ têtŋ mac? Aö wasôm têtŋ am, bu asa naŋ gêlic aö su, naŋ gêlic Damaŋ su bocdinaŋ.
¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma in mbo aö ŋalôm. Mac akêtŋ whiŋ yom dau, me mba? Yom naŋ aö gasôm, naŋ aö taŋwasêtŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ mbo aö ŋalôm, naŋ kôm in ndê gwelenŋ ŋa aö.
¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma in mbo aö ŋalôm. Akêtŋ whiŋ aneŋ yom dinaŋ. Magoc mac bu akêtŋ whiŋ aneŋ yom dom, dec gauc nem gêtŋ atu-tu naŋ aö gakôm ŋa Damaŋ ndê ŋaclai, ma akêtŋ whiŋ

tu gêtŋ dinaŋ-ŋga.
¹² Aö wasôm yom ŋandô têtŋ mac, bu asa naŋ kêtŋ whiŋ aö, naŋ oc kôm gêtŋ atu-tu gitôm aö gakôm. Ma in oc kôm gêtŋ atu-tu naŋ hóc gêlêc in dinaŋ su. Ŋahu bu kwahic dec aö watêtŋ Damaŋ wandi.
¹³ Ma aö wakôm gêtŋ bocke naŋ mac ateŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma ŋalêtŋ dinaŋ aö wapo Damaŋ ndê waê sa.
¹⁴ Ateŋ gêtŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma aö wakôm gêtŋ dau ŋandô sa.”

*Yisu gic bata bu êŋkin
 Ŋalau Dabuŋ*

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiŋ aö, dec daŋam wambu aneŋ yom.
¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Damaŋ, ma in oc kêtŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga bu meŋ mbo whiŋ mac ŋapaŋ eŋ. In oc puc mac dôŋ ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-ŋga oc sêkôc in sa dom, bu ŋac sêtôm dom bu sêlic in me sêtŋyalê in. Tigeŋ mac anyalê in, bu in mbo whiŋ mac, ma oc mbo mac nem ŋalôm.
¹⁸ Aö wahu mac siŋ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö daun watêtŋ mac waloc.

¹⁹ “Ŋasawa saunŋ ma lau nom-ŋga oc sêlic aö tiyham dom, tigeŋ mac oc alic aö. Ŋahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo taŋli, ma tu dinaŋ-ŋga dec oc nditôm bu mac ambo tamli ŋapaŋ awhiŋ.
²⁰ Têtŋ têtŋ dinaŋ, mac oc anyalê bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma mac ambo aö ŋalôm, ma aö

gambo mac ñalôm. ²¹ Asa nañ kôc aneñ yomsu sa yêc iñ ndê ñalôm ma danğa wambu, nañ tôc asê bu iñ atac whiñ aö ñandô, ma Damañ oc atac whiñ iñ bocdinañ. Ma aö dañ oc atac whiñ iñ, ma watôc dañ asê têt iñ.”

²² Goc ñgacsêñom dan ñaê Judas sôm, “Pômdau, tu sake-ñga am sôm bu tôc daôm asê têt yac, magoc têt lau nom-ñga hoñ dom?” (Ñgacsêñom dinañ iñ Judas Iskeriot dom.) ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa nañ atac whiñ aö, nañ oc danğa wambu aneñ yom. Ma Damañ oc atac whiñ iñ ma alu oc atêt iñ aloc ma ambo awhiñ iñ. ²⁴ Yom nañ aö gasôm asê têt mac, nañ aö dañ neñ yom dom. Damañ nañ kêkiñ aö gameñ, nañ ndê yom. Tigeñ lau nom-ñga nañ atac whiñ aö dom, nañ danğa wambu aneñ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhiñ mac ma gasôm yom hoñ dindéc têt mac. ²⁶ Magoc tiñambu, Damañ oc êñkiñ Ñalau Dabuñ nem aö añôñ têt mac loc bu nem mac sa. Iñ oc êndôhôn mac pi gêt hoñ, ma kêt mac gauc nem yom hoñ nañ aö gasôm têt mac su. ²⁷ Aö wakêt aneñ yom malô têt mac bu yêc mac ñapañ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô

nañ aö oc wakêt têt mac, nañ hôc gêtêc lau nom-ñga si su. Bocdinañ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têt mac bu aö oc wahu mac siñ, ma tiñambu oc wambu wameñ tiyham. Ma mac bu atac whiñ aö, dec mac oc atac ñayham bu aö watêt Damañ wandi, bu Damañ hôc gêtêc aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindéc têt mac gwanañ, bu tiñambu têt ndoc aneñ yom dau ñandô sa, nañ goc mac oc akêt whiñ aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têt mac. Ñahu bu nom dindéc ñadau kêpiñ bu meñ. Iñ dau ndê ñaclai mba bu kôm gêt dan têt aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêt hoñ nditôm Damañ gic atu aö, ma ñalêt dinañ dec lau nom-ñga oc sêtñyalê bu aö atac whiñ Damañ. Bocdinañ atisa ma dalhô.”

15

Yisu gêm dôhôn dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain ñandô,* ma Damañ ti ôm wain-ñga ñadau. ² A wain ñasañgac hoñ nañ sêlhac wain ñahu aö dañ ma sem ñandô dom, nañ Damañ oc so kic. Ma ñasañgac nañ sem ñandô, nañ iñ oc ndic sêli bu kôm ñawasi sa ma

* 15:1 Yêc Yom Lêñsêm Akwa Anötô gêm dôhôn lau Israel-ñga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötô ndê mêtê. Yisu gêm dôhôn dau pi a wain, ma sôm bu iñ a wain ñandô.

nem nandô daêsam. ³ Ma nâlêṅ tigeṅ, yom naṅ aö gasôm têṅ mac su, naṅ kôm mac nem nâlôm ṅawasi sa su. ⁴ Asap aö dôṅ, ma aö wasap mac dôṅ bocdinaṅ. A wain ṅasaṅgac daṅ bu sap ṅahu dôṅ dom, dec oc tôm dom bu nem nandô yêc dau-ṅga. Ma mac bocdinaṅ. Mac bu asap aö dôṅ dom, dec oc tôm dom bu mac anem nandô. ⁵ Aö gatôm a w ain ṅahu, ma mac atôm ṅasaṅgac. Asa naṅ sap aö dôṅ, ma aö wasap iṅ dôṅ, naṅ oc nem nandô daêsam. Mac bu asap aö dôṅ dom, dec oc atôm bu akôm gêṅ ṅayham daṅ dom. ⁶ Asa naṅ sap aö dôṅ dom, naṅ gitôm ṅasaṅgac naṅ keg-welec sip nom ma tibasô. Ma ṅasaṅgac kaiṅ dinaṅ oc sêhoṅ sa ma sêkêṅ pi ya ndi ma ya neṅ su.

⁷ “Mac bu asap aö dôṅ, ma bu akôc aneṅ yom sa tidôṅ yêc nem nâlôm, dec gêṅ bocke naṅ mac bu atac whiṅ, naṅ ateṅ têṅ Anötö, ma iṅ oc kêṅ têṅ mac. ⁸ Asap aö dôṅ ma anem nandô daêsam, dec oc whê mac sa bu aneṅ ṅgacsêṅomi nandô, ma nâlêṅ dinaṅ mac oc apo Damaṅ ndê waê sa. ⁹ Aö atac whiṅ mac, gitôm Damaṅ atac whiṅ aö. Kwahic dec ambo aneṅ atac whiṅ nâlôm. ¹⁰ Aö daṅaṅ wambu yom hoṅ naṅ Damaṅ gic atu aö, ma aö gambo iṅ ndê atac whiṅ nâlôm. Ma mac bu daṅam wambu yom naṅ aö gac atu mac, dec mac

oc ambo aneṅ atac whiṅ nâlôm.

¹¹ “Aö gasôm yom din-dec têṅ mac, tu bu aneṅ atac ṅayham nem mac nem nâlôm ahuc. Ma aneṅ atac ṅayham oc êṅsalê mac ahuc. ¹² Aneṅ yomsu dau dec, bu mac atac whiṅ nem asidôwai, gitôm aö atac whiṅ mac. ¹³ ṅamalac naṅ kêṅ dau sambuc ma mbac ndu ô iṅ ndê asidôwa, naṅ ndê mêtê atac whiṅ-ṅga hôc gêlêc lau hoṅ si su.

¹⁴ “Mac bu aṅkuc aö neṅ yomsu ma akêṅ nem atac whiṅ lom daôm, naṅ mac ati aneṅ lau atac whiṅ-ṅga. ¹⁵ ṅadau daṅ oc sôm gêṅ hoṅ asê têṅ iṅ ndê lau akiṅ dom. Magoc gêṅ hoṅ naṅ aö gaṅgô yêc Damaṅ, naṅ aö gawhê sa têṅ mac su. Tu dinaṅ-ṅga aö wasam mac bu lau akiṅ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neṅ lau atac whiṅ-ṅga. ¹⁶ Mac aṅkuc aö tu daôm nem gauc-ṅga dom. Mba! Aö dauṅ kayaliṅ mac sa, ma kakiṅ mac bu asa andi ma anem nandô daêsam, naṅ oc yêc ṅapaṅ. Ma têṅ ndoc dinaṅ, gêṅ sake naṅ mac ateṅ têṅ Damaṅ anem aö aṅôṅ, naṅ iṅ oc kêṅ têṅ mac. ¹⁷ Aö neṅ yomsu dau bocdec bu, atac whiṅ mac nem asidôwai andic ṅawaê.”

Lau nom-ṅga atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têṅ ndoc lau sac nom-ṅga atac tec mac, naṅ gauc nem bu ṅac

sêtec aö muṅ su. ¹⁹ Mac bu aṅkuc lau nom-ṅga si mêtê, dec lau nom-ṅga oc atac whiṅ mac, ṅahu bu ṅac atac whiṅ ṅac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ṅga dom, bu aö kayaliṅ mac sa su yêc ṅac, ma tu dinaṅ-ṅga dec ṅac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom naṅ aö gasôm têtṅ mac bocdec bu, 'ṅgac akiṅ daṅ oc hóc gêlêc iṅ ndê ṅadau dom.' Lau nom-ṅga sêkêṅ kisa aö, ma oc sêkêṅ kisa mac bocdinaṅ. ṅac sêkôc aneṅ yom sa dom, ma bocdinaṅ ṅac oc sêkôc mac nem yom sa dom. ²¹ ṅac oc sêkôm gêṅ hoṅ dinaṅ têtṅ mac tu mac akêṅ whiṅ aö-ṅga, ṅahu bu ṅac sêṅyalê iṅ naṅ kêkiṅ aö gameṅ, naṅ dom.

²² "Aö bu wameṅ ma wa-hoc neṅ yom asê têtṅ ṅac dom, dec ṅac si giso mba. Magoc ṅac sêṅgô aneṅ yom hoṅ su ma sêkêṅ whiṅ dom, dec ṅalêṅ mba bu sêmasaṅ yom têtṅ Anötö tu ṅac si giso-ṅga. ²³ Asa naṅ atac tec aö, naṅ atac tec Damaṅ whiṅ. ²⁴ Aö gakôm gêṅ dalô yêc ṅac si aṅgô-ṅga, naṅ ṅamalac daṅ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têtṅ ṅac dom, dec ṅac si giso mba. Magoc ṅac sêlic su, ma sêkêṅ whiṅ aö dom. Mba! ṅac sêtec aö, ma sêtec Damaṅ whiṅ. ²⁵ Ma bocdi-

naṅ Anötö ndê yom naṅ sêto yêc ṅac si buku yomsu-ṅga,[†] naṅ dec ṅandô sa. Yom dau sôm bu, 'ṅac atac tec aö ṅambwa.'

²⁶ "Tiṅambu, aö waṅkiṅ ṅalau meṅ bu puc mac dôṅ ma nem mac awham sa. Iṅ ṅalau naṅ sa akêṅ Damaṅ, ma sôm yom ṅandô eṅ. Ma têtṅ ndoc iṅ meṅ, naṅ iṅ oc hoc yom ṅandô asê pi aö. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ṅandô asê pi aö bocdinaṅ, bu mac ambo awhiṅ aö têtṅ ṅamata-ṅga e meṅ têtṅ dec.

16

¹ "Aö gasôm yom hoṅ dindêc têtṅ mac bu wapuc mac dôṅ, bu ahu nem akêṅ whiṅ aö siṅ dom têtṅ ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-ṅga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ṅga. Ndoc oc meṅ, naṅ lau oc sêndic mac nem lau ṅatô ndu, ma ṅac oc gauc nem bu sêkôm gêṅ ṅayham tu sênem akiṅ Anötö-ṅga. ³ ṅac sêṅyalê Damaṅ dom, ma sêṅyalê aö dom, ma tu dinaṅ-ṅga dec ṅac oc sêkôm bocdinaṅ têtṅ mac. ⁴ Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindêc têtṅ mac, bu têtṅ ndoc gêṅ dau hóc asê mac, naṅ gauc nem bu aö gakêṅ puc mac gwanaṅ su."

ṅalau Dabuṅ ndê gwelen

"Aö gasôm yom dinaṅ asê têtṅ mac muṅ su dom,

[†] 15:25 Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ṅatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naṅ kwahic dec dasam bu Yom Lêṅsêm Akwa naṅ bu 'Buku Yomsu-ṅga.' Magoc ṅaê 'Buku Yomsu-ṅga' dau hêganôṅ buku amanṅdaṅ naṅ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

ñahu bu aõ gambo gawhin mac. ⁵ Magoc kwahic dec aõ oc wahu mac siñ, ma wambu watêñ inñ nañ kêkin aõ gameñ, nañ wandi. Ma bocke dec mac nem dañ ndac aõ pi gameñ wandin-nga dom? ⁶ Tigeñ tu aõ gasôm bu wahu mac siñ-nga, dec kayalê bu mac nem ñalôm ñawapac ñandô. ⁷ Aõ wasôm yom ñandô têt mac, bu aõ bu wahu mac siñ dec oc wanem mac sa. Aõ bu wahu mac siñ dom, goc Ñalau Nem Mac Sa-nga oc têt mac meñ dom. Magoc aõ bu wandi, dec aõ wañkin inñ têt mac meñ. ⁸ Ma têt ndoc inñ meñ, nañ inñ oc têt lau nom-nga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêt gitêt, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ Inñ oc têt ñac si sac ñahu asê, nañ sip ñac sêkêt whin aõ dom. ¹⁰ Ma inñ oc têt asê bu lau nom-nga sênjalê Anötö ndê lêt gitêt dom, bu aõ oc watêt Damañ wandi, ma mac oc alic aõ tiyham dom.* ¹¹ Ma inñ oc têt asê bu Anötö oc êmatôc sac honñ, tôm kwahic dec inñ oc êmatôc nom dindec ñadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têt mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têt ndoc Ñalau

Yom Ñandô-nga meñ su, nañ inñ oc nem mac sa bu añyalê yom ñandô honñ. Ñahu bu inñ oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom honñ nañ inñ ngô yêc alu Damañ, nañ dec inñ oc hoc asê. Ma inñ oc kêt puc mac pi gêt nañ oc hôc asê tiñambu. ¹⁴ Ñalau Dabuñ oc po aneñ waêt sa, ñahu bu inñ oc kôc aõ dauñ neñ yom, ma hoc asê têt mac. ¹⁵ Damañ ndê gêt honñ ti aõ neñ, ma tu dinañ-nga dec gasôm têt mac bu gêt honñ nañ Ñalau oc hoc asê têt mac, nañ meñ akêt aõ neñ.”

Ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Ñasawa sauñ mac oc alic aõ dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aõ tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinañ, goc inñ ndê ñgacsênjomi sem yomgalôm, ma ñatô sêsôm têt dandi, “Yom bocke dec inñ sôm bu ñasawa sauñ yac oc dalic inñ dom, ma ñasawa sauñ yac oc dalic inñ tiyham? Ma inñ sôm bu inñ oc têt Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi ñapañ bu, “Inñ ndê yom dinañ pi ñasawa sauñ, nañ ñahu bocke? Yac tañyalê inñ ndê yom ñahu dom.”

* **16:10** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec bu. Lau nom-nga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic inñ ndu. Ñac si gauc sa dom, ma sêlic inñ gitôm ñgac sac dañ. Magoc Anötö unñ inñ sa, ma kôc inñ sa pi undambê gi, dec têt asê bu Yisu inñ ñgac gitêt. Bocdinañ Ñalau Dabuñ oc têt asê bu lau nom-nga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhông lau nom-nga pi lêt gitêt tiyham, dec Ñalau oc meñ bu whê ñac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêt.

19 Yisu kêyalê bu ñac bu sêndac in pi yom dau, dec sôm têt ñac, "Aô gasôm bu ñasawa sauñ mac oc alic aô dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aô tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? 20 Yomandô aô wasôm têt mac, bu têt ndoc aô wahu mac siñ, nañ mac oc ahu dañgibo asê ma atan, magoc lau sac nom-nga oc atac ñayham sa. Mac oc ambo ti nem ñalôm ñawapac, magoc tiñambu mac nem ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham. 21 Oc nditôm awhê tidaê nañ ndê ndoc meñ sa bu kôc balêkoc-nga. In ñalôm ñawapac bu in kêsahê ñandê atu. Tigeñ têt ndoc in kôc balêkoc dau su, nañ in oc gauc nem ñandê dau tiyham dom, bu in atac ñayham sa bu in ndê balêkoc hôc asê su. 22 Ma mac bocdinañ, kwahic dec mac ambo ti ñalôm ñawapac, magoc tiñambu aô walic mac tiyham, ma têt ndoc dinañ, mac oc atac ñayham atu. Ma lau dañ oc sêkôc atac ñayham su yêc mac dom. 23 Têt têt dinañ mac oc andac aô pi gêt dañ tiyham dom. Yomandô aô wasôm têt mac, bu gêt sake nañ mac aten têt Damañ tu aneñ ñaê-nga, nañ in oc kêt têt mac. 24 Têt ñamata-nga e meñ têt kwahic dec, mac aten gêt dañ tu aneñ ñaê-nga dom. Kwahic dec ma ndi, nañ aten gêt tu aneñ ñaê-nga. Ma Anötö

oc kêt têt mac, ma mac oc atisambuc ñandô."

Yisu ku ñaclai nom-nga dulu

25 "Gêt hoñ dinañ aô gasôm têt mac ña yom gôlin. Magoc têt oc meñ sa, nañ aô oc wasôm yom têt mac ña yom gôlin dom. Aô oc wasôm yom yêc awê têt mac pi Damañ. 26 Têt ndoc dinañ mac oc aten gêt tu aneñ ñaê-nga. Aô wasôm têt mac, bu aô dauñ oc wanem mac awham têt Damañ lec dom. Mac daôm aten nem mbec solop têt in, 27 bu in atac whiñ mac. Aêc! Damañ Anötö atac whiñ mac, ñahu bu mac atac whiñ aô, ma akêt whiñ bu in kêkin aô gameñ. 28 Aô gambo gawhiñ Damañ muñ su, dec gasip nom gameñ. Ma kwahic dec aô bu wahu nom siñ ma wambu watêt in wandi."

29 Têt dinañ Yisu ndê ngac-sêñomi sêsôm têt in, "Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm ña yom gôlin dom. 30 Ma kwahic dec yac anyalê bu am kêyalê gêt hoñ. Ma lau sêkêt gêndac têt am dom magoc am kêyalê ñac si gauc ti yom hoñ muñ. Tu dinañ-nga dec yac akêt whiñ bu am mweñ akêt Anötö ndê." 31 Goc Yisu sôm têt ñac, "Kwahic dec mac akêt whiñ, a? 32 Aô wasôm têt mac, bu ndoc oc meñ sa, ma kwahic dec meñ kêpiñ su, nañ mac hoñ oc ahu aô siñ ma alhö

têntêj. Magoc aö oc wambo tanwasêj dom, bu Damañ oc mbo whiñ aö. ³³ Aö gasôm yom hon dindec têt mac bu wapuc mac dôj bu ambo ti atac malô tu aö-nga. Yêc nom mac oc atap nawapac sa, magoc ambo ti nem njalôm pêj dôj, bu aö gaku njaclai nom-nga dulu su.”

17

Yisu teñ mbec tu in dau-nga

¹ Yisu sôm yom dinañ su, goc tatic undambê, ma teñ mbec bocdec bu, “Damañ, aneñ ndoc hóc asê su. Po am Atôm, aö dec neñ waêj sa, ma njalêj dinañ aö oc wapo am nem waêm sa. ² Am kêj njaclai têt aö pi namalac hon, tu bu wakêj lau hon nañ am kêj têt aö, nañ sêmbo tali napan. ³ Ma nac si nahu sêmbo tali napan-nga dau bocdec bu, sênjalê am Anötö nandô tigen, ma sênjalê aö, Yisu Kilisi nañ am kêkin aö gameñ.

⁴ “Aö gac dabin gwelen nañ am kêj sip aö aman, ma tu dinañ-nga dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têt namata-nga nom dindec mbasi, nañ aö dec gambo gawhiñ am ma hêclu dawêkain nawasi atu dawhiñ daun. Kwahic dec Damañ, aö wandac am bu kôc aö sa bu wambo wawhiñ am tiyham ti nawasi atu dau.”

Yisu teñ mbec tu in ndê ngacsênjomi-nga

⁶ Ma Yisu sôm, “O Damañ, am kêyaliñ am nem lau sa yêc nom, ma kêj nac sêsip aö aman. Aö gatôc am asê têt nac su, ma nac danja wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec nac sênjalê bu gêt hon nañ aö gakôm, nañ nahu am daôm, ma am kêj sip aö aman bu wakôm-nga. ⁸ Bu yom nañ am kêj têt aö, nañ aö gasôm asê têt nac, ma sêkôc sa. Ma nac sênjalê pi nandô bu muñ-nga aö gambo gawhiñ am, ma sêkêj whiñ bu am daôm kêkin aö gameñ. ⁹ Kwahic dec aö bu wateñ mbec tu nac-nga. Aö wateñ tu lau nom-nga hon-nga dom, magoc aö wateñ tu am nem lau hon, nañ am kêj sip aö aman-nga. ¹⁰ Aneñ lau hon sêti am nem, ma am nem lau hon sêti aö neñ. Ma aö gatap waêj sa tu nac-nga. ¹¹ Aneñ têt wambo nom-nga pacndê, ma malô aö oc watêt am waloc. Magoc nac oc gacgeñ sêmbo nom. O Damañ dabuñ, aö bu wateñ am bu yob lau dinañ na am nem naê na-njaclai atu nañ am gêlic nayham bu kêj têt aö. Yob nac bu sêpiñ dau dôj sêti gêt tigen, gitôm hêclu dati gêt tigen. ¹² Têt ndoc aö gambo gawhiñ nac, nañ aö gayob na ac napep na am nem naê na-njaclai nañ am kêj têt aö. Ma bocdinañ nac si dan giñga dom. Nac tigen nañ gic

waê bu peñ, nañ tawasê oc niñga, bu kôm yom nañ sêto yêc, nañ ñandô sa.

¹³ “Malô aô oc watêñ am waloc. Tigeñ kwahic dec aô gambo nom ma gasôm yom hoñ dinañ asê têñ aneñ lau, tu bu aneñ atac ñayham nem ñac ahuc, ma kôm ñac sêtisambuc. ¹⁴ Aô gakêñ am nem yom têñ ñac, ma lau sac nom-ñga atac tec ñac. Sêtec ñac ñahu bu ñac si mala ñandô yêc nom dom, gitôm aô dauñ neñ malañ ñandô yêc nom dom. ¹⁵ Aô waterñ am bu kôc ñac su yêc nom dom, magoc aô waterñ am bu yob ñac tu ñgac sac Sadañ-ñga. ¹⁶ Ñac si mala ñandô yêc nom dom, gitôm aô neñ malañ ñandô yêc nom dom. ¹⁷ Damañ, am nem yom iñ yom ñandô eñ. Kêñ nem yom ñandô sip ñac si ñalôm bu kôm ñac sêti lau dabuñ ñandô. ¹⁸ Tôm am kêkiñ aô gasip nom gameñ, dec aô wañkiñ ñac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ñga ñalôm. ¹⁹ Kwahic dec aô gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêñ nem lau si-ñga, ma ñalêñ dau dinañ dec oc tôm bu ñac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu teñ mbec tu lau hoñ nañ oc sêkêñ whiñ iñ-ñga

²⁰ “Aô waterñ mbec tu lau nañ kwahic dec sêñyalê aô, nañ tawasê-ñga dom. Aô waterñ mbec tu lau hoñ nañ sêñgô yom nañ ñac oc sêhoc asê pi aô, ma sêkêñ whiñ aô-ñga sêwhiñ. ²¹ Kêñ ñac

hoñ sêmbo ti ñalôm ma gauc tigeñ, gitôm hêclu dati gêñ tigeñ, am mbo aô ñalôm, ma aô gambo am ñalôm. Pwiñ ñac hoñ dôñ sênem damiñ hêclu, ma bocdinañ têñ ndoc lau nom-ñga sêlic ñac sêpiñ dau dôñ ti ñalôm tigeñ, dec ñac hoñ oc sêkêñ whiñ bu am kêkiñ aô gameñ. ²² Am nem ñaclai ti ñawasi nañ am kêñ têñ aô, nañ dec aô gakêñ têñ ñac, bu ñac oc sêti gêñ tigeñ gitôm hêclu dati gêñ tigeñ. ²³ Am mbo aô ñalôm, ma aô wambo ñac ñalôm, tu bu wapiñ ñac dôñ bu sêmbo ti ñalôm ma gauc tigeñ. Ma bocdinañ lau nom-ñga oc sêñyalê bu am kêkiñ aô gameñ, ma bu am atac whiñ ñac gitôm am atac whiñ aô.

²⁴ “Damañ, aô tac whiñ bu lau hoñ nañ am kêñ ñac sêsip aô amañ, nañ sêwhiñ aô sêmeñ ma sêmbo gameñ nañ aô oc wambo. Dec ñac oc sêlic ñawasi atu nañ am kêñ têñ aô. Bu muñ-ñga, nom dindéc mbasi, nañ am atac whiñ aô ndu andô, dec kêñ ñawasi dau têñ aô. ²⁵ O Damañ gitêñ, lau nom-ñga sêñyalê am dom. Tigeñ aô kayalê am, ma lau dindéc sêñyalê bu am kêkiñ aô gameñ. ²⁶ Aô gatôc am asê têñ ñac, ma watôc am asê ñapan. Ma tu dinañ-ñga dec am nem atac whiñ aô-ñga oc yêc ñac si ñalôm. Ma aô dauñ oc wambo ñac si ñalôm wawhiñ.”

18

Sêkôc Yisu dôn

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Yisu teŋ mbec dau pacndê, goc in ti ndê ngacsêŋomi sêhu Jerusalem siŋ, ma sêpi Busuŋ Kidron-ŋga ŋadaŋga si. Ma sêsôc ôm †olib-ŋga daŋ naŋ yêc dinaŋ. ² Judas, ngac naŋ hoc Yisu asê, naŋ kêyalê ôm dinaŋ, bu ndoc daêsam Yisu ti ngacsêŋomi sêkac sa sêmbo dindê. ³ Bocdinaŋ têt ôbwêc dinaŋ in kêkuc ŋac, ma sa têt ôm dau gi. In wê lau siŋ Rom-ŋga toŋ daŋ ma lau siŋ-ŋga lôm dabuŋ-ŋga ŋatô naŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋkiŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ ti sêhêc dawen ti lam, ma wapa siŋ-ŋga, ma sêhêc asê ôm dinaŋ.

⁴ Yisu kêyalê gêt hoŋ naŋ oc hêc asê in, goc sa gi ma ndac ŋac bu, “Mac aŋsalê asa?” ⁵ Ma ŋac sêsôm, “Yac aŋsalê Yisu Nasaret-ŋga.” Dec Yisu sôm, “Aô dauŋ dindec.” (Têt ndoc dinaŋ, Judas, ngac hoc in asê-ŋga, kalhac whiŋ lau dinaŋ.) ⁶ Têt ndoc ŋac sêŋgô Yisu ndê yom bu, “Aô dauŋ dindec,” goc ŋac hoŋ sêyu dau su ma sêpeŋ sêsip nom si. ⁷ Ma in ndac tiyham, “Mac aŋsalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-ŋga.” ⁸ Goc in ô yom ma sôm, “Aô gasôm su, bu aô dauŋ dindec. Mac asôm bu mac aŋsalê aô, ma bocdinaŋ atec aneŋ lau dindec sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu

sôm yom dau tu bu nem in ndê ngacsêŋomi si-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga yom naŋ in sôm muŋ su bocdec bu, “Aô oc wayob ŋamalac hoŋ naŋ Damaŋ kêŋ têt aô, bu ŋac si daŋ niŋga dom,” naŋ dec ŋandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc in ndê bien baliŋ sa, ma pa dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ngac akiŋ ndê danŋgalaun andô-ŋga su. Ngac akiŋ dau ndê ŋaê Malkus. ¹¹ Magoc Yisu sôm têt Pita, “Kêŋ nem bien mbu sip ŋapaŋ ndi. Damaŋ kêŋ laclhu ŋawapac-ŋga dindec têt aô, ma aô gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêŋ Anas si

(*Mat 26:57*)

¹² Goc ngac bata siŋ-ŋga ti ndê lau siŋ, ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ, naŋ sêkôc Yisu ma sêsô in amba dôn. ¹³ Goc sêwê in sêtêŋ Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, in lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga têt têt dinaŋ. ¹⁴ In ngac naŋ muŋ-ŋga sôm asê têt lau bata Israel-ŋga, bu oc ŋayham bu ngac tigen mbac ndu ô lau hoŋ.

Pita sêc Yisu ahuc

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Sêwê Yisu sêtêŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu, ma sêsôc tunlôm naŋ kêgihi andu dau, naŋ si. Ma Saimon Pita lu ngacsêŋom daŋ sêŋkuc. Ngacsêŋom

dau dabujsiga namata-nga keyalê in tidôn, ma bocdinañ dec in kêkuc Yisu ma gacgeñ sôc tunlôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, in kalhac awê kêpin gatam. Dec ngacsênom nañ dabujsiga namata-nga keyalê, nañ mbu gi ma sôm yom pi Pita whiñ awê akiñ nañ yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awê akiñ dinañ ndac Pita bocdec, "Ma bocke? Am Yisu ndê ngacsênom dañ whiñ, a?" Magoc Pita pa dau ma sôm, "Mba! Aô dom!"

¹⁸ Têñ ôbwêc dinañ gameñ ñalhuc sa, dec lau akiñ ti lau siñ lôm dabuñ-nga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêngihi ma sêñsulu. Ma Pita gi kalhac whiñ ñac ma kêsulu ya.

Dabujsiga Anas kêsul Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

¹⁹ T êñ dinañ, dabujsiga namata-nga Anas* kêsul Yisu pi in ndê sêñomi, ma pi yom nañ in kêdôhôn têt lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, "Aô gasôm aneñ yom hoñ yêc awê. Aô kadôhôn lau gambo ñac si lôm wê-nga ma yêc lôm dabuñ Jerusalem-nga, gameñ nañ lau Israel-nga hoñ êlêmê sêkac dau sa sêmbo nañ. Ma aô gasêc yom dañ ahuc dom. ²¹ Bocdinañ tu sake-nga am

kêsul aô? Ndac lau nañ sêngô aneñ yom. Ñac hoñ sêñyalê yom nañ aô gasôm." ²² Têt ndoc Yisu sôm yom dinañ, goc ngac siñ lôm dabuñ-nga nañ kalhac kêpin in, nañ tap in sip ali andô ma sôm, "Toc dabujsiga atu sa, ma ô in ndê yom bocdinañ dom!" ²³ Dec Yisu sôm, "Yom nañ aô gasôm, nañ bu yom so, nañ goc sôm têt aô. Magoc aô gasôm yom so dañ dom, ma tu sake-nga dec am tap aô?" ²⁴ Têt dinañ Anas kêkin Yisu têt dabujsiga namata-nga Kayapas gi. Ma wac nañ sêsô in amba dôn, nañ gacgeñ yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ñamalac dañ ndac in, "Am ngac dau ndê ngacsênom dañ, me?" Ma Pita pa dau ma sôm, "Mba!" ²⁶ Dabujsiga namata-nga ndê ngac akiñ dañ mbo gameñ dinañ. In ngac nañ Pita pa in ndê dangalaun su, nañ ndê têtngac. Ma in sôm têt Pita, "Ma bocke? Aô galic am kalhac whiñ ngac dinañ yêc ôm olib-nga. Yomandô, me?" ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ñagahô eñ dalec dañ gic hu tañ.

Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

* **18:19** Anas - Muñ-nga lau Israel-nga sêñyaliñ Anas sa ti ñac si dabujsiga namata-nga. Têt yala AD15 lau Rom-nga sêkôc in su yêc gwelen dau. Tinambu Kayapas in lau Israel si dabujsiga namata-nga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabujsiga namata-nga whiñ.

28 Ôbwêc pacndê, ma têtj bêbêc ganduc lau bata Israel-nga sêhu Kayapas ndê andu siŋ ma sêwê Yisu sêtêtj gôliŋwaga Rom-nga ndê andu si. Lau bata Israel-nga dinaŋ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga, dec oc tôm dom bu sêneŋ Mwasin Pasowa-nga.† 29 Bocdinaŋ Pailot, ŋgac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-nga sa têtj ŋac gi, ma ndac ŋac, “Mac asôm bu ŋgac dindec kôm giso bocke?” 30 Ma sêo yom ma sêsôm, “In bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc in atêtj am amenŋ lec dom.” 31 Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc in sa andi, ma amatôc in êŋkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ŋac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-nga akêtj yao bu yac lau Israel-nga andic ŋamalac daŋ ndu dom.” 32 Nalêtj dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêtj naŋ in oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.

33 Têtj dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac in, “Am lau Israel-nga si Kiŋ, a?” 34 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinaŋ tôm

am daôm nem gauc, me lau ŋatô sêsôm yom dau pi aö?” 35 Ma Pailot sôm, “Aö ŋgac Israel-nga dom! Am daôm nem lau ti dabuŋsiga atu-tu Israel-nga sêkêtj am têtj aö mweŋ. Am kôm gêtj giso bocke?” 36 Dec Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kiŋ-nga gitôm kiŋ nom dindec-nga si gôliŋ dom. Aö bu wanem gôliŋ gameŋ nom-nga daŋ, dec oc tôm bu aneŋ lau akiŋ sêyob aö ma sêndic siŋ bu lau bata Israel-nga sêkôc aö dôŋ dom. Magoc aö neŋ gôliŋ ŋahu yêc nom dindec dom.” 37 Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am kiŋ daŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aö kiŋ daŋ. Aneŋ dinaŋ kôc aö, ma aö gahôc asê nom tu gêtj tigeŋ-nga, naŋ tu wahoc yom ŋandô asê-nga. Ma lau hoŋ naŋ atac whiŋ yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ yom sa.” 38 Pailot ŋgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke in yom ŋandô?”

In sôm yom dinaŋ su, goc sa têtj lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtj ŋac, “Aö gatap yom daŋ bu tamatôc in pi-nga, naŋ sa dom. 39 Magoc mac nem mêtê daŋ yêc, bu

† 18:28 Lau Israel-nga si yomsu daŋ sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbo ahê têtj flau gameŋ apa-nga. Nahu bu lau gameŋ apa-nga sêŋkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-nga bu sêmbo sêmpiŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga. Pailot in ŋgac Rom-nga daŋ, ma lau gameŋ apa-nga daêsam sêmbo in ndê andu, ma tu dinaŋ-nga lau bata Israel-nga sêtêc bu sêsôc in ndê andu. ‡ 18:32 Yisu sôm bu lau oc sêsun in sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-nga Yisu sôm bu ŋac oc sêsun in sa akêtj nom.

wahu gapocwalô danj sinj têtj mac têtj Mwasinj Pasowa-nga nandoc. Mac atac whinj bu aô wahu ngac dindec, nanj sêsam bu Kinj Israel-nga, nanj sinj têtj mac, me mba?" ⁴⁰ Magoc sêmbwêc, "Mba! Inj dom! Hu Barabas sinj têtj yac." Barabas inj lau nanj sêngilí sinj têtj lau Rom-nga, nanj si danj.

19

Sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu

(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

¹ Goc Pailot kênj Yisu têtj lau sinj-nga bu sêhi inj nã sô. ² Ma sênsau bu sêtoc inj sa. Sêwhê wac kêm ma sêkênj inj unj gitôm sunsunj, ma sêkênj inj sôc njakwê kokoc gitôm kinj si njakwê. ³ Goc sêsôc sêsa sêlhac inj anjô-nga ma sêmbwêc, "Ei! Datoc lau Israel si Kinj dindec sa manj!" Ma sêtãp inj sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa meñj tiyham ma sôm têtj lau bata bu, "Anjô su nanj! Aô neñj lau sinj-nga oc sêkôc inj sa têtj mac meñj. Ma bocdinañj dec anjãlê bu aô gatãp yom danj sa pi inj dom." ⁵ Goc sêkôc Yisu sa meñj, ti sunsunj wac kêm ma njakwê kokoc. Ma Pailot sôm, "Alic ngac dau dec." ⁶ Têtj ndoc dabunjsiga atu-tu ma lau sinj lôm dabun-nga sêlic inj, nanj sêmbwêc, "Ndic inj pi a gicso dau! Ndic inj pi a!" Magoc Pailot sôm, "Mba! Aô gatãp yom danj sa pi inj dom. Mac daôm akôc inj sa andi ma andic inj

pi a." ⁷ Ma lau bata Israel-nga sêsôm, "Inj toc dau sa ma sam dau bu Anötö ndê Atu! Ma tu yom sac dinañj-nga, yac mba yomsu sôm bu inj mbac ndu manj."

⁸ Pailot ngô yom dinañj ma töc dau nandô. ⁹ Goc inj kôc Yisu mbu sôc andu njalôm gi, ma ndac inj, "Am mwenj akênj nde?" Magoc Yisu gêm dôñj. ¹⁰ Ma Pailot sôm têtj inj, "Bocke am ô aneñj yom dom? Aneñj nãclai yêc bu wanjãpawêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?" ¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, "Anötö bu kênj têtj am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gênj danj têtj aô. Bocdinañj dabunjsiga nanj kênj aô gasip am amam, nanj kôm giso hôc gêlêc am nem su."

¹² Pailot ngô yom dinañj, dec kêsalê lênj bu hu Yisu sinj. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc njapanj ma sêsôm, "Asa nanj toc dau sa bu inj kinj danj, nanj kôm bu hôc gêlêc Sisa, lau Rom-nga si kinj. Bocdinañj am bu hu ngac dindec sinj, nanj am Sisa ndê silip dom."

¹³⁻¹⁴ Bêc dinañj inj bêc lau Israel-nga sêmasañj Mwasinj Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têtj ndoc Pailot ngô lau bata Israel-nga si yom dinañj, nanj dec inj kôc Yisu sa awê têtj gameñj nanj sêsam bu Senj Hoc nanj gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameñj dau bu Gabata.) Yêc dinañj, Pailot ndôc sic ndôc inj ndê pônj êmatôc yom-nga, ma sôm

têj lau bata Israel-nga bu, "Alic mac nem kin dindec!"¹⁵ Tigenj nac sêmbwêc, "Kôc inj sa ndi! Kôc inj sa ndi! Ndic inj pi a gicso dau!" Dec Pailot ndac, "Mac atac whinj bu aô wandic nem Kin pi a gicso dau ndi, a?" Ma dabunjsiga atu-tu sêo yom ma sêsôm, "Inj yac mba kin dom! Sisa tigenj inj yac mba kin." ¹⁶Têj dinanj Pailot sôc nac si yom napu, ma kêj Yisu têj nac bu lau sinj-nga sêndic inj pi a gicso dau ndi.

Lau sinj-nga sic Yisu pi a gicso dau

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷Sêkêj Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê inj sêsa gamenj nanj sêsam bu Gamenj Nakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gamenj dau bu Golgota. ¹⁸Ma yêc dinanj, nac sic inj pi a gicso dau gi. Ma nac sic ngac lu sêpi a sêwhinj, danj kêgalêj andô-nga ma danj kêgalêj gasê-nga.

¹⁹Pailot sôm bu sêto yom pi bapia danj ma sêndic pi a gicso dau nahô-nga. Bapia dau sôm, "Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kinj."

²⁰Sêto yom dau na lau Israel, ti lau Rom-nga ma lau Grik-nga si awha. Gamenj dinanj yêc suj sa têj malac Jerusalem, dec lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau.

²¹Boc-dinanj dabunjsiga atu-tu Israel-nga sêtudinj ma sêsôm têj Pailot, "Am to, 'Lau Israel-nga si Kinj,' ma

yac alic yham dom! Am bu to, 'Ngac dindec sam dau bu lau Israel-nga si kinj,' dec oc solop." ²²Magoc inj ô yom ma sôm, "Aô gato yom dinanj, ma oc yêc bocdinanj."

²³Têj ndoc lau sinj-nga sic Yisu pi a gicso dau, nanj sêkôc inj ndê njakwê su. Nac lau hale, ma sêwhê njakwê awê-nga kôc gi toj hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc nac sic sam inj ndê njakwê njalôm-nga dom. Njakwê dau najham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po balinj yêc nasu ma sip têj gahi. ²⁴Bocdinanj lau sinj-nga sêsôm têj dandi, "Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac nej danj kôc po sambuc." Nac sêkôm bocdinanj, dec yom danj nanj sêto yêc, nanj njandô sa. Yom dau bocdec bu:

Nac sêwhê anenj njakwê kôc têj dandi, ma sêpuc gapoc tu anenj njakwê-nga. [BW 22:18]

²⁵Têj ndoc dinanj Yisu dinda lu asiwê danj, ma Klopas ndê awê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpinj a gicso dau. ²⁶Ma Yisu gêlic inj dinda kalhac whinj ngac-sêjom nanj inj atac whinj njandô, dec inj sôm têj dinda, "O dinanj. Lic nem atômngac dinanj."

²⁷Ma inj sôm têj ngacsêjom dau bu, "Lic am dinam dinanj." Ma têj bêc dinanj ma gi, ngacsêjom dau kôc Yisu dinda sa ndôc inj ndê andu.

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:48, 50; Mak*
15:36-37; Luk 23:36)

²⁸ Yisu kêyalê bu in gic dabin gên hon su. Ma tu yom dan nan sêto yêc, nan nandô sa-nga, dec in sôm, "Aô bu yô aô." ²⁹ Lôn wain namakic-nga dan kalhac gameñ dinan, ma ngac sin-nga dan kôc sôwam dan ma kêñ sip wain. Goc in sô pi a baliñ dan, ma hôc sa pi têt Yisu whasuñ gi. ³⁰ In nôm su ma sôm, "Aô neñ gwelen hon pacndê su." Goc in wec, ma mbac ndu.

³¹ Têt bêt dinan lau Israel-nga sêmasan dau tu bêt Sabat-nga, ma Sabat lansê-nga in nac si om atu dan. Nac sêtec bu lau batê sên galên a gicso dau têt bêt atu dinan, boc-dinan dec lau bata sêndac Pailot bu lau sin-nga sêruc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ngahô-nga, goc sêkôc nac si namlan su ma sên suhuñ.

³² Pailot gôlôc su, dec lau sin-nga sêtên ngac dan nan sic pi a gicso dau whin Yisu nan si, ma sêruc in gahi dulu. Goc nac sêruc ngac tilu-nga gahi dulu boc-dinan.

³³ Tigen têt têt sêtên Yisu si, nan sêlic bu in mbac ndu su, dec sic in gahi dulu dom.

³⁴ Magoc ngac sin-nga dan kôc in ndê kêma ma kuñ Yisu sip nabi, ma ngahô dac ti bu kêc sa meñ. ³⁵ (Ngac nan gêlic gên hon dinan su, nan dec sôm asê, ma in ndê yom in yom nandô. In dau kêyalê bu in ndê yom in yom

nandô, ma in sôm asê bu mac akên whin bocdinañ.) ³⁶ Gên dinan hôc asê, dec yom lu nan sêto yêc, nan nandô sa.

Yom dan yêc bocdec bu:

Nac oc sêruc in ndê nakwa dan dulu dom.
[*BW 34:20*]

³⁷ Ma yom dan tiyham yêc bocdec:

Nac oc sêlhac ma tahê ngac nan sêkuñ in nan.
[*Sek 12:10*]

Sêkên Yisu ndê namlan
yêc hoc nasuñ

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Ngac dan mbo, nan sêsam bu Josep, ma in meñ akên malac A rimatiya. In kêñ whin Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu in têt lau bata Israel-nga. Têt telha dinan in têt Pailot gi ma ndac Yisu ndê namlan. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê namlan su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemus gêm in sa. Nikodemus in ngac bata Israel-nga nan muñ-nga gi gêlic Yisu têt ôbwêc dan. In kôc a nakwi ti gên namalu nan sên galuñ whin dau su, nan gitôm 30 kilogram, ma whin Josep gi. ⁴⁰ Inlu sêkôc Yisu ndê namlan, ma sem oso na gên namalu, goc sêhi ahuc na po nayham. Sêkôm gên dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm sên suhuñ lau batê-nga. ⁴¹ Ôm dan yêc suñ sa têt gameñ nan lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma

sêhô dan yêc ôm dau ñalôm, nan lau sêlêñ gwanan su yêc hoc ñalôm, ma sêkêñ ngac batê dan yêc hoc ñasun dau mun su dom. ⁴² Bocdinañ sêñsuhun Yisu ñamlañ yêc hocsun dinañ, ñahu bu bêc dinañ in bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsun dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga men gi su, ma têtñ wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têtñ bêbêc ganduc, ma sa têtñ sêhô gi. In gêlic bu hoc atu nan sêkêñ ndöc sê awha, nan ndöc ñamala dom. ² Goc in kêtî mbu têtñ Saimon Pita lu ñgacsêñom nan Yisu atac whiñ ñandô, nan gi, ma sôm têtñ inlu, "Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlañ su yêc sêhô, ma yac am gauc gameñ nan sêkêñ in yêc." ³ Goc Pita lu ñgacsêñom dinañ sêti bu sêtêtñ sêhô sêndi. ⁴ Inlu sênti si, ma ñgacsêñom dinañ hóc gêlêc Pita su ma hóc asê mun. ⁵ In sôc gi dom, magoc in wec ma tôc gwaniñ, ma gêlic po nan sêhi pi Yisu ndê ñamlañ, nan yêc ñamala. ⁶ Saimon Pita kêkuc men hóc asê ma gacgen sôc hocsun dau ñalôm gi. In gêlic po nan yêc, ⁷ ma po nan sêhi pi Yisu ñagôlôn. Po dinañ yêc dau-nga, magoc yêc bambalin dom, yêc gitôm sêtip

sa ñapep. ⁸ Goc ñgac-sêñom nan hóc asê sêhô mun, nan sôc gi whiñ. In gêlic po ñambwa, dec kêñ whiñ bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Mun-nga e men têtñ têtñ dinañ, nan ñac si gauc sa dom pi yom hon nan sêto yêc bu Yisu oc tisa akêñ lau batê-nga.)

Yisu hoc dau asê têtñ Maria Magadala

¹⁰ Dinañ su ma ñgacsêñom lu dinañ sêlhö sêmbu sêtêtñ si andu si. ¹¹ Magoc Maria Magadala nan mbu men su, nan gacgen kalhac sêhô ñamakê ma tan. In wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, ¹² ma in gêlic anela lu ti ñakwê sêsêp sêndöc gameñ nan mun-nga Yisu yêc, dan ndöc ñagôlôn-nga, ma dan ndöc gahi-nga. ¹³ Ma sêndac in, "O awhê! Am tan tu sake-nga?" Ma in ô yom ma sôm, "Lau sêkôc anen Pômdau ndê ñamlañ su, ma aö gam gauc gameñ nan sêkêñ in yêc nan." ¹⁴ In sôm yom dinañ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu in Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, "Awhê! Am tan tu sake-nga? Am kêsalê asa?" Maria gauc gêm bu in ñgac nan yob ôm dau, dec sôm, "O ñadau, am bu kôc in ndê ñamlañ su, goc sôm asê têtñ aö bu am kêñ in yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc in sa." ¹⁶ Têtñ dinañ Yisu sôm têtñ in, "Maria." Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, "Raboni!"

(Yom dau danem kwi bu 'Kêdôhôngwaga.')¹⁷ In kêgape Yisu dôŋ ɲaŋga, magoc in sôm, "Am êmasec aô ɲapaŋ dom, bu aô gatêŋ Damaŋ ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têt aneŋ asidôwai bu aô oc wambu watêŋ aneŋ Damaŋ, ma mac nem Damam. In aô neŋ Anötö, ma mac nem Anötö."

¹⁸ G oc Maria Magadala kölhö têt Yisu ndê sêŋomi gi, ma sôm têt ɲac bu, "Pômdau tisa ma aô galic in su!" Ma yom hoŋ naŋ Yisu sôm têt in, naŋ in gic miŋ têt ɲac.

Yisu hoc dau asê têt ndê sêŋomi

¹⁹ Têt wake ɲabêc ɲamata-ɲga dinaŋ ɲaôbwêc, sêŋomi sêmbo andu daŋ ɲalôm sêwhiŋ dau. ɲac sic gatam ahuc ɲaŋga, bu sêtôc lau bata Israel-ɲga. Sêmbo dinaŋ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ɲac ɲalhu, ma sôm, "Yom malô whiŋ mac!"²⁰ In sôm yom dinaŋ su, goc tôc in amba ma ɲabi têt ɲac sêlic. Ma ɲac hoŋ atac ɲayham atu tu sêlic Pômdau-ɲga.²¹ Ma in sôm tiyham, "Yom malô whiŋ mac! Tôm Damaŋ kêkiŋ aô gasip nom gameŋ, naŋ kwahic dec waŋkiŋ mac asa andi."²² Dec in yu wayahô pi ɲac ma sôm, "Akôc ɲalau Dabuŋ sa loc."²³ Aô wakêŋ ɲaclai têt mac bu asuc ɲamalac si sac kwi. ɲac naŋ mac asuc ɲac si sac kwi,

naŋ Anötö suc ɲac si sac kwi bocdinaŋ. Ma ɲac naŋ mac asuc si sac kwi dom, naŋ si sac oc gacgeŋ yêc ɲac-ɲga."

Yisu hoc dau asê têt Tomas

²⁴ Têt ndoc ɲamata-ɲga naŋ Yisu hoc dau asê têt in ndê sêŋomi, naŋ Tomas mbo whiŋ ɲac dom. In ɲgacsêŋomi 12 si daŋ naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ.²⁵ Tiŋambu sêŋomi ɲatô sêsôm têt in bu, "Yac alic Pômdau su!" Magoc in sôm, "Aô gakêŋ whiŋ dom! Aô bu walic bôlêm ɲamala yêc in amba, ma wakêŋ aô amaraŋtu sip ɲamala dau, ma sôc kêm ɲamala yêc in ɲabi, dec aô oc wakêŋ whiŋ."

²⁶ Wake daŋ giŋga su, ma Yisu ndê sêŋomi sêmbo andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiŋ ɲac. ɲac sic gatam ahuc ɲaŋga sa, magoc Yisu meŋ kalhac ɲac ɲalhu. Ma in sôm, "Yom malô whiŋ mac!"²⁷ Ma in sôm têt Tomas, "Lic aô amaraŋ, ma kêŋ amam-atu sip dec, ma kêŋ amam-atu sôc aneŋ ɲabi. Hu nem atac lu-lu siŋ, ma kêŋ whiŋ."²⁸ Dec Tomas sôm, "Aneŋ Pômdau, ma aneŋ Anötö am!"²⁹ Goc Yisu sôm têt in, "Am gêlic aô su, dec kêŋ whiŋ. Aô awhaŋ hôc lau naŋ sêlic pi tandô dom, magoc sêkêŋ whiŋ, bu ɲac oc sêtap Anötö ndê mwasin sa."

Jon ndê bapia ɲahu

30 Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc in ndê sêñomi anğô-nga, nañ namin yêc bapia dindêc dom. 31 Magoc yom pi gêñ dalô nañ sêto sip bapia dindêc, nañ yêc tu bu mac asam ma akêñ whin bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whin in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap sen ambo tamli-nga sa.

21

Ngacsêñomi sêhê i daêsam

1 Tinambu Yisu hoc dau asê têt ngacsêñomi tiyham, yêc Bugicton Taibirias* ñamakê. Ma namin dau dindêc. 2 Saimon Pita, ma Tomas nañ sêsam bu Lôcmpôn, Natanael nañ men akêñ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ngacsêñom lu tiyham sêmbo sêwhin dau. 3 Ma Pita sôm têt ñac, "Aô bu wasa wandi wakôc i." Ma ñac sêsôm, "Ayôc, yac awhin am daloc." Bocdinañ ñac hon sêpi wañ dan ma sêsa si bu sêkêñ wasa. Magoc têt ôbwêc dinañ, sêkôc i dan dom.

4 Têt bêtêc ganduc Yisu kalhac baö, tigen ñac sêñyalê dom bu in Yisu. 5 Ma in hê mwalêc ñac ma sôm, "Aê mac lau. Mac akôc i ñatô, me mba?" Ma sêsôm, "Mba!" 6 Dec in sôm têt ñac, "Akêñ wasa sip andô-nga, ma mac oc atap i ñatô sa." Bocdinañ

ñac sêkêñ wasa sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. 7 Têt dinañ ngacsêñom nañ Yisu atac whin kêlêc, nañ sôm têt Pita bu, "Kec, Pômdau dau dê." Saimon Pita ngô yom dau, goc ñagahô in kôc ndê ñakwê awê-nga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têt Yisu ndi. 8 Wañ dau poc kêtin baö, ñasawa gitôm 90 mita, ma ngacsêñomi ñatô sêhêc wañ ma sêhê wasa ti i sêñkuc Pita.

9 Ñac sêhêc asê baö, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom ñatô. 10 Ma Yisu sôm têt ñac, "Akôc i ñatô sa yêc wasa amên." 11 Goc Saimon Pita têt wañ gi, kêtinpwêc wasa su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasa, nañ sêsê sa gitôm 153, magoc wasa dau kic dom. 12 Ñac hon sêtôc bu sêndac in bu, "Am asa?" Magoc yêc ñac si ñalôm sêñyalê bu in Pômdau. Ma Yisu sôm, "Amên ma anên gêt bêtêc-nga." 13 Dec in kêsêlên gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtin têt ñac. 14 Dinañ ti têt titô-nga nañ Yisu hoc dau asê têt ndê ngacsêñomi têt ndoc Anötö un in sa akêñ lau batê-nga.

Yisu ndê yom têt Pita

15 Ñac sen gêt pacndê, goc Yisu sôm têt Saimon Pita, "Saimon, Jon ndê atu. Am tac whin aô ñandô, hêc gêtin lau dindêc si atac whin

* 21:1 Taibirias - Bugicton Galili-nga ndê ñaê dan.

aö su, me?" Ma in sôm, "Aêc Pômdau! Am kêyalê bu aö atac whiñ am." Dec Yisu sôm, "Bocdinañ lôm aneñ domba." ¹⁶ Ma Yisu ndac in tiyham bu, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?" Ma in ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, am kêyalê bu aö atac whiñ am." Dec Yisu sôm, "Yob aneñ domba." ¹⁷ Ma in ndac tidim titö-nga, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?" Pita ndê ñalôm ñawapac bu Yisu ndac yom tigeñ dinañ têt in tidim töt, ma in sôm, "Pômdau, am kêyalê gêt hoñ. Am kêyalê bu aö atac whiñ am kêlêc." Goc Yisu sôm, "Lôm aneñ domba." ¹⁸ Aö wasôm yom ñandô têt am. Têt ndoc am mbo balê, nañ am kêmasañ daôm, ma kêsêlêt têt gameñ bocke nañ am daôm atac whiñ bu ndi. Tigeñ tiñambu, têt ndoc am ti ñamalac andô, nañ am oc êmatôc amam, ma lau dañ oc sêsô am nem pinjap dôn, ma sêwê am têt gameñ nañ am atac whiñ dom bu ndi-nga nañ." ¹⁹ Yisu sôm yom dinañ gwanañ pi Pita ndê mbac ndu ñalêt, nañ oc po Anötö ndê waê sa. Ma Yisu gic têt ku yom ma sôm, "Êmkuc aö!"

Yisu lu ñgacsêñom nañ in atac whiñ

²⁰ Têt dinañ Pita kac dau kwi ma gêlic ñgacsêñom nañ Yisu atac whiñ in ñandô, nañ kêkuc inlu. (In

ñgac dinañ têt ndoc ñac sen Pasowa, nañ ndöc gi pañ Pômdau, ma ndac in bu asa oc hoc in asê.) ²¹ Têt ndoc Pita gêlic in, nañ goc in ndac Yisu, "Pômdau, ñgac dê oc bocke?" ²² Ma Yisu ô yom ma sôm, "Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi in dom. Aö bu wakêt in mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêt." ²³ Tiñambu sêñomi ñatô sêñgô yom dau ñawaê, ma ñatô gauc gêm bu ñgacsêñom dinañ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganôn ñgacsêñom dau mbo tali-nga lec dom. In sôm bu, "Aö bu wakêt in mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêt."

Yom ndic bata-nga

²⁴ In ñgacsêñom dau dinañ dec hoc yom hoñ dindec asê, ma to sip bapia dindec. Ma yac anyalê bu in ndê yom in yom ñandô eñ. ²⁵ Yisu kôm gêt daêsam ma daêsam andô nañ ñamin yêc bapia dindec dom. Yac bu anjahê bu ato yom sip bapia, pi gêt hoñ nañ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-nga hoñ ahuc.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê nawae nayham. Alic yom natô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê nawae nayham sa-nga.'

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lêñ nan nawae nayham sa tiapa yêc gameñ nan lau Rom-nga sem gôliñ. Sêsam buku dindéc bu 'Aposel si Gwelen,' magoc lau natô sêsôm bu 'Nalau Dabuñ ndê Gwelen.' Nahu bu gêñ hoñ nan aposel sêkôm, nan sêkôm ña Nalau dau ndê ñaclai. Têñ ndoc Yisu bu hu nom dindéc siñ ma mbu pi undambê ndi, nan sôm têñ in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem siñ dom, e sêtap mwasin nan Anötö gic bata têñ ñac, nan sa. Yom dau hêganôn in ndê Nalau Dabuñ (1:4). Ma tiñambu in sôm têñ ñac bu sêhoc yom ñandô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau sa têñ nom ñagameñ hoñ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêñ dalô daêsam bu puc ñac si yom dôñ, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkin whin Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tiñambu sêsam bu Pol, ma

pi ñalêñ nan Anötö gêm in kwi, ma kêyalin in sa bu hoc nawae nayham asê têñ lau gameñ apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata Nalau Dabuñ

¹ O Tiopilas, yêc aneñ buku ñamata-nga aö gato yom pi gêñ hoñ nan Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôn têñ lau. ²⁻³ Aneñ yom nan gato, nan meñ têñ bêc nan Anötö kôc in su pi undambê gi. In hôc ñandê ma mbac ndu su, ma tiñambu tisa ma hoc dau asê têñ lau ñaposeñ nan in kêyalin ñac sa su. Tôm bêc 40 in mbo whin ñac ma tôc dau têñ ñac sêlic, e sênyalê pi ñandô bu in tisa ma mbo tali tiyham yom ñandô. Têñ ñasawa dinan Yisu whê yom sa têñ ñac pi ñAnötö ndê gôliñ ma pi gwelen nan bu sêkôm-nga, ma Nalau Dabuñ puñ yom dau dôñ yêc ñac si ñalôm.

⁴ Têñ bêc dan in gêñ gêñ mbo whin ñac, ma in kên yatu ñac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem siñ dom, magoc ahôn e atap mwasin nan Daman gic bata bu kên meñ, nan sa. Aö gasôm yom pi mwasin dau muñ su. ⁵ Muñ-nga Jon kêku lau ña bu, magoc bêc meñ kêpin bu Anötö êñku mac ña Nalau Dabuñ."

⁶ Têñ têm dan Yisu mbo whin ndê aposel, ma sêndac in bocdec bu, "Pômdau, bocke? Kwahic dec am

oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôliņ ɲapu, ma ti kiņ ma nem gôliņ yac, me mba?"
 7 Ma iņ ô yom ma sôm, "Gêņ bocke naņ bu hóc asê lau Israel-nga, ma ɲatêm ti ɲabêc, naņ Damaņ Anötö ti ɲadau ma kêyaliņ sa su, ma iņ oc tóc asê têt mac dom. 8 Magoc têt ndoc ɲalau Dabuņ meņ ma nem mac ahuc, dec oc kêņ ɲaclai têt mac, ma mac oc ahoc yom ɲandô asê pi aö yêc Jerusalem, ma yêc gameņ Judia-nga ma gameņ Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom ɲagameņ hoņ ahuc."

Yisu pi undambê gi

9 Yisu sôm yom dinaņ su, goc Anötö kôc iņ sa pi lôlôc gi e sôc dao ɲalôm, dec sêlic iņ apu. 10 Iņ pi gi ma ɲac tatac umbonj sêlhac, ma sep eņ ɲgac lu ti ɲakwê sêsêp sêmeņ sêlhac sêwhiņ ɲac. 11 Ma iņlu sêsôm, "Mac launġac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiņambu iņ oc mbu meņ tiyham ɲalêņ tigeņ tôm naņ alic iņ pi gi."

Sênyaliņ Matias sa ti aposel ô Judas su

12 Dinaņ su, goc sêhu Lôc Olib siņ ma sêmbu sêtêņ Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpiņ Jerusalem, seņ ɲasawa gitôm kilometa tigeņ.* 13 Têņ ndoc sêhóc asê su, naņ sêtêņ ɲac si andu sêmbu-nga si, ma sêpi ɲalôm ɲahô-nga si. Lau dau si ɲaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atunġac naņ ndê ɲaê Jems, ma Saimon (naņ sêsam bu 'Nġac †Selot'), ma Jems† atunġac Judas. 14 Yisu dinda Maria, ti iņ ndê asii, ma lauwhê ɲatô sêmbu sêwhiņ ɲac. ɲac hoņ sêpiņ dau dôņ ti ɲalôm tigeņ, ma sêteņ mbec sêwhiņ dandi tôm bêc hoņ.

15 Têņ bêc daņ lau sêkêņ whiņ-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbu sêwhiņ dau. Ma Pita tisa kalhac ɲalhu, ma sôm, 16-17 "O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ɲgac naņ wê lau naņ sêkôc Yisu dôņ. Iņ yac lau aposel 12 mba daņ, ma wêkaiņ gwelenj whiņ yac. Muņ-nga andô, ɲalau Dabuņ hoc yom asê sa akêņ Dawid whasuņ, naņ hêganônj Judas. Ma yom dau gic waê bu ɲandô sa."

* **1:12** Yom naņ Luk to, naņ sôm bu seņ naņ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ɲasawa, naņ gitôm seņ †Sabat-nga daņ. Lau andô Israel-nga sêmasaņ ɲagôliņ daêsam naņ hêganônj yomsu bêc Sabat-nga, bu tóc asê gêņ naņ lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têt bêc Sabat-nga, ma gêņ bocke naņ sêlic bu gwelenj. ɲagôliņ Sabat-nga daņ sôm bu lau sêtôm bu sêņsêlêņ sêsa seņ ɲasawa gitôm kilometa tigeņ têt bêc Sabat-nga. Lau bu sêņsêlêņ sêhóc gêlêc kilometa tigeņ, dec ɲac oc sêsôm bu sêkôm gwelenj, ma sêņgili yomsu Sabat-nga. † **1:13** Luk to ɲaê Jems tidim tō, magoc ɲaê dau ɲgac tigeņ ndê dom, ɲac lau tō.

18 (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi in, ma in kôc ñaôli dau ma gi gêmli nom dan. Yêc dinañ in peñ sip gi, e gambo hóc kôc ma ñatac wê. 19 Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu 'Nom ti Dac.')

20 "Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, *'In ndê gameñ tigasañ mañ, ma lau dan oc sêmbo dom.'* Ma sêto dan tiyham bocdec bu, *'Ñamalac dan oc ti ngac bata ma kôc in ndê gwelen ô in su.'* 21 Sêto yom dau yêc bocdinañ, dec aô gauc gêm bu yac tañyaliñ ngac dan sa ô Judas su. Gauc nem lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ yac tôm bêc hoñ nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa. 22 Lau nañ sêmbo têt Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê têm e meñ têt ndoc Yisu pi undambê gi. Yac tañyaliñ ñac si dan sa, bu hoc Yisu tisa ñawaê asê whiñ yac."

23 Goc sêñyaliñ ngac lu sa, dan ndê ñaê Matias, ma dan ñaê Josep, nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Basabas, ma in ndê ñaê dan tiyham bu Justus. 24 Ma sêteñ mbec bocdec bu, "O Pômdau. Am kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm. Tôc ngac lu dau si asa nañ am kêyaliñ sa su, nañ asê têt yac. 25 In oc kôm gwelen nañ am kêñ sip lau aposel amba, nañ Judas hu

siñ ma kölhö têt gameñ nañ gic in ñawaê, nañ gi." 26 Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinañ in ti aposel dan whiñ ñac lau 11.

2

Ñalau Dabuñ sip meñ

1 Têt Om †Pentikos ñac hoñ sêmbo sêwhiñ dau. 2 Ma ñagahô eñ ñakêcsia gitôm mbu puc ñadinda meñ akêt undambê, ma gêm andu nañ ñac sêndöc, nañ ahuc. 3 Ma sêlic gêt gitôm yawahô meñ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ñac ñagôlôn têt têt gitôm ya ña-êmbala. 4 Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sêñyalê muñ su dom, tôm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa.

5 Têt têm dinañ lau daêsam sêmbo Jerusalem, nañ sêmeñ akêt nom ñagameñ hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akin Anötö ma sêtoc in sa. 6 Ñac sêngô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, nañ sêsôm ñac awha têt têt, goc sêsö ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. 7 Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têt dandi, "Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, nañ lau Galili-nga me? 8 Ma bocke dec danğô ñac sêsôm yac awhañ têt têt, tôm dinañi sêkôc yac ma dasôm? 9 Yac lau nañ dambo dec, nañ amen a kêñ Pata, Midia ma Elam, ma akêt Mesopotemia,

Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akêñ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiñ Sairin, ma akêñ Krit ma Arabia ma akêñ malac Rom. Yac lau Israel-nga, ma lau apa nañ sêñkuc lau Israel-nga si sakin tu sênem akiñ Anötö-nga. Bocke ma kwahic dec dañgô lau Galili-nga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauñ awhañ têtêtêñ, pi gêñ dalô nañ Anötö kôm!" ¹² Gêñ dau kôm ñac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêñ dindêc ñahu bocke?" ¹³ Magoc lau ñatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, "Mboe sênôm wain ma kêñiñ ñac."

Pita whê Nalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têñ dinañ Pita ti aposel 11 sêtisa ma iñ hóc awha sa ma sôm têtê lau daêsam dinañ, "Mac lau Israel-nga ti mac hoñ nañ andöc Jerusalem. Akêñ dañam ñapep ma aö wawhê gêñ dindêc ñahu sa têtê mac. ¹⁵ Mac lau ñatô gauc gêm bu wain kêñiñ lau dindêc, a? Aö wasôm têtê mac bu mba! Bu ac kwahic pi meñ. ¹⁶ Magoc yom nañ propet Joel to muñ su, nañ dec ñandô sa. ¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tiñambu aö wakêñ aneñ Nalau sip lau hoñ si ñalôm, e atômñgaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Nalau oc kôm mac nem

balêkoc wakuc tandô kaiñ dañ sa e sêlic gêñ ñagatu, ma Nalau dau oc suñ mbê têtê lau andô. ¹⁸ Têtê têtê dinañ aö wakêñ aneñ Nalau têtê aneñ lau akiñ awhê ma ñgac hoñ. Ma ñac oc sêsôm yom asê sêtôm propet. ¹⁹ Aö wakôm gêñ dalô yêc umbon ma yêc nom bocdinañ, gêñ dalô dac ti ya ma yawasu-nga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tiñambu bêc atu oc meñ sa, nañ Pômdau mbu meñ ti ñawasi atu. ²¹ Ma têtê dinañ lau hoñ nañ sêta Pômdau ndê ñaê, nañ Anötö oc nem ñac si." [Joel 2:28-32]

²² Goc Pita sôm, "Mac lau Israel-nga, añgô aneñ yom dindêc pi Yisu Nasaret-nga. Iñ ñgac nañ Anötö whê sa têtê mac ña gêñ dalô tidau-tidau. Mac añyalê su, bu iñ kôm gêñ dau yêc mac añôm-nga. ²³ Ma tu lêtê nañ Anötö gauc gêm tidôn gwanañ su-nga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêñ iñ sip mac amam. Ma mac akêñ iñ têtê lau Rom-nga nañ sêsôc Anötö ndê yomsu ñapu dom, bu sêndic iñ pi a gicso dau, dec tôm mac daôm ac iñ ndu. ²⁴ Tigeñ gitôm dom bu ñaclai dambac ndu-nga ku iñ dulu. Anötö kôc iñ ndê ñandê mbac ndu-nga su yêc iñ, ma uñ iñ sa akêñ lau batê-nga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aö galic Pômdau kalhac aö anôn-nga napan. Aö oc wantitec dom, bu in mbo aö aman andô-nga. ²⁶ Tu dinan-nga dec aö atac nayham sa, ma gasôm yom nayham-nayham. Aö gauc gêm aneñ namlic, ma gakêñ batan ²⁷ bu am oc tec aö wayêc sêhôn napan dom. Mba! Am oc tec am nem ngac dabun e in namlic tibalê dom. ²⁸ Am tôc señ wandôc tanli-nga asê têt aö, ma oc kêt aö walhac am anôm-nga ti atac nayham atu. [BW 16:8-11]

²⁹ O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinan pi in dau dom. Yac tanyalê bu in mbac ndu su ma sêñsuhun in. Ma in ndê sêhôn yêc gameñ dindec e meñ têt kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têt in bu kêt in ndê wakuc dan ndôc in ndê pôn kin-nga. Dawid dau kêyalê yom dinan tidôn, nahu bu in propet dan. ³¹ Ma gêt nan oc hôc asê tinambu-nga, nan in kêyalê gwanan su. Tu dinan-nga in sôm yom dinan pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec in yêc sêhôn dom, ma in ndê namlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö un Yisu sa mbo tali tiyham, ma in ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc in sa ndôc in amba andô-nga, ma in kêt Nalau Dabun têt yac tôm Damba gic bata. Gêt nan mac alic ti angôn têt

acsalô lec, nan Nalau dau ndê gwelen nã-ñandô.

³⁴ "Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc in to yom yêc bocdec bu, 'Anötö sôm têt aneñ Pômdau, "Am ndôc aö aman andô-nga ³⁵ e nditôm aö wakêt nem nacyo sêsôc am gahim nãpu." '

³⁶ In to yom dau hêganôn Yisu. Bocdinan mac lau Israel-nga hon angôn. Anyalê pi ñandô, bu Yisu nan mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nan Anötö toc in sa ti Pômdau, ma tôc asê bu in Mesaya dau."

³⁷ Pita ndê yom hon dinan kun lau dau si ñalôm ñandô, dec sêsôm têt in ti lau aposel ñatô bu, "O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?" ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, "Mac hon anem nem ñalôm kwi ma alin sanju tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-nga. Ma mac oc akôc mwasin nan Anötö gic bata, nan Nalau Dabun dau. ³⁹ Bu in gic bata Nalau Dabun gic waê lau hon nan Pômdau yac neñ Anötö kêgalêm nac sa. Gêt dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau hon nan kwahic dec sêmbo ahê ma tinambu oc sêkêt whin Yisu nan."

⁴⁰ Tinambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la nac, ma kac nac bocdec bu, "Anem daôm kwi têt Anötö bu nem mac si, dec mac oc andinam awhin lau sac nan kwahic dec sêmbo nom, nan dom."

⁴¹ Ma têt bêt dau dinan

lau nanj sêkêḅ whiḅ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliḅ busanḅu.

Lau sêkêḅ whiḅ-ḅga si lêḅ

⁴² Tôm bêc hoḅ lau sêkêḅ whiḅ-ḅga sêpiḅ dau dôn ti sêkêḅ danḅa yom nanj aposel sêndôhôn têḅ ḅac, ma ḅac sêteḅ mbec ti seḅ ḅêḅ sêwhiḅ dau. ⁴³ Aposel sêkôm ḅêḅ atu-tu ti ḅêḅ dalô daêsam, e lau Jerusalem-ḅga hoḅ sêhêdaê. ⁴⁴ Lau hoḅ nanj sêkêḅ whiḅ, nanj sêndôc tigeḅ ma sêyob si ḅêḅ hoḅ sêwhiḅ dau. ⁴⁵ ḅac si lau ḅatô bu sêpônḅa dau, dec asidôwai ḅatô oc sêkêḅ si wapa ḅatô ti ḅêḅ têḅ lau semliḅ, ḅoc sic sam ḅa-awa bu sênem lau nanj sêpônḅa dau, nanj sa. ⁴⁶ Tôm bêc hoḅ sêkac dau sa sêmbô lôm dabuḅ ḅabatêmdô, ma yêc ḅac si andu ḅac seḅ ḅêḅ sêwhiḅ dau ti atac ḅayham, ma sêsôc Anôtô ḅapu ti si ḅalôm sambuc. ⁴⁷ ḅac sêmpinḅ Anôtô ma lau hoḅ sêlic ḅac ḅayham dec sêtoc ḅac sa. Ma tôm bêc hoḅ Pômdau kôm lau wakuc sêkêḅ whiḅ, dec kôm gôlôwac dabuḅ Jerusalem-ḅga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ḅgac bôlin ḅayham sa

¹ Têḅ bêc danḅ Pita lu Jon sêḅsêlêḅ bu sêtêḅ lôm dabuḅ sêndi, têḅ acgatu gitôm 3 kilok telha-ḅga, nanj

lau Israel si têm sêteḅ mbec-ḅga danḅ. ² Ma ḅgac danḅ mbo, nanj dinda kôc inḅ tigahi tigolonḅ. Tôm bêc hoḅ lau sêmbalanḅ inḅ si, sêkêḅ inḅ ndôc lôm dabuḅ ḅagameḅ kêpiḅ gatam danḅ nanj sêsam bu Gatam ḅayham, ma inḅ teḅ ḅêḅ têḅ lau nanj sêsôc sêsa. ³ Têḅ ndoc inḅ ḅêlic Pita lu Jon sêmeḅ bu sêsôc sêndi, nanj inḅ teḅ mone têḅ inḅlu. ⁴ Pita lu Jon tahê inḅ, ma Pita sôm têḅ inḅ, "Tamhê alu." ⁵ Dec ḅgac dau tahê inḅlu, ma kêḅ bata bu oc sêkêḅ ḅêḅ têḅ inḅ. ⁶ ḅoc Pita sôm têḅ inḅ, "Aô neḅ awa silba me gol bu wakêḅ têḅ am-ḅga mbasi, magoc ḅêḅ nanj yêc aô, nanj oc wakêḅ. Tu Yisu Kilisi Nasaret-ḅga ndê ḅaê-ḅga aô wasôm têḅ am bu êmsêlêḅ!" ⁷ Ma Pita kêm inḅ têḅ amba andô-ḅga, keḅ inḅ sa, ma ḅgahô ḅambwa inḅ ndê hapa ti hagwam ḅayham sa. ⁸ Inḅ pwê ḅi kalhac e kêsêlêḅ, ḅoc sôc lôm dabuḅ ḅabatêmdô whiḅ inḅlu ḅi. Ma inḅ kêsêlêḅ ti pwê-pwê ma kêpiḅ Anôtô. ⁹ Lau hoḅ nanj sêlic inḅ kêsêlêḅ ti kêpiḅ Anôtô, ¹⁰ nanj sêḅyalê bu inḅ ḅgac teḅ ḅêḅ-ḅga nanj muḅ-ḅga ndôc lôm dabuḅ ḅasactô yêc gatam nanj sêsam bu Gatam ḅayham. Ma sêhêdaê ti sêseḅ amba ḅandô tu inḅ ḅayham sa-ḅga.

Pita ḅêm mêtê mbo lôm dabuḅ ḅabatêmdô

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuḅ ḅabatêmdô yêc gameḅ nanj sêsam bu

Solomon ndê Batêm, ma ngac tenj gêñ-nga dau sap injlu dôñ napan. Ma lau hon nanj sêlic gêñ dau sêsö, ma sênti sêtên injlu si. ¹² Pita tahê nac ma sôm, "Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asö tu gêñ dindéc-nga ma tamhê alu nanja? Mac gauc gêm bocke? Alu mba naclai ti mêtê gitên dec kôm inj ngac dinanj nayham sa ma kêsêlên, a? Wasôm têtj mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neñ abani si Anötö, kôm gêñ dindéc tu bu po inj ndê ngac akiñ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akên inj sip lau Rom-nga amba bu sêndic inj ndu. Pailot dau gauc gêm tidônj bu êngapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtj Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ Inj ngac dabunj ti gitên, magoc mac atec inj, ma atenj Pailot bu êngapwêc ngac nanj gic namalac ndu, nanj su têtj mac. ¹⁵ Magoc ngac nanj ti yac neñ dandöc tanli-nga nahu, nanj mac ac inj ndu. Tigenj Anötö unj inj sa akênj lau batê-nga. Yac alic inj tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ngac dindéc. Mac anyalê bu munj-nga inj ngac bôlinj. Kwahic dec inj gahi nayham sa tu Yisu ndê ñaê-nga, ñaê nanj yac akênj whinj. Yomandô! Inj nayham sa sambuc tu Yisu ndê ñaê-nga ma tu yac akênj whinj Yisu-nga.

¹⁷ "O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-nga nem gauc sa

pi Yisu ndê nahu dom, dec mac ac inj ndu. ¹⁸ Magoc lau propet honj sêhoc Anötö ndê yom asê gwananj su, bu inj ndê Mesaya oc hóc ñandê. Ma kwahic dec nac si yom dau ñandô sa pi gêñ nanj mac akôm. ¹⁹ Tu dinanj-nga dec wasôm têtj mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinañ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasinj oc puc mac nem gatôm dôñ. Ma Anötö oc kênj Mesaya nanj inj kâyalinj sa gwananj su, nanj Yisu dau, nanj mbu têtj mac menj. ²¹ Inj oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêñ honj tiwakuc tiyham, tôm inj hoc asê munj-nga ña inj ndê propet dabunj honj whasunj. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, '*Pômdau mac nem Anötö, oc ênyalinj ngac danj sa yêc lau Israel-nga, bu ti mac nem propet nditôm aö dauj. Ma yom honj nanj inj sôm, nanj mac asôc ñapumanj.*' ²³ *Lau nanj sêkênj danja propet dinanj ndê yom dom, nanj Anötö oc tinj nac su yêc inj ndê lau ñatonj.*' ²⁴ Moses to yom dinanj, ma Samuel ti propet honj nanj sêñkuc inj, nanj sêhoc yom asê gwananj su pi gêñ nanj hóc asê têtj têtj dindéc. ²⁵ Yom nanj lau propet sêhoc asê têtj abani, nanj mac atap ña-ñandô sa su. Ma pwac nanj Anötö kêmatinj whinj abani, nanj bocdinañ. Bu Anötö sôm têtj Abraham bu, '*Lau nom-nga honj oc sêtap mbec namwasinj sa yêc am nem wakuc.*' ²⁶ Ma

kwahic dec Anötö kêñ ndê ñgac akiñ-ña meñ. In têt mac lau Israel-ña muñ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac siñ. Ma mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap in ndê mbec ñamwasin sa.”

4

Sêkêñ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têt lau sêmbo, ma lau †dabuñ-siga ti lau siñ sêyob lôm dabuñ-ña si ñgac bata, ma lau †Sadiusi ñatô sêtêt inlu si. ² Ñac sêngô bu Pita lu Jon sêndôhôn lau ma sêsôm têt ñac bu Yisu tisa su, ma bu in ti lau si ñahu sêtisa akêñ lau batê-ña. Ma inlu si yom dau kôm ñac atac ñandê. ³ Tu dinañ-ña sêkôc inlu dôñ, tigen ñasec sa su, dec sêñlahi inlu ahuc bu sêndöc e bêtêc. ⁴ Magoc lau daêsam nañ sêngô yom nañ Pita lu Jon sêsôm, nañ sêkêñ whiñ yom dau. Ñac lau dau si launçac ñambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galañsê bêtêc lau bata ma lau andô ti lau nañ sêndôhôn yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma †dabuñsiga ñamata-ña Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ñatô yêc dabuñsiga ñamata-ña ndê gôlôwac, nañ sêmbo sêwhiñ ñac. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmeñ sêlhac ñac ançô-ña, goc sêñsu inlu bocdec bu, “Amlu akôm gêñ dindéc am asa ançô, me akôc asa

ndê ñaclai dec akôm?” ⁸ Têt dinañ Ñalau Dabuñ gêm Pita ahuc, dec sôm têt ñac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-ña!” ⁹ Kwahic dec mac bu ançsu alu pi mwasin nañ akôm têt ñgac bôlin dindéc. Ma andac alu pi lêt in ñayham sa-ña. ¹⁰ Mac lau bata, ti mac lau Israel-ña hoñ ançô! Ñgac dindéc kalhac mac anôm-ña, nañ ñamlic ñayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ñaê-ña. In ñgac Nasaret-ña nañ mac ac in ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö uñ in sa akêñ lau batê-ña ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nañ yêc bocdec bu, ‘*Hoc nañ mac lau akwê andu-ña alic sac ma atec ndöc, nañ kwahic dec ti hoc ñamata-ña yêc andu dau.*’ ¹² Ançô! Sêñ tigen yêc bu yac lau nom-ña datap Anötö ndê mwasin nem yac si-ña sa, nañ datap sa tu Yisu ndê ñaê-ña. Ñaê dañ yêc nañ gitôm bu nem yac si-ña yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sêngô yom dinañ, ma sêñyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-ña dañ dom, magoc sêñyalê bu muñ-ña inlu sêmbo sêwhiñ Yisu ñapañ. Ma ñac sêhêdaê bu inlu sêô lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ñgac bôlin nañ ñamlic ñayham sa, nañ kalhac whiñ inlu, ma tu dinañ-ña ñac si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinañ sic atu inlu bu sêhu ñac lau †Sanedrin-ña siñ ma sêkêñ ñasawa têt ñac bu sêsôm

yom pi inlu. ¹⁶ Goc sêsôm têtj dau bu, “Yac oc dakôm sake têtj ngac lu dindê? Lau Jerusalem-nga honj sêlic gêtj dalô atu nanj inlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honj bu sêtjngô nawaê pi gêtj dindêc, dec oc yham dom. Bocdinañ dakêtj yao nanga têtj inlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inj ndê njaê têtj lau tiyham dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc inlu sêmbu sêmenj, ma sic yao inlu bu sêsôm yom ti sêndôhônj lau tu Yisu ndê njaê-nga tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêo ñac awha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anôtô anğô-nga bu alu asôc mac nem yom ñapu, ma dañan wambu Anôtô dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu anğapic whansunj tu gêtj nanj alic ti anğô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu inlu tiyham, goc sêkêtj inlu sêsa si. Ñac sêtôm dom bu sêtap lêtj sêmatôc inlu-nga dañ sa. Ñahu bu lau honj sêmpinj Anôtô tu inj kôm ngac nanj ndôc bôlinj yala daêsam su, nanj ñayham sa. Bu ngac dau ndôc bôlinj ñapanj e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêtj whin-nga sêtenj mbec

²³ Sêtjngapwêc Pita lu Jon su, ma inlu sêmbu sêtêtj lau sêkêtj whin-ñ ga si, ma sic minj yom nanj †dabuñ-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têtj inlu. ²⁴ Sêtjngô su, goc

ñac honj sêtenj mbec têtj Anôtô bocdec, “O Ñaclai Ñadau Pômdau, am nanj kêtj undambê ti nom ma gwêc ti gêtj honj nanj sêmbu ñalôm. ²⁵ Am daôm kêtj Ñalau Dabuñ hóc abañ Dawid awha sa ma inj sôm, ‘*Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nanj ñandô mba?*’ ²⁶ *Ma kinj ti gôlinjwaga sêkac dau sa ma sêmatinj yom pitigenj bu sêsenj Pômdau lu Mesaya nanj inj kêtjalinj sa, nanj su.*’ ²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindêc. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinj gameñ apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkêtj si gauc pitigenj bu sêsenj am nem ngac akinj-nga dabuñ Yisu nanj am kêtjalinj inj sa ti Mesaya, nanj su. ²⁸ Gêtj nanj am, Ñaclai Ñadau gauc gêm tidôn su, nanj dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinañ sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenj am bu puc yac dôn bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêtj nem ñaclai têtj yac bu akôm am nem gwelenj ma akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm gêtj dalô tidau-tidau tu am nem ngac akinj-nga dabuñ Yisu ndê njaê-nga.”

³¹ Sêtenj mbec dinañ su, goc gameñ nanj sêkac sa sêndôc nanj kêtjwic dau. Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac honj ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anôtô ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkên whiŋ-ŋga sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigen

³² Lau sêkên whiŋ-ŋga hoŋ sêkên si ŋalôm ti gauc pitigen. Ma ŋac si daŋ gêlic ndê gêŋ tôm iŋ dau ndê dom. Hoŋ sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigen.

³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ŋawaê asê ti ŋaclai eŋ, ma Anötö ndê mwasiŋ kêsâlê ŋac hoŋ ahuc sambuc. ³⁴Ŋac si daŋ pônnda dau tu gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋahu bu lau naŋ sêwêkaiŋ nom me andu, naŋ sêkên si gêŋ têtŋ lau semlhi. Goc sêkôc ŋa-awa sa si, ³⁵ ma sêkên têtŋ aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêŋ dau têtŋ lau sêpônnda dau-ŋga tôm gi.

³⁶ Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ meŋ akêŋ nduc Saipras. Iŋ †Liwai ndê wakuc daŋ, ma iŋ ndê ŋaê Josep. Magoc aposel sêsam iŋ bu Banabas, naŋ danem kwi bu ŋgac puc lau dôŋ-ŋga. ³⁷Ŋgac dau ndê nom daŋ y êc, dec kêtŋ têtŋ lau semlhi, ma kôc ŋa-awa meŋ kêtŋ têtŋ lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹Ŋgac daŋ ŋaê Ananias lu iŋ nawhê Sapaira sêmbo, ma iŋlu sêkên si nom daŋ têtŋ lau semlhi. ²Nom dau ŋa-awa daŋga Ananias kêgamiŋ yêc iŋ-ŋga, ma iŋ nawhê Sapaira kêyalê. Ma ŋadaŋga naŋ Ananias kêtŋ têtŋ lau aposel, ma kêsau bu nom dau ŋaôli sambuc dinaŋ. ³Têtŋ ndoc Pita gêlic awa dau, naŋ sôm têtŋ

iŋ bu, “Ananias, bocke dec Sadaŋ gêm am nem ŋalôm ahuc e am gauc gêm bu êŋsau Ŋalau Dabuŋ, ma kêgamiŋ nom ŋa-awa ŋatô yêc am-ŋga?” ⁴Muŋ-ŋga am daôm ti ŋadau nem nom, ma têtŋ ndoc am kêtŋ têtŋ lau semlhi su, naŋ am ti ŋadau ŋa-awa dau boc-dinaŋ. Magoc am kêtŋ ŋadaŋga têtŋ yac ma kêsau bu nom dau ŋaôli sambuc dinaŋ. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêŋ boc-dinaŋ? Am kêsau ŋamalac dom, am kêsau Anötö goc.” ⁵Têtŋ têtŋ Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec iŋ hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ sêtôc dau ŋandô. ⁶Lau batac ŋatô sêtêtŋ Ananias si, sêmpanŋ iŋ ndê ŋamlanŋ ahuc ma sêkôc sa si sêŋsuhuŋ.

⁷Ŋasawa gitôm acgatu tō giŋga su, goc ŋgac dau nawhê meŋ ma gêm gauc gêŋ naŋ kôm iŋ nakweŋ. ⁸Ma Pita tōc mone dau têtŋ iŋ, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akweŋ nem nom daŋ, ma ŋaôli dau dindec, me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gêŋ dau dindec.” ⁹Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ŋalôm pitigenŋ bu aŋsahê Pômdau ndê Ŋalau? Lic su naŋ, lau naŋ sêŋsuhuŋ nam akweŋ dec kwahic sêlhac andu ŋasactô, bu sêmbalanŋ am sa ndi whiŋ.” ¹⁰Ma ŋagahô ŋambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-ŋga ma mbac

ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu in mbac ndu su, dec sêkôc in sa si ma sênsuhun in whin nakwen. ¹¹ Ma lau sêkên whin-nga hon, ti lau natô nan sêngô gên dau nawaê, nan hon sêsö ma sêtöc dau nandô.

Aposel sêkôm gên dalô daêsam

¹² Têñ nasaawa dinan lau aposel sêkôm gên dalô ti gên atu-tu daêsam yêc lau sêkên whin-nga si ton nalom. Ma lau sêkên whin-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabun yêc gameñ nan lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. ¹³ Lau hon sêlic nac nayham ma sêtoc nac sa, tigen tu lau bata Israel-nga dec sêtöc dau bu sêlhac sêwhin nac. ¹⁴ Magoc laungac ti lauwhê daêsam sic hu sêkên whin Pômdau, dec lau sêkên whin-nga si namba kêsôwec tiatu napan. ¹⁵ Tu gên atu-tu nan lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhon si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmên ma sêkên nac sêyêc sac ti mbô. Nac sêkên bata bu Pita oc ênsêlên meñ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac kên in ndê gatu nem ayun lau gêmbac ma kôm nac nayham sa. ¹⁶ Ma lau daêsam akên malac nan sêyêc Jerusalem namakê, nan sêhon lau gêmbac ti lau nan nalau sac sêkôm nac sêtisac, nan sêmên ma lau aposel sêkôm nac hon nayham sa.

Sêkên aposel sêndöc gapocwalô tiyham

¹⁷ Têñ dinan dabunsga namata-nga ti in ndê lau hon akên Sadiusi si ton sem lêmun lau aposel nandô. ¹⁸ Tu dinan-nga dec sêkôc nac dön ma sêkên nac sêndöc gapocwalô. ¹⁹ Tigen tên öbwêc Pômdau ndê anela gêlêc andu gapocwalô-nga nagatam su ma wê nac sêsa si. ²⁰ Ma in sôm tên nac bu, "Andi alhac lôm dabun nabatêmdö, ma ahoc yom asê timala en tên lau, pi lau sêkên whin-nga si lên wakuc." ²¹ Sêngô anela ndê yom dinan su, dec bêbêc ganduc sêtên lôm dabun si ma sic hu sêndöhôn lau.

Tên ndoc dinan dabunsga namata-nga ti in ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-nga hon sa sêpitigen bu sêmatöc aposel si yom. Goc sêñkin lau natô sêtên gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmên. ²² Magoc tên ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, nan sêlic bu aposel angô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, ²³ "Yac a alic bu sêñlahi gatam ahuc napep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu nac sêndöc dom." ²⁴ Lau sin sêyob lôm dabun-nga si ngac bata, ma dabunsga atu-tu sêngô yom dau e sêpönda gauc. ²⁵ Sêhê gauc sêmbo ma ngac dan meñ ma sôm tên nac bu, "Alic su nan! Laungac nan mac akên nac sêndöc

gapocwalô, nan kwahic dec sêlhac lôm dabun namakê ma sêndôhôn lau sêmbo.”
²⁶ Goc lau sin-nga nan sêyob lôm dabun ti nac si ngac bata sêtên lôm dabun si, ma sêkôc aposel sa sêmen. Nac sêwê nac malô ma sênsahic nac dom, nahu bu sêtôc dau bu lau nan sêtoc aposel sa, nan oc sêtuc nac na hoc. ²⁷ Sêwê aposel sêmen ma sêkên nac sêlhac lau Sanedrin-nga ango-nga bu dabun-siga namata-nga ênsu nac. ²⁸ In sôm têt nac bu, “Y ac ac yao mac nanga bu andôhôn lau pi ngac dinan ma asôm in ndê naê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi in gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê namalac dinan ndê dac men pi yac, a?”

²⁹ Dec Pita ti aposel sêô in awaha ma sêsôm bu, “Yac danan wambu Anötö ndê yom hôc gêlêc namalac si yom su, ac nawaê. ³⁰ Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigen abanji si Anötö un in sa mbo tali tiyham. ³¹ Ma Anötö toc in sa ma kên in ndôc in ndê andô-nga ti Kin, ma ti Ndadu Nem Lau Si-nga. In kôm bocdinan, nahu bu in bu kên nasawa têt lau Israel-nga bu sêkac si nalôm kwi, dec in oc suc nac si sac kwi. ³² Yom dinan yac alic nandô su, dec asôm asê. Ma Nalau Dabun pun yom dau dôn bocdinan. In Nalau nan Anötö kên têt lau nan danja wambu in napep.”

³³ Lau bata Israel-nga dinan sêngô aposel si yom dau e gêli nac nalôm sa sac andô, ma nac tac whin bu sêndic aposel ndu. ³⁴ Tigen lau Sanedrin-nga si ngac bata dan tisa bu lhac nac ahuc. In Palêsai dan naê Gamaliel, nan kêdôhôn yomsu, ma lau hon sêtoc in sa. In gic atu yom bu sêkên aposel sêsa awê sêndi sêmbo nasawa sau. ³⁵ Goc in sôm têt lau bata hon, “Mac lau Israel-nga, akôc gauc napep pi gên nan mac bu akôm têt lau dinan. ³⁶ Gauc nem Teudas, ngac nan nasawa apê gi su toc dau sa bu ngac tiwaê. Magoc lau sin Rom-nga sic in ndu, ma lau 400 nan sêmbo sêwhin in, nan sêmbulu nac sêlhô têtên si. Ma in ndê gwelen hon hê su. ³⁷ Ma têt têt sêse lau sa tu bu sênemlhi takis-nga, nan ngac Galili-nga dan naê Judas tisa. In gêli lau ton dan sa bu sêkên kisa lau Rom-nga. Magoc in ginga bocdinan, ma in ndê lau hon sêlhô têtên. ³⁸ Bocdinan kwahic dec aô b u wasôm anen nalôm asê têt mac. Ahu lau aposel dindê sin ma akên nac sêlhô sêndi. Nac si gwelen bu men akên namalac nambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelen, dec oc tôm dom bu nem nandô. ³⁹ Tigen nac si gwelen bu men akên Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac nac ahuc. Ma mac bu akên kisa nac, dec mac oc akên kisa Anötö dau.”

40 Lau bata honj sêngô inj ndê yom ma sêsôc ñapu. Ñac sêmbwêc aposel sêsôc sêmenj ma sêkêj lau sinj-nga sêhi ñac ña sô. Ma sêkêj yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkêj ñac sêsa si. 41 Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga sinj, ma sêsa si ti atac ñayham atu. Ñahu bu Anötö kênj ñac sêhóc ñawapac ti ñandê tu Yisu ndê ñaê-nga, dec toc ñac sa. 42 Ma tòm bêc honj sêndôhônj lau sêmbô lôm dabuj ñabatêmdö, ma sêndôhônj lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ñawaê ñayham asê ñapanj ma sêsôm bu Yisu inj Mesaya dau.

6

Sênyalinj lau 7 sa bu sêndic sam gêj danej-nga

1 Lau sêkêj whinj Yisu-nga si toj kêsôwec ñapanj. Magoc têtj têtj dinanj ñawapac danj hóc asê. Yêc toj dau ñalôm lau Israel-nga nanj sêsôm lau Grik awaha, nanj sêtucdinj lau Israel-nga nanj sêsôm Yom †Hibru. Ñahu bu tòm bêc honj lau sic sam gêj danej-nga têtj lau nanj sêpônnda dau, magoc tandô toj lauwhê sawa nanj sêsôm Yom Grik. 2 Tu dinanj-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêj whinj-nga honj sêpitigenj, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga sinj tu ayob gwelenj andic sam gêj-nga. 3 Bocdinanj

asidôwai, anyalinj laungac 7 sa yêc toj dindêc ñalôm, nanj lau tigac ma Ñalau Dabuj gêm ñac ahuc. Ma lau dinanj yac oc dakêj ñac sêyob gwelenj dindêc. 4 Ma yac dauj oc akôm gwelenj anem mêtê ti atenj mbec-nga ñapanj.”

5 Lau honj sêngô ñac si gauc dinanj ma sêlic ñayham. Bocdinanj ñac sênyalinj lau 7 sa, nanj si ñaê bocdec. Steven, inj ñgac nanj Ñalau Dabuj gêm inj ahuc ma kênj whinj ñanga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nanj ndê malachu Antiok. Nikolas inj ñgac Israel-nga dom, magoc munj-nga inj gêm dau kwi ma gêm akinj Anötö kêkuc lau Israel-nga si sakinj akwa. 6 Ñac sêkêj lau 7 dau sêlhac aposel anjô-nga, ma aposel sêtenj mbec ma sêkêj amba sac ñac.

7 Têtj ñasawa dinanj Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-nga daêsam sêkêj whinj Yisu. Ma dabujsigi Israel-nga daêsam sêkêj whinj bocdinanj.

Sêkôc Steven dôj

8 Steven inj ñgac nanj Anötö ndê mwasiñ ti ñaclai gêm inj ahuc, ma kôm gêj atu-atu ti gêj dalô mbo lau ñalôm. 9 Magoc lau akêj lau Israel-nga si toj danj sic hu sêkêj kisa inj. Ñac lau dinanj sêmenj akêj malac Sairin ti Aleksandria ma akêj gamenj

Silisia ti Esia-nga. Muŋ-nga ŋac lau akiŋ ŋambwa, magoc tiŋambu si ŋadaui sêhu ŋac siŋ yêc si sakiŋ, ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si lôm wê-nga daŋ. Ŋac sêpu Steven ti iŋ ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têt iŋ-nga, dec ŋac sêtôm dom bu sêku iŋ ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinaŋ-nga ŋac sêkôc lau ŋatô ma sêkic yom gelec sêwhiŋ ŋac, bu ŋac oc sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi Steven bocdec bu, “Yac aŋgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.” ¹² Goc ŋac sêsôm yom dau e gêli lau hoŋ si ŋalôm sa, ma lau bata ti lau naŋ sêndôhôn yomsu-nga sêwhiŋ. Goc sêkôc iŋ dôŋ ma sêwê iŋ e sêkêŋ iŋ kalhac lau Sanedrin-nga si aŋgô-nga. ¹³ Goc sêkêŋ lau tasanŋ ŋatô sêtisa ma sêsôm, “Iŋ ŋgac dindéc sôm yom ŋapan bu êŋgwiniŋ yac neŋ lôm dabuŋ ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac aŋgô iŋ sôm bu Yisu Nasaret-nga oc seŋ gameŋ dindéc su, ma kêŋ ŋagôliŋ wakuc ô mêtê naŋ Moses gic dulu têt yac.” ¹⁵ Têt dinaŋ lau hoŋ naŋ sêndôc Sanedrin si toŋ, naŋ tahê Steven, ma sêlic bu iŋ ndê aŋgô andô ŋawasi gitôm aŋela daŋ ndê.

7

Steven sôm yom têt lau Sanedrin-nga

¹ Ma dabuŋsiga ŋamata-nga ndac iŋ bu, “Yom dindéc naŋ sêŋgôliŋ pi am, naŋ yom ŋandô, me mba?”

² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damaŋi. Aŋgô su naŋ! Muŋ-nga lê abaŋ Abraham ndôc Mesopotemia, iŋ têt malac Haran gi su dom, ma Anötö Ŋawê Ŋadau hoc dau asê têt iŋ. ³ Ma sôm têt iŋ, ‘Hu nem gameŋ ti am nem lau siŋ, ma têt gameŋ daŋ naŋ aô bu watôc têt am, naŋ ndi.’ ⁴ Bocdinaŋ iŋ hu lau Saldi si gameŋ siŋ, ma sa gi ndôc Haran. Tiŋambu iŋ damba mbac ndu su, goc Anötö kêkiŋ Abraham bu têt gameŋ dindéc naŋ kwahic dec mac andôc, naŋ meŋ. ⁵ Tigeŋ iŋ kêŋ nom têt Abraham wêkaiŋ yêc gameŋ dindéc dom. Mba, Abraham dau tap nom sauŋ daŋ sa dom! Têt ndoc dinaŋ Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatiŋ yom tidôn têt iŋ, bu iŋ ti iŋ ndê lau wakuc oc sêwêkaiŋ gameŋ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têt iŋ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameŋ dindéc siŋ ma sêndôc sêtôm lau apa yêc lau daŋ si gameŋ. Ma ŋac oc sênem akiŋ lau dau, ma lau dau oc sêkôm ŋac ŋayom nditôm yala 400. ⁷ Magoc tiŋambu aô oc wakêŋ ŋagêyô têt lau gameŋ dinaŋ-nga naŋ sem akiŋ ŋac, ma am nem wakuc oc sêhu gameŋ dinaŋ siŋ ma sêmbu sêmeŋ sênem

akinj aô yêc gamej dindec.’
⁸ Ma Anötö kênj t̄pwac sêsê laungac si namlic natô su-
 nga têtj Abraham. Tiŋambu
 Abraham kwê ndê atungac
 Aisak asê, ma sê inj ndê
 namlic natô su têtj inj ndê
 bêc ti-8-nga. Aisak dau kwê
 Jakob asê, ma Jakob kwê
 yac neŋ abanji 12 asê, naŋ
 sêti yac neŋ gôlôwac Israel-
 nga toŋ 12 si ŋahu. ⁹ Josep
 inj abanji 12 si danj, magoc
 dôwai sem lêmunj inj, dec
 sêkênj inj têtj lau semlhi. Ma
 lau dau sêkôc inj sa sêsip
 gamej Isip-nga si, ma inj
 mbo gamej dinanj tôm ŋac
 akinj ŋambwa danj. Magoc
 Anötö mbo whinj Josep,
¹⁰ dec gêm inj si yêc ŋawapac
 bocke naŋ tap inj sa. Inj
 kênj gauc ŋayham-ŋayham
 têtj inj dec lau Isip-nga si
 kinj Parao gêlic inj ŋayham,
 ma kênj inj gêm gôlinj gêtj
 hoŋ yêc inj ndê andu kinj-
 nga, ma gamej Isip-nga
 sambuc. ¹¹ Tiŋambu tóbôm
 gêm Isip ma Kanan ahuc e
 lau sêhóc ŋawapac atu, ma
 abanji sêpônnda gêtj sêneŋ-
 nga. ¹² Jakob ŋô ŋawaê
 bu gêtj daneŋ-nga yêc Isip,
 dec kêkinj ndê atui sêsip
 Isip si. Têm ŋamata-nga
 dinanj sêsip si ma semlhi
 gêtj daneŋ-nga, ma sêmbu
 sêmeŋ. ¹³ Tiŋambu inj kêkinj
 ŋac sêsip Isip si tiyham, ma
 têtj dinanj Josep sôm dau
 asê têtj ndê asidôwai, ma
 Parao ŋô ŋawaê pi Josep
 ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep
 kêkinj yom têtj inj damba

Jakob ti inj ndê lau natô, bu
 ŋac hoŋ sêsip Isip sêtêtj inj
 sêndi. Ŋac lau dinanj lau
 75. ¹⁵ Bocdinanj Jakob ti
 yac neŋ abanji sêsip Isip si,
 ma sêndöc e sêmbac ndu
 sêyêc gamej dinanj. ¹⁶ Ma
 tiŋambu ŋac si lau wakuc
 sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc
 Isip bu sêŋsuhunj ŋac yêc
 malac Sekem, sêyêc sêhô
 naŋ Abraham gêmlihi su yêc
 Hamo ndê atui.

¹⁷ “Tiŋambu, ndoc meŋ
 kêpinj bu yom naŋ Anötö
 gic bata têtj Abraham, naŋ
 ŋandô sa. Têtj têm dinanj
 lau Israel-nga naŋ sêndöc
 Isip, naŋ sêti daêsam ŋandô.
¹⁸ Magoc kinj wakuc danj
 gêm gôlinj Isip, naŋ kêyalê
 Josep dom. ¹⁹ Inj yob
 yac neŋ abanji solop dom,
 ma kênj ŋawapac atu têtj
 ŋac. Inj gic yomsu ŋac
 bu sêmbalinj balêkoc wakuc
 hoŋ siŋ sêninga. ²⁰ Têtj ndoc
 dinanj Moses dinda kôc inj,
 ma Anötö gêlic inj ŋayham.
 Ŋac sêlôm inj sêmbu damba
 ndê andu gitôm ayô tô.
²¹ Tiŋambu sêkôc inj sa si
 ma sêsij inj, ma malô goc
 Parao ndê atuwê tap inj sa
 ma gôlôm inj ti ndê balêkoc.
²² Ma bocdinanj dec Moses
 sôc lôm bapia ma kêdôhônj
 lau Isip-nga si gauc hoŋ. Ma
 inj ti ŋac ŋanŋa tu sôm yom
 ma kôm gwelenj-nga. ²³ Inj
 mbo e inj ndê yala ti 40 su,
 ma bêc danj inj gauc gêm
 bu sa ndi lic ndê asidôwai
 Israel-nga. ²⁴ Têtj ndoc di-
 nanj inj gêlic ŋac Isip-nga
 danj kôm ŋac Israel-nga

danj ñayom. Dec inj gic ñgac Isip-nga dinanj ndu bu nem inj ndê asidôwa dinanj si. ²⁵ Inj gauc gêm bu mboe inj ndê asidôwai oc sênnyalê bu Anötö kêyalinj inj sa bu nem ñac sa, magoc mba. Ñac sem gauc. ²⁶ Ñagalañsê inj sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbo. Inj bu nem malô injlu, dec sôm, 'Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akêñ kisa daôm?' ²⁷ Magoc ñgac lu dau si danj, nanj bu kôm ndê asidôwa tisac, nanj suc Moses sa gi, ma sôm, 'Asa kêñ am bu nem gôlinj ma êmatôc yac?' ²⁸ Bocke? Am bu ndic aô ndu gitôm am gic ñgac Isip-nga danj têtj alhabêc, a?'

²⁹ "Têtj ndoc Moses ñgô yom dinanj, nanj inj kôlhô têtj gameñ Midian-nga gi, ma ndôc dinanj gitôm ñgac apa. Ma yêc dinanj inj gêm awhê sa ma kwê balêkoc ñgac lu asê. ³⁰ Yala 40 ginnga su, goc añela danj hoc dau asê têtj inj ñalêtj bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameñ sawa, ma gêlic ya ñawahô golom sa a sauñ danj. ³¹ Gêtj dau kôm inj sô ma gauc gêm yom daêsam. Inj tigasuc gi bu lic gêtj dau, dec ñgô Pômdau awha sa têtj inj meñ bocdec bu, ³² 'Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aô.' Moses ñgô yom dau e kêtitec ñandô ma tôc dau bu hôc tandô sa ma lic tiyham. ³³ Goc Pômdau sôm têtj inj, 'Kôc nem atapa su yêc gahim, bu

gameñ nanj am kalhac, nanj gameñ dabuñ. ³⁴ Aô galic su bu aô neñ lau sêmbo sac yêc Isip. Aô ganğô ñac si danji, madec gasip gameñ bu wanğaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinañ kwahic dec aô oc wanjkiñ am mbu têtj Isip ndi.' "

³⁵ Steven gic miñ yom dinanj, goc sôm, "Aô wasôm têtj mac, bu Moses inj ñgac dau, nanj muñ-nga lau Israel-nga sêtec inj ti sêsôm inj bocdec bu, 'Asa kêñ am bu nem gôlinj ti êmatôc yac?' Tigeñ Anötö dau ndê añela hoc dau asê têtj inj yêc a sauñ dinanj, ma kêkiñ inj bu nem gôlinj lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga. ³⁶ Bocdinañ inj kôc ñac sêsa akêñ Isip sêmeñ. Têtj ndoc dinanj inj kôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nanj sêsam bu Gwêc Koc. Ma inj kôm gêtj dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

³⁷ "Inj Moses dau dinanj goc sôm têtj lau Israel-nga bu, 'Anötö oc têtj ñgac danj yêc mac nem toñ ñalôm, ti propet nditôm aô dauñ.' ³⁸ Moses mbo whiñ lau Israel-nga têtj ndoc sêmbo gameñ sawa. Inj kalhac añela nanj sôm yom têtj inj yêc Lôc Sainai, ma yac neñ abañi ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandôc tanli-nga ma kêñ têtj lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têtj yac. ³⁹ Magoc yac neñ abañi

sêtec bu sêsôc in̄ ṅapu. ṅac sêpu in̄ ma ṅac si ṅalôm gauc gêm gameṅ Isip-ṅga ṅapan, e ṅac atac whiṅ bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têṅ ndoc Moses mbo Lôc Sainai ṅasawa baliṅ, naṅ ṅac sêsôm têt Aron bu, 'In̄ ṅgac Moses dinan, kôc yac sa asa yêc Isip amen, ma kwahic dec yac am gauc gêt bocke hôc asê in̄. Bocdinan̄ êmasan̄ anötöi gwam bu sêwê yac.' ⁴¹ Têṅ ndoc dinan̄ ṅac sêmasan̄ makao ṅagatu ti gwam, goc sêndê mwasin̄ atu dan̄ tu bu sêtoc gêt dau sa-ṅga. ṅac sêkêt da têt gwam dau, ma atac ṅayham kêlêc pi gêt naṅ ṅac dau amba sêmasan̄. ⁴² Tu dinan̄-ṅga dec Anötö puc dômbwê ṅac ma hu ṅac sin̄ bu sênem akiṅ tata ti gêt umbon̄-ṅga. Lau propet sêto yom pi ṅac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-ṅga. Yala ⁴⁰ dinan̄ mac ambo gameṅ sawa, naṅ mac akêt nem gêt dan̄ ti da têt aô dom. Mba! ⁴³ Mac êlêmê ambalan̄ bac po dan̄ tu anem akiṅ mac nem anötö tasan̄ Molek-ṅga. Ma mac am akiṅ tata dan̄ ṅaê Repa ti mac nem anötö, ma apôn̄ hamduc têt anötöi gwam daêsam naṅ mac amasan̄. Tu dinan̄-ṅga aô watiṅ mac su andi andôc gameṅ Babilon-ṅga ṅadaṅga tôm lau gapocwalô-ṅga. [*Amos 5:25-27*]

⁴⁴ Yêc gameṅ sawa, Anötö

whê sa ti tôc lêt têt Moses bu lau Israel-ṅga sêmasan̄ †bac dabuṅ dan̄ ti ṅac si gameṅ sênem akiṅ in̄-ṅga, naṅ sêkêt †apa yomsu-ṅga yêc ṅalôm. In̄ kêmasan̄ gêt dau tôm Anötö tôc asê têt in̄, ma aban̄i sêmbalan̄ gêt dau whiṅ ṅac, têt ndoc ṅac sêṅsêlêt si. ⁴⁵ ṅalêt dau dinan̄ Anötö kêt ndê bac dabuṅ têt lau Israel-ṅga yêc gameṅ sawa. Tiṅambu Anötö soc lau naṅ sêndôc gameṅ Kanan-ṅga su, bu kêt gameṅ dau têt ṅac. Ma têt ndoc Josua wê ṅac sêsôc gameṅ Kanan-ṅga si, naṅ sêmbalan̄ bac dabuṅ dau whiṅ ṅac. Ma bac dau kalhac whiṅ ṅac e Dawid ndê têm. ⁴⁶ Anötö gêlic Dawid ṅayham, ma Dawid tac whiṅ bu kwê lôm dan̄ sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu ṅandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, in̄ ndê atun̄gac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigeṅ kwahic dec aô wasôm têt mac bu Anötö ṅaclai ti ṅawasi ṅadau, in̄ ndôc andu naṅ ṅamalac sêkwê, naṅ dom. Tôm yom naṅ propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, 'Undambê ti aneṅ pôn̄ kiṅ-ṅga, ma gameṅ nom-ṅga ti gameṅ gahiṅ lhac-ṅga. Bocdinan̄ mac oc akwê andu kaiṅ bocke tu bu wandôc-ṅga? Me amasan̄ gameṅ bocke tu wan̄whan̄ dauṅ-ṅga? ⁵⁰ Bu aô dauṅ gakêt gêt hon̄ dinan̄.' " [*Ais*

66:1-2]

⁵¹ Têḅ dinaḅ Steven sôm têtḅ ḅac lau Sanedrin-ḅga bu, “Mac lau ḅalôm ḅadandi-ḅga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danamsuḅ kwa ḅaḅga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec ḅalau Dabuḅ ndê gwelenj. ⁵² Mac nem apami sêkêḅ kisa propet hoḅ naḅ Anötö kêkinj. Ma propet naḅ sêhoc yom asê pi ḅgac gitêḅ nem lau si-ḅga naḅ Anötö oc êḅkinj meḅ, naḅ apami sic ḅac ndu. ḅgac gitêḅ dau meḅ su, magoc mac akêḅ iḅ sip lau Rom-ḅga amba ma ac iḅ ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu naḅ aḅela sêkêḅ têtḅ abaḅi, naḅ su, tigenj asôc ḅapu dom!”

Sêtuc Steven ḅa hoc mbac ndu

⁵⁴ Têḅ ndoc lau Sanedrin-ḅga sêḅgô Steven ndê yom dinaḅ, naḅ ḅac atac ḅandê atu ma sêseḅ lhô tu iḅ-ḅga. ⁵⁵ Magoc ḅalau Dabuḅ gêm Steven dau ahuc, ma iḅ tatac undambê ma gêlic Anötö ndê ḅawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-ḅga. ⁵⁶ Dec iḅ sôm, “Alic su naḅ! Aô galic undambê kac sa ma †ḅamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-ḅga.” ⁵⁷ ḅac sêḅgô yom dinaḅ goc sêpôc danḅasuḅ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. ḅac sênti sêtêḅ iḅ si, ⁵⁸ ma sêtinj iḅ sa malac ḅamakê gi, ma sic hu sêtuc iḅ ḅa hoc. Lau naḅ

sêḅgôlinj yom pi Steven, naḅ sêkac si ḅakwê bambalinj su, ma sêkêḅ têtḅ ḅgac wakuc danj ḅaê Saul bu yob. ⁵⁹ ḅac sêtuc hoc pi Steven sêmbô, ma iḅ teḅ mbec têtḅ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneḅ gatuj sa loc.” ⁶⁰ Goc iḅ peḅ ḅa haduc-ḅga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac naḅ lau sêkôm têtḅ aô, naḅ dom.” Iḅ sôm su, goc mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ḅayham tu gêḅ naḅ lau dau sêkôm têtḅ iḅ-ḅga. Ma tiḅambu lau sêkêḅ whinj ḅaḅga-ḅga ḅatô sêḅsuhuj Steven ma sêtaḅ iḅ.

Saul ma lau Israel-ḅga sêkêḅ kisa lau naḅ sêkêḅ whinj Yisu

Têḅ bêc dau dinaḅ lau sic hu sêkêḅ kisa ḅaḅga têtḅ lau sêkêḅ whinj-ḅga naḅ sêmbô Jerusalem. Tu dinaḅ-ḅga ḅac si lau daêsam sêhu Jerusalem siḅ ma sêlhô têtḅtêtḅ sêtêḅ gameḅ Judia ti Samaria-ḅga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem siḅ dom. ³ Ma Saul bocdinaḅ gic hu bu seḅ lau sêkêḅ whinj Yisu-ḅga. Iḅ kêsalê ḅac tôm andu, goc hê ḅac sêsa si ma kêḅ ḅac sêndôc gapocwalô, launḅac sêkêḅ whinj-ḅga, ma lauwhê bocdinaḅ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkêḅ whinj-ḅga naḅ sêhu Jerusalem siḅ ma sêlhô

têntên, nañ sêhoc ñawaê ñayham pi Yisu asê, yêc malac hoñ nañ sêhoc asê nañ. ⁵ Pilip têtj malac atu dañ yêc gameñ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu in Mesaya dau. ⁶ Lau daêsam sêngô Pilip ndê yom ti sêlic gêtj dalô nañ in kôm, dec sêkêtj danga in ndê yom ñapep. ⁷ Pilip soc ñalau sac daêsam su sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma in kôm lau bôlinj daêsam ñayham sa. ⁸ Tu dinañ-nga lau daêsam yêc malac atu dinañ atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balô

⁹ Ñgac dañ mbo malac dinañ, nañ ndê ñaê Saimon. Tôm ñasawa baliñ in pec balô ti kôm gêtj atu-tu e lau gameñ Samaria-nga hoñ sêhêdaê. In toc dau sa bu in ñgac tiwaê. ¹⁰ L au atu-tu ma lau ñambwa hoñ tatiñ Saimon ñapan. Ñac sêsôm, "Anötö ndê ñaclai nañ dasam bu Ñannga Atu, nañ puc ñgac dindêc dôñ." ¹¹ Ma lau daêsam tatiñ in ñapan, bu sêhêdaê tu gêtj atu-tu nañ in kôm ñasawa hic su nañ-nga. ¹² Magoc sêhu siñ têtj ndoc sêngô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlinj ma pi Yisu Kilisi, nañ Pilip hoc asê. Lauñgac ti lauwê daêsam sêkêtj whiñ in ndê yom, ma sêlinj sanju. ¹³ Ma Saimon dau kêtj whiñ ma gêlinj sanju whiñ. In gêlic gêtj dalô ti gêtj atu-tu nañ Pilip kôm,

dec hêdaê ñandô ma kêkuc in ñapan.

¹⁴ Têtj ndoc lau aposel nañ sêmbô Jerusalem sêngô ñawaê bu lau Samaria-nga sêkôt Anötö ndê yom sa, nañ sêñkiñ Pita lu Jon sêtêtj ñac si. ¹⁵ Inju sêhoc asê ñac su, goc sêteñ mbec bu Pômdau kêtj ndê Ñalau Dabuñ pi ñac hoñ. ¹⁶ Têtj ndoc lau Samaria-nga dinañ sêkêtj whiñ, nañ sêlinj sanju tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, magoc Ñalau Dabuñ sip meñ pi ñac si dañ dom. Tu dinañ-nga dec Pita lu Jon sêteñ mbec pi ñac. ¹⁷ Sêteñ mbec su ma sêkêtj amba sac ñac, goc Ñalau Dabuñ meñ gêm ñac ahuc.

¹⁸ Saimon gêlic bu têtj ndoc aposel lu sêkêtj amba sac lau dau, nañ Ñalau Dabuñ meñ pi ñac, dec gauc gêm bu nemlhi ñaclai dau yêc inju. ¹⁹ In ndac inju bocdec bu, "Akêtj ñaclai dinañ lom aô. Ma bocdinañ asa nañ bu wakêtj aman sac in, nañ oc kôt Ñalau Dabuñ." ²⁰ Magoc Pita ô yom ma sôm, "Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasiñ ña mone, a? Am oc niñam, ti nem mone hoñ! ²¹ Am wêkaiñ gwelenj dindêc whiñ yac dom. Ñahu bu gauc nañ yêc am nem ñalôm, nañ Anötö gêlic bu solop dom. ²² Kac nem ñalôm kwi ma hu mêtê sac dinañ siñ. Ma teñ mbec têtj Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac nañ yêc nem

nalôm. ²³ Aö galic su bu am gêm lêmuḡ Anötö ndê ḡaclai e am ḡalôm gêli sa, ma sac ḡa-ḡaclai sô am dôn ḡapaḡ." ²⁴ Saimon ḡô Pita ndê yom dinaḡ, goc sôm, "Gitôm bu am teḡ mbec têt Pômdau tu aö-ḡga, ma bocdinaḡ gêtḡ naḡ am sôm yom pi, naḡ oc tap aö sa dom."

²⁵ Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêtḡ Jerusalem sêndi. Ma yêc seḡ ḡasawa, naḡ sêsôm ḡawaê ḡayham asê yêc malac daêsam naḡ sêyêc gameḡ Samaria-ḡga.

Pilip lu ḡgac Itiopia-ḡga

²⁶ Têtḡ ndoc dinaḡ Pômdau kêkiḡ ndê aḡela daḡ têtḡ Pilip gi, ma sôm têtḡ iḡ bu, "Êmasaḡ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêtḡ êmkuc seḡ akêtḡ Jerusalem naḡ sip têtḡ malac Gasa, seḡ naḡ gic gameḡ sawa kic." ²⁷ Bocdinaḡ Pilip tisa ma kêsêlêtḡ gi. Ma yêc seḡ dinaḡ iḡ tap ḡgac Itiopia-ḡga daḡ sa, naḡ bêc ḡatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têtḡ ndê gameḡ ndi. Iḡ ḡgac tiwaê naḡ yob lau Itiopia-ḡga si Kwin Kandis ndê awa hoḡ, naḡ muḡ-ḡga sêsip iḡ ndê ḡamatu sa.* ²⁸ Têtḡ ndoc Pilip tap iḡ sa yêc seḡ, naḡ ḡgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. ²⁹ Dec ḡalau Dabuḡ

sôm têtḡ Pilip, "Am tiga-suc kaleta ma êmkuc ḡgac dindê." ³⁰ Goc Pilip kêti têtḡ kaleta gi ma ḡgô bu ḡgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac iḡ, "Am sam yom dinaḡ ma kêyalê ḡahu, me mba?" ³¹ Ma iḡ sôm, "ḡamalac daḡ bu whê sa têtḡ aö dom, dec oc waḡyalê bocke?" Ma iḡ ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiḡ iḡ. ³² Iḡ ḡgô bu ḡgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

ḡac sêwê iḡ bu sêndic iḡ ndu gitôm domba.

Ma iḡ gêm dau dôn tôm domba naḡ sêḡgapiḡ ḡamliclhu, magoc taḡ dom.

³³ ḡac sêḡgwiniḡ iḡ, ma sêmatöc iḡ ndê yom gi solop dom.

ḡac sic iḡ ndu, ma bocdinaḡ iḡ ndê wakuc mba. [Ais 53:7-8]

³⁴ Ma ḡgac dau ndac Pilip, "Gitôm bu am whê sa têtḡ aö bu propet sôm yom dinaḡ pi iḡ dau, me pi ḡamalac daḡ?" ³⁵ Goc Pilip whê yom hoḡ sa têtḡ iḡ, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinaḡ e sôm ḡawaê ḡayham pi Yisu têtḡ iḡ. Ma ḡgac dau kêḡ whiḡ Yisu. ³⁶⁻³⁷ ḡac si e sêhóc asê bu daḡ poc seḡ ḡamakê. Ma ḡgac dau sôm, "Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliḡ busaḡgu, me mba?" ³⁸ Goc iḡ sôm têtḡ ḡgac naḡ gêm gôliḡ kaleta bu kêḡ kaleta

* **8:27** Muḡ-ḡga lau si gêbôm daḡ yêc bu laḡḡac akiḡ naḡ sêyob Kiḡ si andu me wapa me lauwhê, naḡ sêsip ḡac ḡamatu sa. Laḡḡac kaiḡ dinaḡ sêsam yêc Yom Inglis bu 'Eunuch' (Yunok).

lhac. Ma injlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku inj. ³⁹ Têñ ndoc nanj sêpi akêñ bu sêmenj, nanj Pômdau ndê Nalau kôc Pilip su sep tigenj. Ma ngac dau gêlic inj tiyham dom, magoc kôlhô ti atac nayham gi. ⁴⁰ Ma Nalau kôc Pilip sa gi kêñ inj mbo malac Asotas. Ma inj kêsêlêñ golom-golom malac, ma sôm ñawaê nayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têñ ñasawa dinanj Saul kêñ kisa lau sêkêñ whinj Pômdau-nga ñapanj. Inj sôm ñannga bu inj oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. Inj têñ dabunjsiga ñamata-nga gi, ² ma ndac inj bu to bapia puc inj dôñ-nga, bu tôc têñ lau bata nanj sêyob lau Israel si lôm wê-nga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêñ ñaclai têñ Saul bu kôc laungac ti lauwê Damaskas-nga nanj sêkêñ whinj Yisu, nanj dôñ, ma wê ñac sa sêtêñ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac. ³ Inj kôc bapia dau su ma kêsêlêñ e gi kêpiñ Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu danj akêñ undambê menj pô gameñ nanj inj mbo. ⁴ Inj peñ sip nom ma ngô awha danj ta inj bocdec bu, "Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô?" ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, "O ñadau, am asa?" Ma awha dau sôm, "Aô Yisu dauñ, dec am kêñ kisa. ⁶ Am

tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêñ bocke nanj aô tac whinj bu am kôm-nga, nanj aô oc wanjkiñ lau bu sêwhê sa têñ am yêc dindê."

⁷ Lau nanj sêmbo señ sêwhinj Saul, nanj sêlhac ti sem dau dôñ. Nac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac danj dom. ⁸ Têñ ndoc Saul tisa kalhac, nanj kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameñ. Bocdinañ lau dinanj sêkêm inj sip amba, ma sêwê inj sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc tô inj mbo tapec, ma gêñ ti nôm gêñ danj dom.

¹⁰ Ngac kêñ whinj Yisu-nga danj mbo Damaskas, nanj ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têñ inj ña mbê, ma ta inj bu, "Ananias!" Ma inj ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, bocke?" ¹¹ Goc Pômdau sôm têñ inj, "Am sa señ nanj sêsam bu Señ Solop ma têñ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ngac danj sa, nanj ndê ñaê Saul akêñ malac Tasis. Ngac dau teñ mbec mbo dinanj. ¹² Aô gatôc têñ inj su ña mbê bu ñamalac danj ñaê Ananias oc têñ inj ndi, kêñ amba sac inj, ma kôm inj tandô po asê tiyham." ¹³ Ananias ngô yom dinanj ma sôm, "Pômdau. Aô gangô ngac dinanj ñawaê su. Inj ngac nanj kêñ ñawapac atu têñ am nem lau dabunj nanj sêmbo Jerusalem. ¹⁴ Ma dabunjsiga atu-tu sêkêñ ñaclai têñ inj bu têñ malac dindêc menj, ma kôc lau nanj

sêtoc am nem ñaê sa, nañ dôñ.”¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayaliñ ñgac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneñ ñaê têtñ lau gameñ apa-ñga ti ñac si kiñ, ma têtñ lau Israel-ñga sêwhiñ.¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê nañ iñ oc hôc tu aneñ ñaê-ñga, nañ aô oc watôc têtñ iñ.”

¹⁷ Goc Ananias têtñ andu dau gi. Iñ sôc gi, goc kêtñ amba sac Saul ma sôm, “Aneñ asidôwa Saul. Pômdau Yisu nañ hoc dau asê têtñ am yêc señ têtñ malac dindéc, nañ kêkiñ aô gatêtñ am gameñ. Iñ kêkiñ aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Ñalau Dabuñ nem am ahuc.”¹⁸ Ma ñagahô gêtñ gitôm i ñagala peñ akêtñ Saul tandô, ma iñ gêlic gameñ tiyham. Iñ tisa ma Ananias kêku iñ.¹⁹ Ma tiñambu iñ gêtñ gêtñ e hôc iñ dôñ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiñ lau sêkêtñ whiñ-ñga gitôm bêc ñatô.²⁰ Ma têtñ têm dau dinañ iñ gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ñga, ma hoc asê têtñ ñac bu Yisu iñ Anötô Atu.²¹ Ma lau hon nañ sêñgô iñ ndê yom, nañ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ñgac nañ kêtñ kisa lau Jerusalem-ñga nañ sêtoc Yisu ndê ñaê sa, iñ ñgac dau dindéc me? Ma iñ têtñ yac mba malac dec meñ,

bu kôc lau sêkêtñ whiñ Yisu-ñ ga dôñ ma wê ñac sêtêtñ dabuñsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ñac.”²² Tigeñ Saul sôm yom ñañga ma iñ ndê ñaclai kêsôwec. Iñ têtñ asê têtñ lau Israel-ñga nañ sêndôc Damaskas, bu yom andô, Yisu iñ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau nañ sêkêtñ whiñ Yisu dom, nañ sêtôm dom bu sêo iñ ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giñga su, ma lau Israel-ñga ñatô sêkic yom bu sêñsalê lêtñ bu sêndic iñ ndu.²⁴ Ma Saul ñgô yom dau ñawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ñac sêkêtñ lau sêtip gatam malac-ñga ñapep bu sêkôc iñ dôñ ma sêndic iñ ndu.²⁵ Magoc lau nañ s êlhac sêwhiñ Saul ti sêñkuc iñ, nañ sem iñ sa bu lhô ndi. Têtñ ôbwêc dañ sêkêtñ iñ sip sambec atu dañ, ma sêñwhañ iñ sip akêtñ gatam sauñ dañ yêc malac dau ñatuñbôm e gi sip nom ma kôlhô gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tiñambu Saul mbu têtñ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whiñ lau sêkêtñ whiñ Yisu-ñga nañ sêmbo dinañ. Magoc ñac sêkêtñ whiñ dom bu iñ gêm dau kwi su ma kêtñ whiñ Yisu, dec ñac hon sêtôc iñ.²⁷ Magoc Banabas wê iñ sôc gi kalhac aposel añgô-ñga. Ma iñ whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtñ Saul yêc señ, ma tiñambu iñ kalhac ñañga

ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-nga si ñalôm, dec Saul mbo whiñ ñac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eñ. ²⁹ In sôm yom whiñ lau Israel-nga ñatô nañ sêsôm awha Grik, ma kêсахê bu whê ñac si gauc sa pi Yisu. Magoc ñac sêtec in ndê yom, ma bu sêndic in ndu. ³⁰ Yom dau ñawaê tap lau sêkêñ whiñ-nga sa, dec sêkôc in whiñ ñac sêsip malac Sisaria si, ma sêñkiñ in têtñ malac Tasis gi.

³¹ Têtñ ñasawa dinañ lau sêhu si kisa têtñ lau sêkêñ whiñ-nga siñ. Ma lau sêkêñ whiñ-nga yêc gameñ Judia ti Galili ma Samaria-nga sêndôc ti yom malô. Anötö kêtñ Ñalau Dabuñ bu puc ñac dôn ma nem ñac sa. Ma sêsôc Pômdau ñapu ti sêtoc in sa, ma ñac si toñ kêsôwec tiatu ñapañ.

Pita kôm ñgac bôliñ dañ ñayham sa

³² Têtñ têtñ dinañ Pita kêsêlêñ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtñ bêc dañ in sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêñ whiñ Yisu-nga kêsî. ³³ Yêc malac dau in tap ñgac dañ ñaê Aenias sa. In ñgac bôliñ ma yêc mbô ñapañ gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm têtñ in, "Aenias. Yisu Kilisi kôm am ñayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa." Ma ñagahô Aenias

tisa kalhac. ³⁵ Ma têtñ ndoc lau nañ sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu in ñayham sa, dec ñac hoñ sem si ñalôm kwi ma sêkêñ whiñ Pômdau.

Pita uñ awhê batê dañ sa

³⁶ Têtñ têtñ dinañ awhê kêtñ whiñ-nga dañ ndôc malac Jopa. In ndê ñaê Tabita, nañ yêc lau Grik awha bu Dokas. In awhê nañ kôm mêtê ñayham-ñayham, ma gêm lau ñalôm sawa sa ñalêñ daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e in mbac ndu. Goc lau sêngwasin in ndê ñamlan ma sêkêñ yêc andu ñalôm ñahô-nga dañ. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpin malac Lida, ma têtñ têtñ lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Jopa sêngô bu Pita mbo Lida, nañ sêñkiñ ñgac lu sêtêñ in si, ma sêteñ in ñanga bu mbu têtñ Jopa whiñ inlu ndi. ³⁹ Pita whiñ inlu gi e hôt asê Jopa, ma sêwê in pi andu ñalôm ñahô-nga dinañ gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtañ Dokas. Ñac sêngihi Pita ahuc ma sêtôt ñakwê bambalin ti ñakwê ñatô nañ Dokas kêmasañ têtñ ndoc in mbo tali, nañ têtñ Pita. ⁴⁰ Goc in kêtñ ñac hoñ sêsa awê si, ma pôn haduc ma teñ mbec. In kac dau kwi bu lic awhê batê dinañ, ma sôm, "Tabita, am tisa!" Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa meñ ndôc. ⁴¹ Goc Pita kêm in sip amba ma keñ in sa kalhac. Ma in mbwêc lauwhê sawa

dinan ti lau sêkên whiŋ-ŋga ŋatô sêsôc sêmen, ma tôte têtŋ ŋac bu awê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gêtŋ dau ŋawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkên whiŋ Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ŋatô, whiŋ ŋgac danŋ ŋaê Saimon. Inŋ ŋgac kôm gwelenŋ kêmasanŋ bôc ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkinŋ aŋela danŋ têtŋ Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ŋgac danŋ mbo, nanŋ ndê ŋaê Konelias. Inŋ ŋgac bata siŋ-ŋga nanŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ danŋ yêc lau siŋ Rom-ŋga si toŋ atu nanŋ sêsam bu Itali Ŋatonŋ.* ² Inŋ ti ndê gôlôwac hoŋ sêtoc Anötö sa ma sêsôc inŋ ŋapu ŋapep. Inŋ tenŋ mbec têtŋ Anötö tôm bêc hoŋ, ma kêŋ ndê awa daêsam bu nem lau Israel-ŋga nanŋ sêpônda dau, nanŋ sa. ³ Têtŋ bêc danŋ, acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, nanŋ Anötö tôte gêtŋ ŋagatu danŋ têtŋ inŋ. Inŋ gatu gêlic Anötö ndê aŋela danŋ têtŋ inŋ menŋ ma ta inŋ bu, "Konelias!" ⁴ Goc Konelias tahê inŋ ti tôte dau atu, ma ndac, "Pômdau, bocke?" Ma aŋela dau sôm, "Mbec hoŋ nanŋ am tenŋ, ti mwasiŋ nanŋ am kêŋ têtŋ lau ŋalôm sawa, nanŋ Anötö gêlic gitôm da ŋayham nanŋ inŋ

gauc gêm ŋapanŋ. ⁵ Kwahic dec inŋ kêŋ yom têtŋ am bocdec bu. Êmkinŋ lau ŋatô sêtêtŋ malac Jopa sêndi, bu sêkôc ŋgac danŋ ŋaê Saimon mbu têtŋ am menŋ. Ŋgac dau ndê ŋaê danŋ sêsam bu Pita. ⁶ Inŋ mbo whiŋ inŋ ndê wakanŋac danŋ ŋaê Saimon, nanŋ kôm gwelenŋ bôc ŋamlic-ŋga, ma inŋ ndê andu kalhac gwêc dali."

⁷ Aŋela sôm yom dau pac-ndê su, goc hu inŋ siŋ. Dec Konelias ta inŋ ndê ŋgac akinŋ lu ma inŋ ndê ŋgac siŋ-ŋga danŋ sêmenŋ. Ŋgac siŋ-ŋga dau gêm inŋ sa tôm bêc hoŋ, ma inŋ toc Anötö sa. ⁸ Konelias gic miŋ têtŋ ŋac pi yom hoŋ nanŋ aŋela sôm têtŋ inŋ, goc kêkinŋ ŋac sêtêtŋ malac Jopa si.

Pita gêlic gêtŋ ŋagatu danŋ

⁹ Galanŋsê ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo senŋ ma têtŋ ac kalhac lhu, nanŋ sêsunŋ sa malac atu Jopa. Têtŋ têtŋ dinanŋ, Pita pi andu gi bu tenŋ mbec. ¹⁰ Inŋ mbo e gêtŋ yô inŋ dec tac whiŋ bu nenŋ gêtŋ. Lau sêmasanŋ inŋ ndê gêtŋ sêmbo, ma Pita gatu kainŋ danŋ sa. ¹¹ Inŋ gêlic undambê kac sa, ma gêtŋ gitôm po atu danŋ nanŋ sêsô wac sip ŋakêcsu hale, nanŋ sêŋwhanŋ sip nom menŋ yêc inŋ anŋô-ŋga. ¹² Ma inŋ gêlic bôc tidau-tidau ma gêtŋ nanŋ sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac

* **10:1** Lau Rom-ŋga si ŋgac bata nanŋ yob lau siŋ-ŋga gitôm 100, nanŋ sêsam yêc Yom Inglis bu 'Centurion' (Senturion). Konelias inŋ senturion danŋ. Lau siŋ-ŋga gitôm 600 sêmbo Itali Ŋatonŋ ŋalôm, ma sêsam toŋ atu gitôm Itali Ŋatonŋ yêc Yom Inglis bu 'Regiment.' Ma ŋac sêkênŋ Regiment ŋatonŋ 10 sêpitigenŋ sêti toŋ atu, nanŋ sêsam bu 'Legion' (lau siŋ-ŋga gitôm 6,000).

pu-nga, ti mbac lólôc-nga sêmbo po dau ñalôm. ¹³ Goc awha ðañ sôm têtj inj bocdec bu, "Pita, tisa ndic ma neñ." ¹⁴ Magoc inj ô yom ma sôm, "Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu inj gêtj ñadômbwi, ma bocdinañ aô whañsuñ gêm gauc sambuc." ¹⁵ Dec awha dau sôm tiyham, "Anötö bu sôm bu gêtj ðañ inj ñawasi, dec am sôm bu gêtj ñadômbwi dom." ¹⁶ Gêtj honñ ðinañ hóc asê inj tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têtj ndoc ðinañ Pita ndê gauc sa bu inj gêlic gêtj ñagatu ðañ, goc inj ndöc ma kóc gauc pi gêtj dau ñahu. Têtj ndoc ðinañ, lau nañ Konelias kêkin, nañ sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ñagatam. ¹⁸ M a sêta yom ma sêndac bu Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêtj nañ inj gatu gêlic nañ mbo, ma Ñalau Dabuñ sôm têtj inj, "Saimon, lau tö sêñsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whiñ ñac ndi. Hêgo ðaôm bu ñac lau gameñ apa-nga lec dom, bu aô ðauñ kakiñ ñac sêmeñ." ²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têtj lau ðinañ, "Ñamalac nañ mac añsalê ambo, nañ aô ðauñ dec. Mac amej tu sake-nga?" ²² Ma ñac sêsôm, "Ñgac bata siñ-nga Konelias kêkin yac amej. Inñ ñgac gitêtj toc Anötö sa-nga, ma lau Israel-

nga honñ nañ sêmbo malac Sisaria, nañ sêlic inj ñayham. Añela dabuñ ðañ sôm têtj inj bu êñgalêm am sa têtj inj ndê andu ndi, bu am sôm yom ñatô têtj inj." ²³ Pita ñgô ñac si yom ðinañ su, goc kóc ñac sêsôc andu ðau si bu sêmbo sêwhiñ inj têtj ôbwêc ðinañ.

Pita gêm mêtê têtj Konelias ti ndê lau

Têtj galañsê Pita ti akên malac Jopa whiñ lau dau, ma lau sêkên whiñ-nga ñatô akên Jopa sêwhiñ ñac si. ²⁴ Bêc ðañ tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kên bata ñac, dec mbwêc inj ndê dawai ti ndê silip honñ sêkac sa sêpitigen. ²⁵ Têtj ndoc Pita bu sôc inj ndê andu ndi, nañ Konelias têtj inj gi, ma hu dau yêc inj gahi-nga bu toc inj sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, "Am kôm bocdinañ dom! Tisa, bu aô ðauñ ñamalac ñambwa." ²⁷ Inñu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toñ atu sêndöc andu ñalôm. ²⁸ Dec inj sôm têtj ñac, "Mac añyalê bu yac lau Israel-nga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nañ lau Israel dom, ma ati ñaclêñ ñac dom. Tigen Anötö tôc asê têtj aô bu wapu ñamalac ðañ bu ñadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinañ têtj ndoc mac añkin lau bu sêñgalêm aô sa, nañ aô gasôm yom ðañ dom, ma gawhiñ ñac gameñ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têtj aô, ñahu bocke dec

mac anjalêm aô sa gameŋ?”
³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aô gambo andu ti gateŋ mbec têtŋ acgatu gitôm kwahic dec-ŋga, têtŋ 3 kilok telha-ŋga. Ma ŋagahô ŋamalac daŋ ti ŋakwê ŋawasi atu hôc asê kalhac aô anôŋ-ŋga. ³¹ Ma in sôm têtŋ aô bu, ‘Konelias, Anötö ŋgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiŋ naŋ am kêŋ têtŋ lau ŋalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkinj lau ŋatô sêtêtŋ malac Jopa sêndi, ma sêkôc ŋac daŋ ŋaê Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. In ti ŋaclen in ndê wakaŋgac ŋaê Saimon ma ndôc whiŋ in. ŋac kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga dinan ndê andu kalhac gwêc ŋadali.’ ³³ Aô gaŋgô su, goc ŋagahô kakinj lau ŋatô sêtêtŋ am sêloc, ma ŋayham bu am mweŋ su. Kwahic dec yac hoŋ dambo Anötö anjô-ŋga, ma yac bu anjô yom bocke naŋ Pômdau gic atu am bu sôm têtŋ yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aô kayalê pi ŋandô bu Anötö toc lau toŋ daŋ sa, hôc gêlêc toŋ ŋatô su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêŋ lau ŋatonj nom-ŋga hoŋ naŋ sêtöc in ma sêkôm mêtê ŋayham ma solop, naŋ in oc kôc ŋac sa. ³⁶ Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têtŋ lau Israel, ma yom dau hêganônj Yisu Kili-isi, naŋ ti lau Israel ma lau gameŋ apa-ŋga hoŋ si Pômdau, ma whê lêŋ naŋ

datap yom malô sa tu in-ŋga, naŋ sa. Mac anjô ŋawaê dau su. ³⁷ Mac anjalê gêtŋ hoŋ naŋ hôc asê gameŋ Judia-ŋga, têtŋ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meŋ têtŋ dec. ³⁸ Anötö kêŋ in ndê ŋaclai atu ti ŋalau Dabuŋ gêm Yisu Nasaret-ŋga ahuc, dec kêyalin in sa tu kôm gwelen-ŋga. Ma Anötö whiŋ in, dec in gêm lau sa yêc gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ naŋ Sadaŋ ndê ŋaclai kêgwiniŋ ŋac dôŋ, naŋ ŋayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhiŋ in, ma alic gêtŋ hoŋ naŋ in kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc Jerusalem. ŋac sic in ndu pi a, ⁴⁰ magoc têtŋ bêc titô-ŋga Anötö uŋ in sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kôm bu lau daêsam sêlic in. ⁴¹ Lau hoŋ sêlic in dom, magoc yac lau naŋ aŋ ti anôm gêtŋ awhiŋ Yisu têtŋ ndoc in tisa ma mbo whiŋ yac tiyham, naŋ Anötö kêyalin yac sa bu ahoc in ndê tisa ŋawaê asê. ⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu in kêyalin Yisu dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ têtŋ bêc ŋambu-ŋga. ⁴³ Ma propet akwa hoŋ bocdinaŋ sêhoc yom asê pi in. ŋac sêto bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ in, naŋ Anötö oc suc ŋac si sac kwi tu in ndê ŋaê-ŋga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma ŋalau Dabuŋ gêm lau hoŋ naŋ sêŋgô in ndê yom, naŋ ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-

nga nanj sêkên whinj Yisu ma sêmbo sêwhinj Pita, nanj sêhêdaê nandô bu sêlic Anötö kêmwasinj lau nanj sêmbo lau Israel si toj dom, nanj na Njalau Dabun. ⁴⁶ Bu nac sêngô nac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpinj Anötö, tôm Njalau Dabun hóc nac awha sa. Dec Pita sôm têtj lau Israel-nga dinanj, ⁴⁷ “Anötö kên Njalau Dabun têtj lau gamej apa-nga dindéc tôm inj kên têtj yac lau Israel-nga. Bocdinaj nayham bu nac sêlinj busanju.” ⁴⁸ Goc inj kên yatu bu sêjku nac tu Yisu Kilisi ndê njaê-nga. Ma tinambu lau dinanj sêndac Pita bu mbo whinj nac tôm béc natô.

11

Pita gic minj lau gamej apa-nga si yom têtj lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkên whinj Yisu-nga nanj sêmbo gamej Judia-nga, nanj sêngô nawaê bu lau nanj Israel dom, nanj sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhinj. ² Magoc têtj ndoc Pita hu Sisaria sinj ma mbu têtj Jerusalem gi, nanj lau natô sêsôm inj. Nac lau Israel-nga nanj sêkên whinj Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa ma pwac sêsê namlic natô su-nga dôj. Ma nac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau nanj sêjku yac nej mêtê dasê namlic-nga dom,

nanj si andu, ma gêtj gêtj whinj nac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têtj nac, gêtj honj nanj hóc asê inj, ma sôm, ⁵ “Têtj béc danj aô gatej mbec gambo malac Jopa, e gatu j kainj danj sa ma galic gêtj naganu danj. Galic gêtj gitôm po atu danj, nanj sêsô wac sip nakêcsu hale, ma sêjwhanj sip akên undambê têtj aô mej. ⁶ Aô gatôc gwanij ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc salen-nga ti gêtj nanj sêjsêlênj na natak pu-nga, ma mbac lôlôc-nga. ⁷ Dinanj su, goc ganjô awha danj sôm têtj aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma nej.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu inj gêtj nadômbwi, ma aô whanj sunj gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akênj undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gêtj danj inj gêtj nawasi, dec am sôm bu nadômbwi dom.’ ¹⁰ Gêtj honj dinanj hóc asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têtj ndoc dinanj laungac tö sêhóc asê andu nanj aô gambo. Namalac danj kêkinj nac sêtênj aô sêmenj akênj malac Sisaria. ¹² Njalau Dabun sôm têtj aô bu wahêgo dauj tu nac lau gamej apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhinj nac wandi, dec aô gawhinj nac ga. Ma asidôwai 6 akênj Jopa sêwhinj yac si. Yac ahóc asê

ma asôc ñamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma in gic min têtj yac bu añela dan hoc dau asê têtj in yêc ndê andu, ma sôm yom têtj in bocdec bu, 'Êmkinj lau sêtêtj malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nanj sêsam bu Pita, nanj meñ. ¹⁴ Inj oc whê yom sa têtj mac, pi lêtj nanj am ti nem lau honj atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si ambo tamli ñapanj-nga sa.'

¹⁵ "Bocdinañ aö gac hu bu wasôm yom têtj ñac, ma têtj ndoc dau dinañ Nalau Dabuñ gêm ñac ahuc tôm in meñ pi yac têtj ñamata-nga. ¹⁶ Ma têtj dinañ aö gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, 'Jon kêku lau ña bu, tigeñ Anötö oc êñku mac ña Nalau Dabuñ.' ¹⁷ Lau dinañ sêkêtj whiñ Pômdau Yisu Kilisi tôm yac lau Israel-nga dakêtj whiñ, ma bocdinañ dec Anötö kêmwasiñ ñac ña Nalau Dabuñ tôm in kôm têtj yac. Anötö dau ndê lêtj dinañ, ma aö asa dec bu walhac ahuc?"

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêngô Pita ndê yom dinañ e ñac si yom mba, ma sêmpin Anötö ma sêsôm, "Kwahic dec yac tanjalê bu lau honj nanj sem dau kwi, nanj oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali ñapanj-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau nanj sêmbo Israel si tonj dom, nanj sêwhiñ."

Lau sêkêtj whiñ Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têtj ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, nanj sic hu sêkêtj kisa lau sêkêtj whiñ-nga e ñac si daêsam sêhu Jerusalem siñ ma sêlhô têtjtêtj. Nätö sêtêtj gameñ Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma nätö sêtêtj malac Antiok si. Yêc gameñ bocke nanj sêhóc asê, nanj sêhoc ñawaê ñayham asê, magoc sêsôm têtj lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau nätö nanj sêhu Jerusalem siñ, nanj si malachu Sairin ma nduc Saipras, nanj sêtêtj Antiok si, ma sic hu sêsôm ñawaê ñayham pi Pômdau Yisu têtj lau Grik sêwhiñ lau Israel-nga yêc malac dinañ. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenj dau e lau daêsam ñandô sem dau kwi ma sêkêtj whiñ Pômdau.

²² Tinjambu lau Jerusalem-nga nanj sêkêtj whiñ Yisu, nanj sêngô gêtj dau ñawaê, dec sêñkinj Banabas têtj Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas in ñgac ñayham nanj Nalau Dabuñ gêm in ahuc ma kêtj whiñ ñanga. Têtj ndoc in hóc asê Antiok, nanj gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêtj whiñ Yisu. Dec in tac ñayham atu, ma kêtgilí ñac bu sêsap Pômdau dôñ, ma sêkêtj whiñ in ti si ñalôm sambuc. Ma têtj ndoc dinañ lau daêsam sêngô Banabas ndê yom ma sêkêtj whiñ Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têtj malac atu Tasis gi ma kêsälê Saul. ²⁶ Inj tap in sa su, goc

kôc in sa, ma inlu sêmbu sêtêḡ Antiok si. Ma inlu sêkôm gwelêḡ yêc gôlôwac dabuḡ ḡalôm, sêndôhônḡ lau daêsam gitôm yala sambuc daḡ. Malac Antiok ti malac ḡamata-ḡga naḡ lau sic hu sêsam lau sêkêḡ whiḡ-ḡga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têḡ ḡasawa dinaḡ propet ḡatô akêḡ Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma ḡalau Dabuḡ kac ḡac si ḡcac daḡ ḡaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêḡ whiḡ-ḡga aḡgô-ḡga, ma hoc yom asê bu tiḡambu tôbôm atu oc nem gameḡ naḡ lau Rom sem gôliḡ, naḡ ahuc sambuc. (Ma in ndê yom dau ḡandô sa têḡ ndoc Klaudias ti kiḡ Rom-ḡga.) ²⁹ Tu dinaḡ-ḡga lau naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu sêkôc gauc pi lêḡ bu sênem asidôwai naḡ sêndôc gameḡ Judia-ḡga, naḡ sa. ḡac tigeḡ-tigeḡ sic awa sa tôm Anôtô kêmwasinḡ ḡac, ³⁰ ma sêkêḡ têḡ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêḡ têḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga si lau bata naḡ sêmbo Jerusalem.

12

Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga sêtap kisa atu sa

¹ Têḡ ndoc dinaḡ Kiḡ †Herod gauc gêm tidônḡ bu kêḡ kisa lau sêkêḡ whiḡ-ḡga, ma kôc ḡac si lau ḡatô dôḡ. ² Inḡ gic atu inḡ ndê lau sinḡ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ḡa bienḡ baliḡ. ³ Inḡ gêlic bu gêḡ dinaḡ kôm lau Israel-ḡga atac ḡayham sa,

dec inḡ sôm bu inḡ ndê lau sinḡ-ḡga sêkôc Pita dôḡ, têḡ têm lau Israel-ḡga sêlic om atu †Mwasinḡ Bolom Yist Mba-ḡga. ⁴ Bocdinaḡ lau sinḡ-ḡga sêkôc Pita dôḡ ma sêkêḡ inḡ ndôc gapocwalô. Ma sêkêḡ lau sinḡ-ḡga toḡ hale sêyob inḡ sêô dau sêô dau, ma ḡcac hale sêmbo toḡ tigeḡ-tigeḡ ḡalôm. Herod gauc gêm bu kêḡ inḡ ndôc dinaḡ e lau Israel si Mwasinḡ Bolom Yist Mba-ḡga ti †Pasowa-ḡga pacndê, goc kôc inḡ sa ma êmatôc inḡ yêc lau aḡgô-ḡga. ⁵ Bocdinaḡ Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkêḡ whiḡ-ḡga hoḡ naḡ sêmbo Jerusalem, naḡ sêteḡ mbec ḡanḡga tu inḡ-ḡga têḡ Anôtô.

Pômdau ndê aḡela gêm Pita sa

⁶ Têḡ ôbwêc daḡ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiḡ yom tidônḡ su bu êmatôc inḡ têḡ laḡsê. Sêsô inḡ amba dôḡ ḡa sen lu, ma gi sêsô pi ḡcac sinḡ-ḡga lu. Ma lau sinḡ-ḡga ḡatô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ḡagahô ḡambwa Pômdau ndê aḡela daḡ hôc asê, ma ḡawê pô gapocwalô ḡalôm. Inḡ toḡ Pita sip ḡabi e tali sa, ma sôm têḡ inḡ, “ḡagahô! Tisa!” Goc sen naḡ sêsô inḡ amba dôḡ, naḡ tigolonḡ ma peḡ sip gi. ⁸ Ma aḡela sôm, “Êmasaḡ daôm. Kic nem piḡkap dôḡ ma sôc nem atapa ti ḡakwê baliḡ sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm inḡ sôm, ⁹ ma kêkuc aḡela dau. Inḡ gauc gêm bu gêḡ naḡ aḡela

kôm, nañ gitôm mbê dañ, ma kêyalê dom bu gêñ dau inñ gêñ ñandô. ¹⁰ Inlu sêñlêc ñgac siñ-ñga lu nañ sêyob andu dau e sêhóc asê gatam nañ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inlu sêñsêlêñ sêsa señ dañ, ma sep tigenñ añela hu inñ siñ.

¹¹ Têñ dinañ Pita ndê gauc sa ma sôm têtñ dau, "Kwahic dec aô kayalê tidôn bu Pômdau kêkinñ ndê añela bu êñgaho aô su yêc Herod amba, bu gêñ nañ lau Israel-ñga gauc gêm bu sêkôm têtñ aô, nañ oc ñandô sa dom." ¹² Inñ kêyalê gêñ dau pi ñandô, goc sa têtñ awê dañ ñaê Maria ndê andu gi. Maria inñ Jon, tñgacsêñom nañ sêsam bu Mak, nañ dinda. Ma têtñ ôbwêc dinañ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteñ mbec. ¹³ Pita hóc asê ma kêmati gatam. Ma awê akiñ dañ ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴ Inñ ñgô inñ awê dec kêyalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma kêlhiñ gatam siñ kêtî mbu gi ma sôm têtñ lau bu, "Pita dê kalhac gatam!" ¹⁵ Magoc ñac sêkêñ whiñ dom, ma sêsôm têtñ inñ bu, "Am nem gauc kêñsôn!" Goc inñ sôm yom pi Pita ñapañ e ñac sêsôm, "Mboe inñ ndê añela, me?" ¹⁶ Sêkôc gauc dinañ sêmbo, ma Pita gacgeñ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têtñ inñ

e sêlic inñ ma sêsô ñandô. ¹⁷ Pita gic amba bu sênem dau dôn, goc gic miñ yom pi ñalêñ nañ Pômdau kôc inñ su yêc gapocwalô. Ma inñ sôm, "Mac andi ma asôm asê têtñ Jems ma asidôwai ñatô." Goc inñ hu ñac siñ ma sa gi.

¹⁸ Têtñ bêtêc lau siñ-ñga nañ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita añgô mba. Gêñ dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom daêsam pi inñ bu oc mbo nde. ¹⁹ Ma Herod ñgô ñawaê, dec kêñ lau sêñsalê inñ e gimba. Goc inñ kêsû lau siñ-ñga nañ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiñambu Herod hu gameñ Judia-ñga siñ ma sa têtñ malac Sisaria gi bu mbo bêtñ ñatô. ²⁰ Tôm ñasawa hic baliñ ñagec gi su, nañ yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ñga ñalhu, dec inñ gêlic ñac sac. Magoc têtñ têtñ inñ mbo malac Sisaria, nañ lau dau ñalôm tigenñ ma gauc gêm bu sêhê wamba inñ tiyham. Nahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôliñ ñapu ma lau gameñ dinañ-ñga takwê Herod tôm yala hoñ, bu nem ñac sa ña gêñ daneñ-ñga ñatô. Tu dinañ-ñga sêmasañ yom whiñ Blas-tus, ñgac nañ yob Herod ndê andu, ma semlhi inñ bu nem ñac awê têtñ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasañ yom wamba-ñga dau whiñ Herod.

²¹ Têḡ bêc dau Herod sôc ndê ḡakwê ti ḡawasi kiḡ-ḡga sa, goc ndôc ndê pôn ma sôm ndê yom daêsam asê tēḡ lau malac lu dinaḡ-ḡga. ²² ḡac sēḡḡô su ma sēmbwêc, “Kec! Awha dindec ḡamalac ḡambwa ndê awha dom, anötô daḡ ndê awha.” ²³ Herod ḡḡô ḡac si yom dinaḡ, dec toc dau sa kêlêc ma kēḡ waê tēḡ Anötô dom. Ma tu dinaḡ-ḡga Pômdau ndê aḡela ḡic iḡ ma kôm iḡ ḡêmbac atu. Dombo sem iḡ ahuc ma seḡ iḡ e mbac ndu.

²⁴ Têḡ tēm dinaḡ ma kêsêlêḡ meḡ, naḡ lau sem mêtê ḡapaḡ e Anötô ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêḡ whiḡ. ²⁵ Banabas lu Saul sic bata si gwelēḡ yêc malac Jerusalem, goc sēmbu sêtēḡ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ḡgac naḡ sêsam iḡ ndê ḡaê daḡ bu Mak, naḡ whiḡ iḡlu ḡi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelēḡ

¹ Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sēmbu m alac Antiok ma sêkôm gwelēḡ yêc ḡôlôwac dabuḡ ḡalôm. Banabas lu Saimon naḡ sêsam bu Naiga, Lusias akêḡ malac Sairin, Saul ma Manaen (naḡ tiatu whiḡ †Herod Antipas tēḡ ndoc iḡlu sēmbu balê). ² Têḡ bêc daḡ ḡac lau dau sēmbu sêwhiḡ dau ma sêhu ḡēḡ danēḡ-ḡga siḡ tu sêtoc

Pômdau sa-ḡga. Ma ḡalau Dabuḡ sôm tēḡ ḡac bu, “Aö kayaliḡ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelēḡ ḡawaê ḡayham-ḡga. Bocdinaḡ anem mbec iḡlu ma aḡkiḡ iḡlu sêsa sēndi ma sêkôm gwelēḡ dau.” ³ Lau dau sēḡḡô su, goc sêhu ḡēḡ danēḡ-ḡga siḡ ti sêteḡ mbec ḡasawa daḡ tiyham, ma sêkêḡ amba sac Saul lu Banabas, ma sēḡkiḡ iḡlu sêsa si.

Saul lu Banabas sēmbu nduc Saipras

⁴ ḡalêḡ dinaḡ ḡalau Dabuḡ kēkiḡ Saul lu Banabas, dec iḡlu sêtēḡ malac Selusia si, ma sêpi waḡ daḡ ma sêsa nduc Saipras si. ⁵ ḡac sêsôc baö yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ḡga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anötô ndê yom asê. Ma Jon mbo whiḡ iḡlu bu nem iḡlu sa.

⁶ Tiḡambu sēḡsêlêḡ ma sêhoc ḡawaê ḡayham asê yêc nduc Saipras ḡagameḡ hoḡ e sêhoc asê malac Papos. Yêc dinaḡ sêtap propet tasan daḡ sa naḡ kôm gwelēḡ mbectoma-ḡga whiḡ. Iḡ ḡgac Israel-ḡga daḡ ma iḡ ndê ḡaê Ba-Jisas. ⁷ Iḡ ḡēm akiḡ ḡgac Rom-ḡga naḡ ḡēm ḡôliḡ nduc Saipras, naḡ ndê ḡaê Segias Polas. ḡôliḡwaga dau iḡ ḡgac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu iḡ tac whiḡ bu sêwhê Anötô ndê yom sa tēḡ iḡ. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êḡḡwiniḡ ti kēḡ kisa

inlu, ma tac whiņ bu kac gôliņwaga dau kwi bu kên whiņ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê daņ Elimas, naņ danem kwi bu Mbectoma.)⁹ Têņ ndoc dinaņ Nalau Dabuņ gêm Saul, naņ sêsam bu Pol ahuc, ma iņ tahê Elimas ma sôm,¹⁰ "Am Sadaņ atu am! Am kên kisa lêņ gitêņ hoņ, ma sac ti mêtê tasan gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêņ solop êņsôņ.¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ñatô am oc lic gameņ ti ac ñawê tiyham dom." Ma ñagahô ñasec gêm ñgac dau tandô ahuc, ma iņ kêsêlêņ kêsma kêsâlê ñamalac daņ bu kêm iņ amba ma wê iņ.¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ņga, ma têtņ ndoc iņ gêlic gêtņ naņ hóc asê Elimas, naņ iņ kêtņ whiņ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos siņ ma sêpi waņ daņ, ma sêlac sêtêņ malac Pega naņ yêc gameņ Pampilia-ņga si. Yêc gameņ dinaņ Jon hu inlu siņ ma mbu têtņ Jerusalem gi.¹⁴ Goc inlu sêhu Pega siņ ma sêtêņ malac Antiok naņ yêc gameņ Pisidia-ņga,* naņ si. Têtņ bêc Sabat-ņga sêsôc lau Israel si lôm wê-ņga si, ma sêndôc sic.¹⁵ Sêņgô Anötô ndê

yom naņ sêsam yêc Buku Yomsu-ņga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ņga-ņga sêkêņ yom têtņ inlu ma sêsôm, "Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôn, dec asôm asê têtņ yac."

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtņ lau bu sênem dau dôn, goc sôm, "Mac lau Israel-ņga ti mac lau apa naņ atoc Anötô sa. Aņgô su naņ!¹⁷ Yac lau Israel-ņga mba Anötô kêtaliņ yac mba abañi sa. Ma tiņambu iņ kôm ñac si wakuc naņ sêndôc gameņ Isip-ņga, naņ sêti lau toņ atu. Ma têtņ ndoc iņ kôc ñac su yêc Isip, naņ kôm gêtņ ti ñaclai atu daêsam.¹⁸ Tiņambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 naņ sêmbo gameņ sawa, magoc Anötô hu ñac siņ dom.¹⁹ Tiņambu iņ ku lau toņ 7 dulu yêc gameņ Kanan-ņga, ma kêtņ ñac si gameņ têtņ lau Israel-ņga sêwêkaiņ.²⁰ Gêtņ hoņ dinaņ hóc asê yêc yala 450 ñalôm. Tiņambu iņ kêtņ lau sêmatôc yom-ņga sêyob lau Israel-ņga e meņ têtņ propet Samuel ndê têm.²¹ Têtņ ndoc dinaņ lau dau sêndac kiņ daņ bu nem gôliņ ñac, ma Anötô kêtņ Saul, naņ ndê damba Kis akêtņ Benjamin ndê toņ. Saul gêm gôliņ tôm yala 40,²² goc Anötô kôc iņ su ma kêtņ Dawid ti kiņ ô iņ su. Ma iņ sôm yom pi Dawid

* **13:14** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Daņ yêc gameņ Siria-ņga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daņ yêc gameņ Pisidia-ņga (alic map).

bocdec bu, 'Aö galic Jessi ndê atu Dawid bu ngac nan ndê ñalôm ti gauc tap aneñ atac whiñ sa, ma oc kôm gêñ hoñ tôm aö atac whiñ.'
 23 Anötö kêyalin ngac nem lau si-nga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm in gic bata muñ su, ma kêñ in hóc asê Israel. 24 Yisu gic hu ndê gwelen su dom, ma Jon gêm mêtê têt lau Israel-nga hoñ bu sênem si ñalôm kwi ma sêlin busangu. 25 Têt ndoc Jon ndê gwelen kêpin bu pacndê, nan in sôm têt lau bu, 'Mac gauc gêm bu aö asa? Ngac nan Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, nan aö dom. Mba! Magoc in oc meñ êñkuc aö. In ngac tiwaê ma aö ngac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akin tu wanğapwêc in ndê atapa ñawalô su-nga.'

26 "O asidôwai. Mac lau Israel-nga nan asa akêñ aban Abraham, ti mac lau nan ambo lau Israel si toñ dom magoc atoc Anötö sa. Nawaê dindéc pi Anötö ndê lêt nem lau si-nga, nan in kêñ gic waê yac hoñ. 27 Lau Israel Jerusalem-nga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga hoñ. Magoc têt têm Yisu hóc asê, nan sêñyalê dom bu in Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Nac sêñyalê dom bu lêt bocdinañ dec kôm yom nan lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nan ñandô sa.

28 Nac sêtap yom giso dan sa pi Yisu tu bu sêndic in ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic in ndu. 29 Nac si lêt dinañ dec kôm yom hoñ nan sêto pi Yisu muñ su, nan ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc in su yêc a gicso ma sêkên in ndê ñamlan yêc sêhó. 30 Magoc Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. 31 Ma tôm bêc daêsam in mbo whiñ lau nan sêñsêlêt sêwhiñ in têt ndoc in gic hu ndê gwelen yêc Galili e lau sic in ndu yêc Jerusalem. Nac lau dau sêlic in tisa su yomandô, madec sêsôm asê têt lau hoñ. 32-33 Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têt mac bocdec bu, Anötö un Yisu sa akêñ lau batê-nga. Ma bocdinañ dec yom nan in gic bata têt aban, nan kwahic dec in kôm ñandô sa têt aban si lau wakuc yac dec. Tôm yom nan sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, '*Acsalô lec am ti aö neñ atungac solop, ma aö gati am Damam.*' 34 Anötö un in sa akêñ lau batê-nga bu in ñamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tôm dom bu sêto yom bocdec bu, '*Pwac dabuñ nan aö kamatin gawhin Dawid, nan tidôn su, ma mac oc atap pwac dau ña-mwasin sa.*' 35 Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, '*Am oc hu nem Ngac Dabuñ sin bu tibalê dom.*' 36 Anğô su nan! Dawid to yom dinañ hêganôn in dau dom.

Bu têtj ndoc Dawid gic bata gwelenj nanj Anötö kênj sip inj amba, nanj Dawid mbac ndu whinj lau têtj dinanj-nga, ma sênsuhunj inj whinj ndê apai. Ma inj ndê namlanj tibalê su. ³⁷ Tigenj Yisu, nanj Anötö unj inj sa akênj lau batê-nga, nanj ndê namlanj tibalê dom.

³⁸ “Bocdinañ anej asidôwai hac, anjô. Aö tac whinj bu mac anyalê njapep bu yom nanj yac ahoc asê têtj mac, nanj bu whê mac nem gauc sa pi lêtj bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem danj gitôm dom bu ênjuc yomsu honj nanj Moses to e Anötö lic inj bu namlac gitêtj. Mba andô! Tigenj kwahic dec lau nanj sêkênj whinj Yisu, nanj Anötö gêlic njac bu lau gitêtj tu inj-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec njawaê njayham dindec dom, tu bu yom nanj lau propet sêsôm, nanj njandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nanj mac lau apu yom ti atanj bôlê-nga. Kwahic dec aö oc wakôm gêtj atu danj, nanj lau bu sêsôm asê têtj mac, dec oc akênj whinj dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinjam!” [Hab 1:5]

⁴² Pol gic bata inj ndê yom dinanj, ma injlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sinj sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac injlu bu sêmbu sêmenj têtj Sabat njambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêtj honj dinanj.

⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkênj gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sênjuc Pol lu Banabas. Lau njatô njac lau Israel-nga, ma lau njatô njac lau gameñ apa-nga nanj sênjuc lau Israel si sakinj sênem akinj Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhinj njac, ma sem la njac bu takwê Anötö ndê mwasiñ tu bu puc njac si sêkênj whinj dôñ tôm bêc honj.

⁴⁴ Sabat danj tiyham hôc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêngô Pômdau ndê yom. Kêpinj bu lau malac-nga honj sêmenj sêpitigenj. ⁴⁵ Tigenj lau Israel-nga njatô sêlic toñ atu dinanj ma sem lêmunj njandô. Bocdinañ njac atac njandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêngwiniñ Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc injlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêô njac si yom ma sêsôm, “Anötö kêkinj alu bu asôm inj ndê yom asê têtj mac lau Israel-nga munj. Magoc mac atec inj ndê yom. Mac atec bu atap señ andôc tamli-nga sa, a? Tu dinanj-nga dec alu oc ahu mac sinj, ma atêtj lau nanj lau Israel dom, nanj andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinañ, tôm yom nanj Aisaya to pi Anötö ndê ngac akinj bocdec bu:

Aö wanjinj am gitôm njawê bu têtj lau nanj lau Israel dom, nanj ndi. Ma am oc sôm njawaê njayham asê pi anej lêtj wanem lau

si-nga e tiapa yêc gameŋ hoŋ.” [Ais 49:6]

⁴⁸ Lau gameŋ apa-nga dinaŋ sêŋgô yom dau, ma ŋac atac ŋayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hoŋ naŋ Pômdau kêyaliŋ ŋac sa su bu sêtap seŋ sêndöc tali-nga sa, naŋ sêkêŋ whiŋ.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinaŋ lau Israel-nga ŋatô sêŋgili lau bata ti lauwê tiwaê naŋ sêmbo gôlôwac Israel-nga ŋalôm, ma sêkêŋ kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc iŋlu su yêc ŋac si gameŋ. ⁵¹ Bocdinaŋ iŋlu sêtoŋ kop su yêc si gahi bu tôc lau dau si giso asê, ma sêtêŋ malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ gêm lau malac Antiok-nga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ ahuc, ma sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sêŋkuc si gêbôm ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinaŋ iŋlu sem mêtê ŋalêŋ ŋayham e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, lau Israel-nga ma lau gameŋ apa-nga sêwhiŋ. ² Magoc lau Israel-nga naŋ sêkôc iŋlu si yom sa ti sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêŋgili lau gameŋ apa-nga e sêlic lau sêkêŋ

whiŋ-nga sac. ³ Tu dinaŋ-nga Pol lu Banabas sêmbo malac Aikoniam ŋasawa hic baliŋ, ma sêlhac ŋaŋga tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêŋ ŋaclai têŋ iŋlu bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu, tu bu puŋ yom naŋ iŋlu sêhoc asê pi iŋ ndê mwasiŋ, naŋ dôŋ.

⁴ Gêŋ dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kôc, ŋatô sêlhac sêwhiŋ lau Israel-nga, ma ŋatô sêlhac sêwhiŋ aposel lu dinaŋ. ⁵ Têŋ dinaŋ lau Israel-nga ma lau gameŋ apa-nga naŋ sêkêŋ kisa iŋlu, naŋ sêkic yom sêwhiŋ ŋac si lau bata bu sêkôm iŋlu ŋayom ma sêtuc iŋlu ŋa hoc ndu. ⁶⁻⁷ Tigeŋ iŋlu sêŋgô ŋapuc, ma bocdinaŋ dec sêlhô sêtêŋ gameŋ Likonia-nga si. Ma yêc gameŋ dinaŋ, iŋlu sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ŋagameŋ ŋamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêŋ malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ŋac bôliŋ daŋ mbo, naŋ gahi lulu tibalê. Dinda kôc iŋ bocdinaŋ, ma iŋ kêsêlêŋ daŋ dom. ⁹ Têŋ bêc daŋ iŋ ndöc gameŋ naŋ Pol gêm mêtê mbo, ma ŋgô iŋ ndê yom. Pol tahê iŋ e kêyalê bu iŋ kêŋ whiŋ Pômdau ŋaŋga tôm bu kôm iŋ ŋayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom ŋa awaha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ŋagahô ŋambwa ŋac dau tisa ma kêsêlêŋ.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêñ nan Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-nga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem ñamalac angô ma sêsip sêtêñ yac sêmeñ.” ¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anötö ñamata-nga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anötö apa dan ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-nga.

¹³ Lau malac dinan-nga si lôm tu sênem akin ñac si anötö apa Seus, nan kalhac kêpiñ malac dau ñagatam. Ma anötö apa Seus ndê dabuñsiga dan, ti ñac lau malac-nga atac whiñ bu sêkêñ gêñ pi ya ti da têt Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gêñ ñatô tu sêñgôlôn makao ma sêkêñ ti da-nga, ma ñac hon sêkac dau sa sêmbo malac dau ñasactô. ¹⁴ Magoc têt ndoc aposel lu sêñgô gêñ dinan ñawaê, nan sêkac si ñakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêñ dau so sambuc. Ma sêsa ñalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm in dinan tu ake-nga? Alu ñamalac atôm mac, ma amen bu asôm ñawaê ñayham asê têt mac. Alu bu asôm têt mac bu ahu nem anötöi tasan hon siñ ma anem daôm kwi ma anem akin Anötö Tali Ndadu, nan kêmasan undambê ti nom ma gwêc ti gêñ hon. ¹⁶ Muñ-ñ ga in kêt ñasawa têt lau nom-nga hon bu sêkôm gêñ tôm si atac whiñ. ¹⁷ Magoc in kêmwasiñ lau nom-nga

ñapan bu whê ñac si gauc sa pi in. In kêt u gic akêt umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kêt gêñ danen-nga daêsam têt mac, ti gêñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.” ¹⁸ Inlu sêwhê gêñ hon dinan sa têt lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñannga bu sêkêt da têt inlu.

¹⁹ Têt dinan lau Israel-nga ñatô nan sêmeñ akêt malac Antiok ma Aikoniam, nan sêsôm yom daêsam têt lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ña hoc e gauc gêm bu in mbac ndu su, goc sêhê in sa malac ñamakê gi. ²⁰ Magoc lau sêkêt whiñ Yisu-nga ñatô sêsa si sêñgihi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalarñsê inlu Banabas sêlhô sêtêñ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêñ Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêt whiñ Pômdau. Tinambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkêt whiñ-nga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gamen Pisidia-nga. ²² Sêpuc lau sêkêt whiñ-nga dôñ bu sêlhac ñannga ma sêhu si sêkêt whiñ siñ dom. Sêsôm têt ñac bu, “Yac bu dambo Anötö ndê gôliñ ñapu, nan in gêt sauñ dom. Dalhac ñannga ma dahôc ñawapac

dandic ḡawaê.”²³ Ma yêc lau sêkêḡ whiḡ-ḡga ḡaton hoḡ naḡ iḡlu sic kêsi, naḡ Pol lu Banabas sêḡyaliḡ lau bata sa bu sêyob toḡ tigeḡ-tigeḡ. Iḡlu sem mbec lau bata dau ma sêkêḡ ḡac sêsip Pômdau, naḡ ḡac hoḡ sêkêḡ whiḡ iḡ, naḡ amba. Ma ḡac hoḡ sêhu gêḡ daneḡ-ḡga siḡ tu bu sêteḡ mbec-ḡga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôḡ.²⁴ Iḡlu sic gameḡ Pisidia-ḡga kêsi su, goc sêtêḡ gameḡ Pampilia-ḡga si.²⁵ Yêc dinaḡ sêhoc ḡawaê ḡayham asê yêc malac Pega, ma tiḡambu sêsa malac Atalia si.²⁶ Ma yêc Atalia sêpi waḡ daḡ, ma sêmbu sêtêḡ malac Antiok naḡ yêc gameḡ Siria-ḡga si. Muḡ-ḡga lau yêc malac d au sêḡyaliḡ iḡlu sa ma sêteḡ Anôtô bu êmwasiḡ iḡlu tu gwelen naḡ kwahic dec iḡlu sic bata su-ḡga.²⁷ Sêhêc asê su goc sêkac lau sêkêḡ whiḡ-ḡga hoḡ sa, ma sic miḡ gêḡ hoḡ naḡ Anôtô gêm iḡlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têḡ ḡac bu kwahic dec Anôtô gêlêc gatam su têḡ lau naḡ lau Israel dom, dec ḡac si lau daêsam sêkêḡ whiḡ Yisu.²⁸ Ma iḡlu sêmbu sêwhiḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga yêc malac Antiok ḡasawa baliḡ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbu Jerusalem

¹ Lau sêkêḡ whiḡ-ḡga ḡatô akêḡ gameḡ Judia-ḡga sêhêc asê Antiok,

ma sêndôhôn yom têḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga naḡ lau Israel dom, naḡ bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si ḡamlic ḡatô su aḡkuc pwac naḡ Moses to yom pi, naḡ dom, dec oc tôm dom bu Anôtô nem mac si.”² Tu yom dinaḡ-ḡga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameḡ Judia-ḡga dinaḡ ḡasawa, ma sêsen dau ḡapaḡ pi yom dau. Bocdinaḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga sêḡyaliḡ Pol lu Banabas ma lau sêkêḡ whiḡ-ḡga ḡatô sa, ma sêḡkiḡ ḡac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêḡgô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau.³ Sêḡkiḡ ḡac si su, ma têḡ ndoc Pol ti lau dau sêḡsêlêḡ sêmbu sen, naḡ sic miḡ têḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga yêc gameḡ Pionisia ti Samaria-ḡga, pi ḡac si gwelen têḡ lau naḡ lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ḡalôm kwi ma sêkêḡ whiḡ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêḡ whiḡ-ḡga hoḡ atac ḡayham atu.⁴ Ma têḡ ndoc sêhêc asê Jerusalem, naḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga ti aposel ma lau bata sêkêc ḡac sa. Ma iḡlu sic miḡ gêḡ hoḡ naḡ Anôtô gêm iḡlu sa bu sêkôm.

⁵ Têḡ dinaḡ lau Palêsai ḡatô naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu, naḡ sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôn bu dandic atu bu lau gameḡ apa-ḡga naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu, naḡ sêsê laungac si ḡamlic ḡatô su ma sêsêc Moses ndê yomsu ḡapu.”⁶ Goc sêkac

lau aposel ti lau bata hon sa sêpitigen bu sêkôc gauc pi yom dau. ⁷ Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, "Asidôwai, gauc nem gêñ nañ Anötö kôm têt lau gameñ apa-nga ñatô, têt têt dê gi su. Mac aňyalê su bu in gêlic ñayham bu ñac sêngô ñawaê ñayham sa aö dauñ whañsun, ma sêkêñ whiñ. ⁸ Anötö nañ kêyalê ñamalac hon si ñalôm, nañ kêt Nalau Dabuñ têt ñac tôm in kêt têt yac, dec têt asê bu in ndê mwasiñ gic ñac ñawaê whiñ. ⁹ In kêmasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêñ whiñ-nga, gitôm in kôm têt yac. Gêñ dau whê sa bu in gêlic yac hon bu lau kaiñ tigen. ¹⁰ Magoc in kôm ñac sa tu sêñkuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêt ñawapac têt yac ti damañi, nañ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêñ ñawapac dau sac lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whiñ, nañ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc aňsahê Anötö, ma mboe oc kôm in atac ñandê. Ma mac oc alhac in ndê lêtñ nem lau si-nga ahuc. ¹¹ Magoc yac dakêñ whiñ bu Anötö gêm yac lau Israel-nga si tu mwasiñ nañ datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma ñac lau dindê bocdinañ."

¹² Ma têt dinañ Banabas lu Pol sic miñ yom pi gêñ dalô ti gêñ atu-tu nañ Anötö

gêm inlu sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-nga ñalôm. Ma lau hon nañ sêkac sa sêndöc, nañ sem dêt ma sêkêñ dança inlu si yom. ¹³ Inlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, "Asidôwai, aňgô aneñ yom. ¹⁴ Pita whê sa têt yac su pi gêñ nañ Anötö kôm bu kôm lau gameñ apa-nga ñatô sa sêti in ndê. ¹⁵ Gêñ dau kêtuc yom nañ propet dan to muñ su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, "Tijambu aö oc wambu wameñ, ma wapuc Dawid ndê gôliñ kiñ-nga dêtñ tiyham. Dawid ndê gôliñ dau kwahic dec tisac gitôm andu nañ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham. ¹⁷ Nalêtñ dinañ dec wamasañ lêtñ bu lau sêñsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nañ gahê aneñ ñ aê pi ñac, nañ sêwhiñ.' Pômdau, nañ oc kôm gêñ dau ñandô sa, nañ ndê yom dau dinañ. ¹⁸ In kêmasañ lêtñ dau gwanañ su." [Amos 9:11-12]

¹⁹ Goc Jems sôm, "Bocdinañ aö gauc gêm bu lau gameñ apa-nga nañ sêkac si ñalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu, nañ oc dakêñ ñawapac têt ñac dom. ²⁰ Mba! Dato bapia têt ñac, ma dakêñ puc ñac bu sêneñ gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da têt anötöi

gwam, naŋ dom, bu gêŋ dau ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga. Danem la ŋac bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma sêneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac naŋ dom. ²¹ Yom dau dinaŋ. Moses ndê yom, naŋ oc sêŋyalê su, ma bocdinaŋ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoŋ gitôm yala daêsam su, ma sêsam iŋ ndê buku yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ.”

Sêto bapia têŋ lau gameŋ apa-ŋga

²² Têŋ dinaŋ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ si ŋalôm tigen, bu sêŋyaliŋ ŋac si lau ŋatô sa, bu sêtêŋ Antiok sêwhiŋ Pol lu Banabas sêndi. Ŋac s êŋyaliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋgac bata lu sa, naŋ Judas, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, lu Sailas. ²³ Ma sêto bapia daŋ bu iŋlu sêkôc tôhôn, naŋ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têŋ mac lau gameŋ apa-ŋga naŋ akêŋ whiŋ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameŋ Siria-ŋga ti Silisia-ŋga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ŋayham têŋ mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhóc asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm ŋawapac tu

ŋac si yom pi mêtê dasê launġac ŋamlic-ŋga. Yac aŋkiŋ lau dau sêtêŋ mac sêloc dom. ²⁵ Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôn bu aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêŋ mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham lu, naŋ Pol lu Banabas. ²⁶ Iŋlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kili-isi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu iŋ ndê ŋaê-ŋga. ²⁷ Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu Sailas sêwhiŋ iŋlu sêtêŋ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindêc-ŋga dôŋ. ²⁸ Yac bu akêŋ ŋawapac têŋ mac dom, tigen bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ bu Ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau dôŋ. Yom dau bocdec. ²⁹ Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom. Aneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac, naŋ dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, naŋ dec oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ. Acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau sêtêŋ Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma sêkêŋ bapia dau têŋ ŋac. ³¹ Lau sêkêŋ whiŋ-

nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. ³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkên gauc ñayham daêsam têtñ lau sêkên whiñ-nga, bu sêpuc ñac dôñ. ³³ Sêmbo sêwhiñ ñac bêc ñatô, goc lau sêkên whiñ-nga sem mbec inlu ña yom malô, ma sêñkiñ inlu sêmbo sêtêtñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nañ sêñkiñ inlu sêmên, nañ si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma inlu sêwhiñ lau daêsam, sêmbo ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siñ

³⁶ Tiñambu Pol sôm yom têtñ Banabas bocdec bu, "Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêtñ malac hoñ nañ muñ-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nañ dandi. Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbo ñalêtñ bocke." ³⁷ Banabas tac whiñ bu sêkôc Jon nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Mak, nañ whiñ inlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Nahu bu muñ-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelen siñ yêc gameñ Pampilia-nga. ³⁹ Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêsenñ dau e sêhu dau siñ. Banabas kôc Mak ma inlu sêpi wañ dañ ma sêtêtñ nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol

kêyaliñ Sailas sa bu êñsêlên whiñ in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu ma sêtên Pômdau bu puc inlu dôñ ña in ndê mwasin, ma tiñambu inlu sêlhô si. ⁴¹ Ma inlu sic gameñ Siria ti Silisia-nga kêsi ma sêpuc lau sêkên whiñ-nga dôñ yêc gameñ dinañ.

16

Timoti kôm gwelen whiñ Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tiñambu sêtêtñ malac Listra si. Yêc malac dinañ ñgac kên whiñ-nga dañ ñaê Timoti mbo. In dinda in awê Israel-nga dañ nañ kên whiñ Pômdau, ma Timoti damba in ñgac Grik-nga. ² Lau sêkên whiñ-nga nañ sêmbo malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ñgac ñayham ma sêmpin in. ³ Pol tac whiñ bu Timoti êñsêlên ti kôm gwelen whiñ in. Tigen in kêyalê bu lau Israel-nga hoñ nañ sêmbo gameñ dinañ, nañ sêñyalê bu Timoti damba in ñgac Grik-nga. Tu dinañ-nga in sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tiñambu sêñsêlên sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nañ lau bata ti lau aposel sêmatiñ tidôn yêc Jerusalem, nañ asê têtñ lau sêkên whiñ-nga bu sêñkuc. ⁵ Nalêtñ dau dinañ Anötö puc lau si sêkên whiñ dôñ yêc malac hoñ dinañ, ma tôm bêc hoñ lau sêkên whiñ-nga si toñ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ngac Masedonia-nga

⁶ Nalau Dabuŋ kalhac Pol ti lau nanj sêwhiŋ iŋ ahuc, bu sênem mêtê yêc gameŋ Esia-nga têtŋ ŋasawa dinaŋ dom. Bocdinaŋ dec ŋac gacgeŋ sêmbo gameŋ Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelenj sêmbo dinaŋ. ⁷ Têtŋ ndoc sêhôt asê gameŋ Misia-nga ŋabatiŋ, ma bu sêsôt malac Bitinia sêndi, nanj Yisu ndê Nalau kalhac ŋac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinaŋ sêhôt gêlêc gameŋ Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têtŋ ôbwêc dinaŋ Pol yêc mbê ma gêlic ngac danj akêŋ gameŋ Masedonia-nga meŋ kalhac iŋ aŋgô-nga, ma teŋ iŋ bocdec bu, “Têtŋ Masedonia mweŋ ma nem yac sa.” ¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têtŋ yac* e aŋyalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têtŋ lau Masedonia-nga. Bocdinaŋ dec yac aŋsahic dauŋ bu atêŋ lau dau andi.

Lidia kôt Pol ndê yom sa ma kêŋ whiŋ Yisu.

¹¹ Yac api waŋ yêc Troas ma solop atêŋ nduc Samotres a, ma ŋagalaŋsê yac ahu nduc dau siŋ ma asôt baô yêc malac Niapolis. ¹² Goc yac aŋsêlêŋ atêŋ malac Pilipai a a mbo bêc ŋatô. Malac dau ti gameŋ Masedonia-nga ŋa-malac

atu, ma lau Rom-nga nanj sem gôliŋ gameŋ dau, nanj sêndôt malac dinaŋ.

¹³ Têtŋ Sabat danj yac ahu malac dau siŋ, ma asa atêŋ bu danj yêc malac dau ŋamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameŋ dinaŋ, iŋ lau ŋatô si gameŋ sêteŋ mbec-nga. Ma yac atap lauwê ŋatô sa, nanj sêkac sa sêmbo dindê, dec andôt sic ma ac hu asôm yom têtŋ ŋac. ¹⁴ Lauwê nanj sêŋgô yom dau, nanj si danj iŋ Lidia. Iŋ awhê tidulu po ŋadalô-nga, nanj meŋ akêŋ malac Tayatira, ma iŋ awhê toc Anötö sa-nga. Têtŋ ndoc iŋ ŋgô Pol ndê yom, nanj Pômdau kac iŋ ndê ŋalôm bu kôt yom dau sa ma kêŋ whiŋ Yisu. ¹⁵ Dec Lidia ti lau hoŋ nanj sêndôt iŋ ndê andu nanj sêliŋ saŋgu. Ma tiŋambu iŋ sôm têtŋ yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nanj kêŋ whiŋ Pômdau, dec amenj ambo aneŋ andu.” Ma iŋ piŋkap yac ŋapaŋ e yac awhiŋ iŋ a.

Pol lu Sailas sêndôt gapocwalô

¹⁶ Têtŋ ndoc danj yac bu atêŋ gameŋ nanj lau sêteŋ mbec sêmbo, nanj andi, ma awhê danj meŋ tap yac sa. Iŋ awhê akiŋ ŋambwa danj, ma ŋalau danj mbo whiŋ iŋ ma hoc yom asê pi gêŋ nanj oc meŋ sa tiŋambu. Lau daêsam êlême sêtêŋ iŋ si, bu iŋ whê yom sa pi gêŋ

* **16:10** Yêc ŋabatiŋ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec têtŋ asê bu iŋ dau mbo whiŋ Pol têtŋ ndoc dinaŋ e têtŋ ndoc sêtêŋ malac Pilipai si - yêc ŋabatiŋ 19 iŋ to ‘yac’ tiyham dom. Iŋ kôm ŋalêŋ tigeŋ yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

naŋ oc hôc asê ñac têtj têtj nambu-ŋga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu iŋ-ŋga. ¹⁷ Têtj têtj dinaŋ yac aŋsêlêŋ awhiŋ Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, "Lau dindec sem akiŋ Anötö Ñawasi ti Ñaclai Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêtj Anötö nem mac si andöc tamli ñapaŋ-ŋga." ¹⁸ Tôm bêc daêsam iŋ kôm boc-dinaŋ e mbô Pol ñalôm sa. Goc iŋ kac dau kwi ma sôm têtj ñalau bu, "Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-ŋga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinaŋ." Ma ñagahô eŋ ñalau hu awhê dau siŋ.

¹⁹ Têtj ndoc dinaŋ awhê dau ndê ñadaui sênyalê bu ñac si lêtj sêkôc awa-ŋga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôn ma sêhê iŋlu sa sêsôc malac lôm sêtêŋ lau atu-tu si. ²⁰ Sêkêŋ iŋlu sêlhac lau sêmatôc yom-ŋga si aŋgô-ŋga, ma sêsôm, "Ŋgac lu dindec iŋlu ñgac Israel-ŋga. Ma sêmeŋ bu sêli lau malac-ŋga si ñalôm sa. ²¹ Bu iŋlu sêkac lau bu sêŋkuc mêtê ñatô naŋ yac lau Rom-ŋga bu taŋkuc, dec oc so yac neŋ ñagôliŋ." ²² Awhê akiŋ dau ndê ñadaui sêŋgôliŋ yom dinaŋ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-ŋga sêpuc yom dau dôn. Bocdinaŋ lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yatu bu sêkac iŋlu si ñakwê su ma sêhi iŋlu ña sô. ²³ Sêhi iŋlu ña sô sac andô, goc sêkêŋ iŋlu sêndöc gapocwalô. Ma

sêsôm yom ñaŋga têtj ñgac naŋ yob gapocwalô bu yob iŋlu ñapep. ²⁴ Iŋ ñgô yom dau su dec kêŋ iŋlu sêndöc ñalôm daŋ, naŋ yêc andu gapocwalô-ŋga dau ña-ñalôm andô. Ma iŋ sô iŋlu gahi dôn gêm damiŋ a.

²⁵ Timaniŋhu Pol lu Sailas sêteŋ mbec ti sem wê sêmpiŋ Anötö, ma lau gapocwalô-ŋga ñatô sêkêŋ daŋga iŋlu. ²⁶ Sem wê sêmbô ma t iyhô atu gêm dec andu gapocwalô-ŋga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-ŋga hoŋ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-ŋga suc yêc lau hoŋ. ²⁷ Têtj têtj dinaŋ ñgac yob gapocwalô-ŋga tali sa ma gêlic bu gatam hoŋ kac sa su. Iŋ gauc gêm bu lau hoŋ oc sêlhô si su, dec púc iŋ ndê bien baliŋ sa bu kuŋ dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, "Kôm daôm ñayom dom. Yac hoŋ kelec ambo!" ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc gapocwalô gi. Iŋ hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-ŋga, ma töc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc iŋ wê iŋlu sêsa awê si ma ndac iŋlu, "O ñgac atu lu. Aô wakôm sake bu watap seŋ wandöc taŋli-ŋga sa?" ³¹ Ma iŋlu sêô yom ma sêsôm, "Kêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem am si-ŋga sa. Am ti am nem lau hoŋ naŋ ambo nem andu, naŋ asa lêtj tigen dinaŋ." ³²⁻³³ Têtj ôbwêc dinaŋ ñgac yob andu

gapocwalô-nga kôc injlu ma kégwasinj injlu gamboc. Ma injlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têtj inj ti lau honj nanj sêmbo inj ndê andu. Ma inj ti ndê lau honj sêlinj sanju. ³⁴ Tinjambu inj kôc injlu sêsôc inj ndê andu si ma kêtj gêtj danen-nga injlu senj. Inj tac najham atu bu inj ti ndê lau honj kwahic dec sêkêtj whinj Anötö.

³⁵ T ênj galansê bêbêc lau sêmatôc yom-nga sênkinj lau sinj-nga njatô sêtêtj njac yob gapocwalô-nga si, bu sêsôm têtj inj bu ênjgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ Njag nanj yob andu gapocwalô-nga njgô yom dau, goc sôm têtj Pol, "Lau sêmatôc yom-nga sêkêtj yom menj bu wanjgapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinañ amlu alhö andi ti yom malô." ³⁷ Magoc Pol sôm têtj lau s inj-nga dinañ, "Alu njac Israel-nga, magoc alu njac Rom-nga† awhinj. Sêmatôc alu mba yom njapep dom, ma sic alu yêc lau honj njgô-nga e sêkêtj alu andôc dec. Ma bocke dec njac bu sêhu alu sinj gelec alhö andi? Mba! Njag dau sêmenj ma sêwê alu asa andi."

³⁸ Lau sinj-nga dinañ sêmbu si ma sic minj yom dau têtj lau sêmatôc yom-nga. Njag sênjgô bu Pol lu Sailas injlu njac Rom-nga

sêtôm njac, dec njac sêtöc dau atu. ³⁹ Goc njac sêtêtj gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô injlu si njalôm. Sêkôc injlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê injlu sêsa si. Ma sêndac injlu bu sêhu malac dau sinj. ⁴⁰ Têtj ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô sinj, nanj injlu sêtêtj Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêtj whinj-nga honj sa, ma sêsôm yom najham daêsam tu sêpuc njac dôñ-nga. Ma tinjambu sêhu njac sinj.

17

Lau sêkêtj kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Injlu sêñsêlêtj si sêsa senj têtj malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgenj si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinañ lau Israel si lôm wê-nga danj kalhac. ² Pol kêkuc inj ndê mêtê, ma têtj Sabat sôc lôm wê-nga dau gi. Ma gitôm Sabat tö inj gêm yomgalôm whinj lau yêc dindê, bu whê njac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam nanj sêto yêc muñ su nanj. ³ Inj whê sa ma tôc asê bu Mesaya gic waê bu hôc njandê e mbac ndu, ma tisa akêtj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. Dec inj sôm têtj njac, "Kwahic dec aö wasôm têtj mac bu Yisu inj Mesaya dau. Yom njandô!"

† **16:37** Yom dau njahu sêsôm yêc Yom Inglis bu 'citizenship.' Pol whê injlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whinj. Lau Rom si njagôlinj danj kêtj yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinañ gêtj nanj sêkôm têtj injlu Sailas, nanj gêtj so. Alic yom njatô yêc Apo 22:25-29.

⁴ Lau Israel-nga ñatô sêkên whiñ ma sêlhac sêwhiñ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-nga daêsam nañ sêtoc Anötö sa, nañ sêkên whiñ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinañ.

⁵ Magoc lau Israel-nga ñatô sem lêmuñ Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigen, ma sêngilí ñac tu bu sêndic hu kisa. Ñac sênyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtên andu dau si, bu sêhê inlu sêsa sêmen.

⁶ Magoc sêtap inlu sa dom, ma bocdinañ sêkôc Jason ti lau sêkên whiñ-nga ñatô ma sêkên ñac sêlhac lau bata malac-nga aᅅgô-nga. Ma sêsôm ña awha atu, “Lau nañ sêli lau ñalôm sa yêc gameñ hoñ, nañ kwahic dec sêmen sêkôm yêc yac neñ malac. ⁷ Ma Jason, ᅅgac dindec, in kôc ñac sa sêmbo in ndê andu. Ñac sêsôc †Sisa ndê ñagôliñ ñapu dom, ma ñac hoñ sêsôm bu kiñ dañ tiyham mbo, nañ ndê ñaê Yisu.” ⁸ Lau bata ti lau toñ dinañ ma lau malac-nga hoñ sêngô yom dinañ e gêli ñac si ñalôm sa ñandô. ⁹ Goc sêsôm bu Jason ti in ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkên ñac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtên malac Berea si

¹⁰ Lau sêkên whiñ-nga yêc Tesalonika sêhôn e ñasec sa su, goc sêñkiñ Pol lu Sailas sêlhô sêtên malac Berea si.

Sêhôn asê su sêmbo malac dinañ, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê.

¹¹ Lau Berea-nga ñac lau si mêtê ñayham hóc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkên danᅅa ñapep têt Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiñ. Ma tôm bêc hoñ sem dôhôn yom dau whiñ Anötö ndê yom nañ sêto muñ su yêc nañ. Ñac bu sênyalê inlu si yom bu yom ñandô me mba.

¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkên whiñ Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkên whiñ bocdinañ.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô ñawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têt lau mbo Berea. Dec ñac sêtên Berea si, bu sêli lau ñalôm sa bu sêkên kisa Pol lu Sailas. ¹⁴ Tu dinañ-nga lau sêkên whiñ-nga sêñkiñ Pol kôlhô têt malac dañ yêc gameñ gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgeñ sêmbo malac Berea. ¹⁵ Lau nañ sêhoñ Pol ma sêsa señ sêwhiñ in, nañ sêkôc in sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkiñ ñac sêmbu si, ma sôm bu sêkên yom têt Sailas lu Timoti bu sêtên in sêmen ñagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hôñ inlu mbo Atens, ma gêlic anötôi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm in ñalôm ñawapac. ¹⁷ Bocdinañ in sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm

whiŋ lau Israel ti lau Grik-nga naŋ sêtoc Anötö sa. Ma tôm bêc hoŋ iŋ sôc malac lôm gi tap lau ŋatô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têtŋ ŋac bocdinaŋ. ¹⁸ Yêc Atens lau ŋatô sêmbo, naŋ êlêmê sem yomgalôm pi gêtŋ hoŋ ŋahu sêwhiŋ dau. Sêsam ŋac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêŋgô Pol sôm ŋawaê ŋayham asê pi Yisu, ma pi lêtŋ datisa akêtŋ lau batê-nga, naŋ ŋac sic hu sêsen iŋ ndê gauc ti yom ŋatô. Lau ŋatô sêsôm, “Ŋgac dindêc sôm yom daêsam ŋapaŋ, ŋahu bocke?” Ma ŋatô sêsôm, “Mboe iŋ bu nem yac neŋ gauc kwi tu bu dakêtŋ whiŋ anötöi apa-nga.” ¹⁹ Bocdinaŋ dec sêwê iŋ sêtêtŋ gameŋ naŋ sêsam bu Areopagas, gameŋ naŋ lau naŋ sêkip gêtŋ ŋahu sa-nga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ŋac sêkêtŋ Pol kalhac lau Areopagas-nga aŋgô-nga, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc naŋ am kêdôhôn têtŋ lau, naŋ sa têtŋ yac? ²⁰ Yac aŋgô am nem yom tôm yom wakuc andô daŋ, ma yac bu aŋyalê yom dau ŋahu.” ²¹ Lau Atens ti lau apa hoŋ naŋ sêndôc malac dinaŋ, naŋ sêmbo tu sêŋgô yom ti sênem yomgalôm ŋapaŋ pi gauc wakuc bocke naŋ hóc asê ŋac-nga. Ŋac si gwelen daŋ mba. Tu dinaŋ-nga dec ŋac bu sêŋgô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau

aŋgô-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêtŋ daêsam tu bu anem akiŋ anötöi nom-nga. ²³ Bu aô kasêlêtŋ ti gatôc gwaniŋ gêtŋ hoŋ naŋ mac amasaŋ tu anem akiŋ mac nem anötöi-nga. Ma aô gatap alta daŋ sa, naŋ mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö naŋ yac tam gauc, naŋ ndê alta.’ Anötö naŋ mac am akiŋ magoc am gauc iŋ, naŋ kwahic dec aô oc wawhê iŋ sa têtŋ mac. ²⁴ Iŋ Anötö, naŋ kêtŋ nom ti gêtŋ hoŋ, ma iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma bocdinaŋ iŋ ndôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ dom. ²⁵ Ma gêtŋ naŋ ŋamalac sêmasaŋ, naŋ oc nem iŋ sa ŋalêtŋ bocke? Bu iŋ pônâda gêtŋ daŋ dom. Ma iŋ dau kêtŋ wayahô têtŋ ŋamalac bu sêmbo tali ma kêtŋ gêtŋ hoŋ bocdinaŋ. ²⁶ Iŋ kêtŋ ŋamalac ŋamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titoŋ-titoŋ hoŋ sêsa akêtŋ ŋgac tigen dinaŋ, ma sem nom ŋagameŋ sambob ahuc. Lau titoŋ-titoŋ hoŋ si gameŋ ŋabatiŋ, naŋ Anötö kêyalin sa gwanaŋ su, ma têm bu lau toŋ tigen-tigen si ŋaclai tiatu ma tisaun, naŋ kêmatiŋ tidôn gwanaŋ su bocdinaŋ. ²⁷ Anötö kôm gêtŋ hoŋ dinaŋ tu bu lau sêlic, ma sêŋsalê iŋ e sêtap iŋ sa. Magoc iŋ mbo baliŋ têtŋ yac lau tigen-tigen dom. ²⁸ Tôm yom ŋagauc daŋ naŋ mac daôm nem ŋgac daŋ to muŋ su, naŋ sôm, “Tu Anötö ndê

18

naclai-nga dec yac dambo tanli ma tansêlêṅ, ma yac neṅ ṅahu yêc sip in-nga.' Ma mac nem ṅgac daṅ tiyham to yom ṅagauc daṅ bocdec bu, 'Yac dati in ndê balêkoc.' 29 Yac dati in ndê balêkoc ma bocdinaṅ yac bu gauc nem bu in gitôm gol me silba me hoc me ṅagatu daṅ, naṅ ṅamalac sêmasaṅ tôm ṅac si gauc, naṅ dec yac gauc gêm yom so pi in. 30 Muṅ-nga lau daêsam gauc gêm yom bocdinaṅ, bu sêṅyalê Anötö dom. Magoc in kên ṅagêyô têṅ ṅac dom. Tigeṅ kwahic dec in gic atu bu lau hoṅ sênem dau kwi. 31 Bu in kêyalin bêc daṅ sa bu êmatôc lau nom-nga hoṅ, ma in oc kôm gêṅ dau êṅkuc in ndê lêṅ gitêṅ. Ma in k êyalin ṅgac daṅ sa bu kôm gwelen dau. In uṅ ṅgac dau sa akêṅ lau batê-nga, dec tôc gêṅ dau tiawê têṅ lau hoṅ sêlic."

32 Têṅ ndoc sêṅgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêṅ lau batê-nga, naṅ lau ṅatô sêpu in. Magoc lau ṅatô sêsôm, "Yac bu aṅgô am nem yom pi gêṅ dinaṅ tiyham." 33 Ma têṅ dinaṅ Pol tisa ma hu lau naṅ sêndöc Areopagas, naṅ siṅ. 34 Lau ṅatô sêṅkuc Pol ma sêkêṅ whin Yisu. ṅac si daṅ in Dionisias, naṅ muṅ-nga ndöc whin lau naṅ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê daṅ ṅaê Damaris ma lau ṅatô sêkêṅ whin bocdinaṅ.

Pol mbo malac Korin

1 Tiṅambu Pol hu Atens siṅ ma têṅ malac Korin gi. 2 Yêc dinaṅ in tap ṅgac Israel-nga daṅ sa, naṅ ndê ṅaê Akwila. In dinda kôc in yêc gameṅ Pontus-nga, ma muṅ-nga inlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameṅ Itali-nga. Magoc tiṅambu Kiṅ Klau-dias kên yatu bu lau Israel-nga hoṅ sêhu malac Rom siṅ, dec inlu Prisila sêlhö si sêmbö malac Korin. Têṅ ndoc Pol hôc asê, naṅ gi gêlic inlu. 3 Akwila lu Prisila i ṅlu awhê lu ṅgac sêkôc bôc ṅamlic ma po ma sêsi pitigeṅ tu sêmasaṅ bac-nga. Pol kêyalê gwelen dau tidôṅ whin, bocdinaṅ dec mbo whin inlu, ma sêkôm gwelen sêwhin dau. 4 Pol tac whin bu lau I srael ma lau Grik naṅ sêmbö Korin sêkêṅ whin Pômdau, dec tôm bêc Sabat-nga hoṅ sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin ṅac.

5 Têṅ ndoc Sailas lu Timoti sêmeṅ akêṅ gameṅ Masedonia-nga, naṅ Pol kên dau sambuc tu gwelen nem mêtê lau-nga. In hoc yom asê têṅ lau Israel-nga ma sôm têṅ ṅac bu Yisu in Mesaya dau. 6 Magoc lau Israel-nga sêkêṅ whin Pol ndê yom dom, ma sêli awha sa têṅ in. Bocdinaṅ in kêgolon kop su yêc ndê ṅakwê bu tôc ṅac si giso asê, ma sôm, "Mac atec

Anötö ndê yom, dec awêkain daôm nem ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-nga sin, ma wakôm gwelen têt lau nan lau Israel dom.”⁷ Goc Pol hu lôm wê-nga sin, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. In ñgac gameñ apa-nga nan gêm akin Anötö, ma in ndê andu kalhac kêpiñ lôm wê-nga.⁸ Ma ñgac bata lôm wê-nga dan ñaê Krispas, ti lau hon nan sêmbo in ndê andu, nan sêkên whin Pômdau. Ma lau Korin-nga daêsam nan sêngô Pol ndê yom, nan sêkên whin Yisu ma sêlin sanju.

⁹ Têt ôbwêc dan Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom têt in bocdec bu, “Töc daôm dom. Sôm aneñ yom asê ñapan, ma nem daôm dôn dom.”¹⁰ Bu aô gambo gawhin am, ma oc tôm dom bu lau dan sêkên sac am. Bu yêc malac dindéc, aneñ lau daêsam sêmbo.”¹¹ Bocdinañ Pol mbo Korin tôm yala tigeñ ma ayô 6, ma kédôhôn Anötö ndê yom têt lau.

¹² Têt ndoc nan Galio gêm gôlin gameñ Akaya-nga, nan lau Israel-nga nan sêndôc malac Korin, nan sêkên si ñalôm pitigeñ bu sêkên kisa Pol. Ma sêkên in kalhac Galio anjô-nga bu êmatôc in ndê yom.¹³ Ma ñac sêsôm, “Ñgac dindéc kédôhôn lau bu sênem akin Anötö ña lêt nan so yac mba yomsu.”¹⁴ Pol kac awha sa bu sôm yom, m

agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêganôn sac atu dan, me gêt nan so ñagôlin Rom-nga, dec wanjô.¹⁵ Magoc yom nan mac asôm pi ñgac dindéc, nan hêganôn mac daôm nem yom ti ñaê ñatô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasañ. Aô oc wamatôc yom kain dinañ dom.”¹⁶ Dec in soc ñac su yêc andu matôc-nga.¹⁷ Ma lau hon sêkôc Sostene, ñgac bata nan job lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nan dôn, ma sic in yêc lau matôc-nga anjô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têt Antiok gi

¹⁸ Pol mbo malac Korin têt baliñ ñagec, goc hu lau sêkên whin-nga sin ma têt malac Kenkria gi, bu kôc wan ma mbu têt gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhin in si. Muñ-nga Pol gic bata yom dan têt Anötö, ma tu dinañ-ñ ga têt ndoc sêmbo malac Kenkria, nan kên kêclauñ sêngapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wan ma sêlhô si.¹⁹⁻²⁰ Sêtêt malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin lau Israel-nga. Ma ñac sêndac in bu mbo whin ñac têt ñatô tiyham, magoc in gôlôc têt ñac dom. In hu Prisila lu Akwila sin sêmbo sêwhin ñac.²¹ Ma têt ndoc in pi wan gi, nan kêmatin yom

têṅ lau Epesas-ṅga bocdec bu, “Anötö bu lic ṅayham, dec aö wambu watêṅ mac wamenṅ tiyham.” Goc waṅ dau hu Epesas siṅ ma sa gi. ²² Waṅ dau kêsêlêṅ e hôc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma iṅ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêṅ whiṅ-ṅga kêsî yêc dinaṅ. Ma tiṅambu iṅ têtṅ malac Antiok gi. ²³ Iṅ mbo Antiok ṅasawa saunṅ, goc kêsêlêṅ têtṅ gameṅ Prigia ma Galesia-ṅga gi. Yêc dindê iṅ golom-golom malac ma puc lau sêkêṅ whiṅ-ṅga dôṅ bu sêlhac ṅaṅga.

Apolos ndê miṅ

²⁴ Têtṅ ṅasawa dinaṅ ṅgac daṅ ṅaê Apolos hôc asê malac Epesas. I ṅ ṅgac Israel-ṅga naṅ ndê malachu Aleksandria, ma iṅ ṅgac tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom naṅ sêto muṅ su yêc, naṅ tidôṅ. ²⁵ Lau ṅatô sêndôhôn iṅ pi Pômdau Yisu su, ma bocdinaṅ iṅ kêṅ ndê ṅalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê iṅ ndê yom sa ṅapep. Magoc iṅ kêyalê busaṅgu ṅalêṅ tigeṅ, naṅ Jon ndê lêṅ êṅku lau tu sênem dau kwi-ṅga. ²⁶ Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-ṅga gi, ma gêm mêtê ti ṅaṅga. Prisila lu Akwila sêṅgô iṅ ndê yom, dec sêṅgalêm iṅ têtṅ iṅlu si andu gi, ma sêwhê yom ṅatô sa têtṅ iṅ e iṅ kêyalê Anötö ndê lêṅ nem lau si-ṅga ṅapep eṅ.

²⁷ Tiṅambu Apolos bu têtṅ gameṅ Akaya-ṅga ndi, dec

lau sêkêṅ whiṅ-ṅga yêc malac Epesas sêpuc iṅ ndê ṅalôm dôṅ. Ma sêto bapia têtṅ lau Akaya-ṅga naṅ sêtap Anötö ndê mwasiṅ sa ma sêkêṅ whiṅ Yisu, ma sêteṅ ṅac bu sêkôc Apolos sa. Ma têtṅ ndoc iṅ hôc asê, naṅ iṅ mbo whiṅ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga dinaṅ, ma gêm ṅac sa ṅandô. ²⁸ Bu iṅ kalhac ṅaṅga ma ô lau Israel-ṅga si yom yêc lau hoṅ ṅṅô-ṅga, ma whê Anötö ndê yom naṅ sêto yêc, naṅ sa, bu tôc asê bu Yisu iṅ Mesaya dau.

19

Pol mbu têtṅ malac Epesas gi

¹ Têtṅ ndoc Apolos mbo Korin, naṅ Pol hu gameṅ Prigia ti Galesia-ṅga siṅ, ma kêsêlêṅ ho seṅ lôc-ṅga naṅ sa têtṅ malac Epesas gi. Iṅ hôc asê Epesas, ma tap lau sêkêṅ whiṅ-ṅga ṅatô sa. ² Ma iṅ ndac ṅac bocdec bu, “Têtṅ ndoc mac akêṅ whiṅ ti-wakuc, naṅ mac akôc ṅalau Dabuṅ su, me mba?” Ma sêto yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc ṅalau Dabuṅ su dom, ma ṅṅô yom daṅ pi iṅ dom.” ³ Dec Pol ndac, “Mac aliṅ busaṅgu kaiṅ bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac aliṅ busaṅgu ṅalêṅ gitôm Jon, ṅgac Kêku Lau-ṅga ndê.” ⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau naṅ sem dau kwi, ma sôm têtṅ ṅac bu sêkêṅ whiṅ ṅgac naṅ oc meṅ êṅkuc iṅ, naṅ Yisu.” ⁵ ṅac sêṅgô Pol ndê yom dinaṅ goc sêliṅ

busanġu tu Pômdau Yisu ndê ñaê-ñga. ⁶ Ma têtj ndoc Pol hu amba sac ñac, nañ Ñalau Dabuñ ġem ñac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. ⁷ Lau nañ ġeñ dau hóc asê têtj ñac, nañ launġac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas ñasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-ñga ñapan. Ma yêc dindê in ġêlêñ yom dôñ bu whê Anötö ndê ġolin ñahu sa têtj lau. ⁹ Magoc lau ñatô si ñalôm ñadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoñ anġô-ñga sêpu señ nañ Pol whê sa têtj ñac. Goc Pol hu ñac sin ma kôc lau sêkêñ whin-ñga su yêc lôm wê-ñga. Ma tôm bêc hoñ in ġem mêtê ñac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-ñga. ¹⁰ In kôm bocdinañ tôm yala lu e lau Israel ti Grik-ñga hoñ nañ sêmbo gameñ Esia-ñga, nañ sêñġô Pômdau ndê ñawaê. ¹¹ Anötö kêtj ñaclai têtj Pol ma kôm ġeñ dalô atu-tu daêsam. ¹² In kôm ñaclai atu, gitôm in bu êmasec po wahren-ñga ti ñakwê awê-ñga ma ñaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêñ sac lau ġembac ti lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, dec oc kôm ñac ñayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-ñga ñatô sêkôm gwelenj sêsoc ñalau sac yêc lau. Ma ñac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ñaê asê têtj ndoc sêkôm

gwelenj dau. Ñac sêkêñ yatu ñalau sac bocdec bu, “Am sa mwenj, tu Yisu, nañ Pol ġem mêtê pi in, nañ ndê ñaê-ñga.” ¹⁴ Ma Israel si dabunġiga a tu danj ñaê Skiwa ndê atui ⁷ sêkôm gwelenj dau sêwhin. ¹⁵ Magoc têtj bêc danj ñalau sac danj ô ñac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê inlu su, magoc mac lau dinañ aô kayalê mac dom!” ¹⁶ Goc ñgac ti ñalau sac dinañ ġic ñac e ku ñac dulu, ma ġic ñac basô-basô e sêlin dac sac andô ma sênti sêsa akêñ andu dau ñamlic ñambwa-ñambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êñ ndoc lau Israel ti lau Grik-ñga nañ sêndöc Epesas nañ sêñġô ġeñ dau ñawaê, nañ sêtöc dau atu, ma lau hoñ sêtoc Pômdau Yisu ndê ñaê sa. ¹⁸ Ma lau daêsam nañ sic hu sêkêñ whin Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôñ, nañ sêtisa sêlhac lau hoñ anġô-ñga ma sêhoc si sac asê. ¹⁹ Lau mbectoma-ñga ñatô sêkôc si bapia mbec-ñga ma sêkêñ pitigenj yêc lau anġô-ñga, goc sêpec ya ġeñ. Bapia mbec-ñga dinañ ñaôli atu-tu. Ñac bu sêkêñ hoñ têtj lau sênemlhi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba

50,000.* ²⁰ Nalêṅ dinaṅ dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenṅ ti ṅaclai yêc lau sêkêṅ whiṅ-ṅga si ṅalôm.

²¹ Gêṅ hoṅ dinaṅ hôc asê su, goc Pol gauc gêm bu têtṅ gameṅ Masedonia ti Akaya-ṅga ndi, ma tiṅambu mbu têtṅ malac Jerusalem ndi. In sôm, “Aô watêṅ Jerusalem wandi, ma tiṅambu wandic malac Rom kêsi whiṅ.”

²² Ma inṅ kêkiṅ Timoti lu Erastas, ṅgac lu naṅ sêkôm gwelenṅ sêwhiṅ inṅ, naṅ sêmuṅ inṅ sêtêṅ Masedonia si. Ma inṅ dau gacgeṅ mbo ṅasawa sauṅ mbo gameṅ Esia-ṅga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têtṅ ṅasawa dinaṅ lau sêli dau sa ṅandô pi seṅ naṅ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sêṅkuc. ²⁴ ṅgac naṅ gic hu gêtṅ dau naṅ ndê ṅaê Dimitrias. Inṅ ṅgac naṅ pec silba ma kêmasaṅ ti alta me gêtṅ ṅatô bu lau sêkêṅ lhac si andu bu sênem akiṅ anôtô gwam awhê naṅ sêsam bu Artemis. Ma inṅ ti lau ṅatô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenṅ dinaṅ. ²⁵ Inṅ kêgalêm lau dau sa, sêwhiṅ lau ṅatô naṅ sêkôm gwelenṅ kaiṅ tigeṅ, ma sôm têtṅ ṅac, “Mac lau! Aṅgô su naṅ. Mac aṅyalê bu yac datap awa atu sa tu gwelenṅ dindêc-ṅga. ²⁶ Magoc mac alic ti aṅgô ṅawaê pi gêtṅ naṅ Pol

kôm. Inṅ ṅgac naṅ sôm têtṅ lau bu gwam naṅ ṅamalac amba sêmasaṅ, naṅ anôtô ṅandô dom. Ma inṅ gêm lau daêsam si ṅalôm kwi bu sêhu sakiṅ anôtô gwam-ṅga siṅ. Inṅ kôm yêc malac Epesas ma sauṅ inṅ ndê yom oc nem gameṅ Esia-ṅga sambuc ahuc. ²⁷ Gêṅ dau oc kôm lau sêlic yac neṅ gwelenṅ sac, ma lôm naṅ lau sem akiṅ Artemis sêmbo, naṅ oc sêlic tôm gêtṅ ṅambwa. Ma anôtô awhê dau, naṅ lau sem akiṅ yêc gameṅ Esia-ṅga ma tôm nom ṅagameṅ hoṅ, naṅ ndê waê oc niṅga.” ²⁸ Lau sêṅgô Dimitrias ndê yom ma gêli ṅac si ṅalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-ṅga si anôtô Artemis, inṅ anôtô tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-ṅga hoṅ naṅ sêkac sa, naṅ sêli dau sa. ṅac sêkôc Gaius lu Aristakus, ṅgac lu akêṅ Masedonia naṅ êlêmê sêṅsêlêṅ sêwhiṅ Pol, naṅ dôṅ, ma ṅac hoṅ sênti sêtêṅ gameṅ lau sêkac dau sa-ṅga, naṅ si. ³⁰ Pol tac whiṅ bu sôm yom têtṅ lau dau, magoc lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sêlhac inṅ ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-ṅga ṅatô naṅ sêmbo gameṅ dinaṅ, naṅ Pol ndê silip, naṅ sêkêṅ yom têtṅ inṅ, ma sêteṅ inṅ bu têtṅ gameṅ dinaṅ ndi dom.

³² Lau hoṅ naṅ sêkac

* **19:19** Mone silba dinaṅ sêsam bu drakma, ma drakma tigeṅ gitôm ṅaôli gwelenṅ bêc tigeṅ-ṅga. 50,000 drakma dinaṅ ṅaôli atu andô, oc hôc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ṅatô sêkêṅ whiṅ bu yom naṅ lau mbectoma sêto pi bapia dau, naṅ kêṅ ṅaclai atu têtṅ ṅac, dec semlhi bapia dau ṅa ṅaôli atu.

dau sa sêmbô, nan si gauc kênsôn. Nac hon sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma nac si daêsam sem gauc nahu bocke dec sêkac sa sêmbô dinan. ³³ Lau Israel-nga sêtin nac si ngac bata dan njaê Aleksanda sa njalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga njalôm tu nac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom nagauc têt in, dec in gic amba bu sênem dau dôn ma sêngô in ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu in ngac Israel-nga dan, dec hon sêmbwêc na awha atu tôm acgatu nasawa lu bu, "Lau Epesas-nga si anötö Atemis, in anötö tiwaê! In anötö tiwaê!"

³⁵ Têt dinan ngac bata Epesas-nga dan tisa ma sôm lau hon maman. In ngac nan to yom nan lau bata malac dinan-nga sêmatin tidôn, ma yob nac si bapia. Ma in sôm, "Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga hon sênjalê bu mac ayob anötö awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nan pej sip akêt umbon, nan lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ngatu. ³⁶ Gêt hon dinan têt dau yêc awê su, bocdinan anem daôm dôn ma ayob daôm bu akôm gêt hon ti gauc en. ³⁷ Mac akôt ngac lu dinan dôn, ma awê inlu sêsôt sêmen, magoc sêsu yac ney anötö awhê susu dom, ma sem kan gêt dan yêc in ndê lôm dom. ³⁸ Yac ney andu sêmatôt yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôt

yom-nga sêmbô. Dimitrias ti lau sêpec silba-nga nan si yom bu yêc asa, nan dec sêkôt in solop sêtêt lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom natô bu yêc, nan akêt têt lau sêmatôt yom-nga bu sêmatôt. ⁴⁰ Ayob daôm napep! Tu gêt nan mac akôm têt acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau angô-nga, ma oc atap matôt sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêt dau bu hôt asê, dec oc tôm dom bu mac amasan yom têt ngac êmatôt yom-nga. Bu gêt nan mac akôm, nan nahu nayham mbasi." ⁴¹ In sôm yom dinan su, goc kêkin lau sêlhô têtêt.

20

Pol kôm gwelen mbo Masedonia ma gamej Grik-nga

¹ Nantin atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nan sêkêt whin Yisu, nan sa sêpitigen. In sôm yom bu puc nac dôn ma êngilî nac bu sêlhac nanga, goc pon nac ma ti bu têt Masedonia ndi. ² In gi hôt asê su, ma kôm gwelen golom-golom malac. In gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêt whin dôn-nga, ma in kôm napan e hôt asê gamej Grik-nga. ³ In mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi wan dan bu mbu têt gamej Siria-nga ndi. Magoc têt ndoc dinan lau Israel-nga natô sêkic yom

bu sêpi wanj sêwhinj sêndi, ma sêkôm inj n̄ayom. Pol ngô n̄apuc, dec inj pi wanj gi dom, magoc mbu sôc gamej Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Laungac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj si n̄aê bocdec. Sopate, inj Pirijs atungac akêj malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêj malac Tesalonika, Gaius akêj Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêj gamej Esia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau honj dinaj sêmuñ si sêhông yac sêmbu malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc wanj danj bu atêj Troas andi. Wanj dau kêsêlêj mbo gwêc n̄asawa gitôm bêc amanjanj su, goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinaj sa. Ma yac ambo malac dinaj tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têj Sonda ôbwêc lau sêkêj whinj-nga sêpitigenj bu sênenj mwasinj dabunj. Yac akac sa ambo andu baliñ danj, andôc n̄alôm n̄ahô titô-nga ma lau sêkêj lam daêsam sêngalêj. Pol gauc gêm bu hu Troas sinj têtj lansê, ma bocdinaj gêm mêtê baliñ e timaninju. Balê wakuc danj n̄aê Yutikas ndöc gatam atú ma kêtj danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau sinj, ma gacgenj penj sip nom gi akêj n̄alôm n̄ahô-nga dinaj. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu

inj mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau n̄ahô ma kêgape inj dôn. Ma inj sôm têtj lau, “Mac ahêgo daôm dom. Inj tali.” ¹¹ Goc inj mbu pi andu n̄alôm n̄ahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma n̄ac senj mwasinj dabunj. Ma inj gic têtj inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu n̄ac sinj ma kôlhô gi. ¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têtj inj ndê andu gi ti atac n̄ayham atu.

Pol têtj malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu ênsêlêj ho senj têtj malac Asos ndi, ma sôm têtj yac bu api wanj danj andi atap inj sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahôc asê ma inj tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc inj pi wanj whinj yac, goc atêj malac Mitilene a. ¹⁵ N̄agalanjê yac ahu malac dau sinj ma alac e a gi apoc ampinj nduc Kios. Têtj bêbêc yac alac atêj nduc Samos a, ma n̄agalanjê ahôc asê malac Miletus. ¹⁶ P ol tac whinj bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinaj-nga inj gauc gêm bu yac andi n̄agahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gamej Esia-nga n̄asawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têtj ndoc yac ambo Miletus, nanj Pol kêtj yom têtj lau sêkêj whinj-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm n̄ac si lau bata sa sêtêj inj sêmenj.

18 Nac sêhóc asê ma in sôm yom têtj nac bocdec bu, “Mac anyalê anej lêtj hoj nañ gakôm tôm bêc hoj nañ gambo gawhiñ mac, têtj bêc ñamata-nga nañ gahóc asê gameñ Esia-nga ñapañ e meñ têtj kwahic dec. 19 Lau Israel-nga sêkêtj kisa aõ ñapañ dec sêkêtj ñawapac atu têtj aõ. Tigenj aõ kagwiniñ dauñ ma gam akinj Pômdau ti tañsulu tu mac-nga. 20 Mac anyalê bu yom bocke nañ gitôm bu nem mac sa, nañ aõ gasêc ahuc têtj mac dom. Aõ gasôm yom hoj asê timala eñ. Aõ kadôhôn mac yêc lhu, ma kadôhôn mac yêc mac nem andu tôm gi. 21 Aõ gahoc yom asê têtj lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ñapu, ma sêkêtj whiñ yac neñ Pômdau Yisu. 22 Kwahic dec Nalau Dabuñ kac aõ bu watêtj Jerusalem wandi. Magoc aõ kayalê gêtj bocke nañ oc hóc asê aõ yêc dindê, nañ dom. 23 Gêtj tigenj dec kayalê su, bu yêc malac hoj Nalau Dabuñ kêtj puc aõ bu ñawapac oc sêtap aõ sa, ma aõ oc wandöc gapocwalô. 24 Tigenj aõ gatöc ti gahêgo dauñ pi gêtj dau dom. Aõ galic dauñ ñamlic gitôm gêtj ñambwa-nga. Anej gauc atu bu walhac ñaŋga e wandic dabinj gwelenj nañ Pômdau Yisu kêtj têtj aõ. Ma gwelenj dau bocdec bu, aõ oc wahoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê mwasinj. 25 Mac lau hoj

nañ gahoc yom pi Anötö ndê gôlinj asê têtj mac su, nañ aŋgô. Kwahic dec aõ kayalê bu mac nem dauñ oc lic aõ aŋônj tiyham dom. 26 Bocdinañ dec wasôm asê têtj mac, bu ñamalac asa nañ tec Anötö ndê yom, nañ aõ oc wawêkainj in ndê ñagêyô dom. 27 Bu aõ gawhê Anötö ndê lêtj hoj sa têtj mac su, yom dauñ siñ dau yêc-nga dom.

28 “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêtj whiñ-nga hoj ñapep. Bu Anötö gêmli in ndê lau hoj su ña inj dau ndê dac, ma Nalau Dabuñ dau kêtjalinj mac sa bu ayob nac. Bocdinañ ayob Anötö ndê domba ñapep. 29 Aõ kayalê bu têtj ndoc aõ wahu mac siñ, nañ kêtjôhônwaga tasanj oc sêmenj gitôm giam pôm nañ sêsôc sêmenj bu sêsenj domba. 30 Ma mac daôm nem lau ñatô oc sêtisa, ma sênem yom ñandô kwi ti yom tasanj, bu sêtjônj lau ñatô si gauc e sêhu mac ti yom ñandô siñ ma sêtjkuc nac. 31 Bocdinañ anem ali ñapañ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tö aõ gakêtj puc mac tôm ac ma ôbwêc hoj ti tañsulu eñ.

32 “Kwahic dec aõ wakêtj mac asip Anötö amba. Asap yom pi inj ndê mwasinj atu dôñ ñapañ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôñ alhac ñaŋga e awêkainj malam yêc undambê awhiñ lau dabuñ hoj. 33 Aõ tañkwê lau dauñ bu sênem aõ sa

na gol me silba me ñakwê dom. ³⁴ Mac aňyalê bu aö dauñ amanñ gakôm gwelen tu watap gêñ sa bu nem aö ti lau nañ sêkôm gwelen sêwhiñ aö, nañ sa. ³⁵ Gwelen hoñ nañ aö gakôm nañ tôc asê têtñ mac bu dakôm gwelen atu kaiñ dinañ ñapañ bu danem lau ñasac sa dandic ñawaê. Gauc nem yom nañ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, 'Dakêñ gêtñ têtñ lau oc êmwasiñ yac hôc gêlêc lau sêkêñ gêtñ têtñ yac, nañ su.' "

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônñ haduc whiñ ñac hoñ, ma tenñ mbec. ³⁷ Goc ñac hoñ sêngape inñ dônñ ti sêngutô inñ, ma sêtañ inñ. ³⁸ Pacndê, goc sêhoñ inñ sêsa wañ si. Ñac si ñalôm ñawapac atu pi inñ ndê yom nañ sôm bu ñac oc sêlic inñ aňgô tiyham dom.

21

*Pol hôc asê gameñ Siria-
nga*

¹ Yac ahu ñac siñ ma api wañ a tiyham, ma wañ dau sa hêganônñ nduc dañ ñaê Kos, nañ solop gi. Ñagalañsê wañ dau kôc yac atêñ malac Rodes, ma a e wañ sôc malac Patara. ² Yêc dindê yac atap wañ dañ sa, nañ bu têtñ gameñ Pionisia-nga ndi, dec apwê gi alom ma wañ dau hu Patara siñ. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ñalôm-nga, ma aňlêc ambo awê-nga ma anti e asôc malac

Taya yêc gameñ Siria-nga, ma asip baö a. Wañ dau kôc wapa malac dinañ-nga ñatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa, ma ambo awhiñ ñac tôc bêt 7. Ñalau Dabuñ kêtñ puc ñac dec ñac bu sêlhac Pol ahuc bu têtñ Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêt 7 dinañ su, goc yac ahu ñac siñ bu api wañ tiyham. Lau sêkêñ whiñ-nga ti ñac si lauwhêi ma balêkoc hoñ sêhoñ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apônñ hañduc ma atêñ mbec awhiñ dauñ. ⁶ Goc yac akam dauñ ma ahu dauñ siñ. Yac api wañ ma ñac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wañ dau sa akêñ Taya ma kêtî e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa ma ambo awhiñ ñac tôc bêt tigen. ⁸ Ñagalañsê yac api wañ tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhiñ ñgac aheñ-nga dañ ñaê Pilip. Muñ-nga sênyaliñ lau 7 sa bu sêndic sam gêtñ danêñ-nga, ma Pilip inñ ñac si dañ. ⁹ Inñ ndê atuwêi hale sêmbu, nañ sem ñgac sa su dom, ma Anötô kêmwasinñ ñac hoñ bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhiñ ñac bêt ñatô su, goc propet dañ ñaê Agabus sip akêñ gameñ Judia-nga meñ. ¹¹ Inñ têtñ yac meñ, goc kôc Pol ndê piñkap su, ma sô inñ dau amba ti ga hi dônñ. Ma inñ sôm, "Ñalau Dabuñ sôm bu ñalêñ tigenñ lau Israel-nga

naŋ sêmbô malac Jerusalem, naŋ oc sêsô piŋkap dindec ŋadau dôn, ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.”
 12 Têŋ ndoc yac aŋgô yom dau, naŋ yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom.
 13 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga dec mac ataŋ tu aô-ŋga, ma bu akôm aô ŋalôm ndi lu? Naç bu sêsô aô dôn me sêndic aô ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, naŋ gitôm.”
 14 Yac alic bu iŋ oc sôc yac mba yom ŋapu dom, dec ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu hóc asê, naŋ ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

15 Dinaŋ su, goc yac amasaŋ dauŋ ma api Jerusalem a. 16 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason iŋ ŋgac akêŋ nduc Saipras, ma iŋ lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ si daŋ. 17 Têŋ ndoc yac ahóc asê Jerusalem, naŋ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham. 18 Ŋagalaŋsê dec Pol ti yac hoŋ a alic Jems, ma lau bata hoŋ sêkac dau sa sêmbô Jems ndê andu. 19 Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom pi iŋ ndê gwelen yêc lau apa si gameŋ, ma pi gêŋ hoŋ naŋ

Anötô kôm bu puc gwelen dau dôn. 20 Naç sêŋgô yom dau su ma sêmpin Anötô. Magoc sêsôm têŋ Pol, “O asidôwa. Lic su naŋ. Yêc dec, lau Israel-ŋga daêsam andô sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu hoŋ dôn ŋapaŋ. 21 Ma ŋac sêŋgô ŋawaê bu am kêdôhôn lau Israel-ŋga naŋ sêndôc lau apa si gameŋ, bu sêhu Moses ndê yomsu siŋ. Sêŋgô bu am sôm têŋ ŋac bu sêhu yac neŋ mêtê dasê balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti yac neŋ gêbôm ŋatô siŋ. 22 Bocdinaŋ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Naç oc sêŋgô ŋawaê bu am mweŋ su. 23 D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbô, naŋ sêmatiŋ yom tu bu sênem dabuŋ dau-ŋga.* 24 Bocdinaŋ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-ŋga neŋ lêŋ tamasaŋ dauŋ ŋawasi sa yêc Anötô aŋgô-ŋga, ma nem dabuŋ daôm whiŋ ŋac. Nem ŋac sa ma nemlhi gêŋ bocke naŋ sêpônnda bu sêndic dabiŋ yom naŋ sêmatiŋ têŋ Anötô, ma sêŋgaliŋ ŋac kêclaun su. Kôm bocdinaŋ dec lau Jerusalem-ŋga oc sêŋyalê bu yom naŋ sêŋgô pi am, naŋ ŋahu mbasi. Naç oc sêlic bu am daôm sap yac neŋ yomsu dôn ma sa lêŋ hoŋ ŋapep.

* **21:23** Yom naŋ lau dinaŋ sêmatiŋ tidôn, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau naŋ sêmatiŋ yom dau, naŋ sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akiŋ Anötô, e yom dau ŋatêm pacndê. Naç oc sêŋgapiŋ si kêclaun dom e têm dau pacndê, dec sêŋgaliŋ kêclaun hoŋ su ma sêkêŋ da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

25 Ma yom nan yac tamatin pi lau gameŋ apa-ŋga nan sêkêŋ whiŋ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêŋ têtŋ ŋac su, nan dec yac oc dasen su dom. Yac dato têtŋ ŋac bu sêneŋ gêtŋ daneŋ-ŋga nan lau sêkêŋ ti da têtŋ anötöi gwam nan dom, ma dac ma wata ti dac, nan sêneŋ dan dom bocdinaŋ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom.”

26 Têtŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinaŋ sa, goc gic hu têtŋ tu bu êmasaŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma kêkuc lêŋ sênem dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc iŋ sôc lôm dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê têtŋ dabuŋsiga pi bêc bocke ŋac si ndoc sênem dabuŋ dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac tigen-tigen oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôn

27 Pol ndê bêc 7 bu êmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic iŋ yêc lôm dabuŋ. Goc sêli lau hoŋ ŋalôm sa bu sêkôc iŋ dôn. 28 Ŋac sêmbwêc, “Mac lau Israel-ŋga, amêŋ anem yac sa. Alic ŋgac dec. Iŋ ŋgac nan kédôhôn lau tôm gameŋ hoŋ, ma pu yac lau Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu, ma pu gameŋ dindêc whiŋ. Ma gêtŋ dan tiyham. Iŋ kôc lau Grik ŋatô sêsôc lôm dabuŋ ŋabatêmdö sêmeŋ, dec kôm gameŋ dabuŋ dindêc ŋadômbwi sa.” 29 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu

muŋ-ŋga sêlic ŋgac Epesas-ŋga dan ŋaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiŋ Pol. Ma ŋac gauc gêm bu mboe Pol kôc iŋ têtŋ lôm dabuŋ gi. 30 Têtŋ dinaŋ lau malac-ŋga hoŋ sêli dau sa ŋandô ma sic dau sa sêpitigen yêc lôm dabuŋ ŋabatêmdö. Ŋac sêkôc Pol dôn ma sêhê iŋ sa awê gi, goc lau sic gameŋ dau ŋagatam ahuc. 31 Ŋac sêkôm bu sêndic iŋ ndu sêmbô, ma lau siŋ Rom-ŋga si ŋadau ŋgô ŋawaê bu lau malac Jerusalem-ŋga hoŋ sêli dau sa. 32 Goc ŋagahô iŋ kôc lau siŋ-ŋga ti ŋac si lau bata ŋatô, ma sênti sêtêŋ lau toŋ dinaŋ si. Ma têtŋ ndoc lau dau sêlic ŋgac bata ti iŋ ndê lau siŋ-ŋga, nan sic Pol tiyham dom.

33 Goc lau siŋ si ŋadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôn, ma iŋ gic atu bu sêsô iŋ dôn ŋa sen lu. Goc iŋ ndac lau bu iŋ asa, ma iŋ kôm sac bocke. 34 Lau yêc toŋ atu ŋalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ŋgac dau kêyalê bu iŋ gitôm dom bu tap gêtŋ dau ŋahu sa. Goc iŋ gic atu bu sêkôc Pol sêtêŋ lau siŋ-ŋga si gameŋ sêndi. 35 Têtŋ ndoc sêhêc asê tuŋbôm ŋa-têc nan yêc gameŋ dau ŋasactô, nan lau sêkôm mwasac ŋaŋga bu sêndic Pol ndu. Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêhêc iŋ sa lolôc bu sêkôc iŋ sôc ŋac si gameŋ sêndi. 36 Ma lau toŋ atu nan sêŋkuc, nan sêmbwêc ŋapaŋ, “Ndic iŋ

ndu! Ndic in ndu!"

³⁷ Lau sin-nga bu sêkôc Pol sôc nac si gameŋ ɲalôm ndi, magoc in ndac nac si ɲadau bocdec bu, "Gitôm bu wasôm yom daŋ têt am, me?" Ma ɲgac dau ndac, "Am kêyalê yom Grik, a?" ³⁸ Aô gam gauc bu am ɲgac Isip-nga naŋ ndoc dê giŋga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameŋ sawa, ma kêgilí ɲac bu sêndic sin têt lau Rom-nga." ³⁹ Magoc Pol sôm, "Mba! Aô ɲgac Israel-nga daŋ, ma aneŋ malac Tasis yêc gameŋ Silisia-nga. In malac ɲambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têt lau dindec, me mba?" ⁴⁰ Lau sin-nga si ɲadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têt, ma gic amba têt lau bu sênem dau dôŋ. Ma têt ndoc gameŋ ɲaneŋ sa, naŋ gic hu sôm yom têt ɲac ɲa Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têt lau Jerusalem-nga.

¹ In sôm, "O asidôwai ti damaŋi. Akêŋ daŋam ma aô waô yom naŋ lau sêŋgôlin pi aô." ² ɲac sêŋgô in sôm yom têt ɲac yêc ɲac dau si awha, naŋ Yom Hibru, dec lau hoŋ sem dau dôŋ ma sêhê daŋga in. Goc in sôm, ³ "Aô ɲgac Israel-nga. Dinaŋ kôc aô yêc gameŋ Silisia-nga, ma aneŋ malachu Tasis. Magoc aô

gatiatu yêc malac atu dindec, ma kadôhôn abanji si yomsu hoŋ ɲapep eŋ gambo Gamaliel ɲapu. Aô gayêm dauŋ su ɲandô tu wanem akin Anôtô-nga tôm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aô gakêŋ kisa lau naŋ sêŋkuc lêŋ wakuc dindec, ma gakêŋ lauwhê ma ɲgac sêkêŋ whiŋ Yisu-nga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic ɲatô ndu. ⁵ Dabuŋsiga ɲamata-nga ti lau bata hoŋ sêŋyalê aneŋ gwelen dinaŋ. ɲac lau dinaŋ sêto bapia puc aô dôŋ-nga têt lau bata Israel-nga naŋ sêmbo malac Damaskas. Têt bêt daŋ aô kasêlêŋ gambo seŋ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-nga yêc dindê sa sêtêŋ Jerusalem sêmeŋ, bu sêkêŋ ɲandê têt ɲac. ⁶ Aô kasêlêŋ e têt ac kac lhu gasuŋ sa Damaskas, ma sep tigen ɲawê undambê-nga atu daŋ pô aô. ⁷ Dec gapeŋ gasip nom ma gaŋgô awha daŋ sôm yom têt aô bu, 'Saul, Saul, tu sake-nga am kêŋ kisa aô?' ⁸ Ma aô gandac bu, 'O ɲadau, am asa?' Goc awha dau ô yom ma sôm, 'Aô Yisu Nasaret-nga naŋ am kêŋ kisa.' ⁹ Lau naŋ sêwhiŋ aô naŋ sêlic ɲawê dau ma sêŋgô awha, magoc sêŋyalê yom naŋ Yisu sôm têt aô, naŋ dom. ¹⁰ Ma aô gandac, 'Pômdau, aô wakôm sake?' Ma in sôm, 'Tisa, ma sôm Damaskas ndi. Ma gêŋ

bocke nanj aö tac whinj bu am kôm-nga, nanj aö oc wanjinj lau bu sêwhê sa têtj am yêc dindê.'

11 "Nawê dau kôm aö tanônj tipec, bocdinañ dec lau nanj sêwhinj aö sêhê aö amanj, ma sêwê aö gasôc Damaskas ga. 12 Ma ngac dañ ñaê Ananias meñ gêlic aö. Inj ngac nanj sa ndê lêtj hoñ kêkuc yomsu Israel-nga ñapep, ma lau Israel Damaskas-nga hoñ sêtoc inj sa. 13 Inj kalhac kêpiñj aö ma sôm, 'Asidôwa Saul, tanôm ñawa sa!' Ma têtj ndoc dinañ eñj aö tanônj ñayham sa e galic inj. 14 Ma inj sôm, 'Damañj si Anötö kêyalinj am sa bu êmyalê inj ndê atac whinj, ma bu lic ngac gitêtj Yisu dau, ma bu ngô yom yêc inj dau whasuj. 15 Ma am oc hoc yom ñandô pi inj asê têtj lau hoñ, ma sôm yom asê pi gêtj hoñ nanj am gêlic ti ngô su. 16 Ma kwahic dec am hôñ sake? Tisa ma lij busañgu tu Yisu ndê ñaê-nga bu êngwasinj am nem sac hoñ su.'

17 "Têtj ndoc aö gambu gatêtj Jerusalem gameñ, nanj gateñ mbec gambo lôm dabuj e gatuñ kaiñ dañ sa. 18 Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têtj aö bocdec bu, 'Ñagahô, hu Jerusalem sinj kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nanj am hoc asê pi aö, nanj sa dom.' 19 Dec aö gaô yom ma gasôm, 'Pômdau, lau dindec sênjalê bu muñ-nga aö kasalê lau

sêkêtj whinj am-nga tôm lôm wê-nga hoñ, bu wandic ñac ma wakêtj ñac sêndöc gapocwalô. 20 Ma têtj ndoc nanj lau sêkêc Steven ndê dac sinj tu inj hoc yom asê pi am-nga, nanj aö galhac ma galic ti atac ñayham. Ma gayob lau nanj sêtuc inj ña hoc, nanj si ñakwê.' 21 Goc Pômdau sôm têtj aö, 'Ndi! Aö oc wanjinj am sa yêc lau Israel si gameñ, bu têtj lau apa si gameñ ndi.' "

22 Lau hoñ sênjgô Pol ndê yom ti sem dau dônj e inj sôm yom dinañ. Dec sêli awaha sa ma sêmbwêc, "Inj gitôm bu mbo tali-nga dom. Ndic inj ndu niñga!" 23 Ñac sêmbwêc ti sêkac si ñakwê andô-nga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbo. 24 Dec lau sinj-nga si ñadau kêtj yatu ñac bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ndi. Inj sôm bu sêhi inj ña sô, ma sênjsu inj tu bu sêtap sa bu ñahu bocke dec lau sêmbwêc inj ñalêtj bocdinañ. 25 Sêsô inj amba ti gahi dônj pi a bu sêhi inj, dec Pol sôm têtj ngac bata nanj yob lau sinj-nga tonj dañ, nanj bocdec bu, "Bocke? Mac bu ahi ngac Rom-nga dañ, nanj atap giso dañ sa yêc inj dom, nanj dec oc angili Rom si ñagôlij, me mba?" 26 Ngac dau ngô Pol ndê yom, dec têtj lau sinj-nga si ñadau gi ma sôm têtj inj bu, "Am oc kôm sake, bu ngac dindê inj ngac Rom-nga?" 27 Goc ngac dau têtj Pol gi ma ndac inj, "Sôm asê têtj

aö. Am ngac Rom-nga, me mba?" Ma Pol sôm, "Aêc." ²⁸ Dec lau siŋ-nga si ɲadau sôm, "Aö gahu awa atu siŋ dec gamlhi aneŋ bapia bu wati ngac Rom-nga." Magoc Pol sôm, "Aö daman in ngac Rom-nga, ma bocdinaŋ dec aö ngac Rom-nga gawhiŋ."

²⁹ Yom dau kôm ngac dau sö ɲandô, bu in kôc Pol ma sô in dôŋ, magoc kêyalê dom bu in ngac Rom-nga. Ma lau naŋ bu sêŋsu Pol, naŋ ɲagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-nga aŋgô-nga

³⁰ Lau siŋ-nga si ɲadau bu tap sa bu ɲahu bocke dec lau Israel-nga sêŋgôliŋ yom pi Pol. Bocdinaŋ ɲagalaŋsê bêbêc in kêŋ yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata Sanedrin-nga hoŋ sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau siŋ-nga si gameŋ, ma kêŋ in kalhac ɲac aŋgô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-ŋg a hoŋ ma sôm, "O aneŋ asidôwai. Aö neŋ atac pa su pi lêŋ hoŋ naŋ gasa tu wanem akiŋ Anötö-nga ɲapan, e meŋ têtŋ acsalô lec galhac mac aŋôm-nga."

² Dabuŋsiga ɲamata-nga ɲaê Ananias ɲgô yom dinaŋ, dec sôm têtŋ lau naŋ sêlhac sêmpinŋ Pol bu sêtap in sôc tókwa. ³ Goc Pol sôm têtŋ in, "Anötö oc ndic am ô! Bocke dec am ndöc tu êmatôc aö êŋkuc yomsu Israel-nga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kégili

yomsu dau? Am gitôm a naŋ ɲadômbwê-nga ɲawasi, magoc ɲalôm-nga sop wen sa." ⁴ Lau naŋ sêlhac sêmpinŋ Pol sêsôm têtŋ in bu, "Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anötö ndê dabuŋsiga ɲamata-nga?" ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, "Asidôwai. Aö kayalê dom bu in dabuŋsiga ɲamata-nga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, 'Sôm yom sac pi ngac naŋ gêm gôliŋ nem lau, naŋ dom.' "

⁶ Pol kêyalê bu lau Sanedrin-nga ɲatô ɲac lau Palêsai, ma ɲatô ɲac lau Sadiusi. Tu dinaŋ-nga dec in mbwêc yom têtŋ ɲac bocdec bu, "Aneŋ asidôwai aŋgô. Aö daman in Palêsai daŋ, ma aö bocdinaŋ. Aö gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-nga. Ma kwahic dec ɲac bu sêmatôc aö tu yom dinaŋ-nga." ⁷ Têtŋ ndoc in sôm yom dinaŋ, dec lau Sanedrin-nga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêseŋ dau. ⁸ Sêseŋ dau ɲahu bu lau Sadiusi sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu aŋela ma ɲalau daŋ sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkêŋ whiŋ gêŋ hoŋ dinaŋ.

⁹ Bocdinaŋ lau dau sêli dau sa ɲalêŋ sac. Ma Palêsai ɲatô naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêtisa ma sêsôm yom ti ɲaŋga, "Yac atap giso daŋ sa yêc ngac dindêc dom. Mboe aŋela me ɲalau daŋ kêŋ yom naŋ in êlêmê hoc asê

têḡ lau, naḡ têtḡ iḡ.” ¹⁰ Kêpin bu siḡ hôt asê, dec lau siḡ-ḡga si ḡḡḡau töt bu mboe lau oc sêkac Pol kôt ndi lu. Bocdinaḡ iḡ kêkinḡ iḡ ndê lau siḡ-ḡga bu sêsa sêndi ti ḡḡḡga ma sêḡgaho Pol su yêc lau dinaḡ, ma sêkôt iḡ mbu têtḡ ḡac si gameḡ ndi tiyham.

¹¹ Têtḡ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têtḡ Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôḡ! Am hoc yom asê pi aö su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaḡ yêc malac Rom whiḡ.”

Lau Israel-ḡga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galaḡsê bêbêc lau Israel-ḡga ḡatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatinḡ pwac têtḡ dau bu oc sêneḡ me sênom ḡêḡ dom e iḡ mbac ndu su. ¹³ Lauḡḡac naḡ bu sêkôm ḡêḡ dau naḡ si namba hôt ḡêlêc 40 su. ¹⁴ ḡac sêtêḡ dabuḡsiga atu-tu ti lau bata ḡatô si, ma sêsom, “Yac amatinḡ pwac bu aneḡ ḡêḡ dom e andic Pol ndu su naḡ. ¹⁵ Bocdinaḡ yac gauc ḡêḡ bu mac awhiḡ lau Sanedrin-ḡga andac lau siḡ si ḡḡḡau bu hu Pol siḡ têtḡ mac, bu andac iḡ pi ḡêḡ ḡatô tiyham. Ma yac oc asiḡ ambo seḡ bu têtḡ ndoc sêwê iḡ sêsa sêmeḡ, naḡ yac andic iḡ ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atuḡḡac ḡô ḡêḡ dau ḡawaê, dec sôt lau siḡ-ḡga si gameḡ têtḡ Pol ḡi ma sôm asê têtḡ iḡ. ¹⁷ Pol ḡô su dec ta ḡḡac naḡ yob lau

siḡ-ḡga toḡ dau ma sôm têtḡ iḡ, “Kôt balê dindêc têtḡ mac nem ḡḡḡau ndi. Iḡ kôt yom dau bu sôm têtḡ iḡ.” ¹⁸ Goc ḡḡac siḡ-ḡga dinaḡ wê balê dau têtḡ ḡac si ḡḡḡau ḡi ma sôm, “Pol, ḡḡac naḡ ndöc ḡapocwalô, naḡ ndac aö bu wakôt balê dindêc têtḡ am meḡ, bu iḡ kôt yom dau bu sôm têtḡ am.” ¹⁹ ḡḡac dau kêḡ balê dau sa ma iḡlu sêsa ahic si, ma iḡ ndac iḡ bu, “Am kôt yom bocke bu sôm têtḡ aö?” ²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-ḡga sêkic yom bu sêndac am bu êḡkinḡ Pol ndi lhac lau Sanedrin-ḡga aḡḡô-ḡga têtḡ laḡsê, bu ḡac tac whiḡ bu sêndac iḡ tu yom ḡatô-ḡga. ²¹ ḡô ḡac si yom dom, bu ḡac si lau hôt ḡ êlêc 40 sem neneḡ sêhônḡ iḡ sêḡbo seḡ. Lau dau sêsom tidônḡ su bu sêneḡ ma sênom ḡêḡ dom e sêndic iḡ ndu. ḡac kwahic dec sêmasaḡ dau sêḡbo, sêhônḡ bu am lôc têtḡ ḡac si yom.” ²² Lau siḡ-ḡga si ḡḡḡau ḡ ḡô balê dau ndê yom su, goc kêkinḡ iḡ sa ḡi ma ḡic yomsu iḡ bocdec bu, “Sôm têtḡ lau dau dom bu am mweḡ kêtḡ ḡawaê dindêc têtḡ aö.”

Sêkôt Pol têtḡ malac Sis-aria ḡi

²³ Goc iḡ ta ndê ḡḡac lu naḡ sêyob lau siḡ-ḡga toḡ lu naḡ sêtêḡ iḡ sêmeḡ, ma sôm têtḡ iḡlu bu, “Andic lau siḡ-ḡga tôm 200 sa, ma lau siḡ sêndöc hosi-ḡga 70, ma lau siḡ kêḡ-ḡga 200 sêwhiḡ. Asôm bu sêmasaḡ

dau bu sê têtj malac Sisaria sêndi têtj 9 kilok ôbwêc dindec. ²⁴ Amasañ hosi tu Pol ndöc ñahô-nga, ma ayob in ñapep e akêtj in sip gôlinwaga Rom-nga Filiks amba.” ²⁵ Ma ñgac atu dau to bapia dan bocdec:

²⁶ Aö Klaudias Lisias dec gato têtj am ñgac atu gôlinwaga Filiks. Acsalô ñayham am. ²⁷ Lau Israel-nga sêkôc ñgac dindec dôñ ma bu sêndic in ndu. Magoc aö gatap sa bu in ñgac Rom-nga dan, dec aö ti neñ lau sin-nga angho in su yêc ñac amba. ²⁸ Aö bu watap yom nañ sêngôlin pi in, nañ ñahu sa, dec gakêtj in kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nga anghô-nga bu sênsahê in. ²⁹ Aö gatap sa bu yom nañ sêngôlin pi in, nañ hêganônñ lau Israel-nga si yomsu. Magoc aö gatap yom dan sa gitôm bu yac andic in ndu me akêtj in ndöc gapocwalô-nga dom. ³⁰ Malô aö ganğô ñawaê bu lau ñatô sêkic yom gelec bu sêndic in ndu. Bocdinañ dec aö kakin in têtj am goloc ñagahô, bu am êmatôc in ndê yom. Ma aö gac a tu lau nañ sêngôlin yom pi in, bu sêwhê yom dau sa têtj am.

³¹ In to yom dau su, goc kêtj bapia sip inlu amba,

ma inlu sic lau sin-nga sa ma sêkôm tôm in gic atu ñac. Têtj ôbwêc dau dinañ sêkôc Pol whin ñac, ma sêsa sê têtj malac Antipatris si. ³² Galansê bêbêc lau sin-nga nañ sêñsêlêñ sêmbo nom, nañ sêlhô sêmbo sê têtj si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau sin-nga nañ sêndöc hosi sêhoñ Pol sa si. ³³ Têtj ndoc sêhóc asê Sisaria, nañ sêkêtj Pol ti bapia dau têtj gôlinwaga Filiks. ³⁴ Ma in sam bapia dau, goc ndac Pol bu in ñgac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu in ñgac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, “Aö oc wangô am nem yom, têtj ndoc lau nañ sêngôlin yom pi am, nañ sêhóc asê.” Goc in kêtj yatu in ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nañ muñ-nga Kin Herod kwê sa nañ.

24

Pol kalhac Filiks anğô-nga

¹ Bêc 5 ginğa su, goc dabunşiga ñamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga ñatô sêsip malac Sisaria si, bu sêkêtj yom nañ sêngôlin pi Pol, têtj gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ñgac dan ñaê Tetulus whin ñac, bu nem ñac awha têtj Filiks. ²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc meñ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têtj Filiks bocdec bu, “O ñgac ñayham kêlêc Filiks. Am gêm gôlin yac ñapep, dec yac ambo ñayham ma ti yom

malô ñasawa baliñ su. Am ñgac tigauc dec kêmasañ lêtñ wakuc ñayham ñatô, nañ lau gameñ dindéc-nga kwahic dec sêñkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoñ nañ sêmbo am nem gôliñ ñapu, nañ bu anem danje am ñapañ. ⁴ Aô bu wanjain am nem têt dom, ma bu wakôm am lic ñakam sa dom. Bocdinañ wandac am bu ñgô yac mba yom apê lec. ⁵ Ñgac dindéc in ñgac êñgili lau-nga, ma gêli lau Israel-nga ñalôm sa tôm gameñ hoñ. In lau toñ nañ sêñkuc yom so pi ñgac Nasaret-nga dinañ, nañ si ñgac ñamata-nga. ⁶⁻⁷ Ma gêtñ danñ whiñ. In bu kôm mêtê nañ toc yac mba lôm dabuñ sa bu gameñ dabuñ dom. Tu dinañ-nga dec yac akôc in dôñ.* ⁸ Am daôm bu kip in sa, dec am oc tap sa bu yom hoñ nañ yac añgôliñ pi in, nañ yomandô.” ⁹ Tetulus sôm in ndê yom dinañ, goc lau Israel-nga hoñ nañ sêwhiñ in, nañ sêpuc in ndê yom dôñ ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôliñwaga Filiks têt amba têtñ Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aô kayalê bu am gêm gôliñ gameñ dindéc ma kêmatôt lau si yom tôm yala ñatô su. Bocdinañ aô atac ñayham bu wasôm aneñ yom têtñ am ma

waô yom nañ sêngôliñ pi aô. ¹¹ Am bu ndac lau ñatô, dec am oc tap sa ñagahô bu bêc 12 gi su, nañ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötô sa-nga. ¹² Lau nañ sêngôliñ yom pi aô, nañ sêñyalê su bu aô gakôm mêtê sac danñ dom. Aô gasôm ñamalac danñ yêc lôm dabuñ dom, ma gali lau ñalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem ñalôm dom. ¹³ Bocdinañ yom nañ sêngôliñ pi aô, nañ ñac gitôm dom bu oc sêtôt asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom ñandô tigen dec wasôm asê têtñ am bocdec bu. Aô gam akiñ damañ si Anötô kakuc lêtñ wakuc tôm lau sêkêtñ whiñ Yisu-nga sêñkuc. Lau dinañ sêlic lêtñ dau bu lêtñ so. Magoc aô gakêtñ whiñ yom hoñ nañ kêtuc Moses ndê yomsu ti yom hoñ nañ lau propet sêto muñ su. ¹⁵ Ma gakêtñ batan bu Anötô oc uñ lau gitêtñ ma lau sac hoñ sa akêtñ lau batê-nga tôm ñac lau dindê sêkêtñ whiñ. ¹⁶ Ñalêtñ dinañ dec aô kasahê bu wasa neñ lêtñ hoñ solop eñ tu bu walhac ti neñ atac pa su yêc Anötô ti ñamalac añgô-nga. ¹⁷ Aô gahu Jerusalem siñ yala ñeñ su, ma kwahic dec gambu gatêtñ Jerusalem ga, bu wanem aneñ lau Israel-

* **24:6-7** Yêc bapia akwa ñandô nañ ñabatiñ 6b ma ndi têtñ 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ñatô sêto ñabatiñ 6b-8a tiñambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôt in êñkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siñ-nga si ñadau Lisias ti ndê lau siñ-nga daêsam sêmeñ sêngaho in su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nañ sêngôliñ yom pi in, nañ sêmeñ sêsôm asê têtñ am.

nga si lau njalôm sawa sa, ma bu wakêñ da têtñ Anötö. ¹⁸ Aö kakuc lau Israel-nga si lêtñ sêmasañ dau njawasi sa yêc Anötö anğô-nga mun su, goc gasôc lôm dabuñ ga bu wakêñ neñ da. Ma têtñ ndoc dinañ lau Israel-nga njatö akêtñ gameñ Esia-nga sêlic aö. Aö gac lau toñ atu sa dom, ma gali lau njalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ Nac lau Esia-nga dau sic hu sêngôliñ yom pi aö, ma bocdinañ nac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec nac dau sêmen ma sêsôm asê têtñ am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têtñ lau Israel-nga nañ kwahic sêmbo dec, bu sêtöc asê têtñ am, giso bocke nañ lau Israel si lau bata Sanedrin-nga sêtap sa yêc aö. ²¹ Mboe nac sêlic aö sac ma sêkêtñ aö galhac am anôm-nga bu êmatöc aö, pi yom tigen nañ aö gambwêc têtñ nac bocdec bu, 'Aö gakêtñ whiñ bu yac oc datisa akêtñ lau batê-nga.' "

²² Filiks ngö ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêtñ whiñ Yisu-nga si lêtñ wakuc. Bocdinañ dec in gic bata yom, ma sôm têtñ lau Israel-nga nañ sêmen akêtñ Jerusalem, "Têtñ ndoc lau siñ-nga si nãau Lisias meñ akêtñ Jerusalem, nañ aö oc wasôm aneñ gauc asê pi mac nem yom." ²³ Goc in gic atu ngac nañ yob lau siñ-nga toñ dañ, bu sêyob Pol napep, magoc sêsö in dôn dom. Ma in sôm têtñ in bu kêtñ nasawa têtñ Pol ndê

lau nañ bu sêndic in kêsî ti sênem in sa, ma lhac nac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc njatö giñga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nañ awhê Israel-nga dañ, sêngalêm Pol bu sêngö in whê yom sa pi lau sêkêtñ whiñ Yisu Kilisi-nga si lêtñ. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whiñ inlu ma sôm yom nasawa hic balin, pi lêtñ nañ lau sêti lau gitêtñ, ma sêtimêtê dau napep, ma pi Anötö ndê bêc êmatöc lau-nga nañ oc meñ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, "Nañ gitôm, am lhö mbu ndi. Têtñ ndoc aö bu walic nasawa nayham dañ, nañ wakêtñ yom am tiyham." ²⁶ Ma tiñambu in kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiñ in tidim daêsam, bu in kêtñ bata bu Pol oc kêtñ awa têtñ in, bu nemlhi dau su yêc gapocwalö.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic in nayham, dec kêtñ Pol ndöc gapocwalö napan. Yala lu giñga su, goc Pokias Festus ti gôliñwaga ö Filiks su.

25

Pol kalhac Festus anğô-nga

¹ Têtñ ndoc Festus hôc asê bu nem gôliñ gameñ dinañ, nañ in mbo malac Sisaria tôm bêc tö eñ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêpitigen, ma

yom nan sêngôlin pi Pol su, nan sêhoc asê têt Festus. ³ Nac sêndac bu in bu lic nac nayham, dec kêt Pol mbu pi Jerusalem ndi. Nac sêndac gêt dau, nahu bu nac sêmatin yom tidôn su gelec, bu sêkêt lau natô sêsini sêmbo seŋ bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aô dauŋ oc wambu watêt malac dinaŋ wandi. ⁵ Mac asôm bu in kôm giso, dec akêt nem lau bata natô sêwhin aô, bu sêsôm mac nem yom pi in asê têt aô yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têt ŋagalansê in gi ndôc in ndê pôn êmatôc yom-ŋga, ma gic atu bu sêkôc Pol meŋ lhac in aŋgô-ŋga. ⁷ Têt ndoc Pol hôt asê, nan lau Israel-ŋga nan sêmen akêt malac Jerusalem, nan sêlhac sêŋgihi in ahuc, ma sêsôm bu in kôm giso atu. Sêngôlin yom daêsam pi in, magoc gitôm dom bu sêtôc ŋandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aô gakôm giso dan pi lôm dabuŋ dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ŋagôlin dan dom.”

⁹ Festus tac whin bu lau Israel-ŋga sêlic in nayham, dec ndac Pol, “Am gêlic nayham bu pwi Jerusalem

ndi, ma aô wansahê nac si yom pi am yêc dindê, me mba?” ¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aô ŋgac Rom-ŋga, ma am ndôc nem pôn êmatôc yom-ŋga g êm Sisa aŋgô. Bocdinaŋ êmatôc yom nan sêngôlin pi aô yêc dindêc man. Am kêyalê tidôn su bu aô gakôm giso dan têt lau Israel-ŋga dom. ¹¹ Aô bu wakôm giso dan nan gic waê bu wambac ndu, nan dec ndic aô ndu. Magoc yom nan lau Israel-ŋga dindêc sêngôlin pi aô, nan bu ŋandô mba, dec solop dom bu am kêt aô wasip nac amba. Sisa dau goc êmatôc aneŋ yom yêc malac Rom!”

¹² Têt dinaŋ Festus gêm yomgalôm whin lau atu-tu nan sêmbo in ndê gôlin ŋapu, goc sôm têt Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaŋ dec am oc têt Sisa ndi.”

Festus lu Kinj Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc natô giŋga su, goc Kinj Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôt asê Sisaria bu sêti ŋaclen Festus. ¹⁴ Inlu sêmbo sêwhin in bêc daêsam su, goc Festus gic miŋ pi Pol ma sôm t êŋ Kinj Agripa, “Ŋgac dan mbo dec, nan Filiks kêt ndôc gapocwalô ŋapan e meŋ têt kwahic dec. ¹⁵ Têt ndoc aô gapi Jerusalem ga, nan dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêngôlin yom pi

* **25:13** Kinj Agripa gêm gôlin gameŋ dan yêc bugicton Galili-ŋga ŋamakê, ma ndôc malac Sisaria Pilipai. In †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuŋgac.

in, ma sêndac aö bu walôc bu in mbac ndu. ¹⁶ Aö gawhê sa têtj ñac bu yac lau Rom-nga neñ mêtê bocdec bu. Dandic ñamalac dañ ndu dom e dakêtj ñasawa têtj in bu lhac lau nañ sêngôlin yom pi in, nañ añgô-nga, ma in ô ñac si yom su nañ. ¹⁷ Têtj ndoc ñac si lau ñatô sêsip akêtj Jerusalem sêwhin aö, nañ gahônj bêc daêsam dom. Aö gahôc asê, ma galañsê bêbêc aö gac atu aneñ lau bu sêkôc ñgac dau sôc meñ lhac aneñ pônj wamatôc yom-nga ña-ndö-nga. ¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêngôlin yom pi in, ma aö gauc gêm bu ñac oc sêtôc in ndê giso ñandô dañ asê. Magoc mba! ¹⁹ Ñac sêsôm yom pi ñac dau si mêtê sênem akinj si anötö-nga, nañ ñac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic in sac pi ñgac batê dañ ñaê Yisu, nañ Pol sôm bu tisa akêtj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ²⁰ Aö gapônnda daun tu lêtj wamatôc yom kainj dinañ-nga. Bocdinañ aö gasôm têtj Pol bu in bu tac whin bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc in ndê yom yêc dindê. ²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc in ndê yom, dec aö gac atu bu aneñ lau sêyob in e wañkinj in têtj Sisa ndi.” ²² Goc Agripa sôm têtj Festus, “Aö daun atac whin bu wañgô ñamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinañ, lañsê nañ

am ñgô in ndê yom.”

Pol kalhac Agripa añgô-nga

²³ Têtj galañsê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlônj kin-nga sa, goc sêsôc andu sêngô yom-nga ñalôm si sêndôc. Ma lau bata sin-nga ti lau bata malac-nga hoñ sêwhin inlu. Goc Festus kêtj yatu bu sêkôc Pol sôc meñ. ²⁴ Ma in sôm, “Kin Agripa ti mac lau hoñ nañ ambo dindêc. Alic in ñgac dec. Lau Israel-nga hoñ sêteñ aö yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindêc, bu walôc bu in mbac ndu. ²⁵ Magoc aö gatap in ndê giso dañ sa, nañ gitôm bu dandic in ndu-nga dom. Ma in dau ndac bu Sisa êmatôc in ndê yom, madec aö bu wañkinj in têtj Rom ndi. ²⁶ Ma kwahic dec aö bu wato bapia dañ têtj Sisa, magoc aö kayalê yom ñandô dañ bu wato pi ñgac dindêc-nga dom. Tu dinañ-nga Kin Agripa, aö gakêtj in kalhac am ti mac lau hoñ añôm-nga, bu dakip yom hoñ sa, ma datap yom ñandô dañ sa, nañ tôm bu wato têtj Sisa. ²⁷ Yac bu tañkinj ñamalac g apocwalô-nga dañ têtj Sisa, magoc dawhê in ndê giso ñahu sa whin dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têtj Agripa

¹ Têtj dinañ Kin Agripa sôm têtj Pol, “Aö wakêtj ñasawa bu am sôm yom tu daôm-nga.” Goc Pol hôc

amba sa têtj lau, ma gic hu sôm inj ndê yom bocdec bu, ² “Kinj Agripa, kwahic dec aô bu waô yom hoj nañ lau Israel-nga sêngôlinj pi aô. Ma aô atac ñayham bu wasôm asê walhac am anôm-nga. ³ Gêñ atu dan whinj bocdec bu, lau Israel-nga si mêtê ti yom nañ sêwhê dau kôc pi, nañ am kêyalê tidôñ su. Bocdinañ aô wandac am bu kêñ ñasawa hic baliñ têtj aô bu wasôm neñ yom hoj asê. ⁴ Lau Israel-nga hoj sênyalê aneñ lêtj têtj ndoc gambo balê-nga yêc dauñ neñ gameñ, ma lêtj nañ gasa têtj ndoc gambo Jerusalem, nañ bocdinañ. ⁵ Lau Palêsai ñac lau nañ sem akiñ Anötö ñanğa sêhóc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma oc tôm bu lau dinañ nañ sênyalê aô têtj baliñ su, nañ sêwhê sa bu aô kakuc lau Palêsai si lêtj dinañ. Magoc sêsôm asê dom. ⁶ Aô gakêñ batanğ gêtj nañ Anötö gic bata têtj damanj, ma tu dinañ-nga kwahic dec sêkêñ aô galhac am anôm-nga. ⁷ Yac lau Israel-nga mba toj 12 sem akiñ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêñ bata bu sêlic gêtj nañ Anötö gic bata, nañ ñandô sa. O kinj, aô wasôm têtj am bu lau Israel-nga sêkêñ kisa aô tu gêtj dinañ-nga eñ. ⁸ Yac

akêñ batanğ bu Anötö oc un lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ñatô asô ti gauc gêm bu gêtj dau oc tôm dom bu ñandô sa?

⁹ “Muñ-nga lê aô dauñ gauc gêm tidôñ ma galic ñayham bu wakôm gêtj daêsam tu wakêñ kisa lau nañ sêkêñ whinj Yisu Nasaret-nga. ¹⁰ Ma gêtj dau dinañ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têtj aô bu wakôc lau sêkêñ whinj-nga daêsam dôñ, ma wakêñ ñac sêndöc gapocwalô. Ma têtj ndoc sic ñac si lau ñatô ndu, nañ aô galhac gawhinğ ñac ma galic ñayham. ¹¹ Tôm têtj daêsam aô galom-galom lôm wê-nga hoj ma kasalê lau sêkêñ whinj Yisu-nga bu wakêñ ñagêyô têtj ñac. Aô gauc gêm bu wakêñ ñandê têtj ñac e sêsôm yom sac sambuc.* Aô atac tec ñac ñandô, bocdinañ kasêlêñ gatêñ lau gameñ apa-nga si malac atu-tu bu wakêñ kisa têtj Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³ “O kinj, têtj bêc dan dabuñ-si ga atu-tu sênyalinğ aô sa ma sêñkinğ aô bu wasip malac Damaskas wandi. Aô kasêlêñ gambo señ, ma têtj ac kalhac lhu ñawê atu dan sip akêñ undambê ma pô aô ti lau nañ sêwhinj aô.

* **26:11** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau nahu bu inj bu kêñ ñandê têtj lau sêkêñ whinj-nga e sêhu si sêkêñ whinj sinğ ma sêpu Yisu. Ma lau ñatô gauc gêm bu lau sêkêñ whinj-nga bu sêlhac ñanğa ma sêsôm bu Yisu inj Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-nga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ñac ndu. Alic yom ñatô yêc Mat 26:63-66.

14 Yac hoŋ apeŋ asip nom, ma aö gaŋgô awha daŋ sôm yom têtj aö yêc Yom Hibru bocdec bu, 'Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ kisa aö? Am gitôm bôc naŋ gêli dau sa têtj ŋadau ndê gôliŋ dec tap ŋandê sa.' 15 Têtj ndoc dinaŋ aö gandac, 'O ŋadau, am asa?' Ma iŋ ô yom ma sôm, 'Aö Yisu, naŋ am kêŋ kisa. 16 Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauŋ asê têtj am, ma kayaliŋ am sa bu nem akiŋ aö. Ma gêŋ naŋ am kêyalê pi aö, ti gêŋ naŋ watôc têtj am, naŋ am oc hoc asê têtj lau. 17 Aö waŋgaho am su yêc lau Israel-ŋga amba, ma yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si amba whiŋ. Kwahic dec waŋkiŋ am têtj lau gameŋ apa-ŋga dinaŋ ndi. 18 Am oc kôm ŋac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu seŋ ŋasec-ŋga ma Sadaŋ ndê gôliŋ siŋ, ma sêsa seŋ ŋawê-ŋga ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma lau naŋ sêkac si ŋalôm kwi, naŋ dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi, ma kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sêwhiŋ lau naŋ sêti lau dabuŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ aö-ŋga.'

19 "O kiŋ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akêŋ undambê, ma aö gaŋgô iŋ ndê yom dec gasôc ŋapu. 20 Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ŋapu, ma sêkôm mêtê gitêtj bu sêtôc asê bu ŋac sem dau kwi ŋandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma

malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ e gatêtj lau apa si gameŋ whiŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-ŋga sêkôc aö dôtj yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aö ndu. 22 Magoc Anötö yob aö ŋapep e meŋ têtj acsalô dindéc aö galhac am aŋôm-ŋga. Ma kwahic dec aö wasôm asê têtj lau hoŋ, lau tiwaê ma lau waêmbe sêwhiŋ, bu yom hoŋ naŋ aö gahoc asê pi Yisu, naŋ ŋadaŋ so yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanan su pi gêŋ naŋ oc hôc asê, naŋ dom. 23 Ŋac sêsôm bu Mesaya oc hôc ŋandê e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêtj nem lau si sêmbo tali-ŋga têtj iŋ ndê lau Israel-ŋga, ma têtj lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêwhiŋ. Yom dau oc tôm ŋawê bu pô gameŋ ŋasec-ŋga."

24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc iŋ awha ahuc ma sôm, "Pol, am nem yom iŋ yom solop dom. Yom daêsam naŋ sêndôhôn têtj am, naŋ kôm am nem gauc kêŋsônj." 25 Magoc Pol ô yom ma sôm, "O ŋgac atu Festus, aö neŋ gauc kêŋsônj dom. Aneŋ yom iŋ yom solop ma yom ŋandô. 26 Gêŋ hoŋ dindéc hôc asê yêc lhu, ma bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêŋ dau. Yomandô! Iŋ kêyalê

gêñ hoñ dindéc su, ma bocdinañ aõ gasôm neñ yom asê têtñ inñ yêc awê. ²⁷ Kiñ Agripa, am kêñ whiñ lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aõ gauc gêm bu am oc kêñ whiñ su.” ²⁸ Dec Agripa sôm têtñ Pol, “Am gauc gêm bu ñasawa apê lec am oc kac aneñ ñalôm kwi bu wakêtñ whiñ Yisu, a?” ²⁹ Ma Pol ô yom ma sôm, “Aõ bu wasôm yom ñasawa apê me ñasawa baliñ, aõ oc atac whiñ gêñ tigeñ. Aõ wateñ mbec pi am ti mac lau hoñ nañ añgô aneñ yom dindéc, bu Anõtô kôm mac hoñ andi atôm aõ ma akêtñ whiñ Yisu, magoc bu kôm mac atôm aõ tu gandöc gapocwalô-nga lec dom.”

³⁰ Pol sôm inñ ndê yom meñ têtñ dinañ, goc Kiñ Agripa tisa, ma gôlinwaga Festus ti Berenis ma lau hoñ nañ sêndöc sêwhiñ inñ, nañ sêtisa bocdinañ. ³¹ Nac sêhu andu dau siñ, ma sem yomgalôm têtñ dau ma sêsôm, “Ngac dindéc kôm giso dañ nañ tôm bu sêndic inñ ndu me sêkêtñ inñ ndöc gapocwalô-nga lec dom.” ³² Ma Agripa sôm têtñ Festus, “Oc tôm bu yac dahu ngac dindéc siñ lhö ndi, tigeñ inñ dau ndac bu Sisa êmatöc inñ ndê yom.”

27

Pol têtñ malac Rom gi

¹ Ma tiñambu sêsôm tidôñ bu sêkêtñ Pol ti lau gapocwalô-nga ñatô sêpi wañ dañ, ma sêñkiñ ñac

sêtêtñ malac Rom nañ yêc gameñ Itali-nga sêndi. Sêkêtñ ñac sêsip ngac siñ-nga dañ amba, nañ ndê ñaê Julias, nañ ti ngac bata siñ-nga nañ yob Sisa ndê lau siñ-nga toñ dañ. ² Dec ñac sêpi wañ si, ma alu ngac dañ ñaê Aristakus akêtñ malac Tesalonika yêc gameñ Masedonia-nga api awhiñ, ma yac asa a. Wañ dau meñ akêtñ malac Adramitiam ma gic waê bu êñsêlêñ sôc malac ñatô nañ sêyêc gameñ Esia-nga. ³ Naganansê wañ dau sôc baõ yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kêñ inñ sip baõ gi bu ndic inñ ndê silip kêsî tu bu sêpuc inñ dôñ ña gêñ ñatô-nga. ⁴ Tiñambu yac api wañ dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigeñ mbu ñadinda puc wañ dôñ, dec yac añgihi aho yêc nduc ñadômbwê-nga. ⁵ Goc wañ dau kêsêlêñ mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gameñ Silisia-nga ma gameñ Pampilia-nga su, ma gacgeñ a asôc malac Maira yêc gameñ Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ngac bata siñ-nga dau tap wañ dañ sa, nañ meñ akêtñ Aleksandria ma bu têtñ Itali ndi. Dec inñ kêñ yac a alom. ⁷ Magoc wañ dau kêtî ñagahô dom. Yac ambo gwêc ñasawa bêc daêsam, e a ampiñ malac Naidas. Mbu ñadinda puc yac dôñ ñapan, bocdinañ dec akac wañ kwi añôñ gêm nduc Krit ña-awê-nga, ma anti a e ampiñ

malac dan ñaê Salmone.
 8 Wañ kêsêlêñ ti ñawapac e ahôc asê söc nan sêsam bu Salan Ñayham, nan yêc kêpiñ malac Lasea. 9 Bêc daêsam giñga su ma lau Israel si om atu nan sêhu gêñ daney-nga siñ, nan pacndê su, dec yac anyalê bu oc asip tèm sac tu dalac wañ-nga ñalôm. Bocdinañ Pol kên puc lau wañ-nga ma sôm,
 10 “Mac lau, aô kayalê su bu oc dasip ñasac ñalôm e wañ ti wapa honj oc sêniñga, ma mboe yac dauñ dawhiñ.”
 11 Magoc ñgac bata siñ-nga dau kên danğa Pol ndê yom dom. Inj sôc ñgac nem gôliñ wañ-nga ti wañ ñadau si yom ñapu. 12 Sôc dinañ gitôm dom bu wañ poc ñayham têtñ ndoc uhô-nga. Bocdinañ dec lau wañ-nga daêsam sêsôm yom pitigeñ bu sêsa tiyham ma sêñsahê bu sêlac sêtêñ malac Pioniks sêndi, ma wañ poc dindê e tèm ñayham meñ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinañ söc nan yêc malac dinañ inj söc ñayham tu wañ sêpoc-nga têtñ tèm uhô-nga.

Mbu ñadinda

13 Yac ahônj e bêc dan mbu lilic kêsêlêñ ñayham, ma bocdinañ ñac gauc gêm bu sêtap tèm ñayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ñac sêhê anğa sa ma sêlac sêñkuc baô Krit-nga si.
 14 Ñasawa baliñ dom ma mbu sac dan puc ñanğa akêñ baô-nga mbu sa têtñ

gwêc sawa-nga. 15 Wañ dau sip mbu dinda ñalôm e tôm dom bu yac alac ankcuc baô-nga. Bocdinañ yac am wañ kwi kêsêlêñ kêkuc mbu.
 16 Mbu soc yac e nduc saun dan ñaê Kauda pôc mbu ahuc ñagec. Yac bu ahê wañ ña-gômbwa pi lôlôc meñ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc ñadinda sac andô. 17 Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meñ su, goc sêkic po pi wañ atu ñampê bu suc dom. Ñac sêtôc dau bu mbu oc soc yac ñapanj e wañ ndi lôc pi ganğac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêñ anğa gwêc-nga sip gi bu teñ wañ dôñ ênti timalô, ma sêkêñ wañ dau tam mbo. 18 Têtñ bêc tilu-nga mbu ti gwêc gic pi wañ sac andô, dec lau wañ-nga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliñ wapa ñatô siñ sip gwêc. 19 Bêc titô-nga sêhêc wañ ñalac ti po ma wapa wañ-nga ñatô sa ma sêmbaliñ siñ sip gwêc gi. 20 Tigeñ mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac honj mba gauc tigeñ bu oc andinañ.

21 Lau wañ-nga señ gêñ dan dom tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aô gakêñ puc mac muñ su, bu ahu nduc Krit siñ dom, magoc mac asôc aney yom ñapu dom. Mac bu anğô aney yom dau, dec gitôm dom bu atap ñawapac dindêc sa, ma gêñ danj oc niñga dom. 22 Magoc kwahic

dec wasôm têt mac bu nem ñalôm pêt dôñ, bu mac nem dañ oc ñiñga dom. Wañ tigeñ dec oc ñiñga. ²³ Aô Anötö ndê ñgac dañ, ma gam akiñ iñ ñapañ. Alhabêc ôbwêc iñ kêkiñ ndê añela dañ meñ kalhac whiñ aô. ²⁴ Ma sôm têt aô, 'Pol, am töt daôm dom. Am oc lhac Sisa añgô-ñga bu iñ êmatôc nem yom. Ma tu am-ñga, Anötö oc kêñ lau hoñ nañ sêmbo wañ sêwhiñ am, nañ sêmbo tali.' ²⁵ Bocdinañ mac lau, nem ñalôm pêt dôñ, bu aô gakêtñ whiñ Anötö bu yom dau oc ñandô sa, tôm iñ ndê añela sôm têt aô. ²⁶ Wañ oc ndi lôc pi nduc dañ, tigeñ yac oc dandiñ dom."

Wañ gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ñapañ ambo Gwêc Adria-ñga. Têt bêc ti-14-ñga ma timaniñhu goc lau wañ-ñga sêñsahê bu yac asuñ sa baô. ²⁸ Sem dôhôn gwêc ñagapon ma sêtap sa bu ñagapon gitôm 37 mita. Ñasawa sauñ sem dôhôn tiyham ma sêtap sa bu ñagapon gitôm 27 mita. ²⁹ Ñac sêtôc bu wañ oc popoc pi hoc, bocdinañ sêmbaliñ aña hale sip wañku-ñga, ma sêkêtñ bata bu lañsê ñagahô. ³⁰ Lau sêyob wañ-ñga gauc gêm bu sêhu wañ ti lau ñatô siñ, dec sêkôm bu sêkêtñ gômbwa sip gwêc ndi, sêñsau bu oc sêkêtñ aña ñatô sip yêc wañ ñampê-ñga. ³¹ Magoc Pol sôm têt ñgac bata ti ndê

lau siñ-ñga bu, "Lau dinañ bu sêhu wañ siñ, dec mac oc andiñam." ³² Tu dinañ-ñga lau siñ-ñga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêtñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têt bêbêc ganduc Pol sôm têt lau bu sêneñ gêtñ. Iñ sôm, "Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapañ e mac añ gêtñ dañ dom. ³⁴ Kwahic dec aô wasôm têt mac bu gêtñ dañ oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêtñ bu puc mac dôñ." ³⁵ Iñ sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm danje Anötö yêc ñac hoñ añgô-ñga, goc pô kôc ma gêtñ. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêtñ sêwhiñ. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêtñ hôc ñac dôñ, goc sêmbaliñ bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têt ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baô, tigeñ sem gauc gameñ dau. Sêlic sôc ti gangac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêtñ wañ ndi pi baô yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim aña ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêngapwêc wac nañ sô gôliñ dôñ, nañ su. Goc sêsô lac wañ ñatôkwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baô andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêtñ gi gôlôc pi gangac ñabaô dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñaña sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ nambu-ñga e kac

popoc. ⁴² Têñ ndoc dinañ lau siñ-nga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-nga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhô sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa d om. In kên yatu bu lau nañ sêñkôc tidôn nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmun sêsôc baô sêndi. ⁴⁴ Ma in kên yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-nga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinañ dec lau hoñ sêhóc asê baô ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baô ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-nga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têñ ndoc dinañ u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dauñ. ³ Pol tap a basô ti gap bu kên pi ya ndi, magoc mboc sac dañ yêc gap ñalôm, ma têtñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhô ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseney Pol amba dôn gacgeñ kégâlêñ, dec sêsôm têtñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-nga, dec in wêkain ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigen Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêtñ dañ kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkên bata bu in

amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêtñ dañ hóc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötô dañ.

⁷ Ñgac dañ ñaê Publias gêm gôliñ nduc dinañ, ma in wêkain ndê gameñ dañ yêc kêpiñ baô nañ wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andöc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm béc tö. ⁸ Têñ ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic in, ma teñ mbec ti kên amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têtñ ndoc lau nduc-nga sêlic gêtñ dinañ, nañ sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêtñ Pol sêmen, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtoc yac sa ñalêñ ñayham daêsam. Ma têtñ ndoc yac bu api wañ ma alhó andi, nañ sêkên gêtñ hoñ bu puc yac dôn ambo gwêc ñasawa-nga têtñ yac.

Pol hóc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-nga si wañ dañ. Wañ dau poc nduc dinañ têtñ ndoc uhô-nga ma hôn têm ñayham, ma yêc ñatôkwa-nga sêlêñ ñac si anötô gwam lu si anğô, dañ sêsam ñaê Kasto, ma dañ ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahóc asê malac Sairakyus ma ambo dinañ tôm béc tö. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e

a asôc malac Regiam. Têḅ galaḅsê mbu ḅayham daḅ peḅ lac ḅapep, dec kêḅ yac alac bêc tigeḅ a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baô a. ¹⁴ Yêc dinaḅ yac atap lau sêkêḅ whiḅ Yisu-ḅga ḅatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhiḅ ḅac gitôm bêc 7. Ma tiḅambu yac aḅsêlêḅ bu atêḅ malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêḅ whiḅ-ḅga yêc malac Rom sêḅgô ḅawaê bu yac aḅsêlêḅ ambo seḅ, dec sêsa sêmeḅ bu sêkôc yac sa. ḅatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameḅ sêtidulu gêḅ-ḅga, ma ḅatô sêtap yac sa yêc gameḅ naḅ sêsam bu Andu ḅaclêḅ-ḅga Tô. Têḅ ndoc Pol gêlic lau sêkêḅ whiḅ-ḅga dinaḅ, naḅ iḅ atac pa su ma gêm daḅge Anôtô. ¹⁶ Yac hoḅ aḅsêlêḅ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêḅ ḅasawa têḅ Pol bu ndôc andu daḅ, ma sêkêḅ ḅnac siḅ-ḅga daḅ yob iḅ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tô giḅga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-ḅga naḅ sêndôc Rom, naḅ sa sêpitigeḅ, ma sôm têḅ ḅac, “Aneḅ asidôwai Israel-ḅga, aô gakôm gêḅ so daḅ têḅ yac neḅ lau Israel-ḅga dom. Ma gakôm gêḅ daḅ naḅ so abañi si gêbôm, naḅ dom. Magoc sêkôc aô dôḅ yêc Jerusalem ma sêkêḅ aô gasip gôliḅwaga Rom-ḅga ti iḅ ndê lau siḅ-ḅga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-ḅga dau sêḅsahê aô e sêtap sa bu aô gakôm gêḅ giso daḅ naḅ tôm bu sêndic

aô ndu-ḅga, naḅ dom. Dec ḅac bu sêhu aô siḅ walhô wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-ḅga sêtec, ma sêli awha sa e aneḅ lêḅ daḅ mbasi, dec aô gandac bu Sisa ḅgô aneḅ yom. Tigeḅ aô gakôm tu galic ḅac sac-ḅga dom, me tu bu waḅgôliḅ yom pi ḅac-ḅga dom. ²⁰ Acsalô lec aô kagalêm mac sa amêḅ, bu aḅgô aneḅ yom pi gêḅ hoḅ dinaḅ. Mac alic bu sêso aô dôḅ ḅa sen dindec, magoc aô gakôm gêḅ sac daḅ dom. Gêḅ tigeḅ gakôm, naḅ gakêḅ batañ gêḅ naḅ lau Israel dau sêkêḅ bata.”

²¹ Lau Israel-ḅga dinaḅ sêḅgô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau naḅ sêndôc gameḅ Judia-ḅga naḅ sêto bapia daḅ têḅ yac, naḅ hêganôḅ am dom. Ma asidôwai Israel-ḅga akêḅ gameḅ dinaḅ, naḅ sêtêḅ yac sêmeḅ, naḅ sêsôm yom sac daḅ pi am dom. ²² Magoc yac aḅyalê bu yêc gameḅ hoḅ lau sêpu lêḅ naḅ lau sêkêḅ whiḅ Yisu-ḅga sêḅkuc. Bocdinaḅ yac bu aḅgô am nem gauc ti yom pi lêḅ dau.” ²³ Goc sêkêḅ bêc daḅ bu sêkac sa sêwhiḅ Pol tiyham.

Ma têḅ bêc dau ḅac sêkac sa sêmbo andu naḅ Pol yêc naḅ, ma lau Israel-ḅga hic daêsam sêmeḅ sêwhiḅ, dec ti toḅ atu. Têḅ bêbêc ḅapan e telha Pol sôm yom têḅ ḅac. Iḅ tôc Anôtô ndê gôliḅ ḅahu asê têḅ ḅac. Ma iḅ whê Moses ti lau propet si yom

sa bu kôm ñac sênyalê bu Yisu in Mesaya dau. ²⁴ Lau ñatô sêngô in ndê yom ma sêkêñ whin, magoc ñatô sêkêñ whin dom. ²⁵ Ñac sêsen dau pi in ndê yom, ma bocdinañ Pol sôm ndê yom ñambu-nga têt ñac, ma tiñambu sêlhô têt têt. Ma yom ñambu-nga nañ in sôm têt ñac nañ sôm bocdec bu, “Yom dindéc nañ Nalau Dabuñ sôm têt mac apami, nañ yom ñandô ma hêganôn mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têt lau dindê ndi ma sôm têt ñac, ‘Mac añgô aneñ yom ñapañ, magoc añyalê ñahu dom. Mac alic gêt nañ aö gakôm, nañ ñapañ, tiger mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si dañgasuñ hóc ahuc, ma sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm tandô sêlic, dañgasuñ sêngô, ma sênyalê aö tidôn yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa.” [Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinañ añyalê bu Anötö kêkin ñawaê ñayham pi in ndê lêt nem lau si-nga nañ mac atec, nañ têt lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc sêngô ti sêkóc sa.” [²⁹ In sôm su goc lau Israel-nga sêlhô si, ma sêsen dau pi in ndê yom.]

³⁰ Tiñambu Pol mbo malac

Rom gitôm yala lu. Ma tôm ñasawa dinañ, in gêmli ñamalac dañ ndê andu dañ tu ndöc-nga, ma in kóc lau daêsam sa yêc andu dau, nañ sêmen bu sêndic in kêsi. ³¹ In gêm mêtê pi Anötö ndê gôlin ma kêdôhôn lau pi Pômdau Yisu Kilisi. In kôm gêt dau ti atac pa su, ma lau dañ sêlhac in ahuc dom.

Pol ndê bapia têt lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têt lau sêkên whiŋ-nga naŋ sêndöc malac atu Rom. In to têt ndoc in mbo malac Korin, ma kên têt awhê daŋ ñaé Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kên têt lau malac Rom-nga. Pol tac whiŋ bu ndic lau Rom-nga kêsi, ma in to bapia dindéc muŋ, bu whê mêtê naŋ in gêm, naŋ ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganônŋ lau gameŋ apa-nga, ma in to 2:1-29 hêganônŋ in dau ndê lau Israel-nga. In têt yêc awê bu yac lau hoŋ dakôm sac, ma tu yac neŋ sac-nga, dec yac hoŋ dawêkainŋ seŋ dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasaŋ lêtŋ bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa naŋ bu kên whiŋ gêtŋ atu naŋ Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, naŋ Anötö sam in bu ñamalac gitêtŋ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêtŋ ñambwa dom, magoc in kên Ñalau Dabuŋ têtŋ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naŋ daŋaŋ wambu Anötö, ma dasa neŋ lêtŋ gitêtŋ ti dabuŋ. Bocdinaŋ Pol to yom pi lêtŋ ñayham tu dasa-nga, ma dapiŋ dauŋ dôŋ ma dahu mêtê sac siŋ. Yêc lôcwha

(sapta) 9-11 Pol têt asê bu in ñalôm ñawapac pi in dau ndê lau Israel-nga naŋ sêkên whiŋ dom, ma in tac whiŋ ñandô bu sêkên whiŋ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têt lau Rom-nga

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ngac akiŋ, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aô sa gati in ndê ñaposeŋ, ma kêyalinŋ aô sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê.

² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatiŋ tidônŋ muŋ su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuŋ.

³⁻⁴ Ma yom dau hêganônŋ in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau. In ti ñamalac naŋ sa akên Kiŋ Dawid ndê toŋ. Ma tiŋambu Anötö uŋ in sa akên lau batê-nga ña Ñalau Dabuŋ ndê ñaclai, dec têt asê tiawê bu in Anötö Atu.

⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalinŋ yac sa ma kêmwasiŋ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkiŋ yac bu aŋgalêm lau sa yêc gameŋ hoŋ bu s êkên whiŋ in, ma tu dinaŋ-nga dec daŋga wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têtŋ mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinaŋ.

⁷ Aô gato bapia dindéc têtŋ mac lau Rom-nga hoŋ naŋ Anötö tac whiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuŋ. Mwasinŋ ti yom malô têtŋ mac hoŋ akên Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

8 Gêñ ñamata-nga aõ wasôm têtj mac bu tôm bêc hoñ, aõ gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danje aneñ Anötö tu mac hoñ-nga. Nahu bu yêc gameñ hoñ lau sêñgô mac nem akêñ whiñ ñawaê. ⁹ Ma Anötö nañ aõ gam akiñ ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc iñ Atu ndê ñawaê ñayham asê, nañ kêyalê bu yomandô aõ gauc gêm mac ñapañ, ¹⁰ têtj têtj hoñ nañ gateñ mbec. Näsawa baliñ su, aõ atac whiñ bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aõ gateñ mbec têtj Anötö bu lic aõ neñ gauc dinanñ ñayham, ma lêc gatam su têtj aõ bu watêtj mac waloc. ¹¹ Bu aõ atac whiñ ñandô bu walic mac, tu bu wakêñ Nalau Dabuñ ndê mwasiñ ñatô lom mac bu puc mac dôñ. ¹² Ma têtj ndoc yac dambo dawhiñ dauñ, nañ mac nem akêñ whiñ ma aõ neñ gakêñ whiñ, oc piñ yac hoñ dôñ bu dalhac ñañga.

¹³ O asidôwai, aõ atac whiñ bu mac anyalê bu têtj daêsam aõ gauc gêm bu watêtj mac waloc, magoc gêtj daêsam kalhac aõ ahuc e meñ têtj kwahic dec. Aõ gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelenj dau gêm ñandô su. Boc-dinanñ aõ gauc gêm bu

wakôm gwelenj kainj tigenj wawhiñ mac e gwelenj dau ñandô sa yêc mac-nga whiñ. ¹⁴ Gwelenj dau gic aõ ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nañ lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhiñ. ¹⁵ Tu dinanñ-nga dec aõ neñ ñalôm kac aõ bu wanem mêtê mac lau Rom-nga awhiñ.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aõ mayañ tu Anötö ndê ñawaê ñayham-nga dom. Nahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nañ bu sêkêñ whiñ, nañ si. Iñ gic bata têtj lau Israel-nga muñ, ma têtj lau nañ lau Israel dom, nañ tiñambu. ¹⁷ Nawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, ñahu bu ñawaê dau tôc lêtj nañ Anötö kêñ bu ñamalac sêti lau gitêñ, nañ asê. Lêtj dau lêtj dakêñ whiñ-nga, ma ñalêtj danj mba. Tôm yom nañ propet akwa danj to yêc bocdec bu:

Lau gitêñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whiñ-nga. [*Hab 2:4*]

Ñamalac hoñ sêkôm giso

¹⁸ Anötö nañ ndöc undambê, kwahic dec tôc iñ ndê ñalôm asê têtj yac.* Iñ tac ñandê têtj lau nañ sêpuc dômbwê iñ, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêgwinij yom ñandô

* **1:18** Têtj ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nañ tôc asê bu Anötö tac ñandê tu ñamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hôc ñandê dau ô lau nom-nga su, dec tôc asê bu iñ tac whiñ lau nom-nga hoñ ma tec bu danj ñinga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

dôñ. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-nga sênjalê yom ñandô pi Anötö, bu gên nañ in kôm, nañ whê in sa tiawê têtñ ñac su. ²⁰ Lau dañ sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigen têtñ ndoc in kêtñ undambê ti nom e meñ têtñ kwahic dec, nañ sêlic gêtñ hoñ nañ in kêtñ. Ma gêtñ dau whê in ndê ñahu sa ma tôc in ndê ñaclai atu nañ yêc titêm-titêm, nañ asê tiawê. Tu dinañ-nga dec ñamalac dañ oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu in gêm gauc Anötö. ²¹ Lau nom-nga sênjalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti ñac si Anötö, ma sem danje in tu gêtñ dañ-nga dom. Ñac sêhê gauc pi yom ñambwa-ñambwa daêsam e ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc. ²² Ñac sêtoc dau sa bu ñac lau ti gauc, magoc ñac lau gauc mbasi. ²³ Ñac sêtoc bu sênem akiñ Anötö nañ mbo titêm-titêm, magoc sem akiñ gêtñ nañ gic waê bu ñinga. Ñac sêhu Anötö ti ndê ñawasi atu siñ, ma sem akiñ gwam nañ ñac dau sêmasañ sem ñamalac anğô, mbac anğô, bôc anğô, ma mboc anğô.

²⁴ Tu dinañ-nga dec Anötö hu ñac siñ bu sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga tôm si atac whiñ. Ma sêkôm mêtê ñadômbwi pi dau ñamlic gitôm gêtñ ñambwa-nga. ²⁵ Ñac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ñandô, ma yom tasan gêm ñac si ñalôm ahuc. Ñac sêtoc bu sênem

akiñ Anötö nañ kêtñ gêtñ hoñ, ma sêhu in siñ ma sem akiñ gêtñ nañ in kêtñ. Magoc in gêtñ hoñ ñadau, ma ñayham bu yac tampiñ in tôm bêc hoñ. Yomandô!

²⁶ Tu ñamalac si giso-nga, dec Anötö hu ñac siñ bu sêkôm gêtñ mayañ-nga tôm ñac si ñalôm ñagalac kêgili ñac. Ñac si lauwê sêhu lauwê ti ñgac si lêtñ solop sêmbo sêwhiñ dauñ-nga siñ, ma sêsa lêtñ so. ²⁷ Ma ñalêtñ tigen laungac sêhu lauwê ti ñgac si lêtñ solop siñ ma mêtê atac ñagalac pi dandi-nga gêm ñac ahuc sambuc. Laungac sêkôm mêtê mayañ-nga sêwhiñ laungac, ma tu dinañ-nga sêtap ñagêyô nañ gic mêtê sac kaiñ dinañ ñawaê, nañ sa yêc dau si ñamlic.

²⁸ Ñamalac sêlic ñayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinañ-nga in hu ñac siñ e ñac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nañ gic ñamalac ñawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm ñac si ñalôm ahuc. Ñac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayañ-nga, ñac tagatu gêtñ, ñac sêlic lau ñatô sac, sic ñamalac ndu, sênjalôm lau, sêkôm gêtñ daêsam bu sêtim lau ma sênsau ñac, ma sêsec lau. ³⁰ Ñac sênğôliñ yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ñatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêtñ sac ñapan, ma ñac dangapêc ñawahô têtñ dinda ti dambai.

³¹ Nac lau gauc mbasi-nga, ma yom bocke nanj sêsôm, nanj sêkôm nandô sa dom. Nac lau nalôm nadandi-nga nanj atac tec lau ma tawalô nac dom. ³² Lau sac dau sênjalê bu Anötö sôm tidôn su bu lau nanj sêkôm mêtê sac kainj bocdinañ, oc sêmbac ndu. Tigenj nac sêkôm sac sêsinj su enj. Ma gênj danj whinj bocdec bu, lau natô nanj sêkôm mêtê sac tôm nac dau sêkôm, nanj sêlic nac nayham.

2

Anötö ndê lênj êmatôc lau-nga

¹⁻³ Yac tanyalê bu tênj ndoc Anötö êmatôc lau nanj sêkôm sac kainj dinañ, dec inj oc êmatôc nac ênkuc yom nandô pi nac. Bocdinañ dec am asa nanj kêngôlinj yom pi lau natô, ma sam nac bu lau sêkôm sac-nga, nanj êmyalê bu am kêngôlinj yom pi daôm whinj, bu am namalac kôm sac-nga whinj. Ma am oc tôm dom bu êmasañ yom tênj Anötö tu daôm nem sac-nga ma lhö su inj ndê matôc. ⁴ Am ngô su nanj! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê nalôm dôñ ma kêmatôc yac nagahô dom. Am gêlic inj ndê lênj dinañ bu gênj nambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gênj dinañ tu bu kênj nasawa tênj yac bu danem dauñ kwi-nga, a? ⁵ Magoc am nem nalôm nadandi ma am tec

bu nem daôm kwi. Tu dinañ-nga am daôm gic Anötö ndê atac nandê sa tu daôm-nga, ma oc yêc tôm béc nambu-nga nanj Anötö dau oc tôc inj ndê matôc gitênj ma inj ndê atac nandê asê. ⁶ Tênj béc dinañ, inj oc kênj nagêyô tênj lau honj ênkuc nac tigenj-tigenj si mêtê. ⁷ Lau nanj sêsap mêtê nayham dôñ napanj ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasinj sêndöc tali napanj-nga ma nawasi ti waê atu sa, nanj Anötö oc kênj nac sêndöc tali napanj. ⁸ Magoc lau nanj sêkôm gênj honj tu sêpo dau sa-nga, ma sêtec yom nandô ma sêsap mêtê sac dôñ, nanj oc sêtap Anötö ndê atac nandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau honj nanj sêkôm mêtê sac, nanj oc sêtap nawapac ti nasac sa. Tigenj lau nanj sêkôm mêtê nayham, nanj oc sêtap nawasi ti waê nayham ma yom malô sa. Oc nandô sa pi lau Israel-nga sêmunj, goc lau nanj lau Israel dom, nanj sênkuc. ¹¹ Bu tênj ndoc Anötö oc ênsahê lau pi nac si mêtê, nanj inj oc toc lau toñ danj sa hôc gêlêc lau toñ danj dom. ¹² Bu lau honj nanj sêkôm sac, nanj oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nanj lau Israel-nga dom, nanj sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nanj oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, nac dau si giso oc tinj nac su. Ma lau Israel-nga nanj sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê

sac, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êŋkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ŋamalac daŋ bu ŋamalac gitêŋ tu iŋ ŋgô yomsu-ŋga ŋambwa lec dom. Tigeŋ ŋamalac naŋ sôc yomsu dau ŋapu ma daŋga wambu ŋapep eŋ, naŋ Anötö oc sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ.*

¹⁴ Magoc lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, naŋ ŋalêŋ bocke? Ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham naŋ tôm yomsu whê sa, dec tôle asê bu ŋac dau si yomsu yêc bocdinaŋ. ¹⁵ Ma tôle asê bu lêŋ gitêŋ tôm yomsu whê sa têŋ yac, naŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma ŋac dau sêtôm bu sêŋsahê si lêŋ ma sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, mêtê bocke naŋ sêkôm solop, ma mêtê bocke naŋ sêkôm so. ¹⁶ Yom hoŋ dindêc ŋahu oc tiawê têŋ bêc naŋ Anötö oc kêŋ Yisu Kilisi êŋsahê lau hoŋ, êŋkuc ŋac si yom naŋ yêc siŋ dau yêc ŋac si ŋalôm. Ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê, naŋ whê gêŋ hoŋ dinaŋ sa.

Lau Israel-ŋga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau naŋ ambo gameŋ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-ŋga, aŋgô su naŋ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-ŋga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau,

a? ¹⁸ Bocke? Mac aŋyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ŋatô tu mac aŋyalê yomsu-ŋga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ŋandô, dec tac whiŋ bu andôhônŋ lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau naŋ tandô pec, me alic daôm gitôm ya ŋawê bu pô lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, a? ²¹ Mac andôhônŋ lau ŋatô, ma bocke dec andôhônŋ daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kaŋ gêŋ dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm têŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têm ŋatô mac asôle lôm naŋ lau sem akiŋ gwam sêmbo, ma am kaŋ gêŋ, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-ŋga, magoc têŋ ndoc mac aŋgili yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:

Lau gameŋ apa-ŋga sêpu Anötö ndê ŋaê tu mac nem lêŋ sac-ŋga. [Ais 52:5]

²⁵ Am ŋgac naŋ sêsê am nem ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si t̄pwac, naŋ ŋgô. Am bu daŋam wambu yomsu hoŋ, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc am bu êmgili yomsu, dec

* **2:13** Tiŋambu Pol tôle asê tiawê bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ timala e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ - alic Rom 3:20, 23.

gêñ nanj sêkôm têtj am, oc nditôm gêñ nambwa. Yêc Anötö anjô-nga am oc tôm ngac †gameñ apa-nga nanj sêsê inj namlic natô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê ñac si namlic natô su dom, magoc sêkôm mêtê ñayham tôm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic ñac gitôm lau nanj sêsê ñac si namlic natô su. ²⁷ Ma ngac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gêñ nanj kêkuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Nahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê namlic-nga, magoc am ngac êngili yomsu-nga.

²⁸ Lau si nahu sêti lau Israel-nga ñandô sip gêñ namlic-nga dom. Ma pwac sêsê namlic-nga nanj nahu andô hêganôñ gêñ nanj sêkôm têtj namlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasañ si ñalôm ñapep yêc Anötö anjô-nga, nanj sêti lau Israel-nga ñandô. Ma pwac sêsê namlic-nga ña-ñahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm ñandô sa. Magoc gwelenj nanj Nalau kôm mbo ñamalac si ñalôm, nanj kôm pwac dau ña-ñahu andô ñandô sa. Ñamalac kainj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-nga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem ñandô ñayham

¹ Bocdinañ lau Israel-nga sêtap mwasinj bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nanj hóc gêlêc lau natô si mwasinj su? Ma ñac si pwac sêsê namlic natô su-nga oc nem ñac sa ñalêñ bocke? ² Anjô! Lau Israel-nga sêtap mwasinj tidau-tidau sa. Gêñ ñamata-nga ñac lau dau dinanj Anötö kêtj inj ndê yom sip ñac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga natô bu sêkêñ whinj Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu ñac si sêkêñ whinj dom-nga, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj sinj, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu ñamalac hoñ sêti lau sêñsau tasanj-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu senj yom danj nanj inj kêmatinj tidônj, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom hoñ nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom ñandô enj.

Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau natô gauc gêm gauc nambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêtj sac-nga tóc Anötö ndê lêtj gitêtj asê yêc awê, dec tu sake-nga inj atac ñandê têtj yac? Inj bu kêtj ñagêyô têtj yac, dec oc solop dom.”

⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga ñalêñ nde? ⁷ Ma lau natô sêsôm, “Aneñ yom tasanj tóc Anötö ndê yom ñandô asê tiawê e

lau sêhoc in ndê waê asê napan. Bocdinaŋ tu sake-nga in gêlic aô gitôm ngac sac daŋ ma kic aneŋ yom bu watap matôc sa?" ⁸ Oyaê, aŋgô su naŋ! Yom bu bocdinaŋ, dec gitôm bu dasôm, "Yac dakôm sac tu bu sac nem nandô nayaham-nga." Magoc bocdinaŋ dom. Lau natô sênsau ma sêngôlin yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom nalhô dinaŋ sa yac whasun. Oc sêtap nagêyô sac sa tu nac si yom tasan dinaŋ-nga.

Namalac gitêŋ daŋ mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lêŋ naŋ asa ambo Anötö aŋgô-nga, naŋ hóc gêlêc lau natô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hoŋ sêmbo sac na-naclai napu. ¹⁰ Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Namalac gitêŋ daŋ mbo dom andô. ¹¹ Ma namalac daŋ kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in ndê gêŋ-nga lec dom. ¹² Lau hoŋ sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêŋ napopoc-nga. Namalac gitêŋ daŋ mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Nac si whasun sac sambuc, gitôm gêŋ batê naŋ sêŋsuhun si dom, ma nasu pôm gameŋ kwi. Ma nac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom naŋ sa nac tôkwa, naŋ gitôm

mboc namalic sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Nac sêpucbo lau nawahô, ma yom namakic gêm nac si whasun ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Nac lau hôp-hôp tu sêkêc dac siŋ-nga.

¹⁶ Ma gameŋ bocke naŋ sêmbo, naŋ sêkôm tisac ma sêkêŋ nawapac têt lau. ¹⁷ Nac sênyalê lêŋ yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma nac sêtöc Anötö daŋ dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu hoŋ hêganôn lau naŋ sêmbo yomsu dau napu. Tu dinaŋ-nga lau hoŋ si yom mba, ma nac hoŋ sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. ²⁰ B occhinaŋ namalac daŋ mbo dom, naŋ tôm bu êmasaŋ yomsu sambob napep e Anötö lic in bu namalac gitêŋ. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neŋ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whin-nga

²¹ Kwahic dec Anötö tôc lêŋ dati lau gitêŋ-nga asê, naŋ nahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêŋ dau mun su. ²² Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whin Yisu Kilisi, naŋ sêtap lêŋ dau sa su, ma Anötö gêlic nac bu lau gitêŋ. Lêŋ tigeŋ dinaŋ gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. ²³ Nahu bu yac hoŋ yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neŋ sac-nga,

dec gitôm dom bu datiga-
suc Anötö ti in ndê ñawasi
atu. ²⁴ Magoc yac hoñ datôm
bu dati lau gitên tu gwelen
nañ Yisu Kilisi kôm tu nem
yac si-nga. Anötö kêmasañ
lên dinañ bu êmwasiñ yac
ñambwa eñ. ²⁵ In kên Yisu
gitôm da bu hôc ñandê ô yac
neñ sac ñagêyô, ma dakên
whiñ bu dac nañ in kêc siñ,
nañ hê wamba yac su tên
Anötö. Ñalên dinañ in tôc
asê bu in Anötö gitên. Bu in
gêlic sac gitôm gên ñambwa
dom, magoc lau nañ sêkôm
sac muñ-nga, nañ in hê ñac
si yom dôñ. Ma in kôc ndê
ñalôm dôñ ²⁶ e in kên lau
hoñ si sac ñagêyô pi Yisu.
Bocdinañ kwahic dec Anötö
tôc asê bu in dau in gitên,
ma in kêmasañ lên bu sam
lau nañ sêkên whiñ Yisu,
nañ bu lau gitên.

²⁷ Bocdinañ ñamalac dañ
gitôm dom bu toc dau
sa. Ñahu bu Anötö oc lic
ñamalac dañ bu ñamalac
gitên tu lên yomsu-nga dom,
magoc tu lên dakên whiñ
Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nañ yac
ahoc asê, nañ sôm bu yac
dati lau gitên tu yac neñ
dakên whiñ-nga, ma tu yac
neñ sakiñ tañkuc yomsu-
nga dom. ²⁹ Bocke? Anötö
in lau Israel-nga tawasê si
Anötö, me? Mba! In lau
Israel-nga si Anötö, ma lau
gameñ apa-nga si Anötö
bocdinañ. ³⁰ Bu Anötö tigen
dê mbo, nañ sam lau hoñ
nañ sêkên whiñ Yisu bu lau
gitên, lau nañ sênkuc pwac

sêsê ñamlic ñatô-nga, ma
lau nañ sênkuc pwac dau
dom bocdinañ. ³¹ Magoc
mac gauc gêm bocke? Yac
asôm yom pi lên dakên
whiñ-nga tu bu aseñ Moses
ndê yomsu su-nga, me? Aô
wasôm tên mac, mba andô!
Yac apuc yomsu dau dôñ.

4

*Abraham kên whiñ Anötö
dec ti ñgac gitên*

¹ Gauc nem abañ Abraham
ndê lên, oc whê gên sake
sa tên yac? ² Anötö sam
Abraham bu ñgac gitên tu
gên nañ in dau kôm-nga, a?
Bu bocdinañ, dec oc tôm bu
Abraham toc dau sa. Magoc
Anötö gêlic in ñalên bocdi-
nañ dom. ³ Bu sêto yom yêc,
nañ sôm bocdec bu:

Abraham kên whiñ Anötö,
ma tu dinañ-nga Anötö
gêlic in bu ñgac gitên.
[Gen 15:6]

⁴ Ñgac nañ kôm gwelen
nañ kôc in ndê ñaôli sa tôm
mwasiñ ñambwa dom. In
tap ñaôli dau sa tu in kôm
gwelen-nga. ⁵ Magoc asa
nañ bu kên whiñ Anötö,
dec Anötö oc êmwasiñ
in ñambwa ma lic in bu
ñamalac gitên. In tap
mwasiñ dau sa tu in kôm
gwelen dañ-nga dom, magoc
tap sa ñambwa tu in ndê
kên whiñ-nga. Anötö dau
kêmasañ lên bu lau sac sêti
lau gitên.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom
kaiñ tigen pi ñamalac nañ
Anötö kêmwasiñ ma sam

in bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelen nañ in kôm-ña dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kaiñ dinañ ndê ñahu atac ñayham-ña sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. [BW 32:1-2]

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-ña nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-ña, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom, nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu in ndê kên whiñ-ña. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic in bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam in bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têñ têm sêsê Abraham su dom, nañ in kên whiñ, dec Anötö sam in bu ñgac gitêñ. Ma tiñambu Anötö kêmatiñ pwac sêsê ñamlic-ña têt in, gitôm dôhôn ðañ, bu puc yom pi in ti ñgac gitêñ tu kên whiñ-ña, nañ dôñ. Bocdinañ Abraham in ti lau gameñ apa-ña nañ sêsê ñac dom magoc sêkên whiñ, nañ hoñ si damba. Ma tôm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalên tigen

Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ. ¹² Ma lau Israel-ña nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-ña, nañ bu sêkên whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêt kên whiñ-ña, nañ in kêkuc têt têm sêsê in su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têt in ti in ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkaiñ nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêt sêkên whiñ-ña nañ kôm ñac sêti lau gitêñ yêc Anötö anğô-ña, ma tu sêñkuc yomsu-ña dom. ¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasiñ sa tu sêñkuc yomsu-ña, dec lêt dakên whiñ-ña gitôm gêt ñambwa, ma mwasiñ nañ Anötö gic bata bu kên têt Abraham, nañ gitôm gêt ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Ñahu bu lau hoñ nañ sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nañ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-ña mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nañ sêkên whiñ, nañ sêtap yom nañ Anötö gic bata têt Abraham, nañ ña-ñandô sa gitôm mwasiñ ñambwa. Ma Anötö puc yom nañ in gic bata têt Abraham ndê lau wakuc, nañ dôñ. In puc dôñ têt lau Israel-ña nañ sêkôc in ndê yomsu sa, nañ tawasê dom, magoc puc dôñ têt lau nañ sêñkuc Abraham ndê lêt

kêñ whiñ-nga sêwhiñ. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷Tôm yom nañ Anötö sôm têtñ Abraham, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau toñ daêsam si damba. [*Gen 17:5*]

Bocdinañ Abraham nañ kêñ whiñ Anötö, nañ ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö aᅅgô-nga.

Ma Anötö, iñ Anötö nañ ndê ñaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ña awha goc gêtñ nañ yêc dom, nañ meñ hóc asê. ¹⁸Abraham takwê gêtñ nañ lau hoñ gauc gêm bu tôm dom bu oc ñandô sa. Ma Anötö tôc tata hoñ têtñ Abraham goc sôm têtñ iñ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. [*Gen 15:5*]

Abraham kêñ whiñ Anötö, dec kôm iñ ti lau toñ daêsam si damba. ¹⁹Abraham kêyalê bu iñ ndê yala ti 100 su, ma iñ ndê licwalô pacndê su. Ma iñ kêyalê bu Sara ndê têtñ kóc balêkoc-nga pacndê. Tigen iñ kóc iñ ndê kêñ whiñ dôtñ ñaᅅga, ²⁰ma atac lu-lu dom pi gêtñ nañ Anötö gic bata têtñ iñ. Iñ kêñ whiñ ñaᅅga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹Iñ kêyalê tidôtñ bu Anötö ndê ñaclai yêc bu kôm gêtñ nañ iñ gic bata, nañ ñandô sa. ²²⁻²³Tu dinañ-nga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iñ bu ñac gitêtñ. [*Gen 15:6*]

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-nga dom. ²⁴Sêto

tu yac lau nañ dakêtñ whiñ Anötö nañ uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-nga. Tu yac neñ dakêtñ whiñ-nga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêtñ bocdinañ. ²⁵Anötö kêñ Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-nga, ma uñ iñ sa tiyham dec kêmasañ lêtñ bu dati lau gitêtñ.

5

Dati lau gitêtñ ña-ñandô

¹Bocdinañ, tu yac neñ dakêtñ whiñ-nga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêtñ. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anötö aᅅgô-nga ti atac pa su eñ.

²Yisu gêlêc gatam su têtñ yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñalôm, tu yac neñ dakêtñ whiñ-nga. Yac datap mwasiñ dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ñayham tu gêtñ nañ dakêtñ batañ dambo, nañ bu oc datap Anötö ndê ñawasi sa. ³Ma gêtñ dan tiyham. Ñawapac bocke nañ dahóc tu dakêtñ whiñ Yisu-nga, nañ dahóc ti atac ñayham bocdinañ. Bu yac tanjalê bu gêtñ wapac nañ pi yac, nañ gêm yac sa bu dalhac ñaᅅga.

⁴Ma yac bu dati lau dalhac ñaᅅga-nga, dec tôc asê bu yac lau nañ datôm bu dahóc gêlêc saê. Ma tu yac dahóc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôtñ bu dakêtñ batañ gêtñ nañ Anötö gic bata. ⁵Ma yac neñ dakêtñ batañ oc ñandô mbasi dom, ma bocdinañ yac oc mayañ dauñ dom. Bu yac

tanjalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga su, tu Nalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ŋga

⁶ Têŋ têm yac tanjalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauŋ sa-ŋga, naŋ Anötö kêkiŋ Yisu bu mbac ndu tu yac-ŋga, tôm têm naŋ iŋ dau kêyaliŋ sa su. ⁷ Lau daŋ oc sêmbac ndu tu ŋamalac gitêŋ daŋ-ŋga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ŋamalac daŋ oc tôm bu puc dau dôŋ ma mbac ndu tu ŋamalac ŋayham daŋ-ŋga, me mba? ⁸ Tigeŋ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö tôc iŋ ndê atac whiŋ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dati lau gitêŋ tu dac naŋ iŋ kêc siŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ yac tanjalê tidôŋ bu Yisu oc nem yac sa, têtŋ ndoc Anötö êŋsahê lau hoŋ-ŋga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ŋandê sa dom. ¹⁰ Muŋ-ŋga yac neŋ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ŋacyo, magoc iŋ hê wamba yac ŋa iŋ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec iŋ hê wamba yac su, ma iŋ ndê Atu mbo tali tiyham, dec tanjalê bu yomandô, iŋ oc nem yac si têtŋ bêc ŋambu-ŋga. ¹¹ Ma gêtŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têtŋ Anötö-ŋga, dec yac dambo ti atac

ŋayham atu, tu dati Anötö ndê lau-ŋga.

Adam ti dambac ndu ŋahu, ma Yisu ti dandôc tanli ŋahu

¹² Sac hôc asê nom tu ŋamalac tigeŋ-ŋga. Ma lêtŋ dambac ndu-ŋga hôc asê nom tu sac-ŋga. Lau nom-ŋga hoŋ sêkôm sac, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muŋ su, ma tiŋambu Anötö kêŋ iŋ ndê yomsu têtŋ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ŋalêŋ mba bu Anötö hê lau si yom dôŋ tu sêŋgili yomsu-ŋga. ¹⁴ Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têtŋ têm naŋ Anötö kêŋ yomsu têtŋ Moses, naŋ sêŋgili Moses ndê yomsu dau ŋadaŋ dom. Magoc Anötö gic yomsu ŋgac ŋamata-ŋga Adam, ma iŋ kêgili yomsu dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ŋgac ŋamata-ŋga Adam iŋ tôm dôhônŋ naŋ danem dôhônŋ whiŋ ŋgac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ŋgac tigeŋ ndê sac-ŋga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têtŋ lau tu ŋgac tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêtŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ŋgac tigeŋ ndê sac. Bu ŋgac tigeŋ ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau

sac daêsam sêti lau gitên tu Anötö ndê mwasin-nga. ¹⁷ Tu ngac tigen ndê sac-nga, dec ñaclai dambac ndu-nga gêm gôlin lau nom-nga hoñ. Magoc tu ngac tigen Yisu Kilisi-nga, lau nañ sêtap Anötö ndê mwasin sêti lau gitên-nga sa, nañ oc sêmbo tali ma sênem gôlin sêwhin in têtêm ñambu-nga.

¹⁸ Bocdinañ, lau hoñ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinañ-nga. Magoc lau hoñ nañ sêkên whin, nañ sêti lau gitên ma sêtap mwasin dandôc tanli-nga sa, tu gwelen gitên tigen nañ Yisu Kilisi kôm-nga. ¹⁹ Bu ngac tigen dangapêc têtêm Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-nga. Magoc ngac tigen danğa wambu Anötö, dec kêmasañ lêt bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitên.

²⁰ Lau hoñ sêwêkain Adam ndê sac ñagêyô, magoc Anötö kên ndê yomsu têtêm lau tu bu sênyalê si sac-nga. Magoc têtêm ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, nañ Anötö ndê mwasin suc sac kwi-nga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su. ²¹ Têtêm ñamata-nga sac gêm gôlin lau hoñ ma tu dinañ-nga ñac sêmbac ndu. Ma ñalêt tigen kwahic dec Anötö ndê mwasin gêm gôlin lau nañ sêkên whin ma sêti lau gitên, ma kên ñac sêndôc tali ñapañ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

6

Dapuc dômwên sac tu Kilisi-nga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapañ bu Anötö ndê mwasin suc sac kwi-nga êñsôwec tiatu ñapañ, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac sin su, gitôm lau batê nañ sêhu gêt nom-nga sin. ³ Anğô. Busanğ u nañ piñ yac dôn tam damin Yisu Kilisi, nañ piñ yac dôn tam damin in ndê mbac ndu whin. Mac anyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac anyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêñsuhun in. Ma busanğ u nañ yac dalin su, nañ gitôm Anötö kêsuhun yac dawhin Yisu Kilisi. Ma tu dinañ-nga tôm Damañ uñ Yisu sa akên lau batê-nga ña in ndê ñaclai ti ñawasi atu, dec kwahic dec in gêlic yac gitôm lau nañ sêtisa tiyham, ma bocdinañ tansêlêt ti dasa neñ lêt tiwakuc.

⁵ Busanğ u nañ dalin, nañ piñ yac dôn tam damin Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhin in. Ma piñ yac dôn tam damin in ndê tisa akên lau batê-nga bocdinañ. ⁶ Tu dinañ-nga dec anyalê ñapep bu yac neñ ñalôm akwa sac-nga, nañ Anötö gic pi a gicso dau whin Yisu, tu bu ñalôm akwa nem gôlin yac dom, ma dambo datôm lau akin mêtê sac-nga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhin Kilisi su, ma asa nañ

mbac ndu su, naŋ Anötö kégapwêc iŋ su yêc sac ŋa-naclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiŋ Kilisi, ma bocdinaŋ yac dakêŋ whiŋ bu yac oc dambo taŋli dawhiŋ iŋ. ⁹ Ŋahu bu yac taŋyalê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga tòm dom bu iŋ mbac ndu tiyham. Ŋaclai dambac ndu-ŋga oc êŋgwiniŋ iŋ tiyham dom. ¹⁰ Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ ndê mbac ndu tigenŋ dinaŋ gêmlihi lau hoŋ si sac ŋatôp. Ma kwahic dec iŋ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ŋga.

¹¹ Ŋalêŋ tigenŋ akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ŋga. ¹² Sac tac whiŋ bu ti nem ŋadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ŋapaŋ. Bocdinaŋ ayob daôm bu sac nem gôliŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ daŋ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ŋamlic ŋagêŋ hoŋ bu sênem akiŋ sac dom. Magoc akêŋ daôm sambuc têŋ Anötö, atôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga ma sêmbo tali. Ma akêŋ nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma akôm mêtê gitêŋ eŋ. ¹⁴ Bu iŋ solop dom bu sac ti ŋadau mac tiyham. Ŋahu bu mac ambo yomsu ŋapu tòm muŋ-

ŋga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ŋapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu. Bocdinaŋ yac oc dakôm sac ŋapaŋ, a? Aô wasôm têŋ mac, mba andô! ¹⁶ Anŋô su naŋ. Gêŋ bocke naŋ mac asôc ŋapu, naŋ ti nem ŋadau. Sac bu ti nem ŋadau, dec mac oc awêkainŋ seŋ ambac ndu-ŋga. Magoc mac bu akêŋ Anötö ti nem ŋadau ma daŋam wambu iŋ, dec mac oc ati lau gitêŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muŋ-ŋga mac ati mêtê sac ndê lau akiŋ ŋambwa. Magoc danem daŋge Anötö bu kwahic dec mac akêŋ nem ŋalôm sambuc bu daŋam wambu yom naŋ yac andôhôn mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kégapwêc mac su yêc sac ŋa-ŋaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêŋ gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê bu daŋga wambu si ŋadaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ wakuc dom, dec aô gam dôhôn pi lau akiŋ ŋambwa ti ŋadaui nom-ŋga si lêŋ, bu wawhê sa yêc awê têŋ mac. Muŋ-ŋga mac akêŋ nem amam ti gahim ma mac nem gêŋ hoŋ tu sênem akiŋ mêtê sac ma mêtê ŋadômbwi-ŋga. Magoc kwahic dec

akêṅ nem gêṅ hoṅ bu ati lau akiṅ naṅ sêsa lêṅ gitêṅ eṅ, e ati lau dabuṅ. ²⁰ Têṅ ndoc mac ambo atôm lau akiṅ mêtê sac-ṅga, naṅ mac ac ahê lêṅ gitêṅ gacgeṅ. ²¹ Muṅ-ṅga lê mac atap ṅandô ṅayham bocke sa tu lêṅ naṅ kwahic dec kêṅ maya mac naṅ-ṅga? Lêṅ sac-ṅga dau naṅ ṅa-ṅandô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiṅ. Ma sakiṅ wakuc dindéc ṅa-ṅandô, naṅ mac ati lau dabuṅ ma oc andöc tamli ṅapaṅ. ²³ Bu ṅaôli naṅ gic waê lau naṅ sêsa lêṅ sac-ṅga, naṅ sêmbac ndu. Magoc mwasinṅ naṅ Anötö bu kêṅ ṅambwa têtṅ yac lau naṅ dakêṅ whiṅ, naṅ dandöc taṅli ṅapaṅ, tu yac neṅ Pômdau Yisu Kilisi-ṅga.

7

Pol whê yomsu, ma ṅalau Dabuṅ si gôliṅ sa

¹ O asidôwai, mac lau naṅ aṅyalê yomsu tidôṅ. Mac aṅyalê su bu yomsu hêganôṅ lau têtṅ ndoc sêmbô tali eṅ. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ṅgac sênem dau-ṅga. Awhê daṅ bu nem ṅgac sa su, naṅ goc yomsu dau sô inḷu nakweṅ dôṅ, tôm têm nakweṅ mbo tali. Magoc inḷu nakweṅ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliṅ ṅapu tiyham dom. ³ Inḷu bu nem ṅgac wakuc têtṅ têm nakweṅ

mbo tali dôṅ mbo, naṅ dasam inḷu bu awhê kôm mockaiṅ-ṅga. Magoc inḷu nakweṅ bu mbac ndu, goc yomsu sô inḷu dôṅ-ṅga pac-ndê, ma inḷu bu nem ṅgac wakuc, goc dasam inḷu bu awhê mockaiṅ-ṅga dom.

⁴ Ma ṅalêṅ tigeṅ aneṅ asidôwai, tu Anötö piṅ mac dôṅ am damiṅ Kilisi-ṅga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôliṅ ṅapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ṅadau wakuc sa, naṅ Anötö uṅ inḷu sa akêṅ lau batê-ṅga. Tu dinaṅ-ṅga dec yac danem ṅandô ṅayham tu Anötö-ṅga dandic ṅawaê. ⁵ Bu têtṅ ndoc yac dakêṅ whiṅ su dom, naṅ yac neṅ ṅalôm akwa gêm gôliṅ yac. Ma mêtê sac naṅ yomsu sôm bu dakôm dom, naṅ ṅalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ṅa-ṅandô naṅ dawêkaiṅ seṅ dambac ndu-ṅga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêṅ naṅ sô yac dôṅ, naṅ siṅ. Kilisi kêgapwêc yac su yêc yomsu akwa naṅ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiṅ Anötö ma taṅkuc lêṅ wakuc naṅ ṅalau Dabuṅ têtṅ têtṅ yac.

Moses ndê yomsu têtṅ sac asê tiawê

⁷ Bocdinaṅ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu inḷu gêṅ sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc waṅyalê mêtê sac ṅalêṅ nde? Yomsu daṅ sôm bu,

“Tamgatu gêñ dom.” Ma tu dinan-nga dec aö kayalê bu mêtê tanjatu gêñ-nga in mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsälê lêñ bu êñgilí aneñ ñalôm e tanjatu gêñ ñapan, ma yomsu ñayao tôc lêñ dau têñ sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aö kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têñ ndoc aö kadôhôn yomsu, nañ sac ña-ñaclai tisa ti ñannga e aö kayalê bu gawêkain señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu hoñ nañ Anötö kên tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-nga, nañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Ñahu bu yomsu dau kên ñasawa têñ sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau in sac, a? Mba! Ñagôlin hoñ nañ Moses to, nañ gêñ dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu hoñ, nañ gêñ dabuñ, ma gitêñ, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêñ ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkain señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac in gêñ sac sambuc.

Ñalôm akwa ndê lêñ so Ñalau Dabuñ ndê lêñ

¹⁴ Yac tanjalê bu Anötö ndê yomsu in Ñalau Dabuñ ndê gêñ. Magoc aneñ ñalôm akwa kêkuc Ñalau ndê lêñ dom, dec aö gati ngac akiñ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêñ nañ aö gakôm, nañ kayalê dom. Mêtê nañ aö tac whiñ bu wakôm, nañ gakôm dom. Magoc mêtê nañ aö atac tec, nañ gakôm ñapan. ¹⁶ Mêtê sac nañ gakôm, nañ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ atac tec mêtê sac nañ gakôm-nga, dec galic bu yomsu in solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêñ dau. ¹⁸ Aö kayalê bu gêñ ñayham dan yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whiñ bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gakôm dom. ¹⁹ Bu aö gakôm mêtê nañ aö atac whiñ bu wakôm, nañ dom, magoc mêtê nañ aö atac tec bu wakôm, nañ dec aö gakôm ñapan. ²⁰ Ma tu gakôm gêñ nañ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlin bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêtî aö ahuc ñapan. ²² Bu yêc aneñ gatuñ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêñ atac whiñ-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlin dau-nga dan gêm

gôlin̄ yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aõ aman̄ ti gahiñ ma aneñ gêñ hoñ bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlin̄ sac-nga dau gic siñ têtñ ñagôlin̄ ñayham nañ aõ gauc gêm bu wakôm, ma kêtwin̄ aõ dôn̄ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aõ wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akiñ nañ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akiñ ñagôlin̄ sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êngaho aõ ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nañ wêkain̄ señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêtgaho aõ su, ma tu dinañ-nga dec wanem dan̄ge in̄ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tan̄li tu Ñalau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nañ Anötö piñ yac dôn̄ tam damiñ Yisu Kilisi, nañ kwahic dec tanyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Ñahu bu Ñalau gêm gôlin̄ yac, ma kêtñ yac dambo tan̄li tu Yisu Kilisi-nga, ma kêtgapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nañ muñ-nga gêm gôlin̄ yac. ³ Tu yac neñ ñalôm akwa-nga, dec gitôm dom bu tan̄kuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinañ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêtñ. Magoc Anötö kêtmasañ lêtñ bu kôm yac dati lau gitêtñ

bocdec bu. In̄ kêtin̄ in̄ ndê Atu tigen̄ meñ mbo nom ti ñamalac tôm lau sac nom-nga. Ma kêtñ in̄ ti da tu yac neñ sac-nga. Ñalêtñ dinañ Anötö kêtñ ñamalac hoñ si sac ñagêyô pi ndê Atu ma kêtmatôc in̄ gitôm ñamalac sac dan̄. ⁴ In̄ kôm gêtñ dau, tu bu yac dasa neñ lêtñ tan̄kuc ñalôm akwa dom, magoc dasa neñ lêtñ tôm Ñalau Dabuñ gêm gôlin̄ yac, dec dakôm mêtê gitêtñ eñ, tôm yomsu têt têtñ yac.

⁵ Lau nañ sêsa si lêtñ sêtñkuc ñalôm akwa, nañ gauc gêm mêtê nañ ñalôm akwa kôm, nañ ñapañ. Magoc lau nañ sêsa si lêtñ tôm Ñalau Dabuñ gêm gôlin̄ ñac, nañ gauc gêm mêtê nañ Ñalau tac whiñ bu sêkôm, nañ ñapañ. ⁶ Ñamalac nañ ndê gauc sap mêtê ñalôm akwa-nga dôn̄ ñapañ, nañ gacgen̄ mbo señ mbac ndu-nga. Magoc asa nañ ndê gauc sap mêtê nañ Ñalau Dabuñ tac whiñ, nañ dôn̄ ñapañ, nañ mbo señ ndöc tali-nga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ñalôm akwa-nga, in̄ êlêmê kêtñ kisa têtñ Anötö, ñahu bu in̄ sôc Anötö ndê yomsu ñapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ñapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau nañ si ñalôm akwa gêm gôlin̄ ñac, nañ oc tôm dom bu Anötö lic ñac ñayham.

⁹ Magoc ñalôm akwa gêm gôlin̄ mac dom, Anötö ndê Ñalau mbo mac nem ñalôm ma gêm gôlin̄ mac. Kilisi

ndê Njalau bu mbo mac nem njalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. ¹⁰ Mac nem njamlic wêkainj seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem njalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem gatôm wêkainj seŋ ambo tamli-ŋga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Njalau mbo nem njalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem njamlic naŋ wêkainj seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ ndê Njalau-ŋga.

Njalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac nja waê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ njalôm akwa-ŋga tiyham dom. ¹³ Nahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê njalôm akwa-ŋga ŋa Njalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê Njalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc Njalau dau su, ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Njalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ŋgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, "Damaŋ, Damaŋ." ¹⁶ Ma Njalau dau gêm yac neŋ gatuŋ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu

dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkainj Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hóc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Nawasi naŋ oc meŋ sa têtê têtê nambu-ŋga

¹⁸ Têŋ ndoc aô gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têtê têtê nambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ sauŋ. ¹⁹ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ batanaŋ ma dahôn têtê naŋ Anötö oc tôte iŋ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ŋamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têtê ndoc Anötö pucbo nom tu ŋamalac si sac-ŋga, naŋ iŋ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ batanaŋ ²¹ bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ŋga. Ma têtê têtê dinaŋ ŋawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ŋayham ma ti ŋawasi eŋ.

²² Yac taŋyalê bu têtê têtê ŋamata-ŋga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêhóc ŋawapac gitôm awhê naŋ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ŋandê ma

tañ. ²³ Ma ñawapac dau kêngwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêngwiniñ yac ñamalac whiñ, dec dambo ti danñi yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Ñalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigenñ gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, iñ oc kôc yac sa dambo dawhiñ iñ datôm iñ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahônñ ti dakêñ batanñ gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakêñ whiñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakêñ batanñ bu oc datap gêñ dinañ sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batanñ ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batanñ dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batanñ gêñ nañ dalic su dom, ma dahônñ dambo ti atac pa sa eñ.

Ñalau Dabuñ gêm yac sa tu daten mbec-nga

²⁶ Ma gêñ danñ whiñ bocdec bu. Ñalau Dabuñ oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu daten mbec pi-nga. Ñalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi danñi nañ yêc yac neñ ñalôm, nañ tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nañ kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nañ oc ngô

mbec dau, ñahu bu iñlu ndê Ñalau sêkôm si gêñ hoñ ña gauc tigenñ. Ma Ñalau dau teñ mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whiñ solop.

Gêñ danñ gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ

²⁸ Ma yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa dati iñ ndê lau, tôm iñ dau gauc gêm tidônñ, nañ tanyalê bu iñ gêm gôliñ gêñ hoñ, bu ti yac lau nañ atac whiñ iñ, nañ neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalinñ yac sa bu oc datôm iñ Atunñgac dau. Ma bocdinañ iñ ndê Atunñgac ti ngac mbêc, ma yac dati iñ asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nañ iñ kêyalinñ yac sa gwanañ su, nañ iñ kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitênñ ma datap iñ ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hoñ nañ Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² Iñ kêngamiñ iñ dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkinñ iñ meñ mbac ndu tu yac hoñ-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu iñ êngamiñ gêñ danñ têtñ yac, iñ oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nañ dapônda nañ. ³³ Iñ dau kêyalinñ yac sa, ma puñ yac dônñ ma sam yac bu lau gitênñ. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôliñ yom

dan pi yac têng in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma seŋ yac su? Nalên mba. Nahu bu Yisu Kilisi nan mbac ndu ma Anötö un in sa mbo tali tiyham, nan ndöc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac awhañ têng in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tôm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whin ñalôm? Nawayapac daêsam sêyêc, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ lau tac whin
bu sêndic yac ndu tu
am-nga.

Ñac sêlic yac datôm
domba bu sêndic ndu-
nga. [BW
44:22]

Yac bu dahôc nawayapac me ñandê, ma lau bu sêkên kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gên danen-nga me ñakwê, me yac bu datap gên ti ñaclai nan bu seŋ yac su-nga sa, goc gên dinan ñadan oc tôm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whin ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nan atac whin yac-nga, nan dec gên hoŋ dinan ñadan oc tôm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôn bu gên dan oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin, nan datap sa tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc baliŋ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tôm dom bu daso Anötö ndê atac whin. Ma anjela me ñalau sac me gên kwahic

dec-nga me gên nan oc men sa tiŋambu-nga, me ñaclai tidau-tidau me gên hoŋ nan Anötö kên, nan ñadan oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin.

9

Pol tawalô lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu dom

¹ Tu Kilisi nan aô gakên whin-nga, dec aô wasôm yom ñandô têng mac. Aô oc waŋsau mac dom. Ma yêc anen ñalôm, nan Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ, dec kayalê tidôn bu anen yom in yom ñandô en. ² Aô wasôm têng mac bu anen ñalôm nawayapac ñapan ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nan sêkên whin Kilisi dom-nga. ³ Lau dau anen asidôwai ti lhuŋwêi Israel-nga, nan yac mba nahu tigen. Ma aô tac whin ndu andô bu ñac lau dau sêkên whin Kilisi. Aêc, tôm Anötö êmasuc aô su yêc Kilisi-nga, me lic aô gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêŋ dau bu nem ñac sa tu sêkên whin Yisu-nga, dec aô oc walic ñayham bu wahôc nawayapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinan Anötö kêyaliŋ ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têng ñac. In kêmatiŋ pwac whin ñac si apai, ma gic bata gên ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. In kên yomsu ti sakiŋ lôm dabuŋ-nga têng ñac. ⁵ Ñac hoŋ sêsa akên

apai nan Anötö dau kêyalin sa sêti in ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meŋ sa akêŋ apai dinan si dac napa. Kilisi dau dinan in Anötö ñandô ma gêŋ hoŋ ñadau, dec gic waê bu tampin in tòm bêc hoŋ. Yomandô!

Anötö ndê lêŋ ênyalin lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasin hoŋ dinan têt lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêŋ whin Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Nahu bu lau hoŋ nan sêsa akêŋ †Jakob, nan sêti lau Israel-nga ñandô, nan Anötö kêyalin ñac sa, nan dom. ⁷ Ma ñalêŋ tigen, lau hoŋ nan sêsa akêŋ Abraham, nan dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tòm yom nan Anötö sôm têt Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nan sêsa akêŋ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. [Gen 21:12]

⁸ Yom dau nahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêŋ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nan Anötö sam bu in ndê atui, nan dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nan Anötö kêmatin pwac hêganônŋ ñac, nan in gêlic ñac tòm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatin pwac têt Abraham bocdec bu:

Têt yala dan ninga goc aô wambu wameŋ, ma am nem awê Sara oc kôc nem atômŋac dan su. [Gen 18:10, 14]

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcnpôn nan Rebeka kôc. Inlu si damba tigen, yac mba aban Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inlu su dom, ma sêkôm gêŋ ñayham me sac dan su dom, nan Anötö kêyalin inlu si dan sa gwanan. In sôm yom têt Rebeka bocdec bu:

Ŋac atu oc nem akin ŋac saun. [Gen 25:23]

Anötö kôm gêŋ dau kêkuc in ndê lêŋ ênyalin lau sa-nga tòm in dau gauc gêm, ma tu gwelen nan ñac dau sêkôm nan-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom dan tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aô atac whin Jakob, magoc atac tec Iso. [Mal 1:2-3]

¹⁴ Bocdinan oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêŋ ênyalin lau sa-nga in solop dom, me? Mba andô!

¹⁵ Bu in sôm yom têt Moses bocdec bu:

Aô oc tanwalô lau nan aô atac whin bu tanwalô ñac. Ma aô oc atac apu lau nan aô atac whin bu atac apu ñac. [Eks 33:19]

¹⁶ Bocdinan Anötö kêyalin lau sa tu ñac dau si atac whin me ñac si gwelen-nga dom, magoc tu in dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêŋ dan tiyham. Sêto yom nan Anötö sôm têt Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêṅ am ti kiṅ bu watôc aneṅ ṅaclai asê pi gêṅ naṅ wakôm têṅ am, ma bu aneṅ ṅaê ṅawaê sa ma nem nom ṅagameṅ sambuc ahuc.
[Eks 9:16]

¹⁸ ṅalêṅ dinaṅ Anötö tawalô lau naṅ iṅ tac whiṅ bu tawalô, ma lau naṅ iṅ tac whiṅ bu kôm ṅac si ṅalôm ṅadandi, naṅ kôm ṅadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem daṅ oc sôm yom têṅ aö bocdec bu, "Lêṅ dau bu bocdinaṅ, dec tu sake-ṅga Anötö puc yac neṅ giso asê? Bu Anötö kêmasaṅ lêṅ hoṅ tidôṅ tôm iṅ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêṅ dau-ṅga daṅ?"

²⁰ Magoc aö wasôm têṅ am ṅamalac bocke naṅ gauc gêm bu sôm yom kaiṅ dinaṅ pi Anötö. Bocke ma lôṅ andô daṅ oc sôm têṅ ṅamalac naṅ kêmasaṅ iṅ ma ndac, "Tu sake-ṅga am kêmasaṅ aö kaiṅ dindec?" ²¹ Yom dau solop dom. Bu ṅamalac kêmasaṅ lôṅ-ṅga dau iṅ ti ṅadau. Ma iṅ gitôm bu kôc nomdac ma êmasaṅ gêṅ ṅayham tiwaê daṅ, me gêṅ ṅambwa waêmbe daṅ, tôm iṅ dau gauc gêm.

²² Ma ṅalêṅ tigeṅ Anötö iṅ ṅadau, ma tôm bu kôm tôm iṅ atac whiṅ. Lau naṅ sêkôm sac sic waê bu sêṅṅga, ma Anötö bu tôc ndê atac ṅandê ti iṅ ndê ṅaclai asê têṅ ṅac, dec oc tôm. Ma iṅ bu gauc nem bu kôc ndê ṅalôm dôṅ, ma hê yom malô sa têṅ ṅac,

dec oc tôm bocdinaṅ. ²³ Iṅ bu êṅkuc lêṅ yom malô-ṅga dinaṅ, dec iṅ oc kôm tu bu tôc iṅ ndê ṅawasi atu asê têṅ lau naṅ sic waê bu sêtap iṅ ndê tawalô sa-ṅga. Lau dau iṅ kêyaliṅ ṅac sa gwanṅ su, bu sêwêkaiṅ iṅ ndê ṅawasi.

²⁴ Yom dau hêganôṅ yac lau naṅ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau naṅ lau Israel dom, naṅ bocdinaṅ.

²⁵ Tôm Anötö ndê yom naṅ propet Hosea to bocdec bu:

Lau naṅ aneṅ lau dom, naṅ aö oc wasam ṅac bu aneṅ lau. Ma bawhê naṅ muṅ-ṅga aö atac whiṅ iṅ dom, naṅ aö oc wasam iṅ bu aneṅ bawhê atac whiṅ-ṅga.

²⁶ Ma yêc gameṅ tigeṅ naṅ muṅ-ṅga aö gasôm têṅ ṅac bu, "Aneṅ lau mac dom," naṅ lau oc sêsam ṅac bu, "Anötö Tali ṅadau ndê balêkoc."
[Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-ṅga bocdec bu:

Lau Israel-ṅga ṅac lau daêsam ṅandô, gitôm gangac gwêc-ṅga. Magoc Pômdau oc nem hoṅ si dom, oc kôc ṅandôlu eṅ sa.

²⁸ Bu yom naṅ Pômdau kêmatiṅ tidôṅ, naṅ iṅ oc kôm ṅandô sa yêc nom, ma ndic dabiṅ ṅagahô eṅ. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom daṅ tiyham naṅ Aisaya hoc asê muṅ su: Pômdau ṅaclai ṅadau bu hu yac neṅ lau wakuc

natô siŋ gacgeŋ sêmbô dom, dec oc dandiŋaŋ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ dom, dec sêti lau gitêŋ dom

³⁰ Bocdinaŋ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga? Lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêkôm gwelenŋ tu sêŋsalê lêŋ gitêŋ-ŋga dom, magoc sêtap sa tu sêkêŋ whiŋ gwelenŋ naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga. ³¹ Ma lau Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ gitêŋ yêc yomsu ŋalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ gwelenŋ naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga, naŋ dom. Ŋac gauc gêm bu ŋac oc sêti lau gitêŋ, tu ŋac dau si gwelenŋ-ŋga, ma bocdinaŋ ŋac sêtôm lau naŋ sêtiŋ gahi pi hoc ma sêpeŋ. ³³ Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aö tac whiŋ ŋandô ma gateŋ mbec têt Anötö, bu lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêkêŋ whiŋ dec sêtap Anötö ndê mwasinŋ nem ŋac si-ŋga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêŋ. Ŋac

sêkôm gêtŋ dau, magoc ŋac si gauc sa pi yom ŋandô dom. ³ Ŋahu bu ŋac gauc gêm bu sêtôc ŋac dau si lêŋ asê tôm lêŋ gitêŋ. Magoc ŋac sem gauc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ bu sam yac bu lau gitêŋ, dec sêsôc lêŋ dau ŋapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêŋ gitêŋ gic bata yomsu hoŋ, dec lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ.

Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga

⁵ Lêŋ bu lau sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ Moses whê sa bocdec bu:

Asa naŋ bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ, naŋ oc ndôc tali tu yomsu-ŋga.

[Lev 18:5]

⁶⁻⁷ Magoc ŋamalac daŋ oc tôm bu t i ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga lec dom. Lêŋ dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, naŋ meŋ sa tiawê su. Tôm yom daŋ naŋ sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom.

[Diut 30:13]

Bocdinaŋ yac dapônda ŋamalac daŋ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ, me bu sip lambwam ndi bu kôc iŋ su akêŋ lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê têt mac su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Yom dau siŋ dau têt mac dom, bu mac akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm ambo. *[Diut 30:14]*

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêt whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ Yisu sa akêt lau batê-ŋga, ma whamsuŋ hoc yom asê bu Yisu iŋ am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ŋalôm naŋ am kêt whiŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac gitêt, ma yêc am nem whamsuŋ am hoc nem kêt whiŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Asa naŋ kêt whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ ŋalêt tigeŋ. Pômdau tigeŋ dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ naŋ sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc êmwasiŋ ŋac ŋandô. ¹³ Tôm yom naŋ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si. *[Joel 2:32]*

¹⁴ Magoc lau naŋ sêkêt whiŋ Yisu su dom, naŋ oc sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêt bocke? Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêt whiŋ ŋalêt bocke? Ma lau bu sêhoc ŋawaê ŋayham asê têt ŋac dom, dec oc sêŋgô ŋalêt bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêŋkiŋ lau aheŋ-ŋga sêsa sêndi dom, dec ŋawaê

ŋayham dau oc hôc asê lau dau ŋalêt bocke? Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Lau naŋ sêŋgô ŋawaê ŋayham, naŋ oc sêtisambuc lau aheŋ-ŋga naŋ sêŋsêlêt sêmeŋ tu sêhoc ŋawaê dau asê-ŋga. *[Ais 52:7]*

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinaŋ yac neŋ dakêt whiŋ ŋahu sip dangô ŋawaê ŋayham, ma yom pi Kilisi ti ŋawaê ŋayham ŋahu. Magoc lau Israel-ŋga hoŋ sêkôt ŋawaê ŋayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau dan sêkêt whiŋ yom naŋ yac ahoc asê, naŋ dom. *[Ais 53:1a]*

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-ŋga sêŋgô ŋawaê ŋayham su, me mba? Aêc, ŋac sêŋgô su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têt nom ŋabatiŋ hoŋ, ma lau sêŋgô yêc nom ŋagameŋ sambob. *[BW 19:4]*

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac dan tiyham bocdec bu, lau Israel-ŋga sêŋyalê yom naŋ sêŋgô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, naŋ Aisaya to pi lau Israel-ŋga bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ aô kamatôt aman tu wakôt lau dau sa-ŋga, magoc ŋac lau dangapêc ma ŋac si ŋalôm ŋadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-ŋga sêtec bu sêkôt ŋawaê ŋayham sa, ma

bocdinaŋ yom dau sa têtj lau gameŋ apa-ŋga gi. Yom naŋ Anötö sôm têtj lau Israel-ŋga, naŋ whê gêtj dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aö oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac anem lêmuŋ ŋac. Ma watoc lau gauc mbasi-ŋga sa, e kôm mac atac ŋandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom, naŋ sêtap aö sa. Ma gatôc dauŋ asê têtj lau naŋ sêndac aö dom naŋ. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-ŋga dom

¹ Bocdinaŋ aö bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-ŋga, me? Aö wasôm mba andô, bu aö dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma Abraham ndê wakuc danŋ, naŋ gasa akêtj Benjamin ndê tonŋ. ² Anötö puc dômbwê in ndê lau naŋ in kêtjalinŋ ŋac sa gwananŋ su, naŋ dom. Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi Elaija, têtj ndoc in pu lau Israel-ŋga têtj Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, ŋac sic am nem lau propet ndu, ma sêserŋ alta naŋ lau sem akiŋ am sêmbo, naŋ su. Aö taŋwasêŋ dec gasôc am ŋapu, ma ŋac bu sêndic aö ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom naŋ Anötö ô têtj in bocdec bu:

Aö gasiŋ aneŋ lau 7,000 sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ sêpônŋ haduc têtj anötö tasanŋ Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Nalêtj tigenŋ kwahic dec lau tonŋ danŋ sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö kêtjalinŋ ŋac sa sêti in ndê, kêtjuc in ndê lêtj êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga. ⁶ Nac sêtap Anötö ndê mwasinŋ sa tu ŋac dau si sakiŋ-ŋga dom. Anötö bu êŋyaliŋ ŋac sa tu ŋac si sakiŋ-ŋga, dec yom naŋ dasôm pi in ndê lêtj êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga, naŋ oc yom ŋandô dom.

⁷ Bocdinaŋ oc dasôm sake? Lau Israel-ŋga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêŋ yêc Anötö anŋô-ŋga, magoc gitôm dom. Magoc ŋac si lau naŋ Anötö dau kêtjalinŋ ŋac sa, naŋ sêtap lêtj sêti lau gitêŋ-ŋga sa. Ma ŋac si lau ŋatô, Anötö kôm ŋac si ŋalôm ŋadandi sa, ⁸ tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêtj ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc, ma in kôm ŋac si tandô tipec ma ŋac si dangasuŋ hôc ahuc. Ma ŋac sêmbo bocdinaŋ napanŋ e meŋ têtj kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasinŋ naŋ ŋac bu sênerŋ-ŋga, naŋ oc kac dau kwi ma kêtj sac ŋac, gitôm huc me akô bu kôc ŋac dôŋ-ŋga, ma

gitôm hoc sêtiņ gahi pi-
nğa, ma gitôm ñagêyô
sac bu kên wapac ñac.
10 Anötö kôm ñac si
tandô tipeç, e sêlic
gameņ apu. Ma iņ kên
ñac sêhóc ñawapac
ñapaņ e dômbwêkwa
mbwê-alö. [BW
69:22-23]

*Lau apa sêtap mwasin sa
tu lau Israel-nğa*

11 Aö bu wakên gêndac
daņ tiyham. Mac gauc gêm
bu lau Israel-nğa sêpeņ e
siņga gacgeņ, me mba? Aö
wasôm têt mac bu mba
andô. Magoc tu lau Israel
si giso-nğa, dec lau naņ lau
Israel dom, naņ sêtap Anötö
ndê lêt nem lau si-nğa sa.
Ma gêt dau oc kôm lau
Israel-nğa sênem lêtmuņ lau
apa dau. 12 Magoc ñac si giso
dau ti seņ bu lau apa hoņ
sêtap Anötö ndê mwasin sa
hóc gêlêç. Ma ñac lau Israel-
nğa dau bu sêkac dau kwi
ma sêkên whiņ Yisu, dec lau
daêsam andô oc sêtap Anötö
ndê mwasin sa êñlêç, ñac
lau Israel-nğa dau, ma lau
gameņ apa-nğa sêwhiņ.

13 Aö gato yom dindêç
têt mac lau naņ lau Israel
dom. Anötö kêyaliņ aö sa
gati aposel tu bu wahoc
ñawaê ñayham asê têt mac-
nğa. Ma aö atac ñayham
atu tu aneņ gwelen dindêç-
nğa. 14 Nahu bu mboe

aneņ asidôwai Israel-nğa
ñatô oc sênem lêtmuņ Anötö
ndê mwasin naņ mac atap
sa, e kôm ñac sênem dau
kwi ma sêtap lêt Anötö
nem ñac si-nğa sa sêwhiņ.
15 Kwahic dec ñac sêkôç
ñawaê ñayham pi Yisu sa
dom, ma tu dinaņ-nğa dec
lau gameņ apa-nğa hoņ
sêngô ñawaê naņ hê wamba
ñac têt Anötö. Magoc lau
Israel-nğa bu sêkôç ñawaê
ñayham dau sa ma sêkên
whiņ Yisu, dec ñac oc sêtôm
lau naņ sêtisa akên lau batê-
nğa. 16 Gêt ñandô mbêç
naņ dakên ti da têt Anötö
naņ gêt dabuņ, ma oc kôm
gêt ñandô ñambu-nğa hoņ
ti dabuņ. Ma Anötö bu lic a
daņ ñawakac bu dabuņ, dec
iņ oc lic a dau ñasaņgac hoņ
bu dabuņ bocdinaņ.*

*Pol gêm dôhôn lau Israel
pi a olib*

17 Lau Israel-nğa gitôm a
†olib malac-nğa naņ Anötö
tim ñasaņgac ñatô kic. Ma
mac lau naņ lau Israel dom,
mac atôm a olib salen-
nğa ñasili. Ma Anötö kôç
mac, ma sô mac dôņ pi a
olib malac-nğa dau ñampê,
awhiņ a dau ñasaņgac ñatô,
bu atap ñakwi ñayham sa
yêç a olib dinaņ ñawakac.
18 Bocdinaņ atoc daôm sa tu
mac akôç a ñasaņgac naņ
siņga su, naņ si mala-nğa

* **11:16** Yom dau iņ gitôm yom gôliņ daņ. Yom pi gêt ñandô mbêç ma a
ñawakac, naņ hêganôn lau Israel-nğa si apai. Pol bu tôç asê bu Anötö kôç lau
Israel-nğa si apai sa ma gêlic ñac bu lau dabuņ, ma ñac si lau wakuc bu sêkên
whiņ Yisu, dec iņ oc lic ñac bu lau dabuņ ñalêt tigeņ.

dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec gauc nem bu mac akêñ ñaŋga têtñ a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ñaŋga yêc a olib ñawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ñasaŋgac ñatô su, tu bu kôc mac sa aô ñac su. ²⁰ Yom dau iñ yomandô, tigeñ gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêñ whiñ Yisu-ñga, ma tim ñac su bu ñac sêkêñ whiñ dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasaŋgac solop nañ Anötö tim ñatô su. Ma iñ gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-ñga dec anyalê tidôñ bu Anötö iñ Anötö êmwasiñ lau-ñga, ma iñ Anötö kêtñ ñagêyô têtñ lau-ñga whiñ. Iñ kêtñ ñagêyô têtñ lau nañ sêpen, magoc kêmwasiñ mac. Asap iñ ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec iñ oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-ñga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whiñ Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma iñ gitôm bu kêtñ ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-ñga ñasaŋgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib salen-ñga, ma kêtñ mac ati a olib malac-ñga ñasaŋgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu iñ kôc a dau ñasaŋgac solop, ma kêtñ ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoñ

²⁵ O asidôwai. Yom dindec ñahu sip ñalôm gi, ma aô tac whiñ bu mac anyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-ñga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbu bocdinañ e lau gameñ apa-ñga hoñ nañ Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu su nañ. ²⁶ Ma ñalêñ dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-ñga hoñ si, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ngac nem lau si-ñga oc meñ sa akêñ Lôc Sayon. Ma iñ oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aô wamatiñ aneñ pwac whiñ ñac, têtñ têtñ nañ aô oc wasuc ñac si sac kwi. [Ais 59:20-21]

²⁸ Lau Israel-ñga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinañ-ñga ñawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalin ñac sa gwanan su, dec tac whiñ ñac tu abañi Israel-ñga. ²⁹ Bu galem ti mwasiñ nañ Anötö gic bata têtñ lau, nañ iñ oc tôm dom bu señ su. ³⁰⁻³¹ Muñ-ñga mac lau gameñ apa-ñga danampêc têtñ Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-ñga dangapêc têtñ Anötö, dec mac atap iñ ndê tawalô sa. Ma tu dinañ-ñga ñac lau Israel-ñga nañ kwahic dec dangapêc têtñ Anötö, nañ tiñambu oc sêtap iñ ndê tawalô sa sêwhiñ. ³² Bu Anötö sam

lau hoŋ bu lau danŋapêc-nga. In tôte gêŋ dau tiawê, dec lau hoŋ naŋ bu sênem dandi kwi, naŋ in oc tawalô nac.

Datoc Anötö ndê waê sa
 33 Oyaê. Anötö ndê mwasiŋ ti in ndê gauc in gêŋ atu andô, ma in kêyalê gêŋ hoŋ e pi sa timala eŋ. Asa oc nditôm bu ênyalê in ndê lêŋ me yom naŋ tidôŋ yêc in-ŋga?

34 Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêŋ gauc têt in? [Ais 40:13]

35 Ma asa tôm bu kêŋ gêŋ ŋayham dan têt Anötö, dec Anötö oc kêŋ gêŋ têt in ô? [Job 41:11]

36 Bu gêŋ hoŋ sa akêŋ in ndê, ma in ti gêŋ hoŋ ŋahu ma ti gêŋ hoŋ ŋadau bocdinaŋ. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neŋ lêŋ wakuc dawhiŋ Kilisi

1 O asidôwai. Gauc nem yom hoŋ naŋ aô gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têt mac-ŋga naŋ. Dec akêŋ daôm sambuc bu anem akiŋ Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-ŋga hoŋ. Akêŋ daôm sambuc atôm da tali ma dabuŋ, naŋ oc ndic Anötö tandô ŋayham. Mac nem lêŋ ŋandô aŋkuc Nalau Dabuŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga dau dinaŋ. 2 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ atôm lau nom dindêc-ŋga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêŋ

gauc wakuc têt mac. Ma bocdinaŋ mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ, ma aŋyalê mêtê gitêŋ, ma mêtê ŋawasi ma mêtê naŋ oc ndic Anötö tandô ŋayham, naŋ in atac whiŋ bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ têt têt

3 Tôm Anötö ndê mwasiŋ puc aô dôŋ, dec wasôm têt mac hoŋ têt têt ndi, bu atoc daôm sa êŋlêc dom, magoc akôc gauc ŋapep pi daôm. Bu mac hoŋ akêŋ whiŋ Yisu tôm mwasiŋ naŋ Anötö dau gic sam têt mac ŋalêŋ têt têt. 4 Yac taŋyalê bu ŋamalac dan in ŋamlic tigeŋ, magoc ŋagêŋ daêsam sêyêc in ndê ŋamlic tigeŋ dinaŋ. Ma gêŋ dau sêwêkaiŋ gwelen têt têt.

5 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, yac lau daêsam naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi su, naŋ dati Yisu ndê gôlôwac dabuŋ tigeŋ, ma yac tigeŋ-tigeŋ dambo tu danem lau hoŋ naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sa. 6 Yac dawêkaiŋ mwasiŋ dakôm gwelen-ŋga têt têt, tôm Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ. Asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê tôm propet-ŋga sa, naŋ kôm tôm in ndê kêŋ whiŋ tôte asê. 7 Asa naŋ tap mwasiŋ nem akiŋ gôlôwac-ŋga sa, naŋ nem akiŋ maŋ. Ma in naŋ tap mwasiŋ sa bu êndôhôn Anötö ndê yom têt lau, naŋ bocdinaŋ. 8 Asa naŋ tap mwasiŋ sôm yom ŋayham-ŋayham tu puc lau dôŋ-ŋga sa, naŋ kôm. Ma

asa nan Anötö ndê mwasin kac in bu kên gên tu nem lau ñalôm sawa sa-nga, nan kên ti ndê ñalôm sambuc. Asa nan tap mwasin bu nem gôlin gôlôwac-nga sa, nan kôm ti lichalê, ma in nan tap mwasin tawalô lau-nga sa, nan tawalô lau ti atac ñayham.

Mêê atac whin-nga

9 Mêê atac whin-nga in gên dasôm ñambwa-nga dom. Dakôm ñandô sa ñalên bocdec. Yac atac tec mêê sac ma dasap mêê ñayham dôñ. ¹⁰ Dakên neñ ñalôm sambuc tu atac whin asidôwai-nga, ma datoc ñac sa hôc gêlêc dauñ dandic ñawaê. ¹¹ Dakên dauñ sambuc tu danem akiñ Pômdau-nga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹² Gên nan dakên batan bu Anötö kôm, nan dahôn ti atac ñayham, dalhac ñanga tu dahôc ñawapac-nga ti neñ atac pa su, ma dasap mêê daten mbec-nga dôñ ñapan. ¹³ Dakên gên tu danem Anötö ndê lau dabun nan sêpônnda dau, nan sa-nga, ma dandic ya ñac. ¹⁴ Lau nan sêkên kisa mac, nan apucho ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ñayham, dec atac ñayham awhin ñac. Ma lau bu sêtan, nan atan awhin ñac. ¹⁶ Apiñ daôm dôñ ti ñalôm tigen. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau

waêmbe ma ambo ahê ñac dom.

¹⁷ Akôm mêê sac ô sac nan sêkôm tên mac, nan dom. Ayob daôm ñapep bu akôm mêê nan lau hon sêlic bu ñayham en. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô en, ma mac daôm akôm gên dan bu asen yom malô su dom. ¹⁹ O aneñ asidôwai, akên ñagêyô ô sac dom, magoc akên lau nan sêkôm sac tên mac sêsip Anötö amba e sêtap in dau ndê atac ñandê sa. Bu sêto yom dan yêc, nan sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, "Gwelen sac ñagêyô-nga yêc aô aman, ma aô dauñ oc wakên." [Diut 32:35]

²⁰ Akên ñagêyô dom, magoc akôm tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Am nem ñacyo bu gên yô in, nan kên gên in neñ. In bu bu yô in, nan kên bu in nôm. Am bu kôm bocdinañ, dec oc kôm in maya dau ñalên sac. [Prov 25:21-22]

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêê ñayham en e aku sac dulu.

13

Dasôc gôlinwaga ñapu

¹ Gôlinwaga hon nan sem gôlin sêmbo nom, nan si ñaclai ñahu yêc Anötö, ma in dau kên ñasawa tên ñac bu sênem gôlin. Ñac si dan hôc asê ñambwa dom. Bocdinañ lau hon sêsôc ñac ñapu sêndic ñawaê. ² Asa nan

tec bu sôc gôliŋwaga ŋapu, naŋ tec gôliŋ naŋ Anötö dau kên, ma iŋ oc tap matôc sa. ³ Gôliŋwaga si ŋaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ŋac si matôc dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ dom, gic waê lau naŋ sêkôm mêtê sac. Tu dinaŋ-ŋga dec akôm mêtê ŋayham eŋ, ma gôliŋwaga oc sêlic mac ŋayham, ma mac oc atôc daôm tu gôliŋwaga si matôc-ŋga dom. ⁴ Ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau akiŋ bu sêyob yac dambo ŋayham-ŋga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, naŋ atôc daôm, bu ŋac sêkôc ŋaclai bu sêmatôc lau, ma ŋaclai dau iŋ gêŋ ŋambwa dom. Ŋac Anötö ndê lau akiŋ naŋ sêi iŋ su sêmbo nom, bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac naŋ. ⁵ Tu dinaŋ-ŋga dec dasôc gôliŋwaga ŋapu. Ŋahu bu ŋac si ŋaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Tanŋalê yêc neŋ ŋalôm bu dasôc ŋac ŋapu, iŋ lêŋ solop.

⁶ Gôliŋwaga dinaŋ sêkêŋ si têm tu sênem gôliŋ tôm Anötö ndê lau akiŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ solop bu mac akêŋ takis bu anemlihi ŋac. ⁷ Aêc! Gêŋ bocke naŋ mac ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ. Takis me mone bocke naŋ mac ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ. Lau naŋ sic waê bu mac atoc ŋac sa, naŋ dec atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai, naŋ asôc ŋac ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

⁸ Ayob daôm bu têt daŋ yêc mac-ŋga dom. Têt tigeŋ yêc mac-ŋga, naŋ bu akêŋ nem atac whiŋ lom daôm. Bu asa naŋ tac whiŋ iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm Anötö ndê yomsu hoŋ ŋandô sa. ⁹ Bu yomsu naŋ Moses to bocdec bu, "*Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ŋamalac ndu dom. Nem kaŋ gêŋ dom,*" ma "*Tam-gatu gêŋ dom,*" ma yomsu ŋatô hoŋ, naŋ ŋahu sip yomsu tigeŋ dindéc, "*Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm am atac whiŋ daôm.*" ¹⁰ Asa naŋ kêkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, naŋ oc kôm lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ŋayom dom. Bocdinaŋ mêtê atac whiŋ lau-ŋga kôm yomsu hoŋ ŋandô sa.

Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ

¹¹ Asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, bu mac aŋyalê têm kwahic dec-ŋga su. Têŋ ndoc dakêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasin nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ yêc ahê dôŋ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêpiŋ bu laŋsê. Bocdinaŋ dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ siŋ, ma dasap mêtê ŋawê-ŋga dôŋ, gitôm dakôc wapa dandic siŋ-ŋga sa. ¹³ Tanŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ ŋapep,

nditôm lau nanj sêmbo njawê njalôm. Dakôm mêtê sac atac njagalac-njga me danôm gênj ênjij yac-njga dom. Dasa lêtj mockainj-njga ma dakôm mêtê mayanj-njga dom. Ma dahu mêtê atac njandê-njga ma mêtê lêmunj-njga hoj sij. ¹⁴ Anjsêlêtj ti asa nem lêtj anjuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc ij ti nem njakwê. Ma mac nem njalôm akwa bu ênjilí mac bu akôm sac, nanj goc asôc njapu me akôm njandô sa dom.

14

Yom pi lau nanj sêkênj whinj njanja dom

¹ Lau nanj si sêkênj whinj njanja dom, nanj akôc njac sa, ma alic njac sac pi yom ma pi lêtj nanj Pômdau tôc tiawê têtj yac dom, nanj dom. ² Lau njatô sêkênj whinj njanja dec sej gêtj hoj. Magoc lau njatô sêkênj whinj njanja dom, dec sêkênj yao wata ma sej dom. ³ Am asa nanj gêlic gêtj hoj njayham tu nej-njga, nanj pu lau nanj sêtec wata, nanj dom. Ma am asa nanj gêtj wata dom, nanj pu lau nanj sej wata, nanj dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc njamalac danj ndê njgac akinj? Njgac akinj dau ndê njadau oc ênjahê ij ndê lêtj, ma sôm bu ij lhac, me ij penj. Ma ij oc lhac, njahu bu Pômdau gitôm bu puc ij dôj.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau njatô sêtoc bêc danj sa bu bêc

dabunj hôc gêlêc bêc njatô su. Ma lau njatô sêlic bêc hoj tôc dau. Magoc njalêtj solop bu lau hoj sêkôc gauc pi lêtj sênem akinj Anötö-njga, ma sêkôm tôc njac dau si njalôm kac njac. ⁶ Lau nanj sêtoc bêc njatô sa kêlêc, nanj sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-njga. Ma lau nanj sej wata, nanj sem danje Anötö, dec sej gêtj dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma njac nanj sej wata dom, nanj sêkênj yao gêtj dau tu sêtoc Pômdau sa-njga. Ma njac bocdinaj sem danje Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakênj whinj Yisu-njga njalôm, nanj njamalac danj ti njadau dau tu ij ndê têtj mbo tali-njga, me tu ndê têtj mbac ndu-njga dom. ⁸ Yac bu dambo tanjli me dambac ndu, nanj dambo tu dapo P ômdau ndê waê sa-njga. Yomandô. Yac bu dambo tanjli me dambac ndu, nanj dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinaj. ¹⁰ Ma bocdinaj tu sake-njga mac alic nem asidôwai sac, me apu njac tu yom njambwa-njambwa-njga? Yac tanjyalê su bu yac hoj oc dalhac Anötö anjgô-njga têtj ij ndê bêc êmatôc lau-njga. ¹¹ Tôc yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, "Tôm aô gambo tanjli yomandô, dec anyalê pi njandô bu lau hoj oc sêpônj haduc têtj aô, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö

angô-nga.” [Ais 45:23]

¹² Yom dau tîc asê tiawê bu yac tigen-tigen oc dalhac Anötö anğô-nga, bu dawhê dauj neŋ lêŋ sa têŋ iŋ.

Mêtê atac whiŋ-nga oc kôm asidôwa danj peŋ dom

¹³ Tu dinan-nga dec danem dôhônj dauj neŋ lêŋ whiŋ asidôwai si lêŋ tu dapu ŋac-nga dom. Ma dayob bu dakôm gêŋ danj, nanj oc tôm bu lhac asidôwa danj ahuc e iŋ so Anötö ndê lêŋ, nanj dom. ¹⁴ Aô gakêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec whê aneŋ gauc sa, ma kayalê tidônj bu gêŋ hoŋ iŋ ŋayham yêc Anötö anğô-nga. Magoc ŋamalac danj bu kêŋ whiŋ bu gêŋ danj iŋ ŋadômbwi yêc Anötö anğô-nga ma kêŋ yao bu neŋ dom, goc gêŋ dau ŋadômbwi yêc ŋamalac dau anğô-nga. ¹⁵ Magoc mac bu aneŋ gêŋ danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê ŋalôm ŋawapac, dec mac atôc mêtê atac whiŋ-nga têŋ iŋ dom. Ayob daôm bu mac nem lêŋ aneŋ gêŋ-nga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu iŋ-nga, nanj ndê kêŋ whiŋ tisac dom.

¹⁶ Akôm gêŋ hoŋ ti gauc, ma bocdinaŋ lau danj oc sêtôm dom bu sêpu gêŋ nanj mac alic ŋayham. ¹⁷ Lêŋ nanj dambo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu, nanj ŋahu hêganônj gêŋ daneŋ ti danôm-nga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋahu sip dasa lêŋ gitêŋ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ŋayham

nanj ŋalau Dabuŋ puŋ dôŋ sip yac neŋ ŋalôm têtêtêŋ. ¹⁸ Asa nanj bu nem akinj Kilisi êŋkuc lêŋ dinanj, nanj Anötö oc lic iŋ ŋayham, ma lau nom-nga sêwhiŋ oc sêmpin iŋ.

¹⁹ Bocdinaŋ dasap lêŋ yom malô-nga dôŋ, ma dakôm gêŋ hoŋ tu dapuc asidôwai hoŋ dôŋ ma dalhac ŋanğa. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelenj popoc tu yom pi gêŋ daneŋ-nga-nga dom. Gêŋ hoŋ iŋ ŋayham tu daneŋ-nga, magoc yac bu dakôm ŋamalac danj ndê kêŋ whiŋ tisac tu gêŋ nanj taŋ-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu aneŋ wata me anôm wain me akôm gêŋ ŋatô nanj kôm nem asidôwa danj ndê kêŋ whiŋ tisac, nanj ŋayham bu mac ahu gêŋ dau siŋ yêc-nga.

²² Yom bocke nanj am kêŋ whiŋ pi gêŋ hoŋ dinanj, nanj kôc dôŋ yêc amlu Anötö ŋalhu. Asa nanj kôc gauc ŋapep pi gêŋ hoŋ dinanj e kôm giso dom, nanj oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa.

²³ Magoc ŋamalac nanj gêŋ gêŋ ma ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, nanj kêkuc lêŋ kêŋ whiŋ-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêŋ bocke nanj am kêŋ whiŋ bu lêŋ solop yêc Anötö anğô-nga, nanj kôm. Gêŋ bocke nanj am kôm ti atac lu-lu, nanj sac.

15

Dakôm gêŋ hoŋ tu danem asidôwai sa-nga

¹ Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ naŋga, naŋ dahôc ŋawapac dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ babalê, tu bu danem ŋac sa-ŋga dandic ŋawaê. Dakôm gêŋ tu dapo dauŋ sa-ŋga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ŋayham têŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tu danem ŋac sa-ŋga, ma tu dapuc ŋac dôŋ-ŋga. ³ Gauc nem Kilisi. Iŋ kôm gêŋ daŋ tu dau ndê atac whiŋ-ŋga dom, magoc kôm gêŋ hoŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec sêpu iŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sêpu am, naŋ sêpu aô bocdinaŋ. [BW 69:9]

⁴ Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ Anötö kêŋ bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôŋ bu dalhac naŋga, ma êŋgilí yac bu dahu ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ batan dambo, naŋ siŋ dom.

⁵ Anötö naŋ puc mac dôŋ ma kêgilí mac bu alhac naŋga, naŋ piŋ mac hoŋ dôŋ tu aŋkuc Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ mac ambo ti nem ŋalôm tigen, ma awham pitigen ma ahoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ŋawaê ŋayham gic lau Israel-ŋga ma lau apa hoŋ ŋawaê

⁷ Bocdinaŋ akôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga hoŋ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ŋalêŋ dinaŋ mac oc apo Anötö ndê

waê sa. ⁸ Aô wasôm têŋ mac bu Kilisi meŋ gitôm lau Israel-ŋga si ŋgac akiŋ, bu kôm yom naŋ Anötö gic bata têŋ abani Israel-ŋga, naŋ ŋandô sa. ⁹ Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêmpin Anötö tu iŋ ndê mêtê tawalô lau-ŋga. Gitôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga aô wampin am têŋ ndoc aô wambo wawhiŋ lau gameŋ apa-ŋga. Wanem wê tu wato-oc am nem ŋaê sa-ŋga. [BW 18:49]

¹⁰ Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameŋ apa-ŋga, atac ŋayham awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga. [Diut 32:43]

¹¹ Ma daŋ tiyham:

Mac lau gameŋ apa-ŋga hoŋ ampiŋ Pômdau. Ma mac lau hoŋ anem wê atoc iŋ sa-ŋga. [BW 117:1]

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ŋasili daŋ oc puc pi meŋ yêc Jessi ndê ŋawakac. Ma iŋ oc tisa bu nem gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêkêŋ bata bu iŋ nem ŋac si. [Ais 11:10]

¹³ Aô wateŋ Anötö, naŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ yac dakêŋ batan, naŋ ŋahu, bu kêŋ atac ŋayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. Ma bocdinaŋ

Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai oc puc mac dôŋ bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gêŋ ŋandô ŋayham naŋ mac akêŋ batam ambo.

Pol ndê gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

¹⁴ O aneŋ asidôwai. Yêc aneŋ ŋalôm aô gakêŋ whiŋ ŋaŋga bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, ma mac anyalê yom ŋandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn têt daôm.

¹⁵ Tu Anötö ndê mwasinŋ naŋ kêt têt aô-ŋga, dec gato yom pi gêtŋ ŋatô ti ŋaŋga têt mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasinŋ aô, dec kêyalinŋ aô sa bu wanem akinŋ Yisu Kilisi tôm dabuŋsiga, bu wahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têt lau gameŋ apa-ŋga. Ma tu aneŋ gwelenŋ dindec-ŋga dec lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêtŋ whiŋ Yisu, naŋ oc sêti lau dabuŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ŋac oc sêtôm da naŋ Anötö gêlic ŋayham.

¹⁷ Bocdinaŋ dec aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa tu gwelenŋ naŋ gakôm tu Anötö-ŋga, naŋ Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aô gatec bu wasôm yom pi gêtŋ naŋ aô dauŋ gakôm, tigeŋ wasôm yom pi gêtŋ hoŋ naŋ Kilisi dau kôm. Aô gahoc ŋawaê ŋayham asê têt lau gameŋ apa-ŋga, ma sêlic gêtŋ daêsam naŋ aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ŋac si ŋalôm kwi e ŋac danŋa wambu Anötö.

¹⁹ Inŋ ndê Ŋalau Dabuŋ kêtŋ ŋaclai têtŋ aô bu wakôm gêtŋ dalô ti gêtŋ atu-tu daêsam. Bocdinaŋ aô gahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê timala eŋ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameŋ hoŋ e meŋ têtŋ gameŋ Ilirikum-ŋga. ²⁰ Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhê naŋ ŋamalac danŋ kêsuhuŋ muŋ su. Bocdinaŋ têtŋ ŋamata-ŋga e meŋ, aô atac whiŋ bu wasôm ŋawaê ŋayham asê têtŋ lau naŋ danŋgasuŋ sambuc Kilisi ndê ŋaê-ŋga. ²¹ Tôm yom danŋ naŋ sêto muŋ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau naŋ sêtŋgô inŋ ŋawaê danŋ dom, naŋ oc sêlic inŋ. Ma ŋac naŋ sêtŋgô yom pi inŋ su dom, naŋ oc sêtŋyalê inŋ. [Ais 52:15]

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-ŋga kêsî

²² Tu gwelenŋ dinaŋ hê aô dôŋ ŋapaŋ-ŋga, dec gitôm dom bu watêtŋ mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aô ŋalôm kac aô bu walic mac. Ma kwahic dec aneŋ gwelenŋ pacndê yêc gameŋ dindec. ²⁴ Bocdinaŋ aô gauc gêm bu watêtŋ gameŋ Spein-ŋga wandi, ma têtŋ ndoc waŋsêlêtŋ wandi, naŋ dec gauc gêm bu walic mac têtŋ ndoc dinaŋ. Aô tac whiŋ ŋandô bu wambo wawhiŋ mac tôm bêc ŋatô, ma gakêŋ batanŋ bu tiŋambu mac oc anem aô sa bu watêtŋ Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtŋ ŋamata-ŋga aô kwahic dec

bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameṅ Masedonia ti Akaya-ṅga sêlic ṅayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêṅ whiṅ-ṅga naṅ sêpônda dau yêc malac Jerusalem, naṅ sa. ²⁷ Ṽac sêlic ṅayham bu sêkôm bocdinaṅ, ma lêṅ dau iṅ solop. Ṽahu bu lau gameṅ apa-ṅga si tîp yêc lau Israel-ṅga. Ṽac sêtap mwasiṅ nem ṅac si gatu sa-ṅga sa tu Kilisi-ṅga, naṅ meṅ akêṅ lau Israel-ṅga si toṅ. Bocdinaṅ solop bu ṅac sêkêṅ si awa nom-ṅga ṅatô, bu sênem lau Israel-ṅga naṅ sêpônda dau, naṅ sa, ma sêo si tîp.

²⁸ Têṅ ndoc gwelêṅ dindêc pacndê su, ma wakêṅ awa dindêc sip lau Jerusalem-ṅga amba su, naṅ goc watêṅ Spein wandi. Ma têṅ têm dinaṅ wameṅ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêṅ whiṅ bu têṅ ndoc waloc wambo wawhiṅ mac, naṅ Kilisi oc êmwasiṅ yac hoṅ êṅlêc.

³⁰ Tu yac neṅ Pômdau Yisu Kilisi-ṅga, ma tu mêtê atac whiṅ-ṅga naṅ Ṽalau kêṅ têṅ yac, dec wateṅ mac bu alhac awhiṅ aö, ma dahôc ṅawapac ṅawaê ṅayham-ṅga dawhiṅ dauṅ. Ma atêṅ mbec têṅ Anötö tu aö-ṅga. ³¹ Ateṅ mbec bu Anötö êṅgaho aö su yêc lau gameṅ Judia-ṅga naṅ sêkêṅ whiṅ Yisu dom, naṅ amba. Ma atêṅ mbec bu gwelêṅ naṅ gakôm bu wanem lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sa yêc malac

Jerusalem, naṅ oc sêkôc sa ti atac ṅayham. ³² Ma Anötö bu lic ṅayham, dec tiṅambu watêṅ mac waloc ti atac ṅayham, ma waṅwhaṅ dauṅ wawhiṅ mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Ṽadau whiṅ mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêṅ acsalô têṅ iṅ ndê silip naṅ sêmbo malac Rom

¹ Yac neṅ lhuṅwê kêṅ whiṅ Yisu-ṅga daṅ gêm akiṅ gôlôwac dabuṅ yêc malac Kenkria, naṅ ndê ṅaê Pibi. Aö bu wawhê iṅ sa têṅ mac bu iṅ awhê ṅayham. ² Iṅ gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whiṅ, ma bocdinaṅ dec wandac mac bu akôc iṅ sa tu Pômdau ndê ṅaê-ṅga, aṅkuc Anötö ndê lau dabuṅ si lêṅ solop. Ma anem iṅ sa tu gêṅ bocke naṅ pônda dau-ṅga.

³ Akêṅ aneṅ acsalô ṅayham têṅ Prisila lu Akwila, awhê lu ṅgac naṅ sêkôm gwelêṅ sem akiṅ Yisu Kilisi-ṅga sêmbo malac Rom, tîm aö gakôm gambo gameṅ dindêc. ⁴ Muṅ-ṅga iṅlu sêkêṅ dau sambuc tu sênem aö sa-ṅga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-ṅga dom. Tu dinaṅ-ṅga aö bu wanem daṅge iṅlu, ma gôlôwac dabuṅ hoṅ yêc lau apa si gameṅ, naṅ sem daṅge iṅlu sêwhiṅ. ⁵ Ma wandac mac bu akêṅ acsalô têṅ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga hoṅ naṅ sêkac dau

sa bu sêlic om yêc injlu si andu, nañ sêwhiñ. Ma akêñ aneñ acsalô têtñ Epenetus, aneñ ñamalac atac whiñ-nga, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kêtñ whiñ Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm aneñ acsalô têtñ Maria nañ kôm gwelenj atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêñ acsalô têtñ Andronikus lu Junias, nañ yac asa akêñ abañ tigenj, ma muñ-nga andöc gapoc-walô awhiñ dauñ. Inju awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si toñ ñalôm. Ma injlu sêkêtñ whiñ Kilisi sêmuñ aö.

⁸ Asôm acsalô têtñ Ampliatu, ñgac kêtñ whiñ Pômdau-nga nañ aö atac whiñ kêtêc. ⁹ Ma asôm acsalô têtñ Urbanus, nañ alu am akiñ Kilisi awhiñ dauñ, ma têtñ Stakis aneñ ñgac tac whiñ-nga dauñ. ¹⁰ Ma têtñ Apeles nañ hôc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñannga ma hu ndê kêtñ whiñ siñ dom. Ma akôm acsalô têtñ lau hoñ nañ sêmbo Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têtñ Herodion, aneñ ñatô dauñ. Ma têtñ lau nañ sêmbo Nasisus ndê andu, nañ sêkêtñ whiñ Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têtñ Tripena lu Triposa, awhê lu nañ sem gwelenj ñannga tu Pômdau-nga. Ma têtñ Pesis, awhê nañ aö atac whiñ kêtêc, nañ kôm

gwelenj ñannga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³ Akôm acsalô têtñ Rupas nañ Pômdau kêtaliñ inj sa, ma têtñ inj dinda nañ yob aö gitôm aneñ dinañ solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têtñ Asincretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nañ sêmbo sêwhiñ ñac. ¹⁵ Ma têtñ Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêtñ whiñ-nga hoñ nañ sêmbo sêwhiñ ñac. ¹⁶ Akam daôm* ankcuc Anötö ndê lau dabuñ si lêtñ. Kilisi ndê gôlôwac dabuñ toñ tigenj-tigenj yêc gameñ dindec, nañ sêkêtñ si acsalô ñayham têtñ mac sêwhiñ.

Pol puc lau Rom-nga dön bu sêlhac ñannga

¹⁷ O asidôwai, aö watenj mac bu ayob daôm têtñ lau nañ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom nañ so yom ñandô nañ mac akôc sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkêtñ whiñ tisac. Andic ahê lau kainj dinañ. ¹⁸ Bu ñac sem akiñ yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêñsau lau gauc babalê, nañ sêtôm dom bu sêñyalê yom ñahu.

¹⁹ Lau hoñ sêñgô ñawaê bu mac dañam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aö

* **16:16** Yêc inj ndê bapia, Pol to yom ma sôm têtñ lau Rom-nga bu sêñgutô dau ña lêtñ dabuñ. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac hoñ sêmbo ti ñalôm tigenj ma atac whiñ dau. Alic yom kainj tigenj yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêtêc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nañ êlêmê sêkôm, nañ sêkam dau.

atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aõ wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêt ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac hoñ. ²⁰ Anötö Yom Malô Njatau ñasawa saun oc ku Sadañ dulu, ma kêt in sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasiñ têt mac.

Lau ñatô sêkêt si acsalô têt lau Rom-nga

²¹ Timoti, nañ kôm gwelen whiñ aõ, nañ kêt ndê acsalô ñayham têt mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau nañ yac asa yêc abun tigen, nañ sêwhiñ. ²² (Ma aõ Tetius, nañ gato Pol ndê yom sip bapia dindéc, nañ wasôm acsalô têt mac tu Pômdau-nga.) ²³ Ma Gaius, nañ kôc aõ Pol ti lau sêkêt whiñ-nga malac dindéc-nga sa, ma kêt ndê andu ti yac mba gameñ akac sa ambo-nga, nañ kôm ndê acsalô têt mac whiñ. Ma Erastas, ñgac nañ yob malac dindéc si ganom mone-nga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têt mac bocdinañ. [²⁴ Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têt mac hoñ. Yomandô.]

Pol teñ mbec êmpin Anötö-nga

²⁵ Tampin Anötö dandic ñawaê. Bu ñawaê ñayham nañ aõ gahoc asê, ma mêtê nañ sem pi Yisu Kilisi, nañ Anötö gitôm bu puñ dôn yêc mac nem ñalôm e kôm mac akêt whiñ ma alhac ñanga.

Anötö ndê lêt nem lau si-nga yêc siñ dau ñasawa baliñ su. ²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêt dau muñ su, ma kwahic dec Anötö nañ mbo titêm-titêm, nañ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-nga sambob sêkêt whiñ, ma danğa wambu in. ²⁷ Dahoc Anötö tigen, gauc ti gauc Nahu, nañ ndê waê sa tôm têt hoñ, tu Yisu Kilisi-nga. Yomandô.

**Pol ndê bapia
 ñamata-nga têtj
 lau
 Korin-nga
 Yom whê bapia
 dindéc sa-nga**

Pol inj ñgac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê têtj lau yêc malac Korin, ma inj kôm gwelenj mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kêdôhônj lau nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hôc asê lau sêkêñ whiñ-nga, ma ñac sêto bapia têtj inj ma sêndac inj bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-nga dec inj to bapia dindéc têtj ñac, têtj têtj inj dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ inj to yom pi, nañ lau sêsa lêtj mockaiñ-nga, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasinj Dabuñ ña lêtj so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêñ lau batê-nga, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasinj ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasinj sêsôm yom awha wakuc-nga sa hôc gêlêc mwasinj hoñ.

Pol to yom dindéc têtj lau Korin-nga, tigenj yom daêsam hêganônj lau sêkêñ whiñ-nga hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimêtê dauñ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nañ Anötö kêgalêm aô sa kêkuc inj ndê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapasel. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têtj Anötö ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têtj mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati inj ndê lau dabuñ, awhiñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigenj ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasinj ti yom malô têtj mac, akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm danje Anötö tu inj ndê mwasinj-nga

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam danje aneñ Anötö, tu mwasinj nañ inj kêtj têtj mac tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-nga, dec Anötö ndê mwasinj kêsâlê mac ahuc, ma gêm mac sa bu añyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêtj dinañ Anötö ndê mwasinj puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-nga têtj têtj dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötö oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônda Ñalau Dabuñ ndê mwasinj

dan dom. ⁸ Ma Anötö oc puc mac dôn bu alhac nannga e bêc nan yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac in anğô-nga ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötö nan kêgalêm mac sa bu piñ mac dôn anem damin in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau, nan gic bata bu yob mac nalên dinan. Ma yom hon nan in gic bata têt yac, nan oc kôm nandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kêkin aö bu wanem gwelen nawaê nayham-nga wanem in anğô, ma tu dinan-nga dec aö bu wanem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-nga sin! Apin daôm dôn ma ambo ti nalôm tigen bu mac nem yom ti gauc dan so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aö gasôm yom dinan nahu bu Klowe ndê lau natô sêkên puc aö bu mac nem lau natô sêsen dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aö ganğô bu mac nem lau natô sêsôm bu sênkuc aö Pol, ma natô sêsôm bu sênkuc Apolos, ma natô sênkuc Pita, ma natô sêsôm bu sênkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aö Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac alin busanğtu aö neñ nawaê-nga, a? ¹⁴ Aö gam danğe Anötö bu aö kaku mac nem lau daêsam dom. Aö kaku Krispas lu

Gaius. ¹⁵ Tu dinan-nga dec oc tôm dom bu namalac dan sôm bu mac alin busanğtu aneñ nawaê-nga. ¹⁶ Yomandô aö kaku lau nan sêmbo Stepanas ndê andu sêwhin, magoc nac lau dinan en. Aö bu wanğtu mac nem lau natô whin, dec kalhin sin su. ¹⁷ Kilisi kêkin aö bu wanğtu lau dom, magoc in kêkin aö bu wanem mêtê. Ma nawaê nan gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nan yom ti naclai atu. Bocdinan aö tanğwê gauc atu-tu nom-nga bu nem aö sa tu wanem mêtê-nga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê naclai ti gên nambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê naclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aö gasôm yom dinan, nahu bu nawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anötö ndê naclai asê têt yac lau nan in bu nem yac si. Magoc lau nan sic waê bu sêninğa, nan sênğô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-nga. ¹⁹ Bu sêto Anötö ndê yom danğ yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-nga, ma nac nan gauc gêm bu sênğyalê gên hon nahu, nan wasen nac si gauc su, ma watôc asê bu gên nambwa. [Ais 29:14]

²⁰ Bocdinan, mac lau tiguaç ma gwalam akwa ma mac lau nom-nga nan anğahê bu akip gên hon nahu sa, mac nem gauc dau nandô nde? Anötö tôc asê

bu ñamalac si gauc atu-tu nom-nga, in gitôm gêñ gauc mbasi-nga. ²¹ Ma in tôte in ndê gauc atu asê bocdec bu. In kôm bu lau nom-nga sêtôm dom bu sênjalê in ña ñac dau si gauc. Ma in ndê ñawaê ñayham nañ yac ahoc asê, nañ lau nom-nga sêlic bu yom gauc mbasi-nga. Tigen Anötö dau gêlic ñayham bu nem lau nañ sêkên whin ñawaê dau, nañ si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gêñ dalô. Ñac bu sêlic, dec oc sêkên whin. Ma lau Grik sênjalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkên whin. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganôn Kilisi ti in ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gêñ nañ lau Israel-nga takwê, nañ dom, ma bocdinañ dec sêkên whin dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nañ Anötö kêgalêm ñac sa sêti in ndê, nañ sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sênjalê bu in Anötö ndê ñaclai ti gauc ñahu. ²⁵ Bu gauc nañ Anötö kêkuc, dec kêmasañ lêt bu Yisu sip nom meñ ma mbac ndu pi a gicso dau, nañ lau sêlic bu lêt gauc mbasi-nga. Magoc Anötö ndê gauc dau hóc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hoñ. Ma Anötö ndê lêt dinañ, lau sêlic bu lêt ñaclai mba-nga, magoc hóc gêlêc ñamalac hoñ si ñaclai su. ²⁶ O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têñ ndoc mac anjô

ñawaê ñayham tiwakuc ma atap Anötö ndê galem sa, nañ mac ambo atôm lau tiguauc me lau ti ñaclai atu, me lau tiwaê? Mba! ²⁷ Anötö tac whin bu êñyalin lau nañ lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau ñaclai mba-nga, nañ sa, tu bu kôm lau tiguauc ma lau tinaclai maya sa têt bêt ñambu-nga. ²⁸ Lau nañ lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ñambwa, nañ Anötö kêyalin ñac sa, tu bu êngwiniñ lau nañ sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinañ-nga dec gitôm dom bu lau dañ sênjiyañ dau sa yêc Anötö anjô-nga. ³⁰ Bu Anötö dau piñ yac dôñ tam damin Yisu Kilisi, nañ ti yac neñ gauc ñahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ ñahu dati lau gitên ti lau dabuñ-nga, ma in ti ñahu Anötö gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinañ, anjuc yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Asa nañ bu po dau sa, nañ
po dau sa tu Pômdau-
nga eñ. [Jer
9:24]

2

*Pol gêm mêtê ña in dau
ndê gauc ti licwalô dom*

¹ O asidôwai, gauc nem têt ñamata-nga nañ aô gahóc asê mac. Têñ ndoc dinañ aô gahêgo dauñ pi yom ñayham-ñayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têt mac-nga dom. Mba! ² Aô

gahu yom pi gêñ daêsam siñ, ñahu bu aõ gauc gêm tidõñ bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi inñ ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³Têñ têm aõ gahôc asê mac, nañ aõ gameñ tôm ñgac ti licwalô dom. Aõ gatöc dauñ ma katitec ñandô tu gwelenñ nañ Anötö kênñ sip aõ amañ-nga. ⁴Ma aõ gam mêtê ti gasôm yom têtñ mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aõ gasôm aneñ yom ma Anötö ndê Ñalau tõi inñ ndê ñaclai asê bu puc aneñ yom dôñ. ⁵Ñalêñ dinañ mac nem akêñ whiñ ñahu sip aneñ gauc me ñamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ñaclai.

Ñalau tõi Anötö ndê gauc atu asê

⁶Bocdinañ, têtñ ndoc yac bu anem mêtê, nañ tanjkwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dôñ-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiñ lau nañ sêkêñ whiñ ñanga, nañ dec oc tõi bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têtñ ñac. Magoc yom dau kêkuc lau nom-nga si gauc, me gôlinwaga têm dindec-nga nañ oc sêninga, nañ si gauc dom. ⁷Mba. Yom nañ yac ahoc asê, nañ kêkuc Anötö ndê gauc, ma hêganõñ lêtñ nañ inñ kêmasañ muñ-nga andô lê, tu bu nem yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ si, ma datap inñ ndê ñawasi sa. Lêtñ dau kêkuc inñ ndê gauc atu, nañ

ñahu sip ñalôm gi, ma yêc siñ dau têtñ lau nom-nga. ⁸Gôlinwaga têm dindec-nga dauñ sêñyalê lêtñ dau ñahu dom. Ñac bu sêñyalê, dec oc tõi dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Ñawasi Ñadau ndu pi a gicso dau. ⁹Magoc ñac sêñyalê dom. Tõi Anötö ndê yom nañ sêto yêc muñ su, nañ whê sa bocdec bu:

Gêñ ñayham nañ Anötö kêmasañ gwanañ tu lau nañ atac whiñ inñ-nga, nañ lau dau sêlic dom, dauñ sêngô ñawaê dom, ma lau dau sêñyalê dom. [Ais 64:4]

¹⁰Tigeñ Anötö ndê Ñalau tõi gêtñ dau asê têtñ yac. Bu Ñalau dau kip gêtñ hoñ ñahu sa, ma kêyalê gêtñ hoñ. Ma inñ kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ whiñ. ¹¹Añgô! Asa gitôm bu êñyalê yom nañ ñamalac dauñ gauc gêm yêc ndê ñalôm? Lau dauñ sêñyalê dom, magoc ñamalac dau ndê ñalau kêyalê inñ ndê gauc. Ma bocdinañ lau dauñ sêñyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ñalau tawasê kêyalê. ¹²Anötö tac whiñ bu yac tanjyalê mwasiñ nañ inñ kêtñ têtñ yac ñambwa. Tu dinañ-nga dec ñalau nañ inñ kêtñ têtñ yac, nañ ñalau nom-nga dauñ dom, magoc inñ dau ndê Ñalau. ¹³Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiñ dau. Magoc yac asôm yom añkuc gauc atu-tu nañ lau nom-nga sêtoc sa,

naŋ dom. Yac asôm asê tòm Nalau Dabuŋ kêdôhôn yac. Yom nandô pi gwelen naŋ Anötö kôm tu yac neŋ gatun-nga, naŋ yac asôm asê têt lau naŋ Nalau Dabuŋ mbo ŋac si ŋalôm, aŋkuc yom ti gauc naŋ Nalau dau kêt têt yac. ¹⁴ Magoc lau naŋ Anötö ndê Nalau mbo ŋac si ŋalôm dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôc yom naŋ Nalau dau kêdôhôn yac, naŋ sa. Nahu bu ŋac sêlic gêt dau gitôm gêt gauc mbasi-nga, ma tòm dom bu sênyalê. Nalêt tigen naŋ tòm bu sênyalê, naŋ Nalau Dabuŋ whê ŋac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinaŋ yac lau naŋ dakôc Nalau Dabuŋ sa su, naŋ datôm bu taŋsahê ti taŋyalê gêt hoŋ nahu. Magoc lau naŋ sêkôc Nalau sa su dom, naŋ sêtôm dom bu sênyalê yac neŋ nahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhôn in? [Ais 40:13]

Lau nom-nga daŋ sênyalê dom, magoc yac taŋyalê, nahu bu Nalau Dabuŋ têt Kilisi ndê gauc asê têt yac.

3

Lau Korin-nga sêkêt whiŋ gwalec

¹ O asidôwai hac. Têt ndoc aô gambo gawhiŋ mac, naŋ aô gasôm yom têt mac tòm gasôm têt lau nom-nga naŋ Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac dom. Nahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêt

akêt whiŋ Kilisi-nga. ² Yom naŋ aô gasôm têt mac, naŋ tòm aô gakêt mac anôm su ŋambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec naŋ sêtôm dom bu sêneŋ gêt ŋaŋga. Ma kwahic d ec aô galic bu mac ambo bocdinaŋ napaŋ. ³ Nahu bu tòm bêc hoŋ mac am lêtmuŋ ti aseŋ daôm napaŋ. Mac asap lêt nom-nga dôŋ napaŋ, dec têt asê bu mac aŋkuc lêt ŋalôm akwa-nga, ma Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lêt dom. ⁴ Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêtukuc aô Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêtukuc Apolos. Mac nem gauc dinaŋ in gauc nom-nga ŋambwa.

Aposel sem gwelen sêtôm lau akiŋ ŋambwa

⁵ Aô bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aô Pol dec aô asa? Aŋgô su naŋ. Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-nga dec mac akêt whiŋ in. Yac akôm mba gwelen têt têt tòm in kêt têt yac. ⁶ Aô d auŋ gatôm ŋac naŋ sô gêt ŋawhê sip nom. Ma Apolos in gitôm ŋac naŋ kêsôwê bu sip gêt ŋawhê naŋ aô gasô. Magoc Anötö dau kôm gêt dau po pi meŋ. ⁷ Bocdinaŋ atoc ŋac naŋ sô gêt, me ŋac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu ŋac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö sa, bu in kôm gêt po tiatu. ⁸ ŋamalac naŋ sô gêt ŋawhê, ma ŋamalac

kêsôwê bu sip-nga, injlu lu-lu si gwelenj nahu tigenj. Ma Anötö oc kênj njaoli têng injlu, ênkuc gwelenj nan injlu sêkôm. ⁹ Gwelenj njawaê njayham-nga nan yac akôm ambo mac njalôm, nan gitôm yac akôm gwelenj yêc yac mba om têngtêng dom. Mba. Bu mac honj atôm Anötö ndê om tigenj, ma yac atôm inj ndê lau akinj nan akôm gwelenj yêc om dau.

Gôlôwac dabuj sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu nan inj bu kwê sa. ¹⁰ Tôm Anötö ndê mwasiñ puc aö dönj dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gwelenj dinañ gitôm gwalam akwa kwê andu-nga, nan kêsuhuj alhö sip nom gi. Ma lau njatô nanj sem gwelenj mêtê-nga sêngkuc aö, nanj sêtôm lau nanj sic danj ti lêlôm ma akinj kwa pi alhö nanj aö kasuhuj muñ su. Mac lau asa nanj bu akôm gwelenj tu andic dabinj andu dau-nga, nanj ayob daôm bu akôm gwelenj dau njapenj. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê inj ti yac neñ dakêng whinj nahu. Kilisi dau gitôm alhö nanj Anötö kênj bu lau sêkwê andu pi-nga, ma alhö njandô danj yêc dom. ¹² Lau njatô sêkôm gwelenj njayham tu bu sêkwê andu sa pi alhö dau, nanj gitôm sêkwê andu na gol me silba me hoc njayham. Magoc lau njatô sêkôm gwelenj bambalinj, nanj gitôm sêkwê andu na gêng njambwa

gitôm kwanj me a babalê. ¹³ Têng bêc njambu-nga Anötö oc ênsahê lau tigenj-tigenj si gwelenj na ya, ma ya oc tôc njac si gwelenj na-njandô asê tiawê. ¹⁴ Njac nanj sêkôm gwelenj njayham, nanj si gwelenj na-njandô oc gacgenj yêc. Ya oc neñ su dom, ma njac oc sêtap si njaoli sa. ¹⁵ Magoc njac nanj sêkôm gwelenj bambalinj, nanj ya oc ênsahê njac si gwelenj ma neñ honj su ninja. Njac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc njac si gwelenj njandô danj oc gacgenj yêc dom.

Lau sêkêng whinj-nga si nahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabuj, ma Anötö ndê Njalau mbo mac nem njalôm. Mac anjalê yom dinañ, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau inj gêng dabuj. Tu dinañ-nga asa nanj kôm Anötö ndê andu dabuj tisac, nanj Anötö oc kôm inj tisac bocdinañ.

¹⁸⁻²⁰ Ansau daôm pi gauc nanj lau nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nanj dom. Bu gauc nanj lau nom-ng a sêlic bu gauc atu-tu, nanj Anötö gêlic tôm gêng gauc mbasi-nga. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu nanj njamalac sêtoc dau sa pi, nanj Anötö oc nem kwi ti njac si akô bu sêsip sêndi-nga. *[Job 5:13]*

Ma yom dan tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc nan lau nom-nga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma in gêlic gitôm gêñ nandô mbasi-nga. [BW 94:11]

Bocdinañ, mac nem asa nan gauc gêm bu in ñamalac ti gauc atu-tu pi gêñ nom-nga, magoc kêyalê Anötö dom, nan hu gauc nom-nga sin, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêñ dinañ dec oc tôm bu in ti ñamalac tigauc yêc Anötö anğô-nga.

²¹ Bocdinañ dec atoc daôm sa tu anğuc aô Pol, me Apolos, me ñamalac dan-nga dom! Bu gêñ ñayham hoñ nan tôm bu po mac sa, nan meñ akêñ Anötö tigen. ²² In kêkin aô Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akin, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gameñ ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêñ nan kwahic dec sêmbo ti gêñ nan oc sêhóc asê tinambu, gêñ hoñ dinañ Anötö ti ñadau ma kêñ têt mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigen piñ mac dôn am damin Kilisi, ma Kilisi ndê ñahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelen ti sakin

¹ Bocdinañ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akin ñambwa, nan in gêlic yac atôm bu akôm in ndê gwelen, dec kêñ

Anötö ndê yom nan ñahu sip ñalôm gi, nan sip yac aman. ² Ma yac hoñ tanjalê su, bu yac neñ ñadau bu kêñ gwelen sip yac aman, nan dayob ñapep dandic ñawaê. ³⁻⁴ Bocdinañ in lêt solop bu yac datóc gwanin yac neñ gwelen ti sakin tu bu tanjahê bu yac akôm ñapep me mba. Aô neñ atac pa su pi gwelen nan Anötö kêñ sip aô aman. Tigen yom dinañ whê aô sa bu aô ngac akin gitên lec dom. Aô gahêgo daun tu gauc bocke mac akóc, me lau ñatô sêkóc, me aô daun gâkóc pi aneñ sakin-nga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ñadau bu êñsahê aô-nga. ⁵ Bocdinañ gauc nem bu anjahê lau pi ñac si lêt ti sakin ñagahô dom, ahôn Pômdau ndê bêc bu mbu meñ-nga. Têt dinañ gêñ nan sin dau yêc ñasec ñalôm, ma gauc hoñ nan yêc ñamalac si ñalôm, nan Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têt dinañ lau hoñ nan sic waê bu sêtap waê sa, nan oc sêtap sa akêñ Anötö tôm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aô gato yom dinañ pi alu Apolos gitôm yom gôlin dan, tu bu wawhê mac nem gauc sa-nga. Aô bu wandôhôn yom ñalhô dan têt mac, nan sêsôm bocdec bu, "Ayob bu akôm gêñ dan so Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan dom." Mac bu anjalê yom dau ñahu, dec oc tôm dom bu mac atoc ñamalac dan sa hóc gêlêc dan su. ⁷ Am

asa nanj toc daôm sa, nanj ngô. Asa sôm bu am hôc gêlêc lau njatô? Ma am nem gêñ sake yêc, nanj am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêñ njayham honj bu meñ akêñ Anötö, dec tu sake-nga am toc daôm sa bu am nem gêñ honj nahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasiñ kêsâlê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêlôm Anötö ndê mwasiñ-nga, a? Mac atap têm nambu-nga sa su, dec andöc atôm kinj ma kwin ma am gôlinj awhinj Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meñ sa su, dec oc njayham kêlêc, ma bocdinañ dec oc tôm bu yac honj danem gôlinj dawhinj dauñ. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba nanj atinjambu lau honj, ma atôm lau nanj sêkic yom bu sêndic ñac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kégwiniñ yac ma kênj yac ambo bocdinañ atôm dôhônj bu lau honj ma anjela sêwhinj sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-nga dec lau nom-nga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-nga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ñalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waênj mba? ¹¹ Njasawa baliñ su e meñ têtj kwahic dec, yac ahôc ñawapac daêsam. Gêñ yô yac, bu yô yac, yac mba

ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andöc-nga mbasi. ¹² Yac amañ am gwelenj atu tu akôm kwanj dauñ-nga. Lau sêpu yac, tigenj yac am mbec ñac ô. Sêkênj kisa yac, magoc ahôc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêñ ñapopoc nom-nga nambwa. Njawapac kainj dinañ yac ahôc napanj.

¹⁴ Aö gato yom dinañ tu bu wakôm mac mayam daôm-nga dom. Mba. Aö galic mac tôm anej balêkoc atac whinj-nga, ma tu dinañ-nga dec gato tu wakênj puc mac-nga. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, lau daêsam sêmbo, nanj sêtôm bu sêndôhônj mac. Tigenj tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aö galic dauñ tôm mac damam, nahu bu mac akêñ whinj Yisu Kilisi tu ñawaê njayham nanj aö gahoc asê pi inj-nga. ¹⁶ Tu dinañ-nga dec wanjilí mac bu anjuc anej lêtj. ¹⁷ Ma bocdinañ dec aö bu wanjinj Timoti têtj mac loc. Inj sap Pômdau dôñ ñanğa ej, ma inj anej balê atac whinj-nga solop. Anej yom ti lêtj honj nanj gasa tu kakuc Yisu Kilisi-nga, nanj inj oc whê sa bu kênj gauc mac. Ma inj oc êndôhônj mac êñkuc mêtê nanj aö gam, ma yom nanj aö dauñ kadôhônj têtj gôlôwac dabuñ yêc gameñ honj.

¹⁸ Mac nem lau njatô sêtoc dau sa kêlêc ma sêpu aö

ti aneŋ yom, ŋahu bu ŋac gauc gêm bu aõ oc watêŋ mac waloc dom. ¹⁹ Tigeŋ Pômdau bu lic ŋayham, dec ŋasawa sauŋ eŋ aõ oc waloc. Ma aõ oc wakip lau naŋ sêtoc dau sa, naŋ si yom ŋahu sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ oc wanŋalê ŋaclai bocke dec puc ŋac dôŋ. ²⁰ Bu lau naŋ Anötö gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêsôm yom ŋambwa dom, magoc Anötö ndê ŋaclai puc ŋac si yom dôŋ. ²¹ Bocke? Mac atac whiŋ bu aõ waloc ma wamatôc mac tôm damba naŋ hi iŋ ndê balêkoc ŋa sô, me mac atac whiŋ bu aõ waloc ma wanŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga ti lêŋ yom malô-ŋga?

5

Yom pi ŋgac mockaiŋ-ŋga

¹ Lau daêsam sêŋgô ŋawaê pi ŋgac mockaiŋ-ŋga daŋ naŋ mbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ŋac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ŋgac dinaŋ kôm, naŋ dom. Iŋ gêm awhê naŋ iŋ damba gêm muŋ su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ŋayham, a? Oc tôm bu iŋ ndê mêtê kôm mac nem ŋalôm ŋawapac ma mayam daôm atu, e atin iŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Magoc tu sake-ŋga mac akôm dom? ³ Kwahic dec aõ gambo ahê mac, magoc aneŋ ŋalôm sambuc

yêc whiŋ mac. Ma aõ gauc gêm lêŋ tamatôc ŋgac dau-ŋga gwanan su, gitôm aõ dauŋ gambo gawhiŋ mac ma yac tamatôc iŋ. ⁴ Tu yac neŋ Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, aõ wasôm têŋ mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anŋalê bu Pômdau Yisu ndê ŋaclai yêc mac, ma aneŋ ŋalôm sambuc yêc whiŋ mac bocdinaŋ. ⁵ Atin ŋgac dau su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma akêŋ iŋ mbu sip Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu. ŋalêŋ dinaŋ dec mboe iŋ oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga siŋ. Ma bocdinaŋ dec têŋ Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ŋga, iŋ ndê gatu oc ninŋa dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anŋalê su bu yist ŋagec oc êŋsôwec malô-malô yêc bolom ŋalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êŋsôwec yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinaŋ-ŋga dec atin ŋgac mockaiŋ-ŋga dinaŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu iŋ ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga gitôm yist. Ma bocdinaŋ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-ŋga. Bu Kilisi, naŋ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ŋga, naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinaŋ dec atec yist akwa naŋ ŋahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-ŋga naŋ sêkôc yist hoŋ su yêc ŋac si andu têŋ ndoc

Pasowa-nga. Ma asa nem lêtj tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-nga, naŋ nahu hêganônj lêtj ŋawasi ma lêtj yom ŋandô-nga.

⁹ Aö gato bapia daŋ têtj mac muŋ su, ma gasôm têtj mac bu andic ahê lau mockaiŋ-nga. ¹⁰ Aö gato yom dau hêganônj lau sambuc dom. Aö gato hêganônj lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêkôm sac. Nahu bu lau sambuc si lêtj mockaiŋ-nga me mêtê sênej gêtj ŋawahô-nga me mêtê sêŋsau lau tu sêŋgaho ŋac si gêtj-nga me lêtj sênem akiŋ gwam-nga, naŋ gêm nom ahuc sambuc. Ma aö bu wasôm têtj mac bu andic ahê lau sambuc ti ŋac si lêtj sac, dec oc tôm dom bu mac atap ŋasawa daŋ sa yêc nom tu ambo-nga. ¹¹ Aö gasôm têtj mac bu andic ahê ŋamalac bocke naŋ sam dau bu ŋamalac kêtj whiŋ-nga, magoc kôm sac ŋapaŋ. Mac nem asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-nga, me gêtj gêtj ŋawahô, me gêm akiŋ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêtj e kêtj iŋ, me kêsau lau bu êŋgaho ŋac si gêtj, naŋ andic ahê iŋ ŋapep. Andöc awhiŋ iŋ, ma aneŋ gêtj awhiŋ iŋ dom.

¹²⁻¹³ Gwelenj tamatôc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm dom, naŋ gic waé yac dom. Anötö dau oc êmatôc ŋac. Magoc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm bu sêkôm sac, dec iŋ

yac neŋ gwelenj bu tamatôc ŋac. Akôm tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu:

Ŋamalac bocke naŋ kôm sac, naŋ atiŋ iŋ su yêc mac nem toŋ ŋalôm.
[Diut 17:7]

6

Lêtj tamatôc ŋawapac-nga

¹ Tu sake-nga dec mac akêtj lau sêkêtj whiŋ-nga si yom têtj ŋgac êmatôc yom-nga naŋ kêtj whiŋ dom, bu êmatôc? Yom daŋ bu yêc ŋamalac sêkêtj whiŋ-nga lu ŋasawa, dec mac daôm amasaŋ. ² Anyalê tidônj! Têtj ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ Anötö oc kêtj gwelenj sip i ŋ ndê lau dabuŋ amba, bu sêmatôc lau nom-nga. Gwelenj dau iŋ gwelenj atu andô, ma yom naŋ kwahic dec yêc lau sêkêtj whiŋ-nga ŋasawa, naŋ gitôm gêtj saunj. Boc-dinaŋ dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anyalê gêtj atu daŋ tiyham. Yac oc tamatôc aŋela sac si yom whiŋ. Bocdi-naŋ têtj têm kwahic dec-nga yac datôm bu tamatôc yom bocke naŋ yêc yac ŋasawa. ⁴ Tu dinaŋ-nga dec yom bu yêc mac nem ŋamalac lu ŋasawa, naŋ tu sake-nga mac akêtj têtj lau naŋ si ŋaê mba yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aö gato y om din-dec bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm,

ɲamalac tiguaç naɲ gitôm bu êmatôç lau sêkêɲ whiɲ-ɲga si yom, naɲ daɲ mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem daɲ kêɲ iɲ ndê asidôwa daɲ kalhac lau naɲ sêkêɲ whiɲ dom, naɲ aɲgô-ɲga, tu bu sêmatôç iɲlu si yom-ɲga? Tu mac akôm bocdinaɲ-ɲga dec ku mac nem lêɲ aɲkuc Kilisi-ɲga dulu su. Mac nem lau sêkêɲ whiɲ-ɲga ɲatô bu sêkôm sac têtɲ mac, me sêsôm yom tasanɲ bu sêɲgaho mac nem gêtɲ ɲatô su, dec wasôm têtɲ mac bu ahu gêtɲ dau siɲ têtɲ ɲac ma ahôç ɲawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êɲ daôm, ma aɲgaho nem asidôwai si gêtɲ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Aɲgô ma aɲyalê! Lau naɲ sêkôm mêtê sac, naɲ si daɲ oc wêkaiɲ ndê mala yêç Anôtô ndê gameɲ undambê-ɲga dom. Akôç gauc ɲapep ma aɲsau daôm dom! Lau naɲ sêkôm mêtê mockaiɲ-ɲga ɲalêɲ tidau-tidau naɲ so pwac naɲ Anôtô kêmatiɲ tidôɲ tu lauwê ma laungac sênem dandi-ɲga, laungac naɲ sêkêɲ dau têtɲ laungac ɲatô, lau naɲ sem akiɲ gwam, ¹⁰ lau kaɲ, lau naɲ seɲ gêtɲ ɲawahô, lau naɲ sênôm gêtɲ e kêɲiɲ ɲac, lau naɲ sêsôm yom sac-sac, lau naɲ sêɲsau lau tu sêɲgaho ɲac si gêtɲ-ɲga, lau kaiɲ dinaɲ si daɲ oc wêkaiɲ ndê mala yêç Anôtô ndê gameɲ

dom. ¹¹ Muɲ-ɲga mac nem lau ɲatô sêsa lêɲ sac bocdinaɲ. Tigeɲ kwahic dec yac neɲ Anôtô kôm gwelêɲ pi mac ɲa iɲ ndê ɲalau Dabuɲ. Iɲ kêgwasiɲ mac nem sac hoɲ su giɲga, ma kôm mac ati lau dabuɲ ma lau gitêɲ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ɲaê-ɲga.

¹² Mac nem lau ɲatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêɲ hoɲ gitôm bu yac dakôm. Yao daɲ yêç dom.” Magoc aô wasôm têtɲ mac bu gêtɲ hoɲ oc nem yac sa dom. Yomandô, gêtɲ hoɲ gitôm bu yac dakôm, ma yao daɲ yêç dom. Magoc aô dauɲ gatec bu gêtɲ daɲ nem gôliɲ aô. ¹³ Ma mac nem lau ɲatô sêsôm bu, “Anôtô kêɲ gêtɲ daneɲ-ɲga tu ɲataç-ɲga, ma kêɲ ɲataç tu gêtɲ daneɲ-ɲga-ɲga. Magoc iɲ oc seɲ gêtɲ daneɲ-ɲga ma ɲataç lu-lu su sêɲiɲga.” Tu ɲac si yom dinaɲ-ɲga dec sêlic si ɲamlic tôm gêtɲ ɲambwa-ɲga ma sêkêɲ si ɲamlic bambaliɲ tu sêkôm mêtê mockaiɲ-ɲga tidau-tidau. Magoc aɲgô! Anôtô kêmasaɲ yac ne ɲ ɲamlic tu danem akiɲ Pômdau-ɲga, ma Pômdau ndê gwelêɲ nem yac si-ɲga gic waê yac gatuɲ tigeɲ dom, magoc gic waê yac neɲ ɲamlic whiɲ. ¹⁴ Anôtô ndê ɲaclai uɲ Pômdau sa akêɲ lau batê-ɲga, ma oc uɲ yac sa ti ɲamlic sambuc bocdinaɲ.

¹⁵ Aɲgô su naɲ! Mac nem akêɲ whiɲ piɲ mac dôɲ am damiɲ Kilisi, dec kôm mac

nem ñamlic ti in ndê ñandô ñadaŋga daŋ. Mac anyalê yom dindéc, me mba? Ma bocke dec mac alic ñayham bu akôc Kilisi ndê ñandô ñadaŋga ma asap pi awhê mockaiŋ-ŋga? Lêŋ dau sac sambuc! ¹⁶ Ngac daŋ bu yêc whiŋ awhê mockaiŋ-ŋga daŋ, naŋ inlu sêti ñamlic tigen. Mac anyalê, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Inlu oc sêti gêŋ tigen. [*Gen 2:24*]

¹⁷ Magoc asa naŋ sap Pômdau dôŋ, naŋ Njalau piŋ inlu dôŋ sêti gêŋ tigen.

¹⁸ Bocdinaŋ alhö su yêc mêtê mockaiŋ-ŋga. Bu asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ kôm mêtê sac têŋ dau ñamlic, bu mêtê dau kêyaiŋ in ndê ñamlic hôc gêlêc mêtê sac ñatô naŋ in bu kôm. ¹⁹ Aŋgô! Anötö kêŋ Njalau Dabuŋ têŋ mac lau tigen-tigen ma in mbo nem ñalôm, dec mac nem ñamlic gitôm Njalau ndê lôm dabuŋ. Anyalê, me mba? Mac ñadau daôm dom. ²⁰ Mba! Anötö gêmlihi mac su ati in ndê, ña ñaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga dec ayob nem ñamlic ñapep, tu bu gêŋ hoŋ naŋ mac akôm, naŋ oc po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-ŋga

¹ Kwahic dec aô bu waô yom ñatô naŋ mac ato sip nem bapia. Mac ato yom

pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma ngac bu sênem dau dom, dec oc ñayham. ² Gauc dinaŋ in ñayham, magoc lêŋ mockaiŋ-ŋga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu in lêŋ ñayham kêlêc bu lauwê sênem ngac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma ngac daŋ êngamiŋ dau têŋ ndê awhê dom, ma awhê êngamiŋ dau têŋ ndê akweŋ dom. ⁴ Bu awhê daŋ ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, in nakweŋ ti ñadau whiŋ. Ma ngac daŋ ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, in ndê awhê ti ñadau whiŋ. ⁵ Bocdinaŋ awhê lu ngac sêngamiŋ dau têŋ dandi dom, mboe inlu si daŋ ndê ñalôm kac in e Sadaŋ êntôm in bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga. Inlu bu si ñalôm pitigen bu sêmbo ahê dau ñasawa saun bu sênem dabuŋ dau tu sêteŋ mbec-ŋga, dec oc tôm. Magoc têŋ t êm dau pacndê, naŋ sêmbo sêwhiŋ dau tiyham. ⁶ Aô gauc gêm bu in lêŋ ñayham bu lauwê ma ngac sênem dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec gawê yom dau sa têŋ mac. Magoc aô gato tu bu wandic yomsu lauwê ma ngac hoŋ bu sênem dau-ŋga lec dom. ⁷ Aô tac whiŋ bu lau hoŋ sêmbo sêtôm aô dec gambo. Tigen Anötö gic sam in ndê mwasin tidau-tidau têŋ ñamalac tigen-tigen tôm gi. Yac hoŋ dawêkaiŋ mwasin kaiŋ tigen

dom.

⁸ Aö bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwhê sawa. Nac bu sênem awê me ngac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec oc nayham. ⁹ Magoc nac bu sênsahê bu sêtôm dom bu sêtîmêtê dau tu lêt nâlôm ngalac-nga, nan in oc nayham hôc gêlêc bu lauwhê sawa sênem ngac sa, ma laungac sawa sênem awê sa tiyham.

¹⁰ Aö bu wakêt ngôlin dan têt lauwhê ma ngac nan sem dau sa su. Aö tanwasêt ney yom dom, bu Pômdau dau kêt ngôlin bocdec bu, awê dan hu ndê akwet sin dom. ¹¹ Magoc in bu hu ndê akwet sin, nan nem ngac wakuc dom. In ênsahê bu êmasan yom whin nakwet tiyham ma mbu ndi mbo whin in. Bu mba, nan in mbo tawasê. Ma ngôlin tigen dinan gic waê laungac bocdinan. Ngac dan hu ndê awê sin dom.

¹² Ma aö bu wasôm yom têt mac hon, pi awê lu ngac nan sem dau sa su, magoc dan kêt whin, ma dan kêt whin dom. Yom dindec Pômdau sôm têt aö dom, aö dau gauc gêm bu in lêt nayham dec bu wasôm têt mac. Ngac kêt whin-nga dan bu ndê awê kêt whin dom, magoc awê dau tac whin bu mbo whin in, nan ngac dau hu in sin dom. ¹³ Ma awê kêt whin-nga dan bu nakwet kêt

whin dom, magoc ngac dau tac whin bu mbo whin in, nan awê dau hu nakwet sin dom. ¹⁴ Nahu bu Anötö oc lic inlu si sem dau-nga bu ndômbwi tu inlu si dan kêt whin dom-nga lec dom. Mba. Tu awê me ngac nan kêt whin-nga, dec Anötö gêlic inlu si sem dau-nga dinan tôm gêt dabun. Bu bocdinan dom, dec Anötö oc lic balêkoc nan inlu sêkwê asê bu ndômbwi. Magoc mba. In gêlic inlu si balêkoc bu dabun tu in nan kêt whin-nga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinan in lêt nayham bu lauwhê ma ngac kain dinan nan sem dau su, nan sêhu dandi sin dom. Bu mboe am awê nan kêt whin, oc ti lêt bu am nem akwet nan kêt whin dom, nan oc tap Anötö ndê mwasin nem in si-nga sa. Ma am ngac nan kêt whin, mboe am oc ti lêt bu Anötö nem am nem awê nan kêt whin dom, nan si. Asa kêtalê? Magoc yom dau in bu ti balan nanga tu lauwhê ma laungac sêhu dandi sin-nga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu dambo ti yom malô. Bocdinan ngac nan kêt whin dom bu tac whin bu hu ndê awê kêt whin-nga sin, nan dec alhac in ahuc dom. Ma awê nan kêt whin dom, nan bocdinan.

Anötö ndê galem, ma lêt dambo-nga

¹⁷ Aö gakêt ngôlin dan têt gôlowac dabun hon

nañ gam mêtê ñac su, nañ hêganôn yom hon dindéc, ma ñagôlin dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasañ ñamalac si lêt têtêtê su, ma ñalêt bocke nañ ñamalac dañ mbo têt ndoc Anötö ndê galem tap in sa, nañ in gauc nem bu hu siñ dom. ¹⁸ Anötö bu êñgalêm ñgac nañ sêsê in ndê ñamlic ñatô su kêkuc lau Israel-ña si pwac, nañ sa, nañ goc sêc gêt dau ahuc dom. In bu êñgalêm ñgac dañ sa nañ sêsê in su dom, nañ goc sêsê in dom. ¹⁹ Yac bu dasê laungac me dasê ñac dom, in gêt ñandô dom. Gêt ñandô dau bocdec bu, yac dañañ wambu Anötö ndê yom hon mañ. ²⁰ Ñalêt bocke nañ lau sêmbo têt ndoc Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêsap dôñ ñapañ. ²¹ Am bu awhê me ñgac akiñ ñambwa têt têt Anötö ndê galem tap am sa, nañ goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêt dañ sa bu nem ñadau êñgapwêc am su, dec oc tôm, magoc in gêt atu dom. ²² Bu awhê me ñgac akiñ ñambwa nañ Pômdau kêgalêm in sa, nañ Pômdau kêgapwêc in su yêc sakin mêtê sac-ña. Ma am asa nañ gêm akiñ lau dañ dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, nañ goc anyalê ñapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ñgac akiñ. ²³ Kilisi gêmlihi mac su ña ñaôli atu. Tu dinañ-ña dec anyalê ñapep bu ñamalac nom-ña dañ ti mac nem ñadau

ñandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! Ñalêt bocke nañ mac ambo têt ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, nañ gauc nem bu akôm ñapañ ambo Anötö añgô-ña.

Yom pi lau nañ sem dandi sa su dom

²⁵ Aô bu wasôm yom pi lau wakuc nañ sem dau sa su dom. Pômdau kêñ ñagôlin dañ têt aô hêganôn ñac dom. Magoc in ndê mwasiñ puc aô dôñ, dec akêt whiñ aô ma akôc yom dindéc sa. ²⁶ Tu lau sêkêt kisa ñañga têt yac lau dakêt whiñ-ña têt têt dindéc-ña, dec aô gauc gêm lêt ñayham bocdec bu, lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêmbo bocdinañ. ²⁷ Am ñgac nañ sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê dañ, nañ êmsalê lêt tu hu yom dau siñ-ña dom. Ma am ñgac nañ sêhoc am nem yom asê su dom, nañ êmsalê awhê tu nem-ña dom. ²⁸ Magoc am asa nañ gauc gêm tidôn bu nem awhê me ñgac, nañ am kôm sac dom. Tigen lau nañ sem dau sa su, nañ oc sêhoc ñawapac yêc nom dindéc, ma aô gatec bu mac atap ñawapac sa atôm ñac, dec gasôm yom dinañ.

Danem akiñ Pômdau ti neñ ñalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aô wasôm têt mac bu têt tiapê su. Bocdinañ têt kwahic dec ma ndi, nañ ambo bocdec. Laungac nañ sem awhê sa su, nañ sêmbo tôm sem

awhê sa dom. ³⁰ Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo, naŋ sêmbo tôm sêtaŋ dom. Lau naŋ atac ŋayham, naŋ sêmbo tôm ŋac atac ŋayham dom. Lau naŋ semlhi gêŋ, naŋ sêmbo tôm ŋac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau naŋ sêkôm gwelenŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ gauc nem gêŋ dau êŋlêc dom. Yom dau ŋahu bu nom kwahic dec-ŋga oc yêc ŋapaŋ dom, oc niŋga.*

³² Aô tac whiŋ bu mac ayêm daôm su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga lec dom. Lauŋgac naŋ sem awhê sa su dom, naŋ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenŋ-ŋga, ma bu sêkôm gêŋ naŋ gic Pômdau tandô ŋayham. ³³ Magoc lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ oc sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga, tu bu sêkôm ŋac si lauwhêi atac ŋayham sa. ³⁴ Bocdinaŋ sêyêm dau su tu Pômdau tigenŋ-ŋga dom, magoc sêkôm ti ŋalôm lu-lu. Ŋalêŋ tigenŋ, lauwhê akiŋ me lauwhê bocke naŋ sem ŋgac sa dom, naŋ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenŋ-ŋga, ma pi lêŋ bu sêtimêtê dau si ŋamlic ti gatu ŋapep. Magoc lauwhê naŋ sem ŋgac sa su, naŋ sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga tu bu sêkôm

nakwenŋi atac ŋayham sa. ³⁵ Aô gato yom dindêc tu bu wanŋwiniŋ mac-ŋga dom. Aô gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêŋ ŋayham ma anem akiŋ Pômdau ti nem ŋalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom.

Yom ŋatô pi lauwhê ma lauŋgac si lêŋ

³⁶ Aô bu wasôm yom pi ŋgac naŋ sêhoc inlu awhê akiŋ daŋ si yom asê bu sênem dau, magoc inlu sem dau sa su dom. Ŋgac dau bu ndê ŋalôm kac in ma tac whiŋ ŋandô bu nem awhê dau, dec in kôm sac dom. Akêŋ inlu sênem dau. ³⁷ Magoc ŋgac dau bu gauc nem tidônŋ yêc in ndê ŋalôm bu nem in ndê awhê akiŋ dinaŋ dom, naŋ in kôm gêŋ ŋayham. In bu nditôm bu nem gôlinŋ dau ndê lêŋ, dec kôm tôm in ndê ŋalôm gauc gêm tidônŋ. Ŋamalac daŋ gitôm dom bu kac in. ³⁸ Bocdinaŋ ŋgac naŋ gêm ndê awhê sa, naŋ kôm mêtê ŋayham, ma in naŋ gêm awhê sa dom, naŋ kôm mêtê ŋayham hôc gêlêc su.

³⁹ Awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ inlu si yom sênem dau-ŋga piŋ inlu dôŋ e in nakwenŋi mbac ndu. In

* **7:31** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatinŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêŋ nom-ŋga dom. In sôm bu lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc in sôm tu bu lauŋgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. In bu whê sa bu danem dauŋ, me dataŋ daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêŋ, me dakôm gwelenŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ in, naŋ in gêŋ atu.

nakwen bu mbac ndu, ma awhê dau tac whin bu nem ngac dan tiyham, nan yao mbasi. Oc tòm bu in nem ngac kên whin-nga bocke nan in tac whin, magoc gitôm dom bu nem ngac nan kên whin Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aö dau gauc gêm bu awhê Tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasi in ênlêc. Aö dau ney gauc dina, ma Anötö ndê Nalau, nan mac asôm bu gêm gôlin mac, nan mbo aney nalôm whin, dec puc aney gauc dô.

8

Gên daney-nga nan lau sêkên ti da têt anötöi gwam

¹ Mac ato yom natô pi gên daney-nga nan lau sêkên ti da têt anötöi gwam.* Tòm mac asôm, yac hon datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gên nan tanjalê bu yao dan kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tanjuc lêt dapo dau sa-nga. Yac bu dakôm gên nan tôc asê bu yac atac whin ney asidôwai, ma bu dapo nac sa, nan in lêt nayham kêlêc. ² Asa nan toc dau sa bu in namalac ti gauc atu, nan tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nan tac whin Anötö, nan Anötö kêyalê in.

⁴ Yom dina bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm

pi gên daney-nga nan sêkên ti da têt gwam, nan sa. Yac tanjalê bu Anötö nandô tigen dec mbo, ma gwam in gên nambwa nom-nga. ⁵ Lau nan sêkên whin dom, nan sêtoc gên daêsam sa ti nac si anötöi ma pômdau. Nac sem akiy gên nom-nga ma gên undambê-nga ma sêsam bu nac si anötöi. ⁶ Magoc yac lau dakên whin-nga datoc Anötö tigen sa. In Daman nan kên gên hon, ma yac dati in ndê. Ma Pômdau tigen mbo. In Yisu Kilisi, nan Anötö kên gên hon na in, ma ti yac ney nahu dambo tanli-nga.

⁷ Tigen lau hon si gauc sa napep pi gên nan lau sêkên ti da têt gwam, nan dom. Lau sêkên whin-nga natô mun-nga sem akiy gwam, ma sêhu sin su, magoc lêt dau k alhac nac si gauc napan. Bocdina kwahic dec nac bu senej gên daney-nga nan lau sêkên ti da têt gwam, dec oc kôm nac si nalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac nayham me sac tu gên daney-nga-nga dom. Yac bu daney me daney dom, nan lêt dan hôc gêlêc dan su dom.

⁹ Magoc ayob napep bu gên nan mac alic tòm bu akôm, nan kôm namalac dan, nan ndê nalôm lu-lu pi gên dau, nan ndê kên whin

* **8:1** Têt têt dina lau daêsam sem akiy anötöi gwam. Nac sêkên wata ti da pi alta gwam-nga, ma tinambu sen natô, ma natô sêkên sa maket. Lau Korin-nga natô gauc gêm bu yao dan kalhac nac ahuc tu senej wata kain dina dom, ma sêto yom têt Pol ma sêndac in pi gên dau.

tisac dom. ¹⁰ Am asa nan kéalê bu yao dan kalhac am ahuc dom bu neŋ gêŋ ndôc lôm sênem akiŋ gwam-ŋga, nan ŋgô. Namalac kêŋ whiŋ-ŋga dan nan ndê gauc sa napep pi gêŋ dau dom, nan bu lic am neŋ gêŋ ndôc dindê, dec oc mboe iŋ ndê ŋalôm oc pêŋ dôŋ bu neŋ gêŋ nan sêkêŋ ti da têŋ gwam, nan whiŋ am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa napep, magoc am nem lêŋ dinaŋ iŋ s o. Nahu bu mboe tiŋambu ŋamalac dinaŋ oc ŋalôm ŋawapac pi gêŋ nan iŋ kôm e kôm iŋ ndê kêŋ whiŋ tisac ma sa lêŋ niŋga-ŋga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinaŋ, nan ndê gauc babalê, nan si-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ nan am kôm têŋ iŋ, nan tôm am kôm sac têŋ Kilisi dau. ¹³ Bocdinaŋ aô neŋ lêŋ waneŋ wata-ŋga bu wê aneŋ asidôwa dan sa seŋ sac-ŋga, dec waneŋ gêŋ dau tiyham dom andô. Nahu bu aô gatec bu wakôm aneŋ asidôwa dan ndê kêŋ whiŋ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ŋandô

¹ Aô gambo ŋamalac dan ŋapu dom, ma aô aposel ŋandô. Aô galic yac neŋ Pômdau Yisu pi tanôŋ solop. Ma mac daôm ati lau akêŋ whiŋ-ŋga, tu mêtê nan aô gam pi Pômdau têŋ mac-ŋga. Yom hon dinaŋ iŋ

yom ŋandô, me? ² Lau ŋatô sêlic aô gitôm aposel si dan dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aô. Nahu bu mac ati lau akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu ŋawaê ŋayham nan aô ga-hoc asê têŋ mac-ŋga, ma gêŋ dau tôc asê bu aô Pômdau ndê aposel ŋandô.

³ Mac lau nan andac batam aô bu aposel ŋandô me mba, nan anŋô! ⁴ Aô ti lau nan sêkôm gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga sêwhiŋ aô, nan bu tankwê lau bu sêpuc yac dôŋ ŋa gêŋ aneŋ ti anôm-ŋga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? Iŋ solop bu alu Banabas tanwasêŋ anem gwelen tu akôm kwan dauŋ-ŋga, magoc aposel ŋatô takwê lau tu sênem ŋac sa-ŋga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi nan sêkêŋ whiŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ yac, ma tankwê lau bu sêkêŋ gêŋ sêpuc ŋac dôŋ sêwhiŋ yac-ŋga, nan iŋ lêŋ so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel ŋatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac. ⁷ Ngac siŋ-ŋga bocke gêmli dau tu gwelen ndic siŋ-ŋga? Ma ŋamalac nan sô gêŋ ŋawhê, nan iŋ lêŋ solop bu iŋ neŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô, me? Ma ŋamalac nan yob domba ma naniŋ, nan bu nôm su ŋagec ô iŋ ndê gwelen dinaŋ, nan so me?

⁸ Aô gasôm yom pi ŋamalac si lêŋ gwelen-ŋga

natô bu wawhê gêñ dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gêñ dau sa whiñ. ⁹ Bu yomsu dan nan Moses to, nan sôm bu:

Têñ ndoc mac akêñ makao sêkôm gwelen bolom-nga, nan asô nac tókwa ahuc dom. Sênenj bolom natô ô nac si gwelenj. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö kênj yom dau gic waê makao nambwa, a? ¹⁰ In kênj yom dau gic yac namalac nawae solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-nga. Bu namalac nan sô gêñ nawhê, ma namalac nan gic gêñ nandô sa, nan lu-lu sêkênj bata bu oc sênenj gêñ nandô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinañ. Yac akôm gwelenj tu mac gatôm-nga, tôm lau nan sêsô gênj nawhê sip ôm. Ma yac bu tanjkwê gêñ natô yêc mac tu bu puc yac dôn-nga, dec tu sake-nga mac alic sac? ¹² Lau natô sêkôm gwelenj têñ mac ma sêkac mac bu akêñ gêñ puc nac dôn-nga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêñ dan lhac yac mba gwelenj pi Kilisi ndê nawae nayham ahuc. Ma tu dinañ-nga dec yac alic nayham bu ahôc nawapac daêsam.

¹³ Ma gêñ danj tiyham. Mac anyalê su bu lau nan sem akinj Anötö sêmbo lôm dabun, nan sêtap gêñ danen-nga sa yêc gêñ danen-nga nan lau sêkênj ti

da pi alta yêc lôm dabun. ¹⁴ Ma Pômdau dau gic atu yom kainj tigenj, ma tôtec asê bu inj lêt solop bu lau nan sêhoc nawae nayham asê, nan sêtap gêñ puc nac dôn-nga sa yêc lau nan sêkôc nawae dau sa.

¹⁵ Bocdinañ, aô gatôm bu wakênj batanj gêñ puc aô dôn-nga, magoc gakôm dom. Ma yom nan kwahic d ec aô gato, nan gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-nga lec dom. Mba! Aô bu gêñ yô aô e wambac ndu, nan nayham hôc gêlêc bu wandac gêñ puc aô dôn-nga yêc lau napan, e sêtec bu sêngô nawae nayham. Aô gapo daun sa tu anenj lêt dinañ-nga, ma aô bu wasa lêt danj dau-nga, dec anenj nahu wapo daun sa-nga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aô oc wapo daun waênj sa tu gwelenj nawae nayham-nga dom, nahu bu Anötö kênj gwelenj dau sip aô aman, dec anenj nalôm kac aô nandô bu wakôm. Ma aô bu wahoc nawae nayham asê dom, dec oc kênj wapac aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelenj dau tu aô daun gauc gêm tidônj bu wakôm-nga lec dom. Bu bocdinañ dec oc tôm bu tanjkwê bu wakôc naôli ô anenj gwelenj. Magoc aô gakôm gwelenj dau tu Anötö-nga, bu inj dau kêyalinj aô sa gac waê gwelenj dau. ¹⁸ Bocdinañ aô oc tanjkwê naôli bocke? Gên nan yac lau ahen-nga atôm bu tanjkwê, nan aô oc wahu sinj.

Aö tac whiņ bu têtį ndoc wahoc űawaê űayham asê têtį lau, naņ wakêtį têtį űac űambwa. Lêtį dinaņ ti aneņ űaôli.

¹⁹ Bu aö gambo űamalac daņ űapu dom, magoc aö galic űayham bu wati lau hoņ si űgac akiņ űambwa, tu bu waņsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêtį whiņ Kilisi ma sêtap Anötö ndê mwasiņ nem űac si-ņga sa. ²⁰ Têtį ndoc naņ aö gambo gawhiņ lau Israel-ņga, naņ aö kasahê bu wambo watôm űac si daņ, tu bu wanem űac si daêsam kwi e sêkêtį whiņ Kilisi. Aö gambo Moses ndê yomsu daņ űapu dom, tigeņ têtį têtį aö gambo gawhiņ lau naņ sêmbo yomsu űapu, naņ aö kasahê bu wambo watôm űac si daņ, tu bu wanem űac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ņga. ²¹ Ma têtį ndoc aö gambo gawhiņ ƭlau gameņ apa-ņga naņ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naņ kasahê bu wambo watôm űac si daņ, tu bu wanem űac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ņga. (Aö gatec Anötö ndê yomsu dom, magoc aö gambo Kilisi ndê yomsu űapu.) ²² Têtį ndoc aö gambo gawhiņ lau naņ sêkêtį whiņ gwalec, naņ aö

kasahê bu wambo watôm űac sêmbo, tu bu wanem űac si daêsam kwi sêkêtį whiņ Kilisi.* Aö kakuc lêtį daêsam têtį ndoc gambo lau tidau-tidau si toņ űalôm, ma gakôm gêtį hoņ tu bu wanem lau űatô kwi-ņga. ²³ Aö gakôm gêtį hoņ dinaņ tu űawaê űayham-ņga, tu bu lau daêsam sêtap űa-mwasiņ sa sêwhiņ aö.

²⁴ Gauc nem lau naņ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-ņga. űac hoņ sênti, magoc űamalac tigeņ oc hóc gêlêc ma tap űamalac űamata-ņga ndê űaôli sa. Asa nem lêtį akêtį whiņ-ņga atôm űamalac naņ kêtį hóc gêlêc lau űatô, tu bu atap nem űaôli űayham sa-ņga. ²⁵ Lau hoņ naņ bu sênti, naņ sêtimêtê dau űapep tu bu sêtap űaôli sa-ņga, magoc űaôli dau oc yêc űapaņ dom. Yac lau dakêtį whiņ-ņga tanti tu bu datap űaôli yêc űapaņ-ņga sa. ²⁶ Bocdinaņ, aö dauņ gasa neņ lêtį wanem akiņ Anötö-ņga gitôm űgac naņ kêtį bambaliņ, naņ dom. Ma aö gac siņ gatôm űgac naņ kêbaliņ amba űambwa-ņambwa, naņ dom. ²⁷ Mba! Aö gac siņ űaņga têtį űalôm akwa bu watimêtê dauņ ma wayob dauņ neņ lêtį űapep eņ. Aö bu wakôm bocdinaņ

* **9:22** Pol tîc asê tiawê bu iņ mbo yomsu űapu dom, magoc têtį ndoc iņ mbo whiņ lau naņ atac lu-lu pi gêtį űatô, dec iņ hu gêtį naņ iņ kêyalê bu yao mba, naņ siņ tu bu êņsôn űac-ņga dom. Gauc nem yom naņ iņ to pi wata naņ lau sêkêtį ti da têtį gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê űalôm űawapac tu neņ gêtį dinaņ-ņga dom, tigeņ lau űatô bu gauc nem yom daêsam pi gêtį dau, dec iņ oc hu siņ têtį têtį iņ mbo whiņ űac, tu bu kôm űac si sêkêtį whiņ tisac dom-ņga.

dom, dec mêtê nanj aô gam têtj lau njetô, nanj aô dauj oc waso njamwasinj.

10

Lau Israel si mêtê sac kêtj puc yac

¹ O asidôwai. Aô atac whinj bu mac akôc gauc njapep pi gêtj nanj tap abanj Israel-nga sa. Nac honj sênsêlênj sêwhinj Moses sêmbo Anötö ndê dao njapu, ma sêlom gwêc sêwhinj dau si. ² Nac sêmbo sêwhinj Moses yêc gwêc ti dao dinanj, dec gitôm sêlinj busangu kainj danj, nanj pinj njac honj dônj sem daminj inj. ³ Nac honj senj gêtj danen-nga kainj tigenj, nanj Anötö kêtj njac inj ndê njac lai atu. ⁴ Ma njac honj sênôm bu kainj tigenj nanj Anötö ndê njac lai kêtj sa akêtj hoc. Hoc dinanj inj Kilisi dau, nanj kêsêlênj whinj njac têtj ndoc sêmbo gamenj sawa. ⁵ Anjô njapep! Lau dau honj sêtap Anötö ndê mwasinj sa, tigenj njac si lau daêsam sêsa si lêtj sic inj tandô dom, dec inj gic njac ndu yêc gamenj sawa.

⁶ Gêtj honj dinanj njandô sa gitôm dôhônj bu kêtj puc yac. Abanj Israel-nga dinanj si njalôm sap mêtê sac dônj njapanj, ma bocdinaj dayob dauj bu tanjuc njac si lêtj dom. ⁷ Nac si lau njatô sem akinj anötöi gwam têtj têtj sêmbo gamenj sawa. Sêto yom pi njac, nanj yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sênenj ti sênôm gêtj,

ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê njalôm njagalac-nga tidau-
tidau. [Eks
32:6]

Bocdinaj ayob daôm njapep bu anjuc njac si lêtj sênem akinj gwam-nga dom. ⁸ Ma akôm mêtê mockainj-nga tôm njac si lau njatô sêkôm, nanj dom. Bu Anötö gic njac si lau 23,000 ndu têtj bêtj tigenj. ⁹ Ma gauc nem njac si lau njatô nanj sênsahê Pômdau, ma inj kêtj mboc sac sêsenj njac ndu. Bocdinaj gauc nem bu akôm sac ma anjahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdinj tôm njac si lau njatô sêkôm, nanj dom. Nac sêtucdinj, dec Anötö kêtjinj anjela senj lau su-nga gic njac ndu.

¹¹ Anjô su nanj. Bêtj njambu-nga menj kêtjinj su. Ma gêtj honj nanj hôc asê abanj, ma sêto njayom sa yêc, nanj gitôm dôhônj bu kêtj puc yac lau têtj kwahic dec-nga, bu tanjuc njac si lêtj dom. ¹² Bocdinaj am asa nanj gauc gêm bu am kalhac njanga, nanj yob daôm bu pwenj dom! ¹³ Lêtôm bocke nanj mac anjahê, nanj tap lau honj sa bocdinaj. Inj gêtj wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac sinj me tec mac dom. Inj oc yob mac bu lêtôm nanj hôc gêlêc nem licwalô su, nanj njadanj tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu menj, dec inj oc êmasanj lêtj bu mac alhô su yêc lêtôm dau, ma puc mac dônj bu alhac njanga ma aku sa dom.

Sakin mwasiñ dabuñ-nga ma sakin gwam-nga

14 Bocdinañ aneñ lau atac whiñ-nga, aṅgô! Alhö su yêc sakin gwam-nga. 15 Mac lau tiguauc, ma bocdinañ aṅsahê aneñ yom ma alic, iñ yom ṅandô. 16 Têñ ndoc yac daneñ mwasiñ dabuñ, nañ tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêñ dau piñ yac dôn tam damiñ Kilisi ndê dac. Ma têtñ ndoc yac tañ bolom mwasiñ dabuñ-nga nañ dapô kôc-kôc, dec gêñ dau piñ yac dôn tam damiñ Kilisi ndê ṅandô. Yom dindec iñ yom ṅandô, me? 17 Yac lau daêsam tañ yêc bolom tigen, dec gêñ dau piñ yac hoñ dôn dati gêñ tigen.

18 Gauc nem lau Israel-nga nañ señ gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da pi alta. Lau hoñ nañ señ gêñ dau, nañ gêñ dau piñ ṅac dôn sem damiñ alta dinañ ṅadau. 19 Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iñ gêñ ṅandô lec dom, me da nañ lau sêkêñ pi alta tu sênem akiñ gwam dañ-nga, iñ gêñ ṅandô lec dom. Mba andô! 20 Magoc gêñ nañ lau sambuc sêkêñ ti da, nañ sêkêñ ti da têtñ Anötö dom, sêkêñ tu sênem akiñ ṅalau sac-nga. Ma aö gatec bu mac aneñ gêñ nañ oc piñ mac dôn anem damiñ ṅalau sac. 21 Gitôm dom andô bu mac anôm gêñ yêc laclhu nañ piñ mac dôn am damiñ Pômdau, ma tiñambu andi anôm yêc laclhu nañ oc piñ

mac dôn anem damiñ ṅalau sac whiñ. Gitôm dom andô bu mac aneñ Pômdau ndê mwasiñ, ma aneñ mwasiñ nañ lau señ tu sêtoc ṅalau sac sa-nga whiñ. 22 Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ṅandê sa, bu iñ gêm lêmuñ iñ ndê gêñ. Mac gauc gêm bocke? Yac neñ l icwalô hôc gêlêc iñ ndê, dec datôm bu tañlêc iñ ndê atac ṅandê, a?

Dakôm neñ gêñ hoñ tu dapo Anötö waê sa-nga

23 Mac nem lau ṅatô sêsôm yom dañ bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dañ yêc dom.” Tigen aö wasôm têtñ mac bu gêñ hoñ oc êmwasiñ yac dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao dañ yêc dom, magoc gêñ hoñ oc puc yac dôn dom. 24 Ayob daôm bu akôm gêñ hoñ tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau ṅatô-nga.

25 Wata nañ mac amlhi yêc maket ṅamala, nañ aneñ ti atac lu-lu dom, aneñ ti atac pa su eñ. 26 Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêñ nom-nga hoñ, nañ Pômdau ndê gêñ. [BW 24:1]

27 ṅamalac nañ kêtñ whiñ dom, nañ bu êṅgalêm mac bu aneñ gêñ awhiñ iñ, ma mac bu atac whiñ bu andi, nañ andi. Ma gêñ hoñ nañ iñ bu kêtñ têtñ mac, nañ aneñ ti atac lu-lu dom. Aneñ ti atac

pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ngac dan bu lic mac ma sôm bu, "Ei! Wata dinañ sêkêñ ti da têt gwam muñ su," nañ aneñ dom. Mac daôm anyalê ñapep ma atôm bu aneñ ti atac pa su, magoc tu ngac nañ kêt puc mac-nga, dec aneñ dom, bu anson in ndê gauc dom. Lau nañ sêkêñ whin ñanga, nañ sênjalê bu gêt hon nañ Anötö kêt têt yac tu daneñ-nga, nañ yao dan kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneñ gêt nañ sêkêñ ti da têt gwam, dec mboe ñamalac nañ kêt whin gwalec, nañ ndê gauc sa ñapep pi gêt dau dom, nañ oc pu yac neñ lêt yao mbasi-nga dinañ. ³⁰ Yac bu daneñ gêt, nañ danem danje Anötö muñ, ma aö gatec bu lau sêpu yac tu gêt daneñ-nga nañ yac tam danje Anötö muñ su ma tañ-nga.

³¹ Bocdinañ, gêt hon nañ mac bu aneñ ti anôm ma akôm, nañ akôm ñalêt ñayham nañ tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hon, lau Israel me lau Grik, ma lau hon nañ sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabun ñalôm, ma ayob nem lêt hon ñapep, bu akôm lau dan si sêkêñ whin tisac dom. ³³ Aö dauñ neñ lêt dinañ. Aö gayob neñ lêt hon bu ndic lau hon tandô ñayham. Aö gakôm tu bu wamwasin dauñ-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac

si-nga sa.

11

¹ Ankuc aneñ lêt dinañ, tôm aö dauñ kakuc Kilisi ndê.

Ngôlin lauwhê ma laungac sêlic om-nga

² Aö wampin mac bu mac gauc gêm aö ñapan, ma mêtê nañ aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, nañ mac asap dôñ ñapan. ³ Magoc aö bu mac anyalê ñapep bu Anötö in Kilisi ndê ñagôlôn, ma Kilisi in laungac si ñagôlôn, ma laungac sêti lauwhê si ñagôlôn.

⁴ Ngac asa nañ teñ mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc un gêt dan kôm in ndê ñagôlôn ahuc, nañ toc in ndê ñagôlôn Kilisi sa ñapep dom. ⁵ Ma awhê asa nañ teñ mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc un gêt dan kôm in ndê ñagôlôn ahuc dom, nañ kôm in ndê ñagôlôn nañ in nakwen maya sa. Awhê dau in gitôm awhê nañ sênjalin kêclauñ hon su ginça, nañ lau sêlic tôm gêt mayan-nga. ⁶ Bocdinañ, awhê asa nañ tec bu un gêt tin ñagôlôn, nañ angapin in ndê kêclauñ hon su ninga. In bu maya tu angapin in kêclauñ su-nga, dec êñkuc lauwhê si lêt solop, ma un gêt dan kôm ndê ñagôlôn ahuc. ⁷ Nahu bu in lêt solop bu laungac sêun gêt tin ñagôlôn dom, bu Anötö kêmasan ñac bu sênem in

angô sêmbô nom, ma sêtôc inj ndê waê asê. Ma inj lêtj solop bu lauwê sêuj gêtj kôm si ñagôlôn ahuc, bu ñac sêtôc si launçac si waê asê. ⁸ Bu têtj ndoc Anötö kêmasanj gêtj honj, nanj ñac sa akêtj awhê dom, magoc awhê sa akêtj ñac. ⁹ Ma Anötö kêtj ñac tu awhê-nga dom, inj kêtj awhê tu ñac-nga. ¹⁰ Tu dinanj-nga, ma tu anelanj-nga, dec solop bu lauwê sêuj gêtj tu bu sêtôc asê bu sêsôc si ñagôlôn ñapu. ¹¹ Magoc yêc yac lau nanj dakêtj whinj Pômdau-nga, nanj mac lauwê ambo tu daôm-nga dom, ma mac launçac ambo tu daôm-nga dom bocdinanj. ¹² Bu awhê ñamata-nga sa akêtj ñac, ma tinambu launçac sêsa akêtj lauwê. Ma gêtj honj menj akêtj Anötö.

¹³ Akôc gauc ñapep pi lauwê nanj sêtenj mbec têtj Anötö magoc sêuj gêtj dom. Mac anjalê dom bu inj lêtj so, a? ¹⁴ Namalac si lêtj sêmbô-nga tôc sake asê pi gêtj dindec? Ngac danj bu ndê kêclauj baliñ, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêtj mayanj-nga. Yomandô, me? ¹⁵ Ma awhê danj bu ndê kêclauj baliñ, nanj dasôm sake? Dasôm bu gêtj dau po inj ndê waê sa. Bu Anötö kêtj kêclauj baliñ têtj lauwê bu êngatôc ñac si ñagôlôn ahuc. ¹⁶ Lau danj bu sêsenj yom dec ma sêsôc ñapu dom, dec wasôm têtj

ñac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabunj honj tanjuc lêtj tigenj dindec, ma lêtj danj tiyham yêc dom.

Lau Korin-nga senj Mwasinj Dabunj ña lêtj so

¹⁷ A ô bu wasôm yom pi mac nem lêtj akac daôm sa tu alic om-nga. Aô wampinj mac pi lêtj dinanj dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêtj dau so, ma gêm gôlôwac dabunj sa dom. ¹⁸ Gêtj ñamata-nga aô gançô ñawaê bu têtj ndoc mac akac daôm sa, nanj mac awhê daôm kôc-kôc. Ma aô gauc gêm bu ñawaê nanj gançô, nanj yom tasanj dom, magoc yom ñandô. ¹⁹ Inj solop dom bu mac awhê daôm kôc-kôc ênjuc gêtj nom-nga, magoc mac nem lêtj ti sakinj bu whê mac kôc-kôc ma tôc asê bu lau nde sêkêtj whinj ñanja ma lau nde sêkêtj whinj gwalec, dec inj lêtj solop. ²⁰ Têtj têtj mac akac daôm sa bu anej Pômdau ndê Mwasinj, nanj mac gauc gêm bu anj ñapep. Magoc aô wasôm bu gêtj nanj mac anj, nanj Pômdau ndê Mwasinj dom. ²¹ Bu têtj ndoc mac bu anej gêtj, nanj mac honj anj têtjtêtj e lau ñatô gêtj yô ñac, magoc lau ñatô sênôm gêtj e kêtjinj ñac. ²² Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac anej ti anôm gêtj yêc nem andu muñ su, goc akac daôm sa. Mac nem lêtj anej Mwasinj Dabunj-nga tôc asê bu mac apu nem asidôwai nanj sêmbô Anötö

ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, ma alic ñayham bu akôm lau ñalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têt mac? Mac gauc gêm bu aö wampin mac pi gêt dinañ, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasin Dabuñ

(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nañ aö gac dulu têt mac pi Mwasin Dabuñ, nañ Pômdau dau kêt têt aö bocdec bu. Têt ôbwêc nañ Judas hoc Pômdau Yisu asê, nañ Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm danje Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö neñ ñandô dau dec, nañ wakêt tu mac-nga. Aneñ gêt dindéc tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁵ Nac señ gêt danen-nga su, ma ñalêt tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “In dindéc aneñ dac, nañ aö wakêt siñ tu wamatin pwac wakuc-nga. Têm hon nañ mac bu anôm wain mwasin dindéc-nga tiyham, nañ akôm tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dinañ ñapep, bu têt bocke nañ mac bu aneñ bolom ti anôm wain Mwasin Dabuñ-nga tiyham e in mbu meñ, nañ gitôm mac ahoc in ndê mbac ndu ñawaê asê.

Danen Mwasin Dabuñ ñambwa dom

²⁷ Bocdinañ dec asa nañ bu neñ bolom dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm ñahu ti toc sa ñapep dom, nañ kôm giso pi Pômdau ndê ñandô ti dac. ²⁸ Lau tigen-tigen hon sêtôc gwaniñ dau si lêt muñ su, goc sêneñ bolom ti sênôm yêc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nañ bu neñ ti nôm magoc in ndê gauc sa ñapep pi Pômdau ndê ñandô dom,* nañ oc tap Anötö ndê matôc sa tu in ndê lêt neñ Mwasin Dabuñ-nga. ³⁰ Tu dinañ-nga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm ñac, ma ñatô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu tañsahê dauñ ñapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kain dinañ sa dom. ³² Magoc Pômdau kêt ñawapac têt yac ti kêmatôc yac tu bu danem dauñ kwi e dandinan dawhin lau sac nom-nga dom.

³³ Bocdinañ aneñ asidôwai, ango ñapep. Têt ndoc mac akac daôm sa bu aneñ Mwasin Dabuñ, nañ ayob bu akôm ñalêt nañ toc asidôwai hon sa ñapep. ³⁴ Namalac dan bu gêt yô in basô, nañ neñ gêt yêc ndê andu muñ. Ma bocdinañ têt ndoc mac akac sa, nañ oc

* **11:29** Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ñandô’ hêganôn gôlôwac dabuñ (tôm in to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêt puc lau nañ señ Mwasin Dabuñ magoc sêtoc si asidôwai sa ñapep dom (11:17-22). Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn Yisu dau ndê ñandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêt puc lau nañ sêlic sac gitôm gêt ñambwa ma señ Mwasin Dabuñ, bu lau dau sênyalê dom bu gêt dau pin ñac dôn sem damin Yisu ndê ñandô.

tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêṅ bambaliṅ-ṅga. Gauc nem yom dinaṅ, ma têtṅ ndoc aô watêtṅ mac waloc, naṅ oc wawhê gêṅ ṅatô sa têtṅ mac tiyham.

12

ṅalau Dabuṅ ndê Mwasinṅ ṅalôm-ṅga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ṅatô pi ṅalau Dabuṅ ndê mwasinṅ, ma kwahic dec aô bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ṅapep. ² Mac aṅyalê ṅalêṅ naṅ Sadaṅ gêm gôliṅ mac nem gauc têtṅ têtṅ mac akêṅ whiṅ su dom, ma wê mac asa lêtṅ anem akiṅ anötöi gwam awha mba-ṅga. ³ Tu dinaṅ-ṅga dec mac oc atôm bu aṅyalê yom naṅ aô bu wasôm têtṅ mac bocdec bu. Anötö ndê ṅalau bu nem gôliṅ ṅamalac daṅ ndê whasuṅ, dec iṅ oc têtṅ dom bu sôm bu, “Aô wapucbo Yisu.” Ma ṅamalac naṅ ṅalau Dabuṅ gêm gôliṅ iṅ dom, naṅ oc têtṅ dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu iṅ Pômdau.”

⁴ Yac datap mwasinṅ tidau-tidau sa, magoc meṅ akêṅ ṅalau tigeṅ. ⁵ Ma yac tam akiṅ Pômdau ṅalêṅ tidau-tidau, magoc tam akiṅ Pômdau tigeṅ. ⁶ Ma yac dakôm gwelenṅ tidau-tidau tu danem akiṅ Anötö-ṅga, magoc Anötö tigeṅ kôm gwelenṅ yêc yac hoṅ neṅ ṅalôm, ma kêtṅ ṅaclai têtṅ

yac bu dakôm gêṅ dau. ⁷ Ma gêṅ hoṅ naṅ lau tigeṅ-tigeṅ sêkôm ṅa ṅalau ndê ṅaclai, naṅ Anötö kêtṅ tu bu êmwasiṅ yac lau hoṅ naṅ dambo gôlôwac dabuṅ ṅalôm, ma puc yac hoṅ dôtṅ.

⁸ ṅalau Dabuṅ kêtṅ yom ti gauc têtṅ ṅamalac daṅ bu hoc asê têtṅ gôlôwac dabuṅ. Ma ṅalau tigeṅ dinaṅ kêtṅ gauc têtṅ ṅamalac daṅ tiyham, bu êṅyalê gêṅ naṅ ṅahu sip ṅalôm gi, ma sôm asê têtṅ lau. ⁹ ṅamalac daṅ oc tap mwasinṅ kêtṅ whiṅ ṅaṅga-ṅga sa, ma daṅ tiyham oc tap mwasinṅ kôm lau ti gêmbac ṅayham sa-ṅga yêc ṅalau tigeṅ dinaṅ. ¹⁰ ṅamalac daṅ oc kôc ṅaclai bu kôm gêṅ dalô, ma daṅ oc kôc mwasinṅ tu hoc yom asê têtṅ lau propet-ṅga. Daṅ tiyham oc kôc mwasinṅ bu êṅyalê bu lau naṅ sêhoc yom asê, naṅ ṅalau Dabuṅ gêm gôliṅ ṅac, me ṅalau daṅ dau-ṅga daṅ gêm gôliṅ ṅac. Ma daṅ oc kôc mwasinṅ bu sôm yom awha wakuc-ṅga naṅ iṅ kêtṅyalê muṅ su dom. Ma ṅamalac daṅ tiyham oc tap mwasinṅ sa bu êṅyalê yom awha wakuc-ṅga kaiṅ dinaṅ ma nem kwi. ¹¹ Gwelenṅ tidau-tidau hoṅ dinaṅ meṅ akêṅ ṅalau tigeṅ dinaṅ, naṅ gic sam iṅ ndê mwasinṅ ti ṅaclai têtṅ lau tigeṅ-tigeṅ têtṅ iṅ dau gêlic ṅayham.

Lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sêti gôlôwac dabuṅ tigeṅ

¹² Alic su nan. Namalac dan ndê nandô tigen, magoc in amba ti gahi ma tandô ma nagên daêsam. Magoc gên hon dinan sêyêc têtên dom, sêyêc nandô tigen dinan. Ma nalên tigen, yac lau nan dambo Kilisi ndê gôlôwac dabun nalôm, nan dati nandô tigen. ¹³ Bu Anötö kêku yac na Nalau Dabun ma pin yac dôn dati gôlôwac dabun tigen. Yac nen lau natô lau Israel-nga, ma natô nac lau gameŋ apa-nga. Natô sem akin nadaui nom-nga, ma natô sem akin dom. Magoc yac hon dakôc Nalau tigen sip yac nen nalôm têtên.

¹⁴ Ma namalac dan ndê nandô nagên hon kain tigen dom. Gên tidau-tidau sêyêc nandô tigen dinan. ¹⁵ In ndê gahi bu sôm bu, "Aô amba dom, bocdinaŋ gati nandô nagên dan dom," dec yom dau oc kac gahi dau su yêc nandô dinan dom. ¹⁶ Me in ndê danŋasun bu sôm bu, "Aô tandô dom, bocdinaŋ gati nandô nagên dan dom," dec yom dau oc kac danŋasun su yêc in ndê nandô dom. ¹⁷ Ma gên hon nan sêyêc yac nen nandô bu tanôn hon, dec oc danŋô yom nalên bocke? Ma gên hon nan sêyêc yac nen nandô bu danŋasun hon, dec oc danŋu gên namalu nalên nde? ¹⁸ Magoc yac nen nandô in bocdinaŋ dom. Anötö dau kêmasan yac nen nandô

nagên tidau-tidau hon tôm in dau gêlic nayham. ¹⁹ Ma yac nen nandô nagên hon bu kain tigen, dec yac oc dambo nalên bocke? Oc tôm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac nagên daêsam sêyêc nandô tigen dinan nalôm, dec dambo nayham.

²¹ Oc tôm dom bu tandô sôm tên amba, "Am bu mbo dom, aô wambo nayham en." Ma tôm dom bu nagôlôn sôm tên gahi, "Am bu mbo dom, oc wambo nayham en." ²² Mba andô! Yac nagên natô dalic bu gên licwalô mba, tigen gên dau bu yêc dom, dec oc dambo nayham dom. ²³ Ma nandô nagên natô nan dalic bu gên waêmbe, nan datoc sa tên ndoc dakôm ahuc na po. Ma nagên nan dalic bu gên mayan-nga, nan dakôm ahuc ti dayob napep. ²⁴ Magoc nagên natô nan dalic bu gên nayham tu lau sêlic-nga, nan sêpônnda gôlôn dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasan yac nagên hon dinan, ma toc gên nambwanambwa sa kêlêc. ²⁵ In kêmasan namalac nalên dinan tu bu nagên hon sênem nandô tigen dinan sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. ²⁶ Yac nagên dan bu ênsahê nandê, dec nagên hon oc sênsahê nandê sêwhin. Ma nagên dan bu tap waê sa, dec nagên hon oc atac nayham sêwhin.

²⁷ Anŋô su nan! Mac lau tigen-tigen hon ati Kilisi ndê

ɲandô tigen, naɲ gôlôwac dabuɲ. ²⁸ Ma Anötö kêyalin lau sa yêc gôlôwac dabuɲ ɲalôm bocdec bu. Lau ɲamata-ɲga ɲac lau aposel, lau tilu-ɲga lau propet, ma lau titö-ɲga in kên ɲac bu sêndôhôn gôlôwac dabuɲ. Ma in kêmwasin lau ɲatô bu sêkôm gêɲ dalô, ɲatô sêkôm lau gêmbac ɲayham sa, ɲatô bu sênem lau sa, ma ɲatô bu sênem gôlin gôlôwac dabuɲ. Ma ɲatô sêtap mwasin sêsôm yom awha wakuc-ɲga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? In kêmwasin lau hoɲ tu bu sêti aposel, a? ɲac hoɲ sêti propet, a? ɲac hoɲ kêdôhônwaga, a? Hoɲ sêkôm gêɲ dalô, a? ³⁰ ɲac hoɲ sêtap mwasin sêkôm gêmbac ɲayham sa-ɲga, a? ɲac hoɲ sêkôc mwasin sêsôm yom awha wakuc-ɲga me sênem yom awha wakuc kwi-ɲga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinaɲ dec aö wasôm têt mac, bu tamkwê mwasin ɲandô naɲ oc nem lau hoɲ sa êɲlêc. Ma lêt naɲ kwahic dec aö bu watôc têt mac naɲ hôc gêlêc lêt hoɲ su.

13

Mêtê ɲandô atac whin-ɲga

¹ Aö bu watôm bu wasôm ɲamalac si yom ma aɲela si yom, magoc mêtê atac whin-ɲga m ba yêc aö, naɲ aö gatôm gengeleɲ me oɲ naɲ taɲ ɲambwa. ² Ma aö bu wahoc yom asê gitôm propet,

ma bu wanyalê gêt hoɲ naɲ ɲahu sip ɲalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêt hoɲ, ma bu wakêt whin ɲaɲga tôm bu wasôm têt lôc daɲ bu puc dau sa ma lom gameɲ wakuc ndi, tigen mêtê atac whin-ɲga mba yêc aö, dec aö gatôm gêt ɲambwa. ³ Ma aö bu wakêt aneɲ gêt hoɲ tu wanem lau ɲalôm sawa sa-ɲga, me wakêt dauɲ sambuc tu gwelêɲ ɲawaê ɲayham-ɲga e tôm ɲacyo sêkêt ya neɲ aö su, magoc mêtê atac whin-ɲga bu mba yêc aö, dec oc tôm dom bu wapo dauɲ sa tu gêt hoɲ dinaɲ ɲadaɲ-ɲga.

⁴ Mêtê atac whin-ɲga ɲandô ɲahu bocdec. ɲamalac naɲ mêtê atac whin-ɲga kêsalê in ahuc, naɲ kôc ndê ɲalôm dôɲ, ma kêmwasin lau. In gêm lêmur lau ɲatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ɲga me po dau sa ɲambwa dom. ⁵ In kôm gêt mayan-ɲga dom, gauc gêm gêt tu êmwasiɲ dau-ɲga kêlêc dom, ma atac ɲandê ɲagahô dom. Ma in hê yom dôɲ pi sac naɲ lau sêkôm têt in, naɲ dom. ⁶ Mêtê naɲ so lêt gitêt, naɲ ɲadaɲ oc kôm in atac ɲayham dom, magoc in oc atac ɲayham tu lau hoɲ naɲ sêɲkuc yom ɲandô-ɲga. ⁷ In oc hôc kisa ti atac pa su. In oc hu in ndê kêt whin ti gêt bocke naɲ in takwê, naɲ sin dom, ma ɲawapac daɲ oc ku in dulu dom.

⁸ Mêtê atac whin-ɲga oc

yêc njanj. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-nga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-nga ma gauc pi gêñ nan nahu sip ñalôm gi, nan oc sêñnga. ⁹ Nahu bu têtj têtj kwahic dec-nga yac tanjalê gêñ honj timala dom, ma yom nan lau propet sêhoc asê, nan tôc gêñ honj asê timala dom. ¹⁰ Magoc têtj ndoc Yisu mbu menj, nan inj oc ndic dabinj gêñ honj, ma mêtê honj nan kwahic dec dakôm timala dom, nan oc pacndê. ¹¹ Têtj têtj nan aö gambo balê, nan gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêñ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têtj ndoc aö gati ngac su, nan gahu balêkoc si mêtê sinj. ¹² Kwahic dec yac tanjalê gêñ honj yêc awê dom, gitôm datôc gwaninj sip busunôm* ñadaun-daun danj. Magoc têtj têtj nambu-nga yac oc dalic gêñ honj yêc awê enj. Kwahic dec aö kayalê gêñ timala dom, magoc tinambu aö oc wanjalê gêñ honj timala, têtj Anötö kêyalê aö e pi sa timala enj têtj kwahic dec. ¹³ Mêtê atu töt kwahic dec sêyêc, mêtê dakên whinj-nga, mêtê dakên batanj-nga, ma mêtê atac whinj-nga. Magoc mêtê atac whinj-nga tinamata mêtê honj.

14

Tanjkwê mwasiñ nanj têtj

bu puc gôlôwac dabunj dôñ

¹ Bocdinañ asap mêtê atac whinj-nga dôñ, ma tamkwê Ñalau Dabunj ndê mwasiñ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiñ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiñ ñatô su. ² Bu Ñalau ndê mwasiñ dasôm yom awha wakuc-nga inj gêñ ñamata-nga dom. Ñamalac nanj sôm yom awha wakuc-nga, nanj ndê yom yêc inj ma Anötö ñasawa, ma lau danj oc s êñyalê dom. Inj sôm yom nanj nahu yêc sinj dau, têtj Ñalau Dabunj kac inj. ³ Magoc ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabunj sa, ma êngilí ñac bu sêlhac ñannga ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac nanj sôm yom awha wakuc-nga, nanj ndê yom dau gêm inj tawasê sa, magoc ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê yom oc têtj bu po gôlôwac dabunj honj sa. ⁵ Aö tac whinj bu mac honj asôm yom awha wakuc-nga, tigenj aö tac whinj kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac nanj hoc yom asê gitôm propet, nanj ndê mwasiñ hôc gêlêc inj nanj sôm yom awha wakuc, nanj ndê su. Magoc ñamalac danj bu mbo mac nem gôlôwac dabunj ñalôm, nanj kôc mwasiñ bu nem yom awha wakuc-nga kwi têtj mac, dec yom dau oc têtj

* **13:12** Busunôm - lau ñatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror.'

bu nem mac sa, tòm yom nan̄ ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasin̄ dasôm yom awha wakuc-nga n̄ahu

⁶ O asidôwai, angô su nan̄. Aö bu watên̄ mac waloc, ma wasôm yom tên̄ mac ña awha wakuc dan̄, dec oc wanem mac sa ñalên̄ bocke? Ti geñ aö bu waloc ma Ñalau Dabun̄ kên̄ yom tên̄ aö, tu bu wahoc asê tên̄ mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôn̄ mac-nga me wahoc asê gitôm propet, dec aneñ yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi gên̄ nan̄ dakôc tu danem wê sip-nga, gitôm gasuc me gita. Ñamalac dan̄ bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tòm bu êñyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-nga bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasañ dau tu ndic sin-nga? ⁹ Ma mac lau nan̄ asôm yom awha wakuc-nga yêc gôlôwac dabun̄ ñalôm, nan̄ bocdinañ. Bu yom kain̄ dinañ ñahu yêc awê dom, ma lau oc sên̄yalê ñalên̄ bocke? Mac oc asôm yom dau tòm gên̄ ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-nga si awha têtjêtj daêsam yêc, ma lau nan̄ sêsôm dau si awha, nan̄ sên̄yalê ñahu. ¹¹ Ñgac dan̄ bu sôm dau ndê awha ma aö bu wan̄yalê ñahu dom, dec aö walic in̄ gitôm ñgac apa, ma in̄ oc lic aö bu ñgac apa bocdinañ. ¹² Ma yêc mac-nga bocdinañ.

Mac tamkwê Ñalau Dabun̄ ndê mwasin̄, bocdinañ dec tamkwê mwasin̄ nan̄ tòm bu po gôlôwac dabun̄ sa, nan̄ hóc gêlêc mwasin̄ ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabun̄ êñsôwec tiatu.

¹³ Bocdinañ dec ñamalac nan̄ sôm yom awha wakuc-nga, nan̄ teñ mbec bu Anötö kên̄ mwasin̄ nem yom dau kwi-nga tên̄ in̄ whin̄ mañ. ¹⁴ Bu tên̄ ndoc aö gaten̄ mbec ña yom awha wakuc-nga, nan̄ aö dauñ neñ gatuñ teñ mbec, magoc aneñ gauc kêkuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinañ aö oc wakôm sake? Aö waten̄ mbec ña awha wakuc nan̄ aneñ gatuñ kêyalê, ma waten̄ mbec ña aö dauñ neñ awhan̄ nan̄ kayalê ñahu, nan̄ whin̄. Aö wanem wê awha wakuc nan̄ aneñ gatuñ kêyalê, ma wanem wê ña dauñ neñ awhan̄ nan̄ kayalê ñahu, nan̄ whin̄. ¹⁶ Am bu êmpin̄ Anötö ña yom awha w akuc-nga, tòm nem gatôm kêyalê, ma ñamalac dan̄ bu mbo gôlôwac dabun̄ ñalôm nan̄ kêyalê awha dau dom, dec in̄ oc tòm dom bu sôm, "Yomandô," tên̄ ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu in̄ gêm gauc yom nan̄ am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d an̄ge Anötö ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinañ sa dom.

¹⁸ Aö gam dan̄ge Anötö bu in̄ kên̄ mwasin̄ wasôm yom awha wakuc-nga tên̄ aö hóc gêlêc mac hoñ su. ¹⁹ Magoc

têj tēm naŋ aō gambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ aō tac whiŋ bu wasôm yom naŋ lau hoŋ sênyalê, tu bu wandôhônŋ ŋac-ŋga. Aō bu wasôm yom ŋalhô amanđan naŋ ŋahu yêc awê, naŋ hôc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-ŋga ŋalhô 10,000, naŋ lau hoŋ sênyalê ŋahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ŋapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc sauŋ dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêŋ tigeŋ-ŋga, naŋ tu ambo ahê lêŋ sac-ŋga. ²¹ Gauc nem yom naŋ Pômdau sôm, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Aō waŋkiŋ lau apa sênem aō awhaŋ ma wakêŋ puc lau dindêc ŋa lau apa dau awha. Magoc ŋac oc sêkêŋ daŋga aō dom, tôm sêkêŋ daŋga aneŋ yom muŋ su dom. [Ais 28:11-12]

²² Pômdau kêŋ lau naŋ sêsôm yom awha apa gitôm gêŋ dalô kaiŋ daŋ, bu kêŋ puc lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga iŋ kaiŋ tigeŋ. Anötö kêŋ gitôm gêŋ dalô tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom-ŋga. Iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga dom. Magoc mwasiŋ

dahoc yom asê tôm propet-ŋga, naŋ iŋ kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga. Iŋ kêŋ tu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom naŋ-ŋga dom.* ²³ Bocdinaŋ, mac lau akêŋ whiŋ-ŋga bu akac daôm sa ma mac hoŋ bu asôm yom awha wakuc-ŋga, ma lau ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ dom me si gauc sa pi gêŋ dau dom, naŋ bu sêmbo sêwhiŋ mac, dec ŋac oc sêsôm sake? Ŋac oc sêsôm bu mac nem gauc kêŋsôn. ²⁴ Magoc mac hoŋ bu ahoc yom asê atôm propet têt ndoc lau kaiŋ dinaŋ sêmbo sêwhiŋ mac, dec mac nem yom oc kuŋ ŋac si ŋalôm e sênyalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ŋac si mêtê sac-ŋga. ²⁵ Ma yom pi ŋac si mêtê sac, naŋ ŋac gauc gêm bu sêsiŋ yêc ŋac si ŋalôm, naŋ mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinaŋ ŋac oc sêpônŋ haduc aŋgô andô têt nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ŋac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiŋ mac, yomandô!”

Pol whê ŋagôliŋ om-ŋga sa

²⁶ Bocdinaŋ asidôwai, têt ndoc mac akac daôm sa tu alic om-ŋga, naŋ lau ŋatô sêkôc wê sêmeŋ, lau ŋatô sêkôc yom bu sêndôhônŋ lau, lau ŋatô sêkôc yom naŋ Ŋalau Dabuŋ hoc asê têt

* **14:22** Aisaya ndê yom, naŋ Pol to yêc ŋabatiŋ 21, naŋ hêganônŋ lau apa naŋ Pômdau kêkiŋ bu sêŋgwiniaŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôc iŋ ŋapu ti sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Pol gêm dôhônŋ lau apa awha, naŋ lau Israel si ŋacyo dinaŋ sêsôm, ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga. Lau Israel-ŋga sêkac si ŋalôm kwi tu lau apa si yom-ŋga dom, ma Pol bu têt asê bu ŋalêŋ tigeŋ, yom awha wakuc oc nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sa dom, me kac si ŋalôm kwi e sêti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. Ŋabatiŋ 23 whê gêŋ dau sa tiawê.

ņac, ņatô sêsôm yom awha wakuc-ņga, ma ņatô sênem yom awha wakuc-ņga dau kwi. Gêņ hoņ naņ mac bu akôm, naņ akôm tu apuc gôlôwac dabuņ hoņ dôņ-ņga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-ņga, dec lu me tō sêsôm goc tôm. Daņ sôm e pacndê, goc ņamalac tilu-ņga sôm ndê. Ma ņamalac daņ nem ņac si yom dau kwi maņ. ²⁸ Magoc ņamalac nem y om dau kwi-ņga daņ bu mbo dom, goc ņamalac naņ tac whiņ bu sôm y om awha wakuc-ņga nem dau dôņ yêc gôlôwac dabuņ ņalôm. Tôm bu iņ sôm iņ ndê yom awha wakuc-ņga têtņ ndoc iņ mbo tawasê, ma yom dau yêc iņ ma Anötö ņasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuņ ņalôm, dec lu me tō sêhoc yom asê, ma lau hoņ sêkêtņ daņga ņapep ma sêņsahê yom dau. ³⁰ ņamalac daņ bu ndôc mac ņalôm, ma ņalau Dabuņ bu hoc yom daņ asê têtņ iņ, dec ņamalac naņ sôm yom mbo, naņ hu siņ ma kêtņ ņasawa têtņ ņamalac dinaņ bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoņ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô daôm, bu andôhôn ti apuc gôlôwac dabuņ hoņ dôņ. ³² Lau naņ sêtap mwasiņ sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, naņ sêtôm bu sênem gôliņ dau si lêtņ sêhoc yom dau asê-ņga. ³³ Bu Anötö tec bu iņ ndê

lau sêkôm gêtņ bambaliņ. Iņ Anötö yom malô-ņga.

Anötö ndê gôlôwac dabuņ hoņ sêtņkuc lêtņ tigen bocdec bu. ³⁴ Têtņ ndoc mac akac sa tu alic om-ņga, naņ lauwê sêsôm yom dom sic ņawaê. ņac sêsôc laungac ņapu tôm yomsu sôm, ma sênem dau dôņ. ³⁵ Awhê daņ bu ņgô yom daņ naņ iņ kêtalê ņahu dom, naņ nem dau dôņ e om pacndê, ma ndac nakweņ têtņ ndoc iņlu sêmbo si andu. Iņ bu sôm yom yêc gôlôwac dabuņ ņalôm, naņ gêtņ mayañ-ņga.

³⁶ Mac lau Korin-ņga bu atec aneņ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kêtņ ndê yom têtņ mac tamwasêm, me kêtņ têtņ mac muņ bu andic dulu têtņ lau ņatô, a? ³⁷ Asa naņ gauc gêm bu iņ propet daņ, me tap ņalau Dabuņ ndê mwasiņ sa kêtêc, naņ êņyalê bu yom naņ gato têtņ mac, naņ Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ ņamalac daņ bu kôc aneņ yom sa dom, naņ Pômdau oc kôc iņ sa dom. ³⁹ Bocdinaņ aneņ asidôwai, tamkwê mwasiņ bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma alhac lau naņ sêsôm yom awha wakuc-ņga, naņ ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têtņ ndoc mac bu alic om, naņ akôm gêtņ hoņ ņapep ma aņkuc lêtņ solop.

15

Pol puc yom naņ iņ hoc asê pi Yisu, naņ dôņ

¹ O asidôwai, aö bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ñawaê ñayham nañ gahoc asê têt mac muñ su. Mac akôc ñawaê dau sa, ma ti mac nem akêt whiñ ñahu. ² Ñawaê ñayham nañ gahoc asê têt mac, nañ tôc lêñ Anötö nem mac si-nga asê, ma bocdinañ dec asap dôñ ñapañ. Mac bu asap dôñ dom, dec mac nem akêt whiñ oc tisac ma ñandô mbasi.

³ Bu yom nañ gac dulu têt mac, nañ kékuc yom nañ aö dauñ gangô muñ su. Ma yom nañ atu ma tiñamata aneñ yom hoñ, nañ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neñ sac-nga, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm. ⁴ Lau sêñsuhun in, ma têt bêt titö-nga Anötö un in sa, tôm sêto yêc nañ. ⁵ Goc in hoc dau asê têt Pita, ma têt lau ñatô nañ sêmbo tñgacsêñomi 12 si toñ. ⁶ Ma tiñambu in hoc dau asê têt asidôwai toñ atu nañ sêmbo sêwhiñ dau. Ñac lau daêsam, sêhóc gêlêc 500 su. Kwahic dec ñac si lau ñatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeñ sêmbo tali. ⁷ Tiñambu in hoc dau asê têt Jems ma têt lau aposel hoñ. ⁸ Ma tiñambu andô in hoc dau asê têt aö dauñ, nañ gati aposel gitôm balêkoc nañ dinda kôc so ndê têt. ⁹ Bu aö galic dauñ tôm lau aposel si ñgac ñambu-nga solop. Sêsam aö bu aposel, magoc aö ñgac ñayham dom bu sêhê ñaê aposel pi aö.

Ñahu bu muñ-nga lê aö gakêt kisa Anötö ndê lau sêkêt whiñ-nga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasin aö-nga, dec aö gati aposel, ma in ndê mwasin dau meñ ñambwa dom. Mba! Bu aö gakôm gwelen gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoñ su. Magoc aö dauñ gakôm dom. Anötö ndê mwasin puc aö dôñ, dec kêt ñaclai têt aö bu wakôm gwelen. ¹¹ Bocdinañ anyalê ñapep bu yom nañ aö gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoñ sêhoc asê, in yom tigeñ. Ma yom dau ti mac nem akêt whiñ ñahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö un Kilisi sa akêt lau batê-nga. Ma bocdinañ bocke dec mac nem lau ñatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Anjô! In bu yom ñandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinañ. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê nañ yac am, nañ oc ñahu mbasi, ma mac nem akêt whiñ ñahu mbasi bocdinañ. ¹⁵ Ma gêt dañ tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö un Kilisi sa akêt lau batê-nga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ñandô, dec mêtê nañ yac ahoc asê pi Anötö, nañ yom tasan. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma in bu yom ñandô bu Anötö un Kilisi sa su dom, dec mac

nem akêñ whiñ oc ñandô mbasi, ma mac nem sac gacgeñ yêc mac-nga. ¹⁸ Ma Anötö bu uñ Kilisi sa su dom, dec lau nañ sêkêñ whiñ Yisu ma sêmbac ndu su, nañ gacgeñ singa su. ¹⁹ Tu Kilisi-nga dec yac dakêñ batan bu Anötö oc uñ yac hoñ sa têtj têtj ñambu-nga. Yom dau bu yom ñandô dom, dec gêtj nañ dakêñ batan, nañ gêtj têtj kwahic dec-nga ñambwa ma ñandô mbasi têtj têtj ñambu-nga. Ma lau hoñ oc sêpu yac ma sêlic yac têtj lau gauc mbasi-nga.

²⁰ Magoc Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga yomandô. In gitôm lau hoñ nañ sêmbac ndu su, nañ si ñgac mbêc. ²¹ Ñamalac tigen ti dambac ndu ñahu. Ma ñamalac tigen ti datisa akêñ lau batê-nga ñahu. ²² Yomandô! Tu Adam-nga dec yac hoñ dawêkainj señ dambac ndu-nga. Magoc tu Kilisi-nga dec lau nañ sêkêñ whiñ in, nañ sêwêkainj señ sêmbo tali-nga. ²³ Tigen lau nañ sêmbac ndu, nañ oc sêtisa têtj ñandoc. Kilisi tisa muñ, gitôm gêtj ñandô mbêc. Ma têtj ndoc in mbu meñ, nañ lau nañ sêti in ndê, nañ oc sêtisa. ²⁴ Têtj dinan in oc ndic bata têtj kwahic dec-nga, ma in oc señ ñaclai ti ñagôlinj hoñ su,

ma kêtj gêtj hoñ sip Daman Anötö amba bu nem gôlinj. ²⁵ Bu Kilisi gic waê bu nem gôlinj e in kêtj in ndê ñacyo hoñ sêsôc in gahi ñapu. ²⁶ Ma ñacyo ñambu-nga nañ in oc señ su, nañ ñaclai dambac ndu-nga. ²⁷ Sêto yom yêc bocdec bu:

In kêtj gêtj hoñ sêsôc in gahi ñapu. [BW 8:6]

Yom dinan pi 'gêtj hoñ,' nañ hêganôn Anötö dom, bu Anötö dau kêtj ñaclai têtj Kilisi pi gêtj hoñ. ²⁸ Tigen têtj ndoc Anötö ndê Atu dau kêtj gêtj hoñ sêsôc in ndê gôlinj ñapu su, nañ goc in dau oc sôt Anötö ñapu. Ma bocdinan Anötö tigen oc ti ñadau ma nem gôlinj gêtj hoñ.

²⁹ Anötö oc uñ lau batê sa têtj têtj ñambu-nga, yomandô. Bu bocdinan dom, dec tu sake-nga lau ñatô sêlinj sanju tu lau nañ sêmbac ndu su-nga? ³⁰ Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-nga yac ahôc ñawapac ti kisa ñapan tu gwelen ñawaê ñayham-nga? ³¹ O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêñ whiñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mac añyalê bu yom dau in yom ñandô, dec añyalê bu yom dec in yom ñandô bocdinan. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu têtj bêtj

* **15:29** Mêtê dau ñahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom têtj asê bu lau Korin ñatô sêlinj sanju tu ñac si lau nañ sêmbac ndu-nga. Mboe lau batê dinan sêkêñ whiñ Yisu su, magoc sêlinj busanju su dom têtj ndoc sêmbo tali, ma tu dinan-nga dec lau ñatô sêlinj sanju tu ñac-nga. Pol sôm bu mêtê dinan in solop me so dom, magoc in sôm yom pi mêtê dau tu bu puc in ndê yom pi lau batê sêtisa-nga nañ dôn.

hoŋ. ³² Yêc malac Epesas lau sêkêŋ kisa aô gitôm bôclai sac, magoc aô gac siŋ têtŋ ŋac ti ŋaŋga. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac nem lau ŋatô sêsôm, dec aô neŋ gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga iŋ ŋamalac ŋambwa si gêtŋ, ma oc nem aô sa daŋ dom. Bu bocdinaŋ dec dakôm tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêtŋ danenŋ ti danôm-ŋga en, bu ŋasawa apê en yac oc dambac ndu ma dandinanŋ. [Ais 22:13]

³³ Ayob daôm bu lau sêŋsau mac dom. Gauc nem yom naŋ sêsôm bocdec bu, "Mac bu ambo awhinŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ŋayham tisac whinŋ." ³⁴ Aô wasôm têtŋ mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ŋatô sêsa si lêtŋ gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep ma ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ.

Lau oc sêtisa ti ŋamlic kainŋ bocke?

³⁵ Mboe mac nem lau ŋatô oc sêndac, "Anötö oc uŋ lau batê sa ŋalêtŋ bocke?" me "Lau batê oc sêtisa ti ŋamlic kainŋ bocke?" ³⁶ Yom dau iŋ yom gauc mbasi-ŋga. Anŋô! Gêtŋ naŋ mac asô sip nom, naŋ bu tibalê dom, dec oc po pi meŋ dom. ³⁷ Mac bu asô gêtŋ ŋamatu gitôm yaŋgom me gêtŋ ŋawhê ŋatô, dec mac asô gêtŋ dau ŋagatôm naŋ oc po pi meŋ

tiŋambu, naŋ dom, magoc asô ŋamatu ŋambwa sip nom. ³⁸ Ma Anötö dau kêtŋ gêtŋ ŋagatôm têtŋ gêtŋ ŋawhê tôm iŋ dau kêmasaŋ su. Iŋ kêtŋ ŋagatôm tidau-tidau têtŋ gêtŋ ŋawhê tigen-tigenŋ. ³⁹ Ma ŋagatôm ti ŋamlic naŋ iŋ kêtŋ têtŋ gêtŋ hoŋ, naŋ sêtôm dau d om. Iŋ kêtŋ ŋamalac si ŋamlic kainŋ daŋ, ma bôc si kainŋ daŋ, ma mbac ti i bocdinaŋ. ⁴⁰ Gêtŋ undambê-ŋga sêmbo ti ŋac si ŋawasi kainŋ daŋ, ma gêtŋ nom-ŋga sêmbo ti ŋac si ŋawasi kainŋ daŋ bocdinaŋ. ⁴¹ Ac ti ayô ma tata hoŋ si ŋawasi têtŋtêtŋ. Ma tata hoŋ si ŋawasi gitôm dau dom. ⁴² Ma têtŋ ndoc lau batê sêtisa, naŋ oc ŋalêtŋ kainŋ tigenŋ. Lau batê naŋ taŋsuhunŋ sip nom, naŋ si ŋamlic iŋ gêtŋ têtŋ kwahic dec-ŋga, ma tôm dom bu yêc ŋapaŋ. Magoc Anötö oc uŋ sa ma nem kwi ti gêtŋ yêc ŋapaŋ-ŋga. ⁴³ Gêtŋ naŋ taŋsuhunŋ iŋ gêtŋ waêmbe, magoc Anötö oc uŋ sa ma kôm ti gêtŋ tiwaê. Taŋsuhunŋ gêtŋ ŋaclai mba, magoc Anötö oc uŋ sa ti ŋaclai. ⁴⁴ Bu yac taŋsuhunŋ ŋamlic nom-ŋga, magoc Anötö oc uŋ sa ti ŋamlic wakuc undambê-ŋga. Yac taŋyalê bu ŋamlic nom-ŋga dec yêc, ma ŋamlic undambê-ŋga yêc bocdinaŋ. ⁴⁵ Anötö kêmasaŋ ŋamalac si ŋamlic nom-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋgac ŋamata-ŋga Adam

in ti gêñ tali. [Gen 2:7]

Ma Adam nambu-nga, nañ Kilisi dau, nañ tisa ti namlic undambê-nga. Ma yac oc dambo tañli tu in-nga, ma datap neñ namlic wakuc undambê-nga sa, tòm in ndê. ⁴⁶ Yac dakôc namlic undambê-nga muñ dom, magoc dakôc namlic nom-nga muñ, ma tiñambu oc datap namlic undambê-nga sa. ⁴⁷ Namalac namata-nga meñ akêñ nom. Magoc namalac tilu-nga meñ akêñ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac hoñ dambo datôm namalac nom-nga namata-nga dinañ. Dinañi sêkôc yac bu dambo datôm namalac nom-nga dinañ. Magoc lau nañ sêmbo undambê, nañ sêmbo sêtôm ñ amalac undambê-nga, ma tiñambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm namalac undambê-nga.

⁵⁰ Bocdinañ aneñ asidôwai, aö wasôm têt mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö ndê gameñ undambê-nga ti neñ namlic têt kwahic dec-nga. Bu yac neñ dac ti namsôm in gêt yêc napan-nga dom, ma tòm dom bu wêkain gameñ dandôc tañli napan-nga. ⁵¹ Aö bu wasôm yom nahu atu dañ têt mac añgô. Yac hoñ oc dambac ndu dom, magoc Anötö oc nem yac hoñ kwi ma kêt namlic wakuc têt yac. ⁵² Têt bêt nambu-nga dahuc oc tañ, ma sep tigeñ lau batê oc sêtisa ti namlic

wakuc sêndôc tali napan-nga. Ma Anötö oc nem yac lau nañ dambo tañli, nañ kwi dawhin, ma kêt namlic wakuc têt yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu namlic nom-nga oc tòm dom bu yêc napan, ma gic waê bu ninga. Bocdinañ têt bêt nambu-nga Anötö oc nem namlic nom-nga kwi ti gêt yêc napan-nga, nañ tòm dom bu ninga. Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Anötö ku ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma pacndê sambuc. [Ais 25:8]

Yom dau oc ñandô sa têt bêt nambu-nga.

⁵⁵ O ñaclai dambac ndu-nga, am oc ku yac dulu ñalêt bocke? Am nem namalic ndic yac ndu-nga yêc nde? [Hos 13:14]

⁵⁶ Namalic nañ wê yac dasa señ dambac ndu-nga, nañ mêtê sac. Ma yomsu kêt ñaclai têt mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem danje Anötö nañ ku yac neñ ñacyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. ⁵⁸ Bocdinañ, aneñ asidôwai atac whin-nga, alhac ñannga ma ayob daôm bu gêt dañ ku mac dulu dom. Akêt nem ñalôm sambuc tu Pômdau ndê gwelen-nga. Bu mac anyalê su bu gêt bocke nañ mac akôm tu Pômdau-nga, nañ gêt ñandô mbasi-nga dom. Oc nem ñandô!

Sêkên da bu sênem lau sêkên whiŋ-ŋga ŋatô sa

¹ Aö wasôm yom pi awa naŋ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga sa. Akôm tôm yom naŋ aö gasôm têtŋ gôlôwac dabuŋ naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga, naŋ su. ² Tôm wake ŋabêc ŋamata-ŋga sambob, mac tigeŋ-tigeŋ andic nem awa da-ŋga sa tôm awa naŋ mac tigeŋ-tigeŋ atap sa yêc wake dinaŋ ŋalôm. Andic sa gwanan ma akêtŋ ndöc. Ma têtŋ ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, naŋ oc wakêtŋ ŋawapac têtŋ mac bu andic sa têtŋ têtŋ dinaŋ-ŋga dom. ³ Anŋyaliŋ lau ŋatô sa naŋ mac alic ŋayham bu sêkôc mac nem da dau, ma sêkên têtŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga. Ma têtŋ ndoc aö wahôc asê mac, naŋ wato bapia puc ŋac dôn-ŋga ma waŋkiŋ ŋac sêndi. ⁴ Ma aö bu walic tôm bu aö dauŋ watêtŋ Jerusalem wandi, goc yac anŋsêlêtŋ awhiŋ dauŋ.

Pol ti lau ŋatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aö gauc gêm bu wandic lau gameŋ Masedonia-ŋga kêsî, ma tiŋambu watêtŋ mac waloc. ⁶ Aö bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-ŋga pacndê. Ma bocdinaŋ oc tôm bu mac anem aö sa tu seŋ bocke naŋ wasa tiŋambu-ŋga. ⁷ Aö gakêtŋ batan bu Pômdau oc kêtŋ ŋasawa baliŋ têtŋ

aö tu wambo wawhiŋ mac-ŋga. Magoc aö bu waloc ŋagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ. ⁸ Kwahic dec aö oc gacgeŋ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-ŋga pacndê. ⁹ Ŋahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelenŋ atu danŋ yêc dindec e ŋandô sa. Ma gêtŋ danŋ whiŋ, naŋ lau daêsam sêkên kisa aö yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hôc asê mac, naŋ goc akôc iŋ sa ti yom malô, tu bu iŋ mbo whiŋ mac ti atac pa su eŋ. Ŋahu bu iŋ kôm Pômdau ndê gwelenŋ tôm aö gakôm. ¹¹ Alic bu lau danŋ sêtec iŋ me sêpu iŋ dom. Ma têtŋ ndoc iŋ bu mbu têtŋ aö meŋ, naŋ aŋkiŋ iŋ lhô meŋ ti yom malô. Aö gakêtŋ batan bu ŋasawa sauŋ Timoti ma asidôwai ŋatô oc sêmbu sêtêtŋ aö sêmeŋ.

¹² Yom pi yac neŋ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aö gateŋ iŋ tidim daêsam bu êŋsêlêtŋ whiŋ asidôwai ŋatô ma têtŋ mac loc. Kwahic dec iŋ sôm bu iŋ oc loc dom, magoc têtŋ ndoc iŋ tap ŋasawa ŋayham danŋ sa, naŋ iŋ oc loc.

Yom ŋambu-ŋga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêtŋ whiŋ-ŋga dônŋ ŋapan, ma alhac ŋanŋa ti nem ŋalôm pêtŋ dônŋ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtŋ hoŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga.

¹⁵ O asidôwai. Mac anŋyalê bu Stephanas ma lau hoŋ naŋ

sêmbô in̄ ndê andu, nan̄ sêti lau ñamata-nga tu sêkên whin̄ Yisu-nga yêc mac nem gameñ Akaya-nga. Ma ñac sêkên si ñalôm sambuc tu sênem akin̄ Anötö ndê lau dabuñ-nga. Kwahic dec aö bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kain̄ dinañ, ma lau asa nan̄ sêlhac sêwhin̄ ñac ma sêkôm gwelen̄ ñawaê ñayham-nga, nan̄ asôc ñac ñapu. ¹⁷ Têñ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmeñ akên̄ Korin ma sêhóc asê aö, nan̄ sêkôm aö atac ñayham atu. Nahu bu ñac sêkôc mac hoñ añôm sêtên̄ aö sêmeñ. ¹⁸ Ñac sêkôm aö neñ ñalôm tighô, tôm sêkôm mac nem ñalôm tighô têtêm sêmbô sêwhin̄ mac. Tu dinañ-nga dec wasôm têtêm mac bu atoc lau kain̄ dinañ sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têtêm lau Korin-nga

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titoñ-titoñ hoñ nan̄ sêmbô gameñ Esia-nga dindec, nan̄ sêkên si acsalô ñayham têtêm mac hoñ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nan̄ sêkac sa yêc in̄lu si andu, nan̄ sêkên̄ acsalô ñayham ti atac whin̄ têtêm mac tu Pômdau-nga. ²⁰ Ma asidôwai hoñ nan̄ sêmbô gameñ dindec sêkên̄ acsalô têtêm mac bocdinañ. Mac hoñ akam daôm, añkuc Anötö ndê lau dabuñ si lêtêm.

²¹ Aö Pol gato yom dindec ña dauñ aman̄ tu bu wakên̄ aneñ acsalô têtêm mac-nga.

²² Ñamalac dan̄ bu atac tec Pômdau, nan̄ Anötö pucbo in̄. O Pômdau, mbu mweñ! ²³ Pômdau Yisu ndê mwasin̄ têtêm mac. ²⁴ Aö bu wakên̄ aneñ atac whin̄ têtêm mac lau akên̄ whin̄ Yisu Kilisi-nga hoñ.

**Pol ndê bapia
tilu-nga têtj lau
Korin-nga
Yom whê bapia
dindéc sa-nga**

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj nãtô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhônj yom tasanj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel nãndô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindéc têtj nãc bu whê dau sa bu inj aposel nãndô, ma bu puc lau Korin-nga dôj tu bu sêsôc lau tasanj dinaj si yom nãpu dom. Tinãmbu inj kêkinj Taitus têtj nãc gi bu lic nãc sêmbo nãlêj bocke, ma Taitus mbu mej ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom nãpu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac nãyham kêlêc tu ngô Taitus ndê nãwaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj tu ndic nãc kêsi-nga sa. Inj sôm têtj nãc bu sêmatôc aposel tasanj dinaj, ma sêmatôc nãc dau si lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj sêwhinj. Ma inj to yom pi nãc si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nanj sêpônã dau, nanj sa-nga.

Yom nãmata-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê ãaposel kêkuc Anôtô ndê atac whinj, gambo gawhinj yac nej asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anôtô ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anôtô ndê lau dabuj honj yêc gamej Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anôtô gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampinj Anôtô, yac nej Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damanj nanj tawalô ti gêm malô yac yêc nãwapac honj-nga. Ma tu dinaj-nga dec yac atôm bu anem malô lau nanj nãwapac tidau-tidau tap nãc sa, nãlêj tigenj tôm Anôtô dau kôm têtj yac. ⁵ Nãhu bu nãwapac ti nãndê tôm Kilisi hôc, nanj kêsalê yac ahuc tu yac am akinj inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anôtô ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaj. ⁶ Têtj ndoc bocke nãwapac tap yac sa, nanj alic nãyham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anôtô gêm malô yac, nanj mwasinj dau golom mac bocdinaj, ma gêm mac sa bu alhac nãnga ti nem atac pa su, ma ahôc nãwapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac nãyalê bu mac ahôc nãwapac awhinj yac, ma Anôtô oc nem malô mac ti puc mac dôj awhinj yac bocdinaj. Tu dinaj-nga dec

yac atac lu-lu tu mac nem akêñ whiñ-ñga dom.

Aposel sêhóc ñawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anyalê pi ñandô eñ bu yac ahóc ñawapac atu-tu daêsam yêc gameñ Esia-ñga. Gêñ dinañ kêgwinin yac ñandô ma hóc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc señ yac su andinãñ. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têt ambo tanli-ñga pacndê têt ndoc dinañ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôn yac bu tankwê yac dauñ mba licwalô dom, magoc tankwê Anötö nañ tòm bu uñ lau batê sa, nañ ndê ñaclai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu ñawapac dinañ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêñ whiñ ti tankwê in bu nem yac sa ñalêñ tigen dinañ ñapan. ¹¹ Ma yac akêñ whiñ bu mbec nañ mac aten, nañ oc nem yac sa bocdinañ. Têt ndoc ñawapac bu tap yac sa tiyham, nañ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-ñga. Ma lau daêsam nañ sêlic gêt dau, nañ oc sênem danje Anötö tu in ndê mwasin nañ kêt têt yac-ñga.

Pol kêt ndê têt ndic lau Korin kêsî-ñga pi ahic

¹² Anjô su nañ. Lêt ti sakin nañ yac akôm ambo nom, nañ akôm anjuc gauc nom-ñga dan dom. Mba. Yêc yac mba ñalôm yac akêñ whiñ bu yac asa mba lêt

tòm Anötö atac whiñ eñ. Yac akôm gwelen hon ti mba ñalôm ma gauc sambuc, ma asa lêt ñawasi eñ, tòm Anötö ndê mwasin puc yac dôñ. Ma têt ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac anjuc lêt tigen dinañ. Lêt dau ti yac mba ñahu apo dauñ sa-ñga. ¹³⁻¹⁴ Lau ñatô sêsôm bu yom hon nañ yac ato têt mac, nañ ñahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anyalê yac ti mba gwelen ñahu ñapep su dom. Magoc yac akêñ batan bu mac oc anyalê yac pi ñandô eñ. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem ñahu apo daôm sa-ñga, ma mac oc ati yac mba ñahu apo dauñ sa-ñga têt ndoc Pômdau Yisu mbu men.

¹⁵⁻¹⁶ Anen ñalôm pêt dôñ pi mac, dec galic ñayham ma kamasan neñ lêt bu wandic mac kêsî tidim lu. Aô gauc gêm bu wandic mac kêsî têt ndoc watêt gameñ Masedonia-ñga wandi. Ma têt ndoc wambu akêñ gameñ dinañ wameñ, nañ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Nalêt dinañ oc tòm bu wanem mac sa tidim lu, ma tinambu dec oc tòm bu mac ankin aô watêt gameñ Judia-ñga wandi. ¹⁷ Magoc tu aô gac mac kêsî dom têt ndoc gambu akêñ gameñ Masedonia-ñga, dec mac gauc gêm bocke? Aô kamasan lêt dinañ gitôm gêt ñambwa-ñga, a? Me aô gasôm "Aêc, aô waloc," ma

ņasawa sauñ gakac awhañ kwi, ma gasôm bu “Mba, aõ oc waloc dom,” kakuc lau nom-ñga si lêtñ, a?

18 Anjô su nañ. Anötö inñ Yom Nñandô Nñadau, ma bocdinañ yac lau nañ am akiñ inñ, nañ atôm dom bu añsau mac atôm lau nañ sêsôm “Aêc,” ma ñasawa sauñ sêkac si ñalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.”
 19 Bu ñawaê ñayham nañ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têtñ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nañ têtñ asê bu Anötö gôlôc tidônñ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têtñ yac tu Kilisi-ñga. Ma inñ gitôm dom bu sôm “Aêc” têtñ mac, ma ñagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.”
 20 Bu gêtñ hoñ nañ Anötö gic bata, nañ inñ oc kôm ñandô sa ma sôm “Aêc” têtñ yac tu Kilisi-ñga. Ma tu Yisu Kilisi-ñga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ñga, ma datoc inñ ndê waê sa.
 21 Anötö dau puc mac ma yac dôñ, bu dasap neñ dakêtñ whiñ Yisu Kilisi dôñ ñapanñ. Inñ kêyalinñ yac sa dati inñ ndê.
 22 Ma inñ kêtñ ndê Nalau Dabuñ sip yac neñ ñalôm tôm gêtñ ñandô mbêc. Ma tu dinañ-ñga yac tanjalê bu mwasinñ hoñ nañ inñ gic bata bu kêtñ têtñ yac, nañ inñ oc kôm ñandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê ñadalô nañ têtñ asê bu inñ ndê lau yac.

23 Anjô su nañ. Aõ gambu gatêtñ malac Korin dom, ñahu bu mac asap nem lêtñ giso ñatô dôñ ambo,

ma aõ gatec bu waloc ma wakôm mac nem ñalôm ñawapac andô tu wamatôt mac-ñga. Anötö kêyalê aneñ ñalôm, ma aõ wasôm yêc inñ anjô-ñga bu yom dau inñ yom ñandô.
 24 Aõ gasôm yom pi mac nem lêtñ giso tu bu yac ati mac nem akêtñ whiñ ñadaui lec dom. Mba. Mac tigenñ-tigenñ alhac Anötö anjô-ñga tu daôm nem akêtñ whiñ-ñga. Ma yac akôm gwelenñ awhiñ mac tu bu mac asa nem lêtñ ñapep e ambo ti atac ñayham eñ.

2

1 Tu dinañ-ñga dec aõ gauc gêm tidônñ bu wambu watêtñ mac waloc dom, ñahu bu aõ gatec bu yac dambo ti ñalôm ñawapac tiyham tu wamatôt mac-ñga.
 2 Ma aõ bu wakôm mac ñalôm ñawapac, dec asa mbo bu kôm aõ atac ñayham? Bu mac lau daôm dinañ ati aneñ atac ñayham ñahu.
 3 Tu dinañ-ñga dec aõ gac mac kêsi tôm aõ gasôm su, nañ dom, magoc gato bapia dañ têtñ mac. Ma aõ gakêtñ batanñ bu mac oc asôt aneñ yom dau ñapu. Ma bocdinañ têtñ ndoc aõ bu watêtñ mac waloc, nañ ñawapac dañ oc yêc yac ñasawa dom, ma gêtñ dau oc kôm aõ atac ñayham. Ma aõ gakêtñ whiñ bu mac hoñ oc atac ñayham awhiñ aõ.
 4 Yom dau aõ kayalê bu yom ñanga, ma aõ gato ti tanjulu eñ, ma kasahê ñawapac ti ñandê

atu yêc neŋ ŋalôm. Aô gato tu bu wakêŋ ŋawapac têt mac-ŋga dom, magoc tu bu watôc asê bu aô atac whiŋ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ŋac si ŋamalac daŋ ndê sac kwi

⁵ Mac nem ŋgac daŋ kôm aô ŋayom, ma gêtŋ dau kêtŋ ŋawapac têtŋ aô taŋwasêtŋ dom. Aô gatec bu wasôm yom daêsam pi gêtŋ dau, tigeŋ aô wasôm têtŋ mac bu iŋ kêtŋ wapac mac hoŋ bocdinaŋ. ⁶ Magoc kwahic dec iŋ pu dau, dec aô wasôm têtŋ mac bu lêtŋ bocke naŋ gôlôwac dabuŋ sêsôm tidôŋ tu sêmatôc iŋ-ŋga, naŋ gitôm. ⁷ Aô gatec bu iŋ mbo ti ŋalôm ŋawapac atu ŋapaŋ, ma bocdinaŋ asuc iŋ ndê sac kwi, ma anem malô iŋ ndê ŋalôm. ⁸ Aô atac whiŋ bu mac akôm bocdinaŋ, tu bu atôc asê têtŋ iŋ bu mac atac whiŋ iŋ. ⁹ Yom naŋ aô gato pi ŋgac dinaŋ, naŋ gato tu bu waŋsahê mac bu oc asôc aneŋ yom hoŋ ŋapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ŋamalac dinaŋ ndê giso kwi, dec aô wasuc iŋ ndê sac kwi bocdinaŋ. Bu giso bocke naŋ iŋ kôm têtŋ aô, naŋ Kilisi kêyalê bu aô gasuc kwi, ma aô gakôm bocdinaŋ tu bu wanem mac sa tu lêtŋ amatôc giso-ŋga ti apiŋ daôm dôŋ-ŋga. ¹¹ Aô gatec bu mac akêŋ ŋasawa têtŋ Sadaŋ bu seŋ lêtŋ dapin dauŋ dôŋ-ŋga su. Bu yac taŋyalê Sadaŋ ndê lêtŋ hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

¹² Têtŋ ndoc aô gatêtŋ malac Troas ga, naŋ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têtŋ aô bu wahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ dinaŋ. ¹³ Magoc aneŋ ŋalôm gi lu gi lu, ŋahu bu aô gatap aneŋ asidôwa Taitus sa yêc malac dinaŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga aô gahu lau malac dinaŋ-ŋga siŋ, ma gatêtŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aô bu wanem dange Anötö, ŋahu bu iŋ wê yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi, gitôm ŋgac siŋsêlêc ti ndê lau siŋ-ŋga naŋ sêku si ŋacyo hoŋ dulu. Ma wanem dange iŋ bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen naŋ iŋ kêtŋ sip yac amaŋ-ŋga. Ma gauc pi Kilisi dau, iŋ gitôm gêtŋ malu ŋayham naŋ ŋamalu pôm gameŋ kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gêtŋ malu ŋayham, tu yac mba gwelen ahoc ŋawaê ŋayham asê pi Kilisi-ŋga. Lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndôc tali-ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gwelen tôm sêŋgu gêtŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêŋga, naŋ sêtec yac ti mba gwelen tôm sêŋgu gêtŋ mbôp ŋasu. Gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga dau iŋ gwelen atu andô, ma yac neŋ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôŋ-ŋga, dec yac

atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nañ sêkôm tu sêtap awa sa-nga lec dom. Mba. Yac anyalê tidôñ bu Anötö kêyalin yac sa ma piñ yac dôñ am daminñ Kilisi, dec akôm gwelenñ nawaê nayham-nga ti ñalôm ñawasi ambo in angô-nga.

3

Lau Korin-nga si lêtñ whê Pol ndê gwelenñ sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindéc tu bu atoc daun sa-nga, a? Mba. Lau ñatô sêkôc bapia whê ñac sa tu sêkôm gwelenñ-nga. Magoc yac atôm lau dinanñ dom. Yac ahêgo daun bu akôc bapia danñ bu whê yac sa têtñ mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têtñ lau ñatô-nga dom. Mba. ² Nahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nañ sêto yêc yac mba ñalôm. Ma têtñ ndoc lau sêlic mac nem lêtñ ti sakinñ, nañ tôm ñac sêsam bapia dau, ma sênjalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelenñ-nga. Ma têtñ ndoc lau sêlic mac asa nem lêtñ tiwakuc, nañ tôm sêlic bapia whê yac sa têtñ ñac-nga. Ma mac atôm bapia nañ sêto ña kêtêpê me atôm Moses ndê yomsu nañ Anötö to pi hoc, nañ dom. Mba! Mac atôm bapia nañ Anötö Tali Nadau ndê Nalau to, ma inñ to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêtñ yac dandôc tanñli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêtñ whinñ bu mac oc asap nem lêtñ ti sakinñ nayham dinanñ dôñ napanñ. Bocd-inanñ yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö angô-nga. ⁵ Yac bu atoc daun sa ma asôm bu yac daun atôm bu akôm Anötö ndê gwelenñ lec dom. Mba. Tigenñ tu Anötö kêtñ ñanña têtñ yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ñaclai nañ Anötö dau kêtñ têtñ yac-nga, dec yac atôm bu anem akinñ inñ, ma ati lau akinñ pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, inñ gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau danñ sêtôm dom bu sênkuc pwac yomsu-nga ñapep, ma bocd-inanñ pwac dau têtñ asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigenñ pwac wakuc nañ hêganônñ Nalau ndê gwelenñ, nañ oc nem yac sa bu dandôc tanñli.

Pwac wakuc hôt gêtêc pwac akwa su

⁷ Angô su nañ. Pwac akwa nañ Anötö to pi hoc ma kêtñ têtñ Moses, nañ menñ ti Anötö ndê ñawasi. Nawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga danñ sêtôm dom bu sêlic inñ angô andô solop e ñawasi dau hê su. Pwac dau menñ ti ñawasi, magoc sakinñ

pwac akwa-nga dau na-
 nandô, nañ dambac ndu.*
 8 Tigen sakin pwac wakuc-
 nga, nañ Nalau Dabuñ gêm
 gôliñ, nañ ndê nawasi hôc
 gêlêc su. 9 Pwac yomsu-nga
 na-nandô nañ datap Anötö
 ndê matôc sa. Tigen pwac
 wakuc na-nandô nañ dati
 lau gitên tu Nalau Dabuñ
 ndê gwelen-nga. Bocdinañ
 pwac wakuc ndê nawasi hôc
 gêlêc pwac akwa ndê su.
 10 Pwac akwa meñ ti nawasi,
 tigen yac bu danem dôhôn
 pwac akwa dau whiñ pwac
 wakuc, oc dalic gitôm gêñ
 nawasi mba, bu pwac wakuc
 ndê nawasi hôc gêlêc su.
 11 Nawasi nañ gêm Moses
 ahuc têng ndoc in kôc pwac
 akwa, nañ yêc baliñ dom ma
 hê su, magoc pwac wakuc
 ndê nawasi in atu andô, ma
 oc pacndê dom.

12 Bocdinañ yac akên
 batan pwac wakuc na-
 nandô, ma akôm mba
 gwelen ti atac pa su. 13 Ma
 yac akôm Anötö ndê nawasi
 ahuc tôm Moses kôm, nañ
 dom. Bu têng ndoc Anötö ndê
 nawasi gêm Moses ahuc,
 nañ in kôm anğô andô ahuc
 na po, bu lau Israel-nga sêlic
 in anğô andô dom e nawasi
 dau hê su. 14-15 Magoc
 lau dau si gauc ti nalôm
 nadandi, ma nac gauc gêm
 bu pwac yomsu-nga nañ

Anötö kên sip Moses amba,
 nañ ti lêng Anötö nem nac
 si-nga. Têng ndoc sêsam
 pwac yomsu-nga dinañ, nañ
 sênnyalê nahu andô dom,
 tôm po dan kôm nac si
 nalôm ahuc. Ma têng Moses
 ndê têm e meñ têng kwahic
 dec, po dau gacgen yêc.
 Nalên tigen yêc bu po dau
 ninga yêc nac si nalôm, nañ
 sêkên whiñ Kilisi, dec in oc
 kac po dau su. 16 Yomandô.
 Asa nañ gêm ndê nalôm kwi
 ma kên whiñ Pômdau, nañ
 Pômdau dau oc kac po dau
 su yêc in.

17 Pômdau in Nalau,
 ma Pômdau ndê Nalau
 bu mbo whiñ yac, dec
 in oc êngapwêc yac su
 yêc gapocwalô yomsu-nga.
 18 Kwahic dec po dan kôm
 yac anğôn andô ahuc gitôm
 Moses dom, magoc yac lau
 dakên whiñ-nga hon datôc
 Pômdau ndê nawasi asê
 tiawê gitôm busunôm. Ma
 nawasi dau oc hê su dom,
 magoc oc tiatu-tiatu ndi.
 Nahu bu Pômdau ndê Nalau
 gêm gwelen yêc yac neñ
 nalôm napan, tu bu kôm yac
 datiwakuc.

4

*Nawaê nayham gitôm ya
 nawê*

1 Anötö tawalô yac ma
 kên sakin pwac wakuc-nga
 sip yac aman, ma tu in

* 3:7 Yom dau nahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akin Anötö tanjuk
 lêng pwac yomsu-nga, dec oc tôm dom bu dati lau gitên ma datap sen dandöc
 tanli-nga sa. Bu namalac dan oc tôm dom bu ênkuc yomsu hon napep, ma
 bocdinañ lêng yomsu-nga oc tôm dom bu kên yac dandöc tanli. Alic yom natô
 yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelenj dau sinj têtj ndoc n̄awapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayanj-nga nanj lau sêkôm sêsinj-sêsinj sêmbo, nanj yac ac ahê su. Yac anjalunj yom danj whinj Anötö ndê yom, me anjsau lau danj bu sêkênj whinj-nga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma njalênj dinanj, lau oc sênjalê yêc n̄ac si njalôm, bu yac akôm mba gwelenj solop ambo Anötö anjô-nga. ³ Lau natô sênjô n̄awaê n̄ayham nanj yac ahoc asê, magoc sêkênj whinj dom, gitôm gênj danj kôm n̄ac si gauc ti njalôm ahuc, ma bocdinañ n̄ac gacgenj sêmbo senj sênjnga-nga. ⁴ Anötö tasanj têm dindec-nga, nanj Sadanj dau, inj kênj n̄asec atu pôc lau nanj sêkênj whinj dom, nanj si gauc ahuc. Ma n̄ac gitôm dom bu sêkôc n̄awaê n̄ayham sa. Bocdinañ dec sênjalê Kilisi ndê n̄awasi dom. Ma sênjalê Anötö ndê n̄awasi dom bocdinañ, bu Kilisi gêm Anötö dau anjô bu tôc Anötö asê têtj yac.

⁵ Anjô su nanj. Yac am mêtê hêganônj dauñ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc inj sa ti n̄ac si Pômdau. Ma yac am akinj mac atôm lau akinj, tu bu apo Yisu ndê waê sa-nga. ⁶ Anötö inj N̄awê N̄adau nanj sôm, “N̄awê sa ma pô gameñ n̄asec,” têtj ndoc inj kênj undambê ti

nom. Ma inj kênj ndê n̄awê pô yac nenj njalôm tu bu tanjalê inj ndê n̄awasi atu-nga. Ma n̄awasi atu dau, nanj dalic yêc Kilisi, nanj gêm Anötö anjô têtj yac.

Anötö kênj ndê n̄awaê n̄ayham têtj lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac dauñ mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelenj n̄awaê n̄ayham-nga, tigenj Anötö kênj gwelenj dau sip yac amanj. Inj ndê lêtj dinanj gitôm inj kênj gênj n̄aôli atu danj sip gênj n̄ambwa-nga gitôm lôñ-si. Inj kôm bocdinañ dec tôc asê bu n̄aclai puc gwelenj dau dôñ-nga, nanj hôc gêlêc n̄aclai honj su, nanj meñ akênj inj ndê. ⁸ N̄awapac daêsam sêyêc, magoc kêgwiniñ yac dom. Yac anjalê lêtj bu anjêc n̄awapac daêsam dinanj n̄apanj, magoc kôm yac atac tec mba gwelenj dom. ⁹ Daêsam sêkênj kisa yac, magoc yac anjalê bu Anötö mbo whinj yac ma tôm dom bu hu yac sinj. Sêpu ti sêkôm yac n̄ayom, magoc sêsênj yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelenj tu Yisu-nga, ma tu dinanj-nga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanjli. Yac ahôc n̄andê ti n̄awapac n̄apanj, nanj tôc asê bu yac anjuc Yisu ndê lêtj mbac ndu-nga. Magoc gênj dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kênj n̄aclai têtj yac bu akôm gwelenj. ¹² Bocdinañ,

tu gwelenj n̄awaê n̄ayham-nga dec yac ahôc n̄awapac atu n̄apanj, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê n̄aclai kênj mac andöc tamli-nga sa.

13 Sêto yom danj yêc bocdec bu:

Aö gakênj whinj Pômdau, dec gahoc inj ndê waê asê. [BW 116:10]

Ma yac an̄kuc gauc tigenj dinanj. Yac akênj whinj Pômdau, dec ahoc inj ndê waê asê. 14 Ma yac an̄yalê bu Anötö, nanj unj Pômdau Yisu Kilisi sa akênj lau batê-nga, nanj oc unj yac sa awhinj Yisu bocdinanj, ma kênj yac al-hac inj an̄gô-nga awhinj mac. 15 Yac alic n̄ayham bu ahôc n̄awapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelenj-nga, dec Anötö ndê mwasiñ oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danje Anötö êñlêc e inj ndê waê tiatu ma tiapa.

16 Tu dinanj-nga yac atôm dom bu ahu gwelenj dau siñ têtj ndoc n̄awapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac neñ n̄amlic tiakwa ma tisac, magoc yêc n̄alôm-nga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoñ. 17 Bu n̄awapac nanj yac ahôc, nanj yac alic gitôm gênj n̄ambwa têm apê-nga. Ma tu yac ahôc n̄awapac dinanj-nga, dec oc atap Anötö ndê n̄awasi atu sa. Ma n̄awasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma inj gênj n̄andô hóc gêlêc n̄awapac hoñ dinanj su. 18 Bocdinanj

yac tan̄kwê gênj nom-nga nanj tanôñ alic su, nanj dom, n̄ahu bu gênj dau oc niñga. Magoc yac akênj batanj gênj nanj yac tanôñ alic su dom, bu gênj dau oc yêc n̄apanj ma pacndê dom.

5

Yac neñ n̄amlic nom-nga oc pô dau su tiwakuc

1 Yac neñ n̄amlic nom-nga gitôm bac batat, ma inj bu tisac, dec yac tan̄yalê bu Anötö kêmasanj yac neñ n̄amlic wakuc undambê-nga, nanj gitôm andu n̄andô nanj oc lhac n̄apanj. Andu n̄andô dau gitôm andu me bac têm apê-nga nanj n̄amalac sêkwê, nanj dom. 2 Ma yac neñ n̄amlic nom-nga gitôm yac neñ n̄akwê têm dindec-nga. Magoc tu gênj wapac nom dindec-nga, dec yac atac whinj ndu andô bu dasôc neñ n̄amlic wakuc undambê-nga ti n̄akwê, dec yac tam awhanj su bu datap gênj dau sa. 3 Ma yac bu dasôc n̄akwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac neñ n̄akwê n̄andô, ma oc dambo n̄amlic n̄ambwa dom. 4 Têtj ndoc n̄amlic nom-nga ti yac neñ bac, nanj dahôc n̄awapac n̄apanj, ma bocdinanj tam awhanj su bu datap neñ n̄amlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec n̄amlic dindec dom, magoc yac atac whinj ndu andô bu n̄amlic têm dindec-nga nanj gitôm dom bu yêc n̄apanj, nanj pô dau su ti gênj

wakuc naŋ oc yêc ŋapaŋ.
 5 Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau solop. Ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têtŋ yac gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ tôc asê bu gêŋ ŋandô naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têtŋ yac tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa bocdinaŋ.

6 Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa su eŋ. Yac aŋyalê bu têtŋ hoŋ naŋ yac ambo nom ma ŋamlic nom-ŋga ti yac mba ŋakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc undambê dom. 7 Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têtŋ yac tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-ŋandô su dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ŋandô sa. 8 Yac atac pa su ma alic ŋayham bu ambo ti ŋamlic nom dindéc-ŋga, tigeŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu ahu ŋamlic dau siŋ, ma andi ambo awhiŋ Pômdau. 9 Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindéc me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ŋandô tigeŋ, naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô ŋayham eŋ. 10 Ŋahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac Kilisi aŋgô-ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô têtŋ yac êŋkuc gêŋ ŋayham me sac bocke naŋ dakôm têtŋ ndoc dambo nom dindéc.

Pol whê ndê gwelenŋ ŋahu sa

11 Yac aŋyalê gêŋ dau su, dec atac Pômdau sa ti asôc iŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac am mêtê lau ma akac ŋac bu sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu yêc

awê têtŋ Anötö, ma aô gakêŋ batanaŋ bu mac oc aŋyalê yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu bocdinaŋ. 12 Yac ato yom dindéc tiyham tu bu atoc dauŋ sa têtŋ mac-ŋga dom. Mba. Yac atac whiŋ bu mac aŋyalê yac mba gauc ti ŋalôm tidôŋ, ma bocdinaŋ mac oc alic yac ŋayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waêŋ sa têtŋ lau naŋ sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-ŋga ŋambwa ma sêtoc gêŋ awê-ŋga sa hôc gêlêc gêŋ ŋalôm-ŋga. 13 Magoc yac ahêgo dauŋ tu lau naŋ sêsôm bu yac mba gauc kêŋsôn, naŋ dom. Bu gêŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu Anötö-ŋga. Ma yac akôm ti mba gauc ŋawa, tu bu anem mac sa-ŋga. 14 Kilisi ndê atac whiŋ kêgili yac bu ahoc ŋawaê ŋayham asê têtŋ lau. Bu yac akêŋ whiŋ bu ŋgac tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ, dec gitôm lau hoŋ sêmbac ndu. 15 Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, tu bu lau naŋ sêmbô tali naŋ sêŋkuc dau si atac whiŋ dom, magoc sêŋkuc iŋ naŋ mbac ndu tu ŋac-ŋga ma tisa ma mbo tali tiyham, naŋ ndê atac whiŋ.

Kilisi hê wamba yac têtŋ Anötö

16 Muŋ-ŋga yac alic Kilisi gitôm ŋamalac nom-ŋga ŋambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiŋ dinaŋ tiyham dom. Ma ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec yac ahêgo dauŋ pi gêŋ awê-ŋga dom têtŋ ndoc yac akôc gauc pi lau

nom-nga. ¹⁷ Bu ñamalac bocke nañ kên whiñ Kilisi, nañ yac aňyalê bu Anötö kôm inñ tiwakuc su. Inñ hu lêt akwa siñ, ma sa ndê lêt tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêt honñ dinañ ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc inñ kêkiñ Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têt Anötö, ma kêmasañ lêt bu datigasuc inñ tiyham. Ma inñ kêt ñawaê ñayham pi inñ ndê lêt dinañ sip yac aman, bu ahoc asê têt lau. ¹⁹ Ma ñawaê ñayham dau bocdec. Anötö kêkiñ Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêt bu sêmbu sêtêt inñ sêndi. Ma inñ kêt gwelen têt yac bu ahoc ñawaê dau asê têt lau nom-nga.

²⁰ Tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi aňgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têt mac sa yac whañsun. Ma yac atet mac am Kilisi aňgô, bu gauc nem yom pi gwelen atu nañ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têt Anötö-nga, ma akôc yom dau sa. ²¹ Alic su nañ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêt yac neñ sac ñagêyô honñ pi inñ, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinañ-nga asa nañ kêt whiñ Kilisi, nañ Anötö gêlic inñ bu ñamalac gitêt.

6

¹⁻² Anötö sôm yom bocdec

bu:

Têm nañ aô galic ñayham bu wamwasin mac-nga, dec gangô mac nem yom. Ma têt bêt nañ kamatiñ tidôn bu wanem mac si, nañ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aô wasôm têt mac bu têm kwahic dec-nga inñ Anötö ndê têm êmwasin ti nem yac si-nga. Tu dinañ-nga yac lau nañ akôm gwelen awhiñ Anötö, nañ atet mac bu akôc Anötö ndê mwasin ñambwa dom.

Pol hôt ñawapac tu gwelen ñawaê ñayham-nga

³ Yac atec bu lau dañ sêpu yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinañ-nga dec yac ayob mba lêt bu akôm giso dañ dom. ⁴ Gêt nañ yac akôm, nañ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiñ. Yac ahôc ñawapac ti aňsahê ñandê tidau-tidau kêgwinin yac, tigen ahu mba gwelen siñ dom, akôm ti atac pa su et. ⁵ Lau sic yac, sêkêt yac andôc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-nga. Yac akôm gwelen atu, ma têm daêsam gêt yô yac, ma yac ayêc bêt tanôn dom. ⁶ Magoc gwelen atu nañ yac akôm, nañ akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akôc mba ñalôm dôn ma akôm mêtê ñayham têt lau honñ. Ñalau Dabun gêm gôlin yac, ma yac asap mêtê atac whiñ lau-nga dôn ñapan. ⁷ Yac akôm gwelen dau ña Anötö ndê

naclai, ma asôm yom nandô enj. Ma yac asap lêng gitên dôj, gitôm yac akôc wapa sinj-nga yêc amanj danja lu-lu bu andic sinj. ⁸ Lau natô sênjalê bu yac aposel nandô, ma sêmpij yac ma sem nawae sa pi gwelenj nanj yac akôm. Ma natô sêpu ma sêngôlinj yom pi yac ti mba gwelenj, ma sêsôm bu yac lau tasanj. ⁹ Natô sênjalê yac, ma natô sem gauc yac. Yac ahôc nawapac napanj tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêj hoj dinanj gitôm bu kôm yac nalôm nawapac, magoc ambo ti atac najham napanj. Yac atôm lau nalôm sawa, tigenj yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasinj sa-nga. Yac awêkainj gêj nom-nga danj dom, magoc tu Kilisi-nga dec yac awêkainj gêj hoj tu puc yac gatu j dôj-nga.

Pol tej lau Korin-nga bu sêtôc si atac whinj asê

¹¹ Yac asôm mba yom hoj tiawê têng mac lau Korin-nga, ma akêj mba nalôm sambuc têng mac. ¹² Yac atôc têng mac bu yac atac whinj mac, tigenj mac atôc nem atac whinj yac-nga asê su dom. ¹³ Aô galic mac atôm anej balêkoc, dec watej mac bu akêj nem nalôm sambuc têng yac, tôm yac akôm têng mac.

Pol kêj puc lau Korin-nga pi lau nanj sêkêj whinj dom

¹⁴ Anjô su nanj. Lau gitên ti lau nawê-nga oc sêwêkainj gêj danj sêwhinj lau nasec-nga ti lau sac-nga dom. Tu dinanj-nga yac lau nanj dakêj whinj Yisu, nanj dayob bu dandic sôj dauj dawhinj lau nanj sêkêj whinj dom, nanj dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêj si nalôm pitigenj tu gêj danj-nga. Ma njac nanj kêj whinj ma njac nanj kêj whinj dom, injlu si gauc kainj tigenj dom. ¹⁶ Ma lau nanj sem akinj Anötö bu sêndic sôj dau sêwhinj lau nanj sem akinj anötöi gwam, nanj inj gêj so sambuc. Bu yac lau dakêj whinj-nga datôm Anötö Tali Nadau ndê lôm dabuj. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aô oc wajsêlêj ti wambo wawhinj njac. Aô wati njac si Anötö, ma njac oc sêti anej lau. [Lev 26:12]

¹⁷ Tu dinanj-nga dec andic ahê lau nanj sêsap mêtê sac dôj napanj, tôm Pômdau ndê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Ahu njac sinj ma andic ahê njac. Amasec gêj njadômbwi danj dom, ma aô oc wakôc mac sa. [Ais 52:11]

¹⁸ Ma Pômdau, Naclai Nadau kêmatinj yom tidôj bocdec bu:

Aô oc wati mac Damam, ma mac ati anej

* 6:15 Belial - Sadanj ndê njae danj.

balêkoc ñgac ti awhê.
[2 Sam 7:14]

7

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga. Anötö kêmatin yom tidôn bu kôc yac sa ñalên dinan, ma tu dinan-nga dec danem dabuñ dauñ, ma dandic ahê gêñ hoñ nan oc kôm yac neñ ñamlic ma gatuñ ñadômbwi sa yêc in anğô-nga. Yomandô! Yac bu datôc Anötö ti datoc in sa ñapep, dec dandic dabin dauñ e dasa neñ lêtñ dabuñ eñ.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac aten mac bu gauc nem yac yêc mac nem ñalôm ti atac ñayham eñ. Anğô su nan. Yac akôm mêtê sac têtñ lau dom, yac anşôn lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gêtñ-nga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aö gato yom dinan tu bu wamatôc mac-nga dom. Tôm aö gasôm têtñ mac muñ su, bu yac akêtñ mba ñalôm ti atac whiñ têtñ mac. Yac atac whiñ mac kêtêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhiñ mac, oc ñayham. ⁴ Aö gasôm aneñ yom hoñ han têtñ mac, ñahu bu aö gakêtñ whiñ bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô anğô-nga. Mac nem ñawaê kôm aö lic pi ma ñalôm tighô. Ñawapac daêsam kêsâlê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac,

dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têtñ ndoc yac ahôc asê gameñ Masedonia-nga, nan ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêtñ kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atöc dauñ atu. Tu dinan-nga dec ñasawa mba bu yac anwhañ dauñ. ⁶ Magoc Anötö, nan gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nan kêkin Taitus mbu têtñ yac, dec kôm yac mba ñalôm tighô. ⁷ Ma Taitus gic miñ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêtñ gêm malô in ndê ñalôm. In sôm bu mac anyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö ñapan, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinan yac mba ñalôm tighô tu alic in-nga, ma tu anğô in ndê yom pi mac-nga. Yom hoñ dinan kôm aö atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têtñ ndoc aö ganğô bu bapia nan gato têtñ mac, nan kôm mac nem ñalôm ñawapac, dec kasahê yham dom tu gakêtñ bapia dau têtñ mac-nga. Magoc aneñ bapia kêtñ wapac mac ñapan dom, ma boc-dinan kwahic dec aö atac ñayham pi gêtñ dau. Aö atac ñayham tu gakêtñ ñawapac têtñ mac-nga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ñalên dinan dec ñawapac nan aö gakêtñ têtñ mac, nan kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma yom nan yac ato têtñ mac, nan kôm mac atisac dom, magoc gêm

mac sa. ¹⁰ Têm n̄atô Anötö gêlic n̄ayham bu yac dahôc n̄awapac tu bu yac tanyalê yac neŋ sac ma danem daun kwi-n̄ga. N̄awapac kain̄ din̄aŋ oc dalic sac dom, n̄ahu bu in̄ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasin̄ nem yac si-n̄ga sa. Yac bu dahôc n̄awapac nom-n̄ga n̄ambwa ma danem daun̄ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo lêŋ dandin̄aŋ-n̄ga.

¹¹ Mac anyalê su bu n̄alôm n̄awapac naŋ mac aŋsahê, naŋ kêkuc Anötö ndê atac whin̄, ma gêm n̄andô bocdec. Têŋ ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asô ma atôc daôm. Ma bocdin̄aŋ mac akôc gauc n̄aŋga pi lêŋ bu amatôc giso din̄aŋ, ma amasaŋ tisolop. Mac akêŋ daôm sambuc tu akôm bocdin̄aŋ, tu bu atôc asê bu mac atec lêŋ sac. Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm tu amatôc gêŋ dau-n̄ga, naŋ tôc asê bu giso daŋ yêc mac-n̄ga dom. ¹² Yêc aneŋ bapia aô gato yom pi n̄amalac naŋ kôm giso, ma gato pi n̄amalac naŋ giso dau kên wapac in̄. Magoc bapia dau in̄ n̄ahu andô din̄aŋ dom. Aô gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêŋ daôm sambuc tu asôc yac mba yom n̄apu yêc Anötö aŋgô-n̄ga.

¹³ Yac aŋgô n̄awaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêŋ hoŋ din̄aŋ, dec kôm yac mba n̄alôm tigahô. Ma gêŋ daŋ whin̄ kôm yac atac

n̄ayham, naŋ Taitus gic min̄ bu têŋ ndoc in̄ hôc asê mac, naŋ mac akôc in̄ sa ti atac n̄ayham, dec kôm in̄ ndê n̄alôm timalô. ¹⁴ Muŋ-n̄ga aô gatoc mac nem waêm sa têŋ Taitus. Ma kwahic dec in̄ kêyalê bu yom naŋ aô gasôm pi mac in̄ yomandô, dec kôm aô mayan̄ daun̄ dom. Mac anyalê bu yom hoŋ naŋ yac asôm têŋ mac, in̄ yomandô eŋ, ma n̄alêŋ tigeŋ yom naŋ yac asôm tu ampin̄ mac-n̄ga, naŋ Taitus tap sa bu yomandô bocdin̄aŋ. ¹⁵ Têŋ ndoc in̄ hôc asê mac, naŋ mac akôc in̄ sa n̄alêŋ n̄ayham, ma in̄ gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom n̄apu. Bocdin̄aŋ ndoc bocke in̄ gauc gêm mac nem lêŋ din̄aŋ, dec kôm in̄ atac whin̄ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aô Pol gaŋgô su bu mac aŋkuc lêŋ solop, dec gakêŋ whin̄ bu mac oc asap lêŋ din̄aŋ dôŋ n̄apaŋ. Ma tu din̄aŋ-n̄ga aô atac n̄ayham atu.

8

Lau Korin-n̄ga sic awa sa tu sênem lau sêkêŋ whin̄-n̄ga n̄atô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awê mac nem gauc sa pi lêŋ naŋ Anötö ndê mwasin̄ gêm n̄andô yêc lau sêkêŋ whin̄-n̄ga naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-n̄ga. ² N̄ac lau n̄alôm sawa, ma n̄awapac atu-tu daêsam kêgwinin̄ n̄ac, magoc sêmbo ti atac n̄ayham ma sic awa daêsam

sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa-nga. ³ Aö wasôm yomandô têtñ mac, bu awa hoñ nañ sêtap sa, nañ sêkêñ. Magoc awa tigeñ dinañ dom. In nañ bu yob ñac-nga, nañ sêkêñ ñatô gi whiñ. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Ñac dau sêlic gwelen dinañ bu gêtñ ñayham kêlêc, dec sêteñ yac ñapañ bu sênem gwelen dau sêwhiñ gôlôwac dabuñ ñatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-nga nañ sêpônnda dau, nañ sa. ⁵ Gêtñ ñamata-nga ñac sêkêñ si ñalôm sambuc têtñ Pômdau, ma têtñ yac bocdinañ. Lêtñ dau kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiñ oc nem ñandô yêc ñac, magoc tañkwê ñandô atu kainñ dinañ dom.

⁶ Têtñ têtñ Taitus mbo whiñ mac, nañ inñ gic hu gwelen dinañ ma mac ac awa ñatô sa su. Tu dinañ-nga yac akac inñ bu mbu têtñ mac loc, ma kôm gwelen dau whiñ mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêtñ hoñ ñalêtñ ñayham. Mac akêtñ whiñ ñaŋga, asôm yom ñayham, ma anyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêtñ daôm sambuc tu anem akiñ Anötö-nga, ma mac atac whiñ yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelen andic awa sa-nga dinañ añkuc nem lêtñ ñayham dinañ. ⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêtñ dinañ dom. Mba. Aö bu walic

bu mac nem mêtê atac whiñ-nga inñ mêtê ñandô nañ tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêtñ êmwasiñ yac-nga. Inñ gêtñ hoñ ñadau, magoc inñ hu inñ ndê ñaclai ti ñawasi atu hoñ siñ, ma sip nom meñ gitôm ñamalac ñambwa. Inñ kôm dau gitôm ñgac ñalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa, dec ati lau ti lêtlôm.

¹⁰ Têtñ yala akwa mac lau ñamata-nga bu atôc asê bu mac atac whiñ ndu andô bu anem lau Jerusalem-nga sa, ma mac ac awa ñatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneñ gauc têtñ mac pi lêtñ ñayham bu andic bata gwelen dau-nga. ¹¹ Mac ac hu gwelen dau ti atac ñayham atu, ma bocdinañ kwahic dec andic bata gwelen dau ñalêtñ tigeñ, ma ti nem ñalôm sambuc eñ. Mac bu atôm bu akêtñ awa atu, dec akêtñ. Ma bu mba, nañ akêtñ tôm Anötö kêmwasiñ mac. ¹² Bu lau ñalôm sawa oc tôm dom bu sêkêñ atu. Bocdinañ gêtñ bocke nañ mac atôm bu akêtñ, nañ akêtñ ti atac whiñ ma ti nem ñalôm sambuc, dec Anötö oc lic ñayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêtñ gêtñ daêsam bu anem lau ñatô sa, e mac daôm ati lau ñalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiñ bu Anötö ndê mwasiñ nem yac hoñ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic

dec mac atap gêñ daêsam sa, ma bocdinañ mac atôm bu anem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa. Ma mboe tiñambu ñac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têtñ ndoc mac apônnda daôm. Nalêtñ dinañ dec Anötö ndê mwasinñ oc nem yac hoñ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ñga nañ sic †mana sa yêc gameñ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau nañ sic gêtñ ñagec sa, nañ sêpônnda dau dom, ma lau nañ sic gêtñ daêsam sa, nañ si gêtñ hôc gêlêc dom. [Eks 16:18]

Taitus ti lau ñatô oc sêtêtñ malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danje Anötö bu inñ kêtñ gauc sip Taitus ndê ñalôm bu nem mac sa, gitôm inñ kêtñ gauc kainñ tigenñ têtñ aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtñ mac loc, ma inñ gêlic ñayham. Magoc inñ oc loc tu yac andac inñ-ñga lec dom. Inñ dau atac whinñ ñandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neñ asidôwa danñ, nañ lau sêkêtñ whinñ-ñga hoñ yêc gameñ dindéc sêmpinñ inñ tu inñ ndê gwelenñ ñawaê ñayham-ñga, nañ yac bu ankinñ inñ whinñ Taitus loc. ¹⁹ Inñ ñgac dinañ, gôlôwac dabunñ sêñyalinñ inñ sa bu êñsêlêtñ whinñ yac, ma yac akôc awa nañ lau sêkêtñ whinñ-ñga sic sa, ma akêtñ têtñ lau Jerusalem-ñga. Gwelenñ dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ñga, ma bu atôc asê bu yac atac whinñ bu

anem lau ñalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danñ sêñgôlinñ yom pi yac tu awa dinañ-ñga. ²¹ Bocdinañ dec yac ayob dauñ ñapep bu akôm giso danñ yêc Pômdau me yêc ñamalac anğô-ñga dom. ²² Ma yac bu ankinñ yac neñ asidôwa danñ tiyham têtñ mac loc, whinñ ñgac lu dinañ. Gêtñ hoñ nañ yac akêtñ sip inñ amba, nañ kôm ñapep enñ, dec tôc asê bu inñ kêtñ ndê ñalôm sambuc tu nem akinñ Anötö-ñga. Inñ ngô ñawaê pi mac su, dec kôm inñ ndê atac pa su, ma inñ atac whinñ bu têtñ mac loc.

²³ Lau ñatô bu sêndac bata lau tötö dinañ, dec awhê sa têtñ ñac bu Taitus kôm gwelenñ ñawaê ñayham-ñga whinñ aö, dec galic ñayham bu wanñkinñ inñ têtñ mac loc bu nem akinñ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinañ sem gôlôwac dabunñ hoñ anğô, ma sêkôm gwelenñ ñanğa bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinañ têtñ ndoc yac neñ asidôwai tötö dinañ sêhôt asê mac, nañ akôc ñac sa ñapep, tu bu atôc nem mêtê atac whinñ-ñga yêc awê têtñ ñac. Ma lau sêkêtñ whinñ-ñga hoñ oc sêñyalê bu yac apo mac waêm sa ñambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelenñ sêndic awa sa-ñga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenñ andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabunñ

sa-nga. ² Nahu bu aõ kayalê su bu mac atac whiñ ndu andô bu akôm gêñ dau, ma tu dinañ-nga dec gapo mac nem waêm sa têtñ lau Masedonia-nga. Aõ gasôm têtñ ñac bocdec bu, "Ñac lau gameñ Akaya-nga dinañ, ñac atac whiñ ñandô bu sênem yac neñ asidôwai sa, ma sic hu gwelen sêndic awa sa-nga têtñ yala akwa." Lau Masedonia-nga sêtñgô mac nem ñawaê dec kêgilí ñac si daêsam bu sêndic awa ñatô sa sêwhiñ. ³ Magoc aõ bu wañkiñ yac neñ asidôwai tötö dinañ sêtêtñ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelen awa-nga dinañ gwanañ. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whiñ gwelen dau, ma mac bu akôm yac mba yom ñandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-nga ñatô bu sêwhiñ aõ sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ñandô sa dom, dec oc kêñ maya mac. Ma oc kêñ maya aõ bocdinañ, bu aõ gakêñ whiñ bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinañ-nga aõ galic ñayham bu wañkiñ asidôwai tötö dinañ sêmun aõ, bu sêndic bata gwelen dau sêwhiñ mac. Mac asôm tidôtñ bu andic awa sa tu amwasinñ lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aõ gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiñ gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêñ ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwanañ, ma ti nem

ñalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ñalôm sambuc eñ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nañ sô gêñ ñawhê daêsam, nañ oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nañ sô gêñ ñandôlu, nañ oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôtñ lêtñ dakêñ gêñ-nga. ⁷ Anötö tac whiñ lau nañ sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whiñ sa dom. Bocdinañ inñ lêtñ solop bu yac tigen-tigen dakêñ gêñ tôm yac neñ ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc hoñ mac oc apônda daôm tu gêñ dañ-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasinñ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Inñ gic sam inñ ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma inñ ndê lêtñ gitêtñ ña-ñandô oc yêc ñapan. [BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nañ kêñ gêñ ñawhê têtñ lau sêsô gêñ-nga, ma kêñ gö têtñ lau tu sêneñ-nga, nañ gitôm bu kêñ gêñ daêsam têtñ mac tu amwasinñ lau ñalôm sawa-nga. Ma inñ oc kôm mac nem lêtñ gitêtñ anem lau sa-nga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasiñ mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa

ênlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nañ mac ac sa bu yac akêñ têt lau Jerusalem-nga nañ sêpônda dau.

¹² Yomandô. Awa nañ mac bu andic sa, nañ oc nem Anötö ndê lau dabuñ nañ sêpônda dau, nañ sa. Ma gêt atu dan whiñ. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje Anötö ênlêc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whiñ ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danjam wambu iñ. Ma gêt nañ mac akêñ bu anem lau Jerusalem-nga dinañ ma lau ñatô sa-nga, nañ tôc asê bu mac nem yom iñ yomandô. Ma lau dau oc sêmpin Anötö tu mac nem lêt ti sakin dinañ-nga. ¹⁴ Ñac oc sênyalê bu Anötö ndê mwasiñ kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whiñ mac ñandô ma gauc nem mac ñapañ yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasiñ nañ Anötö kêt têt yac ñambwa iñ gêt atu andô, hôc gêlêc gêt hoñ su. Tu dinañ-nga danem danje iñ ñapañ.

10

Pol whê ndê lêt sa

¹ Lau ñatô sêsec aô ma sêsôm yom bocdec bu, "Pol, iñ ñgac kain dan. Têt ndoc iñ mbo whiñ mac, nañ iñ töc dau bu sôm yom ti ñanga têt mac, magoc têt ndoc iñ hu mac siñ, nañ iñ ndê

ñalôm pêt dêt ma to yom ñanga sip iñ ndê bapia têt mac." Aô Pol bu wanñkuc Kilisi ndê lêt malô kêtwinin dau-nga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kain tigen pi aô, me mba? ² Aô water mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasañ nem ñalôm tisolop muñ su nañ. Ma bocdinañ têt ndoc aô watêt mac waloc, nañ gêt dan oc yêc bu wasôm yom ñanga pi-nga dom. Tigen aô bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac anñkuc lau nom-nga si mêtê, dec aô oc wakêt gêli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siñ tôm lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa siñ-nga iñ gitôm lau nom-nga si wapa sêndic siñ-nga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ñaclai bu andic siñ, ma bu asen ñacyo si tunbôm ñanga hoñ su. ⁵ Gauc ti yom tasan hoñ, ma lau hoñ nañ sêtoc dau sa ma sêkêt kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sênyalê Anötö ti ndê yom dom, nañ yac akôc Anötö ndê ñaclai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hoñ, nañ yac akwê dêt yêc-nga, tu bu akêñ gauc hoñ sôc Kilisi ñapu-nga. ⁶ Têt ndoc yac aloc, nañ yac oc akêñ ñagêtô têt lau danñapêc-nga hoñ. Bocdinañ kwahic dec yac asôm têt mac bu amasañ nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hoñ ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc

dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kainj dinañ, dec wasôm têtj am bu kôc gauc ñapep pi gêtj nañ yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têtj daêsam yac apo dauñ mba waêtj sa tu ñaclai nañ Kilisi kêtj têtj yac, dec kêyalinj yac sa ati aposel. Aô oc mayañ dauñ tu yom dinañ-nga dom. Nahu bu Kilisi kêtj ñaclai dau têtj yac tu bu añgwininj mac-nga dom, magoc tu bu apuc mac dôñ-nga. ⁹ Aneñ bapia ñatô, nañ gato têtj mac muñ su, nañ nahu dau dinañ. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-nga dom. ¹⁰ Bu lau ñatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ñanğa daêsam sip inj ndê bapia, tu kêtj wapac yac-nga. Tigeñ têtj têtj inj dau meñ kalhac yac añôñ-nga, nañ dalic inj gitôm ñac ti ñaclai atu dom, ma inj sôm yom ñanğa dom.” ¹¹ Mac lau nañ asôm yom kainj dinañ pi yac, nañ ayob daôm. Bu têtj ndoc yac bu ahôc asê mac, nañ mac oc alic bu gêtj nañ yac oc akôm, nañ oc êñkuc yom nañ ato sip bapia.

Pol ndê nahu po dau waê sa-nga

¹² Yac atec bu atoc dauñ sa tôm aposel tasanj sêkôm, me anem dôhônj mba lêtj ma ñac si lêtj. Bu aposel tasanj dinañ sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau dañ si lêtj gi tap ñac si sa dom.

Ma bocdinañ ñac sem dôhônj dau si lêtj whinj ñac dau si lêtj. Nac si gauc dinañ solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauñ mba waêtj sa tôm ñac lau dau sêkôm, magoc apo dauñ sa tu gwelenj nañ Anötô kêtj têtj yac-nga. Bu Anötô dau kêyalinj gameñ sa bu yac akôm gwelenj ñawaê ñayham-nga ambo, ma yac akôm gwelenj dau e akôm yêc mac nem gameñ whinj. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelenj ma ahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê e meñ têtj mac nem gameñ. Yac bu akôm bocdinañ dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauñ sa tu mba gwelenj-nga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauñ sa tu gwelenj nañ lau ñatô sêkôm-nga. Yac akêtj batan bu mac nem akêtj whinj oc êñsôwec tiatu, ma tu dinañ-nga gwelenj nañ yac akôm awhinj mac, nañ ña-ñandô oc êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁶ Nalêtj dinañ yac oc atôm bu anem mêtê lau ñatô, nañ si gameñ yêc mac nem ña-ñambu-nga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, nahu bu yac atec bu apo dauñ sa pi lau ñatô si gwelenj ña-ñandô.

¹⁷ Aneñ lêtj wapo dauñ sa-nga kêkuc Anötô ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Asa nañ bu po dau sa, nañ po dau sa tu Pômdau-nga eñ. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ñamalac nañ po dau sa tu dau ndê lêtj-nga, nañ Anötô gêlic bu yham

dom. Magoc ñamalac nañ Pômdau po in sa, nañ Anötö oc lic in ñayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasan

¹ Mboe lau ñatô sêlic aneñ yom gitôm yom gauc mbasi-nga. Magoc aö bu wasôm yom ñatô tiyham, ma gakêñ whiñ bu mac oc alic aö sac dom. ² Bu Anötö kac aneñ ñalôm bu wanem lêmur mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aö galic mac atôm aö atuñwê ñayham dan, nañ kamatiñ yom whiñ ñgac dan bu nem. Tu dinañ-nga dec gakôc gauc ñannga pi in bu wayob in ñapep bu sa ndê lêñ ñawasi ma mbo whiñ ñgac dan dom e nem ndê ñgac solop. Ma ñgac dau in Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem ñalôm ñawasi. Tigen aö gatöc dauñ bu mboe lau tasan ñatô oc sêmeñ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêñ dinañ siñ, tôm mboc tasan ñadau meñ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ñatô bu sêhoc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ñac si yom pi in so yom ñandô nañ yac ahoc asê pi in, dec mac oc akôm sake? Aö gatöc dauñ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ñac si yom sa ñagahô eñ. Mac akôc Nalau Dabuñ su, magoc lau ñatô bu sêmeñ ma sêkac mac bu akôc ñalau dan dau-nga, me

sêhoc ñawaê ñayham asê nañ so yac mba, dec aö gatöc dauñ bu mboe mac oc akôc sa eñ. ⁵ Mac alic lau tasan dinañ bu aposel ñandô, a? Ñac si asa hôc gêlêc aö su? ⁶ Aö ñgac ñayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-nga dom, magoc aö kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêñ hoñ nañ aö gakôm, nañ tu bu wawhé Anötö ti ndê yom sa tiawê têtñ mac.

⁷ Têtñ ndoc aö gahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtñ mac, nañ aö tankwê mac dom, magoc kagwiniñ dauñ ma gakôm gwelenñ tu wakôm kwanñ dauñ-nga. Aö kakuc lêtñ dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-nga. Bocke? Aneñ lêtñ dinañ in so, a? ⁸ Gôlôwac dabuñ gameñ ñatô-nga sêkêñ gêñ tu sêpuc aö dôñ-nga. Nalêtñ dinañ gitôm aö gam kanñ ñac si gêñ tu wanem akiñ mac-nga. ⁹ Ma têtñ ndoc aö gambo gawhiñ mac ma gapônda gêñ dan, nañ gateñ mac nem ñamalac dan bu nem aö sa dom. Magoc asidôwai nañ sêmeñ akêñ Masedonia sem aö sa. Aö gayob neñ lêtñ hoñ tu bu wakêñ ñawapac têtñ mac dom, ma oc wanñkuc lêtñ tigenñ dinañ. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aö kakuc lêtñ dinañ ñahu bu aö tac whiñ mac dom, a? Mba! Anötö dau kêyalê bu aö atac whiñ mac ndu andô. Aö gapo dauñ sa tu aneñ lêtñ gakôm gwelenñ ñaôli mbasi-nga, ma gwelenñ bocke nañ

aö bu wakôm wawhiñ mac lau gameñ Akaya-nga, nañ wanñkuc lêñ tigenñ dinañ ñapañ. Kilisi dau ndê yom ñandô yêc aneñ ñalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aö tanñkwê mac bu anemlhi aö tu gwelenñ ñawaê ñayham-nga dom, ma oc wakôm bocdinañ ñapañ. Aö gatec bu wakêñ ñasawa têtñ lau nañ sêkôm gwelenñ tu sêkôc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu ñac si lêñ gwelen-nga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kaiñ dinañ, ñac aposel tasanñ. Ñac si gwelenñ ñandô bu sêtim yom lau. Bu ñac sêsiñ si mêtê tasanñ kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ñandô añgô. ¹⁴ Asö tu aneñ yom dinañ-nga dom, bu Sadañ dau muñ apu lêñ tasanñ dinañ ma gêm añela ñawê-nga añgô. ¹⁵ Bocdinañ iñ ndê lau akiñ bu sênem lau gitêtñ nañ sem akiñ Anötö, nañ añgô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tiñambu ñac oc sêtap ñagêyô sa tu si lêñ sac dinañ-nga.

Pol hôc ñawapac daêsam

¹⁶ Aö wateñ mac tiyham bu alic aö tôm ñgac gauc mba-nga dom. Magoc aö bu wapo dauñ sa pi ahic tiyham tôm ñac lau tasanñ dinañ sêkôm. Ma mac bu alic aneñ yom gitôm ñgac gauc mba-nga ndê, nañ akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinañ sa. ¹⁷ Aö kayalê bu yom nañ aö bu wasôm tu wapo dauñ sa-nga, nañ kêkuc Pômdau ndê

lêñ dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêñ. ¹⁸ Aêc. Lau tasanñ dinañ sêñkuc lêñ nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo dauñ sa bocdinañ. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ñayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbo sêwhiñ mac? ²⁰ Yomandô. Ñac lau tasanñ dinañ sêñgwiniñ mac e ati lau akiñ ñambwa, sêmbac yom mac bu sêñgaho mac nem gêtñ su, sêñsônñ mac nem gauc e asôc ñac ñapu, sêtoc dau sa têtñ mac, ma sêhóc mac mayam su, tigenñ mac akôc ñac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayañ dauñ bu yac lau licwalô mba dec añkuc lau dau si lêñ dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinañ sêpo dau sa tu ñac si lêñ-nga ti atac pa su. Bocdinañ kwahic dec aö bu wanñkuc ñac si lêñ dinañ wawhiñ. ²² Ñac sêpo dau sa bu ñac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinañ. Ñac lau Israel-nga, a? Aö bocdinañ. Ñac Abraham ndê wakuc ñac? Aö bocdinañ. ²³ Ñac sêsôm bu ñac sem akiñ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic aneñ yom tôm ñgac ñagulu kêñsônñ danñ ndê, magoc aö wasôm têtñ mac bu aö gam akiñ Kilisi ma gakôm gwelenñ ñawaê ñayham-nga gahóc gêlêc ñac su. Lau sêkêñ aö gandöc gapocwalô, sic aö basô, ma têtñ daêsam kêpiñ bu wambac ndu tu gam akiñ Kilisi-nga. Ma

ņac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-ņga sēmatôc aō tidim 5, ma tōm tēm matôc-ņga 5 dinaņ sēhi aō tidim 39* ņa po naņ sem bocbiņ. ²⁵ Ȋac sic aō ņa sō tidim tō. Sētuc aō ņa-hoc tidim tigeņ. Aō gapac waņ tidim tō, ma gapoc gwêc sawa tōm ôbwêc daņ ma acsalô daņ. ²⁶ Aō ga gameņ ga gameņ ņapaņ ma gandôc sic teņ dom. Ma ņawapac ņatô naņ gahôc whiņ, naņ bocdec. Aō galom bu hêc ņasambac atu, ma gambo gwêc têņ tēm sac. Lau kaņ sêkôm aō ņayom, ma aō gatap kisa sa yêc aō dauņ neņ lau Israel-ņga ma yêc ȑlau gameņ apa-ņga, ma yêc lau malac atu-tu-ņga ma lau malac saur-saur-ņga, ma yêc asidôwai tasan bocdinaņ. Gêņ hoņ dinaņ gitôm bu seņ aō su, magoc mba. ²⁷ Aō gakôm gwelen ti gahôc ņawapac atu ņapaņ. Tēm daêsam aō gayêc bêc ņapep dom, gêņ yô a ö, bu yô aō, gambo ņamlic ņalhuc, ma gapônda ņakwê. ²⁸ Wapac hoņ dinaņ kêsâlê aō ahuc. Ma gêņ daņ tiyham kêņ wapac aō tōm bêc hoņ, naņ bocdec bu. Aō gitôm dom bu waņlhiņ lau sêkêņ whiņ Kilisi-ņga daņ siņ, tigeņ gauc gêm ņac ņapaņ. ²⁹ Ȋamalac daņ bu ndê kêņ whiņ ņaņga dom, dec oc wahêgo dauņ tu iņ-ņga e aneņ licwalô pacndê.

Ma gêņ lêtôm-ņga bu kôm ņamalac daņ peņ sip sac ņalôm, dec aō oc atac ņandê pi gêņ dinaņ.

³⁰ Aō gatec bu wapo dauņ sa, magoc aō bu wakôm, dec wasôm yom pi gêņ naņ tōc asê bu aō ņgac licwalô mba-ņga. ³¹ Anötö kêyalê bu aō kasau dom. Iņ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiņ iņ tōm bêc hoņ.

³² Têņ ndoc aō gambo malac Damaskas, naņ gôliņwaga naņ yob malac dau mbo Kiņ Aretus ņapu, naņ gic atu iņ ndê lau siņ-ņga bu sêyob gatam malac-ņga hoņ tu sêkôc aō dōņ-ņga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêņ aō gasip sambec sō daņ, ma sêņwhaņ aō gasip yêc gatam atu daņ yêc malac dau ņatuņbôm ņadômbwê-ņga ma galhō ga.

12

Pol gêlic undambê ņagatu

¹ Mêtê dapo dauņ waêņ sa-ņga oc kêņ ņayham daņ têņ yac dom. Magoc aneņ ņalôm kac aō, dec oc wapo dauņ sa ma wandic têku yom, ma wasôm yom pi gêņ ņagatu, ma pi gêņ ņatô naņ Pômdau hoc asê têņ aō. ²⁻³ Aō kayalê ņgac kêņ whiņ Kilisi-ņga daņ. Yala 14 gi su, Anötö kôc iņ sa pi lôlôc solop têņ iņ yêc undambê gi. Anötö kôc iņ ti ņamlic sambuc me kôc iņ

* **11:24** Lau Israel-ņga si yomsu daņ (Diut 25:3) sôm bu sēhi ņamalac giso ņa-po sêhōc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaņ lau bata Israel-ņga bu sēmatôc ņamalac daņ, naņ sēhi iņ tidim 39 bu sêņgili yomsu dau ņadôhōņ dom.

gatu nambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö tôc gamej †Paradaiŋga têtj inj. Inj ngô yom pi gêtj atu-tu natô nanj inj gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao inj bu sôm asê dom. ⁵ Aö oc wapo namalac kainj dinanj waê sa, magoc aö bu wapo daunj sa, dec wasôm yom pi gêtj tigenj, nanj bu watôc asê bu aö ngac licwalô mba. ⁶ Gêtj natô yêc bu wapo daunj sa pi-nga, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ngac gauc mbasi-nga dom. Nahu bu anej yom inj yomandô. Magoc aö watoc daunj sa pi gêtj dinanj dom. Lau bu sêmpinj aö tu lêtj nanj sêlic aö gasa-nga, ma tu yom nandô nanj gahoc asê-nga, dec oc solop.

Anötö kêmwasinj lau licwalô mba, bu tôc inj ndê naclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêtj atu têtj aö. Magoc inj tec bu aö wapo daunj sa pi gêtj dau. Tu dinanj-nga inj kêtj nasawa têtj Sadanj bu ênkinj inj ndê anjela danj bu êngwininj aö na gêtj wapac namlic-nga danj. Gêtj dau kêtj nandê têtj aö gitôm gêtj nakwa kunj aö. ⁸ Aö gatej mbec nanjga têtj Pômdau ma gandac inj tidim tö bu kôc gêtj wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc inj sôm têtj aö bu, "Mba. Anej mwasiŋ gitôm bu puc am dôŋ ma hôc nwapac dinanj. Bu aö oc wamwasinj lau licwalô mba, bu watôc anej naclai asê." Tu dinanj-nga aö Pol oc wapo

daunj sa tu nwapac bocke nanj kêtjwininj aö e kôm aö licwalô mba. Nalêtj dinanj aö oc tanjkwê Kilisi bu kêtj inj ndê naclai tu nem aö sa-nga. ¹⁰ Tu dinanj-nga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkêtj kisa aö, aö bu wapônda daunj, me aö bu wahôc nwapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac nayaham. Bu têtj ndoc aö kasahê licwalô tôc dom, nanj tanjkwê Kilisi ndê naclai bu puc aö dôŋ ma walhac nanjga.

Pol tac whinj lau Korin-nga

¹¹ Aö galic daunj gitôm ngac nambwa-nga danj, magoc aposel tasanj nanj mac atoc nac sa, nanj si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôc bu mac apo aö waêtj sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinanj-nga dec aö kakuc lau gauc mbasi-nga si lêtj ma gapo daunj sa têtj mac. ¹² Têtj têtj aö gambo gawhinj mac, nanj aö gakôm gêtj nanj aposel nandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêtj dalô, gêtj atu-tu ma gêtj ti naclai atu daêsam. ¹³ Bocdinaŋ mac gauc gêm bu aö gakôm gêtj sake têtj gôlôwac dabunj natô, nanj gakôm têtj mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akêtj gêtj tu anem aö sa-nga dom, a? Bu bocdinaŋ, dec watej mac bu asuc anej sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasanj daunj bu wandic mac kêsî tidim tö-nga. Magoc aö

waloc tu bu wakôc mac nem gêñ dañ-nga dom. Bu gêñ nañ aö tac whiñ, nañ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakêñ wapa mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkêñ gêñ tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkêñ gêñ tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinañ aö galic ñayham bu wakêñ neñ gêñ hoñ tu wanem mac sa-nga, e wakêñ dañ sambuc tu mac-nga whiñ. Ñalêñ dinañ aö bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô, ma mac bu atac whiñ aö gwalec, oc ñayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whiñ aö me atac whiñ aö dom, magoc mac añyalê su bu aö gakêñ ñawapac dañ têtñ mac dom. Magoc mboe lau nañ sêkêñ kisa aö, nañ oc sêsôm bu aö kasalê lêtñ bu wañsau mac ma malô wakôc mac nem gêñ ñatô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakin aneñ lau ñatô sêtêtñ mac sêloc, bu sêñgaho mac nem gêñ ñatô su tu aö-nga, a? ¹⁸ Aö gandac Taitus bu têtñ mac loc, ma kakin yac neñ asidôwa dañ whiñ iñ. Ma Taitus kôc mac nem gêñ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigeñ ma asa lêtñ tigeñ, nañ akôm gwelen ñaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoñ dinañ tu bu al hac dañ ahuc, a? Mba.

Yac akêñ whiñ Kilisi, ma asôm mba yom hoñ yêc awê têtñ mac yêc Anôtô añgô-nga. Ma gêñ hoñ nañ yac akôm, nañ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whiñ-nga mac dônñ al hac ñanga-nga. ²⁰ Aö gatôc dañ bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ñatô sêsap mêtê sac dônñ sêmbo. Bocke? Mac nem lau ñatô sêsôm dau, me sem lêmuy dau, a? Lau ñatô atac ñandê têtñ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gameñ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ñatô sêñkuc lêtñ nañ aö atac whiñ dom, dec aö oc wañkuc lêtñ matôc-nga nañ mac oc atac whiñ dom. ²¹ Muñ-nga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockain-nga ti atac ñagalac-nga tidau-tidau. Aö gasôm têtñ ñac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtñ sac dinañ siñ. Kwahic dec aö gatôc dañ bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ñac sêsap lêtñ dinañ dônñ ñapañ sêmbo. Bu bocdinañ, dec mêtê sac dau oc kêtñ wapac aö, ma aneñ Anôtô oc kêtñ aö mayañ dañ atu tu mac-nga.

13

Pol oc kêtñ gêli lau nañ sêkôm sac, nañ dom

¹ Ñasawa saun aö oc wandic mac kêsî tidim tônia. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ñatô, dec aö oc wañkuc ñagôliñ solop

tamatôc lau giso-nga, nan sêto yêc bocdec bu:

Namalac tigen bu êngôlin yom pi ngac dan, dec oc tòm dom bu dakôc in ndê yom sa. Namalac lu me tō bu sêpuc yom dau dōn, dec dalic bu yomandō. [*Diut 19:15*]

² Têñ ndoc aō gac mac kêsi tidim lu-nga, nan gasôm têñ lau nan sêkôm mêtê sac bu sêhu sin. Ma aō gakêñ puc mac bu têñ ndoc aō bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêñ dinañ dōn napan sêmbo, dec oc wakêñ matôc nannga têñ nac, ma têñ lau natō nan sêkôm sac, nan bocdinañ. Kwahic dec aō gambo ahê, magoc ndoc kêpin bu wambu waloc, dec wakêñ puc mac pi gêñ tigen dinañ tiyham. ³ Mac nem lau natō sêndac aō bu w atôc gêñ dan têñ mac, nan oc whê sa bu aō gasôm yom gam Kilisi angô. Bocdinañ ayob daôm napep, bu aō oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga hon ti nannga. Kilisi dau bu mbo whin mac, dec oc kêñ gêli mac dom, in oc kôm mêtê nannga kain tigen. ⁴ Yomandō. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ngac licwalô mba. Magoc Anötö ndê naclai un in sa ma kêñ in mbo tali napan. Ma yac lau nan mba akêñ whin pin yac dōn am damin Kilisi, nan lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê naclai kêñ yac ambo tanli awhin in, tu bu anem akin mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel nandō me mba, dec atôc gwanin daôm nem lêñ. Mac anyalê su bu namalac nan kêñ whin dom, nan Kilisi mbo in ndê nalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akêñ whin ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem nalôm, dec anyalê bu yac mba gwelen na-nandō dinañ, ma whê yac sa bu aposel nandō. ⁷ Yac aten mbec têñ Anötö bu puc mac dōn ma akôm sac dan dom. Yac atac whin bu mac asa lêñ gitên, tu bu mac nem lêñ tōc asê bu yac aposel nandō lec dom. Mba. Lau natō bu gauc nem bu yac aposel tasan, nan in gêñ nambwa. Yac mba mbec dinañ na-nahu andō, nan yac atac whin bu Anötö puc mac dōn bu ankcuc lêñ gitên en. ⁸ Lau bu sêsap lêñ yom nandō-nga dōn, dec oc tòm dom bu yac akôm gêñ ti naclai tu amatôc nac-nga. Magoc lau nan sênkuc lêñ yom nandō-nga dom, nan yac akôm gêñ ti naclai tu bu amatôc nac-nga e sêhu si giso sin. ⁹ Bocdinañ mac bu alhac nannga ma asap yom nandō dōn, dec oc tòm dom bu yac atôc mba naclai têñ mac, magoc yac oc atac nayham atu tu mac nem lêñ nayham-nga. Ma yac aten mbec bu mac lau akêñ whin-nga asa nem lêñ hon napep en.

¹⁰ Aō gato yom hon dinañ bu wakêñ puc mac bu ahu

nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ,
 bu têt ndoc aö bu wahôc
 asê, naŋ gatec bu wamatôc
 mac ŋa ŋaclai naŋ Pômdau
 kêŋ têt aö. Bu iŋ kêyaliŋ aö
 sa ma kêŋ ŋaclai têt aö bu
 wapuc mac dôŋ, ma tu bu
 waŋgwiniŋ mac-ŋga dom.

Pol ndê yom ŋambu-ŋga

¹¹ O asidôwai, aö bu
 wandic bata bapia dindéc,
 dec bu wakôm neŋ acsalô
 têt mac hoŋ. Anŋahê ŋaŋga
 bu andic dabiŋ nem lêŋ
 akêŋ whiŋ-ŋga hoŋ tisolop.
 Aneŋ yom hoŋ dindéc puc
 mac dôŋ. Akêŋ nem gauc
 ti ŋalôm pitigeŋ, ma ambo
 awhiŋ daôm ti yom malô.
 Akôm bocdinaŋ, ma Anötö,
 naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô
 Nadau, naŋ oc mbo whiŋ
 mac.

¹² Akam daôm aŋkuc
 gôlôwac dabuŋ si lêŋ.

¹³ Anötö ndê lau dabuŋ
 hoŋ naŋ sêmbo gameŋ
 Masedonia-ŋga dindéc, naŋ
 sêkôm si acsalô ŋayham têt
 mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi
 ndê mwasiŋ ti Anötö ndê
 atac whiŋ puc mac dôŋ, ma
 Nalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ
 dôŋ ŋapaŋ.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo gameñ Galesia-nga. Muñ-nga inñ dau kêsêlêñ tòm malac ma hoc ñawaê ñayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tinjambu lau Israel-nga ñatô sêhóc asê gôlôwac dabuñ Galesia-nga, ma sêñsônñ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga si gauc pi lêtj sêti lau gitêñ yêc Anötö aṅgô-nga. Ñac lau nañ sêsap lau Israel-nga si sakiñ akwa dônñ, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêñkuc pwac sêsê laungac si ñamlic ñatô su-nga, ma sêsóc Moses ndê yomsu hoñ ñapu. Ñac sêsôm bu lau sêkêñ whiñ Yisu-nga nañ lau Israel dom, nañ bu sêkôm bocdinañ dom, dec oc tòm dom bu Anötö kôc ñac sa me lic ñac bu lau gitêñ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inñ aposel ñandô dom, ñahu bu inñ kac lau gameñ apa-nga bu sêñkuc Israel si sakiñ akwa dom.

Tu dinañ-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inñ aposel ñandô, nañ Yisu Kilisi lu Anötö sêñyaliñ inñ sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj

inñ (1:12). Ma inñ bu puc lau sêkêñ whiñ-nga dônñ bu sêsóc lau tasanñ dinañ si yom ñapu dom. Inñ sôm bu ñawaê ñayham tigenñ inñ yom ñandô, ma ñawaê dau tóc asê tiawê bu lau sêti lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whiñ-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inñ to yom ñatô tu bu puc lau dônñ bu sêkêñ whiñ ñaṅga, sêsap mêtê atac whiñ-nga dônñ, ma sêpiñ dau dônñ ñapep. Lau nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ ñac, nañ oc sêhu mêtê sac siñ, ma sêkôm mêtê ñayham eñ (5:16-26).

Pol ndê yom ñamata-nga

1-2 Aô Pol, ma asidôwai nañ sêmbo sêwhiñ aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabuñ hoñ yêc gameñ Galesia-nga. Aô gati ñaposele magoc ñamalac dañ kêtjaliñ aô sa, me lau toñ dañ sêñkiñ aô bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inñ Damba Anötö nañ uñ inñ sa akêñ lau batê-nga, nañ dec sêñyaliñ aô sa ti sêñkiñ aô.
³ Mwasiñ ti yom malô têtj mac akêñ yac neñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.
⁴ Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac neñ sac-nga, bu êñgaho yac su yêc mêtê sac nañ gêm nom dindéc ahuc. Lêtj dau Damañ Anötö gauc gêm tidônñ ma tac whiñ bu Yisu kôm ñandô sa. ⁵ Bocdinañ datoc Anötö ndê waê sa tòm têm sambob dandic ñawaê. Yomandô!

Pol kêṅ puc lau bu sêṅkuc ṅawaê ṅayham tiger

⁶ Tu Kilisi-ṅga dec Anötö kêmwasinṅ mac, ma kêgalêm mac sa ati inṅ ndê lau. Magoc ṅagahô eṅ, mac ahu inṅ ti ṅawaê ṅayham naṅ aposel sem, naṅ sinṅ, ma aṅkuc yom wakuc. Mac nem lêṅ dinanṅ kôm aö gahêdaêṅ. ⁷ Yom naṅ mac aṅkuc, naṅ yom ṅandô dom. Mboe lau ṅatô sêṅsôṅ mac nem gauc ma sêṅsahê bu sêṅsôṅ ṅawaê ṅayham pi Kilisi whinṅ. ⁸ Aṅgô su naṅ! Yac daunṅ me aṅela undambê-ṅga daṅ, me asa bu têṅ mac meṅ ma nem mêtê wakuc, naṅ so mêtê naṅ muṅ-ṅga yac ahoc asê têṅ mac, naṅ oc tap Anötö ndê atac ṅandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aö wasôm tiyham. Asa naṅ bu hoc mêtê asê têṅ mac naṅ so yac lau aposel mba mêtê naṅ mac akôc sa su, naṅ oc tap Anötö ndê atac ṅandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aö gato yom dindéc tu bu lau sêlic aö ṅayham ma sêmpinṅ aö-ṅga, me tu bu Anötö lic aö ṅayham-ṅga? Aṅgô! Aö bu wakôm tu ṅamalac-ṅga, dec aö Kilisi ndê ṅgac akinṅ dom.

Pol whê sa bu inṅ Anötö ndê aposel ṅandô

¹¹ O asidôwai, aö bu wawhê sa têṅ mac bu mêtê naṅ gahoc asê têṅ mac, naṅ ṅamalac si yom dom. ¹² Bu ṅamalac daṅ kêṅ têṅ aö me kêdôhônṅ aö dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têṅ aö.

¹³⁻¹⁴ Mac aṅgô aö ṅawaê su, dec aṅyalê bu muṅ-ṅga lê aö gam akinṅ Anötö kakuc lau Israel-ṅga si sakinṅ akwa. Aö gasa ṅac si lêṅ dau gahôc gêlêc ṅac si daêsam naṅ si yala gitôm aö neṅ. Ma gayêm daunṅ su tu waṅkuc abanṅ Israel-ṅga si ṅagôlinṅ. Ma mac aṅgô bu aö gakêṅ kisa ṅaṅga têṅ Anötö ndê gôlôwac dabuṅ naṅ sêkêṅ whinṅ Yisu, ma gakôm bu wasenṅ ṅac su. ¹⁵ Magoc Anötö kêyalinṅ aö sa gwananṅ su, têṅ têm aö gambo dinanṅ atac ṅalôm eṅ, ma tu inṅ ndê lêṅ êmwasiṅ lau-ṅga dec kêgalêm aö sa bu wanem akinṅ inṅ. Ma tinambu inṅ gêlic ṅayham ¹⁶ bu hoc inṅ ndê Atu Yisu asê têṅ aö, tu bu wasôm inṅ ndê ṅawaê ṅayham asê têṅ lau naṅ lau Israel dom. Têṅ dinanṅ aö gasôm yom gawhinṅ lau ṅatô dom. ¹⁷ Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau naṅ sêti aposel sêmuṅ aö, naṅ dom. Mba. Aö gatêṅ gameṅ Arabia-ṅga ga, ma tinambu gambu gatêṅ malac Damaskas. ¹⁸ Aö gambo malac dinanṅ yala tö su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhinṅ inṅ tôm bêc 15. ¹⁹ Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ṅatô dom. ²⁰ Aö wasôm yêc Anötö aṅgô-ṅga bu yom naṅ kwahic dec gato, naṅ yom tasanṅ dom. ²¹ Tinambu aö gatêṅ gameṅ Siria ma Silisia-ṅga ga. ²² Gôlôwac dabuṅ gameṅ Judia-ṅga naṅ sêkêṅ whinṅ

Kilisi, naŋ sêlic aö aŋôn andô dom. ²³ Magoc sênġô ŋawaê pi aö bocdec bu, “Ŋgac naŋ muŋ-ŋga kên kisa têtŋ yac, kwahic dec kôm gwelenŋ ma gêm mêtê pi lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga naŋ muŋ-ŋga iŋ kôm bu seŋ su.” ²⁴ Bocdinaŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ gêm aö kwi-ŋga.

2

Lau aposel Jerusalem-ŋga sêkôc Pol sa

¹ Yala 14 ġiŋga su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhiŋ aö. ² Anötö dau hoc yom daŋ asê têtŋ aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtŋ ndoc dinaŋ. Ma ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têtŋ flau gameŋ apa-ŋga, naŋ aö gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtŋ lau hoŋ dom, magoc gawhê sa têtŋ lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelenŋ naŋ gakôm, me sêsôm bu aö gakôm ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec gawhê dauŋ sa têtŋ ŋac lau dau. ³ Ŋac sênŋyalê bu Taitus naŋ whiŋ aö têtŋ têtŋ dinaŋ, iŋ ŋgac Griŋ-ŋga. Magoc sêkac yac bu asê iŋ ndê ŋamlic ŋatô êŋkuc lau Israel-ŋga si pwac naŋ dom.

⁴ Yom hoŋ dinaŋ hôc asê, ŋahu bu lau ŋatô sênŋsau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ yac bu sêtip lêtŋ ti sakiŋ naŋ yac andôhônŋ têtŋ lau gameŋ apa-ŋga. Yisu Kilisi kêgawêc

yac su yêc sakiŋ yomsu-ŋga, magoc ŋac lau tasan dinaŋ sêkôm bu sêkac yac kwi ma aŋkuc lêtŋ yomsu-ŋga tiyham atôm lau akiŋ ŋambwa. ⁵ Tigeŋ yac alhac ŋaŋga ma asôc ŋac ŋapu daŋ dom, ŋahu bu yac atac whiŋ bu mac lau Galesia-ŋga aŋyalê yom ŋandô pi ŋawaê ŋayham, ma asap dôŋ ŋapanŋ.

⁶ Aö kayalê bu Anötö toc ŋamalac daŋ sa hôc ġêlêc daŋ su dom. Tu dinaŋ-ŋga dec gahêgo dauŋ dom têtŋ ndoc naŋ gawhê dauŋ sa têtŋ lau naŋ ġôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga sêtoc sa sêti ŋac si lau bata. Ma ŋac sêsôm yom daŋ bu sêmatôc ŋawaê ŋayham naŋ gam yêc lau apa si gameŋ, naŋ dom. ⁷ Mba! Ŋac sêlic bu Anötö kên ŋawaê ŋayham sip aö amanŋ bu wahoc asê têtŋ lau naŋ lau Israel dom, tôm iŋ kên sip Pita amba bu hoc asê têtŋ lau Israel-ŋga. ⁸ Bu Anötö kên ŋaclai têtŋ Pita ma kêtŋyaliŋ iŋ sa ti lau Israel-ŋga si aposel, ma kên ŋaclai têtŋ aö bocdinaŋ, ma kêtŋyaliŋ aö sa gati lau gameŋ apa-ŋga si aposel. ⁹ Lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ŋac si ŋagôlônŋ. Ma têtŋ ndoc lau tötö dinaŋ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiŋ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtôc asê bu ŋac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ŋac si ŋalôm pitigeŋ bu yac akôm gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

awhiñ lau gameñ apa-nga, ma ñac sêkôm sêwhiñ lau Israel-nga. ¹⁰ Ñac sêndac gêñ tigen, nañ bu yac gauc nem ñac si lau nañ sêpônnda dau. Ma gêñ dau aõ gauc gêm tidôn su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tiñambu aõ gambo malac Antiok, ma Pita meñ mbo malac dau whiñ. Magoc malô aõ galic yêc awê bu in kôm gêñ dan, nañ so yom ñandô ñawaê ñayham-nga. Ma tu dinañ-nga dec aõ gasôm yom sêmbalan-nga solop têt in. ¹² Bu têt ndoc in hóc asê Antiok tiwakuc, nañ in kôm mêtê solop. In ndöc ti gêñ gêñ whiñ lau sêkên whiñ-nga nañ lau Israel dom, dec töt asê bu in hêgo dau tu Moses ndê yomsu-nga dom. Magoc tiñambu lau Israel-nga ñatô nañ sem gwelen sêwhiñ Jems, nañ sêhóc asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ñac sêsap Moses ndê yomsu dôn ma ñac bu sêkac lau gameñ apa-nga bu sêñkuc lau Israel-nga si ðpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-nga. Tu dinañ-nga dec in töt dau ma kêdahin dau su yêc lau nañ lau Israel dom. In ndê lêt dau in lêt giso. ¹³ Ma lau sêkên whiñ-nga Israel-nga ñatô nañ sêmbo malac Antiok, nañ sêñkuc in ma sêsa lêt tasan dinañ sêwhiñ, e lêt dau hê Banabas kwi whiñ. ¹⁴ Têt ndoc aõ galic bu ñac

si mêtê dau so yom ñandô ñawaê ñayham-nga, dec gasôm yom têt Pita yêc ñac hon anğô-nga bocdec bu, “Am ñac Israel-nga, magoc têt ndoc am mwen hóc asê malac Antiok, nañ am mbo whiñ lau nañ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-nga si yomsu-nga dom. Magoc malô am kac nem ñalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêñ atu, ma hu lau dau siñ ma mbo ahê ñac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameñ apa-nga bu sêsôc lau Israel-nga si ñagôlin ñapu, a?”

Lêt tigen yêc bu dati lau gitêt, nañ dakên whiñ

¹⁵ Ma aõ gasôm têt Pita, “Yac lau Israel-nga êlêmé dasam lau gameñ apa-nga bu lau sac, bu ñac sêñkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neñ ñahu yêc lau gameñ apa-nga dom. Mba. Dinañi sêkóc hêclu dambo lau Israel-nga nañ dakóc Moses ndê yomsu, nañ ñalôm. ¹⁶ Magoc yac tanjalê su bu ñamalac dan oc ti ñamalac gitêt yêc Anötö anğô-nga tu in kêkuc lêt yomsu-nga dom. Mba, oc töt dom. Magoc tu ñamalac dan kêñ whiñ Yisu Kilisi-nga, dec Anötö gêlic in bu ñamalac gitêt. Señ tigen dinañ gic lau hon ñawaê, yac lau Israel-nga, ma lau gameñ apa-nga boc-dinañ. Tanjuk lêt dakên whiñ Yisu Kilisi-nga tu bu dati lau gitêt

tu lêng dinaŋ-ŋga, ma tu taŋkuc lêng yomsu-ŋga lec dom."

¹⁷ Kwahic dec yac taŋkuc lêng dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ-ŋga. Mboe lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac taŋkuc lêng yomsu-ŋga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêng dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga kên ŋasawa têtŋ yac tu dakôm sac-ŋga, a? Aö wasôm, mba andô! ¹⁸ Muŋ-ŋga aö kasahê bu wati ŋgac gitêŋ tu kakuc yomsu-ŋga, magoc kwahic dec gahu lêng dau siŋ su. Aö bu wambu wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc tôc gêŋ tigenŋ asê têtŋ aö, naŋ bu aö ŋgac kag-ili yomsu-ŋga. ¹⁹ Bu sakiŋ yomsu-ŋga tôc asê têtŋ aö bu gawêkainŋ seŋ wambac ndu-ŋga, ma bocdinaŋ dec aö taŋkwê lêng yomsu-ŋga bu nem aö sa tiyham lec dom. Yomandô. Aö gahu lêng yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem akiŋ Anötö tôm aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-ŋga. Anötö dau piŋ aö dônŋ gam damiŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ. ²⁰ Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo taŋli-ŋga sip aö dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalôm naŋ-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ wasa lêng tigenŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anötö Atu naŋ tac whiŋ aö ma kênŋ dau tu aö-ŋga. ²¹ Aö galic Anötö ndê

mwasinŋ gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac daŋ gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêng yomsu-ŋga ma lêng dakêŋ whiŋ-ŋga

¹ O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têtŋ mac, e tôm mac daôm tanôm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kênŋsônŋ mac nem gauc? ² Aö bu wakêŋ gêndac têtŋ mac pi yom tigenŋ bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötö kênŋ Ŋalau Dabuŋ têtŋ mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su, dec iŋ kênŋ Ŋalau têtŋ mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têtŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ mac asa nem lêng ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêng yomsu-ŋga siŋ. Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ sêsap yomsu dônŋ, naŋ sêkêŋ kisa mac. Tu sake-ŋga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu gêŋ naŋ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-ŋga. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec kisa atu naŋ mac ahôc têtŋ ŋamata-ŋga, naŋ ŋahu mbasi. ⁵ Aŋgô! Anötö kênŋ ndê Ŋalau Dabuŋ

têḡ mac ma kôm gêḡ dalô daêsam yêc mac aḡôm-ḡga. Inḡ kôm gêḡ dau tu mac aḡkuc yomsu-ḡga, me tu mac akêḡ whiḡ yom pi Kilisi, naḡ mac aḡḡo su-ḡga?

⁶ Gauc nem Abraham. Inḡ kêḡ whiḡ Anötö, ma tu dinaḡ-ḡga Anötö gêlic inḡ bu ḡgac gitêḡ. ⁷ Bocdinaḡ aḡyalê bu lau hoḡ naḡ sêḡkuc lêḡ sêkêḡ whiḡ-ḡga, naḡ Anötö gêlic ḡac sêtôm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom naḡ sêto yêc, naḡ tôc asê gwanāḡ bu Anötö oc lic lau naḡ lau Israel dom, naḡ bu lau gitêḡ, tu ḡac si sêkêḡ whiḡ-ḡga. Anötö sôm ḡawaê ḡayham dau asê têḡ Abraham gwanāḡ su bocdec bu:

Lau nom-ḡga hoḡ oc sêtap aneḡ mbec ḡamwasiḡ sa yêc am. [*Gen 12:3*]

⁹ Abraham kêḡ whiḡ, dec tap Anötö ndê mbec ḡamwasiḡ sa. Ma bocdinaḡ lau hoḡ naḡ sêkêḡ whiḡ, naḡ oc sêtap mbec dau ḡamwasiḡ sa sêwhiḡ Abraham. ¹⁰ Magoc lau hoḡ naḡ gauc gêm bu ḡac oc sêti lau gitêḡ tu sêḡkuc yomsu-ḡga, naḡ oc sêtap Anötö ndê tac ḡandê sa, tôm yom daḡ naḡ sêto yêc, naḡ sôm bocdec bu:

Asa naḡ kêkuc yomsu hoḡ naḡ sêto sip buku yomsu-ḡga, naḡ ḡapep ma timala dom, naḡ oc tap Anötö ndê tac ḡandê sa. [*Diut 27:26*]

¹¹ Ma yom daḡ tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitêḡ oc sêndöc tali tu ḡac si sêkêḡ whiḡ-ḡga.

[*Hab 2:4*]

Yom dau tôc asê tiawê bu ḡamalac daḡ oc ti ḡamalac gitêḡ yêc Anötö aḡḡo-ḡga tu inḡ kêkuc yomsu-ḡga dom. ¹² Lêḡ yomsu-ḡga sôm bu ḡamalac naḡ tôm bu sa ndê lêḡ êḡkuc yomsu hoḡ ḡapep eḡ, naḡ oc ndöc tali. Magoc lêḡ yomsu-ḡga dinaḡ so lêḡ dakêḡ whiḡ-ḡga. ¹³ Asa naḡ takwê lêḡ yomsu-ḡga bu nem inḡ sa, naḡ gic waê bu tap Anötö ndê atac ḡandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su yêc lêḡ datap atac ḡandê dinaḡ sa-ḡga. Inḡ dau hôc Anötö ndê atac ḡandê tu yac-ḡga, tôm yom naḡ sêto pi lau sac, naḡ yêc bocdec bu:

Lau hoḡ naḡ sêkêḡ ḡac sêḡgalêḡ a, naḡ dalic ḡac gitôm lau naḡ sêtap Anötö ndê tac ḡandê sa. [*Diut 21:23*]

¹⁴ Yisu Kilisi hôc ḡandê dinaḡ tu bu lau naḡ lau Israel dom, naḡ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ḡamwasiḡ sa sêwhiḡ lau Israel-ḡga. Ma yac hoḡ oc dakôc ḡalau Dabuḡ, naḡ Anötö gic bata su, naḡ sa tu yac neḡ dakêḡ whiḡ Yisu-ḡga.

Pwac yomsu-ḡga, ma pwac mwasiḡ-ḡga

¹⁵ O asidôwai, wanem dôhôn pi ḡamalac si lêḡ bu wawhê gêḡ dau sa. Pwac naḡ ḡamalac lu sêmatinḡ tidôn su, naḡ oc tôm dom bu ḡgac daḡ ndic têku, me seḡ su. Ma Anötö ndê pwac

bocdinaŋ. ¹⁶ In gic bata yom têtŋ Abraham ma sôm bocdec bu, “Aö oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom naŋ in sôm pi Abraham ndê wakuc, naŋ hêganônŋ lau daêsam dom, magoc hêganônŋ Abraham ndê ngac wakuc tigenŋ, naŋ Kilisi dau. ¹⁷ Aö wasôm têtŋ mac bu Anötö gic bata yom dau têtŋ Abraham muŋ su, ma tiŋambu yala 430 giŋga su, dec in kêtŋ ndê yomsu têtŋ lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasinŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatinŋ whinŋ Abraham, naŋ su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anötö ndê mwasinŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ dec lêtŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têtŋ Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têtŋ Abraham ma sôm bu êmwasiŋ in ŋambwa.

¹⁹ Bocdinaŋ Anötö kêtŋ yomsu ŋahu bocke? In kêtŋ tu bu têtŋ ŋamalac si sac asê-ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi in, naŋ hoc asê. Ma gêtŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêtŋ têtŋ ngac ŋalhu-ŋga daŋ, naŋ Moses. ²⁰ Ngac ŋalhu-ŋga dau kôm gwelenŋ mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasinŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatinŋ whinŋ Abraham, naŋ in dau kêtŋ solop têtŋ in, ma ngac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc têtŋ yac neŋ sac

asê, ma wê yac datêtŋ Kilisi dandi

²¹ Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasinŋ naŋ Anötö gic bata tidônŋ bu kêtŋ têtŋ Abraham naŋ su, me? Wasôm têtŋ mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêtŋ-ŋga. ²² Magoc oc têtŋ dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Nalêtŋ dinaŋ mwasinŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganônŋ lêtŋ dakêtŋ whinŋ-ŋga, ma datap mwasinŋ dau sa tu dakêtŋ whinŋ Yisu Kilisi-ŋga.

²³ Muŋ-ŋga, lêtŋ dakêtŋ whinŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têtŋ têtŋ dinaŋ yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ yomsu sô yac dônŋ, bu dambo bocdinaŋ e Anötö têtŋ lêtŋ dakêtŋ whinŋ-ŋga asê tiawê. ²⁴ Anötö kêtŋ yomsu bu nem gôlinŋ yac ma têtŋ yac neŋ sac asê, goc wê yac datêtŋ Kilisi dandi, bu datap lêtŋ dati lau gitêtŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêtŋ whinŋ in-ŋga. ²⁵ Ma kwahic dec lêtŋ dakêtŋ whinŋ-ŋga meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ngac

²⁶ Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêtŋ whinŋ Yisu Kilisi-ŋga. ²⁷ Bu mac hoŋ naŋ alinŋ busanŋu, naŋ gêtŋ dau piŋ mac dônŋ am daminŋ Kilisi, têtŋ mac

asôc in ti nem ñakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ñahu nom-nga dom. Mba. Mac bu lau Israel-nga, me lau apa, lau akiñ ñambwa me lau nañ dau sêmbo si gêñ, lauwhê me laungac, tigen anyalê bu Anötö kôc yac hoñ sa tu yac neñ dakêñ whiñ Yisu Kilisi-nga, nañ piñ yac hoñ dôñ dapitigen. ²⁹ Ma mac lau asa nañ ati Kilisi ndê, nañ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinañ, ma awêkaiñ mwasiñ nañ Anötö gic bata têtñ Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêñ dau sa têtñ mac bocdec bu. Balê nañ damba gic bata bu kêtñ ndê wapa lêtñsêm têtñ in, nañ oc wêkaiñ gêñ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têtñ ndoc in mbo balê, dec in oc kôc wapa dau sep dom, ma in oc mbo gitôm damba ndê ngac akiñ ñambwa dañ. ² Ma lau ñatô oc sêyob in ti ndê wapa lêtñsêm e in ndê yala gitôm nañ damba sôm tidôn gwanan su. ³ Ma yac bocdinañ. Muñ-nga yac dakêñ whiñ su dom, nañ dambo datôm balêkoc saun, ma datôm lau akiñ ñambwa nañ dambo yomsu ti ñagôlin nom-nga ñapu. ⁴ Magoc têtñ ndoc nañ Anötö sôm gwanan su, nañ meñ sa, goc in kêtñ ndê Atungac meñ mbo nom. In dinda kôc in ti ñamalac nom-nga nañ mbo yomsu ñapu, ⁵ bu êngapwêc yac lau nañ

dambo yomsu ñapu, nañ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêtñ ndê Atu ndê Ñalau sip yac hoñ neñ ñalôm, dec têtñ asê bu mac lau gameñ apa-nga ati Anötö ndê balêkoc awhiñ yac lau Israel-nga. Ma Ñalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam in bu, "Damañ, Damañ." ⁷ Bocdinañ kwahic dec yac lau akiñ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkaiñ gêñ lêtñsêm nañ gic waê in ndê balêkoc.

Pol ñalôm ñawapac tu lau Galesia-nga

⁸ Muñ-nga mac am gauc Anötö, ma am akiñ gêñ nom-nga ñambwa nañ Anötö ñandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anyalê Anötö, ma gêñ atu dañ whiñ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu ñapu, dec ambo atôm lau akiñ tiyham? Bu yomsu hoñ, nañ ñagôlin nom-nga ñambwa nañ ña-ñaclai ti ñandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-nga mac bu ankcuc ñagôlin ñambwa nañ hêganôn bêt ti ayô, ma yala ti têtñ ñatô? ¹¹ Aô gatöc dauñ tu mac-nga bu mboe gwelen nañ aô gakôm têtñ mac, nañ oc ñandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muñ-nga mac lau apa ambo yomsu ñapu dom, ma aô gahu lêtñ yomsu-nga siñ tu bu wambo

watôm mac. Magoc kwahic dec lau ñatô sênsau mac, dec mac ambo atôm lau akiñ tiyham tu yomsu-nga. Bocdinañ dec wateñ mac bu ahu lêñ dinañ siñ ma ambo atôm aö. Ma alic aö ñayham tôm muñ-nga nañ aö gambo gawhiñ mac, nañ mac akôm aö sac dom. ¹³Têñ têm dinañ gêmbac kôm aö, dec gambo teñ gawhiñ mac, ma gahoc ñawaê ñayham asê têñ mac. Mac anyalê gêñ dau su. ¹⁴Aney gêmbac dau kêñ ñawapac têñ mac bu ayob aö, magoc mac apu aö me alic aö sac dom. Mba. Mac akôc aö sa gitôm Anötö ndê añela dañ, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵Têñ ndoc dinañ mac atac whiñ bu anem aö sa êñlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ñakôp sa ma akêñ têñ aö. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ñayham tu aö-nga giñga su. ¹⁶Bocke? Tu aö gasôm yom ñandô asê têñ mac-nga, dec kwahic mac alic aö tôm nem ñacyo, a?

¹⁷Ñac lau tasan dinañ sêkôm ñaŋga bu sêkac mac kwi asôc yomsu ñapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ñandô ñayham dañ sa-nga dom. Ñac atac whiñ bu mac ahu aö siñ ma akêñ daôm sambuc tu añkuc ñac-nga. ¹⁸Inj lêñ ñayham bu mac akêñ daôm sambuc tu bu akôm gêñ nañ ñahu ñayham yêc. Ma aö bu wambo wawhiñ mac, me aö bu wambo dom, magoc

akôm bocdinañ ñapañ.

¹⁹O aney balêkoc awhê ma ñgac. Kwahic dec aö kasahê ñandê atu tiyham tu mac-nga, gitôm awhê nañ balêkoc tuñ inj. Ñahu bu aö tac whiñ ndu andô bu Kilisi ndê yom tidôñ yêc mac nem ñalôm, e andi atôm inj dau. ²⁰Aö neñ ñalôm ñawapac atu tu mac-nga, ma señ dañ bu hôc pi aö, dec aö atac whiñ kêlêc bu wambo wawhiñ mac, ma wasôm yom ñayham-ñayham têñ mac, ô yom ñaŋga nañ kwahic dec gato têñ mac.

Sara lu Haga sêti ñadôhôn

²¹Mac lau nañ atac whiñ bu ambo yomsu ñapu, aö bu wandac mac bocdec bu. Mac anyalê señ nañ yomsu bu wê mac atêñ andi, me mba? ²²Gauc nem yom nañ sêto yêc pi balêkoc ñgac lu nañ Abraham kwê asê. Balê dañ dinda Haga inj awhê akiñ ñambwa, ma balê dañ dinda Sara inj awhê akiñ dom, inj Abraham nawhê solop. ²³Haga kôc balêkoc kêkuc ñamalac nom-nga si lêñ ñambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kêkuc yom nañ Anötö gic bata têñ Abraham. ²⁴⁻²⁵Gêñ dau inj gitôm yom gôliñ dañ, bu awhê lu dinañ sêti pwac lu ñadôhôn. Haga ti dôhôn pwac akwa yomsu-nga nañ Anötö kêmatin yêc Lôc †Sainai yêc gameñ Arabia-nga. Ma balêkoc pwac dinañ-nga sêti lau

akiñ ɲambwa tòm Haga. Ma Haga ti dôhôn malac Jerusalem têm dindec-ɲga, bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiñ ɲambwa bocdinañ. ²⁶ Magoc Sara ti dôhôn malac Jerusalem wakuc nañ yêc undambê, ma in gitôm yac neñ dinañ ɲandô nañ awhê akiñ ɲambwa dom. ²⁷ Bu sêto yom dañ yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc nañ kôc balêkoc dom, atac ɲayham sa. Am nañ kêsahê balêkoc tuñ am dom, nañ mbwêc ti atac ɲayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê nañ balêkoc mba, magoc tiñambu am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc awhê nañ gêm ɲgac sa, nañ su.* [Ais 54:1]

²⁸ Aneñ asidôwai. Tu Kilisi-ɲga dec mac ati balêkoc pwac mwasin-ɲga gitôm Aisak, balêkoc nañ hôc asê kêkuc yom nañ Anôtô gic bata têt Abraham. ²⁹ Muñ-ɲga Ismael, balêkoc nañ hôc asê kêkuc ɲamalac si lêt, nañ kêñ kisa Aisak, nañ hôc asê ɲa ɲalau Dabuñ ndê ɲaclai. Ma kwahic dec mac aɲsahê kisa ɲalêt kain tigen yêc lau nañ sêsap lêt yomsu-ɲga dôñ. ³⁰ Magoc

gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Kêt awhê akiñ lu in atunɲac sêlhô sêndi, bu awhê akiñ ndê balê dau oc wêkain wapa lêt sêm ɲatô whin ɲadauwê ndê atunɲac dom. [Gen 21:10]

³¹ Bocdinañ asidôwai, akôc gauc ɲaɲga bocdec bu. Yac awhê akiñ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ɲadauwê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêt dakêt whin-ɲga dôñ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc lêt yomsu-ɲga

¹ Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo datôm lau akiñ ɲambwa tiyham dom. Bocdinañ alhac ɲaɲga, ma ayob daôm bu wapac lêt yomsu-ɲga êngwiniñ mac e ati lau akiñ tiyham dom. ² Aô Pol wasôm têt mac bu asa nañ gauc gêm bu ti ɲgac gitêt tu in kêkuc yomsu sêsê launɲac ɲamlic ɲatô su-ɲga, nañ Kilisi gitôm dom bu oc nem in sa. ³ Aô wasôm tiyham têt mac, bu asa nañ sôc yomsu tigen dinañ ɲapu, nañ êɲkuc yomsu hoñ bocdinañ ndic ɲawaê. ⁴ Mac lau nañ gauc gêm

* **4:27** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têt ndoc ɲacyo sêngaho lau Israel-ɲga su ma sêkôc ɲac sa si sêndôc gameñ Babilon-ɲga gitôm lau gapocwalô-ɲga. Aisaya gêlic bu malac dau tigan, dec gêm dôhôn pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip in ndê bapia têt lau Galesia-ɲga bu whê yom nañ in to pi malac Jerusalem lu, nañ sa. Yom pi awhê nañ gêm ɲgac sa su, nañ hêganôn lau Israel-ɲga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc nañ oc tap balêkoc daêsam sa, nañ hêganôn lau sêkêt whin Yisu-ɲga nañ oc sêndôc malac Jerusalem wakuc.

bu ati lau gitêṅ tu aṅkuc yomsu-ṅga, naṅ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiṅ. ⁵ Nahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêṅ tu yac neṅ dakêṅ whiṅ-ṅga. Ma Nalau Dabuṅ puc yac dônṅ bu dahônṅ ti dakêṅ batanṅ gêṅ dau ṅa-ṅandô. ⁶ Bu yac lau naṅ dati Yisu Kilisi ndê, naṅ tanyalê bu lêṅ yomsu-ṅga daṅ oc nem yac sa ṅandô dom. Nac bu sêsê yac ṅamlic ṅatô su, me sêsê yac dom, naṅ dalic tôm gêṅ ṅambwa. Gêṅ tigeṅ yac dalic bu gêṅ atu, naṅ dakêṅ whiṅ Kilisi. Ma yac neṅ mêtê atac whiṅ neṅ asidôwai-ṅga tôc yac neṅ dakêṅ whiṅ asê.

⁷ Muṅ-ṅga lê, mac asa nem lêṅ akêṅ whiṅ-ṅga ṅapep eṅ, atôm lau naṅ sênti ṅaṅga. Tigeṅ asa kalhac mac ahuc e ahu yom ṅandô siṅ? ⁸ Lau naṅ sêlhac mac ahuc, naṅ sêmeṅ akêṅ Anötö naṅ kêgalêm mac sa, naṅ ndê dom. ⁹ Ayob daôm ṅapep têṅ lau kaiṅ dinaṅ, bu yom naṅ ṅac sêndôhônṅ, naṅ gitôm yist naṅ sêkêṅ sip bolom ṅalôm ma kôm gwelêṅ malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi piṅ yac hoṅ dônṅ-ṅga, dec gakêṅ whiṅ bu mac oc akôc aneṅ yom dindêc sa, ma atec yom bambaliṅ hoṅ. Ma asa naṅ bu lhac mac ahuc ma êṅsônṅ mac nem gauc, naṅ oc tap iṅ ndê gwelêṅ dau ṅagêyô sa.

¹¹ O asidôwai, lau ṅatô

sêṅgôliṅ yom pi aô ma sêsôm bu aô gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ṅamlic ṅatô su-ṅga dônṅ. Aṅgô su naṅ. Aô bu wapuc yomsu dau dônṅ, dec tu sake-ṅga lau Israel-ṅga naṅ sêsap yomsu dônṅ, naṅ sêkêṅ kisa aô? Ma aô bu wapuc yomsu dau dônṅ, dec yom naṅ yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, naṅ dec oc wakôm nditôm yom ṅambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, naṅ gitôm hoc naṅ lau Israel-ṅga daêsam sêtiṅ gahi pi-ṅga. ¹² Oc ṅayham bu lau naṅ sêṅgilí mac bu aṅkuc yomsu sêsê ṅamlic ṅatô su-ṅga, naṅ sêtim dandi ṅamlic sambuc kic-kic.

¹³ O aneṅ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiṅ yomsu-ṅga dom. Tigeṅ iṅ ndê galem dinaṅ kêṅ ṅasawa têṅ mac bu akôm sac tôm ṅalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akiṅ asidôwai ti aṅkuc mêtê atac whiṅ-ṅga. ¹⁴ Bu yomsu hoṅ sôc yomsu tigeṅ ṅapu, naṅ yêc bocdec bu, “*Am atac whiṅ lau meṅpaṅ am, gitôm am atac whiṅ daôm.*”

¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awhê daôm kôc-kôc, dec lêṅ dinaṅ gitôm bu oc seṅ mac su andiṅam.

Lêṅ nom-ṅga, ma Nalau Dabuṅ ndê lêṅ

¹⁶ Bocdinaṅ wasôm têṅ mac bu asa nem lêṅ tôm Nalau Dabuṅ gêm gôliṅ mac, dec oc tôm dom bu

akôm mêtê ñalôm akwa-
 nga ñandô sa. ¹⁷ Bu mêtê
 nañ mac nem ñalôm akwa
 bu êngilí mac bu akôm, ma
 mêtê nañ Ñalau tac whiñ
 bu mac akôm, nañ sêtôm
 dau dom. Ñahu bu mac
 nem ñalôm akwa ma Ñalau
 Dabuñ sic siñ têtñ dandi,
 tu bu sênem gôliñ mac-
 nga. Tu dinañ-nga dec mac
 atôm dom bu akôm tôm
 mac daôm atac whiñ. Mac
 oc añkuc ñalôm akwa ndê
 ñagôliñ, me Ñalau Dabuñ
 oc nem gôliñ mac. ¹⁸ Magoc
 Ñalau bu nem gôliñ mac,
 dec mac ambo yomsu ñapu
 tiyham dom.

¹⁹ Lau nañ ñalôm akwa
 gêm gôliñ ñac, nañ si mêtê
 sac-sac têt dau yêc awê.
 Ñac sêkôm mêtê mockaiñ-
 nga, mêtê ñadômbwi, ma
 mêtê atac ñagalac-nga.
²⁰ Ñac sem akiñ anötö tasan,
 sêpec balö, sêkêtñ kisa lau,
 sêngilí siñ, tagatu gêtñ, ñac
 lau atac ñandê-nga, ma
 sêpo dau sa hôt gêlêc. Ñac
 si lêtñ kôm lau sêlic dau
 sac-sac e sêwhê dau kôt.
²¹ Ñac sem lêtmuñ lau ñatô
 si gêtñ, ma êlêmé señ asam
 ti sênôm gêtñ êñiñ ñac-nga,
 ma sêkôm mêtê sac tidau-
 tidau bocdinañ. Aô wakêtñ
 puc mac, tôm gakêtñ puc mac
 su, bu lau nañ sêsa lêtñ kaiñ
 dinañ, nañ oc sêwêkaiñ si
 mala yêc Anötö ndê gameñ
 undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nañ Ñalau
 Dabuñ gêm gôliñ ñac, nañ
 sêsa lêtñ bocdec bu. Ñac
 atac whiñ lau, sêmbo ti

atac ñayham, ma sêsa si
 lêtñ ti yom malô, sêkôt si
 ñalôm dôtñ pi lêtñ agwa-
 agwa hoñ, ñac tawalô lau,
 sêkôm mêtê ñayham eñ, ma
 gwelêñ bocke nañ sêsôm bu
 sêkôm, nañ sêkôm ñandô sa.
²³ Ñac sêtoc dau sa dom, ma
 sêtímêtê dau ñapep. Mêtê
 kaiñ dinañ so yomsu dañ
 dom. ²⁴ Ma yac lau nañ
 dati Yisu Kilisi ndê, nañ
 dahu mêtê atac ñagalac-nga
 ti mêtê sac hoñ nañ meñ
 akêtñ ñalôm akwa, nañ siñ,
 tôm yac tac ñalôm akwa ndu
 pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac
 oc dandöt tañli tu Ñalau
 Dabuñ ndê gwelêñ-nga, dec
 dakêtñ Ñalau ti gôliñ yac
 neñ lêtñ hoñ. ²⁶ Datoc dauñ
 sa dom, ma danem lêtmuñ
 asidôwai ti dali ñac ñalôm
 sa dom.

6

Lêtñ ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu
 añyalê bu mac nem dañ kôm
 sac, dec mac lau nañ Ñalau
 Dabuñ gêm gwelêñ ñanga
 yêc nem ñalôm, nañ añsahê
 bu anem iñ sa. Akôm lêtñ
 malô eñ têtñ iñ, e iñ nem dau
 kwi ma sa Pômdau ndê lêtñ
 tiyham. Magoc ayob daôm
 bu lêtôm tap mac sa whiñ
 dom. ² Dahôt asidôwai si
 ñawapac dawhiñ ñac, ma
 ñalêtñ dinañ yac oc dakôm
 Kilisi ndê yomsu atac whiñ
 asidôwai-nga ñandô sa. ³ Bu
 asa nañ toc dau sa bu iñ
 ñamalac tiwaê hôt gêlêc
 ndê asidôwai su, nañ kêsau

dau. In̄ ñamalac waêm̄ba.
 4 Anem dôhôn̄ daôm nem lêng pi asidôwai ñatô si lêng tu bu apo daôm sa-nga dom. Mba. Mac tigen-tigen akôm gwelen̄ bocke nan̄ Anötö kên̄ sip mac amam, nan̄ ñapep en̄, dec oc ti mac nem ñahu apo daôm sa-nga. 5 Bu Anötö gic sam gwelen̄ ti sakin̄ tidau-tidau têng yac tigen-tigen bu dawêkain̄, ma bocdinan̄ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ñapep.

6 Asa nan̄ bu ndöc ñamalac dan̄ ñapu tu êndôhôn̄ Anötö ndê yom-nga, nan̄ goc êmwasiñ in̄ ndê kêdôhôn̄waga dau ña gêng ñayham-ñayham ñatô ndic ñawaê.

Anötö oc kên̄ ñagêyô têng lau êñkuc ñac si mêtê têngtêng

7 Akôc gauc ñapep pi yom dindec. Mac atôm dom bu an̄sau Anötö ma asiñ gêng dan̄ têng in̄. Mba! Bu gêng ñandô nan̄ datap sa yêc yac neñ ôm, nan̄ kêkuc gêng ñawhê nan̄ dasô muñ.
 8 Am bu kôm mêtê êñkuc lêng ñalôm akwa-nga, nan̄ gitôm am sô gêng ñawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ñandô sac sa. Am oc niñam tu ñalôm akwa-nga. Magoc am bu kôm mêtê êñkuc Ñalau Dabuñ ndê atac whiñ, nan̄ gitôm am sô gêng ñawhê ñayham. Ma am oc tap ñandô ñayham sa bocdec bu, Ñalau dau oc kên̄ am ndöc tamli ñapan̄.

9 Yac dakôm mêtê ñayham dasiñ su, ma lic ñakam dom. Yac bu dahu siñ dom, dec oc datap ñandô ñayham sa tôm ñandoc. 10 Tu dinan̄-nga têm hon̄ nan̄ Anötö kên̄ têng yac, nan̄ dakôm mêtê ñayham têng lau hon̄. Ma dakôm hôc gêlêc têng lau sêkên̄ whiñ Kilisi-nga.

Yac datiwakuc in̄ gêng atu

11 Alic yom ñalhô atu-tu dindec nan̄ aô dauñ aman̄ gato têng mac.

12 Lau nan̄ sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ñamlic-nga ñapu, nan̄ sêkôm gêng dau ñahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-nga. Ñac atac whiñ bu lau Israel-nga nan̄ sêkên̄ whiñ Kilisi dom, nan̄ sêlic ñac ñayham. 13 Bu ñac lau dau sêsôc yomsu sêsê ñamlic-nga ñapu su, magoc ñac sêngkuc Anötö ndê yomsu ñatô hon̄ dom. Ñac sêkac mac bu an̄kuc yomsu sêsê ñamlic-nga, tu bu sêtoc dau sa pi gêng nan̄ sêkôm têng mac nem ñamlic-nga ñambwa.

14 Magoc aô oc watoc dauñ sa pi gêng tigen, nan̄ gêng atu nan̄ Pômdau Yisu Kilisi kôm têng ndoc in̄ mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêng dau gêm aô sa bu wahu mêtê ti lêng nom-nga hon̄ siñ, tôm aô gac pi a gicso gi. Ma ñalêng dinan̄ tôm aô dauñ gambac ndu pi a gicso dau gawhiñ. 15 Mac lau nan̄ sêsê mac nem ñamlic ñatô su, ma mac lau nan̄ sêsê mac dom, an̄yalê bu gêng dau

in̄ gêṅ ṅambwa. Gêṅ atu tigeṅ bocdec yêc, naṅ bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ṅga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têṅ mac hoṅ naṅ aṅkuc ṅagôliṅ wakuc dindec. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ṅga wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ṅamalac daṅ kêṅ ṅawapac têṅ aö pi yom kaiṅ dindec tiyham. Lau sic aö ma sêkêṅ gôc daêsam têṅ aö tu kakuc Yisu-ṅga, naṅ whê aö sa bu in̄ ndê ṅgac akiṅ.

¹⁸ O aneṅ asidôwai. Mwasin̄ akêṅ yac neṅ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôṅ. Yomandô.

Pol ndê bapia têtj lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gameŋ Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têtj gôlôwac dabuŋ malac Epesas-nga têtj ndoc in ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têtj lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkêŋ whin-nga hon bu puc nac dôn.

Yêc lôcwaha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasin ti naclai atu nan Anötö gic bata têtj lau sêkêŋ whin-nga, ma pi lêtj nan in gauc gêm tidôn mun su bu pin gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga hon dôn pitigen, ma kêtj Yisu ti nagôlôn (1:10). Yisu ndê gwelen gic lau Israel-nga ma lau gameŋ apa-nga, nan nawaê bocdinaŋ. Nac hon sêtap Anötö ndê mwasin nem nac si-nga sa tu nac si sêkêŋ whin-nga, gitôm mwasin nambwa (2:8-10).

Yêc lôcwaha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêŋ whin-nga pi lêtj nayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhin dandi-nga, ma tu sêlhac

nannga ma sêndic sin têtj Sadaŋ-nga.

Pol gic hu ndê bapia têtj lau Epesas-nga

¹ Aö Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê †apospel kêtuc Anötö ndê atac whin, gato bapia dindéc têtj lau dabuŋ malac Epesas-nga, mac lau nan akêtj whin Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô têtj mac akêtj Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasin nâlôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêmwasin yac lau nan dakêtj whin Kilisi, na Nalau Dabuŋ ndê mwasin nâlôm-nga tidau-tidau, nan nahu yêc undambê. ⁴ Bu têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, nan in kêyalin yac sa gwanan su, bu pin yac dôn danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabuŋ ma dambo in anğô-nga ti neŋ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô, ⁵ dec kêyalin yac sa gwanan su, ma kêmasaŋ lêtj bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêtj dau kêtuc in ndê atac whin, ma in gêlic nayham bu kôm nandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasin atu nan datap sa nambwa, tu in ndê Atunğac nan in atac whin kêtéc-nga. ⁷ Yac lau nan dakêtj whin Yisu Kilisi, nan Anötö suc yac neŋ sac kwî ma gêmli yac neŋ sac natôp, na Kilisi

ndê dac. Anötö in mwasiñ ti mwasiñ Njatau, dec kôm gêñ dau ñandô sa. ⁸ In ndê mwasiñ kêsalê yac ahuc, ma kên gauc ñayham-ñayham têt yac bu tañyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêtñ nañ Anötö gauc gêm tidôn muñ su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nañ yêc siñ dau têt têt ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têt yac. ¹⁰ Lêtñ dau bocdec. Anötö tac whiñ bu piñ gêñ undambê-nga ti gêñ nom-nga hoñ dôñ sêsôc ñagôlôn tigen ñapu, ma ñagôlôn dau in Kilisi. Ma gêñ dau oc ñandô sa têt ndoc nañ Anötö kêmatiñ tidôn.

¹¹ Lêtñ hoñ nañ Anötö gauc gêm tidôn, nañ kôm ñandô sa kékuc in dau ndê atac whiñ. Ma têt têt ñamata-nga andô, in gauc gêm tidôn bu êñyaliñ yac lau nañ ambo Israel si toñ ñalôm nañ sa, bu piñ yac dôñ anem damiñ Kilisi. ¹² Anötö kôm gêñ dau, bu yac lau nañ ati lau ñamata-nga bu akên batan bu atap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nañ oc ambo tu ampiñ in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac flau gameñ apa-nga bocdinañ. Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi awhiñ yac lau Israel-nga, têt ndoc mac anğô yom ñandô ñawaê ñayham-nga, nañ whê Anötö ndê lêtñ nem mac si-nga sa. Ma têt ndoc mac akên whiñ, nañ Anötö

kên Njatau Dabuñ nañ in gic bata muñ su, bu ti mac nem ñadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Njatau dau, Anötö kên têt yac gitôm gêñ ñandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasiñ hoñ nañ in gic bata bu dawêkaiñ tiñambu, nañ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlihi yac su dati in ndê, ma gêñ dau ña-ñandô yac oc datap sa têt bêt ñambu-nga. Tu dinañ-nga tampiñ Anötö ma dapo in ndê waê sa.

*Pol ten mbec tu lau
Epesas-nga*

¹⁵ Aö ganğô ñawaê bu mac akên whiñ Pômdau Yisu Kilisi ñañga, ma atac whiñ lau dabuñ hoñ. Ma tu dinañ-nga dec, ¹⁶ aö gateñ mbec ma gam danğe Anötö tu mac-nga tôc bêt hoñ. ¹⁷ Yêc aneñ mbec hoñ ñalôm, aö gateñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Njawasi Njatau Anötö, bu in ndê Njatau kên gauc ñayham têt mac, ma whê Anötö ndê yom sa têt mac e anyalê in tidôn andô. ¹⁸ Ma aö gateñ whiñ bu Anötö whê mac nem gauc sa e anyalê sôc ñalôm ndi, mwasiñ ti ñawasi atu nañ in kêtgalêm mac sa bu awêkaiñ awhiñ in ndê lau dabuñ hoñ, nañ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aö gateñ mbec bu mac anyalê Anötö ndê ñaclai nañ hôt gêtêc ñaclai hoñ su, nañ in kên bu nem yac lau dakên whiñ-nga sa. Anötö ndê ñaclai atu tigen dinañ,

²⁰ uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-nga, ma kêŋ iŋ ndöc iŋ dau amba andô-nga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-nga, dec hôc gêlêc kiŋ ti gôliŋwaga ma ŋaclai ti ŋaŋga hoŋ naŋ sêmbô undambê me sêmbô nom, ma iŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ naŋ sêtoc sa têtŋ têtŋ kwahic dec-nga ma têtŋ têtŋ ŋambu-nga bocdinaŋ. ²² Ma Anötö kêtŋ gêtŋ hoŋ sêsôc Kilisi gahi ŋapu, ma kêtŋyaliŋ iŋ sa ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn bu nem gôliŋ gêtŋ hoŋ. ²³ Gôlôwac dabuŋ dau ti Kilisi ndê ŋandô. Ma Kilisi ndê mwasiŋ ti ŋaclai naŋ gêm gameŋ hoŋ ahuc, naŋ kêsâlê gôlôwac dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc tanli ŋahu

¹ Muŋ-nga, mac akêŋ whiŋ Kilisi su dom, naŋ mac atôm lau batê yêc Anötö aŋgô-nga, bu mac asa lêtŋ giso ma akôm sac ŋapaŋ. ² Mac asa nem lêtŋ dinaŋ aŋkuc lau nom-nga si mêtê sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm gôliŋ iŋ ndê gameŋ yêc umbonŋ ŋasawa, naŋ ti mac nem ŋadau. Ma kwahic dec iŋ kôm gwelenŋ ŋapaŋ, mbo lau naŋ daŋgapêc têtŋ Anötö, naŋ ŋalôm. ³ Muŋ-nga, yac hoŋ dasa lêtŋ daŋaŋpêc-nga dawhiŋ ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-nga ti gauc sac-sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ yac

dakôm su. Tu dinaŋ-nga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ŋandê sa tôm ŋac lau dinaŋ. ⁴ Magoc Anötö iŋ Tawalô ŋadau ma tac whiŋ yac ndu andô, ma tu dinaŋ-nga dec, ⁵ iŋ kêmwasinŋ yac ma gêm yac si. Mwasinŋ dau iŋ kêtŋ têtŋ yac ŋambwa eŋ. Têtŋ ndoc dinaŋ yac gacgeŋ dambo datôm lau batê tu yac neŋ sac-nga, magoc iŋ kêmasaŋ lêtŋ tu suc yac neŋ sac dau kwi-nga ma piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma ŋalêtŋ dinaŋ kwahic dec dambo tanli ŋandô dawhiŋ Kilisi. ⁶ Anötö uŋ Yisu Kilisi sa ma kêtŋ iŋ ndöc undambê, ma tu iŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi-nga, dec tôm iŋ uŋ yac sa ma kêtŋ yac dandöc undambê dawhiŋ Kilisi bocdinaŋ. ⁷ Iŋ kôm gêtŋ hoŋ dinaŋ ŋahu bu iŋ tac whiŋ bu tötôc mwasiŋ atu naŋ iŋ kêtŋ têtŋ yac tu Yisu Kilisi-nga, naŋ asê tiawê têtŋ lau hoŋ têtŋ têtŋ hoŋ naŋ oc meŋ sa. Mwasinŋ atu dau hôc gêlêc gêtŋ hoŋ su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si naŋ ŋahu andô iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêtŋ ŋambwa têtŋ yac, ma datap sa tu yac neŋ dakêtŋ whiŋ-nga. Ma yac neŋ dakêtŋ whiŋ ŋahu yêc yac-nga dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasiŋ. ⁹ Iŋ gêm yac si tu yac neŋ gwelenŋ ŋayham daŋ-nga dom. Tu dinaŋ-nga ŋalêtŋ mba bu ŋamalac daŋ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm

mêtê ñayham tidau-tidau nañ in kêmasaan gwanañ su tu bu dakôm-ña.

Kilisi piñ lau hoñ dôn

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nañ dinami sêkôc mac yêc Israel-ña si toñ ñalôm dom, nañ atap Anötö ndê mwasiñ atu sa su. Bocdinañ aö bu wandac mac bu gauc nem lêt nañ mac ambo muñ-ña lê. Lau Israel-ña nañ sêñkuc ðpwac sêsê ñamlic ñatô su-ña, nañ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ñahu bu mac añkuc pwac dinañ dom. Pwac dau hêganôn ñamlic ñambwa, ma in gêt nañ ñamalac amba ñambwa kôm. ¹² Gauc nem bu têt ndoc dinañ mac awêkain gêt dañ awhiñ Anötö ndê lau Israel-ña dom. Pwac hoñ nañ Anötö kêmatiñ whiñ lau Israel-ña tu êmwasiñ ñac-ña, nañ ñadañ gic mac ñawaê dom. Mac akêt batam ñandô ñayham nañ Anötö gic bata têt lau Israel-ña, nañ dañ dom, ma gacgeñ ambo ahê A nôtö dau. Tu dinañ-ña mac ambo ahê Kilisi dau whiñ. ¹³ Magoc mac lau nañ muñ-ña ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasaan lêt bu mac atigasuc in, tu dac nañ Kilisi kêt siñ-ña.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau hoñ datap yom malô sa su tu Kilisi-ña. Muñ-ña lau Israel-ña ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm

atu kalhac ñac ñalhu ma whê ñac kôc. Magoc Kilisi señ tunbôm dau su giñga, ma kêt lau toñ lu dau sêpitigeñ. ¹⁵ Tunbôm dau in lau Israel-ña si yomsu, ma têt ndoc Kilisi mbac ndu, nañ in kêmasaan señ wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-ña, nañ hôt gêlêc yomsu ti ña-ñagôlin hoñ su. In kôm gêt dau bu hê wamba toñ lu dau e sêti toñ wakuc ma toñ tigeñ tu ñac si sêkêt whiñ in-ña. ¹⁶ Ma toñ lu nañ in kêt pitigeñ, nañ in mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba toñ tigeñ dinañ têt Anötö. Ma ñac si mêtê sêkêt kisa dandi-ña, nañ in gic ndu pi a gicso dau whiñ. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi meñ ma kêt ñawaê ñayham yom malô-ña têt mac lau apa nañ ambo ahê Anötö, ma têt yac lau Israel-ña nañ ambo ahê in dom. ¹⁸ Ma Ñalau tigeñ wê yac lau Israel-ña ti mac lau apa hoñ datigasuc Damañ Anötö, tu gwelen nañ Kilisi kôm-ña.

¹⁹ Tu dinañ-ña dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati in ndê lau solop, ma lau dabuñ, awhiñ yac lau Israel-ña. Yac hoñ datôm andu tigeñ nañ in bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm dañ ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu ña-alhö. ²¹ Ma Anötö piñ yac hoñ dôn tam damiñ Kilisi, datôm andu ña-gêt lêlôm hoñ, nañ in gic dôn

pi sac alhō ma daŋ ti lēlōm. Ma iŋ gēm gwelen bu ndic tēku andu dau tiatu ŋapaŋ e ti lōm dabuŋ atu tu Pōmdau-ŋga. ²² Yom dau hēganōŋ mac lau apa awhiŋ. Anötō piŋ mac dōŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga tam damiŋ Kilisi, ma datōm andu naŋ Anötō ndē Ŋalau ndōc ŋalōm.

3

Pol gēm akiŋ lau apa

¹ Ŋalēŋ dinaŋ Anötō kēmwasin mac lau apa, ma tu dinaŋ-ŋga dec aō Pol, gati Yisu Kilisi ndē ŋgac gapocwalō-ŋga tu wanem gwelen ma wanem mac sa bu atap mwasin dau sa. ² Mac aŋgō ŋawaē su, pi lēŋ naŋ Anötō kēmasaŋ tu bu ēmwasin mac lau gameŋ apa-ŋga, dec kēyalin aō sa bu wahoc yom dau asē tēŋ mac. ³ Bu yom pi Anötō ndē lēŋ nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-ŋga yēc siŋ dau, naŋ iŋ hoc asē tēŋ aō. Aō gato bapia ŋalhō apē tēŋ mac pi gēŋ dau su. ⁴ Ma bapia naŋ kwahic dec gato, naŋ bu whē nem gauc sa pi Kilisi ndē gwelen naŋ ŋahu yēc siŋ dau, naŋ Anötō hoc asē tēŋ aō. ⁵ Yom pi Kilisi dau iŋ tiawē tēŋ lau ŋamata-ŋga dom. Magoc kwahic dec Ŋalau Dabuŋ hoc asē tēŋ Anötō ndē aposel dabuŋ ma tēŋ lau propet. ⁶ Ma yom naŋ muŋ-ŋga yēc siŋ dau naŋ bocdec bu, mwasin ŋayham hoŋ naŋ Anötō gic bata bu kēŋ tēŋ yac, naŋ mac

lau apa awēkaiŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga, ma yac hoŋ dati toŋ tigeŋ. Asa naŋ kēŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ oc tap mwasin dau sa, tōm ŋawaē ŋayham whē sa tēŋ yac.

⁷ Anötō kēmwasin aō ma puc aō dōŋ ŋa iŋ ndē ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec gati iŋ ndē ŋgac akiŋ bu wahoc ŋawaē ŋayham dau asē. ⁸ Aō gati Anötō ndē lau dabuŋ hoŋ si ŋgac ŋambu-ŋga, tigeŋ iŋ kēmwasin ma kēkiŋ aō bu wahoc ŋawaē ŋayham asē tēŋ mac lau apa, pi mwasin atu naŋ datap sa yēc Kilisi. Mwasin dau atu andō, ŋahu sip ŋalōm gi ma pi lōlōc gi, ma hōc gēlēc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. ⁹ Ma iŋ kēkiŋ aō bu wawhē lau hoŋ si gauc sa pi Anötō ndē lēŋ nem lau si-ŋga, naŋ tēm hic baliŋ su yēc siŋ dau yēc Anötō naŋ kēŋ undambē ti nom ma gēŋ hoŋ. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötō tac whiŋ bu ŋaclai ti gōliŋ hoŋ naŋ sēmbō undambē ma sēmbō umbōŋ ŋasawa, naŋ oc sēŋyalē iŋ ndē gauc atu-tu. Iŋ piŋ lau apa ma lau Israel-ŋga dōŋ sēti gōlōwac dabuŋ tigeŋ, ma lēŋ dinaŋ tōc iŋ ndē gauc asē tiawē. ¹¹ Lēŋ dau iŋ gauc gēm tidōŋ muŋ su, ma kwahic dec yac neŋ Pōmdau Yisu Kilisi kōm ŋandō sa.

¹² Tu dakēŋ whiŋ ti dasap Kilisi dōŋ-ŋga, dec gēŋ daŋ kalhac yac ahuc bu datēŋ Anötō dandi-ŋga dom, ma datigasuc iŋ ti atac pa su.

13 Bocdinaŋ aõ waterŋ mac bu ahêgo daôm dom tu ŋawapac hoŋ naŋ gahôc tu mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

14-15 Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec aõ gapôŋ haŋduc têtŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic ŋayham bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti nom-ŋga hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sam ŋac bu iŋ ndê balêkoc. 16 Ma aõ gateŋ Mwasinŋ Nadau Anötö, bu kêŋ ndê Nalau sip nem ŋalôm, bu puc mac dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai atu. 17 Ma gateŋ iŋ bu kêŋ Kilisi ndöc nem ŋalôm tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga, tôm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. 18-19 Kilisi ndê atac whiŋ yac iŋ gêŋ atu andô, naŋ tôm dom bu danem dôhônŋ, ma ŋahu hôc gêlêc gauc nom-ŋga hoŋ su. Magoc aõ gateŋ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc têtŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aõ gateŋ mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti ndê mwasinŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem mac hoŋ ahuc.

20 Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gwelenŋ yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc

nem me datenŋ gêŋ daŋ, naŋ iŋ ndê ŋaclai oc tôm dom bu kôm ŋandô sa ŋagahô eŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ wakuc hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapinŋ dauŋ dôŋ dati Kilisi ndê ŋandô

1 Nalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec aõ, naŋ gati Pômdau ndê ŋgac gapocwalô-ŋga, waŋgili mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc iŋ ndê galem dau. 2 Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋgwiniŋ daôm, ma ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôŋ, ma giso bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têtŋ mac, naŋ asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga asê. 3 Ayob bu gêŋ daŋ seŋ Nalau Dabuŋ ndê gwelenŋ piŋ mac dôŋ-ŋga su dom. Ma bocdinaŋ iŋ ndê yom malô oc piŋ mac hoŋ dôŋ bu ambo ti nem ŋalôm tigenŋ. 4 Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigenŋ, ma Nalau tigenŋ mbo yac tigenŋ-tigenŋ neŋ ŋalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasinŋ atu tigenŋ. 5 Tam akiŋ Pômdau tigenŋ, dakêŋ whiŋ yom ŋandô tigenŋ, ma busaŋgu tigenŋ piŋ yac hoŋ

dôñ tam damiñ Yisu Kilisi.
⁶ Anötö tigen ti yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ Damañ, ma iñ gêm gôliñ yac. Iñ mbo yac hoñ ñalôm, ma puc yac dôñ bu dakôm iñ ndê gwelenj.

Kilisi kêmwasin yac tu bu dapo gôlôwac dabuñ sa-nga

⁷ Ma Anötö kêmwasin yac tigen-tigen ña mwasin ñalôm-nga tidau-tidau, tôm Kilisi gic sam têt yac ñambwa. ⁸ Tôm Anötö ndê yom dañ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Iñ ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasin lau ña gêt ñayham-ñayham, nañ kêt têt ñac ñambwa. [BW 68:18]

⁹ Yom dau sôm bu iñ pi lôlôc gi, dec whê sa bu iñ sip nom meñ muñ. ¹⁰ Ma iñ ngac tigen dinañ, nañ sip nom meñ, nañ mbu pi lôlôc gi mbo gameñ ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôliñ gêt hoñ ma êmwasin iñ ndê lau hoñ êñlêc.

¹¹ Ma bocdinañ iñ kêyalin iñ ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-nga, ñatô sêti ñacsakin, ma ñatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê. ¹² Iñ kêmwasin ti kêyalin ñac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötö ndê lau dabuñ dôñ e ñac hoñ sêkôm sakin tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuñ, nañ sêti

Kilisi ndê ñandô, nañ sa-nga. ¹³ Ma yac hoñ dakôm neñ sakin tidau-tidau e yac neñ dakêñ whiñ ti gauc tanyalê Anötö ndê Atu-nga êñsôwec tiatu ma piñ yac hoñ dôñ pitigenj. Ma ñalên dinañ yac oc dati lau gwalam akwa dakêñ whiñ-nga ma dasa neñ lêt gitêt eñ tôm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinañ yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nañ sêndôhôn yom tasan ma sêñsalê lêt bu sêtin yac ma sêkôm yac neñ dakêñ whiñ tisac, nañ oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tôm gakoc nañ mbu kêyôc, me agatê nañ gwêc ñampon kêtin gi ma meñ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nañ dalhac ñanga ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whiñ-nga dôñ eñ. Ma dakôm gêt hoñ datôm lau gwalam akwa nañ dasap yac neñ ñagôlôn tigen, nañ Kilisi dôñ. ¹⁶ Bu iñ dau piñ yac hoñ dôñ dati iñ ndê ñandô, ma kêmwasin yac tigen-tigen tu bu danem akin asidôwai-nga ma dasap mêtê atac whiñ-nga dôñ. Ma ñalên dinañ gôlôwac dabuñ oc êñsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neñ lêt tiwakuc

¹⁷ Tu dinañ-nga dec aô bu wasôm yom têt mac wanem Pômdau añgô, ma wakac mac bu ambu atêt lêt akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nañ dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap

gauc ti lêng nandô mba-nga dôn napan, nan dom. ¹⁸ Nasesc kôm nac si gauc ahuc. Ma sêsa lêng gauc mbasi-nga tu nac si nalôm nadandi-nga, dec kalhac nac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêng sêndöc tali-nga sa dom. ¹⁹ Nac maya dau dan dom, ma sêkênj dau sambuc têtj lêng nalôm nagalac-nga. Nac si nalôm kac nac bu sêkôm mêtê nadômbwi tidau-tidau napan, ma nac atac whinj awa ti wapa hóc gêlêc.

²⁰ Magoc têtj ndoc mac anjô nawaê nayham pi Kilisi, nan sêndôhônj mac bu asa lêng kainj dinanj dom. ²¹ Mac anjô yom pi Yisu ma akênj whinj inj, ma sêndôhônj mac sênjuc yom nandô nan nahu yêc inj. ²² Sêndôhônj mac su bu ahu lêng nalôm akwa-nga nan munj-nga asa ambo, nan sinj. Bu lêng dau kêgilij mac bu asa lêng tasanj nalôm nagalac-nga, nan kôm mac nem lêng ambo-nga tisac, ma ac waê bu andinam. ²³ Ma sêndôhônj mac bu anjuc gauc wakuc nan Anötö ndê Nalau kênj sip nem nalôm, dec asa nem lêng tiwakuc. ²⁴ Asa lêng nalôm wakuc-nga tôm mac asôc nem nakwê wakuc sa. Anötö dau kênj nalôm wakuc têtj yac, nan inj kêmasanj tu bu datôm inj dau, ma tanjuc inj ndê yom nandô ti dasa neñ lêng dabunj ma gitênj enj.

²⁵ Tu dinanj-nga ahu yom tasanj honj sinj, ma asôm yom

nandô enj awhinj daôm. Bu yac honj dambo datôm Kilisi ndê nandô tigenj, ma yac bu tansau neñ asidôwai, dec oc senj yac neñ lêng dapinj daunj dôn-nga popoc. ²⁶ Mac bu atac nandê, nan ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac nandê-nga bu lhac mac nasawa, nan amasanj têtj acsalô dau dinanj, munj su nan ac ndi sip. ²⁷ Akênj nasawa têtj Sadanj bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa nanj gêm kanj gênj, nanj hu sinj ma kôm gwelenj nayham na amam bu nem daôm sa, ma nem lau nanj sêpônja dau, nanj sa sêwhinj.

²⁹ Ayob nem whamsunj têtj yom sac-sac honj. Asôm yom nayham enj, nanj tôm bu nem asidôwai sa ma puc nac dônj, ma mac nem yom oc êmwasiñ lau nanj sênjô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêng gitênj ti dabunj enj, bu akênj nawapac têtj Nalau Dabunj dom. Bu Anötö kênj ndê Nalau dau têtj mac ti nem nadalô, bu tôc asê bu mac ati inj ndê, ma bu wê mac asa nem lêng gitênj ti dabunj enj, e inj kôc mac sa têtj bêc nambu-nga, awhinj lau honj nanj inj gêmlihi nac su sêti inj ndê. ³¹ Yom dalic daunj sac-nga, yom atac nandê-nga, mêtê dali daunj sa ti dasôm daunj-nga, ma yom datigasec lau-nga, mêtê kainj dinanj honj nanj ahu sinj sambuc. ³² Ma ambo ti atac whinj nem asidôwai honj, ma tamwalô nac ti anem nac sa. Ma asuc sac nanj asidôwai

bu sêkôm têtj mac, nanj kwi, tòm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-nga.

5

¹ Bocdinañ asa nem lêtj anjuc Anötö ndê, atôm in ndê balêkoc atac whin-nga.

² Ma asa nem lêtj ti atac whin asidôwai honj, tòm Kilisi tac whin yac ma kêtj dau sambuc ti da tu yac-nga, nanj Anötö gêlic gitôm da ñamalu ñayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kainj bocdec danj yêc mac ñasawa dom. Mêtê mockainj-nga, mêtê ñadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-nga. Bu lêtj bocdinañ gic lau nanj sêti Anötö ndê lau dabunj, nanj ñawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-nga ma yom mayan-nga bocdinañ gic waê lau dabunj dom. Magoc yom danem danje Anötö ti danem danje yac neñ asidôwai-nga dec gic yac ñawaê solop. ⁵ Bu mac anjalê pi ñandô bu Anötö oc kôc lau kainj bocdec sa dom. Lau mockainj-nga, lau nanj sêsa lêtj ñadômbwi, ma lau nanj sêkêtj awa ti wapa nom-nga kalhac si gauc ñamata ñapanj, nanj gitôm ñac sem akinj anötöi gwam. Lau nanj sêsa lêtj kainj dinañ, nanj oc sêwêkainj si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gameñ undambê-nga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanj si yom ñambwa-ñambwa êñsau mac pi lêtj sac-sac dinañ dom. Anjalê

ñapep bu lau dangapêc nanj sêsa lêtj sac-nga, nanj oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Tu dinañ-nga andic sônj daôm awhinj ñac dom.

⁸ Bu muñ-nga mac asa lêtj ñasec-nga, magoc kwahic dec mac akêtj whinj Pômdau dec ati balêkoc gameñ ñawê-nga. Bocdinañ asa lêtj ñawê-nga eñ andic ñawaê.

⁹ Ma lêtj ñawê-nga ñañandô bocdec, dakôm mêtê ñayham tidau-tidau, dasa lêtj gitêtj, ma dasap yom ñandô dôñ. ¹⁰ Bocdinañ akôc gauc pi mêtê bocke nanj gic Pômdau tandô ñayham.

¹¹ Andic ahê lau nanj sêsap mêtê ñasec-nga, nanj ñandô ñayham mbasi, nanj dôñ. Asa lêtj ñawê-nga eñ, tu bu atôc asê tiawê bu ñac si mêtê dau in sac sambuc.

¹² Bu mêtê nanj lau sac sêkôm sêsinj-sêsinj sêmbo, nanj bu dasôm yom pi, dec oc kêtj maya yac atu andô.

¹³ Magoc Anötö ndê ñawê pô gêtj honj dinañ, ma tôc gêtj nanj yêc sinj dau, nanj ñahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinañ-nga sêsôm yom gôlinj danj pi ñamalac nanj sap mêtê sac dôñ ñapanj, nanj yêc bocdec bu, "Am ñgac nanj yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêtj lau batê-nga, ma Kilisi ndê ñawê pô am."

¹⁵ Bocdinañ dec ayob daôm bu asa lêtj gauc mbasi-nga dom, magoc asa nem lêtj ti gauc eñ. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê ñayham eñ, tòm nem têtj ambo tamli-

nga honj, bu yac dambo tēm sac-nga ḡalôm. ¹⁷ Tu dinaḡ-nga ambo ti nem gauc ḡawa ma aḡyalê lêḡ naḡ Pômḡau tac whiḡ bu dakôm-nga. ¹⁸ Anôm gēḡ êḡiḡ mac-nga dom, bu lau naḡ sêsa lêḡ dinaḡ sēḡyaiḡ dau ti si gēḡ honj. Magoc akēḡ nem ḡalôm sambuc tēḡ ḡalau Dabuḡ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinaḡ asôm yom ḡayham-ḡayham tēḡ daôm tu apuc daôm dôḡ-nga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-nga ti Wê Dabuḡ ma wê naḡ ḡalau dau kēḡ tēḡ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiḡ Pômḡau-nga yêc nem ḡalôm tôm bêc honj. ²⁰ Ma gēḡ honj naḡ Damaḡ Anötö kēḡ tēḡ mac, naḡ anem daḡge iḡ ḡapaḡ, tu yac neḡ Pômḡau Yisu Kilisi ndê ḡaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ḡapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-ḡga.

Pol to yom pi lauwê ma ḡgac

²² Mac lauwê tigeḡ-tigeḡ asôc nem ḡgaci ḡapu tôm asôc Pômḡau dau ḡapu. ²³ ḡahu bu laungac sêti lauwê si ḡagôlônḡ, ḡalêḡ tigeḡ tôm Kilisi ti gôlôwac dabuḡ naḡ iḡ gêm ḡac si ma sêti iḡ ndê ḡandô, naḡ si ḡagôlônḡ. ²⁴ Bocdinaḡ tôm gôlôwac dabuḡ sêsôc Kilisi ḡapu, dec mac lauwê asôc nem ḡgaci ḡapu tu gēḡ honj-nga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whiḡ nem awhêi, ḡalêḡ tigeḡ tôm Kilisi tac whiḡ

gôlôwac dabuḡ dec kêc ndê dac siḡ ma mbac ndu tu ḡac-nga. ²⁶ Iḡ kôm gēḡ dau tu bu êḡḡwasiaḡ ḡac si sac honj su e sêti lau dabuḡ, ma busaḡḡu ti Anötö ndê yom kôm gēḡ dau ḡandô sa. ²⁷ Ma iḡ bu kēḡ gôlôwac dabuḡ sêlhac iḡ aḡgô-nga tôm lau dabuḡ ti ḡawasi atu, naḡ giso me mêtê sac me yom daḡ yêc ḡac-nga dom. ²⁸ ḡalêḡ tigeḡ dinaḡ mac laungac atac whiḡ nem lauwê andic ḡawaê. Atac whiḡ ḡac tôm mac atac whiḡ daôm nem ḡamlic. Asa naḡ tac whiḡ ndê awhê, naḡ gitôm iḡ atac whiḡ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ḡamalac daḡ oc tec iḡ dau ndê ḡamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ḡapep tôm Kilisi kôm tēḡ yac lau naḡ dati iḡ ndê ḡandô, naḡ gôlôwac dabuḡ. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwê ma ḡgac, tôm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaḡ-nga dec ḡgac daḡ oc hu damba lu dinda siḡ, ma sap iḡ nawê dôḡ, ma iḡlu sêti gēḡ tigeḡ. *[Gen 2:24]*

³² Yom pi lauwê ma ḡgac, aô gam dôhônḡ whiḡ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuḡ, ma yom dau ḡahu sip ḡalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm tēḡ mac laungac tigeḡ-tigeḡ, bu atac whiḡ nem awhêi tôm mac atac whiḡ daôm. Ma mac lauwê honj atoc nem ḡgaci sa.

6

Damba ti dindai ma

balêkoc si yom ñatô

¹ Mac balêkoc, dañam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêñ dau inñ lêñ gitên. ² Bu Anötö ndê yomsu nañ sôm bu, *"Toc damam lu dinam sa,"* nañ yomsu ñamata-nga nañ Anötö gic bata yom dañ whinñ bocdec bu, ³ *"Kôm bocdinañ, dec aô wanem mbec am nem lêñ hoñ, ma wandic têku nem têm mbo tamli yêc nom-nga."*

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ñandê dom. Magoc tôm têm hoñ nañ sêmbo sêwhinñ mac, nañ andôhônñ ti anem la ñac ñalênñ solop nañ gic Pômdau ndê lau ñawaê, e sêtiatu.

Lau akiñ ma ñadaui si yom

⁵ Mac lau akiñ, dañam wambu nem ñadaui nom-nga, ma atoc ñac sa ti asôc ñac ñapu ñapep. Akôm ti nem ñalôm sambuc, tôm mac am akiñ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhinñ mac, me sêmbo dom, magoc anem akiñ ñapep eñ. Anem akiñ ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anötö tac whinñ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tôm mac am akiñ Kilisi dau, ma tôm mac am akiñ lau nom-nga tawasê dom. ⁸ Bu mac aňyalê su, bu lau hoñ oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gênñ ñayham bocke nañ sêkôm-nga. Lau

nañ sem akiñ ñadaui, ma lau nañ sêkôm gwelenñ tu dau-nga, nañ sêwhinñ.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akiñ ñalênñ ñayham eñ. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akiñ tu sêkôm gwelenñ-nga, nañ dom. Bu mac aňyalê su bu Pômdau, nañ ti mac nem Ñadau ma ñac si Ñadau whinñ, nañ mbo undambê, ma inñ oc toc ñamalac dañ sa hôc gêlêc dañ dom, inñ oc êñsahê yac hoñ ña saê tigenñ.

Dandic siñ ti Anötö ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu puc mac dôñ alhac ñaŋga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hoñ sa, dec oc tôm bu mac alhac ñaŋga ma aku Sadañ ndê lêñ tasanñ ti saê hoñ dulu. ¹² Bu yac lau dakênñ whinñ-nga neñ ñacyo dec ñamalac nom-nga dom. Mba! Yac tac siñ têtñ gôlinñ ti ñaclai hoñ nañ sêmbo Sadañ ñapu. Yomandô! Yac tac siñ têtñ Sadañ ma têtñ inñ ndê ñalau sac nañ sêmbo umbonñ ñasawa, ma sem gôlinñ lau sac têtñ têm ñasec-nga dindec. ¹³ Tu dinañ-nga asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hoñ sa, bu alhac ñaŋga ma andic siñ têtñ ndoc mac nem ñacyo sac hôc asê mac. Ma ñalênñ dinañ ñacyo dau ndê lêñ dañ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac ñaŋga. Asap yom ñandô dôñ ñapañ bu puc

mac dôḡ, gitôm piḡkap naḡ lau siḡ-ḡga sêkic pi ḡac si ḡampêbalê. Ayob daôm bu asa lêḡ gitêḡ eḡ, gitôm lau siḡ-ḡga sêyob si ḡabapo ḡa wapa siḡ-ḡga. ¹⁵ Amasaḡ daôm ḡapep tu ahoc ḡawaê ḡayham yom malô-ḡga asê, tôm lau siḡ-ḡga sêsôc atapa sa bu sêmasaḡ dau tu sêḡsêlêḡ-ḡga. ¹⁶ Ma asap nem akêḡ whiḡ dôḡ ḡaḡga tôm têm hoḡ, bu yob mac têḡ Sadaḡ, gitôm lau siḡ-ḡga si lautuc naḡ tiḡ ḡac, ma si ḡacyo si sôp ti ya hoḡ ndu. ¹⁷ Gauc nem ḡapaḡ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulur ain naḡ lau siḡ-ḡga sêur tiḡ ḡagôlôḡ. Ma Anötö ndê yom tidôḡ yêc mac, bu yom dau ti ḡalau Dabuḡ ndê bien baliḡ bu andic siḡ-ḡga. ¹⁸ Akôc wapa siḡ-ḡga hoḡ dinaḡ, ma atêḡ mbec têḡ Anötö ti ḡalau Dabuḡ ndê ḡaclai, ma andac iḡ bu nem mac sa tôm têm hoḡ. Anem ali, alhac ḡaḡga, ma atêḡ mbec tu lau dabuḡ-ḡga tôm bêc hoḡ.

¹⁹⁻²⁰ Ma atêḡ mbec tu aö-ḡga whiḡ. Anötö kêyalin aö sa bu wahoc ḡawaê ḡayham asê pi iḡ ndê lêḡ nem lau siḡ-ḡga, naḡ muḡ-ḡga yêc siḡ dau. Ateḡ mbec bu Anötö puc aö dôḡ ma kêḡ yom ti gauc têḡ aö bu wawhê ḡawaê dau ḡahu sa ḡapep eḡ, ma ti neḡ atac pa su, tôm iḡ ndê atac whiḡ. Kwahic dec aö gandôc gapocwalô tu aö neḡ gwelen ḡawaê

ḡayham-ḡga dinaḡ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neḡ asidôwa atac whiḡ-ḡga, ma Pômdau ndê ḡgac akiḡ ḡandô, naḡ oc têḡ mac loc, bu ndic miḡ aneḡ yom ti gwelen ḡawaê hoḡ têḡ mac. ²² Aö waḡkiḡ iḡ têḡ mac loc, tu bu ndic miḡ yac mba yom hoḡ têḡ mac, ma bu êḡgili mac bu alhac ḡaḡga.

²³ Damaḡ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoḡ dôḡ, bu asap mêtê atac whiḡ ti akêḡ whiḡ-ḡga dôḡ ḡaḡga, ma ambo ti yom malô. ²⁴ Anötö ndê mwasiḡ nem mac lau hoḡ naḡ atac whiḡ yac neḡ Pômdau Yisu Kilisi, naḡ ahuc tôm têm hoḡ ndi.

Pol ndê bapia têtj lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Pol gic lau naŋ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ŋawaê ŋayham asê têtj ŋac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tinambu in ndöc gapoc-walô yêc malac Rom, ma têtj ndoc dinaŋ in to bapia dindec têtj lau naŋ sêkêtj whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai in malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndöc dinaŋ tu sênem göliŋ gameŋ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têtj ndoc Pol bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pilipai, naŋ in gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ŋamakê. Tu dinaŋ-nga lau ŋatö gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga daŋ kalhac malac Pilipai têtj têtj dinaŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindec tu bu töt in ndê atac ŋayham ŋahu asê, ma bu nem danŋe lau Pilipai tu gêtj naŋ sêkêtj têtj in tu sênem in sa-nga. Ma in whê in ndê lêtj naŋ mbo-nga, naŋ sa têtj ŋac, ma gic miŋ pi in ndê gwelenŋ. In kac lau Pilipai bu sêlhac ŋaŋga, ma gêtj ŋayham me

sac bocke bu hôt asê ŋac, naŋ sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Ma in kêtj puc ŋac pi kêdôhônŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi, ato bapia dindec têtj mac lau naŋ akêtj whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têtj gölôwac dabuŋ si ŋagölöŋ, ma têtj lau naŋ sem akiŋ gölôwac dabuŋ, ma têtj Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ² Mwasinŋ ti yom malô akêtj yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Pol ten mbec ti gêm danŋe Anötö

³ Têm hoŋ naŋ aö gauc gêm mac, naŋ gam danŋe aneŋ Anötö tu mac-nga. ⁴ Tôm bêt hoŋ aö gateŋ mbec têtj Anötö tu mac hoŋ-nga, ma gakôm ti atac ŋayham atu. ⁵ Ŋahu bu têtj têtj mac akêtj whiŋ ti-wakuc e meŋ têtj kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gwelenŋ ŋawaê ŋayham-nga döŋ ŋapaŋ. ⁶ Ma aö gakêtj whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu in ndê gwelenŋ ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic dabiŋ gwelenŋ dau ma puc mac döŋ e Yisu Kilisi mbu meŋ. ⁷ Aö gakôt gauc bocdinaŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aö tac whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac awêkaiŋ Anötö ndê mwasinŋ awhiŋ aö, ma alhac awhiŋ aö ŋapaŋ. Mac

alhac awhin aö têt têt nan aö gandöc gapocwalô, ma têt têt nan galhac tu wapuc nawae nayham dön ma wawhê sa bu yom nandônga, nan bocdinañ. ⁸ Ma aö wasôm yom nandô yêc Anötö anğônga, bu aö atac whin mac ndu andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whin ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gaten mbec bu Anötö kôm mac nem gauc anyalê in-nga ti anyalê lêt nayham ma sac-nga ênsôwec tiatu. Ma gauc dinañ oc puc mac nem mêtê atac whin-nga dön e ênsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ mac oc atôm bu anjahê gêt hon ma anyalê sac ma nayham. Asap nayham dön napan ma bocdinañ têt Kilisi ndê bêc mbu meñ-nga, nan mac oc atôm bu alhac in anğônga ti nem nalôm nawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma nalêt dinañ dec mêtê gitêt oc ti mac nem akêt whin Yisu Kilisi na-nandô. Ma mac nem lêt gitêt dinañ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpin in tu mac-nga.

Pol ndê nahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê napep bu nawapac nan hôc asê aö, nan kalhac nawae nayham ahuc dom, magoc gêm gwelen nawae nayham-nga sa. ¹³ Bu lau hon nan sêmbo Sisa ndê andu kin-nga,

ma lau hon yêc malac atu dindêc, nan sênjalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neñ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêt whin Pômdau-nga daêsam dön bu sêlhac nanga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hôc gêlêc namata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai natô sêkôc gauc nayham pi aö ma tu dinañ-nga dec sêhoc Kilisi ndê nawae asê. Ma natô sêhoc nawae nayham asê bu nac sem lêmun aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Nac si nahu sem Kilisi nawae sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkêt nawapac atu têt aö, pi sac aneñ nawapac gapocwalô-nga nahô. Magoc asidôwai nayham sêlhac sêwhin aö, nahu bu nac atac whin aö, ma sênjalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneñ gwelen wapuc nawae nayham dön-nga. ¹⁸ Aö wasôm sake? Nac si nahu sêkôm gwelen-nga bu nayham me sac, nan gêt atu dom. Tigen aö galic gêt atu dan, nan bocdec bu, Kilisi ndê nawae tiapa, ma gêt dau kôm aö atac nayham atu. Ma aö wambo ti atac nayham napan, ¹⁹ nahu bu aö kayalê tidêt bu Yisu Kilisi ndê Nalau, ma mbec nan mac aten, nan lu-lu oc sênem aö sa yêc nawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aö tac whin ma gakêt batan bu aö oc mayan

tu gêñ dan-nga dom, magoc aö bu walhac ti neñ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tøm aö gakøm ñapañ e meñ têtñ kwahic dec. Aö bu wambo tañli me aö bu wambac ndu, magoc gêtñ atu tigenñ yêc, nañ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aö bu wambo tañli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga eñ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiñ iñ, nañ oc êmwasiñ aö êñlêc. ²² Magoc aö bu wambo tañli, dec oc nditøm bu gwelen nañ iñ kêtñ sip aö aman, nañ oc ñandô sa. Aö galic señ lu dinañ, magoc kayalê lêtñ bu wasa-nga, nañ dom. ²³ Señ lu dinañ køm aö neñ ñaløm gi lu. Aö tac whiñ bu wahu nom dindec siñ, wandi wambo wawhiñ Kilisi. Señ dau ñayham kêtêc. ²⁴ Tigenñ aneñ ñaløm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinañ aö bu wambo tañli, nañ dec oc êmwasiñ mac êñlêc. ²⁵ Aö gakêtñ whiñ bu aö wambo nom wawhiñ mac hoñ tu bu wapuc mac nem akêtñ whiñ dõtñ, e alhac ñaंगा ma ti atac ñayham atu tu nem akêtñ whiñ-nga. ²⁶ Ma tu gêtñ hoñ dinañ-nga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êñlêc, ma atac ñayham atu tu aö wambu wameñ ma wambo wawhiñ mac tiyham-nga.

²⁷ Yom atu dec wasøm têtñ mac. Ayob daøm bu asa nem lêtñ hoñ ankc lêtñ gitêtñ, nañ gic lau nañ sêkêtñ whiñ Kilisi ndê ñawaê

ñayham, nañ ñawaê. Ma bocdinañ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanğô ñawaê ñambwa pi mac, goc wanğyalê bu mac hoñ apiñ daøm dõtñ, ma ambo ti nem ñaløm tigenñ, ma alhac ñaंगा tu apuc ñawaê ñayham, nañ mac akêtñ whiñ, nañ dõtñ. ²⁸ Ma aö oc wanğyalê bu mac atöc daøm tu lau nañ sêkêtñ kisa mac-nga dom. Gêtñ dau oc töt asê bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa su, ma lau nañ sêkêtñ kisa mac, nañ sic waê bu Anötö señ ñac su sêninga. ²⁹ Anğô su nañ. Anötö kêmwasiñ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinañ-nga dec mac akêtñ whiñ Yisu, ma gêtñ dan whiñ bocdec bu, mac ahöc ñawapac tu iñ-nga whiñ. ³⁰ Ñawapac kaiñ tigenñ mac alic aö gahöc muñ-nga, ma kwahic dec mac anğô bu gahöc ñapañ gambo, nañ kwahic dec tap mac sa su bocdinañ.

2

Lau sêkêtñ whiñ-nga si lêtñ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? Iñ ndê atac whiñ mac-nga kêtgilí mac bu atac whiñ nem asidôwai, me mba? Ñalau Dabuñ kêtñ mac nem ñaløm pitigenñ, me mba? Mac nem akêtñ whiñ Kilisi kêtgilí mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ñac sa, me mba? ² Bu bocdinañ, dec wandac mac bu ambo ti nem

gauc pitigen, ma ti nem ñalôm tigen, ma asap mêtê atac whiñ asidôwai-nga dôn ñapañ. Ambo bocdinañ, dec mac oc akôm aö atac ñayham êñlêc. ³ Mac lau tigen-tigen gauc nem daôm êñlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc añgwinin daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêñ anem daôm sa-nga ñapañ dom, magoc akôc gauc pi lêñ anem asidôwai sa-nga.

Kilisi kêgwinin dau, ma Anötö toc in sa

⁵ Akôc gauc kain tigen dinañ bu in kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêñ. ⁶ Bu Kilisi in Anötö ñandô. Tigen in gauc gêm bu kôc ñaclai ti ñawasi atu tôm Anötö dau ndê, nañ dôn ma mbo gitôm Anötö dau ñapañ dom. ⁷ In gêlic ñayham bu hu gêñ undambê-nga hoñ dinañ siñ, ma ti ñgac akiñ ñambwa. In meñ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic in gitôm ñac dau si dañ. ⁸ In kêgwinin dau ma dañga wambu têt Damba e tôm in mbac ndu. Yomandô. In mbac ndu pi a gicso dau gitôm ñgac sac dañ. ⁹ Tu in ndê lêñ hoñ dinañ-nga dec Anötö toc in sa kêlêc, ma kêt ñaê ti waê têt in nañ hôc gêlêc ñaê ti waê hoñ su. ¹⁰ Ma tu dinañ-nga añela ma ñamalac ti gêñ hoñ nañ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ñalôm, nañ oc sêtoc Yisu ndê ñaê sa ma sêpôn haduc têt in. ¹¹ Ma

ñac hoñ oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi in Pômdau. Ma ñalêñ dinañ ñac oc sêtoc Damañ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêt whiñ-nga sêtôm ñawê nom-nga

¹² O aneñ lau atac whiñ-nga. Têt têt aö gambo gawhiñ mac, nañ aö galic bu mac dañam wambu Anötö ñapep. Ma kwahic dec aö g ambo gawhiñ mac dom, ma gañgô ñawaê bu mac akôm bocdinañ hôc gêlêc ñamata-nga su. Asap nem lêñ dinañ dôn ñapañ andic ñawaê. Atoc Anötö sa ma atoc in, ma asa nem lêñ hoñ tôm in atac whiñ. Ma ñalêñ dinañ in ndê mwasiñ nem mac si-nga, nañ mac atap sa su, nañ oc ti gêñ ñandô mbasi-nga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê ñaclai gêm gwelen yêc mac nem ñalôm, tu bu kôm mac atac tec lêñ bocke nañ so in ndê atac whiñ. Ma ñaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêñ añkuc in ndê atac whiñ. ¹⁴ Gêt hoñ nañ mac bu akôm, nañ ayob daôm bu atucdiñ me aseñ daôm pi dom. ¹⁵ Ma ñalêñ dinañ mac oc ambo ti nem ñalôm ñawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ñgac, ma ambo nom ambo lau sac nañ si lêñ dañ solop dom, nañ ñalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eñ andic ñawaê, bu ambo lau dau ñalôm atôm ya ñawê nañ pô gameñ

têḡ ôbwêc. ¹⁶ Ma ḡalêḡ di-
naḡ oc nem lau dau sa tu bu
sêḡyalê yom ḡandô naḡ tôte
seḡ dandöc taḡli-ḡga asê,
naḡ mac asap dôn ambo.
Ma tu dinaḡ-ḡga gwelen
naḡ gakôm yêc mac-ḡga oc
ḡandô mbasi dom, ma têtḡ
ndoc Kilisi mbu meḡ, naḡ
mac oc ati aneḡ ḡahu wapo
daḡ sa-ḡga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelenḡ ti
sakiḡ naḡ ti mac nem akêḡ
whiḡ ḡa-ḡandô, naḡ gitôm
da ḡayham naḡ mac akêḡ
têḡ Anötö. Ma lau Rom-ḡga
bu sêkic yom bu sêkêc aneḡ
dac siḡ, dec oc tôm da daḡ
tiyham naḡ sêkêc sac mac
nem da dau ḡahô. Tigeḡ
aö neḡ atac ḡayham tu mac-
ḡga oc pacndê dom, aö oc
wambo ti atac ḡayham eḡ.
Ma mac bocdinaḡ, ambo ti
nem atac ḡayham awhiḡ aö.

*Pol bu êḡkiḡ Timoti têtḡ
Pilipai ndi*

¹⁹ Pômdau Yisu bu lic
ḡayham, dec gakêḡ batan bu
ḡasawa saḡ aö oc waḡkiḡ
Timoti têtḡ mac loc. Aö atac
whiḡ bu waḡgô ḡawaê pi
mac, oc kôm aneḡ ḡalôm
tigahô. ²⁰ Aö bu waḡkiḡ
iḡ, ḡahu bu ḡamalac daḡ
tôm iḡ mbo dom, naḡ kêtḡ
ndê ḡalôm sambuc tu nem
yaom mac-ḡga. ²¹ Bu lau
daêsam gauc gêm Yisu Kilisi
ndê gwelenḡ hôte gêlêc dom,
magoc gauc gêm dau si gêtḡ
hôte gêlêc su. ²² Magoc
Timoti ndê lêḡ ti sakiḡ ḡa-
ḡandô ḡayham mac alic su,
ma aḡyalê bu iḡ gêm akiḡ
aö gitôm iḡ dau damba, tu

puc gwelenḡ ḡawaê ḡayham-
ḡga dôn. ²³ Bocdinaḡ têtḡ
ndoc aö bu walic seḡ bocke
ḡac oc sêkôm têtḡ aö, naḡ aö
gauc gêm bu waḡkiḡ iḡ têtḡ
mac loc ḡagahô. ²⁴ Ma aö
gakêḡ whiḡ bu Pômdau dau
oc nem aö sa, ma ḡasawa
saḡ aö daḡ oc watêḡ mac
waloc bocdinaḡ.

*Pol sôm bu êḡkiḡ Epapro-
daitas têtḡ ḡac ndi*

²⁵ Muḡ-ḡga mac aḡgô
bu aö gandöc ti ḡawapac,
dec aḡkiḡ Epaprodaitas
bu nem aö sa. Iḡ gêm
gwelenḡ whiḡ aö gitôm aneḡ
asidôwa ḡandô, ma kalhac
gitôm ḡgac siḡ-ḡga ḡayham
tu kôm gwelenḡ ḡawaê
ḡayham-ḡga. Kwahic dec aö
gauc gêm tidôn bu waḡkiḡ
iḡ mbu têtḡ mac loc ḡagahô.
²⁶ Iḡ tac whiḡ ḡandô bu
lic mac hoḡ tiyham, ma iḡ
kêyalê bu mac aḡgô ḡawaê
pi iḡ ndê gêmbac, dec kôm
iḡ ḡalôm ḡawapac tu mac-
ḡga. ²⁷ Bu gêmbac dau
kôm iḡ yham dom, kêpiḡ
bu iḡ mbac ndu. Tigeḡ
Anötö tawalô iḡ ma kôm
iḡ ḡayham sa. Ma Anötö
tawalô aö bocdinaḡ, bu
Epaprodaitas bu mbac ndu
ma hu aö siḡ, dec oc kêtḡ
ḡawapac atu daḡ tiyham
têtḡ aö. ²⁸ Tu dinaḡ-ḡga
dec aneḡ ḡalôm kac aö bu
waḡkiḡ iḡ mbu têtḡ mac loc,
ma mac oc atac ḡayham
bu alic iḡ tiyham, ma aneḡ
ḡalôm ḡawapac oc tigahô
bocdinaḡ. ²⁹ Tu Pômdau-
ḡga dec akôte iḡ sa ti atac

ņayham atu tēņ ndoc iņ hōc asē mac. Aō wasōm tēņ mac bu atoc iņ ma lau naņ sētōm iņ, naņ sa ņapep. ³⁰ Bu iņ kēņ dau sambuc ma tōc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndē gwelen-ņga. Bu iņ gēm akiņ aō gēm mac hoņ aņōm, e kēpiņ bu iņ mbac ndu.

3

Ņahu andō dati lau gitēņ yēc Anötō aņgō-ņga

¹ A neņ asidōwai, aō bu wasōm yom ņatō tēņ mac whiņ bocdec bu. Ambo ti atac ņayham ņapaņ tu mac ati Pōmdau ndē lau-ņga. Yom naņ kwahic dec aō bu wato, naņ gato kaiņ tigeņ tēņ mac muņ su, magoc aō galic ņayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dōņ bu yom tasan kōm mac nem akēņ whiņ tisac dom. ² Ayob daōm ņapep tēņ lau sac naņ sēkac mac bu asōc †pwac sēsē lauņgac ņamlic ņatō su-ņga ņapu. Ņac sētōm giam pōm ma atac whiņ bu sēkōm mac nem ņamlic tisac ņambwa. ³ Ņac gauc gēm bu pwac sēsē ņamlic-ņga dinaņ kōm ņac sēti Anötō ndē lau solop. Magoc mba. Pwac dinaņ ņa-ņahu andō hēganōņ yac lau naņ tam akiņ Anötō tōm Ņalau Dabuņ gēm gōliņ yac. Yac neņ ņahu dapo dauņ sa-ņga sip gēņ naņ ņamalac ņambwa sēkōm tēņ yac ņamlic, naņ dom, magoc sip gwelen naņ Yisu Kilisi kōm yēc yac neņ ņalōm-ņga.

Kilisi tigeņ ti Pol ndē ņahu po dau sa-ņga

⁴ Lau ņatō gauc gēm bu Anötō oc kōc ņac sa tu gēņ ņamlic-ņga. Oc tōm bu wapo dauņ sa pi gēņ kaiņ dinaņ whiņ, ma aō bu wakōm dec aneņ ņahu wapo dauņ sa-ņga hōc gēlēc lau hoņ si su. ⁵ Bu sēsē aneņ ņamlic ņatō su tēņ aneņ bēc ti-8-ņga kēkuc lau Israel-ņga si pwac. Aō Israel si daņ, naņ gasa akēņ Benjamin ndē toņ. Aō kayalē abanji si yom Hibru ti gēbōm hoņ. Aō kakuc lau Palēsai si lēņ sēsōc Moses ndē yomsu hoņ ņapu-ņga. ⁶ Aō gakēņ dauņ sambuc tu gēņ bocke naņ gakōm, tōm naņ muņ-ņga gakēņ kisa lau sēkēņ whiņ Yisu-ņga ti neņ ņalōm sambuc. Ma yēc ņamalac aņgō-ņga aō gatōm ņgac gitēņ tu kakuc Moses ndē yomsu hoņ ņapep-ņga.

⁷ Muņ-ņga aō gapo dauņ sa ma gauc gēm bu Anötō oc kōc aō sa tu gēņ dinaņ-ņga, tigeņ kwahic dec aō kayalē Kilisi, dec taņkwē gēņ dinaņ ņadaņ bu nem aō sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandō. Kwahic dec aō gatap mwasin atu andō sa, tu kayalē Yisu Kilisi-ņga, ma tu aneņ Pōmdau iņ-ņga. Ma aō taņkwē iņ tigeņ bu nem aō sa. Tu dinaņ-ņga dec galic gēņ ņatō hoņ gitōm gēņ ņambwa ma gēņ ņagolop, ma gahu sin su tu bu Kilisi tigeņ ti aneņ ņahu gapo dauņ sa-ņga. ⁹ Aō bu wasap Kilisi tawasē dōņ naņga, ņahu bu Anötō kōc

aö sa ma gêlic aö gitôm ngac gitên tu gakên whiñ Kilisi-nga, ma tu kakuc lên yomsu-nga dom. Yomandô. Anötö kémwasin aö nambwa, dec sam aö bu ngac gitên tu gakên whiñ Kilisi-nga. ¹⁰ Aö tac whiñ bu wanjalê Kilisi ti Anötö ndê naclai atu, nan un Kilisi sa akên lau batê-nga. Ma wan-kuc in ndê lên hôc nandê ti mbac ndu-nga. ¹¹ Ma aö gakên batan bu oc wan-kuc in ndê lên tisa akên lau batê-nga bocdinañ.

Pol yêm dau su nandô tu bu ênkuc Kilisi-nga

¹² Nalên dinañ aö tac whiñ ndu andô bu wanjalê Kilisi ti wan-kuc in-nga, tigen aö wasôm bu aö gac dabin neñ lên hon tu wan-kuc in-nga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôn ma gêm aö k wi tu bu wati in ndê, ma tu dinañ-nga dec aö gayêm dauñ su tu bu wanjalê ti wan-kuc in napep en, gakôm gitôm ngac nan kêtî nanga bu tap in ndê naôli sa. ¹³ Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabin lên dau su dom. Magoc aö gakôm gên tigen bocdec bu, aö wanlhin gên nan yêc aö dômwên-mbu nan sin, ma wakôm nanga bu wakôc gên nan yêc aö anôn ndö-nga, ¹⁴ gitôm ngac nan kêtî nanga ma gêm neneñ bu hôc asê batin pacndê-nga ma tap ndê naôli sa. Ma naôli nan aö gayêm dauñ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piñ aö dôn

gam damin Yisu Kilisi tu bu watap sa-nga, nan mwasin dandoc tanli yêc undambê-nga.

Dasa neñ lên bambalin dom

¹⁵ Yac lau nan dati gwalam akwa dakên whiñ-nga, nan tan-kuc gauc tigen dinañ dandic nawaê. Ma mac bu gauc nem yom natô so aneñ, nan Anötö oc tôc tiawê tên mac. ¹⁶ Magoc lên nan Anötö tôc tên yac lau dakên whiñ-nga su, nan dasa dandic nawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneñ lên ti mac hon nem dôhôn an-kuc-nga. Ma tamtin lau nan sên-kuc aö neñ lên, ma an-kuc nac bocdinañ. ¹⁸ Aö gasôm yom dinañ, nahu bu lau daêsam sêsa si lên bambalin, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gên nambwa, ma sêtôm nacyo yom nandô-nga. Aö gasôm yom dau tên mac têm natô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti tansulu en. ¹⁹ Lau kain dinañ sic waê bu sêninnga. Nac gauc gêm gên nom-nga gitôm gên daneñ ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinañ dec gên dau ti nac si pômdu. Magoc gên nan sêlic bu nayham ma sêtoc dau sa pi, nan dalic bu gên mayan-nga. ²⁰ Yac neñ malañ nandô yêc undambê. Ma yac dakên batan ti dahôn yac neñ †Ngac Nem Yac Si-nga bu mbu akên undambê meñ, nan Pômdu Yisu Kilisi dau. ²¹ In kôc naclai atu gitôm bu kên

gêṅ hoṅ sêsôc iṅ ndê gôliṅ ṅapu, ma iṅ oc nem yac neṅ ṅamlic waêm̄ba kwi ti ṅamlic wakuc ma ti ṅawasi atu, ṅa ṅaclai tigeṅ dinanṅ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹ Tu dinanṅ-ṅga dec aneṅ asidôwai, aô wasôm têtṅ mac bu alhac ṅanṅa ti asap nem akêtṅ whiṅ Pômdau dônṅ. Aô atac whiṅ mac ndu andô, ma gakêtṅ batanṅ bu walic mac tiyham. Aneṅ gwelenṅ ṅa-ṅaôli ṅayham ti neṅ atac ṅayham ṅahu, nanṅ mac daôm.

² Aô ganṅô bu mac nem awhê lu, nanṅ Yuodia lu Sintike sêsenṅ dau. Aô bu wasôm têtṅ iṅlu bu sêmasanṅ yom nanṅ yêc iṅlu ṅasawa, ma sêmbo ti si ṅalôm tigeṅ tu iṅlu sêkêtṅ whiṅ Pômdau-ṅga. ³ Ma aneṅ silip ṅayham Sisigus,* aô bu wandac am bu nem awhê lu dinanṅ sa, ṅahu bu muṅ-ṅga iṅlu sem gwelenṅ tu sêpuc ṅawaê ṅayham dônṅ-ṅga sêwhiṅ aô ma Klemen ti aneṅ asidôwai ṅatô, nanṅ si ṅaê hoṅ yêc Anötö ndê Buku Tanṅli-ṅga.

⁴ Tu mac ati Pômdau ndê lau-ṅga dec wasôm têtṅ mac bu ambo ti atac ṅayham ṅapanṅ. Aô wasôm tiyham bu ambo ti atac ṅayham ṅapanṅ. ⁵ Asap lêṅ malô dônṅ tu bu lau hoṅ sêṅyalê bu

yac lau dakêtṅ whiṅ-ṅga neṅ mêtê dau dinanṅ. Gauc nem bu ndoc kêpiṅ bu Pômdau mbu meṅ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêtṅ danṅ-ṅga dom. ṅawapac bocke nanṅ tap mac sa, nanṅ atôc têtṅ Anötö sip nem mbec ṅalôm, ma andac iṅ bu nem mac sa. Ma anem danṅe iṅ tu gêtṅ hoṅ-ṅga. ⁷ Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau nanṅ iṅ piṅ mac dônṅ am damiṅ Yisu Kilisi, nanṅ ahuc, ma nem gôliṅ mac nem gauc ti ṅalôm. Bu Anötö ndê yom malô iṅ gêtṅ atu andô, hôc gêlêc ṅamalac hoṅ si gauc.

⁸ O aneṅ asidôwai. Aô wasôm yom danṅ tiyham. Yom bocke nanṅ yomandô, ma gêtṅ bocke nanṅ gêtṅ tiwaê ma gêtṅ solop ma ṅawasi, gêtṅ nanṅ gic lau hoṅ tandô ṅayham, ma gêtṅ ṅayham datoc sa-ṅga, ma mêtê ti yom ma gauc hoṅ nanṅ gitêtṅ eṅ, nanṅ wasôm têtṅ mac bu gauc nem lhac nem gauc ṅapanṅ. ⁹ L êṅ ti sakiṅ bocke nanṅ aô kadôhônṅ ti gac dulu têtṅ mac, me mac ṅṅô y êc aô me alic aô gakôm, nanṅ akôm andic ṅawaê. Ma Yom Malô ṅadau Anötö dau oc mbo whiṅ mac.

Pol gêm danṅe lau Pilipai

¹⁰ Muṅ-ṅga mac am aô sa, magoc ṅasawa lê e meṅ têtṅ kwahic dec, mac atap seṅ

* **4:3** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ṅamalac nanṅ kôm gwelenṅ whiṅ ndê silip.' Lau ṅatô gauc gêm bu yom dau iṅ ṅac Pilipai-ṅga danṅ ndê ṅaê, ma lau ṅatô gauc gêm bu iṅ ṅaê dom, magoc Pol to yom dau hêganônṅ ṅamalac danṅ nanṅ kôm gwelenṅ whiṅ iṅ.

daŋ sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-nga, ma gêŋ dinaŋ kôm aö atac ŋayham atu, ma kapiŋ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹² Aö gato yom dinaŋ tu gapônda daun-nga dom. Mba. Aö kayalê têm gapônda daun-nga, ma kayalê têm gandöc mwasiŋ ŋalôm-nga. Aö bu neŋ gêŋ mba ma gêŋ yô aö, me bu neŋ gêŋ daêsam ma waneŋ hóc aö dôŋ, tigeŋ wahêgo daun dom. Nahu bu aö kadôhônŋ daun su bu ŋayham me sac bocke bu tap aö sa, naŋ aö oc wambo ti atac ŋayham eŋ. ¹³ Kilisi kên ŋaclai têtŋ aö bu wakôm gêŋ hoŋ, ma tu dinaŋ-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ŋayham eŋ.

¹⁴ Bocdinaŋ, aö bu wapônda daun, dec wambo ti atac ŋayham eŋ, magoc mac akôm mêtê ŋayham ma gauc gêm aneŋ ŋawapac dec aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anyalê su bu têtŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, naŋ mac aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-nga têm ŋatô. Ma têtŋ têm naŋ gahu mac nem gameŋ Masedonia-nga siŋ, naŋ gôlôwac dabuŋ malac ŋatô-nga sêkêŋ gêŋ daŋ tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aö tac whiŋ bu mac asap nem mêtê akêŋ gêŋ-nga dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.

Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêŋ gêŋ têtŋ aö-nga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêtŋ amwasiŋ aö ma lau ŋatô-nga dôŋ, dec lêtŋ dau oc êmwasiŋ mac hóc gêlêc su ô. ¹⁸ Kwahic dec aö gapônda gêŋ daŋ dom. Gêŋ naŋ mac aŋkiŋ têtŋ aö ma Epaprodaitas kêŋ têtŋ aö gêm mac aŋôm, naŋ daêsam ŋandô dec gêm aö sa kêlêc. Gêŋ dau gitôm da ŋamalu ŋayham naŋ Anötö tac whiŋ, ma gic iŋ tandô ŋayham. ¹⁹ Anötö, naŋ yob aö ŋapaŋ, iŋ Mwasiŋ ti ŋawasi atu ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu datap iŋ ndê mwasiŋ atu sa-nga. Ma aö kayalê bu gêŋ bocke naŋ mac apônda, naŋ yêc iŋ ndê mwasiŋ atu ŋalôm, ma iŋ oc kêŋ têtŋ mac. ²⁰ Bocdinaŋ dapo Damaŋ Anötö ndê waê sa tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iŋ ndê bapia

²¹ Akêŋ aneŋ acsalô têtŋ lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, naŋ sêkêŋ si acsalô têtŋ mac bocdinaŋ. ²² Ma Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo malac dindec, naŋ boc-dinaŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-nga naŋ sem gwelenŋ sêmbo Sisa ndê andu, naŋ gauc gêm mac hóc gêlêc.

²³ Mwasiŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôŋ.

Pol ndê bapia têt lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-nga, magoc Pol dau iŋ gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtŋ ndoc iŋ gêm mêtê mbo malac Epesas, naŋ ngac Kolosi-nga daŋ ɲaê Epapras ngô ma kêtŋ whiŋ, ma tiŋambu Epapras mbu gi hoc ɲawaê ɲayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ɲatô sic hu sêkêtŋ whiŋ Yisu. Tiŋambu Epapras ndöc gapocwalô whiŋ Pol (Pilemon 23), ma gic miŋ têtŋ Pol pi lau sêkêtŋ whiŋ-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia indec ma sôm têtŋ lau Kolosi-nga bu iŋ gêm danŋe Anötö tu ɲac si sêkêtŋ whiŋ-nga, ma iŋ tôc lêtŋ ɲayham daêsam têtŋ lau sêkêtŋ whiŋ-nga tu sênkuc-nga. Ma iŋ to yom ɲatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ɲandô. ɲahu bu lau ɲatô sêŋsôn ɲac pi lau nom-nga si lêtŋ ɲatô (2:4, 8, 16-23), ma ɲac sêtoc Kilisi sa ɲapep dom, ma bocdinaŋ iŋ tôc asê bu Anötö kêtŋ gêtŋ hoŋ sêsôc Kilisi ɲapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêtŋ Anötö ndê atac whiŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato

bapia indec. ² Ato têtŋ mac asidôwai naŋ andöc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ naŋ akêtŋ whiŋ Kilisi. Mwasinŋ ti yom malô akêtŋ Damaŋ Anötö têtŋ mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêc hoŋ yac atetŋ mbec têtŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danŋe iŋ tu mac-nga. ⁴ ɲahu bu yac aŋgô ɲawaê bu mac akêtŋ whiŋ Yisu Kilisi ɲanga, ma atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ⁵ Mac nem akêtŋ whiŋ ti atac whiŋ ɲahu sip mwasinŋ atu naŋ mac akêtŋ batam ambo, naŋ Anötö po sa gwananŋ tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtŋ dau mac aŋgô muŋ su, têtŋ ndoc sêhoc yom ɲandô ɲawaê ɲayham-nga asê têtŋ mac. ⁶ ɲawaê ɲayham dau têtŋ mac meŋ, ma mac aŋgô ti anyalê yom ɲandô pi Anötö ndê mwasinŋ atu. Têtŋ ndoc mac aŋgô tiwakuc e meŋ têtŋ kwahic dec, naŋ ɲawaê ɲayham dau gêm ɲandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ɲalêtŋ tigeŋ iŋ gêm ɲandô ma tiapa ma gêm gameŋ naŋ lau Rom-nga sem gôliŋ, naŋ ahuc. ⁷ ɲawaê dau Epapras kêdôhôn têtŋ mac. Iŋ yac neŋ ngac atac whiŋ-nga naŋ gêm gwelenŋ whiŋ yac, ma ngac akiŋ ɲandô naŋ gêm akiŋ Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma iŋ gic miŋ têtŋ yac pi mac

nem lêtj atac whinj asidôwai-
nga nanj Njalau Dabuj kênj
têj mac.

⁹ Tu dinanj-nga têj bêc
namata-nga nanj yac anjô
mac nem njawaê e meñj têj
kwahic dec, nanj yac atenj
mbec tu mac-nga njapanj.
Yac andac Anötö bu kênj
gauc têj mac e anyalê Njalau
Dabuj ndê lêtj tidônj. Ma
njâlêj dinanj mac oc anyalê
lêtj nanj Anötö tac whinj bu
yac dasa-nga, nanj njapep enj.

¹⁰ Yac atenj mbec bu mac asa
nem lêtj gitêj, bu tôc asê bu
mac ati Pômdau ndê lau, ma
inj oc lic mac nem lêtj hoñj
ndic inj tandô njayham. Yac
atenj mbec bu mac nem akênj
whinj oc nem njandô njayham
yêc gwelenj hoñj nanj mac
akôm, ma bu mac nem gauc
anyalê Anötö-nga êñsôwec
tiatu. ¹¹ Anötö ndê njac lai
ti njawasi atu kênj njanga têj
mac bu akôm gênj hoñj, ma
njawapac bu tap mac sa, dec
mac atôm bu alhac njanga
ma ahôc ti atac pa su. Ma
ambo ti atac njayham, ¹² ma
anem danje Damanj Anötö,
nanj gic dabinj mac e atôm
bu awêkainj inj ndê gameñj
njawê-nga awhinj inj ndê lau
dabuj hoñj. ¹³ Inj kêngaho yac
su yêc njac lai njasec-nga, ma
kênj yac dambo inj ndê Atu
nanj inj atac whinj njandô, nanj
ndê gôlinj njapu. ¹⁴ Ma Anötö
kêmwasiñj yac, dec gêmlihi
yac ti kêngapwêc yac su yêc
sakinj mêtê sac-nga, ma suc
yac neñj sac kwi. Ma datap
mwasiñj atu dau sa yêc inj

ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelenj

¹⁵ Lau danj sêlic Anötö
dom, magoc inj Atu Kilisi gêm
inj anjô ma tôc inj asê têj
yac. Inj tinjamata gênj hoñj
nanj Anötö kênj. ¹⁶ Bu gênj
undambê-nga ti gênj nom-
nga hoñj nanj Anötö kênj,
nanj kênj nj Kilisi. Gênj nanj
dalic nj tanônj, ma gênj nanj
tôm dom bu dalic nj tanônj,
gitôm anjela me njalau me
gôlinj ma njac lai tidau-tidau,
gênj hoñj dinanj Anötö kênj
nj Kilisi ma kênj tu Kilisi-
nga. ¹⁷ Inj tinjamata gênj
hoñj, ma gênj hoñj si njahu
sêmbo-nga yêc inj. ¹⁸ Ma
inj gêm gôlinj gôlôwac dabuj.
Inj ti njagôlônj, ma gôlôwac
dabuj sêti inj ndê njandô.
Ma inj muñj gôlôwac dabuj
bu ti njac namata-nga bu
tisa akênj lau batê-nga. Ma
bocdinanj gênj danj hôc gêlêc
inj su dom. ¹⁹ Bu Anötö gêlic
njayham bu kênj dau sambuc
sip Atunjac njalôm ma mbo
whinj inj. ²⁰ Ma inj kêkinj
Atu dau sip nom meñj bu
hê wamba njamalac ma gênj
nom-nga ti gênj undambê-
nga hoñj têj Anötö. Ma
kwahic dec njamalac sêtôm
bu sêmbo Anötö anjô-nga ti
yom malô, tu Atunjac ndê
dac nanj kêc siñj pi a gicso-
nga.

²¹ Muñj-nga, mac ambo
ahê têj Anötö. Mac ambo
atôm inj ndê njacyo tu gauc
ti mêtê sac-sac nanj yêc mac-
nga. ²² Magoc inj dau
kêmasanj lêtj bu Kilisi sip

nom meŋ ti ŋamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têŋ Anötö tiyham. Ma in tac whin bu kên mac al hac in aŋgô-ŋga atôm lau dabuŋ naŋ nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu al hac ti akên whin ŋaŋga ma akên batam Anötö ndê mwasiŋ naŋ ŋawaê ŋayham tôc asê têŋ mac, ma ahu siŋ dom, dec mac oc atap mwasiŋ dau sa. Ŋawaê ŋayham dau mac aŋgô su, ma sêhoc asê yêc gameŋ hoŋ naŋ yêc lau Rom si gôlin ŋapu, naŋ bocdinaŋ. Ma aô Pol gati ŋgac akiŋ ŋawaê ŋayham dau-ŋga.

Pol whê ndê gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga sa

²⁴ Ŋandê bocke naŋ aô gahôc tu wapuc mac nem akên whin dôŋ-ŋga, naŋ gahôc ti atac ŋayham eŋ. Ma aô kayalê bu aô gac waê bu wahôc ŋandê ŋapaŋ, tu gwelen naŋ aô gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ŋandô, naŋ gôlôwac dabuŋ sa-ŋga. M agoc aô oc wahôc e wandic dabiŋ gêŋ hoŋ naŋ Kilisi kêyaliŋ sa bu wahôc. ²⁵ Aô gakôm gwelen gam akiŋ gôlôwac dabuŋ, kakuc lêŋ naŋ Anötö dau kêmasaŋ dec kêyaliŋ aô sa tu mac-ŋga, ma kêkiŋ aô bu wahoc ŋawaê ŋayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gameŋ hoŋ. ²⁶ Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ ŋahu yêc siŋ dau têŋ lau nom-ŋga. Magoc kwahic dec in tôc asê tiawê têŋ in ndê lau dabuŋ.

²⁷ In tac whin bu lau dabuŋ sêŋyalê yom naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ bocdec bu. In bu êmwasiŋ mac flau gameŋ apa-ŋga bu atap in ndê ŋawasi atu sa, dec kên Kilisi sip nem ŋalôm. Ma gêŋ dinaŋ ti mac nem ŋahu akên batam bu atap in ndê ŋawasi sa-ŋga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma Anötö kên gauc ŋayham têŋ yac bu akên puc ti andôhôn lau sêkêŋ whin-ŋga hoŋ. Ma yac akôm bocdinaŋ tu bu andic dabiŋ ŋac hoŋ e akên ŋac sêlhac Anötö aŋgô-ŋga sêtôm lau gwalam akwa sêkêŋ whin Kilisi-ŋga. ²⁹ Ma aô gakôm gwelen ti gahôc ŋandê atu, tu bu wakôm gêŋ dau ŋandô sa-ŋga, ŋa Kilisi dau ndê ŋaclai naŋ gêm gwelen ŋaŋga yêc aô neŋ ŋalôm.

2

¹ Aô gawhê neŋ gwelen sa têŋ mac, ŋahu bu aô atac whin bu mac aŋyalê bu aô gayêm daŋ su ŋandô tu mac-ŋga, ma tu lau Laodisia-ŋga, ma tu lau sêkêŋ whin-ŋga hoŋ naŋ sêlic aô aŋôn dom-ŋga, naŋ bocdinaŋ. ² Aô tac whin bu mêtê atac whin-ŋga piŋ mac hoŋ dôŋ, ma puc mac dôŋ bu al hac ŋaŋga. Ma yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ aô tac whin bu mac aŋyalê tidôn andô, e kôm mac al hac ti akên whin ŋaŋga eŋ. Yom dau

hêganônj Kilisi. ³ Bu yom ti gauc nañ atu andô ma tôm bu êmwasiñ yac-nga, nañ Anötö gêm ahuc yêc inj-nga.

⁴ Aö gawhê yom hoñ dinañ sa têtj mac, nahu bu aö gatec bu lau ñatô sêmbac yom mac ma sêñsau mac. ⁵ Bu aö dauñ gambo gawhiñ mac dom, tigenj yêc aneñ ñalôm aö gauc gêm mac ñapañ. Ma aö atac ñayham atu, bu kayalê bu mac akêñ whiñ Kilisi ñaŋga, ma asa nem lêtj hoñ ñapep.

Dasa neñ lêtj tiwakuc tu Kilisi-nga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêñ inj tiñamata nem lêtj hoñ. ⁷ Akôc ñaŋga yêc inj tôm a nañ ñawakac gacgeñ sip nom ñalôm gi. Ma inj ndê ñaclai po mac nem akêñ whiñ sa bu alhac ñaŋga, alhac yom ñandô nañ sêndôhônj têtj mac, nañ ñahô. Ma yom anem danje Anötö-nga nem mac ahuc tôm bêc hoñ. ⁸ Ayob daôm ñapep bu lau tasanj si yom ñambwa-ñambwa êñsônj mac nem gauc ma êñgaho mac su yêc yom ñandô e ati lau gapocwalô-nga lec dom. Ñac si yom dau nahu kêkuc abuñgaci si lêtj ti mêtê nom-nga ñambwa, ma meñ akêñ Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anötö kêñ dau sambuc sip Kilisi ñalôm, ma meñ mbo nom gitôm ñamalac. ¹⁰ Kilisi dau inj gôlinj ti ñaclai hoñ ñadau. Ma tu mac nem akêñ whiñ piñ mac dôñ

am damiñ inj-nga, dec Anötö ndê mwasiñ gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-nga si ðpwac sêsê ñamlic ñatô su-nga ñandô sa pi mac lau nañ ati inj ndê. Gêñ dau hóc asê kêkuc ñamalac si lêtj sêsê ñamlic-nga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelenj yêc mac nem ñalôm gitôm inj sê mac nem mêtê sac ñalôm akwa-nga su giñga. ¹² Busaŋgu nañ mac aliñ, nañ piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, tôm sêñsuhunj mac awhiñ inj, ma Anötö unj mac sa awhiñ inj. Gêñ dau ñandô sa tu mac akêñ whiñ Anötö, nañ unj Kilisi dau sa akêñ lau batê-nga, nañ ndê ñaclai.

¹³ Muñ-nga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-nga, ma tu mac asap mêtê ñalôm akwa-nga dôñ ñapañ-nga. Tigenj Anötö suc mac nem sac hoñ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-nga awhiñ Kilisi. ¹⁴ Tu yac tañgili Anötö ndê yomsu-nga, dec yac datôm lau nañ si bapia têtj-nga yêc, ma datôm dom bu dandic têtj dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö kôc bapia têtj-nga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiñ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêtj bu Anötö ku Sadan ti ndê ñalau ma ñaclai sac hoñ dulu, gitôm ñgac bata siñ-nga nañ kôc ñacyo si wapa siñ-nga hoñ su, ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga bu têtj asê tiawê bu ñac si ñaclai pac-

ndê sambuc.

Yom pi ñagôlinj nom-nga

16 Tu dinañ-nga dec lau ñatô bu sêngôlinj yom pi mac tu gêñ nan añ ti anôm-nga, me tu om nan lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ñg a, me tu bêc Sabat-nga, nan añgô ñac si yom dom. 17 Bu gêñ hoñ dinañ gitôm gêñ ñagatu ñambwa nan dalic muñ su, ma tiñambu ñandô meñ hóc asê. Ma ñandô dau, nan Kilisi. 18 Lau ñatô sêñkuc lêtñ ñalôm akwa-nga ma sêtoc dau sa tu ñac si lêtñ sem akiñ Kilisi-nga. Ñac sêsôm bu sêpu dau ñandô, ma sem akiñ añela kêkuc gêñ ñatô nan sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiñ dinañ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêtñ whiñ iñ gêñ ñandô mbasi-nga, dec akôc ñac si yom sa dom. 19 Bu lau kaiñ dinañ sêsap Kilisi, nan ti gôlôwac dabuñ hoñ si ñagôlôn, nan dôñ dom. Iñ tawasê piñ yac hoñ dôñ dapitigeñ, ma gôlôwac d abuñ kêsôwec ña ñaclai nan Anötô dau kêtñ.

20 Añgô su nan. Têtñ ndoc ñamalac d añ mbac ndu, nan ñagôlinj ti ñaclai nom-nga gêm gôlinj iñ tiyham dom. Ma tu Anötô piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu awhiñ iñ. Bocdinañ tu sake-nga mac ambo atôm lau nan sêhêgo dau pi ñagôlinj nom-nga? 21 Lau kaiñ dinañ sic yao gêñ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, "Akôc

dom, aneñ ti anôm dom, ma amasec dom." 22 Yom kaiñ dinañ kêkuc gauc ti ñagôlinj nan lau nom-nga sêndôhôn, ma hêganôn gêtñ têtñ kwahic dec-nga nan tan ti danôm ma gêtñ dau meñ giñga. 23 Lau nan sêsôc ñagôlinj kaiñ dinañ ñapu, nan sêñkuc gauc ñamalac-nga tu lêtñ sênem akiñ Anötô-nga ti sêngwiniñ dau-nga ma lêtñ sêkêtñ wapac pi dau ñamlic-nga. Sêtoc lêtñ dau sa gitôm lêtñ ti gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô ñayham. Magoc mba. Lêtñ dau hêganôn gêtñ awê-nga ñambwa, ma oc tôm dom bu nem ñac si ñalôm kwi e sêhu lêtñ ñalôm ñagalac-nga siñ.

3

Kilisi ti yac neñ dambo tanli ñahu

1 Anötô uñ mac sa awhiñ Kilisi, ma kwahic dec iñ ndôc Anötô ndê andô-nga yêc undambê. Tu dinañ-nga dec asa nem lêtñ ti tamkwê gêtñ undambê-nga eñ. 2 Gauc nem gêtñ nom-nga êñlêc dom. Gauc nem gêtñ undambê-nga hóc gêlêc. 3 Bu mac ambac ndu su awhiñ Kilisi, ma mac nem ñahu ñ andô ambo tamli awhiñ Kilisi-nga, nan yêc siñ dau yêc Anötô-nga. 4 Têtñ ndoc mac nem tamli ñahu Kilisi dau meñ hóc asê, nan Anötô oc têtñ mac nem lêtñ ambo tamli-nga asê tiawê,

ma mac oc alhac awhin̄ Kilisi ti n̄awasi atu.

Lêñ n̄alôm akwa-n̄ga

⁵ Bocdinañ ahu mêtê sac hoñ nañ meñ akêñ n̄alôm akwa, nañ siñ. Mêtê dau gitôm mac nem n̄acyo dañ nañ kalhac señ andöc tamli-n̄ga ahuc, bocdinañ andic in̄ ndu. Mêtê kain̄ bocdec ahu hoñ siñ, mêtê mockainañ-n̄ga, mêtê n̄adômbwi, ma mêtê sac-sac n̄alôm n̄agalac-n̄ga. Ma ayob daôm bu an̄kuc lau nañ sêkêñ awa ti wapa nom-n̄ga kalhac si gauc n̄amata n̄apañ, nañ dom. Bu lêñ dau gitôm n̄ac sem akin̄ anötö gwam. ⁶ Lau hoñ nañ sêsa lêñ kain̄ dinañ, oc sêtap Anötö ndê atac n̄andê sa. ⁷ Muñ-n̄ga, mac daôm akôc gauc tôm n̄ac lau dinañ sêkôc, ma an̄kuc n̄ac si mêtê sac. ⁸ Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoñ siñ. Atac n̄andê têt̄n̄ lau me alic n̄ac sac dom, n̄alôm li sa dom, ma ayob nem whamsuñ bu asôm yom sac-sac apu lau-n̄ga ti yom mayañ-n̄ga dom. ⁹ Ma asôm yom tasan̄ têt̄n̄ nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêñ n̄alôm akwa-n̄ga siñ su, dec akôm mêtê kain̄ dinañ tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem lêñ ti n̄alôm wakuc. Bu Anötö, nañ kêmasañ n̄amalac bu sênem in̄ an̄gô sêmbo nom, nañ gêm gwelen̄ pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac an̄yalê in̄ ti ndê lêñ gitêt̄n̄ tidôn̄. ¹¹ Ma yac lau nañ dasa lêñ wakuc dinañ,

nañ dahêgo daun̄ tu yac neñ n̄ahu nom-n̄ga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-n̄ga, gai me lau an̄gô batac, lau nañ tan̄kuc pwac sêsê n̄amlic-n̄ga me tan̄kuc dom, lau akin̄ n̄ambwa me lau nañ dau sêmbo si gêt̄n̄, nañ Anötö gauc gêm lêñ hoñ dinañ n̄adañ hóc gêlêc su dom. Gêt̄n̄ tigen̄ nañ gêt̄n̄ atu têt̄n̄ in̄, nañ Kilisi piñ yac hoñ dôñ dati in̄ ndê.

Lêñ n̄alôm wakuc-n̄ga

¹² Anötö tac whin̄ mac ma kêyalin̄ mac sa ati in̄ ndê lau dabuñ. Tu dinañ-n̄ga dec asap mêtê n̄ayham bocdec dôñ gitôm mac asôc ti nem n̄akwê. Tamwalô lau ma atac apu n̄ac ti nem n̄alôm sambuc, an̄gwiniñ daôm, asa lêñ malô, ma akôc nem n̄alôm dôñ. ¹³ Asa nañ ndê asidôwa kôm sac têt̄n̄ in̄, nañ kôc ndê n̄alôm dôñ bu hóc n̄awapac dau, ma suc in̄ ndê sac kwi. Asuc sac nañ asidôwai sêkôm têt̄n̄ mac nañ kwi, tôm Pômdau dau suc mac nem kwi. ¹⁴ Ma asap mêtê atac whin̄-n̄ga dôñ, bu mêtê dau piñ mêtê n̄ayham-n̄ayham hoñ dôñ sêpitigen̄. ¹⁵ Kilisi ndê yom malô nem gôlin̄ mac nem n̄alôm. Bu Anötö kêgalêm mac sa bu ati gôlôwac dabuñ tigen̄, nañ yom malô dau piñ mac dôñ. Ma anem dan̄ge Anötö n̄apañ. ¹⁶ Kilisi ndê yom n̄andô nem mac nem n̄alôm ahuc sambuc, dec kêñ gauc n̄ayham têt̄n̄ mac bu anem la ti andôhôn̄ têt̄n̄ daôm.

Anem wê yêc Buku Wê-nga, ti wê dabuŋ ma wê ŋatô naŋ Nalau Dabuŋ kêŋ têt mac, bu ampiŋ Anötö ma anem danŋe iŋ ti nem ŋalôm sambuc. ¹⁷ Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm ti yom hoŋ naŋ asôm, naŋ akôm tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-nga. Ma anem danŋe Damaŋ Anötö tu Kilisi-nga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ŋagôliŋ ŋatô

¹⁸ Mac lauwhê, asôc nem ŋgaci ŋapu, bu lêt di-naŋ gic waê lauwhê naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi. ¹⁹ Ma mac laungac, atac whiŋ nem lauwhê ma atigasec ŋac dom. ²⁰ Balêkoc, mac danŋam wambu yom hoŋ naŋ dinam ti damami sêsôm têt mac. Bu lêt dinaŋ gic Pômdau tandô ŋayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ŋalôm sa dom. Ayob ŋac ŋapep tu bu ŋac lic ŋakam sa e sêtec lêt ŋayham lec dom.

Lau akiŋ ma ŋadaui si ŋagôliŋ

²² Mac lau akiŋ, asôc nem ŋadaui nom-nga si yom hoŋ ŋapu. Anem akiŋ tu bu mac nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-nga ŋambwa lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui bu sêmbo sêwhiŋ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gwelen hoŋ ŋapep eŋ. Anem akiŋ ti nem ŋalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêŋ hoŋ ti nem ŋalôm sambuc eŋ, gitôm mac am akiŋ

Pômdau, ma tôm mac am akiŋ lau nom-nga tawasê dom. ²⁴ Mac anyalê su bu mac am akiŋ Kilisi mac nem Pômdau, ma iŋ oc kêŋ mac awêkaiŋ nem gêŋ lêt sêm yêc undambê ti mac nem ŋagêyô ŋayham. ²⁵ Magoc asa naŋ kôm giso, naŋ oc tap ndê ŋagêyô sa. Ma Anötö oc toc ŋamalac danŋ sa hôc gêtêc danŋ dom. Iŋ oc êŋsahê yac hoŋ ŋa saê tigenŋ.

4

¹ Mac ŋadaui, anyalê ŋapep bu mac daôm nem ŋadau mbo undambê, ma bocdinaŋ ayob nem lau akiŋ ŋapep, ma ŋaôli bocke naŋ gic ŋac ŋawaê, naŋ akêŋ têt ŋac.

Pol gêm la lau Kolosi-nga

² Anem ali ma asap mêtê dateŋ mbec-nga ti danem danŋe Anötö-nga dôŋ ŋaŋga. ³ Ma atenŋ mbec tu yac-nga whiŋ, bu Anötö lêt gatam su têt yac bu ahoc iŋ ndê yom asê, ma bu awhê yom pi Kilisi naŋ muŋ-nga yêc siŋ dau, naŋ sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinaŋ-nga dec aô gandôc gapocwalô. ⁴ Atenŋ mbec bu Anötö puc aô dôŋ bu wakôm neŋ gwelen ŋapep, ma wawhê yom dau sa yêc awê eŋ. ⁵ Asa nem lêt ambo lau sêkêŋ whiŋ dom-nga ŋalôm ti gauc eŋ. Ma aŋsalê lêt tu bu atôc Kilisi têt ŋac tôm bêc hoŋ. ⁶ Akôc gauc ŋapep pi yom asôm-nga bu asôm yom êmwasiŋ

lau ti nem ñac sa-ña, ma aô lau si yom ñalên ñayham.

Pol sôm bu êñkiñ Tikikus lu Onesimus sêtên Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu wañkiñ yac neñ asidôwa ma ñgac atac whiñ-ña Tikikus têt mac loc. In kalhac ñaña ma gêm akiñ Pômdau whiñ aô. Aô wañkiñ in loc bu ndic miñ aneñ yom, ma asidôwai gameñ dindéc-ña si yom hoñ têt mac. Ma in oc nem malô mac nem ñalôm. ⁹ Ma aô wañkiñ Onesimus, nañ mac nem dañ ma yac mba asidôwa atac whiñ-ña nañ kêt whiñ ñaña eñ, whiñ Tikikus têt mac loc. Inlu oc sêndic miñ yom gameñ dindéc-ña hoñ têt mac.

Pol kêt ndê acsalô têt lau natô

¹⁰ A ristakus, nañ ndöc gapocwalô whiñ aô, nañ kêt ndê acsalô têt mac, ma Banabas ndê têtñgac Mak kôm acsalô têt mac bocdinañ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têt mac muñ su, ma akôc in sa. ¹¹ Ma Jisas, ñgac nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Justus, nañ kêt ndê acsalô têt mac whiñ. Ñac lau tô dinañ sêmbo sêwhiñ aô ma sem malô aneñ ñalôm. Ñac lau Israel-ña nañ sêkêt whiñ Kilisi, ma sem gwelen sêwhiñ aô ma yac ahoc ñawaê pi Anötô ndê gôlin asê. Lau Israel-ña daêsam sêmbo sêwhiñ aô dom, ñac lau tô dinañ

solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê ñgac akiñ, nañ mac daôm nem dañ, nañ kêt ndê acsalô têt mac bocdinañ. In tôm bêc hoñ teñ mbec tu mac-ña bu mac alhac ñaña atôm lau gwalam akwa akêt whiñ-ña, ma asa nem lêt hoñ tôm Anötô tac whiñ. ¹³ Aô wasôm yom ñandô têt mac bu in yêm dau su ñandô tu mac-ña ñapañ, ma tu lau sêkêt whiñ-ña nañ sêmbo malac Laodisia ma malac Hierapolis-ña bocdinañ.

¹⁴ Luk, dokta nañ yac atac whiñ, lu Demas sêkêt si acsalô têt mac whiñ. ¹⁵ Akêt yac mba acsalô têt asidôwai Laodisia-ña, ma têt lau sêkêt whiñ-ña nañ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-ña, ma têt Nimpa dau bocdinañ.

¹⁶ Têt ndoc sêsam bapia dindéc têt mac su, nañ akêt têt gôlôwac dabuñ yêc Laodisia bu ñac sêsam whiñ. Ma bapia nañ aô gakêt têt ñac, nañ sêkêt têt mac asam bocdinañ. ¹⁷ Asôm têt Akipus bu sap sakiñ nañ Pômdau kêt sip in amba, nañ dôñ, ma kôm ñapañ e ndic dabiñ.

¹⁸ Aneñ ñaê Pol dec, gato ña aô dauñ aman. Aô gacgeñ gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aô. Anötô ndê mwasiñ whiñ mac hoñ.

Pol ndê bapia ɲamata-ɲga tɛɲ lau Tesalonika-ɲga Yom whê bapia dindéc sa-ɲga

Tesalonika in malac atu dan naŋ yêc gameɲ Masedonia-ɲga. Pol in ɲgac ɲamata-ɲga bu hoc ɲawaê ɲayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). In mbo whiɲ ɲac bêc daêsam dom, ma lau Israel-ɲga naŋ sêkêɲ whiɲ Yisu dom yêc malac dau, naŋ sem lêmun in ma sêkêɲ kisa in, dec in kôlhô gi. Magoc lau Tesalonika-ɲga naŋ sic hu sêkêɲ whiɲ Pômdau, naŋ sêsap si sêkêɲ whiɲ dôɲ ɲaɲga, e ɲawaê ɲayham gi tiapa yêc gameɲ hoɲ dinaɲ (1:8).

Tiɲambu Pol gauc gêm ɲac ɲapaɲ ma kêkiɲ Timoti bu mbo whiɲ ɲac ma êndôhôn ɲac, ma bu lic ɲac sêmbo ɲalêɲ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu tɛɲ Pol gi tiyham, ma gic miɲ pi ɲac si lɛɲ ɲayham (3:6-10). ɲawaê dau kôm Pol tac ɲayham sambuc, dec in to bapia dindéc tɛɲ ɲac.

Pol to yom ɲatô tɛɲ lau Tesalonika-ɲga, bu puc ɲac dôɲ bu sêsap mêtê ɲayham dôɲ ma sêtimêtê dau ɲapep. In whê lau batê si sêtisa ɲalêɲ sa tɛɲ ɲac, bu nem malô ɲac ma sêtaɲ lau naŋ

sêmbac ndu su, naŋ êɲlêc dom. Ma in to yom pi mêtê ɲayham-ɲayham daêsam naŋ gic lau sêkêɲ whiɲ-ɲga ɲawaê.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc tɛɲ gôlôwac dabun malac Tesalonika-ɲga, mac lau naŋ akêɲ whiɲ Damaɲ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasin ti yom malô tɛɲ mac hoɲ.

Pol tac ɲayham tu lau Tesalonika si mêtê-ɲga

² Tôm bêc hoɲ yac atɛɲ mbec, ma am danɛ Anötö tu mac hoɲ-ɲga. ³ Têm hoɲ yac atɛɲ mbec tɛɲ Damaɲ Anötö, naŋ yac gauc gêm mac nem mêtê ɲayham. Mac akôm gwelɛɲ ɲayham tu mac nem akêɲ whiɲ-ɲga, ma akôm gêɲ daêsam bu anem akiɲ asidôwai, tu mac nem mêtê atac whiɲ lau-ɲga. Ma mac akêɲ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meɲ, dec mac alhac ɲaɲga eɲ. ⁴ O asidôwai naŋ Anötö tac whiɲ mac ndu andô. Yac aɲyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati in ndê. ⁵ ɲahu bu tɛɲ ndoc yac ahoc ɲawaê ɲayham asê tɛɲ mac, naŋ yom dau meɲ ɲambwa dom, magoc meɲ ti Anötö ndê ɲaclai. Ma ɲalau Dabun puɲ ɲawaê dau dôɲ sip nem ɲalôm, e mac akêɲ whiɲ ɲaɲga eɲ. Ma mac daôm aɲyalê mêtê naŋ yac akôm,

bu anem mac sa têtj ndoc yac ambo awhiŋ mac.

⁶ Nawapac daêsam tap mac sa, magoc Nalau Dabuŋ puc mac dôŋ, dec akôc ŋawaê ŋayham sa ti atac ŋayham atu. Nalêŋ dinaŋ mac apuc yac mba waŋaŋ, ma apuc Pômdau ndê waŋga bocdinaŋ. ⁷ Mac nem lêtj dinaŋ ti dôhôn ŋayham, bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga hoŋ sêlic ma sêŋkuc. ⁸ Ma mac nem lêtj ŋayham kôm Pômdau ndê ŋawaê ŋayham tiapa yêc gameŋ Masedonia-ŋga ma gameŋ Akaya-ŋga tawasê dom. Lau yêc gameŋ hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Anötö. Bocdinaŋ gitôm dom bu yac asôm yom daŋ bu awhê mac nem lêtj sa têtj lau. ⁹ Lau dau sic miŋ yom hoŋ pi mac nem lêtj ŋayham. Sic miŋ bu mac akôc yac sa ŋalêŋ ŋayham, ma mac ahu anötöi gwam siŋ, ma anem daôm kwi bu anem akiŋ Anötö naŋ Anötö ŋandô, ma mbo tali ŋapaŋ. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akêŋ Batam iŋ ndê Atu Yisu bu mbu akêŋ undambê meŋ. Iŋ Yisu naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yisu dau dinaŋ dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac ŋandê, naŋ oc meŋ sa tiawê têtj bêc ŋambu-ŋga.

2

Pol ndê gwelenj yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac aŋyalê bu yac ac mac kêsi ŋambwa dom, magoc gwelenj naŋ akôm têtj mac, naŋ ŋandô sa su. ² Mac aŋgô su bu têtj ndoc yac ambo malac Pili-pai, naŋ lau sêpu ti sêkôm yac ŋayom daêsam. Ma têtj ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, naŋ lau sêkêŋ kisa yac ŋaŋga bocdinaŋ. Magoc Anötö puc yac dôŋ, dec alhac ŋaŋga ma ahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têtj mac. ³ Yac alhac ŋaŋga ma akac mac bu akêŋ whiŋ Yisu, ŋahu bu yac aŋyalê bu yom naŋ yac ahoc asê, naŋ yom tasanj dom, ma yac amej ambo awhiŋ mac tu bu akôm mêtê sac me aŋsau mac-ŋga dom. ⁴ Mba! Yac aŋyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêŋ ŋawaê ŋayham sip yac amanj. Ma bocdinaŋ yac ahoc ŋawaê ŋayham asê tu bu lau sêlic yac ŋayham-ŋga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, naŋ kêyalê yac neŋ ŋalôm e pi sa, naŋ lic ŋayham. ⁵ Mac aŋyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom taŋgatu gêŋ-ŋga daŋ siŋ dau yêc yac mba ŋalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ŋatô sêtoc yac mba waêŋ sa-ŋga dom.

⁷ Kilisi dau kêyalinj yac sa ati ŋaposel, ma tu dinaŋ-ŋga dec gitôm bu yac oc taŋkwê mac bu akêŋ gêŋ tu anem yac sa-ŋga. Tigeŋ yac atec bu akêŋ ŋawapac têtj

mac, dec andac mac bu akêṅ gêṅ daṅ têṅ yac dom. Yac ambo awhiṅ mac ti akôm gêṅ malô, gitôm dinda daṅ yob iṅ ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ṅayham atu bu ahoc Anötö ndê ṅawaê ṅayham asê têṅ mac. Magoc yac akêṅ gêṅ tigeṅ dinaṅ dom. Yac alic ṅayham bu akêṅ dauṅ sambuc tu mac-ṅga bocdinaṅ. Nahu bu yac atac whiṅ mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelen naṅ yac akôm yêc mac nem gameṅ. Yac ambo awhiṅ mac bu ahoc Anötö ndê ṅawaê ṅayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelen atu whiṅ, bu akôm kwanṅ dauṅ-ṅga. Yac atec bu akêṅ ṅawapac têṅ mac, ma tu dinaṅ-ṅga dec yac akôm gwelen dinaṅ.

¹⁰ Mac lau naṅ akêṅ whiṅ Yisu alic yac mba mêtê hoṅ naṅ akôm têṅ ndoc yac ambo awhiṅ mac, ma anyalê bu yac akôm gêṅ so daṅ dom. Yac akôm mêtê gitêṅ ti dabuṅ eṅ. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê hoṅ whiṅ. ¹¹ Mac anyalê bu yac akôm mêtê ṅayham têṅ mac hoṅ, gitôm damba daṅ kôm têṅ iṅ ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma aṅgilí mac ti ac yomsu mac bu aṅsêlêṅ ti asa nem lêṅ atôm Anötö ndê lau dabuṅ solop. Bu iṅ kêgalêm mac sa bu asôc iṅ ndê †gôliṅ ṅapu, ma bu atap iṅ ndê ṅawasi atu sa.

ṅaṅga

¹³ Ma yac am danṅe Anötö tôm bêc hoṅ, bu têṅ ndoc mac aṅgô iṅ ndê yom yêc yac, naṅ mac akôc sa gitôm ṅamalac si yom ṅambwa dom. Mba! Mac anyalê ṅapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinaṅ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac anyalê bu yom dau kôm gwelen yêc mac nem ṅalôm. ¹⁴ Nahu bu mac daôm nem lau naṅ sêkêṅ whiṅ dom, naṅ sêkêṅ ṅawapac daêsam têṅ mac, magoc yac alic bu mac alhac ṅaṅga. O asidôwai, ṅalêṅ dinaṅ mac aṅkuc Anötö ndê gôlôwac dabuṅ naṅ sêmbo gameṅ Judia-ṅga, naṅ si lêṅ. Bu ṅac dau si lau Israel-ṅga sêkêṅ ṅawapac têṅ ṅac tu sêkêṅ whiṅ Yisu Kilisi-ṅga. ¹⁵ Aṅgô su naṅ! Muṅ-ṅga lau Israel-ṅga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ṅasawa lec ṅac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ṅac si gameṅ. ṅac si lêṅ dinaṅ Anötö gêlic sac. Ma ṅac sêkêṅ kisa lau yêc gameṅ hoṅ, ¹⁶ bu ṅac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ṅawaê ṅayham-ṅga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têṅ †lau gameṅ apa-ṅga pi Anötö ndê lêṅ nem ṅac si-ṅga. Bocdinaṅ sac naṅ ṅac sêkôm, naṅ kêsôwec tiatu ṅapanṅ, ma ṅac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ṅandê atu sa.

Lau Tesalonika-ṅga sêhôt ṅawapac magoc sêlhac

Pol tac whiṅ bu lic lau Tesalonika-ṅga tiyham

17 O asidôwai, lau nan sêkên kisa yac, nan sêkac yac su ambo ahê mac nasawa apê lec. Yac anôn mba, magoc yac gauc gêm mac napan, ma yac atac whiñ kêlêc bu alic mac tiyham. 18 Yac atac whiñ bu ambu aloc, ma aö Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadan kalhac yac ahuc. 19 O lauhac! Têñ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meñ, nan yac lau aposel oc akên batan gên sake? Ma gên sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaöli ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu ango-nga? Aö wasôm têt mac! Mac lau daôm dinañ. 20 Yomandô! Mac daôm ati yac mba waên ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêkin Timoti têt malac Tesalonika gi

1 Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap señ dan sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, 2 ma ankin Timoti têt mac goloc. In yac neñ asidôwa dan, nan kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac ankin in têt mac goloc, bu puc mac dôn ma êngilí mac bu asap nem akên whiñ dôn ñanga. 3 Yac ahêgo dauñ bu mboe ñawapac nan tap mac sa, nan oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkên whiñ siñ. Magoc mac anyalê su, bu ñawapac kain dinañ

gic waê yac lau dakên whiñ-nga. 4 Gauc nem bu têt ndoc yac ambo awhiñ mac, nan yac asôm asê têt mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinañ, kwahic dec ñandô sa su. 5 Aö gahêgo dauñ bu mboe Sadan êntôm mac e gwelen nan yac akôm têt mac, nan oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aö ñalôm ñawapac napan, dec kakin Timoti bu lic mac ma kên ñawaê têt aö bu mac asap nem lêt akên whiñ-nga dôn, me ahu siñ su.

Pol tac ñayham têt ndoc in ngô Timoti ndê yom

6 Ma kwahic dec Timoti mbu meñ hôc asê aö, ma kên puc ñayham pi mac nem lêt akên whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-nga. Ma in sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham napan, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. 7 O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc ñawapac daêsam, ma lau sêkên kisa yac napan. Tigen kwahic dec yac ango bu mac akên whiñ ñanga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôn ma kôm yac ñalôm tigahô. 8 Kwahic dec yac anyalê bu mac asap Pômdau dôn ma ahu in siñ dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol teñ mbec tu lau Tesalonika-nga

9 Yac mba atac ñayham tu mac-nga gêm yac mba ñalôm ahuc têt ndoc yac

ateŋ mbec yêc yac neŋ Anötö aŋgô-ŋga. Yac atac whiŋ ŋandô bu anem danŋe iŋ tu mac-ŋga, madec oc akôm andic ŋawaê. ¹⁰ Tôm acsalô ti ôbwêc yac ateŋ mbec ŋaŋga, ma andac Anötö bu tôc seŋ daŋ têt yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiŋ bu atêt mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ŋatô, bu apuc mac nem akêt whiŋ dôŋ.

¹¹ Yac andac Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu bu sêmasaŋ seŋ bu yac atêt mac aloc. ¹² Ma yac ateŋ mbec tu mac-ŋga bocdec bu. Pômdau êmwasiŋ mac e mac nem mêtê atac whiŋ asidôwai sêkêt whiŋ-ŋga êŋsôwec tiatu. Ma mac atac whiŋ lau hoŋ bocdinaŋ, e mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga êŋsalê mac ahuc, tôm yac atac whiŋ mac. ¹³ Ma iŋ puc mac nem ŋalôm dôŋ bu asa Anötö ndê lêt eŋ, e Pômdau Yisu mbu meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela ti lau dabuŋ hoŋ. Bocdinaŋ têt ndoc mac alhac Damaŋ Anötö aŋgô-ŋga, naŋ iŋ oc lic mac bu lau dabuŋ ma mac nem giso mbasi.

4

Taŋkuc lêt naŋ Anötö tac whiŋ

¹ O asidôwai, yac mba yom ŋambu-ŋga têt mac bocdec. Lêt gitêt naŋ Anötö gêlic ŋayham, ma yac andôhêt têt mac su, naŋ mac akôm

ambo. Ma kwahic dec yac bu ateŋ mac tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, bu asap lêt dau dôŋ ŋapaŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoŋ naŋ yac andôhêt têt mac am Pômdau Yisu aŋgô, naŋ mac aŋyalê su. ³ Ma lêt naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ bocdec. Asa nem lêt solop e ati lau dabuŋ ŋandô. Ma andic ahê mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau. ⁴ Anötö kêmasaŋ lêt ŋayham ma dabuŋ bu awhê lu ŋgac sêmbô sêwhiŋ dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daôm bu asa lêt dau ŋapep eŋ. ⁵ Yomandô! Akôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm lau sambuc dom, bu ŋac sêŋyalê Anötö dom. ⁶ Ayob ŋapep bu mac nem daŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêt puc mac muŋ su, bu Pômdau oc kêt ŋagêyô têt lau pi sac kaiŋ dinaŋ hoŋ. ⁷ Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêt ŋadômbwi dom. Mba! Iŋ kêgalêm yac sa bu dasa lêt dabuŋ eŋ. ⁸ Yom dindéc meŋ akêt Anötö, naŋ kêt ndê ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm. Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ŋapu dom, naŋ tec ŋamalac si yom dom, iŋ tec Anötö dau ndê yom bocdinaŋ.

⁹ Anötö dau kêdôhêt mac pi mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, ma bocdinaŋ dec yac gauc gêm bu ato yom têt mac pi mêtê dau dom. ¹⁰ Bu

yac anyalê su bu mac atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêndöc gameŋ Masedonia-ŋga. Kwahic dec yac bu asôm têtŋ mac bu asap mêtê dau dônŋ napan eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹ Akêŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc bu asa nem lêtŋ malô. Gauc nem gêtŋ naŋ gic mac ŋawaê solop, ma auŋ lau ŋatô si yom sa dom. Ma anem gwelenŋ bu akôm kwam daôm-ŋga, tôm yac asôm têtŋ mac su. ¹² Akôm bocdinaŋ bu akêŋ ŋawapac têtŋ lau ŋatô tu sênem mac sa-ŋga dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem lêtŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³ O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac atanŋ daŋgibo atu tu ŋac-ŋga, gitôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu, ŋahu bu sêkêŋ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴ Tigenŋ yac dakêŋ whiŋ bu Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ inŋ ma sêmbac ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ŋac sa têtŋ ndoc Yisu mbu meŋ. ¹⁵ Pômdau dau sôm têtŋ yac, ma kwahic dec yac ahoc inŋ ndê yom asê têtŋ mac bocdec bu. Têtŋ ndoc inŋ mbu meŋ, naŋ inŋ oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa muŋ

dom. Inŋ oc kôc lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa muŋ. ¹⁶ Anötö oc ndic atu yom ti ŋaŋga, ma aŋela ŋamata-ŋga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc taŋ, goc Pômdau oc sip akêŋ undambê meŋ. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa sêmuŋ. ¹⁷ Goc Anötö oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ ŋac, ma yac hoŋ oc datap Pômdau sa yêc dao ŋalôm. Ma yac oc dambo dawhiŋ inŋ napan eŋ. ¹⁸ Bocdinaŋ, asôm yom dindéc têtŋ daôm, bu puc mac dônŋ ma ndic malô mac nem ŋalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

¹⁻² O asidôwai. Mac anyalê su, bu bêc Pômdau mbu meŋ-ŋga naŋ ŋapuc mbasi, tôm ŋgac kaŋ naŋ sôc andu têtŋ ôbwêc. Bocdinaŋ yac gauc gêm bu ato yom têtŋ mac pi têtŋ ti bêc dom. ³ Lau ŋatô oc sêsôm yom bocdec bu, "Yac dambo têtŋ ŋayham ma ŋawapac mba." Ŋac oc sêsôm yom kaiŋ dinaŋ sêmbo, ma ŋagahô eŋ bêc ŋambu-ŋga dau oc meŋ sa ma ŋac oc sêniŋga. Lau daŋ oc sêlhö su têtŋ dinaŋ dom. Oc tôm awhê tidaê naŋ kêlhiŋ dau siŋ, magoc ŋandê tu kôc balêkoc-ŋga meŋ sa inŋ ŋagahô ŋambwa.

4 Magoc asidôwai, mac anyalê yom pi bêc nambu-nga dau su. Mac atôm lau nanj sêmbo nasec nalôm, nanj dom. Ma bocdinañ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ngac kanj e kôm mac asö. 5 Bu mac ati balêkoc nasec ti ôbwêc-nga dom. Mac hoñ ati balêkoc nawê ti acsalô-nga. 6 Bocdinañ dambo datôm lau nanj sêyêc bêc pu, nanj dom. Mba! Dambo ti neñ gauc nawa ma danem ali. 7 Bu lau nanj sênôm bu nanga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu nawahô, nanj lau nasec ti ôbwêc-nga. 8 Magoc yac lau nawê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc nawa. Mêtê dakêñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nanj dasap dôñ nanga, gitôm nakwê siñ-nga nanj dasôc sac yac nabapo. Ma yac neñ dakêñ batañ Anötö ndê mwasin nem yac si-nga na-ñandô, nanj gitôm gulun ain nanj lau siñ-nga sêun. 9 Bu Anötö kêyalin yac sa bu dahôc in ndê tac nandê dom. In kêyalin yac sa bu datap in ndê mwasin nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. 10 Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tanli têtñ ndoc in mbu meñ, nanj tanjalê bu yac oc dambo tanli dawhin in. 11 Tu dinañ-nga asôm yom nayham-nayham têtñ daôm, ma apuc daôm dôñ bu al-hac nanga, tôm mac akôm

ambo.

Yom nambu-nga

12 O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nanj sêyob mac sem Pômdau anjô, nanj sa napep. Nac sêkôm gwelenj atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêtñ gitêtñ dôñ eñ. 13 Boc-dinañ atoc nac sa ma atac whiñ nac tu gwelenj atu nanj sêkôm têtñ mac-nga. Ma mac hoñ ambo awhin daôm ti atac malô eñ.

14 Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêñ puc lau oyom bu sêndöc nambwa dom. Lau nanj maya ti sêtöc dau, nanj anjilí nac bu sêlhac nanga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nanj sa. Akôc nem nalôm dôñ ma akôm mêtê malô têtñ lau hoñ. 15 Lau bu sêkôm sac têtñ mac, nanj dec mac hoñ ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêñ whiñ-nga akôm mêtê nayham eñ têtñ daôm, ma têtñ lau hoñ bocdinañ.

16 Tôm bêc hoñ ambo ti atac nayham. 17 Ma atenj mbec napanj. 18 Anem dange Anötö tu gêtñ wapac me gêtñ nayham bocke nanj tap mac sa-nga. Bu in tac whiñ bu mac lau nanj akêñ whiñ Yisu Kilisi, nanj anjuc lêtñ dinañ. 19 Ma asi Nalau Dabun ndê ya ndu dom. 20 In bu kac lau natô bu sêhoc yom asê gitôm propet, nanj dec apu nac si yom dom. 21 Anjahê gêtñ hoñ, ma asap nayham dôñ. 22 Ma andic ahê mêtê sac-sac hoñ.

²³ Yac ateq mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötö Yom Malô Ndadu ndic dabiñ mac ati lau dabuñ solop. Ma bocdinañ têt béc nañ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, nañ Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem ñalôm ma ñamlic sambuc bu dabuñ.

²⁴ Yac akêñ whiñ bu Anötö, nañ kégalm mac sa, nañ oc ngô yac mba mbec ma kôm ñandô sa.

²⁵ O asidôwai, ateq mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hoñ anem yac añôñ tu Pômdau Yisu-nga.

²⁷ Yêc Pômdau añgô-nga, aö wandac mac bu asam bapia dindac têt asidôwai hoñ nañ sêmbo mac nem gameñ.

²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin têt mac hoñ.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêñ whin-nga nan sêmbo malac Tesalonika, nan dôñ-nga. Inj gêm danje Anötö bu ñac sêsap si sêkêñ whin dôñ ñanğa, ma têtj asê bu ñawapac nan sêhôt, nan oc nem ñac sa ma puc ñac dôñ bu sêlhac ñanğa.

Lau tasan ñatô sêñsôn lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meñ su, ma bocdinañ lau ñatô sêhu si gwelen ti gêñ hon sin ma sêhôn sêmbo. Bocdinañ Pol gêm la lau sêkêñ whin-nga bu sêkôt yom tasan sa dom, ma sêhu lêtj oyom-nga sin, ma sêñkuc inj ti lau aposel si lêtj sem gwelen aman-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu meñ dom e ñgac sac sambuc nan inj sam bu 'wachuc hon ñadamba,' nan meñ sa tiawê, ma têtj ndoc dinañ mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabun Tesalonika-nga, mac lau nan akêñ whin Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom

malô têtj mac akêñ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

*Lau Tesalonika-nga sêhôt
ñawapac magoc sêlhac
ñanğa*

³ O asidôwai, têtj bêt hon yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic ñayham bu akôm bocdinañ, ñahu bu mac nem akêñ whin ti mac lau tigen-tigen nem mêtê atac whin asidôwai-nga, kêsôwec tiatu ñapan. ⁴ Ma yac ampin mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabun ñatô anğô-nga, ñahu bu yac anğô ñawaê bu mac ahôt ñawapac daêsam ma bu lau sêkêñ kisa mac, tigen mac alhac ti akêñ whin ñanğa.

*Anötö oc kêtj ñagêyô têtj
lau nan sêtec yom ñandô*

⁵⁻⁶ Gêñ nan hôt asê mac, nan têtj asê bu Anötö ndê lêtj êmatôt lau-nga inj lêtj gitêtj. Bu mac ahôt ñawapac, ñahu bu mac am akin Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kin. Magoc mac alhac ñanğa, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo inj ndê tğolin ñapu. Ma inj oc kêtj ñawapac têtj lau nan sêkêñ kisa mac, ô ñawapac nan sêkêñ têtj mac, nan su. ⁷ Ma inj oc kêtj mac asê awham su yêc ñawapac nan mac ahôt, ma yac bocdinañ. Têtj ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anela ñanğa sêsip akêñ undambê sêmên, ma sêhoc dau asê ti ya ñawê atu, nan goc Anötö oc kôm gêtj hon dinañ ñandô

sa. ⁸ Lau naŋ sêtoc Anötö sa dom ma sêsôc Pômdau Yisu ndê ŋawaê ŋayham ŋapu dom, naŋ Anötö oc kên ŋagêyô têtŋ ŋac. ⁹ Inŋ oc êmasuc ŋac su yêc Pômdau, naŋ ndöc undambê ti ndê ŋaclai ma ŋawasi atu, naŋ aŋgô-ŋga. Ma ŋac oc sêkôc si ŋagêyô naŋ sêmbo sac ŋapaŋ ma ŋapaŋ. ¹⁰ Gêŋ dau oc ŋandô sa têtŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, ma lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkên whiŋ inŋ, naŋ oc sêtoc inŋ ndê waê sa ti sêmpiŋ inŋ. Ma mac awhiŋ, oc ambo awhiŋ lau dau, ŋahu bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê têtŋ mac.

Mbec pi lau Tesalonika-ŋga

¹¹ Yac gauc gêm gêŋ hoŋ dinaŋ dec atêŋ mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ. Yac neŋ Anötö kêgalêm mac sa ati inŋ ndê lau, ma bocdinaŋ dec yac atêŋ mbec bu inŋ puc mac dôŋ, e andic dabiŋ nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ nditôm inŋ ndê atac whiŋ. Ma yac atêŋ mbec bu lêŋ ti sakiŋ ŋayham hoŋ naŋ mac bu akôm tu mac nem akêŋ whiŋ Pômdau-ŋga, naŋ Anötö ndê ŋaclai oc nem mac sa bu akôm ŋandô sa. ¹² Ma bocdinaŋ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu inŋ-ŋga. Mwasinŋ akêŋ yac neŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi,

naŋ oc kôm gêŋ dau ŋandô sa.

2

Wachuc hoŋ Ŋadambaoc hoc dau asê

¹ * O asidôwai. Yac ato yom têtŋ mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêt mbu meŋ-ŋga, naŋ Anötö oc ndic yac hoŋ sa dapitigenŋ, ma dambo dawhiŋ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ² Lau ŋatô bu sêsôm têtŋ mac bu Pômdau ndê bêt dau meŋ hôc asê su, naŋ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ŋalau Dabuŋ kên ŋawaê dau têtŋ ŋac, me yac dauŋ asôm me ato têtŋ ŋac, dec akêŋ whiŋ dom. Yom dau yom tasanŋ! ³ Ayob daôm bu lau dauŋ sêŋsau mac dom, bu gêŋ ŋatô oc sêhôt asê muŋ su, naŋ goc Pômdau ndê bêt oc meŋ sa. Têm dauŋ oc meŋ sa, naŋ lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom siŋ. Ma tiŋambu wachuc hoŋ ŋadamba dau oc meŋ sa tiawê. Inŋ ŋgac naŋ gic waê bu niŋga gacgenŋ. ⁴ Inŋ oc toc dau sa ma kên kisa Anötö ŋandô ti gêŋ hoŋ naŋ lau sem akiŋ ti ŋac si anötöi yêc nom, naŋ bocdinaŋ. Ma inŋ oc sôt ndi ndöc Anötö ndê †lôm dabuŋ, ma êŋsau lau bu inŋ Anötö dau. ⁵ Yom dindec pi ŋgac wachuc, inŋ yom

* **2:1** Wachuc hoŋ Ŋadamba - yom naŋ Pol to yêc Yom Grik naŋ danem kwi bu 'ŋgac sôt yomsu ŋapu-ŋga dom,' me 'ŋgac naŋ yomsu mbasi yêc inŋ ndê ŋalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ŋgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêŋ hoŋ bambaliŋ tôm inŋ dau atac whiŋ.

wakuc dom. Gauc nem bu têtj ndoc aõ gambo gawhiñ mac, nañ gasôm têtj mac su. ⁶ Ma gêtj nañ kwahic dec kalhac iñ ahuc dec iñ meñ sa tiawê su dom, nañ mac aňyalê su. Iñ oc hóc asê tòm ñandoc nañ Anötö dau kêmatiñ tidôn su. ⁷ Kwahic dec iñ ndê ñaclai nañ kêgiliti lau bu sêkôm mêtê sac, nañ kôm gwelenj yêc siñ dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelenj bocdinañ, e Anötö kóc gêtj nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸ Têtj dinañ wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Tigenj têtj têtj nañ Pômdau Yisu mbu meñ ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ iñ oc yu wayahô, ma señ iñ su ñagahô ñambwa. ⁹ Têtj ndoc ñgac sac dau meñ, nañ Sadan oc kêtj ñaclai têtj iñ bu kôm gêtj dalô atu-tu, ma gêtj ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêtj dau. ¹⁰ Iñ oc kôm gêtj sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêtj sêniñga-ñga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nañ tòm bu tóc señ dandöc tanli-ñga asê têtj ñac. ¹¹ Tu dinañ-ñga dec Anötö oc hu ñac siñ bu Sadan êñsônj ñac, e sêkêtj whiñ yom tasanj. ¹² Ma lau hoñ nañ sêkêtj whiñ yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêtj sac-ñga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têtj Anötö ndê béc êmatôc lau-ñga.

Anötö kêtjalinj iñ ndê lau sa gwanan

¹³ O asidôwai nañ Pômdau tac whiñ mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-ñga tòm béc hoñ. Ñahu bu têtj têtj ñamata-ñga andô iñ kêtjalinj mac sa gwanan, bu atap iñ ndê mwasiñ nem mac si-ñga sa. Ma gêtj dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêtj whiñ yom ñandô, ma Ñalau Dabunj kôm gwelenj yêc mac nem ñalôm bu êmasan mac ati lau dabunj. ¹⁴ Anötö kêgalêm mac sa bu awêkainj mwasiñ dinañ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têtj ndoc iñ kêtjalinj yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac nañ. ¹⁵ Bocdinañ asidôwai, alhac ñanğa. Yom ñandô hoñ nañ yac ac dulu têtj mac ña whanñsun me ato sip bapia, nañ akóc dôñ ma aňkuc ñapep.

Pol tenj mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷ Yac atenj yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damanj Anötö bu kôm mac nem ñalôm tigahô, ma puc mac dôñ bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham eñ. Anötö dau iñ tac whiñ yac ndu andô ma iñ gic bata mwasiñ ñayham nañ ña-ñandô dakêtj batan dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôñ tòm béc hoñ.

3

Pol tac whiñ bu sêten mbec tu iñ ti ndê lau-ñga

¹ Asidôwai, aneñ yom dañ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateñ mbec tu yac-nga, tu bu Pômdau ndê ñawaê tiapa tôm gameñ hoñ-nga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma ateñ mbec bu Anötö êngaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêñ whiñ Pômdau dom, ma sêkêñ kisa yac. ³ Tigeñ Pômdau oc hu yac siñ dom. In oc puc mac dôñ ma yob mac tu ñgac sac Sadañ-nga. ⁴ Ma in kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêñ whiñ bu yatu hoñ nañ yac akêñ têt mac, nañ mac asôc ñapu kwahic dec, ma oc añkuc ñapañ. ⁵ Yac ateñ mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e añyalê Anötö ndê mêtê atac whiñ mac-nga tidôñ. Ma yac ateñ in bu nem mac sa, bu alhac ñaŋga ma ahôc ñawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêt puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, yac bu akêñ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoñ nañ sêsôc yom nañ yac ac dulu têt mac, nañ ñapu dom. ⁷ Têt têt yac ambo awhiñ mac, nañ yac ambo ñambwa dom, magoc akôm gwelen tu anem dauñ sa-nga. Ma mac añyalê bu in lêt solop bu mac añkuc yac mba mêtê dinañ andic ñawaê. ⁸ Yac akôc gêt danen-nga ñambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi

dec añ. Yac am gwelen tu ôbwêc ma ac bu akôm kwan dauñ, ma bu akêñ ñawapac têt mac nem lau tu sêyob yac-nga dom. ⁹ Pômdau ndê yom têt asê bu yac atôm bu andac mac bu akêñ gêt puc yac dôñ-nga, ô yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga. Tigeñ yac akôm kwan dauñ bu atôt lêt ñayham têt mac bu añkuc. ¹⁰ Ma gauc nem ñagôliñ nañ yac akêñ têt mac têt têt yac ambo awhiñ mac, nañ yêc bocdec bu, "Asa nañ tec bu kôm gwelen, nañ neñ gêt dom."

¹¹ Yac aŋgô ñawaê pi mac nem lau oyom ñatô, dec ato yom dinañ. Ñac lau dau sem gwelen aman-nga dom, magoc sem gwelen whaŋsun-nga hôt gêlêc, ma sêuñ lau ñatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kain dinañ yac bu akêñ yatu ti anem la ñac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, bu sêhu lêt oyom-nga dau siñ, ma sênem gwelen tu sêkôm kwa dau-nga.

¹³ O asidôwai, alhac ñaŋga ma lic kam sa tu akôm mêtê ñayham-nga dom. ¹⁴ Asa nañ bu sôt yom nañ yac ato sip bapia dindac ñapu dom, nañ tamtiñ in ñapep. Ambo ahê in, e in êñyalê in ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic in gitôm nem ñacyo dom, magoc akêñ puc in tôm mac nem asidôwa dañ.

Yom ndic bata-nga

¹⁶ Pômdau whiŋ mac hoŋ.
Inŋ Yom Malô Nɔ̄dau dau kêŋ
mac nem atac timalô pi gêŋ
hoŋ ma tô̄m bêc hoŋ.

¹⁷ Aö Pol dauŋ gato yom
ŋambu-ŋga dindec, bu
wakêŋ neŋ acsalô têŋ mac.
Aö gato yom bocdinaŋ ŋa aö
dauŋ amaŋ, sip aneŋ bapia
hoŋ tô̄m aneŋ ŋadôhônŋ.

¹⁸ Mwasinŋ akêŋ Pômdau
Yisu Kilisi têŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia ɲamata-ɲga tɛɲ Timoti Yom whê bapia dindec sa-ɲga

Timoti in ɲgac gameɲ Galesia-ɲga, naɲ ndê malachu Listra. Timoti damba in ɲgac Grik-ɲga, ma dinda in awhê Israel-ɲga naɲ kɛɲ whiɲ Yisu (2 Tim 1:5). Tɛm daêsam Timoti kêsêlɛɲ whiɲ Pol ma kôm gwelenɲ whiɲ in (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiɲambu Timoti yob lau sêkɛɲ whiɲ-ɲga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec tɛɲ in tɛɲ ndoc dinaɲ. In kêkiɲ bapia dau tɛɲ Timoti, magoc to yom daêsam naɲ gic lau sêkɛɲ whiɲ-ɲga hoɲ ɲawaê.

Pol kɛɲ puc Timoti tu kédôhônɲwaga tasan-ɲga. In tôte bu mboe ɲac oc sêkôm lau si sêkɛɲ whiɲ tisac. In gêm la Timoti bu yob ndê lɛɲ ti sakiɲ ɲapep bu lau sêkɛɲ whiɲ-ɲga sêlic ma sɛɲkuc. Ma in tôte lɛɲ ɲayham-ɲayham naɲ gic waê lau bata ti lau naɲ sem akiɲ ti sêyob gôlôwac dabuɲ.

*Pol gic hu ndê bapia tɛɲ
Timoti*

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ɲaposel, gato bapia dindec. Anôtô naɲ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sɛɲyaliɲ aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, in ti

gɛɲ ɲayham hoɲ naɲ dakɛɲ batan, naɲ ɲadau. ² Aô gato yom dindec tɛɲ am Timoti, naɲ aô galic am gitôm aô atunɲgac ɲandô, tu am nem kɛɲ whiɲ-ɲga. Mwasinɲ ti tawalô ma yom malô tɛɲ am, akɛɲ Daman Anôtô lu yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi.

*Yom pi kédôhônɲwaga
tasan*

³ Tɛɲ ndoc aô gatɛɲ gameɲ Masedonia-ɲga ga, naɲ aô gateɲ am bu gacgeɲ mbo malac Epesas, bu kɛɲ yao lau naɲ sêndôhônɲ yom tasan bu sêhu siɲ. ⁴ Ma bu sôm tɛɲ ɲac bu sêhu miɲ akwa ɲambwa-ɲambwa siɲ, ma yom daêsam naɲ êlémê sêsôm pi apai ti punɲgaci si ɲaê, naɲ sêhu siɲ bocdinaɲ. Yom kaiɲ dinaɲ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lɛɲ ɲayham sem akiɲ Anôtô ti sêkɛɲ whiɲ in-ɲga siɲ. ⁵ Aô gateɲ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasan hoɲ siɲ, tu bu lau sêkɛɲ whiɲ-ɲga hoɲ sêsap mêtê atac whiɲ-ɲga dôɲ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ɲalôm ɲawasi, naɲ sêmbo ti atac pa su tu ɲac si lɛɲ gitɛɲ-ɲga, ma sêkɛɲ whiɲ ɲanga. ⁶ Lau ɲatô sêhu lɛɲ dau siɲ su ma sêsap yom ɲambwa-ɲambwa dôɲ. ⁷ ɲac atac whiɲ bu sêndôhônɲ Anôtô ndê yomsu tɛɲ lau, ma sêkôm gɛɲ dau ti licwalô eɲ sêmbo. Tigeɲ ɲac sɛɲyalé yom dau ɲahu ɲandô dom.

⁸ Yac bu neŋ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ŋagwelen ti ŋahu ŋapep, dec oc dalic bu yomsu dau in ġeŋ ŋayham. ⁹ Ma taŋyalê bu yomsu naŋ Anötö kên têŋ Moses, naŋ ġic waê lau ġitêŋ dom. Magoc in ndê yomsu ġic waê lau kain bocdec. Lau wachuc dinda naŋ sêtec bu sêsôc yomsu dau ŋapu, lau naŋ sêtec Anötö ti ndê ġeŋ dabuŋ hoŋ, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi dôŋ. Ma lau naŋ sic dindai ti dambai me lau ŋatô ndu-ŋga. ¹⁰ Ma yomsu dau ġic waê lau naŋ sêkôm mêtê mockain-ŋga ti mêtê naŋ so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ tu awê lu ŋgac sênem dau-ŋga, ma lau naŋ sêŋgaho lau ma sêkêŋ têŋ lau ŋatô semlhi ŋac sêti lau akin ŋambwa, lau tasan, ma lau naŋ sêsôm yom tasan yêc lau sêmatôc yom-ŋga aŋġo-ŋga. Aêc! Anötö ndê yomsu ġic waê lau bocke naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ so yom pi lêŋ solop naŋ yac tandôhôn. ¹¹ Ma lêŋ solop dau kêkuc ŋawaê ŋayham naŋ Anötö kên sip aô aman bu wandôhôn têŋ lau. Ma ŋawaê dau tôc in ndê waê ti ŋaclai ma ŋawasi asê têŋ yac.

Pol ġêm danġe Pômdau tu tawalô in-ŋga

¹² Aô wanem danġe yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ kên ŋanġa têŋ aô, bu in ġêlic aô ġitôm bu wakôm in

ndê gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga, dec kêyalin aô sa bu wanem akin in. ¹³ Aô ŋgac naŋ muŋ-ŋga ġasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêŋ whin-ŋga, ma ġakêŋ kisa ŋac ma ġac lau ŋatô. Magoc Yisu Kilisi ġêlic bu aô neŋ gauc sa dom, ma ġakêŋ whin in su dom, dec ġakôm ġeŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec in tawalô aô ma ġêm aneŋ ŋalôm kwi. ¹⁴ Yac neŋ Pômdau kêsâlê aô ahuc ŋa in ndê mwasin, dec mêtê dakêŋ whin-ŋga ti mêtê atac whin-ŋga naŋ ġic lau naŋ sêkêŋ whin Yisu Kilisi ŋawaê, naŋ in kên têŋ aô.

¹⁵ Yom dec aô bu wasôm, in yom ŋandô ma yom ŋayham bu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whin. Ma yom dau bocdec, "Yisu Kilisi sip nom meŋ bu nem lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ si." Yom dau ġic waê aô dau solop, bu muŋ-ŋga aô ŋgac ġakôm sac-ŋga ġahôc ġêlêc lau hoŋ su. ¹⁶ Ma bocdinaŋ dec Yisu Kilisi tawalô aô ŋgac sac dec, tu bu lau hoŋ sêlic ŋalêŋ naŋ in hê yom malô sa têŋ aô, ma kên ŋasawa têŋ aô bu wanem neŋ ŋalôm kwi. Ma lau naŋ bu sêkêŋ whin in, ma sêtap seŋ sêndôc tali ŋapan-ŋga sa, naŋ oc tôm bu sêtap in ndê tawalô sa, ŋalêŋ tigen tôm aô gatap sa.

¹⁷ Yac neŋ Anötö in Kin atu naŋ mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ŋamalac dan sêlic in aŋġo su dom,

magoc in tigen in Anötö nandö. Tu yom hon dinan-nga dec tampin in, ma dapo in ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hon. Yomandö!

Pol puc Timoti dôñ bu lhac ñaŋga

¹⁸ Aneñ balê Timoti. Muñ-nga lau sêkêñ whin-nga ñatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aô bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom ñapan, bu puc am dôñ bu lhac ñaŋga, ma ndic sin ñaŋga tu Anötö ndê yom ñandö-nga. ¹⁹ Kôc nem kêñ whin dôñ, ma atac pa su tu am nem lêñ nan am sa mbo Anötö aŋgô-nga. Lau ñatô sêtec yom ñandö, ma bocdinañ dec ñac si sêkêñ whin ginça su, gitôm wañ nan gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ñgac lu nan sêtec yom ñandö dec kamasuc inlu su sêsip Sadañ amba, tu bu sêñyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ñagôlin daten mbec-nga

¹ Gêñ ñamata-nga aô bu waten am bu êmgilí lau sêkêñ whin-nga pi lêñ daten mbec-nga. Sôm têñ ñac bu sêten mbec tu lau hon-nga, ma sênem danje Anötö tu ñac-nga. Gêñ bocke nan sêpônnda, nan sêndac Anötö, ma sênem lau ñatô awha têñ in. ² Aô atac whin bu

sêten mbec tu kin ma lau hon nan sem gôlin yac-nga, bu sênem gôlin yac ñapep e dambo ti yom malô, ma dâtoc Anötö sa ti dasa neñ lêñ hon dabun en. ³ Mbec kain dinañ in gêñ ñayham, ma yac neñ Anötö nan gêm yac si, nan gêlic ñayham. ⁴ Bu Anötö tac whin bu lau hon sêñyalê yom ñandö pi Yisu, e sêkêñ whin ma sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-nga sa. ⁵ Yac tanyalê bu Anötö tigen dê mbo, ma ñgac nem silin-nga tigen mbo Anötö ma lau nom-nga ñalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ñgac nan kêñ dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hon si sac ñatöp, ma êngapwêc ñac su yêc sakin mête sac-nga. Gêñ dau meñ sa tôm ñandoc nan Anötö kêmatin tidôn muñ su, ma tôc Anötö ndê lêñ nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aô sa gati in ndê ñgac ahen-nga ti in ndê aposel, bu wandôhôn yom ñandö nan yac lau dakên whin-nga hon dasap dôñ, nan têñ flau gameñ apa-nga. Aô gasôm yomandö, aô kasau dom.

⁸ Aô tac whin bu lau sêhóc amba sa ma sêten mbec tôm gameñ sambob. Magoc ñac sêyob dau bu sêsa si lêñ dabun en. Asa nan atac ñandê têñ lau me sôm lau ñatô, nan hôc amba sa ma ten mbec dom.

Lauwhê sêkêñ whin-nga si lêñ

⁹ Aö tac whiñ bu lauwhê sêhêgo dau êñlêc tu ñakwê ñayham-ñayham bu sêsôc-ñga dom. Whê ñac si gauc sa pi ñakwê ñaöli atu-tu ma gôlôn ñayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiñ kêclaun-ñga, bu gêñ hoñ dinañ iñ gêñ ñambwa-ñga yêc Anötö aŋgô-ñga. ¹⁰ Awhê asa nañ sôm bu nem akiñ Anötö, nañ bu kôm mêtê ñayham, dec mêtê dau gitôm iñ ndê ñakwê ti gôlôn ñayham.

¹¹ Têñ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-ñga, nañ aö tac whiñ bu lauwhê sênem dau dôn ma sêkêñ dañga Anötö ndê yom ñapep, ma sêsôc launçac ñapu. ¹² Aö atac whiñ bu lauwhê sênem dau dôn, ma gakêñ yao bu ñac sêndôhôn me sênem gôliñ launçac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasañ Adam muñ, goc kêmasañ Ewa kêkuc iñ. ¹⁴ Ma Sadañ kêsau Adam muñ dom, iñ kêsau Ewa e iñ kêgili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tiñambu awhê dañ kôc Anötö ndê †Ñgac Nem Lau Si-ñga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa tu ñgac dinañ-ñga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whiñ-ñga ti atac whiñ-ñga dôn, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêñ ti gauc ñayham eñ.

3

Yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn

¹ Yom dindêc iñ yom ñandô. Asa nañ tac whiñ bu ti gôlôwac dabuñ si ñagôlôn,* nañ atac whiñ gwelen ñayham dañ. ² Bocdinañ ñgac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ñapep, ma sa ndê lêñ gitêñ e lau dañ gitôm dom bu sêpu iñ. Iñ nem awhê tigen, ma kôm gêñ hoñ ti gauc ñawa. Alic bu iñ ñgac kain bocdec. Iñ ñgac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-ñga, ma ñgac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñ ñgac nôm gêñ êñiñ iñ-ñga dom, ma ñgac tac ñandê-ñga me ñgac sôm lau-ñga dom. Iñ ñgac malô ma iñ atac whiñ mone kêlêc dom. ⁴ Ñgac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc iñ ñapu ma sêtoc iñ sa. ⁵ Ñamalac dañ nañ tôm dom bu nem gôliñ iñ dau ndê gôlôwac, nañ oc tôm dom bu nem gôliñ Anötö ndê gôlôwac bocdinañ. ⁶ Ma ñgac nañ gêm dau kwi ma kêñ whiñ ñasawa apê eñ, nañ akêñ iñ yob gôlôwac dabuñ dom. Bu mboe iñ oc toc dau sa e Anötö kêñ ñagêyô têt iñ, gitôm iñ kêñ têt Sadañ. ⁷ Alic bu iñ ñgac nañ gôlôwac dabuñ ti lau nañ sêmbo gôlôwac

* **3:1** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn. Yêc Yom Grik iñ to episkopos, nañ danem kwi bu 'ñgac ñamata-ñga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinañ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuñ si ñagôlôn hoñ gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga.

nalôm dom, nañ hoñ sêlic inñ ñayham. Ma bocdinañ gitôm dom bu lau dañ sêpu inñ, ma Sadañ oc tôm dom bu ku inñ dulu.

8 Ma lau nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ,† nañ bocdinañ. Ñac lau nañ sêsa lêtñ gitêtñ eñ ma tu dinañ-nga lau hoñ sêtoc ñac sa. Ñac lau tasanñ dom, magoc sêsôm yom ñandô eñ. Ñac lau sênôm gêtñ êñinñ ñac-nga dom, ma lau nañ sêñsalê lêtñ daêsam tu sêtap awa sa-nga dom. 9 Yom ñandô dakêtñ whinñ-nga nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ sêsap dôñ ñaŋga, ma sêsa lêtñ gitêtñ eñ tu bu sêmbo Anötö aŋgô-nga ti atac pa su eñ. 10 Bocdinañ lau nañ mac bu akêtñ ñac tu sênem akiñ gôlôwac dabuñ-nga, nañ aŋsahê ñac si lêtñ ti sakinñ muñ, ma lau nañ si giso mbasi, nañ goc sêkôc gwelenñ dau. 11 Yom kainñ tigenñ hêganônñ lau dau si lauwê. Ñac lauwê ti lêtñ solop nañ lau hoñ sêtoc ñac sa. Ñac sêyob si whasuñ bu sêsôm yom bambalinñ pi lau ñatô dom, lauwê gauc ñawa, ma lauwê nañ lau hoñ sêkêtñ whinñ bu gêtñ bocke nañ sêkêtñ sip ñac amba, nañ ñac oc sêyob ñapep eñ. 12 Ñgac bocke nañ bu nem akiñ gôlôwac dabuñ, nañ nem awê tigenñ

ma nem gôlinñ inñ ndê awê ti balêkoc ñapep. 13 Lau nañ sem akiñ ñapep, nañ oc sêtap waê ñayham sa, ma ñac oc sêlhac ñaŋga ma atac l u-lu dom tu ñac si sêkêtñ whinñ Yisu Kilisi-nga.

Pol whê ndê bapia ñahu sa

14-15 Aô gakêtñ batanñ bu ñasawa sauñ aô oc watêtñ am waloc. Magoc aô gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelenñ dañ oc hê aô dôñ, ma boc-dinañ dec gato bapia dindéc têtñ am. Ma gato yom hoñ dindéc bu wawê am nem gauc sa pi lêtñ solop tu yac gôlôwac dabuñ taŋkuc-nga. Bu yac dati Anötö Tali Ñadau ndê gôlôwac dabuñ ma yac datôm alhō ñaŋga bu tambalanñ inñ ndê yom ñandô.

Yom tampinñ Kilisi-nga

16 Ma yac lau nañ tam akiñ Anötö, nañ dakêtñ whinñ yom pi Kilisi, nañ ñahu atu ma sip ñalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêtñ whinñ yom bocdec bu:

Inñ sip nom meñ ti ñamalac.

Ñalau Dabuñ whê inñ sa ma têt asê bu inñ ñgac gitêtñ. Ma aŋela sêlic inñ.

Lau sêhoc ñawaê ñayham asê pi inñ yêc nom ñagameñ hoñ.

Ma lau sêkêtñ whinñ inñ yêc gameñ sambob.

† 3:8 Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ. Yêc Yom Grik inñ to diakonoi, nañ danem kwi bu 'lau akiñ.' Bocdinañ yom dau gic waê lau nañ bu sênem akiñ gôlôwac dabuñ, gitôm pasto (ŋgacsakinñ), ma lau bata (ol elda), ma dabuñwaga.

Ma Anötö kôc in sa,
mbu têt in ndê gameŋ
ŋawasi-ŋga gi.

4

*Lau oc sêhu yom ŋandô
siŋ*

¹ Nalau Dabuŋ tôc asê yêc awê bu têt têt ŋambu-ŋga, lau ŋatô oc sêhu yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma ŋac oc sêŋkuc Sadaŋ ndê ŋalau sac ti ŋac si yom tasan. ² Lau tasan oc sêmeŋ ma sêndôhôn yom tasan dau e sêtim lau ŋatô ma sêhu yom ŋandô siŋ. Lau tasan dinaŋ sêkôm gêt dau ti atac pa su, ŋahu bu Sadaŋ pôc ŋac si gauc ahuc e sêŋyalê si giso dom. ³ Nac sêkêŋ yao bu lauwhê ma ŋac sênem dau dom, ma sic yao ŋac bu sêneŋ gêt daneŋ-ŋga ŋatô dom. Magoc yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ma taŋkuc yom ŋandô, naŋ taŋyalê bu Anötö kêŋ gêt daneŋ-ŋga dau bu yac daneŋ ti danem daŋge in. ⁴ Bu gêt hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ gêt ŋayham ma bocdinaŋ datec dom. Dakôc sa ma danem daŋge in. ⁵ Anötö ndê yom ma mbec naŋ dateŋ, naŋ gitôm bu kôm gêt hoŋ ti dabuŋ.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom hoŋ dindec sa têt am nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec am oc ti Yisu Kilisi ndê ŋac akiŋ-ŋga ŋayham. Tôm am kôm e meŋ têt kwahic dec, sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga

dôn, ma daŋam wambu yom ŋayham naŋ yac ac dulu têt am, bu gêt dau oc puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga tôm bêc hoŋ. ⁷ Ma miŋ ŋambwa naŋ lau andô naŋ sem gauc Anötö, naŋ sic dulu têt lau wakuc, ma yom ŋasawa-ŋga hoŋ, naŋ am tec yêc-ŋga. Yob daôm nem lêt ŋapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ŋac gitêt-ŋga. ⁸ Lau naŋ sêtimêtê dau ŋamlic tu sêtap licwalô sa tu gêt nom-ŋga-ŋga, naŋ oc nem ŋac sa ŋandô dom. Magoc yac bu datimêtê dau tu dasa Anötö ndê lêt gitêt-ŋga, oc nem yac sa ŋandô. Oc nem yac sa têt kwahic dec, ma têt têt ŋambu-ŋga bocdinaŋ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, in yom ŋandô ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whiŋ-ŋga. ¹⁰ Anötö Tali Nadau kêmasaŋ lêt bu nem lau hoŋ si, ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ in, naŋ sêtap lêt dau sa su. Bocdinaŋ yac dakêŋ batan bu oc datap yom dau ŋa-ŋandô sa, dec dalhac ŋaŋga ti dakôm gwelen bu dapuc yom dau dôŋ.

¹¹ Êmdôhôn yom hoŋ dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ŋapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêt hoŋ ŋapep, ma lau daŋ oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêt mbo-ŋga, sôm yom ŋayham eŋ, sap mêtê atac whiŋ lau ti kêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga, ma sa nem lêt gitêt bu

tôc dôhôn ñayham têt lau sêkên whiñ-nga bu sêlic ma sêñkuc. ¹³ Kên daôm sambuc bu nem akiñ Anötö e tòm aô wahôc asê am. Sam iñ ndê yom nañ sêto yêc, nañ asê têt lau, nem mêtê ñac, ma êmdôhôn ñac.

¹⁴ Muñ-nga, têt ndoc lau bata sêkên amba sac am, nañ ñac si dañ tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasiñ nañ Ñalau Dabuñ oc kên têt am, tu kôm Anötö ndê gwelen-nga. Kwahic dec aô bu wapuc am dôñ bu kôm nem gwelen ñapañ ña mwasiñ dinañ ña-ñaclai. ¹⁵ Kôc aneñ yom dindéc sa ma kôm ñandô sa. Kên nem ñalôm sambuc tu kôm Anötö ndê gwelen-nga, ma lau hoñ oc sêlic am nem gwelen ña-ñandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêt ti yom nañ am kédôhôn têt lau, nañ ñapep. Sap lêt ñayham ti yom ñandô dôñ ma lhac ñañga, ma am bu kôm bocdinañ, dec am oc tap Anötö ndê mwasiñ nem am si-nga ña-ñandô sa, ma lau nañ sêkôc am nem yom sa, nañ bocdinañ.

5

¹ Am bu nem la ñamalac andô dañ, nañ goc sôm yom ñañga têt iñ dom. Sôm yom tòm am bu sôm têt am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tòm am bu kôm têt am daôm nem asimi. ² Lic lauwhê atu-tu tòm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm

am lhômwêi, ma kôm mêtê ñawasi eñ têt ñac.

Yom pi lauwhê sawa

³ Lauwhê sawa nañ si lau mba tu sênem ñac sa-nga, nañ toc ñac sa ñapep ma nem ñac sa. ⁴ Magoc awhê sawa dañ bu ndê balêkoc me pungaci ti puwêi sêmbo, goc gwelen sênem iñ sa-nga yêc ñac amba. Ñalêt dinañ ñac si lêt sênem akiñ Anötö-nga oc nem ñandô, ma sêo sakiñ nañ dinda ti dambai ma pui sêkôm têt ñac muñ su. Ma lêt dinañ gic Anötö tandô ñayham. ⁵ Magoc awhê sawa dañ nañ mbo tawasê ma pônđa lau tu sênem iñ sa-nga, nañ oc teñ mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö bu nem iñ sa. ⁶ Awhê sawa nañ êlêmê po dau sa ña gêt ñayham-ñayham nom-nga, nañ gitôm awhê batê dañ yêc Anötö añgô-nga.

⁷ Am whê yom dindéc sa têt lau sêkên whiñ-nga hoñ, bu sêsa si lêt ñapep e lau dañ sêtôm dom bu sêñgôliñ yom pi ñac. ⁸ Asa nañ sôm bu iñ kên whiñ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me iñ dau ndê lau sa dom, nañ tôc asê bu iñ ndê kên whiñ iñ gêt tasan, ma kôm mêtê sac sambuc hôc gêlêc lau nañ sêkên whiñ dom, nañ si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akên awhê sawa dañ ndê ñaê sip lauwhê

sawa si ñadênañ,* goc gauc nem gêñ bocdec. In bu ndê yala hóc gêlêc 60 su, nañ goc gitôm bu mac akêñ in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadênañ. Ma alic bu in awhê nañ sap in nakwen dôn ñapep têtñ ndoc in mbo tali. ¹⁰ Ma in awhê nañ lau hoñ sêtoc in sa bu in awhê kôm mêtê ñayham-nga. In yob ndê balêkoc ñapep, in awhê kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma in gêm akiñ lau sêkêñ whiñ-nga, gitôm in kêgwiniñ dau ma kêgwasiñ ñac gahi. Ma in awhê nañ êlêmê gêm lau ti ñawapac sa, ma kôm gwelen ñayham daêsam whiñ bocdinañ. Awhê sawa nañ ndê lêtñ ñayham gitôm dinañ, nañ akêñ in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadênañ.

¹¹ Magoc lauwê wakuc nañ sêti lauwê sawa, nañ akêñ ñac si ñaê sip ñadênañ dom. Têtñ ñamata-nga ñac oc sêkêñ si atac whiñ ma sêmatiñ pwac bu sênem akiñ Kilisi, magoc mboe ñasawa sauñ ñac oc ñalôm pwê bu sênem ñgac tiyham. ¹² Ñac bu sêkôm bocdinañ, dec tôm ñac sic si pwac dinañ popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêtñ ñatô whiñ. Lauwê sawa wakuc ñatô sêsa lêtñ oyom-nga e tidôn ñac. Ñac atac whiñ bu

sêñsêlêtñ sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameñ ti sêuñ lau ñatô si yom sa. Ñac sêsôm yom daêsam so yom ñayham dasôm-nga. ¹⁴ Tu dinañ-nga dec aô êlêmê gakêñ ñagôliñ têtñ lauwê sawa wakuc bu sênem ñgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinañ oc nditôm dom bu yac neñ ñacyo dañ sôm yom bu pu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêtñ. ¹⁵ Aô gasôm yom dinañ, ñahu bu lauwê sawa ñatô sêhu Anötô siñ su, ma sêsa Sadañ ndê lêtñ.

¹⁶ Mac lauwê nañ akêñ whiñ Yisu, nañ aŋgô. Awhê sawa dañ bu mbo mac nem toñ, dec mac anem in sa andic ñawaê. Ma bocdinañ oc kêtñ ñawapac têtñ gôlôwac dabuñ dom, ma lauwê sawa nañ sêpônda dau ñandô, nañ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ñac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata nañ sêkêñ dau sambuc ma sem gôliñ gôlôwac dabuñ ñapep, nañ datoc ñac sa êñlêc. Ma ñac nañ sem mêtê ti sêndôhôn lau, nañ yom dindêc hêganôn ñac solop. ¹⁸ Gauc nem Anötô ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Têtñ ndoc mac akêñ makao sêkôm gwelen bolom-nga, nañ asô ñac tókwa

* 5:9 Pol to yom pi lauwê sawa si ñadênañ, magoc in têtñ ñadênañ dau ñahu tiawê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñadênañ dau gic waê lauwê sawa hoñ nañ gôlôwac dabuñ Epesas-nga sêyob ti sem sa - alic ñabatiñ 16. Ma lau ñatô gauc gêm bu lauwê nañ si ñaê yêc ñadênañ, nañ sêkêñ dau sambuc tu sênem akiñ Yisu ma gôlôwac dabuñ-nga (ñabatiñ 5, 10 ma 11).

ahuc dom. Sêney bolom
 ñatô ô ñac si gwelen.
[Diut 25:4]

Ma yac ney yom dan tiy-
 ham yêc bocdec, "Asa nan
 bu kôm gwelen, nan akên
 in ndê ñaôli têt in ñapep."
 19 Ñamalac tigen bu êngôlin
 yom pi ñgac bata dan, nan
 am ngô in ndê yom dau dom.
 Magoc lu me tö bu sêpuc in
 ndê yom dau dôn, nan goc
 êmatôc yom dau. 20 Am bu
 tap sa bu yom ñandô, dec
 sôm ñgac bata dau yêc lau
 hon ñngô-nga, bu lau sêlic
 ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

21 Yêc Anötö lu Yisu Kilisi
 ma añela nan Anötö kêyalin
 ñac sa, nan si ñngô-nga, nan
 wasôm têt am bu êmkuc
 aney yom hon dindec, ma
 kôm mêtê ñayham en têt
 lau hon. Lhac whin lau ton
 dan, ma lic ton dan sac dom.
 22 Am bu êmyalin lau ñatô
 sa tu sêkôm gwelen-nga, dec
 êmsahê ñac si lêt mun, ma
 kêt amam sac ñac sep dom.
 Ma yob daôm bu sa nem lêt
 ñawasi en. Ndic ahê lau nan
 sêkôm mêtê sac, bu wêkain
 ñac si sac ñagêyô dom.

23 Nôm bu ñambwa dom.
 Nôm wain ñagec tu am
 ñatac-nga. Ma oc nem am
 sa tu am nem gêmbac nan
 kôm am ñapan-nga.

*Mêtê hon nan lau sêkôm
 oc meñ tiawê*

24 Lau ñatô si mêtê sac
 yêc awê, ma bocdinañ ñac
 si yom pi undambê gi su,
 ma Anötö kêmasañ ñagêyô

su bu kêt têt ñac têt têt
 ñambu-nga. Ma lau ñatô si
 sac yêc sin dau têt kwahic
 dec, magoc oc meñ sa tiawê
 têt têt ñambu-nga, ma
 sêtap si ñagêyô sa. 25 Ma
 ñalêt tigen, lau gitêt ñatô si
 mêtê ñayham yêc awê. Ma
 mêtê ñayham nan kwahic
 dec yêc awê dom, nan oc
 tôm dom bu yêc sin dau
 ñapan. Oc sa meñ tiawê.

6

Yom pi lau akin ñambwa

1 Sôm têt lau akin
 ñambwa nan sêkêt whin
 Yisu, bu sêsôc si ñadaui
 ñapu, ma sêtoc ñac sa
 ñapep. Ñac bu sêkôm dom,
 goc lau nan sêlic, nan oc
 sêpu Anötö ndê ñaê ti yom
 nan yac tandôhôn pi in. 2 Ma
 ñgac akin dan bu ndê ñadau
 kêt whin Yisu whin, goc sôm
 têt ñgac akin dau bu toc dau
 sa têt in ndê ñadau bu inlu
 sêti asidôwa tu inlu si sêkêt
 whin-nga lec dom. Magoc
 in nem akin in ndê ñadau
 ñapep en, ñahu bu in ndê
 gwelen oc nem ndê asidôwa
 kêt whin-nga nan Anötö tac
 whin, nan sa.

Puc pi lau nan sêndôhôn yom tasan

Êmdôhôn yom hon din-
 dec têt lau sêkêt whin-
 nga, ma êmgilí ñac bu
 sênkuc ñapep. 3 Ñamalac
 dan bu êndôhôn yom nan
 so aney yom nan gato sip
 bapia dindec, me so yom
 ñandô nan Pômdau Yisu Kil-
 isi dau kêdôhôn, me so yom

nañ tandôhôn pi Anötö ndê lêt, nañ tôc asê bocdec bu. ⁴ In ñgac toc dau sa-ña, ma kéalê gêt dañ ñapep dom. In tac whiñ yom agwa-agwa ñambwa, ma yom nañ kôm lau sêseñ dau. Tu yom kain ñanañ-ña dec lau sem lêmuñ dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kain ñanañ si gauc kêñsôn, ma sêseñ dau ñapañ. Yom ñandô dañ yêc ñac si ñalôm dom. Ñac gauc gêm bu lêt danem akiñ Anötö-ña ti lêt sêtap awa sa-ña ñambwa.

Yom pi lêt atac whiñ mone-ña

⁶ Magoc yac bu danem akiñ Anötö ma atac ñayham pi gêt bocke nañ in bu kêñ têt yac, nañ gitôm datap awa ñandô sa su. ⁷ Bu têt têt ñanañ sêkôc yac, nañ dahôc asê amañ sawa, ma dambac ndu ti amañ sawa bocdinañ. ⁸ Magoc gêt danen-ña ti ñakwê bu yêc yac-ña, dec yac atac ñayham pi gêt dau. ⁹ Lau nañ atac whiñ bu sêti lau ti lêtôm, nañ si atac whiñ ñanañ oc ti lêt Sadan êntôm ñac-ña, ma ñac oc sêpeñ ma sêsip in ndê akô sêndi. Ñac oc tagatu gêt daêsam, ma sêsa lêt gauc mbasi-ña tu sêtap gêt dau sa-ña, e kôm ñac sêtisac ma sêniña. ¹⁰ Sac daêsam ñahu yêc lêt atac whiñ mone-ña. Lau ñatô sêhu si sêkêt whiñ siñ su, ñahu bu

mêtê atac whiñ mone-ña gêm ñac ahuc sambuc. Ma tu ñanañ-ña dec ñawapac daêsam tap ñac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ñgac, am ngô su nañ. Ndic ahê mêtê sac hoñ ñanañ. Êmsahê ñanga bu kôm mêtê gitêt ma sa Anötö ndê lêt en. Sap nem kêñ whiñ ti mêtê atac whiñ lau-ña dêt, puc daôm dêt bu kôm Anötö ndê gwelen ma lic ñakam sa dom, ma mbo ti nem lêt malô en. ¹² Lhac ñanga ma ndic siñ têt lêtôm hoñ nañ bu ku am nem kêñ whiñ dulu. Muñ-ña lê am hoc yom asê yêc lau daêsam aña-ña bu am kêñ whiñ Yisu Kilisi. Gêt dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndôc tamli ñapañ-ña sa su. Bocdinañ sap galem dau ña-ñandô dêt ñanga en. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, nañ sôm ndê yom asê solop têt Pontias Pailot, ma yêc Anötö nañ kêñ gêt hoñ sêmbo tali, nañ aña-ña, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoñ nañ aô gac atu am, nañ êmkuc ñapep, ma sa nem lêt solop ti dabuñ en, e yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ hôc asê, ¹⁵ têt ndoc nañ Anötö kéalinañ sa su.

Tampiñ Anötö dandic ñawaê. In tiger in gêt hoñ ñadau. In kin hoñ si Kin, ma pômdau hoñ si Pômdau. ¹⁶ In mbo titêt-titêt ma oc pacndê dom. In ndôc ndê ñawê atu ñalôm, têt

dom bu ñamalac dan tigasuc ñawê dau me lic in. In ndê waê ñayham ti in ndê ñaclai atu oc yêc ñapan. Yomandô!

¹⁷ Sôm têt lau ti lélôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ñac si awa nom-nga bu nem ñac sa lec dom. Bu awa in gêt yêc ñapan-nga dom, oc ñinga. Ndic atu ñac bu takwê Anötö nan kêmwasin yac ña gêt daêsam tu kôm yac atac ñayham-nga. ¹⁸ Ma ndic atu ñac bu sêkôm mêtê ñayham en têt lau hon, ma bu sêkêt si awa ti wapa tu bu sênem lau ñatô sa, ma sêmwasin ñac-nga.

¹⁹ Sêkôm bocdinañ dec ñac oc sêpo si awa ñandô sa yêc undambê tu têm ñambu-nga-nga, nan ñac oc sêtap lêt ñandô dandöc tanli-nga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelen ti yom ñandô hon nan Anötö kêt sip am amam, nan yob ñapen en. Ndic ahê lau nan sêsap yom ñambwa-ñambwa dêt, ma sêndôhêt yom nan so yom ñandô. Lau dau gauc gêm bu ñac sêtap gauc ñandô sa, magoc mba.

²¹ Lau nan sêkêt whin yom tasan dinañ, nan sêhu si sêkêt whin Yisu sin su.

Anötö ndê mwasin têt mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têt Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ñasawa sauñ oc sêndic inñ ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtñ Timoti. Pol tac whinñ Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc inñ dôñ bu lhac ñaŋga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. Inñ tac whinñ bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac sinñ-nga ñayham danñ. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nañ oc êñsôwec tiatu têtñ têtñ ñambu-nga, ma kêtñ puc inñ pi kêdôhônñwaga tasanñ.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nañ gati Yisu Kilisi ndê ñapospel kêtñ Anötö ndê atac whinñ. Inñ gic bata bu lau nañ sêkêtñ whinñ Yisu Kilisi oc sêtap señ sêndöc tali-nga sa, dec kêtñ aô sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtñ lau. ² Gato bapia dindéc têtñ aneñ atuñgac tac whinñ-nga, am Timoti. Mwasinñ ti tawalô ma yom malô akêtñ Damanñ Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtñ am.

Pol puc Timoti dôñ

³ Aô gam akinñ Anötö têtñ damanñ sêkôm, ma galhac inñ anñgô-nga ti atac pa su tu aneñ lêtñ-nga. Ma têtñ ôbwêc ti acsalô, aô gauc gêm am yêc aneñ mbec ñalôm, ma aô gam danñge Anötö tu am-nga. ⁴ Aô gauc gêm ndoc nañ hêclu dahu dauñ sinñ, ma am tañ. Tu dinanñ-nga aô tac whinñ bu walic am tiyham, oc kôm aô atac ñayham sa. ⁵ Ma aô gauc gêm am nem lêtñ kêtñ whinñ ñaŋga-nga. Aô kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêtñ whinñ ñaŋga, ma gakêtñ whinñ bu am kêtñ inñlu si lêtñ. ⁶ Tu dinanñ-nga dec aô bu wateñ am bu gauc nem Anötö ndê mwasinñ nañ am kôt têtñ ndoc aô gakêtñ amanñ sac am. Lhac ñaŋga ma kôm gwelenñ ña mwasinñ dau ña-ñaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêtñ ndê ñalau têtñ yac, ma bocdinanñ dec datöc dauñ tu sake-nga? Inñ kêtñ ndê ñalau tu kêtñ ñaclai têtñ yac, ma tu dambo ti mêtê atac whinñ lau-nga, ma dayob dauñ neñ lêtñ-nga.

⁸ Bocdinanñ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aô gandöc gapocwalô tu inñ-nga dom. Mba! Lhac ñaŋga whinñ aô ma hêclu dahôc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, têtñ Anötö dau kêtñ ndê ñaclai bu puc hêclu dôñ. ⁹ Inñ gêm yac si ma kêtñ galêm yac sa bu dasa inñ ndê lêtñ

dabuŋ. In kôm gêŋ dau tu yac neŋ ŋayham daŋ-ŋga dom. Magoc in kôm tu in dau ndê mêtê atac whiŋ ti êmwasiŋ yac-ŋga. Têŋ têm in kêŋ undambê ti nom su dom, naŋ in kêmatiŋ yom tidôŋ bu êmwasiŋ yac tu Yisu Kilisi-ŋga. ¹⁰ Ma yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi meŋ hôc asê nom su, dec Anötö ndê mwasiŋ dau meŋ tiawê. Ma ŋawaê ŋayham tôc asê bu Yisu Kilisi ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu, ma in ti yac neŋ seŋ dandôc taŋli ŋapaŋ-ŋga. ¹¹ Ma tu ŋawaê ŋayham dau-ŋga, dec Anötö kêyalin aô sa gati ŋgac aheŋ-ŋga ma aposel, ma kêkiŋ aô bu wandôhôn lau. ¹² Tu dinaŋ-ŋga dec gahôc ŋawapac dindec. Magoc aô mayaŋ dauŋ dom, galhac ti atac pa su. Nahu bu aô gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma aô kayalê in tidôŋ. Ma gakêŋ dauŋ ti neŋ gêŋ hoŋ sip in amba, ma gakêŋ whiŋ bu in gitôm bu yob ŋapep e bêc ŋambu-ŋga.

¹³ Yom ŋandô naŋ aô kadôhôn têtŋ am, naŋ kôc dôŋ gitôm dôhôn ŋayham bu êndôhôn têtŋ lau. Ma lêtŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ asidôwai-ŋga, naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga ŋawaê, naŋ am sap dôŋ ŋaŋga. ¹⁴ Nalau Dabuŋ naŋ mbo yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋalôm, naŋ puc am dôŋ bu yob yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ aô gakêŋ sip am amam su.

¹⁵ Am kêyalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac Rom, naŋ sêhu aô siŋ su. ¹⁶ Magoc aô wateŋ Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gôlôwac hoŋ, ŋahu bu in gêm aô sa tidim daêsam. Ma in maya tu aô gandôc gapocwalô-ŋga dom. ¹⁷ Têtŋ ndoc in hôc asê malac Rom, naŋ kêsalê aô ŋaŋga e tap aô sa. ¹⁸ Ma am kêyalê su bu têtŋ ndoc aô gambo malac Epesas, naŋ in gêm aô sa daêsam. Tu dinaŋ-ŋga aô wateŋ Pômdau bu tawalô in, ma nem in sa têtŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

¹ Bocdinaŋ aneŋ balê, lhac ŋaŋga tôm Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc am dôŋ. ² Yom naŋ aô gahoc asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga, naŋ am ŋgô su ma kêyalê. Kwahic dec aô bu wasôm têtŋ am bu êmyalin lau ŋatô sa, naŋ sêsap Kilisi ma yom ŋandô dôŋ ŋaŋga, ma êmdôhôn yom dau têtŋ ŋac e sêŋyalê tidôŋ, goc sêkôm gwelen sêwhiŋ am ma sêndôhôn lau ŋatô. ³ Lhac ŋaŋga ma hôc ŋawapac whiŋ yac, tôm Yisu Kilisi ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham daŋ. ⁴ Ŋgac siŋ-ŋga ŋayham kôc gauc pi in ndê gwelen ndic siŋ-ŋga ŋapaŋ, ma hêgo dau tu gêtŋ ŋatô-ŋga dom. Nahu bu in bu kôm gêŋ hoŋ tôm in ndê ŋadau tac whiŋ. ⁵ Ma ŋalêtŋ tigen, asa naŋ kêtî whiŋ lau naŋ sênti tu sêhóc gêgêlêc

dandi-nga, naŋ kēti kēkuc ŋagôliŋ solop. In bu êŋkuc ŋagôliŋ dom, dec oc tôm dom bu in kôc ŋaôli naŋ gic waê ŋgac ŋamata-nga. ⁶ Ma ŋalêŋ solop bu ŋgac gwelen andô kôc gêŋ ŋandô tu neŋ-nga yêc ndê ôm tiŋamata. ⁷ Kôc gauc pi aneŋ yom hoŋ dindec, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau ŋahu.

⁸ Am bu hôc ŋawapac, dec gauc nem Yisu Kilisi naŋ sa akêŋ Dawid ndê toŋ, naŋ Anötö uŋ in sa akêŋ lau batê-nga. Nawaê ŋayham naŋ aô gahoc asê, naŋ ŋahu in dau. ⁹ Tu ŋawaê ŋayham dau-nga, dec gahôc ŋawapac ma sêsô aô dôŋ ŋa sen gitôm ŋgac sac daŋ. Naŋ sêsô aô dôŋ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôŋ. ¹⁰ Aô galic ŋayham bu wahôc ŋawapac, tu bu wanem lau naŋ Anötö kêyalinŋ ŋac sa muŋ su, naŋ sa. Aô bu watôc seŋ têŋ ŋac bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-nga sa tu Yisu Kilisi-nga, ma sêndôc tali ŋapaŋ yêc Anötö ndê gameŋ ŋawê-nga.

¹¹ Yom dindec in yom ŋandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhiŋ Yisu, oc dambo taŋli dawhiŋ in bocdi-naŋ.

¹² Yac bu dalhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa, dec yac oc danem gôliŋ dawhiŋ in.

Yac bu dasôm bu dati in ndê dom ma dasêc in

ahuc, dec in oc sêc yac ahuc bocdi-naŋ.

¹³ Yac bu dakêŋ whin gwalec, tigeŋ Yisu in Yom ŋandô ŋadau, ma yom bocke naŋ in gic bata tu yac-nga, naŋ oc kôm ŋandô sa. Naŋ bu in gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen-nga si lêŋ

¹⁴ Yom hoŋ dindec, am kêŋ lhac gôlôwac dabuŋ si gauc ŋapaŋ e tidôŋ ŋac. Yêc Anötö aŋgô-nga kêŋ puc ŋac bu sêseŋ dandi tu yom ŋambwa-ŋambwa-nga dom. Naŋ bu sêseŋ dau, dec oc ŋandô mba, ma oc kôm lau ŋatô si sêkêŋ whin tisac. ¹⁵ Êmsahê ŋaŋga bu kôm nem gwelen hoŋ bu ndic Anötö tandô ŋayham. Ma in oc lic am gitôm ŋgac gwelen-nga ŋayham naŋ whê in ndê yom ŋandô sa ŋapep, ma gêŋ daŋ oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau naŋ sêŋliŋ Anötö siŋ ma sem yomgalôm pi gêŋ ŋambwa-ŋambwa nom-nga ŋapaŋ. Bu lau naŋ sêsap yom kaiŋ dinaŋ dôŋ, naŋ si mêtê sac oc êŋsôwec tiatu ŋapaŋ e sêhu Anötö siŋ gacgeŋ. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac naŋ gêŋ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbô lau dinaŋ si toŋ ŋalôm. ¹⁸ Inlu sêhu yom ŋandô siŋ su. Sêsôm têŋ lau bu ndoc

lau sêtiga akênj lau batê-nga meŋ hóc asê su. Ma bocdinaŋ sêkôm lau ŋatô si sêkênj whiŋ tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom ŋandô iŋ gitôm alhö ŋaŋga, naŋ iŋ po iŋ ndê gôlôwac dabuŋ sa sêlhac ŋahô. Ma iŋ kênj yom ŋalhô dinda lu têtj yac bocdec bu, "Lau naŋ sêti Pômdau ndê lau, naŋ iŋ kêyalê ŋac hoŋ tidônj," ma "Lau hoŋ naŋ sêsôm bu sêkênj whiŋ Pômdau, naŋ sêhu mêtê sac hoŋ siŋ maŋ."

²⁰ Wapa gwelen-nga tidau-tidau yêc ŋac ti lêlôm ndê andu ŋalôm. Ŋatô gic waê gwelenj tiwaê, ma ŋatô gic waê gwelenj bambaliŋ. Gêŋ tiwaê sêmasaŋ ŋa gol ma silba, ma gêŋ waêmbe sêmasaŋ ŋa a me nom. ²¹ Ma yêc yac ŋamalac bocdinaŋ. Mêtê daêsam yêc tu taŋkuc-nga. Asa naŋ timêtê dau ŋapep ma hu mêtê sac hoŋ siŋ, naŋ gitôm gêŋ naŋ sêmasaŋ ŋa gol ma silba. Iŋ oc ti ŋgac akiŋ ŋayham ma dabuŋ bu nem akiŋ yac neŋ Ŋadau, ma iŋ oc tôm bu kôm gwelenj ŋayham-ŋayham daêsam.

²² Mêtê ŋalôm ŋagalac-nga naŋ balêi sêkôm, naŋ hu siŋ gacgeŋ. Ma êmkuc lêtj gitêtj ti mêtê dakênj whiŋ-nga ti atac whiŋ lau-nga ma lêtj yom malô-nga, tôm lau naŋ sêkênj whiŋ Pômdau sêkôm ti ŋalôm ŋawasi eŋ. ²³ Lau naŋ sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-nga, naŋ ndic sônj daôm whiŋ ŋac

dom. Bu yom kaiŋ dinaŋ oc li lau sa ma sêkênj kisa dandi.

²⁴ Asa naŋ bu ti Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋayham, naŋ ndic ahê yom naŋ kôm lau sêseŋ dau-nga maŋ. Ma iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ ma tac ŋandê ŋagahô tu gêŋ naŋ lau sêkôm têtj iŋ-nga, naŋ dom. Ŋayham bu iŋ ŋgac tiguauc naŋ gitôm bu êndôhônj lau ŋatô, ma iŋ kôm mêtê malô ti ŋayham têtj lau hoŋ. ²⁵ Lau naŋ bu sêseŋ Anötö ndê yom ŋandô, naŋ goc iŋ oc êndôhônj ŋac ti ndê ŋalôm malô, bu mboe Anötö oc kênj ŋac sênem si ŋalôm kwi, ma whê ŋac si gauc sa e sêŋyalê yom ŋandô. ²⁶ Ŋac oc sêŋyalê bu muŋ-nga sêpeŋ sêsip Sadaŋ ndê akô si, ma sêti iŋ ndê lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkôm tôm iŋ atac whiŋ. Magoc ŋac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadaŋ siŋ ma sêsa Anötö ndê lêtj.

3

Mêtê sac têtj ŋambu-nga-nga

¹ Aô wasôm têtj am bu têtj têtj ŋambu-nga mêtê sac daêsam oc meŋ sa.

² Lau oc atac whiŋ dau ma atac whiŋ mone hóc gêlêc, ŋac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-nga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, daŋgapêc têtj damba ti dindai, sênem daŋge lau naŋ sêkênj gêŋ

têḡ ḡac-ḡga dom, ma sêtec mêtê dabuḡ ti mêtê gitêḡ.
 3 ḡac oc atac whiḡ lau dom ma sêsôm yom sac pi ḡac, ma ḡac oc sêsuc lau ḡatô si yom kwi dom. ḡac oc sênem gôliḡ dau si lêḡ ḡapep dom, sêkôm gêḡ hoḡ bambaliḡ tôm si atac whiḡ, sêndic lau ti sêkôm ḡac ḡayom, ma sêtec mêtê ḡayham ti gêḡ ḡayham hoḡ. 4 ḡac lau sêpêḡ biakiḡ-ḡga, lau naḡ si lêḡ saḡsalaḡ, ma lau sêtoc dau sa-ḡga. ḡac atac whiḡ Anôtô dom, tigeḡ ḡac atac whiḡ gêḡ ḡayham-ḡayham nom-ḡga hôc gêlêc su. 5 ḡac sêsa si lêḡ gitôm sem akiḡ Anôtô, tigeḡ sêsêc iḡ ndê ḡaclai ahuc. Am mbo ahê lau kaiḡ dinaḡ hoḡ. 6 Bu ḡac si lau ḡatô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc ḡac sa. Ma sêndôhôn ḡac si yom tasaḡ têḡ lauwê gauc babalê, e lauwê dau sêsôc ḡac si yom ḡapu. Lauwê kaiḡ dinaḡ mêtê sac ti mêtê ḡalôm ḡagalac-ḡga gêm ḡac si ḡalôm ahuc. 7 ḡac atac whiḡ bu sêḡḡô yom daêsam, ma tac whiḡ bu lau sêndôhôn ḡac, magoc ḡac si gauc sa dom pi yom bocke iḡ yom ḡandô. 8 Kêdôhônwaga tasaḡ dinaḡ sêkêḡ kisa yom ḡandô tôm Yanis lu Yambres sêkêḡ kisa Moses.* ḡac si gauc tisac su, ma ḡac si sêkêḡ whiḡ Anôtô mbasi sambuc. 9 Magoc ḡac si

gwelenḡ oc nem ḡandô dom, ḡahu bu lau tigauc hoḡ oc sêḡyalê bu ḡac si lêḡ iḡ lêḡ gauc mbasi-ḡga, tôm Yanis lu Yambres si lêḡ.

Pol gêm la Timoti

10 Am daôm kêyalê aô tidônḡ. Am kêyalê yom hoḡ naḡ aô kadôhônḡ, ti aneḡ lêḡ gambo-ḡga, ma ḡahu bocke dec gakôm gwelenḡ, aneḡ lêḡ gakêḡ whiḡ-ḡga ti atac whiḡ lau-ḡga, ma lêḡ galhac ḡaḡga ma gahôc ḡawapac ti atac malô-ḡga. 11 Am kêyalê gêḡ hoḡ naḡ hôc asê aô yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ḡawapac ti ḡandê hoḡ naḡ aô gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aô su yêc gêḡ hoḡ dinaḡ. 12 Yomandô wasôm têḡ am. Lau hoḡ naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu Kilisi, ma atac whiḡ bu sêsa lêḡ gitêḡ, naḡ lau oc sêkêḡ kisa ḡac bocdinaḡ. 13 Ma lau sac ti lau tasaḡ si lêḡ sac oc tisac sambuc. ḡac oc sêḡsau lau ma lau oc sêḡsau ḡac.

14 Ma am daôm, yom naḡ am kêdôhônḡ ma kêḡ whiḡ su, naḡ sap dôḡ. ḡahu bu lau naḡ sêndôhônḡ am, naḡ am kêyalê ḡac ti ḡac si lêḡ gitêḡ su. 15 Têḡ ndoc am mbo balê, naḡ am kêyalê Anôtô ndê yom dabuḡ naḡ sêto yêc naḡ. Yom dau gitôm bu kêḡ gauc têḡ yac e dakêḡ whiḡ Yisu Kilisi ma datap Anôtô ndê mwasiḡ nem lau

* 3:8 Yanis lu Yambres - ḡgac lu dinaḡ si ḡaê yac oc datap sa yêc Yom Lêḡsêm Akwa dom. Magoc lau ḡatô gauc gêm bu iḡlu ḡgac mbectoma lu naḡ sêkôm gêḡ dalô bu sêhóc gêlêc gêḡ dalô naḡ Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

si-nga sa. ¹⁶ Ma Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc naŋ, iŋ ndê Njalau gêm gôliŋ lau dec sêto. Bocdinaŋ yom dau iŋ ŋayham bu tandôhôn têtŋ lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ŋac-ŋga, ma tu dawhê Anötö ndê lêtŋ gitêtŋ sa-ŋga. ¹⁷ Yac dakôm bocdinaŋ tu bu Anötö ndê lau sêŋyalê iŋ ndê yom hoŋ tidôn, ma yom dau nem ŋac sa e sêkôm si gêtŋ sambob ŋapep eŋ.

4

¹ Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meŋ ti ŋaclai atu bu nem gôliŋ gêtŋ hoŋ, ma iŋ oc êŋsahê lau tali ma lau batê pi ŋac si mêtê. Yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma yêc Anötö aŋgô-ŋga, aô bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa têtŋ ŋac tôm têtŋ hoŋ. Kêtŋ puc lau bu sêkôm sac dom, ma ŋac naŋ sêkôm giso, naŋ tôc ŋac si giso asê e sêkac si ŋalôm kwi. Êmgilí lau hoŋ bu sêlhac ŋaŋga. Puc daôm dôn ma lhac ŋaŋga ti atac pa su. Ma whê gêtŋ hoŋ sa yêc awê têtŋ lau. ³ Bu têtŋ oc meŋ sa, naŋ lau oc sêtec bu sêŋgô yom ŋandô pi Anötö ndê lêtŋ. Magoc ŋac oc atac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ puc ŋac dôn bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ŋac dau si atac whiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêsap kêdôhônwaga tasan dôn, ma sêhê danŋa ŋac si yom ŋapep eŋ. ⁴ ŋac oc sêpôc danŋasun ahuc têtŋ yom ŋandô, ma tac whiŋ

bu sêŋgô lau andô si miŋ ŋambwa-ŋambwa.

⁵ Magoc am ŋac daôm ŋgô. Yob daôm bu kôm gêtŋ hoŋ ti gauc eŋ. Hôc ŋawapac ti atac pa su, hoc ŋawaê ŋayham asê têtŋ lau, ma kôm am nem gwelen nem akiŋ Anötö-ŋga hoŋ ŋapep ma ti atac whiŋ.

⁶ Ma aô dauŋ dec, kasahê bu têtŋ meŋ kêpiŋ bu wahu nom dindec siŋ. Aneŋ têtŋ wambo nom-ŋga gitôm laclu wain-ŋga naŋ sêkêc pi alta ti da têtŋ Anötö, ma kêpiŋ bu pacndê. ⁷ Aô galhac ŋaŋga ma gac siŋ tu Anötö ndê yom ŋayham-ŋga, aô kati e gahôc asê ŋabatiŋ su, ma gakôc aneŋ gakêtŋ whiŋ dôn. ⁸ Pômdau, yac neŋ ŋac gitêtŋ êmatôc yac-ŋga kêmasaŋ ŋaôli ŋayham bu kêŋ têtŋ lau gitêtŋ têtŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma malô aô watap ŋaôli ŋayham dau sa. Magoc aô taŋwasêtŋ dom. Lau hoŋ naŋ sêkêtŋ bata Yisu bu mbu meŋ, naŋ oc sêtap si ŋaôli ŋayham sa bocdinaŋ.

Pol tac whiŋ bu Timoti têtŋ iŋ ndi

⁹ Aô tac whiŋ bu am êmasaŋ daôm ŋagahô ma têtŋ aô mweŋ. ¹⁰ Bu aô kakiŋ Kresens têtŋ gameŋ Galesia-ŋga gi, ma Taitus têtŋ gameŋ Dalmesia-ŋga gi. Ma Demas hu aô siŋ ma kôlhô têtŋ malac Tesalonika gi, ŋahu bu iŋ tac whiŋ gêtŋ nom-ŋga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aô

kakinj Tikikus têtj malac Epe-
sas gi su, ma Luk tawasê dec
mbo whinj aö. Têtj ndoc am
mwenj, goc kôc Mak whinj
am, bu inj ngac nayham bu
nem aö sa tu anej gwelenj-
nga. ¹³ Ma kôc anej nakwê
baliñ nanj gahu sinj whinj Ka-
pus yêc malac Troas, ma kôc
anej bapia tilhuñ. Ma aö tac
whinj ñandô bu am kôc anej
bôc ñamlic ñatô, nanj sêto
Anötô ndê yom pi, nanj whinj.

¹⁴ Aleksanda, ngac pec
ain-nga dinanj, inj kêtj kisa
aö ma kôm mêtê sac daêsam
têtj aö. Pômdau oc kêtj
ñagêyô têtj inj, êñkuc inj ndê
mêtê sac. ¹⁵ Yob daôm tu inj-
nga, bu inj kêtj kisa yac tu
gwelenj ñawaê nayham-nga,
ma kalhac lau ahuc bu sêñgô
dom.

¹⁶ Têtj ndoc ñamata-nga
nanj lau Rom-nga sêmatôc
anej yom, nanj lau danj
sêpuc aö dôñ dom, hoñ
sêhu aö sinj. Magoc aö
watenj Anötô bu suc ñac
si giso kwi. ¹⁷ Têtj ndoc
dinanj Pômdau dau kalhac
whinj aö ma puc aö dôñ,
dec gam mêtê hoñ timala
ma †lau gameñ apa-nga hoñ
nanj sêmbu andu sêmatôc
yom-nga, nanj sêñgô. Ma inj
kêgaho aö su yêc layon wha-
sunj.* ¹⁸ Ma aö gakêtj whinj
bu inj oc nem aö si yêc gêtj
hoñ nanj lau sac bu sêkôm

têtj aö, ma kêtj aö wandöc
ñayham yêc inj ndê gameñ
undambê-nga. Dahoc inj ndê
waê asê kwahic dec ma tôm
bêc hoñ ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm anej acsalô
ñayham têtj Prisila lu inj
nakwenj Akwila ma têtj lau
hoñ nanj sêmbu Onesiporas
ndê andu. ²⁰ Erastas gacgeñ
mbo malac Korin, ma gahu
Tropimus sinj mbo malac
Miletus, bu inj gêmbac.
²¹ Aö tac whinj bu am mwenj
ñagahô, ma hêc asê dindec
muñ su, nanj goc ndoc uhô-
nga. Yubelas lu Pudens,
ma Lainas lu Klaudia ma
asidôwai gameñ dindec-nga
hoñ sêkêtj si acsalô têtj am.
²² Pômdau whinj am ma inj
ndê mwasinj puc mac hoñ
dôñ.

* **4:17** Pol sôm bu Pômdau gêm inj sa bu layon senj inj dom. Têtj têm dinanj lau nanj sêkêtj kisa lau sêkêtj whinj-nga nanj sêkêtj daêsam têtj layon senj ñac. Tigenj ñac sic yao bu sêkêtj lau Rom-nga têtj layon dom. Pol inj ngac Rom-nga (Apo 16:37) ma tu dinanj-nga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinanj inj gitôm yom gôlinj, ma lau sac nanj sêkêtj kisa inj, nanj inj gêm dôhôn ñac pi layon.

Pol ndê bapia têt Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus in ɲac Israel-nga dom, magoc in ɲgô ɲawaê ɲayham naɲ Pol hoc asê, dec kêt whin Yisu Kilisi. Tiɲambu in kêsêlêt whin Pol, ma kôm gwelen ɲawaê ɲayham-nga whin in. In pi malac Jerusalem whin Pol lu Banabas têt têt naɲ inlu si sêlic lau aposel yêc dinaɲ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkin Taitus têt malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiɲambu inlu sêkôm gwelen sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siɲ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêt whin-nga naɲ sêmbo dinaɲ (Taitus 1:5), ma tiɲambu in to bapia dindéc têt Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêt bu Taitus êɲyaliɲ lau bata sa tu sênem gôlin lau sêkêt whin-nga. In kêt puc Taitus pi kêdôhônɲwaga tasan, ma whê in ndê gauc sa pi yom tu êndôhôn têt lau sêkêt whin-nga, ma pi mêtê ɲayham ma lêt gitêt tu sêɲkuc-nga. Yom atu naɲ Pol tac whin bu lau sêkêt whin-nga gauc nem ɲapan, naɲ bu ɲac sêti lau wakuc ɲa ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai (2:14; 3:1-8).

*Pol gic hu ndê bapia têt
Taitus*

¹ Aô Pol, Anötö ndê ɲgac akiɲ ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau naɲ Anötö kêyaliɲ ɲac sa, naɲ dôɲ, tu bu sêkêt whin Yisu ɲanga, ma sêɲyalê yom ɲandô naɲ têt Anötö ndê lêt gitêt têt ɲac tu sêɲkuc-nga. ² Ma lau naɲ sêkêt whin ma danɲa wambu yom ɲandô dau, naɲ sêkêt bata mwasiɲ dandöc tanli ɲapan-nga. Anötö gic bata mwasiɲ dau têt yac muɲ su, têt ndoc in kêt undambê ti nom su dom. Ma yac tanyalê bu Anötö gitôm dom bu êɲsau yac, ma boc-dinaɲ yom bocke naɲ in kêmatiɲ tidôn, naɲ oc ɲandô sa. ³ Yac neɲ Anötö Nem Yac Si-nga kêyaliɲ ndoc sa bu yom pi mwasiɲ dau meɲ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêt yom dau sip aô aman bu wahoc asê têt lau.

⁴ Bapia dindéc gato têt am Taitus, naɲ aô galic am gitôm aô atuɲ ɲandô tu hêclu neɲ dakêt whin-nga. Mwasin ti yom malô têt am, akêt Daman Anötö lu yac neɲ †ɲgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelen

⁵ Aô gahu am siɲ mbo nduc Krit, ɲahu bu aô tac whin bu am mbo whin lau sêkêt whin-nga ma ndic dabiɲ gwelen ɲatô. Ma êmyaliɲ lau bata sa têt malac ndi, têt naɲ gasôm têt am muɲ su. ⁶ Lic bu ɲamalac bocke naɲ am bu

kêñ ti ñgac bata, nañ ndê lêt bocdec. In ñgac nañ ndê giso mbasi, ma in gêm awê tigen. In ndê balêkoc sêkên whin Yisu, sênğô yom, ma sêsa si lêt malô. Ma bocdinañ lau dañ oc tòm dom bu sênğolin yom pi ñac. ⁷ Bu ñgac nañ ti gôlôwac dabuñ si ñagôlôn, nañ yob Anötö dau ndê gên, ma bocdinañ lic bu in ñgac nañ kôm giso dañ dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac ñandê-nga, lau sêndic lau bambalin-nga, lau sênôm gên êñin ñac-nga, ma ñac nañ atac whin mone kêlêc, nañ si dañ oc tòm dom bu ti ñgac bata. ⁸ Ñgac ñayham bu am kêñ ti ñgac bata, nañ ñamalac kôc lau sa ma êmwasiñ ñac-nga, in atac whin mêtê ñayham ti gên ñayham hoñ, in ñamalac gauc ñawa, ma in sa ndê lêt gitên ti dabuñ ma timêtê dau ñapep. ⁹ In sap yom ñandô dakên whin-nga tòm aposel sêndôhôn, nañ dôn. Ma bocdinañ dec in gitôm bu whê yom sa ñapep bu puc lau dôn, ma tôc lau nañ sêsen yom ñandô, nañ si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêsen yom ñandô-nga daêsam dec sêmbo. Ñac lau whapan ñambwa nañ sêndôhôn yom tasan tu sênşau lau-nga. Ma mêtê kain dinañ, lau nañ sêsap lau Israel-nga si ðpwac sêsê ñamlic ñatô su-nga dôn, nañ sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têt lau

dinañ bu sênem dau dôn. Bu yom nañ sêndôhôn, nañ yom so, ma kêñsôn lau daêsam si sêkên whin. Ma sêndôhôn yom dau tu sêkôc awa-nga ñambwa. ¹² Ñac dau si propet dañ hoc yom asê pi ñac ma sôm, "Lau Krit ñac lau tasan ma lau siñsêlêc. Ñac lau oyom dinda, ma êlême señ gên ñawahô." ¹³ Yom dau in yom ñandô. Bocdinañ sôm yom sêmbalan-nga solop têt lau Krit nañ sêndôhôn yom tasan, bu sênem dau kwi ma sêkên whin yom ñandô. ¹⁴ Ma sêhu lau andô Israel-nga si miñ ñambwa-ñambwa hoñ siñ, ma sêsôc lau nañ sêhu yom ñandô siñ, nañ si ñagolin ñambwa ñapu tiyham dom.

¹⁵ Lau nañ si ñalôm ñawasi, nañ si gên hoñ oc ñawasi bocdinañ. Magoc lau ti ñalôm ñadômbwi nañ sêkên whin Yisu dom, nañ si gên dañ oc ñawasi yêc Anötö anğô-nga dom. Ñac si gauc ti ñalôm ñadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kain dinañ sêsôm bu sênşyalê Anötö, magoc ñac si mêtê tôc asê bu sênşyalê in dañ dom. Ñac lau sac sambuc, ma lau dañgapêc-nga. Oc tòm bu ñac sêkôm gên ñayham dañ dom.

2

Pol kêñ yom têt Taitus bu êndôhôn têt lau

¹ Taitus, êmdôhôn lau êmkuc yom ñandô nañ lau

sêkêñ whiñ-nga hoñ sêñkuc.
 2 Êmdôhôn lauñgac akwa-
 kwa bu sênôm gêñ êñiñ
 ñac-nga dom ma sêmbo
 gauc ñawa eñ, sêtimêtê dau
 ñapep, ma sêsa si lêñ solop
 eñ. Puc ñac dôñ bu sêsap
 yom ñandô dakêñ whiñ-
 nga ma mêtê atac whiñ lau-
 nga dôñ, ma sêlhac ñañga.
 3 Ma ñalêñ tigenñ dinañ,
 êmdôhôn lauwhê akwa-
 kwa bu sêsa si lêñ gitôm
 lauwhê dabuñ andô, sêsôm
 yom bambaliñ pi lau dom,
 sênôm wain êñlêc dom,
 ma sêti kêdôhônwaga mêtê
 ñayham-nga. 4 Bocdinañ
 ñac oc sêtôm bu sêndôhôn
 lauwhê wakuc bu atac
 whiñ si lauñgaci ti balêkoc,
 5 sêtimêtê dau ñapep, sêsa
 lêñ ñayham ma ñawasi,
 sêkôm si gwelen andu-nga
 ñapep eñ ma ti atac whiñ,
 ma sêsôc si lauñgaci ñapu.
 Ñac bu sêkôm bocdinañ,
 dec oc tôm dom bu lau nañ
 sêkêñ whiñ dom, nañ sêsu
 Anötö ndê yom susu.

6 Ma êmgilí balêi wakuc
 bu sênem gôliñ si lêñ ñapep.
 7 Am daôm yob nem lêñ
 hoñ bu ti dôhôn ñayham bu
 balêi sêlic ma sêñkuc. Gêñ
 bocke nañ am bu êmdôhôn
 têñ ñac, nañ am daôm
 kôm muñ, goc ñac sêlic ma
 sêñkuc. Kôm ti ñandô ma
 ti nem ñalôm sambuc eñ.
 8 Yob nem whamsuñ bu sôm
 yom ñayham eñ têñ ndoc
 am bu êmdôhôn ñac, ma
 bocdinañ lau dañ oc sêtôm
 dom bu sêpu am nem yom.

Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ
 kisa am, nañ oc tôm dom
 bu sêtap yom dañ sa bu
 sêñgôliñ pi yac lau dakêñ
 whiñ-nga, ma tu dinañ-nga
 ñac oc maya dau.

9 Sôm têñ lau akiñ
 ñambwa nañ sêkêñ whiñ
 Yisu, bu sêsôc si ñadaui si
 yom hoñ ñapu, ma sêsôm
 yom sac dañ pi ñac dom.
 Sênem akiñ ñapep, tu bu si
 ñadaui sêlic ñac ñayham-
 nga. 10 Ñac sênem kañ
 si ñadaui si gêñ dom, dec
 ñadaui oc atac lu-lu dom
 bu sêkêñ gêñ sip ñac amba
 bu sêyob. Ñac bu sêkôm
 si mêtê hoñ ñapep, dec
 lau daêsam oc tac whiñ bu
 sêñgô yom nañ tandôhôn pi
 yac neñ Anötö, nañ gêm yac
 si.

*Anötö ndê mwasiñ nem
 yac si-nga ña-ñandô*

11 Bu Anötö kêkiñ Kilisi
 sip nom meñ ma mbac ndu
 tu lau hoñ-nga, ma bocdi-
 nañ iñ ndê mwasiñ atu nem
 lau si-nga meñ sa tiawê.
 12 Ma mwasiñ dau gêm yac
 sa tu lêñ dambo nom-nga,
 ma kêdôhôn yac bu da-
 puc dômwên mêtê sac nom-
 nga hoñ, ma datimêtê dauñ
 bu dasa lêñ gitên ti dabuñ
 eñ. 13 Dasap lêñ dau dôñ,
 ma dahôn bêc ñayham nañ
 dakêñ batan dambo, nañ yac
 neñ Anötö tiwaê ma Ñgac
 Nem Yac Si-nga Yisu Kil-
 isi, oc mbu meñ ti ñawasi
 atu. 14 Yisu Kilisi kêñ dau
 tu yac-nga, bu nemlhi yac
 ma êñgapwêc yac su yêc

sakinj mêtê sac-nga, ma bu kôm yac dati in dau ndê lau wakuc. Ma in atac whin bu yac dambo ti lêng nawasi ma dakên ney nalôm sambuc tu dakôm mêtê nayham-nga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hon dindec têng lau sêkên whin-nga. Êmgilî nac ti nanga bu sêsôc yom dau napu, ma lau nan sêkôm giso, nan êmatôc nac ti naclai bocdinañ. Ma yob daôm napep bu lau dan sêpu am dom.

3

Lau sêkên whin-nga si lêng wakuc

¹ Whê sa tiyham têng lau sêkên whin-nga, bu mêtê nayham bocdec gic nac nawaê. Sêsôc gôlinwaga ti lau bata napu, ma danja wambu yom napep. Ma nac sêhê gauc pi mêtê nayham e sêkôm napan. ² Nac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêsen dau dom, ma sêkôm mêtê malô têng lau hon. Ma sêmbo ti sêngwiniñ dau ma sêtoc lau hon sa napep. ³ Bu kwahic dec yac dasa ney lêng tiwakuc. Magoc mun-nga, yac dakên whin su dom, ma dasa lêng gauc mbasi-nga. Yac lau dananpêc-nga, ma mêtê nalôm nagalac-nga ti mêtê nom-nga kôm yac ney gauc kênsôn e tam akin mêtê sac dau tac nawaê. Dambo ti dalic lau natô sac ma tam lêmun nac, ma mêtê atac tec asidôwai-nga gêm yac hon ahuc. ⁴ Tigen

tinambu yac ney Anötö Nem Yac Si-nga ndê lêng tawalô ti atac whin yac-nga men tiawê. ⁵ In gêm yac si, tu yac ney lêng nayham dan-nga dom, magoc tu in dau ndê mêtê tawalô yac-nga. In gêm yac si nalêng bocdec. In kégwasin yac ney mêtê sac hon su dec yac dati lau wakuc, ma Nalau Dabun wê yac dasa ney lêng tiwakuc. ⁶ Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac ney Ngac Nem Yac Si-nga, dec Anötö kêmwasin yac kêlêc ma kêñ Nalau Dabun dau sip yac ney nalôm. ⁷ In kôm boc-dinañ dec sam yac bu lau gitên, kêkuc in ndê lêng êmwasin yac-nga. Ma kwahic dec yac dawêkain gameñ dandöc tanli napan-nga, nan dakên batan dambo. ⁸ Yom hon dinañ in yom nandô ma nayham tu dakên whin-nga.

Aö tac whin bu am puc aney yom hon dön têng gôlôwac dabun, bu lau hon nan sêkên whin Anötö, nan sêyob dau napep bu sêkôm mêtê nayham napan. Lêng dinañ in lêng nayham ma oc êmwasin lau hon.

⁹ Am ndic ahê lau nan êlêmê sêsen dau tu yom gauc mbasi-nga, ma tu yom pi abani si naê-nga. Ma ndic ahê lau nan sêwhê dau kôc ma sêsen dau pi lau Israel-nga si yomsu. Nahu bu nac si yom hon dinañ nandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰ Asa nan bu kôm mêtê whê lau kôc-nga, nan

sôm iñ. Iñ bu kôm tiyham, goc sôm iñ tidim lu-nga. Ma iñ bu sôc ñapu dom, dec am ti lau sêkêñ whiñ-nga hoñ apuc dômwêm iñ. ¹¹ Am kêyalê su, bu ñamalac kaiñ dinañ ndê lêñ kêñsôn, ma iñ kôm sac. Iñ kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-nga, ñahu bu iñ sap lêñ nañ iñ kêyalê bu lêñ so, nañ dôñ.

Yom ñambu-nga

¹² Malô wañkiñ Atemas me Tikikus têt am loc, ma têt ndoc iñlu si dañ hóc asê am, nañ êmsalê señ bu têt malac Nikopolis mweñ ñagahô ma lic aô. Ñahu bu aô gauc gêm bu wambo malac dindê têt ndoc uhô-nga. ¹³ Têt ndoc Senas, ñgac êmatôc yom-nga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit siñ, nañ goc kôm gêt hoñ bu êmasañ iñlu si señ gwanañ. Ma bocdinañ iñlu oc sêpônnda gêt dañ dom. ¹⁴ Êmdôhôn yac neñ lau sêkêñ whiñ-nga bu sêkôm gwelen ñayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa-nga. Ma bocdinañ ñac si sêkêñ whiñ oc nem ñandô. ¹⁵ Lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ aô, nañ sêkêñ si acsalô têt am. Ma aô wandac am bu kêt aneñ acsalô têt lau sêkêñ whiñ-nga hoñ nañ atac whiñ yac. Pômdau ndê mwasiñ whiñ mac hoñ.

Pol ndê bapia têt Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau in ɲac kêt whin Pômdau-nga nan ndöc malac Kolosi, ma in ɲac ti lêlôm. Muɲ-nga Pilemon gêmli ɲac dan ɲaê Onesimus bu ti in ndê ɲac akiɲ ɲambwa, magoc malô in sin Pilemon ma kôlhö gi mbo malac dan. Tinambu Onesimus ɲgô ɲawaê ɲayham nan Pol hoc asê e in gêm dau kwi ma kêt whin Yisu. Inlu sêmbo sêwhin dau e Pol bu êɲkiɲ Onesimus mbu têt Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têt in. Lau Rom-nga si yomsu dan yêc bocdec bu, ɲac akiɲ bocke nan sin ndê ɲadau ma kôlhö su yêc in, nan tôm bu ɲadau ndic in ndu. Tu dinaɲ-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ɲayham, ma lic in tôm ɲac akiɲ dom, magoc tôm asidôwa kêt whin-nga dan. Bu kwahic dec ɲac dau kêt whin Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc nahu sa

¹ Aö Pol, nan gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac neɲ asidôwa, ato bapia dindéc têt Pilemon, alu mba silip ɲayham nan kôm Anötö ndê gwelen whin alu. ² Ma yac ato

têt lau sêkêt whin-nga nan êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têt yac neɲ lhuɲwê Apia, ma têt Akipus yac neɲ asidôwa nan kôm gwelen whin yac tôm Anötö ndê ɲac sin-nga ɲayham. ³ Mwasin ti yom malô akêt Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têt mac hoɲ.

Pol gêm danɲe Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc aneɲ mbec hoɲ ɲalôm, aö gauc gêm am, ma gam danɲe aneɲ Anötö tu am-nga. ⁵ Nahu bu aö ganɲô bu am kêt whin Pômdau Yisu ɲanɲa, ma am atac whin Anötö ndê lau dabuɲ hoɲ. ⁶ Aö gateɲ mbec bu mwasin ɲayham hoɲ nan yac datap sa yêc Kilisi, nan oc lhac am nem gauc ɲamata tôm bêc hoɲ. Ma bocdinaɲ am nem kêt whin oc nem ɲandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O aneɲ asidôwa, ɲawaê pi am nem mêtê atac whin lau sêkêt whin-nga ti gêm ɲac sa-nga, dec kôm aö atac ɲayham atu ma puc aö dôɲ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ɲalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aö bu wandac am tu gêt dan-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêt dau tu Kilisi ndê ɲaê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whin dau-nga, dec wasôm ɲambwa têt am. Am kêyalê aö su, aö ɲac andô Pol nan gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aö

bu wanem aö neŋ balê Onesimus awha têt am. In ŋgô mêtê naŋ aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêt whiŋ dec aö gasam in bu aö atunŋac. ¹¹ Muŋ-ŋga in gêm akiŋ am, tigen in hu am siŋ dec am gêlic in bu ŋgac akiŋ sac. Magoc kwahic dec in ti ŋgac akiŋ ŋayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aö tac whiŋ in ŋandô, magoc kwahic dec wanŋin in mbu têt am loc. ¹³ Aö gandöc gapocwalô tu gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga, ma aö tac whiŋ bu wakôc Onesimus dôn gacgeŋ mbo whiŋ aö bu nem aö sa. Am bu lic ŋayham bu hu in siŋ bu mbo whiŋ aö, dec am oc nem aö sa ŋandô. ¹⁴ Magoc aö gatec bu wakac am bu hu in siŋ têt aö. Aö atac whiŋ bu am kôm tu am daôm nem atac whiŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec aö oc wakôc in dôn bu mbo whiŋ aö lec dom, bu aö gaŋgô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic ŋayham bu Onesimus hu am siŋ ŋasawa apê, tu bu in tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, ma bocdinaŋ in oc mbu loc ma mbo whiŋ am ŋapaŋ eŋ. ¹⁶ Ma in oc mbo whiŋ am gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa dom. Kwahic dec in hôc gêlêc ŋgac akiŋ, in ti am nem asidôwa tac whiŋ-ŋga solop. Aö atac whiŋ in ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whiŋ in hôc gêlêc. Nahu bu in am nem ŋgac akiŋ, ma in am nem asidôwa kêt whiŋ Pômdau-

nga whiŋ.

¹⁷ Bocdinaŋ am bu lic aö tôm nem asidôwa daŋ, dec kôc in sa tôm am kôc aö dauŋ sa. ¹⁸ Giso me tôp bocke naŋ in kôm têt am, naŋ hu siŋ sip aö amaŋ. ¹⁹ Aö Pol gato yom dindêc ŋa aö dauŋ amaŋ, ma aö wasôm têt am bu aö oc waô in ndê tôp têt am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tôp yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. ²⁰ O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. ²¹ Aö gato bapia dindêc têt am, ma gakêt whiŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiŋ, hôc gêlêc gêt naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

²² Ma gêt daŋ tiyham. Aö wandac am bu êmasaŋ am nem andu ŋalôm daŋ gwanaŋ, tu aö waloc wambo-ŋga. Nahu bu aö gakêt whiŋ bu Anötö oc ŋgô mac nem mbec, dec gakêt batan bu wahu gapocwalô siŋ ma wati ŋaclen mac. ²³ Epapras naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ kêt ndê acsalô têt am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk naŋ sêkôm gwelen sêwhiŋ aö, naŋ bocdinaŋ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin puc mac hoŋ nem ŋalôm dôn.

Hibru Yom whê bapia dindec sa-nga

Namalac naŋ to bapia dindec, naŋ to ndê ɲaê dom, magoc iŋ kêyalê lau Israel-nga si lêŋ ti sakiŋ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôŋ. Lau ɲatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ɲatô gauc gêm bu ɲac daŋ ɲaê Apolos to, tigeŋ yac tanyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindec hêganôŋ lau Israel-nga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ɲac si sêkêŋ whiŋ-nga, dec ɲatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akiŋ Anötö-nga sêndi. Tu dinaŋ-nga, ɲamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu puc ɲac si sêkêŋ whiŋ Kilisi dôŋ. Iŋ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinaŋ. Ma Yisu iŋ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-nga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-nga si lau dabuŋsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakiŋ pwac wakuc-nga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-nga si sakiŋ su bocdinaŋ.

Bapia dindec whê sa bu lêŋ tigeŋ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-nga, naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi dau. Tu dinaŋ-nga dec ɲamalac naŋ to bapia

dindec, naŋ bu êŋgilí lau bu sêsap si sêkêŋ whiŋ Yisu dôŋ ɲaŋga. Iŋ to yom pi lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö têŋ Abraham ndê têm ma meŋ, ma toc ɲac sa ti dôhôn ɲayham bu lau têm kwahic dec-nga sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ɲayham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-nga bu sêlhac ɲaŋga têŋ ndoc ɲawapac me kisa tap ɲac sa, ma sêsap mêtê atac whiŋ asidôwai-nga dôŋ.

Yisu tôc Anötö ndê ɲawasi asê

¹ Muŋ-nga Anötö hoc iŋ ndê yom asê têŋ abanji Israel-nga tidim daêsam ma ɲalêŋ daêsam, ɲa iŋ ndê lau propet. ² Magoc tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ dau Atuŋgac sip nom meŋ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têŋ yac. Anötö kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ ɲa Atu dau, ma kêŋ iŋ ti ɲadau bu wêkain gêŋ hoŋ. ³ Atu dau ndê yom ɲa-ɲaclai yob gêŋ hoŋ, ma ti ɲac si ɲahu sêmbo-nga. Iŋ kôc Damba Anötö aŋgô solop, ma dalic Anötö ndê ɲawasi atu yêc iŋ. Iŋ sip nom meŋ ma kêmasaŋ lêŋ bu êŋgwasiŋ yac neŋ mêtê sac ɲ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anötö ɲaclai ti ɲawasi ɲadau ndê andô-nga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

⁴ ɲalêŋ dinaŋ Anötö toc iŋ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela hoŋ su, ma ɲaê ti waê naŋ

Anötö kêñ têtñ in, nañ hóc gêlêc aņela hoñ si su bocd-inañ. ⁵ Gauc nem yom nañ Anötö gic bata pi kiñ nañ oc wêkainj Dawid ndê pônj kiñ-nga, nañ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neñ atunğac solop, ma aö gati am Damam. [BW 2:7]

Ma sêto yom kainj tigeñ pi in bocdec bu:

Aö wati in Damba, ma in oc ti aö Atunğac. [2 Sam 7:14]

Yom lu dinañ gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kainj dinañ pi aņela dañ dom.

⁶ Ma têtñ ndoc Anötö kêkinj Atu mbêc dau sip nom meñ, nañ in sôm yom pi in tôm sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê aņela hoñ sêpônj haduc têtñ in ma sêtoc in sa sêndic ñawaê. [Diut 32:43 LXX]*

⁷ Aņela dau sem akiñ Anötö, tôm yom nañ in sôm pi ñac bocdec bu:

In kêkinj in ndê aņela bu sênem akiñ in gitôm mbu ma gitôm ya ñawahô. [BW 104:4]

⁸ Magoc in toc in Atunğac sa kêlêc, ma sôm yom pi in bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlinj oc yêc titêm-titêm, ma am

oc nem gôlinj am nem lau ti lêtñ gitêtñ eñ.

⁹ Am tac whiñ lêtñ gitêtñ ma tec lêtñ sac, ma tu dinañ-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hóc gêlêc nem asidôwai hoñ su, ma kêñ atac ñayham kêsalê am ahuc, gitôm in kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. [BW 45:6-7]

¹⁰ Ma sêto yom dañ tiyham pi Atunğac, nañ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têtñ têtñ ñamata-nga andô, am kêmasañ nom ti gêtñ hoñ, ma undambê in am amam ña-gweleñ.

¹¹ Nom ti undambê oc sêniñga, magoc am oc mbo. Gameñ lu dinañ oc sêtisac gitôm ñakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ñamalac dañ kôc ndê ñakwê akwa su ma kêlhuñ sa. Tigeñ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têtñ mbo-nga oc pacndê dom bocdinañ. [BW 102:25-27]

¹³ Ma yom dañ tiyham Anötö sôm gic waê in Atunğac bocdec bu:

Am ndôc aö amanj andô-nga e nditôm aö wakêtñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu. [BW 110:1]

* **1:6** Yom nañ sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa, nañ sêto ña Yom Hibru, ma tiñambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whiñ ñabatiniñ dañ ñanamba, nañ têtñ asê bu yom dau meñ akêtñ Septuagint. Têtñ ñatô yom nañ yêc Septuagint ma yom nañ yêc Hibru Baibel sêso dau.

Inj sôm yom kain bocdi-nañ pi añela si dan dom. Mba! ¹⁴Anötö ndê añela ñac ñalau nañ sem akin inj, ma inj kêkin ñac bu sênem akin lau nañ sêwêkain mwasiñ sêndöc tali-ña.

2

Dayob dauñ bu daso mwasiñ dandöc tanli-ña dom

¹ Tu dinañ-ña dec yom nañ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac danğô ñawaê su, nañ dakôc tidôn lhac neñ gauc ñapañ, bu daso Anötö ndê mwasiñ dom. ² Gauc nem abañi Israel-ña nañ añela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têt ñac. Yom dau inj yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nañ kégili yomsu dau ñadañ, me danğapêc têt Anötö, nañ tap ñagêyô sa tu gêt dinañ-ña. ³ Bocdinañ yac lau têt kwahic dec-ña bu dapuc dômwên Anötö ndê mwasiñ atu nañ kôm tu nem yac si-ña, dec ñalên mba bu dalhö su yêc inj ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiñ dau su, ma lau nañ sêngô sa inj whasuñ solop, nañ sic dulu têt yac ma sêpuc dôñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôñ bocdec bu. Inj kêñ ñaclai têt lau nañ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu tidau-tidau, ma inj puc ñac dôñ ña ñalau Dabuñ ndê mwasiñ tidau-tidau, nañ gic sam têt ñac tôm inj ndê atac whiñ.

Yisu meñ ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêt nem yac si-ña ñandô sa

⁵ Yom pi têt wakuc, nañ yac asôm asê su. Ma têt ndoc dau meñ sa, nañ goc añela dan oc sênem gôlin dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nañ ñamalac dan sôm têt Anötö, nañ sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapañ?

Ma tu sake-ña am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ Ñawasi ti waê nañ am kêñ têt yac, nañ kêpin bu tap añela dau si sa.

⁸ Ma am kêñ gêt hoñ sêsôc yac ñapu. [BW 8:4-6]

Yom nañ sôm bu Anötö kêñ gêt hoñ sêsôc yac ñamalac ñapu, nañ hêganôn gêt hoñ nañ Anötö kêñ. Tigen kwahic dec dalic gitôm gêt hoñ sêsôc yac ñapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, nañ Anötö kêkin sip nom meñ, dec hu ndê waê nañ hóc gêlêc añela si su, nañ siñ, ma meñ ti ñamalac. Ma inj mbac ndu tu lau hoñ si sac-ña, kêkuc Anötö ndê lêt êmwasiñ lau-ña, dec Anötö uñ inj sa tiyham, ma kêñ waê ti ñawasi atu têt inj. ¹⁰ Bu Anötö tac whiñ bu êmasañ lêt bu lau daêsam sêti inj atungaci ti atuwêi, ma sêtap inj ndê ñawasi sa. Ma lêt dau ñandô sa bocdec bu, Yisu ti ñamalac ma hóc ñandê atu e mbac ndu. Ma

nalêñ dinañ Anötö gêlic in gitôm solop bu ti ñadau nem lau si-nga. Anötö kêmasañ gêñ hon, ma gêñ hon sêmbo tu in-nga, ma bocdinañ lêñ kain dinañ gic in ñawaé solop.

¹¹ Yisu kêkuc lêñ dinañ bu kôm lau sêti dabuñ, ma lau nañ sêti dabuñ kwahic dec sêsam Anötö bu ñac si Damba sêwhiñ in. Tu dinañ-nga Yisu maya dau dom bu sam ñac bu in ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têtñ aö neñ asidôwai ti lhuñwêi, ma wanem wê wampiñ am-nga yêc gôlôwac dabuñ anğô-nga. [BW 22:22]

¹³ Ma yom dañ tiyham sôm:

Aö oc wakêtñ whiñ Anötö. [Ais 8:17]

Ma dañ tiyham yêc bocdec bu:

Alic aö dec galhac gawhiñ balêkoc nañ Anötö kêñ têtñ aö. [Ais 8:18]

¹⁴ Balêkoc nañ Yisu sôm yom dinañ hêganônñ ñac, nañ ñamalac ti dac ma ñamsôm. Tu dinañ-nga dec in ti ñamalac gitôm ñac, ma mbac ndu gitôm ñamalac. Ma in ndê mbac ndu ma tisa akêtñ lau batê-nga ña-ñahu andô, nañ bu ku Sadan, nañ ti ñaclai dambac ndu-nga ñadau, nañ dulu. ¹⁵ Ma lau nañ sêtöc dambac ndu e gêñ dau kôm ñac sêmbo sêtôm lau nañ sêndöc gapocwalô

ñapan, nañ Yisu ndê gwelen dinañ kêgapwêc ñac su.

¹⁶ Gêñ dau töt dau yêc awê bu in kôm tu bu nem anjela sa-nga dom, magoc in kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Nalêñ tigen yêc bu Yisu nem in ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ñapep, ma nem akiñ ñac yêc Anötö anğô-nga gitôm dabuñsiga ñayham nañ tôm bu tawalô ñac, ma tôm bu êmasañ lêñ bu Anötö suc ñac si sac kwi-nga. Ma ñalêñ dau bocdec, têtñ ndoc in mbo nom, nañ in ti ñamalac ma mbo gitôm ñac, ma kêsahê gêñ hon gitôm ñac sêñsahê. ¹⁸ Bu in dau kêsahê ñawapac lêtôm-nga su, ma tu dinañ-nga in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têtñ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hóc gêlêc Moses ndê su

¹ Bocdinañ aneñ asidôwai dabuñ, nañ datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhiñ daun, akôc gauc pi Yisu. In têtñ yac meñ gitôm aposel gêm Anötö anğô, ma ti yac neñ ðdabuñsiga atu nañ kalhac Anötö anğô-nga tu yac-nga, tôm yom nañ yac dakêtñ whiñ ti dahoc asê. Kwahic dec aö bu wasôm têtñ mac bu akêtñ in lhac nem gauc ñamata. ² Anötö kêyalin Yisu sa ma in gêm ndê gwelen ñapep e gic dabin, tôm Moses gêm in ndê gwelen ma gêm akiñ Anötö ndê lau Israel-nga

ņapep eņ. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hóc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinaņ-ņga dec akêņ Yisu lhac nem gauc ñamata. Ñalêņ tigeņ, yac datoc ñamalac naņ kwê andu, naņ sa hóc gêlêc andu naņ iņ kwê, naņ su. ⁴ Bu andu daņ dau kwê dau dom, ñamalac kwê-ņga mbo. Magoc gêņ hoņ ñahu, naņ Anötö dau.

⁵ Moses kôm iņ ndê gwelen hoņ ñapep mbo Anötö ndê lau Israel-ņga ñalôm, ma hoc yom asê gwanaj pi gêņ naņ tiņambu Anötö oc tóc tiawê. Iņ kôm gwelen dau gitôm Anötö ndê ñgac akiņ ñambwa. ⁶ Magoc Kilisi iņ Anötö ndê Atuņgac solop, ma kôm ndê gwelen ñapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ñac si ñagôlôn. Ma yac bu dasap neņ dakêņ whiņ dôņ ñaņga ti neņ ñalôm pêņ dôņ, ma mayaj dauņ dom pi mwasiņ naņ taņkwê bu datap sa tu Yisu-ņga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neņ dakêņ whiņ dôņ-ņga

⁷ Tu dinaņ-ņga dec akôc gauc ñapep pi yom naņ Ñalau Dabuņ sôm, naņ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aņgô Anötö awha, ⁸ naņ ayob bu asôņ daņamsuņ ahuc têņ iņ dom, tôm lau Israel-ņga sêkôm têņ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têņ iņ yêc gameņ sawa. ⁹ Yêc dinaņ mac apami sêlic

gêņ dalô naņ aô gakôm têņ ñac gitôm yala 40, tigeņ sêtec aô ma sênsahê aô ñapan ña ñac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinaņ-ņga dec aô atac ñandê têņ lau têm dinaņ-ņga, ma gasôm têņ dauņ, “Ñac si ñalôm ñadandi ñapan, ma sêsap aô dôņ dom. Ma sêsa aneņ lêņ dom.”

¹¹ Ma tu aneņ atac ñandê-ņga dec kamatiņ yom tidôn bocdec bu, “Ñac oc sêtap têm naņ aô kayaliņ sa tu sêņwhaņ dau-ņga, naņ sa dom.” [BW 95:7b-11]

¹² Bocdinaņ aneņ asidôwai, mac tigeņ-tigeņ ayob daôm bu mêtê sac êņgalôm nem ñalôm e akêņ whiņ gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ñadau dom. ¹³ Aņgili nem asidôwai hoņ bu sêsap lêņ gitêņ dôņ ma sêyob dau têņ mêtê sac, bu kôm ñac si daņ ndê ñalôm ñadandi sa e iņ hu Anötö ti ndê lêņ siņ dom. Akôm bocdinaņ tôm bêc hoņ, bu Anötö kêņ ñasawa têņ yac bu dasôc iņ ndê yom ñapu têņ têm kwahic dec-ņga. ¹⁴ Bu têņ têm yac dakêņ whiņ tiwakuc, naņ dalhac ñaņga ma taņkwê Yisu ti dakêņ whiņ iņ ti neņ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaņ dom e dahu nom dindec siņ, dec oc tôm dom bu dawêkaiņ Anötö ndê mwasiņ atu, naņ gic lau naņ sêti Kilisi ndê,

nañ ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom nañ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, nañ ayob bu asôñ dañamsuñ ahuc têtñ in dom, tòm lau Israel-nga sêkôm têtñ ndoc sêli dau sa têtñ in. [BW 95:7b-8]

¹⁶ Anğô su nañ! Lau nañ sênğô Anötö awha magoc sêli dau sa têtñ in, ñac asa? Ñac lau nañ Moses wê ñac sêsa akêtñ gameñ Isip-nga sêmeñ. ¹⁷ Ma lau nañ Anötö tac ñandê têtñ ñac gitôm yala 40, ñac asa? Ñac lau nañ sêkôm sac ñapañ, ma sêmbac ndu sêyêc gameñ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatin yom tidôn pi ñac, ma sôm bu ñac oc sêtap têtñ nañ in kêyalin sa tu sênwhañ dau-nga, nañ sa dom? In sôm yom dinan hêganôn lau nañ dañgapêc têtñ in. ¹⁹ Yom dau têtñ tiawê têtñ yac bu ñac sêtôm dom bu sêtap in ndê têtñ sênwhañ dau-nga sa, ñahu bu ñac sêkêtñ whin dom.

4

Anötö oc kêtñ lau sêkêtñ whin-nga sênwhañ dau

¹ Yom nañ Anötö gic bata pi têtñ tu in ndê lau sênwhañ dau-nga, nañ gacgeñ yêc. Tu dinan-nga dayob dauñ ñapep bu Anötö lic yac hon datôm bu datap mwasiñ dau sa, ma yac neñ dañ so gêtñ dau dom. ² Bu ñawaê ñayham pi gêtñ nañ Anötö

gic bata, nañ yac dañğô su, gitôm abañi Israel-nga sênğô yom nañ in gic bata têtñ ñac. Ñac sênğô, magoc sêkêtñ whin dom, ma bocdinañ yom dau gêm ñac sa dom. ³ Bu yac lau nañ dakêtñ whin, nañ datôm bu datap Anötö ndê mwasiñ tañwhañ dauñ-nga sa, magoc lau nañ sêkêtñ whin dom, nañ oc sêso, tòm Anötö ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneñ atac ñandê-nga dec kamatin yom tidôn bocdec bu, "Ñac oc sêtap têtñ nañ aô kayalin sa tu sênwhañ dau-nga, nañ sa dom." [BW 95:11]

Têtñ dau Anötö kêmatin tidôn têtñ ndoc in kêtñ undambê ti nom, ma gic dabin gêtñ hon. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sêto yom dañ pi bêt ti-7-nga bocdec bu:

Têtñ bêt ti-7-nga Anötö ndê gwelen hon pacndê, ma in kêwhañ dau. [Gen 2:2]

⁵ Ma in sôm yom pi lau dañgapêc, tòm yom nañ gato yêc ñahô-nga su, nañ yêc bocdec bu:

Ñac oc sêtap têtñ nañ aô kayalin sa tu sênwhañ dau-nga, nañ sa dom. [BW 95:11]

⁶ Bocdinañ Anötö ndê mwasiñ tañwhañ dauñ-nga gacgeñ yêc tu bu lau têtñ kwahic dec-nga sêtap sa-nga. Anötö gic bata mwasiñ dau têtñ abañi Israel-nga, ma sênğô ñawaê ñayham

pi gêñ dau, magoc sêtap sa dom, ñahu bu ñac dañgapêc têtñ in. ⁷ Ma tiñambu yala daêsam giñga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kiñ Dawid whasuñ, tòm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aṅgô Anötö awha, nañ ayob bu asôñ dañamsuñ ahuc têtñ in dom. [BW 95:7b-8]

Gêñ dau têt asê bu Anötö kêmatin têt wakuc bu lau sêṅgô in awha ma sêsôc ñapu, dec sêtap in ndê mwasiñ sêñwhañ dau-ṅga sa. Ma têt dau, in bêc dau dindec.

⁸ Yom hoñ dinañ hêganôn têt nañ Josua wê abañ Israel-ṅga sêsôc gameñ Kanan-ṅga si dom. Bu bocdinañ, dec Anötö oc sôm yom tiñambu, pi têt dañ tiyham tu dakêñ dañañ in ndê awha-ṅga lec dom. ⁹ Tu dinañ-ṅga tañyalê bu Anötö ndê lau si têt sêñwhañ dau-ṅga gacgeñ yêc, tòm bêc ti-7-ṅga nañ Anötö dau kêwhañ dau. Ma yac lau têt kwahic dec-ṅga datôm bu datap têt dau sa. ¹⁰ Bu asa nañ tap Anötö ndê mwasiñ êñwhañ dauñ-ṅga sa, nañ kêwhañ dau yêc in dau ndê gwelen,* tòm Anötö dau kêwhañ dau têtñ ndoc in ndê gwelen kêtñ undambê ti nom-ṅga

pacndê. ¹¹ Tu dinañ-ṅga dec tañsahê ñaṅga bu datap mwasiñ dinañ sa, ma dayob dauñ ñapep bu yac neñ dañ dañgapêc têtñ Anötö ndê yom, ma peñ tòm abañ Israel-ṅga dom.

¹² Yac datôm dom bu tañsau Anötö. Bu in ndê yom in gitôm gêñ tali, ma kôm gwelen ti ñaclai mbo. Yom dau in ñamata hóc gêlêc bien ñamata dañga lulu su, nañ gitôm bu kuñ yac ma sê yac neñ ñalôm ñagêñ hoñ kic-kic. Ma ñalêñ tigen Anötö ndê yom gitôm bu êñsahê yac neñ gauc ti gêñ hoñ nañ yêc yac neñ ñalôm ma kôm gwelen pi yac neñ gatuñ. ¹³ Gêñ nom-ṅga me undambê-ṅga dañ oc tòm bu siñ dau têtñ Anötö dom. Kwahic dec in gêlic gêñ hoñ yêc awê eñ, ma têtñ têt ñambu-ṅga yac tigen-tigen oc dalhac in aṅgô-ṅga bu dawhê gêñ hoñ nañ dakôm, nañ sa têtñ in.

Yisu ti yac neñ dabuñsiga atu

¹⁴ Yac neñ dabuñsiga atu mbo, nañ Yisu, Anötö Atu dau. In pi undambê gi su ma kalhac Anötö aṅgô-ṅga. Bocdinañ in ñayham bu yac gauc nem in ñapan tu bu puc yac dôñ ma dasap yom ñandô nañ lau sêkêñ whiñ-ṅga sêhoc asê pi Kilisi,

* **4:10** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêmbac ndu ma sêñwhañ dau yêc gwelen nom-ṅga lec dom. In hêganôn lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ṅga sa, ma sêñyalê bu in gêlic ñac tòm lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whiñ-ṅga. Bocdinañ sêñwhañ dau yêc gwelen nañ ñac dau sêkôm muñ-ṅga, nañ sêñsahê bu sêti lau gitêñ ña ñac dau si licwalô, ma ña lêtñ yomsu-ṅga.

nañ dôñ ñaŋga. ¹⁵ Bu yac neñ dabuñsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hoñ tôm yac tañsahê, magoc in kôm sac dañ dom. Bocdinañ dec in gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinañ-nga datigasuc yac neñ mwasiñ ñadau Anötö ti neñ atac pa su, tu bu datap in ndê tawalô sa-nga, ma tu datap in ndê mwasiñ sa bu puc yac dôñ têt têt bocke nañ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuñsiga nom-nga

¹ Lau Israel-nga sênyaliñ lau sa sêti si dabuñsiga atu-tu bu sênem akiñ Anötö sênem ñac aŋgô, ma bu sêkêñ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ñagêyô-nga. Ma ñgac bocke nañ sênyaliñ in sa ti dabuñsiga atu, nañ ñamalac gitôm in ndê asidôwai Israel-nga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm ñac si, ma bocdinañ in gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têt lau gauc pôc ma lau nañ sêñkuc Anötö ndê lêt ñapep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-nga, dec in gic waê bu kêt da ya ô dau ndê sac ñagêyô, ma tu lau si-nga bocdinañ. ⁴ Gwelen dabuñsiga-nga in gwelen tiwaê, ma oc tôm

dom bu ñamalac dañ kôc gwelen dau sa tôm in dau ndê atac whiñ. Anötö bu ênyaliñ in sa tôm in kêgalêm ti kêyaliñ Aron sa, dec oc tôm bu in ti dabuñsiga atu.

Kilisi ndê gwelen dabuñsiga-nga

⁵ Ñalêt tigen Kilisi po dau sa bu ti dabuñsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliñ in sa, ma sôm yom têt in, tôm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neñ atungac solop, ma aö gati am Damam. [BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom dañ tiyham nañ sôm têt Kilisi bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapañ-nga, nañ kêtuc dabuñsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

⁷ Têt ndoc Yisu meñ mbo nom tôm ñamalac, nañ in teñ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têt Anötö, nañ ndê ñaclai yêc tôm bu êngaho in su yêc ñandê dambac ndu-nga. Ma tu in toc Anötö sa ma sôc in ndê yom hoñ ñapu-nga, dec Anötö kôc in ndê mbec sa. ⁸ Yisu in Anötö ndê Atu yomandô, tigen in meñ ti ñamalac, ma ñandê nañ in hôc dec kêtôhôn in pi lêt dañ wambu Anötö-nga. ⁹ Lêt dinañ gic dabin in

* **5:6** Aron ti lau Israel-nga si dabuñsiga hoñ sêsa akêt Liwai ndê toñ, magoc Yisu sa akêt Juda ndê toñ kêtuc in apaŋgac Kin Dawid. Melkisedek bocdinañ in sa akêt Liwai ndê toñ dom. In Kin Salem-nga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam in bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê dabuñsiga. Tu dinañ-nga dec ñgac nañ to Hibru sam Yisu bu dabuñsiga kêtuc Melkisedek.

bu ti lau naŋ danŋa wambu in, naŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa. ¹⁰ Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyalin in sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêkuc Melkisedek.

Dayob dauŋ bu dakêŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic bu mac nem danŋamsuŋ kwa ŋanŋa, ma oc tôm dom bu mac aŋyalê yom dau ŋapep. ¹² Bu mac akêŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhônŋ yom ŋandô pi Kilisi têŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêndôhônŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc, ma tu dinaŋ-ŋga mac apônnda lau bu sêndôhônŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma sêtôm dom bu sêneŋ gö me bockoc. ¹³ Ma lau naŋ sêtôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê mêtê bocke in mêtê gitêŋ me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau naŋ sêsap Anötö ndê yom dônŋ ma sêndôhônŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm bu sêŋyalê ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu naŋ sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga ŋanŋa.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi naŋ tandôhônŋ têŋ lau

naŋ sêkêŋ whiŋ tiwakuc. Tandôhônŋ ŋac bu sênem si ŋalôm kwi, ma sêhu mêtê sac naŋ gic waê bu sêniŋga, naŋ siŋ, ma sêkêŋ whiŋ Anötö. Tandôhônŋ ŋac pi busanŋu ma pi mêtê dakêŋ amaŋ sac lau-ŋga, yom datisa akêŋ lau batê-ŋga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ in oc kic ŋac si yom pi gameŋ bocke bu sêndöc ŋapaŋ-ŋga. Magoc yom hoŋ dinaŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc ŋawaê, ma aô tac whiŋ bu dasôm yom kainŋ dinaŋ ŋapaŋ dom. Aô tac whiŋ bu dalom yom naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ ŋanŋa-ŋga ŋawaê. ³ Ma Anötö bu lic ŋayham, dec yac oc dakôm bocdinaŋ.

Puc dahu neŋ dakêŋ whiŋ siŋ dom-ŋga

⁴ Ŋamalac naŋ bu kêŋ whiŋ Yisu, magoc tiŋambu puc dômbwê in, naŋ dec oc ŋalêŋ ŋawapac bu danem in kwi tiyham. Yomandô. Asa naŋ kêyalê Kilisi ndê ŋawaê ŋayham tidônŋ su, ma tap mwasiŋ undambê-ŋga sa, ma kôc Ŋalau Dabuŋ su, ⁵ ma ŋgô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom ŋayham, ma gêlic Anötö ndê ŋaclai atu naŋ in oc tôc tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga, ⁶ magoc tiŋambu tec gêŋ hoŋ dinaŋ ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ, dec oc ŋalêŋ ŋawapac bu danem in kwi tiyham. Bu in kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ su, magoc tiŋambu puc

dômbwê, nanj tòm inj dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su inj susu yêc lau honj anjô-nga. Ma tu dinan-nga dec inj gic waê bu ninja.

⁷ Namalac nanj kêsahê Anötö ndê mwasinj tidau-tidau, ma sa ndê lêtj kêkuc Anötö ndê atac whinj, nanj gitôm ôm nanj u gic sip napanj e gêm nandô nayaham tu nadau-nga. Anötö oc nem mbec namalac kainj dinanj. ⁸ Ma ôm nanj u gic sip napanj, magoc kwanj nakanwanj nambwa hóc ahuc, nanj ôm nadau oc lic bu nom sac, ma pucho inj bu tisac, ma kêtj ya nenj su.

⁹ O yac mba lau atac whinj-nga, yac asôm yom dinanj bu akêtj puc mac, magoc yac akêtj whinj bu mac oc asa nem lêtj napep, ma akôm mêtê nanj gic lau nanj sêtap Anötö ndê mwasinj nem nac si-nga sa su, nanj nawaê. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitêtj enj, ma gwelenj nanj mac akôm napanj am inj anjô, tu bu anem akinj lau dabunj, ma atóc nem atac whinj nac-nga asê, nanj inj oc tôm dom bu ênlhinj sinj. ¹¹ Yac atac whinj bu mac lau tigenj-tigenj asap nem lêtj nayaham dinanj dônj napanj. Akôm bocdinanj e mac nem têm ambo nom-nga pacndê, dec mac oc atap mwasinj atu nanj mac akêtj batam ambo, nanj sa. ¹² Yac atec bu mac lic nakam sa e mac nem akêtj whinj nandô mba. Akóc gauc pi lau nanj

sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêtj whinj dônj e sêtap mwasinj atu nanj Anötö gic bata têtj nac, nanj sa. Anjukc lau kainj dinanj si lêtj, bu inj dôhônj nayaham.

Yom nanj Anötö gic bata, nanj tidônj su

¹³ Gauc nem yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham. Anötö puc yom dau dônj na inj dau ndê naê, nahu bu naê danj nanj hóc gêlêc inj ndê naê su, nanj yêc dom. Inj gic bata yom têtj Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aô wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sênsôwec sêti daêsam nandô. [Gen 22:17]

¹⁵ Ma tinambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hônj yom dau na-nandô e inj tap sa.

¹⁶ Mac anyalê lau nom-nga si lêtj sêmatinj yom tidônj-nga. Nac oc sêta namalac nanj ndê naclai hóc gêlêc nac dau si su, nanj ndê naê asê tu bu sêpuc si yom dônj-nga. Ma nalêtj dinanj oc tôm dom bu namalac danj sêô nac si yom me sêsenj su. ¹⁷ Ma nalêtj tigenj Anötö puc yom nanj inj gic bata têtj Abraham, nanj dônj na inj dau ndê naê. Nahu bu inj bu tóc asê têtj yac lau nanj dawêkainj yom nanj inj gic bata têtj Abraham, nanj na-nandô, bu inj gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêtj nanj inj gic bata tu êmwasinj yac-nga. ¹⁸ Nalêtj dinanj Anötö gic bata yom, ma puc

yom dau dôḡ. Inḡ gitôm dom bu senḡ gēḡ lu dinaḡ su, me êḡsau yac. Ma bocdinaḡ yom dau gitôm bu puc yac lau naḡ datêḡ Anötö ta, ma taḡkwê inḡ bu nem yac sa, naḡ dôḡ. Dalhac ḡaḡga, ma dahôḡ ḡandô ḡayham naḡ dakêḡ batanḡ dambo, naḡ ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰ ḡandô ḡayham naḡ dakêḡ batanḡ dambo, naḡ ḡahu Yisu Kilisi. Ma yac neḡ dakêḡ batanḡ inḡ gitôm aḡga ḡadehe naḡ ndöc teḡ, ma teḡ yac dôḡ dalhac teḡ. Ma po aḡga-ḡga sô yac dôḡ tam damiḡ Yisu. Ma tôm lau Israel-ḡga si dabuḡsiga ḡamata-ḡga sip po baliḡ ḡambu-ḡga yêc Anötö ndê lôm dabuḡ bu sôc ḡalôm Dabuḡ Andô ndi, dec Yisu muḡ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö aḡgô-ḡga gitôm yac neḡ dabuḡsiga atu. Bu inḡ ti yac neḡ dabuḡsiga naḡ kêkuc Melkisedek, ma inḡ oc mbo ḡapanḡ.

7

Yom pi dabuḡsiga atu Melkisedek

¹ Melkisedek inḡ Kiḡ Salem-ḡga, ma Anötö, ḡaclai ti ḡawasi ḡadau ndê dabuḡsiga atu. Inḡ tap Abraham sa ma gêm mbec inḡ tēḡ ndoc Abraham ku kiḡ naḡ sēḡgaho inḡ nêsip Lot su, naḡ dulu, ma kêsêlêḡ bu mbu tēḡ inḡ ndê gameḡ ndi. ² Ma Abraham whê wapa naḡ inḡ kêgaho su yêc kiḡ

dinaḡ amba, naḡ kôc gi toḡ amanḡlu, dec kêḡ toḡ daḡ tēḡ Melkisedek, ma inḡ dau kôc toḡ 9. ḡaê Melkisedek ḡahu bu Kiḡ Lêḡ Gitêḡ-ḡga, ma ḡaê Kiḡ Salem-ḡga ḡahu bu Kiḡ Yom Malô-ḡga. ³ Yêc Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ datap yom daḡ sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ḡadênaḡ dom. Ma datap yom daḡ sa pi inḡ ndê bêc dinda kôc inḡ-ḡga me bêc mbac ndu-ḡga dom. Magoc tôm Anötö ndê Atu naḡ mbo ḡapanḡ, ma inḡ ndê tēm oc pacndê dom, naḡ dalic Melkisedek gitôm dabuḡsiga mbo ḡapanḡ-ḡga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuḡsiga akêḡ Liwai ndê toḡ, naḡ su

⁴ Alic gēḡ naḡ tôc asê bu Melkisedek inḡ dabuḡsiga ti waê atu. Abraham inḡ lau Israel-ḡga hoḡ si damba, magoc inḡ toc Melkisedek sa tēḡ ndoc inḡ whê wapa naḡ inḡ kêgaho su yêc ḡacyo amba, naḡ kôc gi ti toḡ amanḡlu, ma kêḡ toḡ daḡ tēḡ inḡ. ⁵ Ma gauc nem lau akêḡ Liwai ndê toḡ, naḡ sêti dabuḡsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-ḡga hoḡ sêsa akêḡ Abraham, magoc ḡac si yomsu daḡ sôm tidôḡ bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gēḡ kôc ndi toḡ amanḡlu, ma sêkêḡ toḡ daḡ tēḡ lau Liwai. ⁶ Magoc Melkisedek, naḡ sa akêḡ Liwai ndê toḡ dom, naḡ kôc wapa toḡ daḡ yêc ḡac hoḡ apaḡgac Abraham, ḡgac naḡ Anötö kêmatinḡ

pwac whin in. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷ Ma yac hon tanjalê bu namalac nan gêm mbec lau natô, nan ndê waê hôc gêlêc lau nan in gêm mbec, nan si su. ⁸ Ma alic su nan. Lau dabuŋsiga akên Liwai ndê ton sêkôc wapa ton dan yêc nac si asidôwai Israel-nga, magoc nac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa ton dan yêc nac hon si apanŋac Abraham, ma datap yom dan sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan dom. ⁹ Ma gên dan whin. Liwai ndê lau wakuc nan sêti dabuŋsiga ma sêkôc wapa ton dan yêc lau Israel-nga, nan oc tôm bu dasôm bu nac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkên wapa ton dan tên in. Nahu bu lau Liwai si apanŋac Abraham kên wapa ton dan tên Melkisedek gêm nac hon anŋô. ¹⁰ Bu tên têm Melkisedek tap Abraham sa, nan Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôn yêc.

Yisu ndê gwelen dabuŋsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau hon akên Liwai ndê ton nan sêti dabuŋsiga Israel-nga, nan si sakin nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakin dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinan-nga dec Anötö kên Yisu ti dabuŋsiga nan ndê sakin kêkuc lau

Liwai si dom, magoc kêkuc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kên sakin wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinan dec in gic waê bu kên yomsu wakuc bu puc sakin wakuc dau dôn. ¹³ Bu Yisu, nan yom dindêc hêganôn, nan sa akên Liwai ndê ton dom. In sa akên lau Israel-nga si ton dan dau-nga, nan si dan ti dabuŋsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tanjalê su bu yac neŋ Pômdau sa akên Juda ndê ton. Ma Moses to yom dan nan hêganôn lau akên Juda ndê ton bu sêti dabuŋsiga-nga lec dom. ¹⁵ Magoc Yisu ti dabuŋsiga kêkuc Melkisedek, dec tôtec asê tiawê bu in dabuŋsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶ Yisu ti dabuŋsiga kêkuc yomsu nan kên gwelen dau tên Liwai ndê wakuc tawasê, nan dom. Magoc in ti dabuŋsiga tu naclai mbo tali napan-nga nan Anötö kên tên in-nga. ¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gên dau sa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo napan-nga, kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek. [BW 110:4]

¹⁸ Bocdinan yomsu akwa nan hêganôn lau Liwai si gwelen dabuŋsiga-nga, nan Anötö sen su. Nahu bu yomsu dau ndê nanga mba, ma tôm dom bu nem lau dan sa. ¹⁹ Yomandô. Sakin pwac akwa-nga dinan gic dabin gên dan me kôm ti-solop su dom. Magoc Kilisi ndê sakin dabuŋsiga-nga hôc gêlêc sakin akwa dinan

su, ma gêm nandô nayaham tu dakêñ batan-nga, ma ti lêt datigasuc Anötö-nga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidôn bu Yisu oc ti dabuñsiga bu mbo napan. In kêmatin yom bocdinañ pi lau dabuñsiga nañ sêsa akêñ Liwai ndê ton, nañ dom. ²¹ Magoc in kêmatin yom têt Yisu, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôn su, ma in oc señ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, "Am dabuñsiga mbo napan-nga." [BW 110:4]

²² Bocdinañ Anötö kêmatin pwac wakuc nañ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma in sôm yom tidôn pi Yisu, dec kêyalin in sa ti pwac wakuc dau natau.

²³ Dabuñsiga daêsam sem gwelen sêmbo pwac akwa napan, nahu bu dañ bu mbac ndu, nañ dañ oc kôc in ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelen dabuñsiga-nga oc yêc napan, nahu bu in mbo tali napan. ²⁵ Ma bocdinañ lau nañ sêtigasuc Anötö tu in-nga, nañ Yisu gitôm andô bu nem nac si. Nahu bu in mbo tali napan, ma tôm bu nem nac awha têt Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neñ dabuñsiga atu Yisu. In dabuñ, in ndê giso mbasi, in ndê lêt nawasi eñ, ma Anötö toc in sa hôc gêlêc lau sac nom-nga ma kôc in sa pi undambê gi. Tu dinañ-nga dec in †dabuñsiga nayaham

solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuñsiga nom-nga h on sêkêñ da ya tu sac-nga tôm bêc hoñ. Sêkêñ tu nac dau si sac-nga mun, goc sêkêñ tu lau natô si-nga kêkuc. Magoc Yisu in bocdinañ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kêt dau ti da tu lau si sac-nga dim tigeñ eñ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalin lau sa sêti lau Israel-nga si dabuñsiga atu-tu, nañ sêpônnda gauc ti licwalô, tôm nac si asidôwai nom-nga. Magoc Yisu, nañ tinambu Anötö sôm yom tidôn dec kêyalin in sa ti yac neñ dabuñ-siga, nañ Anötö dau ndê Atu. Ma i ñ gic dabin Anötö ndê lêt nem yac si-nga, dec ti dabuñsiga nayaham andô, nañ oc mbo napan.

8

Yisu in dabuñsiga pwac wakuc-nga

¹ Yom hoñ nañ yac asôm, nañ nahu bocdec. Yac neñ †dabuñsiga atu mbo, nañ ndöc Anötö Nawasi ti Naclai Natau ndê andô-nga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuñ nañ ñamalac sêkwê, nañ dom, magoc mbo lôm dabuñ nandô nañ Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³ Dabuñsiga atu-tu hoñ nañ lau Israel-nga sênyalin nac sa, nañ si gwelen bu sêkêñ da dançe ti da ya ô sac-nga. Tu dinañ-nga dec Yisu,

nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, nañ gic waê bu kêñ da bocdinañ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuñsiga dom, bu dabuñsiga nom-nga nañ sêkôm gwelen sêkên da-nga tòm yomsu sôm, nañ dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuñ nañ dabuñsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, nañ gitôm ñagatu ñambwa, nañ gêm dôhôn lôm dabuñ undambê-nga. Bu têtñ ndoc Moses bu kwê bac dabuñ sa, nañ Anötö gic atu ma whê sa têtñ in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasañ gêtñ hoñ êñkuc ñagatu nañ gatôc têtñ am yêc Lóc Sainai. [Eks 25:40]

⁶ Magoc sakin nañ Anötö kêñ têtñ Yisu, nañ hóc gêlêc dabuñsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc nañ Yisu ti ña-ñgac ñalhu-nga, nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêtñ nañ pwac wakuc gic bata bu datap sa, nañ hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anğô su nañ. Pwac ñamata-nga bu ña-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anötö gêlic ñagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tòm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, "Alic su nañ. Bêc oc meñ sa, nañ aö oc wamatin pwac

wakuc wawhin lau Israel-nga ma lau †Juda-nga.* ⁹ Oc tòm pwac nañ kamatin gawhin ñac si apai têtñ ndoc aö aman wê ñac sêsa akên gameñ Isip-nga sêmeneñ, nañ dom.

Ñac sêsôc aö neñ yom pwac dinañ-nga ñapu dom, ma tu dinañ-nga dec aö Pômdau gasôm bu wapuc dômwên ñac.

¹⁰ Magoc têtñ têm pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakên neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aö oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aö neñ lau.

¹¹ Têtñ dinañ, oc tòm dom bu ñamalac dañ êndôhôn in ndê asidôwai me lau meñpan in-nga, ma sôm têtñ ñac, 'Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.' Nahu bu aö neñ lau hoñ oc sênyalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhin.

¹² Ma aö oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom." [Jer 31:31-34]

¹³ Anötö sam gêtñ dau bu pwac wakuc, ma ñalên di-

* **8:8** Lau hoñ nañ Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê, nañ dasam ñac bu lau Israel-nga. Magoc muñ-nga sêwhê dau kôc gi toñ lu, nañ sêsam bu Israel ma Juda, ma toñ tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

nañ inj tôc asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêñ nañ tiakwa su, nañ kêpiñ bu hê su niñga.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakin

¹ Têñ têt Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nañ inj kên yomsu pi lêt sênem akin inj-nga, ma pi ðbac dabuñ nañ sêkwê yêc nom. ² Ñalôm lu sêyêc bac dabuñ ñalôm. Ñalôm ñamata-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêc ñalôm dinan. ³ Ma sêkên po baliñ d añ kêgalên bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kôc. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ Andô. ⁴ Yêc ñalôm tilu-nga, alta gol nañ sêkên da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêc. Apa dau sêmasañ ña a, ma sêmpanñ ahuc ña gol. Sêkên lôn gol dan ti bolom mana, ma Aron ndê tôc nañ muñ-nga ñasili puc pi meñ, ma hoc lu nañ Anötö to yomsu amanlu pi, nañ sêyêc apa pwac-nga dau ñalôm. ⁵ Sêmasañ añela ñagatu lu nañ sêsam bu añela Anötö ndê ñawasi-nga, nañ sêlhac apa dau ñahô. Sêmasañ inlu ñamakê galam kêgatöc apa dau ñampêlhu nañ sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nañ ahuc. Ma gêñ daêsam yêc, magoc tôm

dom bu yac awhê sa yêc bapia dindéc.

⁶ Têñ ndoc sêmasañ gêñ hon dinan su, nañ dabuñsiga sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga tôm bêc hon. ⁷ Magoc ðdabuñsiga ñamata-nga tawasê sôc ñalôm tilu-nga, ma sôc tidim tigen yêc yala tigen ñalôm. Ma têt bêc tigen dinan, inj sôc gi ma kôc dac tôhôn, bu kên ti da tu sac-nga. Inj kên tu dau-nga, ma tu sac nañ Anötö ndê lau sênyalê dom ma sêkôm-nga. Inj bu kôc dac dom, dec oc tôm dom bu inj sôc ndi. ⁸ Ñalên dinan Ñalau Dabuñ bu whê yom sa têt yac pi pwac akwa bocdec bu. Inj tôc asê bu ñalên mba bu lau sêsôc Ñalôm Dabuñ Andô sêndi, têt têt dabuñsiga sênkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabuñ pwac akwa-nga kalhac dôn kalhac.

⁹ Sakin pwac akwa-nga dinan inj ti dôhôn têt yac lau têt kwahic dec-nga. Ma tôc asê têt yac bu da danje ti da ya nañ dabuñsiga sêkên tu lau-nga, nañ gitôm dom bu kôm lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-nga. ¹⁰ Bu sakin dinan ti ña-yomsu hon hêganôn gêñ danen ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêt sêngrwasin dau ñawasi sa yêc Anötö anjôn-nga. Ma gêñ hon dinan inj gêñ ñamlic-nga ñambwa, bu yêc e pwac wakuc nañ

Anötö kên tu nem gôliŋ yac-nga, nan meŋ sa su nan.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-nga

¹¹ Magoc Kilisi meŋ ti dabuŋsiga atu, nan ndê sakinŋ ŋa-ŋandô ŋayham meŋ sa su. Ma lôm dabuŋ nan in sôc gi, nan ŋayham kêlêc ma hôc gêlêc lôm dabuŋ nan ŋamalac amba sêkwê kalhac nom dindêc, nan su. ¹² Inŋ gacgeŋ sôc lôm dau ŋalôm Dabuŋ Andô gi, magoc inŋ kôc makao ŋatu me naniŋ gapoc si dac bu kên ti da ô sac-nga dom. Inŋ sôc gi tidim tigeŋ, ma kên dau ndê dac tu bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp, dec kêmasaŋ lêŋ dambo taŋli ŋapaŋ-nga.

¹³ Pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga si dabuŋsiga sêkôc naniŋ gapoc ti makao gapoc ŋadac, ma sêŋgaluŋ whiŋ makao ŋatu dinda nan sêpec ti da ya nan ŋagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ŋac sêti dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-nga.*

¹⁴ Magoc Kilisi, nan ndê giso mbasi andô, ma kên dau ti da têŋ Anötö tôm ŋalau mbo ŋapaŋ-nga puc inŋ dôŋ, nan ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-nga, ma gêm yac sa ŋandô. Ŋahu bu inŋ ndê dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasiŋ m êtê sac nanŋ gic waê lêŋ dandiŋaŋ-nga,

nan su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akiŋ Anötö Tali Ŋadau ti atac pa su eŋ. ¹⁵ Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec inŋ kalhac Anötö ma lau nom-nga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau. Inŋ ndê mbac ndu gêmlihi lau nanŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, nanŋ si sac ŋatôp, ma kêgapwêc ŋac su yêc sakinŋ mêtê sac-nga. Ma tu dinaŋ-nga ŋac oc sêtap gameŋ sêndôc t ali-nga nanŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkaiŋ, nanŋ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-nga si lêŋ sêmatiŋ pwac pi wapa lêŋsêm-nga. Lau nanŋ bu sêwêkaiŋ ŋamalac daŋ ndê wapa lêŋsêm, nanŋ oc sêtap gêŋ daŋ sa dom e sêŋyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac ndu su. Inŋ bu mbo tali, nanŋ pwac dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac. ¹⁸ Tu dinaŋ-nga dec pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga sêndic domba ti makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau ŋahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-nga hoŋ sip bapia, ma sam asê têŋ lau Israel-nga. Goc inŋ kôc makao ŋatu [ma naniŋ] ŋadac ma kêgaluŋ whiŋ bu, sô domba ŋamliclu kokoc pi a ŋasaŋgac daŋ, goc kên sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. ²⁰ Ma sôm, "Pwac nanŋ Anötö

* **9:13** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac nanŋ kêmasêc awhê me ŋgac batê, dec kôm inŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

kêmatin whin mac ma gic atu mac bu asôc napu, nan nâdac dau dindec.”²¹ Ma nâlên tigen in kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin Anötö-nga, ma pi dabunsiga si lôn ti laclhu sakin dabun-nga honj.²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-nga si lên sêmasan dau nawasi sa-nga, gic atu nac bu sêmbalip dac pi gên honj bocdinañ. Nac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac sinj dom, dec Anötö oc suc nac si sac kwi dom.

Kilisi kêñ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-nga si bac ti gên sênem akin Anötö-nga, nan gitôm nagatu nambwa bu tôc gên nandô undambê-nga asê tên yac. Ma lau Israel-nga sem dabun gên nom-nga dinañ ma sêkôm gên dau nawasi sa yêc Anötö anjô-nga na domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinañ su, dec kêñ nawasi atu tên gên nandô undambê-nga.²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabun nan namalac sêkwê, nan dom. Ma lôm nan in sôc, nan gitôm gên nandô undambê-nga nagatu nambwa dom. Mba. In sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö anjô-nga gêm yac honj anjôn.

²⁵ Ma Israel si dabunsiga atu nan sôc Njalôm Dabun Andô ti yala ti yala, nan kôc dau ndê dac dom. Magoc

Kilisi sôc undambê tidim tigen enj, ma kôc dau ndê dac solop.²⁶ In kêñ dau ti da gitôm dabunsiga nom-nga sêkên da napan ma napan, nan dom. Bu bocdinañ, dec tên ndoc Anötö kêñ undambê ti nom ma menj, nan in oc hôc nandê tidim daêsam bocdinañ. Magoc Kilisi gitôm dabunsiga nom-nga dom. In menj ma kêñ dau ti da tidim tigen, tu bu êngaho lau nom-nga si sac nagêyô su pi dau.²⁷ Yac lau tigen-tigen tac waê bu dambac ndu tidim tigen, ma tinambu yac oc dalhac Anötö anjô-nga bu êñsahê yac.²⁸ Ma nâlên tigen Kilisi mbac ndu tidim tigen enj, bu êngaho lau daêsam si sac nagêyô su. Ma in oc mbu menj tiyham bu hôc nandê tu sac-nga tiyham dom, magoc tu bu kêñ Anötö ndê mwasin gêm lau si-nga na-nandô tên lau nan sêkên whin ti sêkên bata in bu mbu menj.

10

Kilisi gic da lau nom-nga tidim tigen enj

¹ Pwac akwa yomsu-nga in gitôm nagatu nambwa bu tôc gên nayham nan oc menj sa, nan asê tên yac. Magoc in gên nandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-nga sêkên da tôm yala honj, dec tôc asê bu da kainj dinañ gitôm dom bu senj lau si sac su, me ndic dabun nac bu sêtigasuc Anötö.² Da kainj dinañ

bu nditôm bu ndic dabin lau, dec oc sêkêñ napan dom. Ma in bu nditôm bu kôm nac si nalôm nawasi sa yêc Anötö angô-nga, dec nac oc nalôm nawapac tu nac si giso-nga tiyham dom. ³ Magoc sêkêñ da dau tôm yala hon, dec kên gauc nac bu nac si sac yêc nac don yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têt ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têt Anötö, tôm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whin bu sêndic makao ti domba ma sêkêñ ti da têt am lec dom. Magoc am kêmasañ aö dauñ neñ namlic ti nandô.

⁶ Da ya ti da bocke nañ sêkêñ tu sac-nga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aö gasôm bu, "O Anötö, lic aö dec gameñ bu wakôm am nem atac whin nandô sa, tôm yom nañ sêto pi aö muñ su, yêc bapia tilhuñ." [BW 40:6-8]

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga tôc bocdec bu. Sêkêñ makao ti domba ti da, ma sêkêñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whin bu sêkêñ da hon dinañ dom, ma gic in tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tinambu Kilisi sôm têt Anötö bu in dau meñ su, bu kôm Anötö ndê

atac whin nandô sa. Bocdinañ dec in señ lêt akwa da-nga su, ma kêmasañ lêt wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whin, nañ Kilisi kôm nandô sa, nañ bocdec bu. Yisu Kilisi kên dau ti da tidim tigeñ, dec kêmasañ lêt bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelen tôm bêc hon, ma sêkêñ da kain tigeñ napan, nañ tôm dom bu señ sac su.

¹² Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kên dau ti da dim tigeñ eñ, tu sac têt hon-nga, goc gi ndoc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigeñ dinañ kêmasañ lêt bu señ lau nañ in bu kôm nac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabin nac bu sêmbo tali napan. Ma kwahic dec in hêt bu Anötö kên in ndê nacyo hon sêsôc in gahi napa.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom nandô asê pi gêt dau whin, tôm yom dan nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têt têt pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakên aö neñ yomsu sip nac si nagulu, ma wato sip nac si nalôm. [Jer 31:33]

¹⁷ Ma tinambu in gic têt u yom ma sôm yom bocdec:

Aö wasuc nac si giso kwi, ma gauc nem nac si sac tiyham dom. [Jer 31:34]

18 Bocdinaŋ, Pômdau sôm bu suc yac neŋ sac kwi, ma tu dinaŋ-ŋga dec dapônda dabuŋsiga daŋ bu kêŋ da tu sac-ŋga tiyham dom.

Kilisi kêmasaŋ seŋ datigasuc Anötö-ŋga

19 Tu dinaŋ-ŋga asidôwai, datigasuc Anötö ti neŋ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuŋ Andô dandi, tu dac naŋ Yisu kêc siŋ-ŋga. 20 Muŋ-ŋga, po baliŋ daŋ kêgalêŋ naŋ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuŋ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ŋamlic ô po dau su, ma iŋ mbo tali napaŋ, dec iŋ ti seŋ wakuc datigasuc Anötö-ŋga. 21 Ma iŋ yac neŋ dabuŋsiga tiwaê, naŋ gêm gôliŋ Anötö ndê lau hoŋ. 22 Iŋ ndê dac kêgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ su, dec dambo ti ŋalôm ŋawapac tu yac neŋ sac-ŋga tiyham dom. Ma bu ŋawa kêgwasiŋ yac neŋ ŋamlic ŋawasi sa su. Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whiŋ ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

23 Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêŋ batan ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têŋ yac. Iŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-lu dom. 24 Ma dakôc gauc pi lêŋ bu dapuc dauŋ dôŋ bu atac whiŋ asidôwai, ma dakôm mêtê ŋayham eŋ.

25 Dahu mêtê dapitigeŋ-ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac sa dapitigeŋ, ma tangili dauŋ bu dalhac ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec akôm asiŋ su eŋ.

26 Aŋgô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö ndê yom ŋandô tidôŋ su, magoc tiŋambu dalic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma dakôm, dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom. 27 Ŋamalac naŋ sa lêŋ kainŋ dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêŋ sac pi gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê bocdec bu, iŋ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu iŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi. 28 Gauc nem ŋamalac naŋ kêgili Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô iŋ dom, sêndic iŋ ndu eŋ. 29 Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm iŋ ti dabuŋ, magoc tiŋambu iŋ pu gêŋ dau ma gêlic gitôm gêŋ ŋambwa? Nalêŋ dinaŋ iŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm iŋ kwê iŋ dôŋ yêc iŋ gahi ŋapu gitôm gêŋ ŋapopoc, ma iŋ pu Anötö ndê Nalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc

Anötö ndê matôc. Inj oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac tanjalê Pômdau, nanj sôm yom bocdec bu:

Gwelenj sac ñagêyô-ñga yêc aö amanj, ma aö dauñ oc wakêñ. [*Diut 32:35*]

Ma sêto yom danj whinj, nanj yêc bocdec bu:

Pômdau oc êñsahê ti êmatôc inj ndê lau. [*Diut 32:36*]

³¹ Oyaê, ñamalac nanj sip Anötö Tali Njatau amba bu tap inj ndê matôc sa, nanj töc dau manj.

³² Gauc nem têm nanj mac akêñ whinj tiwakuc, ma akôc ñawaê ñayham sa gitôm ñawê bu pô nem ñalôm. Têñ ndoc dinanj, ñawapac daêsam tap mac sa tu akêñ whinj Kilisi-ñga, magoc mac alhac ñannga. ³³ Têm ñatô lau sêkêñ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau honj anjô-ñga. Ma têm ñatô mac alhac awhinj lau nanj sêhóc wapac kainj dinanj ma apuc ñac dôñ. ³⁴ Ma lau sêkêñ whinj-ñga nanj sêkêñ ñac sêndöc gapocwalô, nanj mac tamwalô ñac, ma am ñac sa bocdinanj. Ma têñ ndoc lau sêñgaho mac nem wapa ti gêñ honj su, nanj mac ambo ti atac ñayham enj. Nahu bu mac anjalê bu mac nem awa ñandô yêc ñapanj-ñga yêc undambê.

³⁵ Bocdinanj asap nem akêñ whinj Pômdau dôñ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasinj atu sa. ³⁶ Alhac ñannga ti ñalôm pêñ dôñ, ma

akôm gêñ honj ñapep tôm Anötö ndê atac whinj. Ma bocdinanj mac oc atap ñandô ñayham nanj inj gic bata, nanj sa. ³⁷ Bu ñasawa saunj enj, tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm bocdec bu:

Inj nanj dakêñ batanj bu menj, nanj oc menj. Ma inj oc menj ñagahô enj.

³⁸ Ma anenj lau gitêñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whinj-ñga. Magoc ñac nanj sêhu sinj, nanj aö oc walic ñac sac sambuc. [*Hab 2:3-4*]

³⁹ Magoc yac datôm lau nanj sêhu si sêkêñ whinj sinj ma sêmbo senj sêninga-ñga dom. Mba. Yac dalhac ñannga ma dakêñ whinj dandic ñawaê, e datap mwasinj dandöc tanli ñapanj-ñga ña-ñandô sa.

11

Abanji Israel-ñga si lêñ sêkêñ whinj-ñga ti dôhônj têñ yac

¹ Yac bu dakêñ whinj ñannga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêñ nanj dakêñ batanj dambo, me tu gêñ nanj tanônj dalic dom-ñga.

² Abanji Israel-ñga sêkêñ whinj ñalêñ dinanj, ma tu dinanj-ñga dec Anötö toc ñac sa. ³ Yac dakêñ whinj, dec tanjalê bu munj-ñga, gêñ nanj kwahic dec tanônj dalic, nanj ñadanj yêc dom, magoc menj hóc asê ña Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kênj whinj-ñga dec Anötö gêlic da nanj inj kênj bu ñayham, hóc gêlêc

Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-nga, dec tôle asê bu in gêlic Abel bu ngac gitêñ. Ma in mbac ndu su, magoc in ndê lêt kêt whin-nga dinan gacgen kalhac tôle dôhôn ngayham.

⁵ Ma Inok kêt whin, dec sêto yom pi in ma sêsôm bu Anötö gêlic in ngayham. Ma tu in ndê kêt whin-nga, dec Anötö kôc in su yêc nom ti tali, ma sêlic in tiyham dom. ⁶ Namalac dan bu kêt whin dom, dec gêt hon nan in kôm, nan ndan oc tôle dom bu ndic Anötö tandô ngayham. Bu asa nan bu tigasuc Anötö, nan kêt whin bu in mbo yomandô, ma kêt whin bu in oc êmwasiñ lau nan sêkêtñ dau sambuc tu sêñsalê in-nga.

⁷ Ma têtñ ndoc Anötö kêt puc Noa pi gêt nan in tandô gêlic su dom, magoc tinambu oc meñ hôle asê, nan Noa kêt whin Anötö, ma toc in sa ti sôle in ndê yom napan. In sôle wan atu dan bu nem in ti ndê b alêkoc sa. Tu in ndê lêt kêt whin-nga dec in tôle lau nan sêmbo nom têtñ tême dinan, nan si giso asê tiawê, ma Anötö kêt in wêkain lêtñ dati lau gitêtñ tu dakêtñ whin-nga.

⁸ Abraham kêt whin Anötö têtñ ndoc Anötö kêtgalêm in sa ma kêt in in têtñ gameñ nan in gic bata têtñ in, nan gi. In gêm gauc gameñ dau, magoc dan ga wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigeñ nan Anötö gic bata têtñ Abraham, nan

gic Aisak lu Jakob nawaê bocdinan. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nan sêtñkuc in, nan sêti nom ndau dom, sêndöc bac po gitôle lau apa. Magoc Abraham kêt whin yom nan Anötö gic bata têtñ in. ¹⁰ Nahu bu in kêtñ bata bu ndöc malac atu nan oc yêc napan, nan Anötö dau kwê sa kêtñkuc ngatu nan in dau gauc gêm tidôn.

¹¹ Abraham ti namalac andô su, ma in nawhê Sara dau in awhê gapoc, magoc in kêtñ whin yom nan Anötö gic bata têtñ in, dec Anötö kêtñ naci têtñ in bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê tême pacndê su, tigeñ tu in kêtñ whin-nga, dec lau ton atu sêsa akêtñ ngac tigeñ dinan. In ndê lau wakuc dinan sêtôle tata umbon-nga, ma gangac gwêc-nga, nan gitôle dom bu dasê sa.

¹³ Têtñ tême aban Israel-nga sêmbo tali, nan nac si dan tap ndandô nan Anötö gic bata têtñ nac, nan sa dom. Nalêtñ dinan dec sêsa si lêtñ sêkêtñ whin-nga e sêmbac ndu. Tu nac si sêkêtñ whin-nga dec tôle sêlic gêtñ ndandô dau gatuc-gatuc ma sêkêtñ bata bu sêtap ndandô sa. Ma nac sêlic dandi sêtôle lau nan sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nan gauc gêm bu nac lau kain dinan, nan sêtôle asê bu nac sêñsalê si malac ndandô sêndöc-nga. ¹⁵ Aban Israel-nga bu sêlic gameñ nan sêhu siñ su tôle si

malac nandô, dec oc tòm bu sêmbu sêndi sêndöc dinañ. ¹⁶ Magoc mba. Nac atac whiñ malac dañ, nañ hóc gêlêc iñ dindec su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu nac-nga. Tu dinañ-nga dec iñ maya dau dom bu nac sêsam iñ bu nac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têtñ ndoc iñ kêsahê iñ, ma sôm têtñ iñ bu kêñ Aisak ti da têtñ iñ. Anötö gic bata yom têtñ Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêñ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac nandô. Magoc iñ sap ndê kêñ whiñ dôñ dec bu kêñ ndê atu tigenñ dinañ ti da. ¹⁹ Iñ gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc uñ lau batê sa. Ma gêtñ nañ hóc asê, nañ gitôm iñ kôc Aisak mbu akêñ lau batê-nga menñ tiyham.

²⁰ Ma tiñambu, têtñ ndoc nañ Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nañ dec kêñ whiñ bu Anötö gitôm bu kôm iñ ndê mbec nandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinañ kêñ whiñ Anötö. Têtñ ndoc iñ kêsahê bu iñ ndê têtñ kêpiñ bu pacndê, nañ iñ gêm mbec Josep atu lu. Ma iñ gic señeñ dau na ndê têtñ ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêñ whiñ bu Anötö oc êngaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga, dec têtñ ndoc iñ ndê têtñ kêpiñ bu pacndê, nañ sôm yom asê pi gêtñ dau, ma gic atu nac bu sêkôc iñ ndê ñakwa whiñ nac, têtñ ndoc nac bu sêlhö

sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêñ whiñ Anötö, dec sês iñ gitôm ayô tö têtñ ndoc dinda kôc iñ. Nahu bu iñlu sêlic bu iñ balêkoc ti angô, ma sêtöc dau tu yom nañ kiñ Isip-nga gic atu nañ-nga dom. ²⁴ Ma têtñ ndoc Moses tiatu, nañ iñ kêñ whiñ Anötö dec tec bu sêsam iñ bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ Iñ tec bu mbo ti atac ñayham tòm ñasawa apê tu mêtê sac-nga whiñ Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hóc nandê ti ñawapac whiñ Anötö ndê lau. ²⁶ Iñ gêlic lêtñ mayañ-nga nañ gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hóc gêlêc lau Isip si awa ti gêtñ ñayham-ñayham hoñ su. Nahu bu iñ takwê ndê ñaôli ñayham, nañ iñ oc tap sa tiñambu. ²⁷ Iñ kêñ whiñ, dec hu gameñ Isip-nga siñ, ma tötöc dau tu kiñ Isip-nga ndê atac nandê-nga dom. Iñ puc dau dôñ ma kalhac ñañga, nahu bu iñ gêlic Anötö, nañ lau dañ sêlic su dom. ²⁸ Iñ kêñ whiñ Anötö dec sôm têtñ lau Israel-nga bu sêmasañ Pasowa tòm Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gatam nac si andu-nga. Ma ñalêtñ dinañ añela nañ gic balêkoc ngac mbêc Isip-nga hoñ ndu, nañ kêlêc lau Israel-nga si andu hoñ.

²⁹ Lau dau sêkêñ whiñ Anötö nañ gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlêtñ sêmbo gameñ basô si. Magoc têtñ ndoc lau Isip-

nga bu sêlom sênkuc ñac, nañ gwêc kêgatöc ñac ahuc e sênôm gwêc su ma sinğa.

³⁰ Tiñambu lau Israel-nga sêkên whiñ Anötö, dec sênşêlên sênghihi malac Jeriko tòm bêc 7 e malac dau ñatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö señ awê mockain-nga Rahab su whiñ lau dañgapêc malac dinañ-nga dom. Nahu bu muñ-nga Rahab dau tõe asê bu in kên whiñ Anötö, tên têm in kõe lau Israel-nga si lau sêtup gameñ Kanan-nga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkên whiñ ñaŋga-nga daêsam sêmbo, tòm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ñatô. Magoc ñasawa mba bu wasôm yom pi ñac tigen-tigen. ³³ Ñatô sêkên whiñ ñaŋga, dec sêku kin gameñ ñatô-ñ ga dulu. Ñatô sem gôlin lau Israel-nga ti sêngili ñac bu sêsa si lên gitên. Ma Anötö gic bata yom tên ñac bu yob ñac. Tu lau ñatô si sêkên whiñ-nga dec Anötö kêgapic layon si whasun ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ña-ñandê su yêc ñatô, ma yob ñatô bu sêlhö su yêc ñacyo si bien. Lau ñatô ñac lau licwalô mba, magoc tu ñac si sêkên whiñ-nga, dec Anötö kên ñaŋga tên ñac. Ñac sêti lau sin-nga ti ñaclai atu, ma sêku lau apa si lau sin-nga dulu. ³⁵ Lauwê ñatô sêkên whiñ Anötö, dec in un ñac si balêkoc ñac

nañ sêmbac ndu su, nañ sa sêmen sêmbo sêwhiñ ñac tiyham. Ma lau sêkên whiñ-nga ñatô, nañ sic ñac ña sõe sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkên whiñ ahuc tu bu sênem dau si yêc ñandê dinañ, ñahu bu sêkên bata bu Anötö gitôm bu oc un ñac sa, ma kên ñac sêmbo ñayham eñ. ³⁶ Ñatô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sõe, ma ñatô sêsô ñac dôn ma sêkên ñac sêndöc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhê ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nañ lau sin sêkuñ ñac ndu ña bien baliñ. Ñac sêsöc ñakwê sac-sac nañ sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpönda dau ñandô, ma lau sêkên kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sênghihi sêmbo gameñ sawa ti gameñ lôc-nga gitôm lau waêmba, ma sêndöc hoc ñasun ti sun nañ yêc nom. Magoc tu ñac si sêkên whiñ-nga dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hõe gêlêc lau nom-nga hoñ su.

³⁹ Nawaê pi lau hoñ dinañ si sêkên whiñ yêc tu bu whê ñac sa tên yac-nga. Magoc ñac si dañ gêlic ñandô nañ Anötö gic bata tên ñac, nañ dom. ⁴⁰ Nahu bu lên ñayham andô nañ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau têm kwahic dec-nga, nañ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac hoñ oc datap sa dawhiñ daun.

Tanŋin Yisu ma dalhac ɲaŋga

¹ Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ yac su, ɲac lau toŋ atu andô, ma sêtôc lêŋ dakêŋ whiŋ-ɲga ɲayham têtŋ yac tu taŋkuc-ɲga. Tu dinaŋ-ɲga dec dakac dauŋ su yêc gêtŋ hoŋ naŋ kalhac yac ahuc tu taŋkuc Yisu-ɲga, ma yêc mêtê sac naŋ bu êntôm yac ma kôm yac dapeŋ. Ma tanti ɲaŋga dapêŋ lêŋ naŋ Anötö gic bata tu tanti daho-ɲga ma dahu siŋ dom. ² Tanti ma tanŋin Yisu, bu in ti yac neŋ dakêŋ whiŋ ɲahu, ma in oc ndic dabiŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. In kêyalê bu in ndê mbac ndu oc ti lêŋ atac ɲayham-ɲga tiŋambu, ma tu dinaŋ-ɲga in puc dau dôŋ tu hôc ɲandê a gicso-ɲga, ma hêgo dau tu maya atu naŋ gic lêŋ dinaŋ ɲawaê, naŋ dom. Ma kwahic dec in pi undambê g i ndöc Anötö ndê pônŋ atu ɲa-andô-ɲga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêŋ kisa-ɲga naŋ lau sac sêkôm têtŋ in. In hôc kisa dau magoc kalhac ɲaŋga, dec tôc dôhônŋ ɲayham têtŋ mac bu aŋkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Anötö kêmatôc lau naŋ in atac whiŋ

⁴ Mac ahôc ɲawapac tu saê ti kisa naŋ lau sac sêkêŋ têtŋ mac-ɲga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem danŋ ndê dac siŋ su dom. ⁵ Bocke? Mac aŋlihiŋ Anötö ndê yom, naŋ kêgîlî mac bu alhac ɲaŋga,

naŋ siŋ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ɲgac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneŋ balêkoc awhê ma ɲgac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêŋ ɲawapac têtŋ mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, naŋ alic tôm gêtŋ ɲambwa dom, ma lic ɲakam sa tu aŋkuc in-ɲga dom. ⁶ ɲahu bu Pômdau kêmatôc lau naŋ in atac whiŋ ɲac, ma lau naŋ in kôc ɲac sa sêti in ndê balêkoc, naŋ in kêŋ ɲandê têtŋ ɲac. [*Prov 3:11-12*]

⁷ Mac aŋyalê bu dambai nom-ɲga hoŋ sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhônŋ ɲac bu sêŋkuc lêŋ ɲayham-ɲga. Ma bocdinaŋ Anötö bu êmatôc mac, naŋ alhac ɲaŋga. Bu gêtŋ dau tôc asê bu in gêlic mac bu in ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kêŋ ɲawapac têtŋ in ndê balêkoc hoŋ tu bu êndôhônŋ ɲac-ɲga. In bu kêŋ têtŋ mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ɲasawa-ɲga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têtŋ ndoc damaŋi nom-ɲga sêmatôc yac, naŋ dalic ɲac sac dom, magoc dâtoç ɲac sa. Bocdinaŋ dasôc Damaŋ undambê-ɲga ɲapu hôc gêlêc damaŋi nom-ɲga su dandic ɲawaê. ɲahu bu in ti ɲadau yac neŋ gatunŋ, ma in kêmatôc yac tu bu daso mwasiŋ dandöc taŋli-ɲga dom. ¹⁰ Damaŋi nom-ɲga gauc gêm bu sêndôhônŋ

yac tu bu dasa lêṅ ṅayham-ṅga, ma ṅac si matôc iṅ gêṅ ṅasawa apê-ṅga eṅ. Magoc A nôtô kêyalê gêṅ bocke naṅ oc nem yac sa ṅandô, dec kêmatôc yac tu bu dati lau dabuṅ-ṅga, datôm iṅ dau. ¹¹ Têṅ ndoc yac bu dahôc ṅawapac tu êmatôc yac-ṅga, naṅ oc kôm yac atac ṅayham dom, magoc oc kêṅ ṅandê têṅ yac. Magoc tiṅambu yac taṅyalê bu ṅawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kêdôhôn yac bu dasa neṅ lêṅ gitêṅ eṅ.

¹² Tu dinaṅ-ṅga dec mac nem lau naṅ si amba tibalê, me gahiduc tigoloṅ tu wapac naṅ sêhôt-ṅga, naṅ apuc ṅac dôn bu sêlhac ṅaṅga tiyham. ¹³ Amasaṅ seṅ gahim-ṅga tisolop, bu lau gahi sac naṅ sêṅkuc mac, naṅ sêpeṅ ma sêtisac dom, magoc ṅayham sa tiyham.

Dayob dauṅ bu daso Anôtô ndê mwasiṅ dom

¹⁴ Aṅsahê ṅaṅga bu ambo awhiṅ lau hoṅ ti yom malô, ma bu asa nem lêṅ dabuṅ eṅ. Bu asa naṅ sa lêṅ dabuṅ dom, naṅ oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiṅ iṅ. ¹⁵ Ayob daôm ṅapep bu mac nem daṅ so Anôtô ndê mwasiṅ dom, ma bu ṅasili mêtê sac-ṅga lêc tiyham yêc mac-ṅga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêṅ ṅamakic ma oc kêṅ ṅawapac têṅ lau daêsam, ma kôm ṅac ṅadômbwi sa yêc Anôtô aṅgô-ṅga. ¹⁶ Ayob bu mac

nem daṅ sa lêṅ mockaiṅ-ṅga dom, me gauc nem gêṅ nom-ṅga êṅlêc dom, ma êṅlhiṅ Anôtô siṅ gitôm Iso, naṅ hu ndê wapa lêṅsêm ṅgac mbêc-ṅga siṅ, tu neṅ gêṅ dim tigeṅ-ṅga. ¹⁷ Mac aṅyalê su, bu tiṅambu iṅ tac whiṅ bu wêkaiṅ ndê gêṅ lêṅsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iṅ. Magoc damba tec iṅ dec kôm dom. Iṅ taṅ dau ndu, ma kêsahê ṅaṅga bu kac damba ndê ṅalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-ṅga

¹⁸ Lau Israel-ṅga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ṅga. Magoc lôc naṅ mac atigasuc tu akôt pwac wakuc-ṅga, naṅ lôc kaiṅ daṅ dau-ṅga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ṅga sêlic ya atu, ma ṅasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaṅ. ¹⁹ Ma ṅac sêṅgô Anôtô ndê dahuc ma iṅ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteṅ bu sêṅgô tiyham dom. ²⁰ Bu Anôtô gic yomsu ṅac ma sôm bu ṅamalac me bôt bocke bu meṅ êmpiṅ lôc dau, naṅ sêtuc iṅ ṅa hoc ndu. Lau Israel-ṅga sêlic bu yomsu dau kêṅ ṅawapac atu têṅ ṅac. ²¹ Ma Moses gêlic gêṅ hoṅ dinaṅ ma kôm iṅ töt dau ma kêtitec ṅandô.

²² M agoc tu mac nem akêṅ whiṅ-ṅga dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naṅ malac Jerusalem wakuc naṅ yêc

undambê, ma Anötö Tanji Nădau ndê malac. Mac ahôc asê aņela tausen ma tausen naņ sêkac sa sêmbo gameņ dinan ti atac ņayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuņ ņalôm, ma ambo awhiņ yac lau naņ iņ gêlic yac datôm iņ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neņ ņaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naņ oc êņsahê lau hoņ pi ņac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameņ naņ lau gitêņ naņ Anötö gic dabiņ ņac, naņ si gatu sêmbo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naņ ti pwac wakuc ņa-ņgac ņalhu-ņga. Ma mac atap mwasiņ atu sa, tu dac naņ iņ kêc siņ tu êņgwasiņ mac nem sac su-ņga. Muņ-ņga, Abel ndê dac ta yom pi têņ Anötö bu kêņ ņagêyô ô iņ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ņahu datap mwasiņ sa yêc Anötö-ņga, dec hóc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêņ ņambwa dom

²⁵ B ocdinan apôc daņamsuņ ahuc têņ yom naņ Anötö sôm têņ mac, naņ dom. Lau Israel-ņga sêņgô Anötö awha kêņ puc ņac yêc nom, ma ņac naņ sêtec bu sêņgô iņ ndê y om, naņ sêlhô su yêc iņ ndê matôc dom. Bocdinan yac lau naņ Anötö kêņ puc yac akêņ undambê, naņ bu dapuc dômwêņ iņ, dec oc tôm dom andô bu dalhô su iņ ndê matôc.

²⁶ Têņ ndoc Anötö sôm yom yêc Lóc Sainai, naņ iņ

awha kôm nom wiwic sa. Ma tiņambu, têņ ndoc daņ tiyham iņ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daņ tiyham aô oc waņwic gameņ tiyham, magoc waņwic gameņ nom-ņga tawasê dom, undambê whiņ. [*Hag 2:6*]

²⁷ Iņ sôm bu kôm gêņ dau dim daņ tiyham, ma yom dau hêganôņ têm naņ iņ oc êņwic gêņ undambê ti nom-ņga hoņ naņ iņ kêņ. Ma gêņ naņ bu yêc ņapaņ-ņga dom, naņ oc wiwic sa e niņga. Ma ņalêņ dinan, gêņ naņ wiwic dom oc gacgeņ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têņ yac bu yac oc dawêkaiņ gameņ naņ oc wiwic ma niņga dom. Tu dinan-ņga dec danem daņge iņ, ma danem akiņ iņ ņalêņ ņayham naņ tôm bu ndic iņ tandô ņayham. Dakôm ti datoc iņ sa ma datôc iņ, ²⁹ ņahu bu yac neņ Anötö ndê ņaclai gitôm ya atu, naņ gitôm bu neņ gêņ sambob su.

13

Sakiņ naņ gic Anötö tandô ņayham

¹ Ambo ti atac whiņ asidôwai ņapaņ. ² Aņlhiņ daôm siņ dom bu akôc lau aņgô batac sa ma andic ya ņac. ņahu bu lau ņatô naņ sêkôm bocdinan, dec sic ya aņela magoc sem gauc. ³ Ma gauc nem lau sêkêņ whiņ-ņga naņ sêndôc gapocwalô, ti ņac naņ lau sêkêņ kisa

ɲac, ma anem ɲac sa gitôm mac daôm ahôc ɲawapac dinar awhiɲ.

⁴ Mac hoɲ atoc lêɲ lauwhê ti ɲgac sênem dau-ɲga sa ɲapep andic ɲawaê. Awhê ma ɲgac bocke naɲ sem dau sa su, naɲ sêmbo sêwhiɲ dau ti sêsa lêɲ ɲawasi eɲ. ɲahu bu lau hoɲ naɲ sêkôm mêtê mockaiɲ-ɲga, me sêndic sêmbôc-walô kic, naɲ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whiɲ mone-ɲga nem mac nem ɲalôm ahuc dom. Ambo ti atac ɲayham pi gêɲ bocke naɲ Anötö kêɲ têtɲ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom naɲ sêto yêc, naɲ bocdec bu:

Aö wahu am siɲ me wapuc dômweɲ am daɲ dom.
[Diut 31:6, 8]

⁶ Tu dinar-ɲga dec ɲalôm pêtɲ dôɲ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-ɲga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinar aö oc watôc dauɲ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiɲ?
[BW 118:6-7]

⁷ Gauc nem mac nem lau bata naɲ sêndôhôn Anötö ndê yom têtɲ mac. Akôc gauc pi ɲac si lêɲ ɲayham naɲ sêsap dôɲ e si têtɲ pacndê, ma aɲkuc ɲac si lêɲ sêkêtɲ whiɲ-ɲga. ⁸ Yisu Kilisi oc

kac dau kwi-kwi dom. ɲalêɲ naɲ iɲ mbo muɲ-ɲga, naɲ iɲ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinar ɲapanɲ.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc naɲ so yom ɲandô, naɲ êɲsôn mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasin bu puc nem gatôm dôɲ, ma gauc nem gêtɲ daner-ɲga me ɲagôliɲ pi gêtɲ daner-ɲga êɲlêc dom. Bu lau naɲ sêmbo pwac akwa ɲapu ma gauc gêm gêtɲ kaiɲ dinar kêlêc, naɲ gêm ɲac sa bu sêti lau gitêtɲ yêc Anötö aɲgô-ɲga dom.

¹⁰ Yac tam akiɲ Anötö dambo pwac wakuc ɲapu, ma lau naɲ sem akiɲ Anötö sêmbo pwac akwa ɲapu, naɲ sêtôm dom bu sêwêkaiɲ pwac wakuc dindêc ɲamwasin. ¹¹ Domba ti makao naɲ dabuɲsiga ɲamata-ɲga Israel-ɲga kôc ɲadac ma sôc lôm dabuɲ ɲalôm Dabuɲ Andô gi bu kêɲ ti da ô lau si sac ɲagêyô, naɲ lau sêkôc ɲamsôm su yêc malac ma sêpec su giɲga yêc gameɲ ɲamakê-ɲga.* ¹² Ma ɲalêɲ tigen Yisu hôc ɲandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ɲamakê, tu bu kôm lau sêti dabuɲ tu iɲ dau ndê dac naɲ kêc siɲ-ɲga. ¹³ Bocdinar dahu lau Israel-ɲga si sakin pwac akwa-ɲga siɲ

* **13:11** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ɲga si Om Atu Sêkêtɲ Da ô Sac ɲagêyô-ɲga (Day of Atonement), naɲ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu têtɲ asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naɲ dabuɲsiga Israel-ɲga sêkêtɲ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êɲgilí lau sêkêtɲ whiɲ-ɲga bu sêɲkuc Yisu ti atac pa su eɲ.

gacgen, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêñ Yisu dandi, ma dahôc yom mayañ-nga nañ ñacyo sêmbaliñ pi yac tu dakêñ whiñ Yisu-nga, nañ dawhiñ. ¹⁴ Nahu bu gameñ nom-nga nañ kwahic dec ti yac neñ malac dambo-nga, nañ malac yêc ñapañ-nga dom. Ma yac tañkwê malac ñandô nañ oc meñ sa tiñambu.

¹⁵ Tu Yisu-nga dec tampiñ Anötö tòm bêc hoñ. Yac lau hoñ nañ dasôm bu dakêñ whiñ Yisu, nañ tac waê bu tampiñ Anötö, ma yac neñ yom tampiñ iñ-nga gitôm da danje ñayham. ¹⁶ Anñhiñ daôm siñ dom bu akôm mêtê ñayham eñ, ma bu akêñ nem gêñ tu anem lau ñatô sa-nga. Mêtê dau iñ gitôm da nañ Anötö gêlic ñayham whiñ. ¹⁷ Danjam wambu lau bata nañ sêyob mac lau akêñ whiñ-nga, ma asôc ñac ñapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac ñayham-nga. Bu ñac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôñ, ma tiñambu Anötö oc kip ñac sa ñapep pi gwelen dau. Mac bu danjam wambu ñac ñapep dom, dec oc kôm ñac ñalôm ñawapac, ma oc tòm dom bu sênem mac sa ñapep.

¹⁸ Ateñ mbec tu yac-nga, bu yac añsahê ñaŋga bu asa mba lêñ gitêñ eñ, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêñ. ¹⁹ Ma ateq mbec ñaŋga bu Pômdau nem aö sa bu watap señ watêñ mac waloc-nga sa ñagahô.

Yom ñambu-nga

²⁰ Yac neñ Pômdau Yisu ma ñgac ñayham yob domba-nga kêc ndê dac siñ tu êmatiñ pwac yêc ñapañ-nga, dec Anötö uñ iñ sa akêñ lau batê-nga. Ma aö bu wateñ Yom Malô Ndadu, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabiñ mac bu akôm mêtê ñayham eñ ma asa nem lêñ hoñ tòm iñ ndê atac whiñ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec aö wateñ iñ bu puc yac hoñ dôñ tu bu gêñ hoñ nañ dakôm, nañ ndic iñ tandô ñayham. Datoc Yisu ndê waê sa tòm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu wangili mac bu asap lêñ ñayham dôñ ñapañ. Ma kwahic dec aö bu wateñ mac bu akôc aneñ yom hoñ sa ma asôc ñapu. ²³ Aö wakêñ ñawaê têtñ mac bu sêhu yac neñ asidôwa Timoti siñ su yêc gapocwalô. Iñ bu hôc asê aö ñagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêñ aneñ acsalô ñayham têtñ mac nem lau bata hoñ, ma têtñ A nôtö ndê lau dabuñ hoñ bocdi-nañ. Ma lau gameñ Itali-nga sêkêñ si acsalô têtñ mac whiñ.

²⁵ Anötö ndê mwasiñ whiñ mac hoñ.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac naŋ to bapia dindéc, naŋ ndê ŋaê Jems. In ŋgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndôc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tiguauc daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têt lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndôc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. In sam ŋac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ŋatô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têt lau Israel-ŋga naŋ sêlhô su yêc malac Jerusalem têt ndoc lau sêkêŋ kisa ŋac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ŋatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

In ndê bapia dau hêganôn lêt ti sakiŋ ŋayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê. In bu kêt puc ŋac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ŋandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ in gêt naŋ sêsôm ŋa whasuŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋandô, naŋ si lêt ti sakiŋ oc tôc gêt dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aô Jems naŋ gam akiŋ Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têt mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andôc balalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têt mac hoŋ.

Dahôc ŋawapac ti atac lu-lu dom

² O aneŋ asidôwai. Gêt wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêt atac ŋayham-ŋga. ³ Mac anyalê bu gêt bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ŋaŋga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ŋaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêt daŋ dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötô bu kêt gauc têt am, ma in oc kêt. Bu Anötô in mwasiŋ ŋadau, ma oc lic ŋamalac naŋ teŋ gêt têt in, naŋ sac dom, in oc kêt gêt têt in ti atac whiŋ. ⁶ Magoc têt ndoc am teŋ gêt dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêt whiŋ bu am oc tap ŋandô sa. Asa naŋ teŋ gêt ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ŋapaŋ. ⁷ In ŋamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu in oc kêt gêt daŋ yêc Pômdau dom. ⁸ In ŋamalac gauc lu-lu-ŋga, ma kôm ndê gêt hoŋ bambaliŋ.

Dahê gauc pi mone ti wapa ŋapaŋ dom

9 Mac asidôwai nan lau waem mba ma lau nalom sawa, ao wasom ten mac bu atac nayham sa, bu Pômdau gelic mac atom lau tiwae tu mac nem aken whin-nga. 10 Ma mac lau ti lelom, Anoto bu engwini mac, goc atac nayham sa. Ahe gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gen dau oc ninga gitom a namlha nayham, nan 11 ac pi ti nandê atu, ma pec e namlha kêsôlô, dec namlha nayham dau pacndê. Ma nalên tigen, lau ti lelom nan sem gwelen napan tu setap mone sa-nga, nan oc seninga bocdina.

Lêtom ti saê

12 Asa nan bu lhac nanga ten ndoc in kêsahê letom ti saê, nan oc tap Anoto nde mwasin sa, bu nawapac dau kom in hu nde ken whin sin dom, ma Anoto oc ken in ndoc tali napan. Naoli dau dina Anoto gic bata su bu ken ten lau nan atac whin in nan.

13 Namalac dan bu letom tap in sa, nan he gauc bu Anoto ken letom ten in lec dom. Bu gen dan gitom dom bu entom Anoto, ma Anoto dau ketom namalac dan dom. 14 Mba! Letom nahu sip namalac dau nde atac galac, nan ken gauc ten in ma ketom in bu kom sac. 15 Ma namalac nan soc atac galac napa, nan kom metê sac. Ma namalac nan kom metê sac, nan wêkain sen mbac ndu-nga.

16 Bocdina anen asidôwai atac whin-nga, ayob daom bu lau dan sen sau mac dom. Letom men aken Anoto dom. Mba! 17 Daman undambê-nga, nan ken nawê hon selhac umbon, nan mwasin nayham hon ndau, ma gen nayham hon nan datap sa, nan men aken in nde. Tom bec hon ac pi ma sip tiyham, ma ac na-ayun yec ten dom. Magoc Anoto gitom ac na-ayun dom. In kom gen nayham en tu emwasin yac-nga, ma kac nde awha kwikwi dom. 18 Ma in ken in nde yom nandô sip yac nen nalom tu bu kom yac dati lau wakuc, datom gen hon nan in ken, nan si nandô mbec.

Dangô metê ti dakom nandô sa

19 O anen asidôwai atac whin-nga, angô su nan. Atisa ngahô tu asom daom nem yom-nga dom, magoc aken danam lau natô si yom napep mun. Ma ayob daom bu atac nandê ngahô dom. 20 Bu namalac si atac nandê kalhac nac ahuc e sêso len gitên nan Anoto tac whin. 21 Tu dina-nga dec ao wasom ten mac bu metê nadombwi ma metê sac hon nan kêsowec tiatu yec gamey nom-nga, nan ahu sin! Angwini daom ma akoc Anoto nde metê nan sic dulu ten mac su, nan sa sip nem nalom e tidon, bu yom dau gitom bu nem mac si.

22 Mac bu angô Anoto nde yom nambwa, dec oc ansau

daôm. Anğô ma akôm nandô sa! ²³ Asa nañ ngô mêtê magoc kôm nandô sa dom, nañ gitôm ñamalac nañ tôc gwaniñ sip busunôm bu lic dau anğô andô. ²⁴ In gêlic su, goc sa gi ma ñagahô kêlhiñ anğô andô siñ. ²⁵ Magoc asa nañ tôc gwaniñ Anötö ndê yomsu nandô* nañ kêgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc ñapu ti gauc gêm ñapañ, nañ Anötö oc nem mbec gêñ hoñ nañ in kôm.

²⁶ Asa nañ gauc gêm bu in gêm akiñ Anötö ñapep, magoc gêm gôliñ dau ndê êmbala dom, nañ kêsau dau. Ma gêñ hoñ nañ in kôm bu nem akiñ Anötö, nañ gitôm gêñ ñambwa ma gic Anötö tandô ñayham dom. ²⁷ Mac bu anem akiñ Anötö ñalêñ gitêñ nañ in oc lic ñayham, goc akôm gêñ bocdec. Anem mosibu ti lauwê sawa nañ sêhóc ñawapac, nañ sa. Ma ambo ahê têtê mêtê ñadômbwi nom-ñga hoñ.

2

Datoc lau hoñ sa

¹ O aneñ asidôwai, mac nañ akêñ whiñ yac neñ ñawasi ñadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmbe hoñ sa ñalêñ tiger. ² Mboe mac akac daôm sa

tu alic om-ñga, ma ñamalac lu sêsôc sêmen. Ngac dañ sôc ñakwê ñawasi ti gôlôn gol, magoc ngac dañ in ngac ñalôm sawa nañ sôc ñakwê akwa gwelen-ñga. ³ Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ngac ti ñakwê ñawasi sa, ma asôm têtê in bu, "Am ndôc pôn ñayham dindêc," a? Ma asôm têtê ngac ñalôm sawa, "Am lhac ñambu-ñga dê," me "Ndôc nom dindêc yêc yac gahiñ-ñga," a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau ñatô sa hóc gêlêc lau ñatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-ñga nañ si gauc tisac.

⁵ O aneñ asidôwai atac whiñ-ñga, anğô su nañ. Lau nañ lau nom-ñga sêlic bu lau ñalôm sawa, nañ Anötö tac whiñ bu êñyaliñ ñac sa bu sêkêñ whiñ ñanga, dec sêti lau ti lêlôm yêc in anğô-ñga. Ma in oc kên ñac sêwêkain gameñ undambê-ñga nañ in gic bata bu kên têtê lau nañ atac whiñ in. Yom dau in yom nandô. ⁶ Magoc mac apu lau ñalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nañ mac atoc ñac sa, nañ sêtoc mac sa ô dom. Ñac sêlic ñayham bu sêngwiniñ mac, ma ñac bu sêtap yom dañ sa pi mac, dec ñac oc sêwê mac atêtê lau sêmatôc yom-ñga andi.

* **1:25** Ngac nañ to Hibru tôc asê bu yomsu amanlu gitôm dom bu ndic dabiñ lau bu sêti lau gitêñ (7:19; 10:1). Bocdinañ lau daêsam gauc gêm bu yom nañ Jems to pi Anötö ndê yomsu nandô, nañ hêganôn yomsu amanlu dom, magoc hêganôn ñawaê ñayham. Bu ñawaê ñayham whê sa bu Yisu gic dabiñ yomsu pwac akwa-ñga hoñ (Mat 5:17) ô yac, ma Ñalau Dabuñ gêm gôliñ lau sêkêñ whiñ-ñga ma gêm ñac sa bu sêsa lêtê gitêñ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

7 Yomandô! Ma têtj ndoc lau dau sêngwiniŋ mac, naŋ sêpu mac nem ŋadau ndê ŋaê ŋayham whiŋ.

8 Anötö ndê yomsu naŋ sêto yêc bocdec bu, "Atac whiŋ lau menpaŋ am-ŋga gitôm mac atac whiŋ daôm," naŋ tiŋamata yomsu hoŋ naŋ sêhêganônŋ ŋamalac si lêtj sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga ma piŋ ŋac hoŋ dôŋ sêpitigenŋ. Mac bu danam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ŋapep. 9 Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau aŋgili yomsu-ŋga. 10 Aö wasôm têtj mac, bu asa naŋ danŋa wambu yomsu hoŋ ŋapep, magoc kêgili yomsu ŋalhô atêc danŋ, naŋ gitôm ŋamalac naŋ kêgili yomsu hoŋ. 11 Anötö dau kêŋ yomsu danŋ bocdec, 'I' "Kôm gêtj mockaiŋ-ŋga dom," ma kêŋ danŋ tiyham bocdec, 'I' "Ndic ŋamalac ndu dom." Am bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, tigenŋ am bu ndic ŋamalac danŋ ndu, naŋ dec am gitôm ŋamalac kêgili yomsu hoŋ-ŋga.

12 Mac aŋyalê su bu ŋasawa sauŋ Anötö oc êŋsahê mac, êŋkuc yomsu naŋ iŋ kêŋ bu êŋgapwêc yac su. Bocdinaŋ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hoŋ ŋapep eŋ. 13 Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têtj iŋ ndê bêc matôc-ŋga.

Tamwalô lau, ma mac oc atap iŋ ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

14 O aneŋ asidôwai. ŋamalac danŋ bu sôm, "Aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi," magoc kôm mêtê ŋayham dom, dec iŋ ndê kêŋ whiŋ ŋandô mba, ma oc nem iŋ si dom. 15 Mac bu alic awê me ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga danŋ naŋ pônđa ŋakwê ti gêtj daneŋ-ŋga, dec mac oc akôm sake? 16 Mac bu asôm têtj iŋ bu, "Am ndi ti yom malô, ma oc ŋayham bu am tap nem gêtj daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa," magoc akêŋ gêtj danŋ bu anem iŋ sa dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi. 17 Bocdinaŋ, asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ, magoc kôm ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê kêŋ whiŋ gitôm gêtj batê.

18 Mboe ŋamalac danŋ oc sôm, "Aö gakêŋ whiŋ, dec gitôm," ma danŋ oc sôm bu, "Aö gakôm mêtê ŋayham, dec gitôm." Oyaê! Am bu ŋamalac naŋ mêtê ŋayham mbasi, dec ŋalêtj bocke aö oc wanŋyalê bu am kêŋ whiŋ ŋandô? Magoc lic mêtê ŋayham dec aö gakôm gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ whiŋ asê têtj am. 19 Bocke? Am toc daôm sa bu am kêŋ whiŋ bu Anötö tigenŋ dê mbo, a? Aluê! ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ sêwhiŋ, ma sêtöc dau ŋandô!

20 Am ŋamalac gauc mbasi-ŋga! Am nem kêŋ whiŋ naŋ mêtê ŋayham

mbasi, naŋ ti gêŋ ɲambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Abaŋ Abraham iŋ bu kêŋ iŋ ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinaŋ-ɲga dec Anötö gêlic iŋ bu ɲgac gitêŋ. ²² Mac hoŋ alic su naŋ. Abraham ndê kêŋ whiŋ ti iŋ ndê gwelenŋ sêpuc dau dôŋ. Ma iŋ ndê gwelenŋ ti sakiŋ gic dabiŋ iŋ ndê kêŋ whiŋ. ²³ Yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu, “*Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti ɲgac gitêŋ.*” Yom dau ɲandô sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iŋ ndê salip.

²⁴ Bocdinaŋ mac hoŋ alic! Dakêŋ whiŋ ɲambwa kôm yac dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ɲga dom. Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ wambu Anötö-ɲga, ma yac neŋ dakêŋ whiŋ, naŋ lu-lu sêkôm yac dati lau gitêŋ. ²⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Gauc nem awhê seŋ-ɲga Rahab. Iŋ gêm yaom lau Israel-ɲga naŋ sêtip gameŋ Kanan-ɲga, ma kêmasaŋ ɲac si lêŋ bu sêlhô sêndi. Ma tu dinaŋ-ɲga Anötö gêlic iŋ bu awhê gitêŋ.

²⁶ ɲamalac naŋ wayahô mbasi, naŋ iŋ gêŋ batê. Ma yac bu dakêŋ whiŋ magoc dakôm mêtê ɲayham dom, dec yac neŋ dakêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

¹ Aneŋ asidôwai, aŋgô su naŋ! Têŋ Anötö ndê bêc

êmatôc lau-ɲga, naŋ iŋ oc kip yac lau naŋ andôhônŋ iŋ ndê mêtê têŋ lau, naŋ sa ɲapep pi yac mba gwelenŋ dau. Tu dinaŋ-ɲga mac nem asa bu ti kêdôhônŋwaga mêtê-ɲga, naŋ kôc gauc pi yom dau muŋ su naŋ. ² Mêtê sac kôm yac hoŋ dapeŋ ɲalêŋ daêsam. ɲamalac naŋ gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so daŋ dom, naŋ ɲamalac gitêŋ, ma gitôm bu nem gôliŋ iŋ ndê ɲamlic ɲagêŋ hoŋ ɲapep.

³ Lau naŋ sêndôc hosi ɲahô, naŋ sêkêŋ ain sôc hosi whasuŋ, bu sênem gôliŋ hosi ma sêkac iŋ kwi êŋkuc ɲac si atac whiŋ. ⁴ Ma akôc gauc pi waŋ atu-tu. Mbu ɲadinda peŋ lac sac andô, magoc gôliŋ atêc dinaŋ kêŋ iŋ kêti kêkuc ɲgac gôliŋ-ɲga ndê atac whiŋ. ⁵ ɲalêŋ tigeŋ, yac êmbalaŋ iŋ gêŋ sauŋ andô daŋ yêc ɲamlic ɲagêŋ hoŋ, magoc iŋ yom datoc dauŋ sa-ɲga daêsam ɲahu. Mac aŋyalê bu ya ɲamsi sauŋ daŋ gitôm bu ti ya atu ma neŋ pwa atu daŋ su. ⁶ Ma yac êmbalaŋ dau gitôm ya. Yêc yac neŋ ɲamlic ɲagêŋ hoŋ, sac ɲahu yêc êmbalaŋ, ma yac bu dayob ɲapep dom, dec sac oc êŋsôwec e nem ɲamlic sambuc ahuc ma kôm yac neŋ têm dambo taŋli-ɲga hoŋ tisac. Ma sac naŋ ɲahu yêc êmbalaŋ, naŋ meŋ akêŋ ya lambwam-ɲga.

⁷ Lau ɲatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêŋ dau

timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêṅ gwêc-ṅga timalô bocdinaṅ. ⁸ Magoc lau daṅ sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ṅamalac êmbala iṅ gêṅ sac naṅ yêc teṅ dom, ma ṅamalac sac gêm iṅ ahuc. ⁹ Yac tam danḡe yac neṅ Pômdau ti Damaṅ undambê-ṅga ṅa êmbalaṅ, magoc ṅamalac naṅ Anötö kêmasaṅ bu sênem iṅ aṅgô sêmbo nom, naṅ yac dapucho ṅac ṅa gêṅ tigeṅ dinaṅ. ¹⁰ Aṅgô su naṅ. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêṅ whaṅsuṅ tigeṅ. O aneṅ asidôwai, mêtê dau iṅ sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu ṅayham tu danôm-ṅga lu-lu sêsa akêṅ bubata tigeṅ? Mba! ¹² O aneṅ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-ṅga sa yêc gwêc ṅalôm. Ma gêṅ daṅ tiyham. Oc datap wa ṅandô sa yêc a kiṅ, me a kiṅ ṅandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ṅayham

¹³ Mac nem asa iṅ ṅamalac tigauc, naṅ toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ṅayham ma sa lêṅ gitêṅ eṅ, tu bu tôc gêṅ dau asê. ¹⁴ Tigeṅ mac lau naṅ asa lêṅ atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-ṅga, me mêtê lêmuṅ-ṅga bu yêc mac nem ṅalôm, naṅ atoc daôm sa me aṅsau daôm bu mac lau tigauc lec dom. ¹⁵ Bu lau naṅ sêkôm

mêtê lêmuṅ-ṅga ti mêtê sêhóc gêlêc dau-ṅga, naṅ si gauc meṅ akêṅ Anötö ndê dom. Mêtê dau ṅahu yêc nom, kêkuc ṅamalac nom-ṅga si gauc ṅambwa, ma meṅ akêṅ Sadaṅ ndê. ¹⁶ Mêtê lêmuṅ-ṅga ti ahôc gêgêlêc daôm-ṅga bu yêc mac nem ṅalôm, dec mac oc apiṅ daôm dôṅ ṅapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa naṅ kôc gauc ṅayham yêc Anötö ndê, naṅ gêṅ ṅamata-ṅga iṅ oc kôm mêtê ṅawasi eṅ. Iṅ oc yob dau bu tac ṅandê ṅagahô dom, ma iṅ oc ti ṅamalac atac whiṅ lau ti sôc yom ṅapu-ṅga. Iṅ ṅamalac tawalô lau-ṅga ma ndê gwelenṅ oc nem ṅandô daêsam. Iṅ oc kôm mêtê ṅayham têṅ lau tiwaê ma têṅ lau waêmba sêwhiṅ, ma oc êṅsau lau daṅ dom. ¹⁸ Lau naṅ sêkôm gêṅ malô ma sêhê wamba lau, naṅ sêtôm lau naṅ sêsô gêṅ ṅawhê ṅayham sip si ôm. Ma ṅac si gwelenṅ dau oc nem ṅandô bu ṅac ma lau daêsam sêtap lêṅ gitêṅ sa.

4

Lêṅ atac whiṅ gêṅ nom-ṅga-ṅga

¹ Akôc gauc pi gêṅ naṅ kôm mac atac ṅandê ti asôm daôm. Aö wasôm têṅ mac, bu mêtê dau meṅ akêṅ mac nem ṅalôm akwa, naṅ kac mac tu asa lêṅ atac whiṅ gêṅ nom-ṅga-ṅga. ² Gêṅ naṅ mac atac whiṅ, naṅ

mac atap sa dom, nahu bu mac ateq têt Anötö dom. Mac tamgatu gêt dau napan e mac atac nandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic namalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêt nan mac atac whin. ³ Ma têt natô mac ateq gêt têt Anötö, magoc in kêt têt mac dom. Mac atap sa dom, nahu bu mac ateq gêt dau tu bu amwasin daôm-nga nambwa, ma gauc dinañ in solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockain-nga, bu mac ahu Anötö sin ma asap gêt nom-nga dôn. Mac ango! Asa nan tac whin gêt nom-nga hôc gêlêc, nan Anötö ndê silip dom, in Anötö ndê nacyo. ⁵ Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan whê sa bu Nalau nan Anötö kêt mbo yac neñ nalôm, nan gêm lêmun yac neñ gatun ma tac whin nandô bu dasap in dôn napan. Gauc nem yom dau napep, bu in yom nambwa dom. ⁶ Anötö kêt ndê mwasin têt yac tu bu puc yac dôn pi lêt sac-nga. Tu dinañ-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêtwinin lau nan sêtoc dau sa, magoc kêmwasin lau nan sêtwinin dau. [Prov 3:34]

⁷ Bocdinañ asôc Anötö napan. Apuc daôm dôn têt Sadañ bu êntôm mac dom.

Amasuc in su ma in oc lhö su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec in oc tigasuc mac. Mac lau nan akôm mêtê sac, nan angwasin amam ma ahu mêtê dau sin. Ma mac lau nan ankuc Anötö ti gauc lu-lu, nan amasan nem nalôm nawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atan tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti dangibo, ma mac nem atac nayham nem dau kwi ti atac nawapac. ¹⁰ Angwinin daôm yêc Pômdau ango-nga, goc in oc toc mac sa.

Angolin yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, ango lin yom pi daôm dom. Asa nan gêm dôhôn dau pi ndê asidôwa dan, nan gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu in-nga, nan pu yomsu ma gêlic yomsu dau sac whin.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau napan dom. ¹² Anötö nan kêt yomsu, nan ndê naci yêc bu nem lau si, me señ nac su. Ma in tawasê oc ênsahê lau hoñ pi nac si mêtê. Bocdinañ am asa dec gauc gêm bu ênsahê nem asidôwai?

Datoc dauñ sa dom

¹³ Aô wasôm yom pi lau nan gauc gêm bu sêti nadau dau. Mboe namalac dan oc sôm yom bu, "Kwahic dec me lansê, aô watêt malac

* **4:11** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tiger bu 'Atac whin nem asidôwai tôm am tac whin daôm,' dec to yom dinañ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

atu danj wandi, wanem gwelenj nditôm yala danj sambuc, ma watap mone daêsam sa.”¹⁴ Mac atôm dom bu anyalê gêñ nanj oc hôc asê têtj lanjsê. Mac alic nem têtj ambo tamli-nga bu inj gêñ atu, a? Mba! Inj gitôm yawalec nanj puc pi meñ magoc ñasawa sauñ enj hê su.¹⁵ Gauc nem bu ati ñadau tu amasanj daôm nem lêtj asa-nga dom, magoc asôm yom bocdec bu, “Pômdau bu lic ñayham, dec yac oc ambo tanjli ma akôm gêñ bocdec me gêñ bocdê.”¹⁶ Magoc mac lau wachuc nanj êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau inj mêtê sac.¹⁷ Bocdinañ asa nanj kêyalê lêtj ñayham magoc kôm dom, nanj kôm sac.

5

Jems kêñ puc lau ti lêlôm

¹ Mac lau ti lêlôm nanj ac mone ti wapa daêsam sa, nanj anjô! Apuc danjgibo sa ma atanj pi ñawapac nanj gic waê bu tap mac sa têtj bêc ñambu-nga.² Awa ti wapa ma ñakwê nanj mac ac sa tu daôm-nga, nanj hôc gêlêc su ma yêc ñambwa e da nôm ma sop señ su.³ Oyaê! Bêc ñambu-nga meñ kêpiñ su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa ñapanj. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa nanj hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêñ dinañ-nga dec mac nem ñamsôm oc tisac whiñ, gitôm ya gêñ mac.⁴ Anjô!

Mac anjgamiñ ñaôli ñayham têtj lau nanj sêkôm gwelenj têtj mac. Ma Pômdau Ñaclai Ñadau ñgô ñawaê ma oc êmatôc mac pi gêñ dau.⁵ Mac ambo nom ti amwasinj daôm kêlêc, atôm bôc nanj señ gêñ ñawahô e sêtôp atu, ma sêñyalê dom bu ñasawa sauñ ñac si ñadaui oc sêndic ñac ndu ma sêneñ.⁶ Mac êlêmê amatôc lau gitêtj ma akic yom bu andic ñac ndu, magoc lau dau sêkêñ kisa mac dom.

Dahôc ñawapac ti atac pa su

⁷ Bocdinañ asidôwai, ahônj Pômdau ndê bêc mbu meñ-nga ti nem atac pa su. Lau nanj sêsô gêñ sip ôm, nanj sêhônj gêñ dau bu nem ñandô. Sêmbo ti atac pa su ma sêhônj u bu ndic ma ac bu pi tôm ñandoc.⁸ Ma mac bocdinañ. Ndoc meñ kêpiñ bu Pômdau oc mbu meñ, dec apuc daôm dônj bu alhac ñanja, ma ahônj inj ti nem atac pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötô ndê matôc sa, bu inj ndê bêc êmatôc lau-nga meñ kêpiñ, gitôm inj dau meñ kalhac mac nem andu ñagatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. Ñac sêhônj ñawapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau anjô ti atac pa su. Gauc nem ñac si lêtj dinañ ma anjuc.¹¹ Lau nanj sêhônj ñawapac ti atac pa su, nanj yac tampiñ ñac. Mac

angô miñ pi Job, nañ hóc ñawapac daésam, magoc gêñ dau ku inñ dulu dom, inñ kalhac ñannga. Ma mac anjyalé bu tinjambu Pômdau gêm inñ sa tiyham. Yomandô! Pômdau inñ tawalô yac ma atac apu yac ñandô.

¹² O aneñ asidôwai, ayob daôm tu gêñ atu dindéc-ñga. Mac bu akôm gêñ danñ, dec asôm, "Aêc," ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, "Mba," ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêñ danñ tu bu andic señeñ nem yom-ñga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap Anötö ndê matôc sa.

Yom dateñ mbec-ñga

¹³ Mac nem asa bu tap ñawapac sa, nañ teñ mbec. Ma mac nem asa nañ atac ñayham sa, nañ nem wê ma êmpinñ Pômdau. ¹⁴ Mac nem asa bu gêmbac, nañ kênñ yom têtñ gôlôwac dabuñ si lau bata sêmeñ, ma sêteñ mbec tu inñ-ñga ma sêmbac ndip kwi pi inñ ñagôlônñ sênem Pômdau angô. ¹⁵ Mbec nañ mac ateqñ ti akênñ whinñ, nañ oc nem ñamalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem inñ sa ma kôm inñ ñayham sa tiyham. Ma inñ ndê sac bu yêc, goc teñ mbec tu gêñ dau-ñga whinñ, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinañ asa nañ kôm sac, nañ hoc ñayom asê têtñ asidôwa danñ, ma asidôwa dau teñ mbec tu inñ-ñga.

Akôm bocdinañ, ma ateqñ mbec pi mac nem asidôwai nañ gêmbac, bu akôm ñac ñayham sa tiyham. Mbec nañ ñamalac gitênñ danñ teñ, nañ mbec ti ñaclai, ma oc nem ñandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. Inñ ñamalac gitôm yac. Inñ teñ mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tō ma ayô 6. ¹⁸ Goc inñ teñ mbec tiyham, dec Anötö kênñ u gic ma gêñ ôm-ñga sem ñandô tiyham.

Danem lau nañ sêhu Anötö ndê lêtñ sinñ, nañ sa

¹⁹ Aneñ asidôwai. Mac nem danñ bu hu Anötö ndê lêtñ ti yom ñandô sinñ, ma danñ bu nem inñ ndê ñalôm kwi ma kôc inñ mbu meñ tiyham, ²⁰ dec anjyalé gêñ bocdec. Asa nañ gêm ñamalac sac kwi bu hu mêtê sac sinñ, nañ kêgaho inñ su yêc señ mbac ndu-ñga, ma gêm inñ sa bu tap ñagêyô sa tu inñ ndê sac daésam-ñga dom.

Pita ndê bapia namata-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Ngac naŋ to bapia dindec inŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Inŋ to têtŋ lau sêkêŋ whinŋ-nga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-nga sem gôlinŋ. Lau dau sêhóc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ŋac tu sêkêŋ whinŋ Yisu-nga.

Pita tac whinŋ bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham tu mwasiŋ atu ti ŋawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ŋac-nga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-nga, naŋ oc kôm têtŋ ŋac bocdinaŋ. Inŋ to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam naŋ Yisu hóc têtŋ ndoc inŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkainŋ inŋ ndê lêtŋ dinaŋ. Inŋ whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tiŋambu têtŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêtŋ ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whinŋ-nga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia namata-nga

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têtŋ mac lau naŋ Anötö kêyalinŋ mac sa, mac lau naŋ ambo

nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-nga. ² Damaŋ Anötö kêyalê gêtŋ hoŋ muŋ su, dec kêyalinŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu Nalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ŋapep. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-nga

³ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Nahu bu inŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêtŋ dau ŋandô sa bocdec bu, inŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-nga, ma piŋ yac dôŋ tam daminŋ inŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ batanŋ ŋandô ŋayham kêlêc, naŋ bu oc dandöc taŋli ŋapaŋ. ⁴ Ma dawêkainŋ gêtŋ lêtŋsêm ŋayham, naŋ ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêtŋ dau sa gwananŋ tu mac-nga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-nga sa su, ma inŋ kêmasanŋ mwasiŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu tóc ŋandô dau asê tiawê têtŋ béc ŋambu-nga. Ma tu mac nem akêŋ whinŋ-nga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapaŋ tu Anötö ndê mwasiŋ hoŋ

dinaŋ-ŋga. Magoc aõ kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têtŋ ŋasawa dindéc, dec kôm mac nem ŋalôm ŋawapac whiŋ. Mac ac waê bu atap gêtŋ dau sa, magoc iŋ gêtŋ ŋasawa apê-ŋga eŋ. ⁷ Mac aŋyalê bu lau sêpec gol tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop gacgeŋ yêc. Ma ŋalêŋ tigeŋ, ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ meŋ bu êŋsahê mac nem akêŋ whiŋ. Anötö gêlic mac nem akêŋ whiŋ bu gêtŋ ŋandô, gitôm gêtŋ ŋaôli atu, naŋ hóc gêlêc gol naŋ oc niŋga whiŋ nom dindéc, naŋ su. Ma mac bu ahóc ŋawapac ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, dec têtŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têtŋ bêc ŋambu-ŋga, naŋ iŋ oc toc mac sa ma kêtŋ waê ti ŋawasi ŋayham têtŋ mac. ⁸ Mac nem daŋ gêlic Yisu pi tandô dom, têtŋ ŋamata-ŋga e meŋ têtŋ kwahic dec, magoc mac atac whiŋ iŋ ma akêŋ whiŋ iŋ ambo. Ma mac nem atac ŋayham tu iŋ-ŋga iŋ gêtŋ atu andô, ma hóc gêlêc ŋamalac si gauc me yom tu awhê sa-ŋga. ⁹ Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêtŋ nem yac si-ŋga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê muŋ su, pi mwasiŋ naŋ mac atap sa su. Kilisi ndê ŋalau mbo ŋac si ŋalôm, ma kêgilí ŋac bu sêhoc

yom asê pi Anötö ndê lêtŋ nem lau si-ŋga. ŋalau dau hoc asê têtŋ ŋac gwanan su, bu Anötö ndê Mesaya oc hóc ŋandê, ma tiŋambu tap ŋawasi atu sa. Magoc ŋac sêŋyalê têtŋ ti ndoc ma ŋalêŋ su dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôm ŋaŋga bu sêkip ŋahu sa. ¹² ŋalau tóc asê têtŋ lau propet bu yom naŋ sêhoc asê, naŋ tu ŋac dau-ŋga dom, magoc sêhoc asê gwanan tu sênem mac sa-ŋga. Ma lau naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê têtŋ mac, naŋ sêwhê yom dau sa ŋa ŋalau Dabuŋ naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ ndê ŋaclai. Gêtŋ hoŋ naŋ propet sêhoc asê, naŋ Anötö ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sêŋyalê ma sêlic ŋandô.

Dasa lêtŋ dabuŋ dandic ŋawaê

¹³ Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi lêtŋ bocke iŋ lêtŋ solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ŋawa. Akêŋ batam ŋapan ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ mac oc atap sa têtŋ bêc naŋ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec daŋam wambu iŋ ŋapep, ma ahu mêtê sac hoŋ naŋ mac akôm têtŋ ndoc mac am gauc Anötö, naŋ siŋ. ¹⁵ Anötö naŋ kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, naŋ iŋ dabuŋ andô. Tu dinaŋ-ŋga dec ayob daôm nem lêtŋ hoŋ bu akôm mêtê dabuŋ eŋ, atôm

inŋ dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. [Lev 11:44-45]

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc inŋ sa ŋapep. Ŋahu bu Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têtŋ ndoc inŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si lêtŋ. Inŋ oc êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhônŋ tigeŋ.

¹⁸ Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu lêtŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu têtŋ mac. Magoc Anötö gêmli ti kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Inŋ gêmli mac su, ŋa gêtŋ naŋ oc niŋga whiŋ nom dindêc gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu ¹⁹ inŋ gêmli mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ hôc gêlêc gêtŋ ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi kêŋ dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naŋ ŋasac mbasi. ²⁰ Anötö kêyaliŋ inŋ sa têtŋ ndoc inŋ kêŋ undambê ti nom su dom, ma tôc inŋ asê tiawê têtŋ têm ŋambu-ŋga dindêc, tu mac-ŋga. ²¹ Ma tu gêtŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akêtŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ inŋ sa akêtŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ ŋawasi atu têtŋ inŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akêtŋ whiŋ ŋahu, ma mac akêtŋ batam bu atap mwasiŋ atu naŋ inŋ gic bata têtŋ mac, naŋ sa.

²² Mac asôc yom ŋandô

ŋapu su, dec ahu lêtŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö waterŋ mac bu akêtŋ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ŋga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip gêtŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêtŋ tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋamalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwanŋ, ma ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.

Kwanŋ yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma ŋaola bocdinaŋ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ. [Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, inŋ ŋawaê ŋayham naŋ sêhoc asê têtŋ mac su.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmuŋ-ŋga ti lêtŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. ² Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ŋalôm e tidônŋ, ŋalêtŋ tigeŋ tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê

yom oc kôm mac nem akêṅ whiṅ êṅsôwec tiatu ma al-hac ṅaṅga e atap Anötö ndê mwasinṅ nem mac si-ṅga ṅa-ṅandô sa. ³ Mac aṅyalê Pômdau su ma aṅsahê su bu inṅ ndê mwasinṅ inṅ ṅayham, bocdinaṅ dec ahu mêtê sac hoṅ siṅ, ma aṅsalê gêṅ tu puc gatôm dôṅ-ṅga.

Yisu ti hoc ṅamata-ṅga andu-ṅga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu naṅ gitôm hoc tali naṅ Anötö kêyalinṅ sa ti hoc ṅamata-ṅga bu kwê ndê andu lhac ṅahô-ṅga. ṅamalac sêtec inṅ, magoc Anötö dau kêyalinṅ inṅ sa, ma gêlic inṅ ṅayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinaṅ atôm hoc tali naṅ Anötö bu kwê sa ti ṅalau Dabuṅ ndê andu. Ma inṅ kêyalinṅ mac sa ati lau dabuṅ, bu anem akiṅ inṅ atôm inṅ ndê lau dabuṅsiga. Ma mac nem gwelenṅ ṅandô, naṅ bu akêṅ daôm sambuc atôm da naṅ inṅ oc lic ṅayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ṅga. ⁶ Tôm yom naṅ Anötö sôm pi Kilisi, naṅ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naṅ! Aô gakêṅ hoc daṅ kalhac Lôc †Sayon, naṅ aô dauṅ kayalinṅ sa ma galic ṅayham kêlêc bu ti hoc ṅamata-ṅga andu-ṅga.

Asa naṅ kêṅ whiṅ inṅ, naṅ oc maya dau dom. [*Ais 28:16*]

⁷ Mac akêṅ whiṅ dec alic hoc dau ṅayham kêlêc. Magoc lau naṅ sêkêṅ whiṅ dom, naṅ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naṅ lau sêkwê andu-ṅga sêtec, naṅ kwahic ti hoc ṅamata-ṅga yêc andu dau. [*BW 118:22*]

⁸ Ma yom daṅ tiyham yêc bocdec:

Inṅ hoc naṅ lau daêsam oc sêtinṅ gahi pi ma sêpenṅ. [*Ais 8:14-15*]

Ṅac sêpenṅ, ṅahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naṅ Anötö hoc asê gwananṅ su.

Anötö ndê lau si lêṅ

⁹ Magoc Anötö, naṅ kêgalêm mac sa bu ahu ṅasec siṅ ma ambo inṅ ndê ṅawê atu ṅalôm, naṅ kêyalinṅ mac sa muṅ su ati inṅ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuṅ toṅ tigeṅ, ma anem akiṅ inṅ gitôm lau dabuṅsiga naṅ sem akiṅ ṅac si Kiṅ. Inṅ kôc mac sa ati inṅ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêṅ atu-tu hoṅ naṅ inṅ kôm tu mac-ṅga. ¹⁰ Muṅ-ṅga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muṅ-ṅga mac atap inṅ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

* **2:10** Pita kôc gauc pi yom naṅ propet akwa Hosea to muṅ su. Anötö sôm têṅ Hosea bu naṅ sam inṅ ndê balêkoc daṅ bu 'Aneṅ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma daṅ bu 'Lau au aô atac whiṅ ṅac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaṅ sêti dôhônṅ lau Israel-ṅga naṅ daṅgapêc têṅ Anötö. Magoc tinjambu inṅ tawalô lau Israel-ṅga, dec sam ṅac bu 'Aneṅ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whiṅ-ṅga' (Hos 2:1, 23a).

¹¹ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom dindéc ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aô bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têt mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau naŋ sêkêt whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêt ti sakiŋ hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêt bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötô sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpiŋ iŋ têt ndoc iŋ mbu têt yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

¹³ Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc iŋ ŋapu. ¹⁴ Ma lau naŋ kiŋ dau kêkiŋ bu sênem gôliŋ gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. Iŋ kêkiŋ ŋac bu sêkêt ŋagêyô têt lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa. ¹⁵ Bu Anötô tac whiŋ bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sênyalê iŋ ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akiŋ ŋambwa dom, magoc ambo atôm lau naŋ sêti ŋadau

dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa têt mac bu asa lêt sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötô dau ndê lau akiŋ, dec asa nem lêt aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ. ¹⁷ Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac whiŋ asidôwai sêkêt whiŋ-ŋga hoŋ, atôc Anötô ti asôc iŋ ŋapu ŋapep, ma atoc nem kiŋ nom-ŋga sa.

¹⁸ Mac lau naŋ am akiŋ ŋadaui, asôc ŋac ŋapu ma atoc ŋac sa ŋapep. Akôm ŋalêt tigeŋ têt ŋadaui ŋayham naŋ sêyob mac ŋapep, ma têt ŋadaui sac naŋ si ŋalôm apê, naŋ bocdinaŋ. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêt ŋandê têt mac tu aŋyalê Anötô ma aŋkuc iŋ-ŋga, dec ahôc gêt dau, ma gauc nem bu Anötô gitôm bu êmwasiŋ mac ô ŋandê dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô ŋandê dau dom, bu iŋ lêt solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôn hôc ŋandê-ŋga

²¹ Bu lau naŋ Anötô kêgalêm ŋac sa, naŋ sic waê bu sêhôt ŋawapac kaiŋ dinaŋ. Ŋahu bu Kilisi hôc ŋandê tu mac-ŋga bocdinaŋ, dec tôc dôhôn têt mac bu aŋkuc-ŋga. ²² Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

Iŋ kôm sac daŋ dom, ma sôm yom sac daŋ sa whasuŋ dom. [Ais 53:9]

²³ Têt ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi iŋ ti sêpu

in, nan in sôm yom sac dan ô dom. Ma têng ndoc sêkên in hôc nandê, nan gic ndoc nac bu kên nagêyô-nga dom. Mba. In kên dau sambuc sip Anötö amba, nan oc êmatôc gên hon nalên gitên. ²⁴ In hôc yac nen sac nagêyô pi dau namlic, têng ndoc in mbac ndu pi a gicso dau. In kôm bocdinañ tu bu yac dahu mêtê sac siñ gitôm lau batê sêhu gên nom-nga siñ, ma dambo tanli ti dasa lêng gitên en. Mêtê sac in gitôm gêmbac atu nan kôm yac hon, magoc nandê atu nan Yisu hôc, nan kôm yac nayham sa tiyham. ²⁵ Bu muñ-nga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba nan si nadau mbasi, ma sêmbo babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atên ngac nayham yob domba-nga, nan yob mac nem gatôm napep en.

3

Lauwhê ma laungac si lêng nayham

¹ Aö bu wanem la mac lauwhê whin bocdec bu, asôc nem akweni napa napep. Ma nalên dinañ mac nan nem akweni sêkên whin yom nandô dom, nan mboe mac nem lêng nayham oc nditôm bu nem nac kwi ma sêkên whin. Nac oc sênem dau kwi nahu sip yom daêsam nan mac bu asôm tu bu anem nac kwi-nga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi nahu sip nac sêlic bu

mac atoc Pômdau sa nandô, ma asa nem lêng nawasi en.

³ Mac lauwhê angô. Akôc gauc napep pi gên awê-nga tôm anem bocbiñ kêclaun, me gôlôn namlic-nga ti nakwê naôli atu-tu. Bu gên dinañ nadañ oc kôm mac ati lauwhê ti anôm yêc Anötö angô-nga dom, ma bocdinañ gauc nem ênlêc dom. ⁴ Gên nan kôm mac ati lauwhê ti anôm yêc Anötö angô-nga, nan lêng nayham ti lêng malô nan yêc siñ dau yêc nem nalôm. Mêtê kain dinañ Anötö tac whin hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu ninga. ⁵ Bu lauwhê dabuñ muñ-nga-nga nan sêkên whin Anötö, nan sênkuc lêng tigen dinañ. Nac sêsôc si ngaci napa, dec sêti lauwhê ti angô. ⁶ Gauc nem Sara, nan sôc in nakwen Abraham napa ma sam in bu ndê nadau. Ma mac bu akôm mêtê nayham en, ma atôc daôm tu gên dan-nga dom, nan mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aö bu wanem la mac lau-ngac whin bocdec bu. Mac anyalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinañ ayob bu asa lêng ti gauc tu ambo awhin nac-nga, ma bu atoc nac sa napep. Ma gauc nem bu mac hon oc atap Anötö ndê mwasiñ andöc tamli-nga sa awhin daôm. Mac laungac anjuk lêng dinañ, dec gên dan oc lhac mbec nan atên têng Anötö, nan ahuc dom.

*Lêṅ ṅayham bu lau sêkêṅ
whiṅ-ṅga hoṅ sêṅkuc*

⁸ Aö bu wasôm yom ṅatö tiyham naṅ gic waê mac hoṅ. Ambo awhiṅ daôm ti ṅalôm tigeṅ. Tamwalô nem asidôwai naṅ sêhóc ṅawapac, ma anem ṅac sa bu atóc nem atac whiṅ ṅac-ṅga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ṅga hoṅ siṅ.

⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têtṅ mac, naṅ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ṅayham ma anem mbec lau dau. ṅahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap iṅ dau ndê mbec ṅamwasiṅ sa. ¹⁰ Gauc nem yom naṅ sêto yêc bocdec:

Asa naṅ tac whiṅ bu mbo ṅayham tôm iṅ ndê têm mbo tali-ṅga, naṅ yob whasuṅ têtṅ yom sac-sac ma yom tasan hoṅ.

¹¹ Iṅ puc dômbwê mêtê sac hoṅ ma kôm mêtê ṅayham eṅ, ma êṅsahê ṅaṅga bu sa ndê lêṅ hoṅ malô eṅ.

¹² ṅahu bu Pômdau tatin lau gitêṅ ma kêṅ danṅa ṅac si mbec. Magoc iṅ atac tec ma aṅgô yaê lau sêkôm sac-ṅga. [BW 34:12-16]

*Lau naṅ sêsa lêṅ gitêṅ,
naṅ oc sêtap kisa sa*

¹³ Mac bu akêṅ nem ṅalôm sambuc tu akôm mêtê ṅayham-ṅga, dec asa oc kêṅ sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahóc ṅawapac ma

atap kisa sa tu asa lêṅ gitêṅ-ṅga, naṅ atóc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiṅ sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndóc nem ṅalôm. Akóc gauc ṅapan pi Anötö ndê mwasiṅ ṅayham naṅ mac tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu sêndac mac pi gêṅ dau, naṅ mac atôm bu awhê gêṅ dau ṅahu sa têtṅ ṅac. ¹⁶ Magoc akôm gêṅ dau ti asap lêṅ malô dôṅ, ma atoc lau hoṅ sa. Ayob daôm bu asa nem lêṅ hoṅ ṅapep eṅ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naṅ sêpu lêṅ ṅayham naṅ mac asa tu akêṅ whiṅ Kilisi-ṅga, naṅ oc maya dau tu ṅac si yom-ṅga. ¹⁷ Anötö bu kêṅ ṅasawa têtṅ lau bu sêkêṅ ṅawapac têtṅ mac tu akôm mêtê ṅayham-ṅga, naṅ ṅayham, hóc gêlêc sêkêṅ ṅawapac têtṅ mac tu akôm mêtê sac-ṅga.

*Kilisi ndê mbac ndu ṅa-
ṅandô*

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigeṅ tu lau hoṅ si sac-ṅga. Kilisi iṅ ṅac gitêṅ, tigeṅ iṅ hóc ṅawapac dau ô yac lau dakôm sac-ṅga, bu êmasaṅ lêṅ datigasuc Anötö-ṅga. Iṅ mbac ndu gitôm ṅamalac ti ṅamlic nom-ṅga, magoc Anötö uṅ iṅ sa ti ṅalau. ¹⁹ Ma ti ṅalau dec iṅ gi hoc ndê tisa ṅawaê asê, têtṅ ṅalau naṅ sêndóc

gapocwalô. ²⁰ Nalau dinan,*
 ñac daŋgapêc têtj Anötö têtj
 Noa ndê têtj. Têtj têtj dinan
 Anötö kôc ndê ñalôm dôŋ,
 ma hôŋ Noa bu ndic dabiŋ
 waŋ atu naŋ iŋ sô. Ma waŋ
 dau gêm lau 8 solop si têtj
 ndoc bu suŋ atu. ²¹ Bu dau
 tôm d ôhôŋ tu busaŋgu naŋ
 gêm mac lau têtj kwahic
 dec-ŋga si. Busaŋgu dau
 gêm mac sa bu kêgwasin
 ñadômbwi ñamlic-ŋga su
 ñambwa dom. Magoc bu
 dau gêm mac si bu iŋ piŋ
 mac dôŋ am damiŋ Yisu Kil-
 isi tu iŋ ndê tisa akêtj lau
 batê-ŋga, ma tôc asê bu mac
 amatiŋ pwac awhiŋ Anötö
 bu asa nem lêtj ñawasi eŋ
 ambo iŋ aŋgô-ŋga. ²² Ma
 Kilisi dau pi undambê gi su,
 ma ndöc Anötö ndê andô-
 ŋga, ma aŋela ma gôliŋ ti
 ñaclai hoŋ sêsôc iŋ ñapu.

4

Lau sêkêtj whiŋ-ŋga si lêtj

¹ Kilisi hôc ñandê ma
 mbac ndu tôm ñamalac, ma
 boc-dinan dec akôc gauc pi
 iŋ ndê lêtj dinan, ma amasaŋ
 daôm bu aŋkuc iŋ. Bu asa
 naŋ tôc dau dom bu hôc
 ñandê tu Kilisi-ŋga, naŋ tôc
 asê bu iŋ tec lêtj mêtê sac-
 ŋga. ² Ma boc-dinan mêtê
 sac ñalôm ñagalac-ŋga oc

tôm dom bu nem gôliŋ iŋ tiy-
 ham, ma iŋ oc sa ndê lêtj hoŋ
 tôm Anötö ndê atac whiŋ,
 e iŋ ndê têtj mbo tali-ŋga
 pacndê. ³ Bu têtj baliŋ hic
 su mac akôm mêtê sac tidau-
 tidau, tôm lau naŋ sem gauc
 Anötö, naŋ sêkôm. Lau kaiŋ
 dinan sêŋgamiŋ dau têtj
 mêtê sac daŋ dom. Sêkôm
 mêtê ñalôm ñagalac-ŋga ti
 mockaiŋ-ŋga maya pac, seŋ
 asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ
 ñac-ŋga ñapaŋ, ma sêkôm
 mêtê sac tu sênem akiŋ
 gwam-ŋga. ⁴ Ma kwahic
 dec sêlic bu mac lau akêtj
 whiŋ-ŋga ahu ñac si mêtê
 wachuc ti lêtj sêkôm mêtê
 sac bambaliŋ-ŋga siŋ su, dec
 ñac gauc gêm yom daêsam
 ma sêmbaliŋ yom ñamalic
 daêsam pi mac, tu sêpu mac-
 ŋga. ⁵ Magoc Anötö oc
 êŋsu lau dau pi ñac si mêtê
 têtj iŋ ndê bêc êmatôc lau-
 ŋga. Iŋ kêmasaŋ dau su
 bu êŋsahê lau naŋ sêmbo
 tali ti ñac naŋ sêmbac ndu
 su. ⁶ Tu yom dinan-ŋga dec
 sêhoc ñawaê ñayham asê
 têtj lau. Ma lau naŋ sêmbac
 ndu su, naŋ si sêmbac ndu
 kêkuc lêtj matôc-ŋga naŋ
 lau nom-ŋga hoŋ sic waê bu
 sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga.
 Magoc tu ñac sêŋgô ñawaê
 ñayham su-ŋga, dec ñac si
 gatu gitôm bu oc mbo tali
 whiŋ Anötö.

* **3:20** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñalau dinan, ñac aŋela sac naŋ daŋgapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj, dec iŋ kêtj ñac sêndöc gapocwalô ñapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ñatô gauc gêm bu ñac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têtj Anötö têtj Noa ndê têtj, naŋ si ñalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têtj ñalau dinan, naŋ bu tôc asê têtj ñac bu iŋ ku ñac ti iŋ ndê ñacyo hoŋ dulu, têtj ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

⁷ Têm meŋ kêpiŋ su bu gêŋ kwahic dec-ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu atenŋ mbec-ŋga. ⁸ Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ hóc gêlêc mêtê ñayham hoŋ su. Bu asa naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm iŋ ahuc, naŋ tôm bu suc sac bocke naŋ iŋ ndê asidôwai sêkôm têt iŋ ñapan, naŋ kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham eŋ. ¹⁰ Anötö gic sam iŋ ndê mwasiŋ têt mac hoŋ bu akôm gwelen tidau-tidau. Akôc mwasiŋ dau sa ñambwa dom, magoc mac tigenŋ-tigenŋ anem akiŋ nem asidôwai ñapep tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ. ¹¹ Am asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-ŋga sa, naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm licwalô naŋ Anötö kêŋ têt am. Ma tu sakiŋ tidau-tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ dec lau oc sêmpiŋ Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga. Datoc iŋ sa tu iŋ ndê ñawasi ti ñaclai-ŋga tôm têt hoŋ ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O anenŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu ñawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahóc, naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am gauc ñahu, naŋ dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkaiŋ

Kilisi ndê lêt hóc ñandê-ŋga. Ma bocdinaŋ têt ndoc iŋ mbu meŋ, ma lau hoŋ sêlic iŋ ndê ñawasi atu, naŋ mac oc atac ñayham atu bocdinaŋ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-ŋga, naŋ gauc nem mwasiŋ atu naŋ mac atap sa su, bu Anötö ndê ñalau ti ñawasi atu mbo whiŋ mac.

¹⁵ Aö gasôm yom dec hêganônŋ ñandê ti ñagêyô naŋ lau sêhóc tu sic yomsu nom-ŋga popoc-ŋga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-ŋga, danem kanŋ gêŋ-ŋga ma tanŋalôm lau danŋ si yom-ŋga, naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahóc ñandê tu anŋkuc Kilisi-ŋga, naŋ mayam daôm dom, magoc ampiŋ Anötö bu iŋ hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke naŋ tap yac sa têt têt kwahic-ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc ñalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê ñawaê ñayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti ñawapac têt têt ñambu-ŋga. ¹⁸ Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:

Lau gitêt naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ñac si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc ñawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ danŋgapêc têt Anötö ma sêkôm sac ñapan, naŋ oc sêlhö su dom andô. [*Prov 11:31*]
¹⁹ Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ ñasawa têt lau bu sêkêŋ

ņawapac tēņ mac lau naņ ati in ndē, naņ gauc nem yom daēsam e ahu mētē ņayham siņ dom. Magoc akēņ daôm sambuc asôc in amba ņapu, bu in kēmasaņ mac ti gēņ hoņ, ma oc hu mac siņ dom.

5

Pita gēm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoņ

¹ Kwahic dec aō bu wanem la lau bata naņ sēyob mac. Aō dauņ ņgac bata daņ, ma aō dauņ galic Kilisi hōc ņandē ma mbac ndu. Ma aō oc wawēkaiņ in ndē ņawasi naņ oc meņ sa tiawē tēņ bēc in mbu meņ-ņga. ² Mac lau bata, ayob Anötö ndē domba naņ sēmbo mac nem gōliņ ņapu, naņ ņapep. Akôm tu lau sēņyaliņ mac sa ti sēkac mac-ņga dom, me tu akōc ņaōli-ņga dom, magoc ayob ņac ti atac ņayham ma ti nem ņalôm sambuc tu anem akiņ Anötö-ņga. ³ Ma atōc dōhōņ ņayham tēņ Anötö ndē domba naņ sēmbo mac ņapu. Mac ņadau ņac, magoc atoc daôm sa me akôm gēņ ti ņaņga tēņ ņac dom. ⁴ Ma tēņ ndoc Yisu, naņ ti lau sēyob domba-ņga hoņ si ņgac atu, naņ mbu meņ, naņ in oc kōc mac sa ma kēņ ņaōli ņayham ti ņawasi atu tēņ mac, naņ oc niņga dom.

⁵ Mac lau wakuc, daņam wambu ti asôc nem lau bata ņapu. Ma mac lau hoņ akōc gauc daēsam pi daôm me apo daôm sa hōc gēlēc

nem asidōwai dom, magoc ambo ti aņgwiniņ daôm. Bu Anötö ndē yom daņ, sêto yēc bocdec bu:

Anötö kēgwiniņ lau naņ sêtoc dau sa, magoc kēmwasiniņ lau naņ sēņgwiniņ dau. [Prov 3:34]

⁶ Tu dinaņ-ņga dec ambo Anötö ndē ņaclai ņapu ma aņgwiniņ daôm, ma bocdi-naņ tēņ ndoc naņ in gēlic ņayham, dec in oc po nem waēm sa. ⁷ Gēņ bocke naņ kēņ wapac mac, naņ akēņ sip Anötö amba, ņahu bu in gauc gēm mac ņapaņ, ma tac whiņ bu nem mac sa.

⁸ Atimētē daôm ņapep ma anem ali, bu mac nem ņacyo Sadaņ kēsâlê ņasawa tu bu êntôm mac-ņga ņapaņ. In gitôm layon naņ taņ atu ma kēsêlêņ kēgihi ņapaņ ma kēsâlê gēņ tu neņ-ņga. ⁹ Alhac ņaņga ma asap nem akēņ whiņ dōņ bu akēņ ņasawa daņ tēņ Sadaņ dom, ma amasuc in su. Ma gauc nem bu mac nem asidōwai sêkēņ whiņ-ņga naņ sēmbo nom ņagameņ hoņ, naņ sēņsahē ņawapac kaiņ tigen tôm mac.

¹⁰ Anötö in mwasiņ hoņ ņadau naņ kēgalēm mac sa bu piņ mac dōņ anem damiņ Kilisi, ma awēkaiņ in ndē ņawasi naņ oc niņga dom. ņasawa sauņ in oc êņgaho mac su yēc ņawapac naņ kwahic dec mac ahōc, ma in oc ndic seņeņ mac ma puc mac dōņ ņa in ndē ņaclai, bu alhac ņaņga. ¹¹ In ndē

ñaclai atu oc yêc ñapañ.
Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas nañ galic gitôm aneñ asidôwa ñandô tu puc aô dôñ-nga, nañ gêm aô sa dec alu ato bapia apê dindéc têt mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiñ dôñ bu gêt ñandô, ma êngilí mac bu tamkwê mwasiñ dau ñapañ.

¹³ Lau sêkêt whiñ-nga nañ sêndöc malac Babilon,* nañ Anötö kêgalêm sa sêti iñ ndê lau sêwhiñ mac, nañ sêkêt si acsalô têt mac. Ma Mak, nañ galic gitôm aneñ balê, nañ bocdinañ. ¹⁴ Akam daôm añkuc lau sêkêt whiñ-nga si lêt. Yom malô têt mac hoñ nañ akêt whiñ Kili.

* **5:13** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganôn lau sêkên whiŋ-nga naŋ sêmbo babalip yêc nom ŋagameŋ tidau-tidau. In to bu kên puc ŋac pi kédôhônwaga tasan daêsam naŋ sêhóc asê. Lau dau sêndôhôn lau bu Yisu oc mbu meŋ dom, ma sêsôm bu mêtê sac in mêtê ŋayham.

Pita po lau sêkên whiŋ-nga sa tu ŋac si lêŋ ti sakiŋ-nga ma kêgílí ŋac bu sêlhac ŋaŋga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu meŋ ŋagahô dom, ŋahu bu Anötö atac whiŋ bu lau hoŋ sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-nga sa, dec tiŋambu Yisu oc mbu meŋ. Ma in kên puc lau pi ŋagêyô sac naŋ gic waê kédôhônwaga tasan, ma pi lau hoŋ naŋ sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ŋac akin, gato bapia dindéc têŋ mac lau naŋ akên whiŋ in. Anötö kêmwasiŋ mac awhiŋ yac ŋa mwasiŋ ŋayham kêlêc, dec dati lau dakên whiŋ-nga. Ma yac dakên whiŋ bocdec bu, Anötö gêlic

yac datôm lau gitêŋ tu Yisu Kilisi, yac neŋ Anötö ma ŋac Gêm Yac Si-nga, naŋ ndê lêŋ gitêŋ-nga. ² Yac aten mbec bu Anötö kên gauc têŋ mac bu aŋyalê inlu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, e inlu si mwasiŋ ti yom malô êŋsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyaliŋ ti kêgalêm yac sa ŋa-ŋandô

³ Anötö kêgalêm yac sa, ŋahu sip in dau ndê ŋawasi atu ti ndê mêtê gitêŋ. Ma in kêmwasiŋ yac ŋa in dau ndê ŋaclai atu, dec puc yac dôŋ bu dambo taŋli ti datoc in sa ŋapep ŋa yac neŋ lêŋ hoŋ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinaŋ, ŋahu bu in ndê ŋaclai gêm yac sa bu taŋyalê in tidôn. ⁴ Ma tu in dau ndê ŋawasi ti mêtê gitêŋ-nga, dec in gic bata bu kên mwasiŋ atu ma ŋayham kêlêc têŋ yac. Ma mwasiŋ dau oc kôm gwelêŋ yêc yac neŋ ŋalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ ma datôm in dau, ma dalhö su yêc lêŋ dandinan-nga naŋ gic waê lau naŋ sêsap mêtê ŋalôm ŋagalac-nga dôŋ.

⁵ Tu yom hoŋ dinaŋ-nga dec ayob daôm ŋapep bu mac nem akên whiŋ ti gêŋ ŋandô mbasi-nga dom. Asa nem lêŋ akên whiŋ-nga ti nem ŋalôm sambuc, ma asap mêtê ŋayham dôŋ. Ma ati lau tiguauc tu lêŋ ŋayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ŋapep, ma alhac ŋaŋga eŋ. Asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ,

tu bu atôc asê bu mac atoc Anötô sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whiņ nem asidôwai-ņga dôņ e andic dabiņ nem lêņ atac whiņ lau hoņ-ņga. Nalêņ dinaņ dec mac nem akêņ whiņ oc ti gêņ ņandô mbasi-ņga dom. ⁸ Mêtê hoņ dinaņ bu êņsôwec tiatu-tiatu ņapaņ e tidôņ mac ņandô, dec mac nem gauc anyalê yac neņ Pômdau Yisu Kilisi-ņga oc ti gêņ ņambwa ma ņandô mbasi-ņga dom. ⁹ Bu asa naņ sôm bu iņ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ņayham-ņayham dinaņ dom, naņ gitôm ņamalac tandô pec naņ gêlic gameņ dom, ma iņ kêlhiņ siņ bu sac hoņ naņ iņ kôm muņ-ņga, naņ Anötô suc kwi su ma kêgwasiņ iņ ndê ņalôm ņawasi sa.

¹⁰ Tu dinaņ-ņga aneņ asidôwai, aņsahê ņaņga bu asap mêtê ņayham hoņ dinaņ dôņ, tu bu tôc asê bu Anötô kêyalि ti kêgalêm mac sa ņambwa lec dom. Nahu bu mac bu asap mêtê dau dôņ, dec oc tôm dom bu mac apeņ. ¹¹ Ma bocdinaņ Anötô oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameņ naņ yac neņ Pômdau ti Ngac Gêm Yac Si-ņga Yisu Kilisi gêm gôliņ, naņ oc yêc ņapaņ.

Pita tec bu sêņlhiņ yom ņandô siņ

¹² Tu dinaņ-ņga dec aô bu wakêņ puc mac bu gauc nem yom hoņ dinaņ ņapaņ. Aô kayalê bu mac akôc

yom ņandô sa ma anyalê tidôņ su. ¹³ Magoc aô galic ņayham bu wakêņ puc mac tôm aneņ têm wambo taņli-ņga hoņ bu aņlhiņ yom dau siņ dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têņ aô bu aneņ têm wahu nom dindec siņ-ņga meņ kêpiņ su. ¹⁵ Bocdinaņ kwahic dec aô tac whiņ ņandô bu mac anyalê yom hoņ dindec tidôņ sambuc yêc nem ņalôm, bu têņ ndoc aô bu wahu mac siņ, naņ mac oc gauc nem yom dindec ņapaņ, ma akôm ņandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôņ bu yom ņandô

¹⁶ Yom naņ yac lau aposel ahoc asê têņ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ņaclai ti ndê bêc mbu meņ-ņga, naņ ņahu sip yom ņambwa naņ ņamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauņ alic iņ ndê ņaclai ti ņawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiņ Kilisi yêc lôc dabuņ, ma aņgô iņ Damba Anötô Nawasi Nadau ndê awaha naņ sa akêņ undambê. Anötô dau toc Kilisi sa, ma po iņ ndê waê sa têņ ndoc iņ sôm yom pi iņ bocdec bu, "Aô neņ atuņgac dau dindec. Aô galic iņ ņayham, ma atac whiņ iņ ndu andô."

¹⁹ Gêņ hoņ naņ yac alic ti aņgô, naņ puņ yom naņ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muņ su, naņ dôņ têņ yac. Bocdinaņ atôc gwaniņ yom dau ņapep, bu whê nem gauc sa pi

yom ñandô, gitôm ya ñawê nañ pô gameñ ñasec. Ma asap yom dau dôn e Kilisi mbu meñ, ma tôc gêñ hoñ tiawê têt mac, gitôm Têtênda bêbêc-nga pi meñ ma bêc wakuc meñ sa. ²⁰ Ma aňyalê gêñ atu dañ bocdec bu, yom hoñ nañ Anötö ndê propet sêto, nañ ñadañ ñahu yêc ñac dau-nga dom. ²¹ Bu yom nañ propet sêhoc asê, nañ ñahu yêc ñamalac dom, magoc sêhoc Anötö dau ndê gauc ti yom asê tôm Ñalau Dabuñ kac ñac.

2

Kêdôhônwaga tasan oc sêmeñ

¹ Magoc propet tasan sêmbo lau Israel-nga ñalôm, sêwhiñ Anötö ndê propet ñandô, ma ñalêñ tigen kêdôhônwaga tasan oc sêtisa yêc mac lau akêñ whiñ-nga nem toñ ñalôm bocdinañ. Ñac oc sêñsau bu sêndôhôn yom ñandô, magoc yom dau in yom tasan, ma gitôm bu tim lau e sêniñga gacgeñ. Yom ñandô pi Pômdau nañ gêmlihi ñac su, nañ ñac oc sêsêc ahuc, ma bocdinañ dec têt bêc ñambu-nga, Anötö oc tiñ ñac su sêniñga ñagahô eñ. ² Ñac oc sêtîm lau daêsam nañ sêkêñ whiñ gwalec, e sêñkuc ñac ma sêkôm mêtê mayañ-nga tidau-tidau tôm ñac dau sêkôm. Ma tu ñac si lêt dinañ-nga, dec lau ñatô

oc sêpu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêt yom ñandô-nga. ³ Ñac lau atac whiñ mone-nga, dec ñac oc gauc kê miñ tu sêndôhôn mac-nga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlihi ñac. Magoc yom matôc-nga nañ Anötö kêmatiñ tidôn muñ su tu sêniñga-nga, nañ hôñ ñac gitôm ñacyo nañ yêc bêc dom, magoc gêm nenen ñac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindec. Añela nañ sêkôm sac, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom, magoc kêñ ñac sêndôc gapocwalô lambwam-nga, bu sêndôc ñasec ñalôm e tôm bêc matôc-nga hêc asê. ⁵ Ma lau nañ sêkôm sac têt têm ñamata-nga, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom bocdinañ. Mba. In kêñ bu suñ atu ma señ lau sac hoñ su siñga, magoc Noa nañ tôc lêt gitêt ti ndê gôlôwac ⁷, nañ Anötö gêm ñac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hoñ nañ sêndôc dinañ, nañ Anötö kêñ ya gêñ su e ñadaê ñambwa yêc. Gêñ dau tôm dôhôn pi gêñ nañ lau nañ sêsap mêtê sac dôn, nañ oc sêtap sa têt bêc ñambu-nga. ⁷ Têt ndoc dinañ Anötö kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu in ñgac gitêt nañ ñalôm ñawapac ñandô tu lau sac malac dinañ-nga si

mêtê ñadômbwi tidau-tidau-
nga. ⁸ Yomandô. Lot in
ngac gitên ma ndê ñalôm
ñawasi. Ma mêtê sac nañ
in ngô ti gêlic yêc malac
dinañ tôm bêc hoñ, nañ kên
wapac in ndê ñalôm. ⁹ Yom
hoñ dinañ tôc asê bu lau
nañ sêsap Anötö ti ndê lêt
dôn, nañ Pômdau gitôm bu
nem ñac si yêc ñawapac ti
saê nañ tap ñac sa. Ma
in gitôm bu hê lau sac si
yom dôñ e in kên ñagêyô
tên ñac tên bêc ñambu-nga.
¹⁰ Ma in oc kên ñagêyô sac
sambuc tên lau nañ sênkuc
mêtê ñalôm akwa-nga nañ
kôm ñac ñadômbwi sa yêc
in aᅅgô-nga, ma sêtec bu
sêsôc Pômdau me lau dañ
ñapu.

*Kêdôhônwaga tasan si
lên*

Kêdôhônwaga tasan nañ
sêmbo sêwhiñ mac, nañ
sêtoc dau sa ma sêkôm
gên hoñ yêc lau aᅅgô-nga
ti maya pac. Ñac sêtoc
dau dom tu sêsôm yom
sac-sac pi Anötö ndê lau
ti ñawasi.* ¹¹ Anötö dau
ndê aᅅela nañ si ñaclai ti
ñaᅅga hôc gêlêc ñac lau
dau si su, nañ sênᅅolin yom
me sêsôm yom sac dañ pi
lau ti ñawasi yêc Pômdau
aᅅgô-nga dom. ¹² Magoc
kêdôhônwaga tasan dinañ
sêsôm yom sac-sac daêsam
pi Anötö ndê gên nañ
sênᅅyalê ñahu dom. Ñac

sêtôm bôclai nañ sênᅅyalê
lên malô ti gauc ñayham dañ
dom, nañ lau sêlô sip huc
ma sic ndu. Ma tôm bôclai
sic waê bu sênᅅga, dec
kêdôhônwaga tasan dinañ
oc sênᅅga bocdinañ.

¹³ Anötö oc kên ñagêyô sac
tên ñac ô sac nañ sêkôm tên
lau. Ñac atac whiñ mêtê
sênôm ti sêneñ asam-nga,
ma maya mbasi dec sêkôm
tên acsalô eñ. Tên ndoc
sêndöc ti señ gên sêwhiñ
mac, nañ sêhu si mêtê sac
siñ dañ dom, ma bocdi-
nañ sêkôm mac nem waêm
ñayham tisac. ¹⁴ Ñac lau
tagatu mockaiñ-nga, nañ si
ñalôm ti gauc sap mêtê sac
dôn ñapan. Ñac sêtim lau
nañ si sêkên whiñ babalê,
ma sêhê ñac bu sêkôm sac
sêwhiñ ñac. Ma ñac lau
gwalam akwa tu tagatu lau
si gên-nga. Bocdinañ dec sic
waê bu sêtap Anötö ndê atac
ñandê sa. ¹⁵ Ñac sêhu lêt
sолоp siñ gacgeñ, ma sênkuc
Beo atungac Balam ndê lêt.
Ngac dau atac whiñ mone
hôc gêlêc, dec kôm sac tu
tap awa sa-nga. ¹⁶ Ma tu
in ndê lêt dinañ-nga dec
Anötö kên donki dañ sôm in.
Donki dau in gên sôm yom-
nga dom, tigeñ Anötö kôm in
sôm yom tôm ñamalac, bu
lhac propet dau ndê lêt gauc
mbasi-nga ahuc.

¹⁷ Lau dinañ sêtôm bubata
nañ tibasô ma yawalec

* **2:10** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeñ nañ 'ñawasi.' Lau ñatô
gauc gêm bu yom dau hêganôn aᅅela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau
hêganôn lau sêkên whiñ-nga, me lau sêkên whiñ-nga si lau bata.

naŋ mbu oc soc su niŋga ŋagahô eŋ. Anötö kêmasaŋ gameŋ ŋasec atu daŋ tu ŋac sêndöc-ŋga. ¹⁸ Ŋac sêsôm yom ŋambwa-ŋambwa tu sêtoc dau sa-ŋga. Ma sêŋsahê bu sêtim lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga naŋ ŋasawa apê eŋ sêhu siŋ su, naŋ sêndi. Ŋac sêŋgili lau kaiŋ dinaŋ bu sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa. ¹⁹ Ŋac sêndôhôn lau dau bu yao daŋ yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ. Magoc ŋac dau ŋac lau akiŋ ŋambwa ma mêtê sac ti ŋac si ŋadau. Tôm mac aŋyalê su, gêŋ sake naŋ ndê ŋaclai gêm gôliŋ yac, naŋ ti yac neŋ ŋadau ma tam akiŋ iŋ. Tu mêtê sac dinaŋ-ŋga, dec sic waê bu sêniŋga.

²⁰ Bu lau naŋ sêŋyalê yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, naŋ sêhu lêŋ sêniŋga-ŋga siŋ su. Magoc ŋac bu sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga dau tiyham, goc mêtê sac ku ŋac dulu. Ŋac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hôc gêlêc ŋamata-ŋga su. ²¹ Ŋac bu sêŋyalê lêŋ gitêŋ daŋ su dom, naŋ oc ŋayham hôc gêlêc sêŋyalê su ma sêhu siŋ, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabuŋ naŋ aposel sic dulu têŋ ŋac. ²² Gauc nem yom gôliŋ lu naŋ lau sêsôm bocdec bu, "Giam daŋ guluc ma kac

dau kwi gi gêŋ tiyham," ma "Bôc naŋ sêŋgwasiŋ ŋawasi sa, naŋ mbu gi gic matob tiyham." Yom gôliŋ lu dinaŋ hêganôn lau tasan dinaŋ solop. Ŋahu bu sêŋyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

¹ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec aô gato bapia tilu-ŋga têŋ mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom ŋandô naŋ akôc sa su, naŋ dôŋ yêc nem gauc ŋapaŋ, ma bu êŋgili mac bu akôc gauc ŋayham eŋ. ² Aô tac whiŋ bu mac akôc gauc tiyham pi yom naŋ propet dabuŋ sêhoc asê muŋ su, ma pi yom naŋ yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga gic atu ma kêŋ têŋ lau aposel bu sêndic dulu têŋ lau.

³ Gêŋ atu naŋ aô bu wakêŋ puc mac pi, naŋ bocdec bu. Gauc nem bu têŋ têm ŋambu-ŋga lau oc sêmeŋ naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tôm ŋac dau si atac whiŋ, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötö ndê lêŋ. ⁴ Ŋac oc sêsôm, "Yisu sôm bu oc mbu meŋ ma kôm gêŋ hoŋ tiwakuc, a? Iŋ mbo nde? Têŋ ndoc damaŋi sêmbac ndu ma meŋ têŋ kwahic dec, naŋ dalic bu gêŋ daŋ tiwakuc dom, ma gêŋ hoŋ yêc tôm têm ŋamata-ŋga andô, têŋ ndoc nom ti gêŋ hoŋ sêhêc asê ma kêselêŋ meŋ." ⁵ Lau

naŋ sêsôm yom kainŋ dinanŋ, sêsêc Anötö ndê ŋaclai, naŋ sêŋyalê su, naŋ ahuc. Bu ŋac sêŋyalê su bu wandêc danŋ su Anötö sôm yom ŋa whaŋsuŋ ŋambwa ma undambê hóc asê, ma inŋ sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-ŋga, e gameŋ tibasô yêc bu ŋasawa. ⁶ Ma tiŋambu inŋ kêŋ bu dau dinanŋ suŋ e seŋ nom ti gêŋ hoŋ su siŋga. ⁷ Ma Anötö kêmatinŋ yom tidôŋ whiŋ, bu ya oc neŋ undambê ti nom kwahic dec-ŋga su, têŋ bêc naŋ inŋ oc êmatôc lau hoŋ, ma seŋ lau sac su sêŋiŋga.

⁸ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Anŋhiŋ siŋ dom bu Pômdau gêlic bêc tigenŋ gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigenŋ. ⁹ Lau ŋatô sêlic bu Pômdau mbu meŋ ŋagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ŋatô naŋ inŋ gic bata su, naŋ inŋ oc kôm ŋandô sa ŋagahô dom. Magoc mba. Inŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ tu mac-ŋga, ŋahu bu inŋ tec bu lau danŋ sêŋiŋga, magoc tac whiŋ bu lau hoŋ sênem si ŋalôm kwi ma sêhu sac siŋ. Tu dinanŋ-ŋga dec inŋ mbu meŋ ŋagahô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga oc hóc asê ŋapuc mbasi tôm lau kaŋ si ndoc sêmeŋ-ŋga. Undambê

oc hê su ti ŋakêcsia atu, ma ya oc neŋ nom ti gêŋ hoŋ naŋ yêc nom ti umbonŋ ŋapu, naŋ su sêŋiŋga. ¹¹ Akôc gauc ŋapep. Gêŋ hoŋ oc sêŋiŋga ŋalêŋ dinanŋ, ma bocdinaŋ dec mac gauc gêm bu lêŋ bocke solop gic waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga bu taŋkuc? Solop bu mac asa lêŋ dabuŋ, ma akôm mêtê naŋ Anötö tac whiŋ eŋ. ¹² Ahônŋ Anötö ndê bêc ŋambu-ŋga ti aŋkuc lêŋ bocdinaŋ, ma akôm gêŋ hoŋ tu bu bêc dau hóc asê ŋagahô-ŋga.* Têŋ bêc dinanŋ ya oc neŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ su. ¹³ M agoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têŋ yac, naŋ oc ti lau gitêŋ si gameŋ sêmbo-ŋga. Kwahic dec yac taŋkwê bu dambo dinanŋ, ma dahônŋ bu gêŋ dau hóc asê.

¹⁴ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, mac akêŋ batam gêŋ dau ambo, ma tu dinanŋ-ŋga dec akêŋ nem ŋalôm sambuc bu asa nem lêŋ hoŋ gitêŋ eŋ, e bêc ŋambu-ŋga hóc asê. Ma bocdinaŋ dec Pômdau oc tap giso danŋ sa yêc mac-ŋga dom. Inŋ oc lic bu mac nem lêŋ hoŋ ŋawasi, ma mac oc atôm bu ambo inŋ aŋgô-ŋga ti yom malô. ¹⁵ Aŋyalê bu Pômdau gic têku inŋ ndê têm mbu meŋ-ŋga ma kôc

* **3:12** Yêc ŋabatiniŋ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têku inŋ ndê têm tu mbu meŋ-ŋga bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkac si ŋalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ŋambu-ŋga oc hóc asê dom e ŋawaê ŋayham nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu lau sêlic ma sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Yac dakôm bocdinaŋ, ma dateŋ mbec ti dapuc gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ, dec bêc ŋambu-ŋga dau oc hóc asê ŋagahô.

ndê ñalôm dôñ, tu bu kêñ ñasawa têñ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap in ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa. Anötö kêñ gauc ñayham têñ yac neñ asidôwa atac whiñ-ñga Pol, dec in to yom kaiñ tigen têñ mac. ¹⁶ Yêc in ndê bapia hoñ in to yom pi gêñ hoñ dindec. Yom ñatô nañ in to sip ndê bapia, nañ ñahu sip ñalôm gi, ma lau gauc babalê nañ sêkêñ whiñ gwalec, nañ sêñsôñ Pol ndê yom ñatô ma sêñsôñ Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ ñatô bocdinañ. Tu ñac si lêñ dinañ-ñga dec ñac oc sêniñga.

¹⁷ O aneñ lau atac whiñ-ñga nañ asap Kilisi dôñ ambo. Aö gakêñ puc mac gwanan su, ma bocdinañ dec ayob daôm ñapep bu lau nañ sêsôc Anötö ndê yom ñapu dom, nañ sêñsôñ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. ¹⁸ Asap yac neñ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-ñga Yisu Kilisi ndê mwasiñ dôñ, bu nem ñandô daêsam yêc mac nem ñalôm, ma mac nem gauc anyalê in-ñga êñsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêñ whiñ-ñga. Datoc in ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon ndê bapia ɲamata-ɲga Yom whê bapia dindéc sa-ɲga

Ngac naɲ to bapia dindéc, naɲ whê dau sa yêc bapia dau ɲalôm dom, magoc lau tiguauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naɲ to Jon ndê ɲawaê ɲayham, naɲ to bapia dindéc whiɲ. In to bapia dindéc gic lau sêkêɲ whiɲ-ɲga hoɲ ɲawaê. Lau ɲatô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têtɲ ndoc in ti ɲamalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdinaɲ in to bu lau gameɲ Esia-ɲga sêsam muɲ.

Jon kêtɲ puc lau sêkêɲ whiɲ-ɲga pi kêdôhônɲwaga tasan naɲ sêsôm bu ɲamalac si ɲamlic ma gêtɲ nom-ɲga hoɲ tisac su. Bocdinaɲ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu in sip nom ma mbo tôm ɲamalac. Ma sêsôm bu Yisu in ɲamalac ɲambwa, ma sêkêɲ whiɲ dom bu in Anötö ndê Atu me Anötö ɲandô. ɲac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiɲ Anötö. Ma sêlic ɲamalac si lêtɲ gitôm gêtɲ ɲambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiɲ-ɲga dom, ma gauc gêm bu oc

tôm bu lau sêkêɲ whiɲ-ɲga sêkôm mêtê sac ɲapanɲ.

Jon kêtɲ puc in ndê lau bu sêsôc yom tasan kaiɲ dinaɲ ɲapu dom, ma sêsap yom ɲandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiɲ-ɲga dôɲ ɲanɲa.

Anötö ndê Atu meɲ mbo nom ti ɲamalac ɲandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ɲandô asê têtɲ mac, pi Yisu naɲ dasam bu 'Yom Tanli-ɲga.' In yac neɲ dambo tanli ɲapanɲ-ɲga ɲahu, naɲ mbo whiɲ Damaɲ Anötö têtɲ têtɲ ɲamata-ɲga andô, ma tiɲambu hoc dau asê têtɲ yac. In meɲ mbo nom whiɲ yac, dec yac alic in pi tanônɲ, amasec in ɲa amanɲ, ma anɲô in dau ndê yom. Ma bocdinaɲ dec yac bu apuc yom pi tanli ɲahu dau dôɲ bu yom ɲandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têtɲ mac, pi in naɲ yac alic ti anɲô su. Yac atac whiɲ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoɲ oc dapinɲ dauɲ dôɲ ti dasap yom ɲandô pi Yisu dôɲ. Ma yom ɲandô dau oc pinɲ yac hoɲ dôɲ danem daminɲ Damaɲ Anötö lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têtɲ mac, ma akêɲ batanɲ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoɲ datisambuc.

Tanɲsêlêtɲ dambo Anötö ndê ɲawê ɲalôm

⁵ ɲawaê naɲ Yisu dau gic dulu têtɲ yac, naɲ yac ahoc asê têtɲ mac bocdec bu, Anötö in ɲawê ɲadau, ma

mêtê nasec-nga daŋ yêc iŋ-nga dom. ⁶ Bocdinaŋ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigenŋ dasa lêŋ nasec-nga, goc yac lau tasaŋ, ma taŋkuc yom nandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neŋ lêŋ dambo nawê nâlôm gitôm Anötö dau mbo nawê nâlôm, dec nawê dau piŋ yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma iŋ ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc êŋgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau dauŋ, ma yom nandô yêc yac neŋ nâlôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dauŋ ma dahoc neŋ sac asê têtŋ Anötö, dec dakêtŋ whiŋ bu iŋ oc suc yac neŋ sac kwi, ma êŋgwasiŋ yac neŋ nâlôm nawasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêtŋ gitêtŋ eŋ, ma dakêtŋ whiŋ bu gêtŋ bocke naŋ iŋ kêmatiŋ tidôtŋ bu kôm, naŋ iŋ oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, naŋ tôc asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasaŋ, ma iŋ ndê yom nandô daŋ yêc yac neŋ nâlôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têtŋ Damaŋ

¹ O aneŋ balêkoc, aö atac whiŋ bu mac ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-nga dec aö gato yom dindêc têtŋ mac. Tigenŋ yac neŋ daŋ bu kôm sac ma pu dau, goc yac neŋ nŋac nem yac awhaŋ-nga mbo bu nem yac sa. Iŋ nŋac gitêtŋ Yisu Kilisi, ma iŋ

oc lhac nâlhu ma nem yac awhaŋ têtŋ Damaŋ. ² Iŋ kêtŋ dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmlihi yac neŋ sac nâtôtŋ su. Magoc iŋ kôm gêtŋ dau tu yac taŋwasêtŋ-nga dom, iŋ gêmlihi lau nom-nga hoŋ si sac nâtôtŋ bocdinaŋ.

³ Yac bu daŋaŋ wambu iŋ ndê yomsu, dec oc tôc asê bu taŋyalê iŋ tidôtŋ. ⁴ Asa naŋ sôm bu, "Aö kayalê iŋ tidôtŋ," tigenŋ daŋga wambu iŋ ndê yomsu dom, naŋ kôm tasaŋ, ma yom nandô yêc iŋ ndê nâlôm daŋ dom. ⁵ Magoc asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa ma daŋga wambu, naŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ-nga gêm nandô su yêc iŋ ndê nâlôm. Ma yac taŋyalê bu dati Anötö ndê lau nâlêtŋ bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati iŋ ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ gitêtŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiŋ-nga

⁷ Aneŋ lau atac whiŋ-nga. Aö bu wapuc yomsu naŋ mac akôc su têtŋ ndoc mac akêtŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dôŋ, magoc aö bu wato tôm yomsu wakuc dom. Iŋ yomsu akwa naŋ mac aŋgô têtŋ ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têtŋ mac. ⁸ Magoc kwahic dec aö bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têtŋ mac. Yisu ndê lêŋ hoŋ tôc yomsu nâ-nandô asê, ma mac nem lêŋ wakuc kôm yomsu dau nandô sa bocdinaŋ. Bu têtŋ nasec-nga

kêpiñ bu pacndê, ma ñawê ñandô dau po asê su.

⁹ Asa nañ sôm bu in mbo ñawê ñalôm, tigen atac whiñ in ndê asidôwai dom, nañ gacgeñ mbo ñasec ñalôm. ¹⁰ Magoc asa nañ tac whiñ in ndê asidôwai, nañ mbo ñawê ñalôm, ma tu dinañ-nga gêñ dañ oc kôm in peñ dom. ¹¹ Aö wasôm tiyham, bu asa nañ gêlic in ndê asidôwa sac, nañ mbo ñasec ñalôm. In kêsêlêñ mbo ñasec, ma ñasec dau kôm in tandô tipec e in kêyalê gameñ nañ in kêsêlêñ mbo, nañ dom.

¹² O aneñ balêkoc, aö gato yom dindec têt mac, ñahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê ñaê-nga. ¹³ Ma aö gato yom têt mac lau andô, bu mac anyalê in nañ mbo têt têt ñamata-nga ma mbo ñapañ. Ma aö gato yom têt mac lau batac, bu mac aku Sadañ dulu su. O aneñ balêkoc, mac anyalê Damañ tidôn su, dec aö gato yom têt mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac anyalê in nañ mbo têt têt ñamata-nga, ma mbo ñapañ, ma bocdinañ dec aö gato yom têt mac. Ma mac lau batac, mac alhac ñaŋga ma dañam wambu Anötö ndê yom nañ tidôn yêc nem ñalôm, ma mac aku Sadañ dulu su. Tu dinañ-nga dec aö gato yom dindec têt mac.

Dasap gêñ nom-nga dôñ dom

¹⁵ Asa nañ tac whiñ gêñ nom-nga, nañ Damañ Anötö ndê atac whiñ yêc in ndê ñalôm dom. Bocdinañ atac whiñ nom ti gêñ nom-nga dom. ¹⁶ Ñahu bu lau nañ atac whiñ gêñ nom-nga kêlêc, nañ sêsa lêt ñalôm ñagalac-nga, ñac tagatu gêñ, ma sêtoc dau sa tu ñac si gêñ nom-nga-nga. Mêtê kain dinañ in mêtê nom dindec-nga ñambwa, nañ ñadañ meñ akêñ Damañ Anötö dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-nga gic waê bu ñiŋga, tigen asa nañ sap Anötö ti in ndê lêt gitêt dôñ, nañ oc ñiŋga dom, in oc mbo tali ñapañ.

*Kilisi ndê Nacyo**

¹⁸ O aneñ balêkoc atac whiñ-nga, têt kwahic dec-nga ti têt ñambu-nga. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê ñacyo oc meñ, ma kwahic dec Kilisi ndê ñacyo daêsam sêhóc asê yac su. Ma bocdinañ dec tañyalê bu têt ñambu-nga dau dindec. ¹⁹ Lau dinañ muñ-nga sêmbo sêwhiñ yac lau dakêñ whiñ-nga, magoc sêhu yac siñ, dec tañyalê bu ñac yac neñ lau solop dom. Ñac bu yac neñ lau solop, oc sêhu yac siñ dom.

²⁰ Tigen Yisu kêt Ñalau Dabuñ sip mac nem ñalôm su, ma mac hoñ anyalê su

* **2:17** Kilisi ndê ñacyo - yêc Yom Grik sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'In nañ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganôn lau tasan nañ sênsau lau bu ñac Mesaya dau, ma sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ñatô pi ñac yêc 1 Jon 4:1-6.

bu yom bocke in yom nandô.
²¹ Aö gato bapia dindéc têt mac tu wawhê yom nandô sa têt mac-nga dom. Mba! Mac anyalê yom nandô su, ma yom tasan dan men akên Yom Nandô Nadau Anötö dom. ²² Aö bu watôc ngac tasan-nda asê têt mac. Asa nan sôm bu Yisu in †Mesaya dom, nan Kilisi ndê nacyo, ma sêc yom nandô pi Daman Anötö lu Atu ahuc. ²³ Bu asa nan sôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom, nan ti Damba ndê gên dom. Magoc asa nan kên whin bu Yisu in Anötö Atu, nan ti Damba ndê gên. ²⁴ Ayob daôm napep bu yom nandô nan mac angô têt ndoc mac akên whin tiwakuc, nan tidôn yêc nem njalôm napan. Yom dau bu yêc nem njalôm napan, dec yom dau pin mac dôh am damin Atungac ma pin mac dôh am damin Damba whin. ²⁵ Ma bocdina mac oc atap mwasin dandöc tanli napan-nga sa, tôm in gic bata têt yac su.
²⁶ Aö gato yom dindéc bu wakên puc mac pi lau nan bu sênsau mac. ²⁷ Angô su nan! Nalau nan gêm gôlin lau tasan dina, in Nalau Dabu dom. Magoc Yisu kên Nalau Dabu têt mac su, ma in Nalau Yom Nandô-nga. Ma in mbo nem njalôm napan bu êndôhôn mac pi gên hon. Tu dina-nga mac apônda lau tu sêndôhôn mac-nga dom. Bocdina ankc yom nan Nalau Dabu kên têt mac,

ma asap Yisu dôh napan.

Anötö ndê Balêkoc

²⁸ Ane nan balêkoc, aö wasôm têt mac bu asap Kilisi dôh. Ma boc-dina têt ndoc in mbu men ma hoc dau asê, nan yac oc dalhac in angô-nga ti atac pa su ma mayan dau dom. ²⁹ Mac anyalê su bu in ndê lêt hon in lêt gitên en, ma bocdina anyalê bu lau hon nan sêsa lêt gitên, nan Anötö kôm nac sêtiwakuc sêti in ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nan. Daman Anötö tac whin yac ndu andô, dec sam yac bu in ndê balêkoc. Ma yac dati in ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindéc-nga sênjalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, nahu bu nac sênjalê in dom boc-dina. ² O ane lau atac whin-nga, kwahic dec yac tanjalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc nâlêt bocke nan yac oc dambo têt têt nambu-nga, nan Anötö tôc asê têt yac su dom. Tigen têt ndoc Yisu mbu men, nan yac oc dalic in ndê nawasi ti lêt nan in dau mbo, ma tanjalê bu yac oc dambo nâlêt kain tigen. ³ Ma lau hon nan sêkên bata gên dina, nan sêmasan dau si njalôm nawasi sa, ma sêsa lêt nawasi tôm in dau.

⁴ Asa nan kôm sac, nan kégili Anötö ndê yomsu. Bu sac nahu sip yac dakôm gên nan so Anötö ndê yomsu.

⁵ Magoc mac anyalê bu Yisu sip meñ bu kôc yac neñ sac su. Ma inñ dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinañ asa nañ sap Yisu dôn, nañ hu mêtê sac siñ ndic ñawaê. Magoc asa nañ kôm sac ñapañ, nañ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêyalê inñ dom.

⁷ Aneñ balêkoc, ayob daôm bu ñamalac dañ êñsau mac pi mêtê sac dom. Asa nañ kôm mêtê ñayham, nañ ti ñamalac gitêñ kêkuc Yisu dau ndê lêt lêt. ⁸ Magoc asa nañ kôm sac, nañ ti Sadañ ndê. Bu Sadañ dau kôm sac têt têt ñamata-nga andô ma kôm ñapañ e meñ. Anötö ndê Atu sip nom meñ nañ ñahu bocdec bu, tu bu señ Sadañ ndê gweleñ su. ⁹ Ñamalac bocke nañ Anötö kôm inñ tiwakuc, nañ puc dômbwê mêtê sac. Ñahu bu Anötö ndê yom yêc inñ ndê ñalôm gitôm gêt ñawhê ñayham. Yomandô! Gitôm dom bu inñ sap mêtê sac dôn, ñahu bu Anötö kôm inñ tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec tanjalê yêc awê lau bocke nañ sêti Anötö ndê balêkoc, ma ñac nañ sêti Sadañ ndê. Lau nañ sêsap lêt gitêñ dôn dom, ma ñac nañ sêtec si asidôwai, nañ sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whiñ asidôwai-nga

¹¹ Yom atu nañ sêhoc asê têt mac têt ndoc mac akêt whiñ tiwakuc, nañ bocdec bu, yac atac whiñ

neñ asidôwai sêkêt whiñ-nga dandic ñawaê. ¹² Ankcuc Kein dom, bu inñ kêkuc lêt atac whiñ-nga dom. Inñ Sadañ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Ñahu bu inñ dau ndê lêt sac, ma inñ gêm lêtmuñ Abel ndê lêt solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nañ ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanjalê bu dahu señ dambac ndu-nga siñ, ma dambo señ dandöc tanli-nga. Ñahu bu yac atac whiñ asidôwai. Lau nañ atac whiñ asidôwai dom, nañ gacgeñ sêmbo señ sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nañ atac tec inñ ndê asidôwa, nañ Anötö gêt inñ gitôm ñac ndic ñamalac ndu-nga. Ma mac anyalê su bu asa nañ gic ñamalac ndu, nañ wêkain gameñ dandöc tanli ñapañ-nga dom.

¹⁶ Yac tanjalê mêtê atac whiñ-nga ñahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakêt dauñ sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu ñac-nga. ¹⁷ Asa nañ gêt asidôwa dañ pônnda dau, ma ndê gêt yêc tu nem inñ sa-nga, magoc tawalô inñ ma gêm inñ sa dom, nañ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga yêc inñ ndê ñalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whiñ asidôwai ña yom ti whansuñ ñambwa. Danem ñac sa, goc tôc asê bu yac atac whiñ ñac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö anğô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinaŋ, yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai, goc taŋyalê tidôŋ bu taŋkuc lêŋ yom ŋandô-nga. Magoc yac bu ŋalôm ŋawapac yêc Anötö anğô-nga tu mêtê ŋatô naŋ dakôm-nga, naŋ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neŋ ŋalôm ti gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê tawalô iŋ gêŋ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ŋalôm pêŋ dôŋ. ²¹ O aneŋ lau atac whiŋ-nga, yac bu ŋalôm lu-lu tu neŋ lêŋ-nga dom, dec oc tôm bu datiga-suc Anötö ti atac pa su. ²² Ma taŋyalê bu gêŋ naŋ daten, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ yac. Nahu bu yac dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu, ma dakôm mêtê naŋ iŋ gêlic ŋayham. ²³ Ma iŋ ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêŋ whiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiŋ neŋ asidôwai tôm iŋ gic atu yac. ²⁴ Lau hoŋ naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu, naŋ sêmbô iŋ ŋalôm, ma iŋ mbo ŋac ŋalôm. Ma taŋyalê bu iŋ mbo yac ŋalôm, tu Nalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac-nga.

4

Taŋsahê ŋalau hoŋ

¹ O aneŋ lau atac whiŋ-nga, akêŋ whiŋ lau hoŋ naŋ sêsam dau bu Anötö ndê propet, naŋ dom. Mba! Ayob daôm ŋapep, bu propet tasan daêsam sêhôt asê su. Bocdinaŋ aŋsahê

ŋac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Nalau gêm gôliŋ ŋac, me mba. ² Ma mac oc aŋyalê Anötö ndê Nalau ŋalêŋ bocdec. Asa naŋ sôm bu Yisu Kilisi meŋ ti ŋamalac ŋandô ma mbo nom, naŋ Anötö ndê Nalau gêm gôliŋ iŋ. ³ Tigeŋ lau hoŋ naŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc, naŋ sêkôt Anötö ndê Nalau dom. Nalau naŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ Kilisi ndê ŋacyo ndê. Mac anğô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma iŋ meŋ hôt asê nom su.

⁴ Aneŋ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ŋac lau tasan dinaŋ dulu su. Nahu bu Anötö ndê Nalau naŋ mbo mac nem ŋalôm, naŋ hôt gêlêc Sadaŋ, naŋ mbo lau nom-nga si ŋalôm, naŋ su. ⁵ Lau tasan dinaŋ si nahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-nga ŋambwa. Ma lau nom-nga sêkôt ŋac si yom sa. ⁶ Magoc ŋac sêkôt yac mba yom sa dom, nahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Anötö, naŋ sêkôt yac mba yom sa. Nalêŋ dinaŋ dec yac taŋyalê lau asa naŋ Anötö ndê Nalau Yom ŋandô-nga gêm gôliŋ ŋac, ma lau asa naŋ Sadaŋ ndê ŋalau yom tasan-nga gêm gôliŋ ŋac.

Mêtê atac whiŋ-nga nahu Anötö dau

⁷ O aneŋ lau atac whiŋ-nga, yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê, bu mêtê atac whiŋ-nga meŋ

akêñ Anötö dau. Lau hon nañ atac whiñ asidôwai, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc, ma ñac sênjalê inñ tidôn. ⁸ Asa nañ tac whiñ ndê asidôwai dom, nañ kêyalê Anötö dom, bu Anötö inñ mêtê atac whiñ-nga ñahu. ⁹ Ma inñ tôc inñ ndê mêtê atac whiñ yac-nga yêc awê bocdec bu. Inñ kêñ inñ ndê Atu tigenñ sip nom meñ, bu yac datap señ dandöc tanli-nga sa yêc inñ. ¹⁰ Yac neñ mêtê atac whiñ Anötö-nga nañ ti mêtê atac whiñ-nga ña-ñahu andô dom. Tigenñ Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga, nañ mêtê atac whiñ-nga ña-ñahu andô. Bu inñ kêñ ndê Atu sip nom meñ, ma kêñ dau ti da bu nemlhi yac neñ sac ñatôp.

¹¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, Anötö tac whiñ yac ndu andô, ma bocdinañ yac atac whiñ neñ asidôwai dandic ñawaé. ¹² Ñamalac dañ gêlic Anötö su dom, tigenñ yac bu atac whiñ neñ asidôwai ñandô, dec Anötö mbo yac neñ ñalôm, ma inñ ndê mêtê atac whiñ-nga gêm ñandô su yêc yac neñ ñalôm.

¹³ Yac tanjalê bu dambo inñ ñalôm ma inñ mbo yac ñalôm, tu Ñalau Dabuñ nañ inñ kêñ têtñ yac-nga. ¹⁴ Damañ Anötö kêkinñ ndê Atu sip nom meñ bu nem lau nom-nga si. Yac alic su, dec ahoc asê têtñ lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa nañ kêñ whiñ ma sôm asê bu Yisu

inñ Anötö ndê Atu, nañ mbo Anötö ñalôm ma Anötö mbo inñ ñalôm. ¹⁶ Yac tanjalê ti dakêñ whiñ su, bu Anötö atac whiñ yac ndu andô. Bu Anötö inñ mêtê atac whiñ-nga ñahu, ma asa nañ sap mêtê atac whiñ-nga dôñ, nañ mbo Anötö ñalôm, ma Anötö mbo inñ ñalôm. ¹⁷ Ma ñalêñ dau dinañ inñ ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabiñ dau yêc yac neñ ñalôm, ma yac dasa neñ lêtñ gitôm inñ ndê, tôm yac neñ têtñ dambo nom-nga hon. Tu dinañ-nga dec yac oc dalhac ti atac pa su têtñ bêc Anötö êmatôc yac-nga. ¹⁸ Têtñ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabiñ dau su yêc yac neñ ñalôm, nañ yac datôc dauñ tiyham dom. Magoc asa nañ tôc dau tu Anötö ndê bêc matôc-nga, nañ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabiñ dau yêc inñ ndê ñalôm su dom.

¹⁹ Yac tanjukuc mêtê atac whiñ-nga, ñahu bu Anötö atac whiñ yac muñ su. ²⁰ Asa nañ sôm bu, "Aö atac whiñ Anötö," tigenñ tec inñ ndê asidôwa, nañ kôm tasan. Ñahu bu asa nañ tec asidôwa nañ inñ gêlic su, nañ gitôm dom bu tac whiñ Anötö nañ inñ gêlic su dom. ²¹ Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, "Asa nañ atac whiñ aö, nañ atac whiñ inñ ndê asidôwai mañ."

5

Dakêñ whiñ Yisu Kilisi,

Anötö Atu

¹ Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ² Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu. ³ Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, daŋaŋ wambu iŋ ndê yomsu. Ma iŋ ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. ⁴ Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵ Seŋ tigenŋ yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

⁶ Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê iŋ sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma ŋalau Dabuŋ, naŋ ŋalau Yom ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi iŋ dôŋ bocdinaŋ. ⁷ Boc-dinaŋ, gêŋ tö sêwhê iŋ sa, ⁸ naŋ ŋalau, bu, ma dac. Ma gêŋ tö dinaŋ sêpuc dau dôŋ. ⁹ Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc

gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêŋ tö dinaŋ tu bu whê iŋ ndê Atu sa têŋ yac. ¹⁰ Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê yom pi iŋ ndê Atu sa sip iŋ ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö dom, naŋ tôc asê bu iŋ gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasaŋ. ŋahu bu iŋ kêŋ whiŋ gêŋ naŋ Anötö kêŋ bu whê iŋ ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasinŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

¹¹ Ma yom naŋ Anötö hoc asê têŋ yac naŋ bocdec bu. Iŋ kêmwasinŋ yac ŋa mwasinŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, ma datap mwasinŋ dau sa yêc iŋ ndê Atu. ¹² Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Tigenŋ asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ ndê Atu dom, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa dom.

¹³ Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ŋahu bu aö atac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasinŋ andöc tamli-ŋga sa su. ¹⁴ Bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ yac bu datenŋ mbec têŋ Anötö, naŋ datenŋ ti atac pa su. Ma yac bu datenŋ gêŋ naŋ gi tap iŋ ndê atac whiŋ sa, naŋ yac taŋyalê bu iŋ oc ŋgô yac neŋ mbec. ¹⁵ Ma yac bu taŋyalê bu iŋ kêŋ daŋga yac neŋ mbec su, goc taŋyalê bu gêŋ naŋ datenŋ, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa.

Datenŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

16-17 Mac bu alic nem asidôwa dan kôm sac, goc aten mbec têt Anötö bu nem in kwi e in mbu men mbo sen dandöc tanli-nga tiyham. Mêtê hon nan so Anötö ndê lêt, nan mêtê sac, ma in gêlic bu gêt nambwa dom. Magoc sac hon gic waê lambwam dom. Aten mbec tu lau nan sêkôm sac kain dinaŋ-nga. Mêtê sac dan yêc, nan gic waê lambwam solop.* Aten mbec tu lau nan sêkôm sac kain dinaŋ-nga dom, bu oc nem nac sa dom.

21 Aneŋ balêkoc, ayob daôm napep bu anem akin anötöi gwam dom.

Yom nambu-nga

18 Tanjalê bu lau hon nan Anötö kôm nac sêtiwakuc su, nan sêhu mêtê sac sin. Anötö ndê Atu yob nac napep ma Sadaŋ gitôm dom bu êmasec nac. 19 Ma yac tanjalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hon nan sêkêt whin dom, nan sêmbo Sadaŋ ndê gôlin napu. 20 Ma yac tanjalê bu Anötö ndê Atu sip nom men ma whê yac neŋ gauc sa bu tanjalê Anötö Yom Nandô Nadau. Ma yac dambo in nalôm, ma dambo in ndê Atu, Yisu Kilisi ndê nalôm bocdinaŋ. In dau Anötö nandô, ma ti yac neŋ dandöc tanli nahu.

* **5:16-17** Lau ti gauc mêtê-nga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac nan gic waê lambwam solop, nan nahu bocdec bu. Lau nan sêkôm mêtê sac napan ma sêlic bu gêt nambwa, nan gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti in ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu nac si sac-nga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu nac si sac dinaŋ-nga dec nac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Nac si nalôm nadandi sa su, ma yac bu daten mbec tu nac-nga, dec oc nem nac sa dom. Alic yom nan Yisu sôm pi sac nan Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, nañ Yisu ndê aposel dan, nañ to bapia dindéc, magoc in sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. In to bapia dindéc têtñ awhê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêtñ acsalô têtñ awhê dau akêtñ in dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinañ hêganônñ gôlôwac dabun toñ lu, ma yom pi inlu si balêkoc, nañ hêganônñ lau sêkêtñ whin-nga nañ sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindéc tu puc ñac dôñ bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whin-nga dôñ. In kêtñ puc ñac pi lau nañ sêndôhônñ yom tasan, nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu in Anötô ndê Atu dom. Jon sôm têtñ lau sêkêtñ whin-nga bu sêmbo ahê lau kain dinañ hoñ.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ñgac bata dec, gato yom têtñ am awhê nañ Anötô kêtñalin am sa su, ma têtñ am nem balêkoc. Yac hoñ dasap yom ñandô dôñ, ma tu dinañ-nga aô tac whin mac kêlêc. Aô tanwasên

dom, lau hoñ nañ sêtñyalê yom ñandô, nañ atac whin mac sêwhin. ² Nahu bu yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapan. ³ Damañ Anötô lu in ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiñ ti tawalô ma yom malô whin yac lau nañ dasap yom ñandô ti mêtê atac whin-nga dôñ.

Yom ñandô ma mêtê atac whin-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêtñ yom ñandô-nga sêtñkuc yomsu nañ Damañ Anötô kêtñ têtñ yac. Tu dinañ-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awhê ñayham, kwahic dec aô bu wateñ mac bu asap yomsu dau dôñ ñapan. Yac hoñ dakôc yomsu dau sa, têtñ ndoc yac dakêtñ whin tiwakuc. Ma bocdinañ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whin-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêtñ ti danañ wambu Anötô ndê yomsu. Yomsu dau mac aŋgô têtñ ndoc mac akêtñ whin tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêtñ ti asap mêtê atac whin-nga dôñ.

⁷ Lau tasan daêsam sêmbo nom, nañ sêsôm bu Anötô ndê Mesaya meñ mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa

naŋ sôm yom dinaŋ, iŋ tasanŋ dinda ma Kilisi ndé ŋacyo. ⁸ Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu sêŋsau mac e aso ŋandô ŋayham naŋ mac am gwelenŋ atu bu atap sa-ŋga, naŋ dom. Alhac ŋaŋga, tu bu atap ŋandô dau sa. ⁹ Bu asa naŋ kédôhônŋ yom naŋ so yom ŋandô pi Yisu Kilisi, naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê dom. Magoc asa naŋ sap yom ŋandô pi Yisu dôŋ ŋapaŋ, naŋ ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêŋ whiŋ. ¹⁰ Asa naŋ bu têtŋ mac meŋ, magoc êndôhônŋ yom ŋandô pi Yisu dom, naŋ akôc iŋ sa pi nem andu dom, ma akam iŋ dom. ¹¹ Bu asa naŋ kôc ŋamalac kaiŋ dinaŋ sa, naŋ wêkaiŋ iŋ ndê gwelenŋ sac dinaŋ whiŋ.

Yom ŋambu-ŋga

¹² Yom daêsam yêc bu wakêŋ têtŋ mac, tigenŋ aô bu wato sip bapia dindec dom. Aô gakêŋ batanŋ bu wandic mac kêsi, goc danem yom-galôm aŋônŋ andô pitigenŋ. Ma bocdinaŋ yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê naŋ Anötö kêyaliŋ sa yêc gamenŋ dindec, naŋ ndê balêkoc sêkôm acsalô ŋayham têtŋ mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Namalac nan to bapia dindec, nan sam dau bu 'ngac bata' dan, tòm ñamalac nan to 2 Jon. In to bapia dindec têt ngac kêt whin-nga dan ñaê Gaius.

Jon kêtin lau ahen-nga natô sêsa si bu sêkôm gwelen sêwhin lau sêkêt whin-nga ton dan yêc gameñ Esia-nga. Magoc ngac dan ñaê Diotrepe kêt kisa Jon ndê lau, ma kêmasic lau nan sêkôc lau dau sa, nan su yêc gôlôwac dabun dinan. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôn ma kêtin in bu in puc lau ahen-nga dau dôn.

Jon to yom têt in ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindec têt Gaius, aneñ silip. Hêclu dasap yom ñandô dôn, ma tu dinan-nga dec aô atac whin am kêtêc. ² Aneñ ngac atac whin-nga, aô gateñ mbec têt Anötö bu yob am bu mbo ñayham en, ma bu nem mbec am nem gwelen hon, tòm in yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai natô sêhóc asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêt kêtuc yom ñandô ñapan, ma gêt hon nan am kôm, nan puc yom ñandô

dôn. Nac si yom dinan kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têt ndoc aô gançô ñawaê bu aneñ balêkoc natô sêñsêlêt ti sêsap yom ñandô dôn, goc aô atac ñayham kêtêc.

Jon kêtin Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O aneñ ngac atac whin-nga, am gêm asidôwai nan sem gwelen ñawaê ñayham-nga, nan sa ñalêt ñayham en. Am kêtalê lau dau mun su dom, magoc têt ndoc ñac sic am kêtê, nan am yob ñac ñapep. ⁶ Nac sic min têt gôlôwac dabun yêc gameñ dindec, pi am nem mêtê atac whin-nga. ñayham kêtêc bu am toc lau kain dinan sa gitôm Anötö ndê lau akin, ma gêm ñac sa ña gêt tu puc ñac dôn têt ndoc sêñsêlêt-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinan-nga yac lau dakêt whin-nga danem lau mêtê-nga kain dinan sa dandic ñawaê. Dakôm bocdinan dec tòm yac dakôm gwelen yom ñandô-nga dawhin ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahen-nga dinan têt am nem gôlôwac dabun su, tigen Diotrepe, ngac nan toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nan kôc aneñ yom sa dom. ¹⁰ Bocdinan aô bu watêt mac waloc, goc wasôm in

ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêṅ whiṅ-ṅga hoṅ aṅgô-ṅga. Inṅ kêgôliṅ yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau naṅ atac whiṅ bu sêkôc asidôwai sa, naṅ inṅ kalhac ṅac ahuc, ma kêmasuc ṅac su yêc gôlôwac dabuṅ.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ṅayham

¹¹ O aneṅ ṅac atac whiṅ-ṅga, kôm mêtê ṅayham eṅ, ma êmkuc lau naṅ sêkôm mêtê sac, naṅ dom. Asa naṅ kôm mêtê ṅayham, naṅ meṅ akêṅ Anötö ndê, magoc asa naṅ kôm mêtê sac, naṅ kêyalê Anötö dom. ¹² Lau hoṅ sêsôm yom ṅayham pi Dimitrias, ma inṅ ndê mêtê gitêṅ tôc asê bu inṅ kêkuc yom ṅandô. Ma yac bocdinaṅ bu apuc inṅ dôṅ têṅ am bu ṅac ṅayham, ma am kêyalê bu yac mba yom inṅ yom ṅandô.

Yom ṅambu-ṅga

¹³ Aneṅ yom daêsam yêc bu wakêṅ têṅ am, tigeṅ aö gatec bu wato têṅ am. ¹⁴ Aö gakêṅ batanṅ bu ṅasawa sauṅ aö oc walic am, ma hêclu dasôm yom aṅôṅ pitigeṅ. ¹⁵ Yom malô whiṅ am. Am nem asidôwai naṅ sêmbo dec, naṅ sêkôm acsalô ṅayham têṅ am. Ma ṅac sêndac am bu sam yac mba asidôwai naṅ sêmbo dinaṅ, naṅ si ṅaê, ma kôm acsalô têṅ ṅac bocdinaṅ.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan ti lau sêkên whin-nga Jerusalem-nga si ngagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindec têt lau sêkên whin-nga, magoc gameñ ti malac bocke nan ñac sêmbo, nan in tôc asê yêc bapia dindec dom.

In to bapia dindec tu bu kên puc lau sêkên whin-nga pi kêdôhônwaga tasan nan sêñsôn yom pi Anötö ndê mwasin, ma sêndôhôn lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In bu puc lau sêkên whin-nga dôn bu sêlhac ñanga ma sêkôc yom tasan dinan sa dom.

Jud ndê yom ñamata-nga

¹ Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ngac akiñ ma Jems asi. Aö gato bapia dindec têt mac lau nan Daman Anötö tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in ndê, ma piñ mac dôn am damin Yisu Kilisi tu yob mac-nga.

² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in ndê atac whin nem mac hon ahuc êñlêc.

Jud kên puc ñac pi lau nan sêndôhôn mêtê tasan

³ O aneñ lau ñayham, aneñ ñalôm kac aö bu wato yom têt mac pi Anötö ndê lêt nem yac si-nga, nan tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu ñawapac dan hôc asê, ma tu dinan-nga dec gato yom dindec hêganôn ñawapac dau. Aö bu wapuc mac dôn bu al-hac ñanga ma asap Anötö ndê yom ñandô dakên whin-nga dôn. In kên yom dau têt in ndê lau dabun bu sêyob ñapep. ⁴ Ñawapac dau hêganôn lau sac ñatô nan sêtec Anötö ndê lêt, nan sêsôc mac nem gôlôwac dabun ñalôm sêmeñ sêsin sêmbo, ma sêndôhôn mêtê tasan. Ñac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ñapan, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan sêñsôn yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neñ Ñadau tigeñ, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kain dinan, ñac Anötö ndê lau dom, ma mun-nga in ndê propet sêto yom pi ngagêyô nan in oc kên têt ñac.

Ngagêyô nan Anötö kên têt lau sac

⁵ Yom pi ngagêyô dinan mac anyalê su, tigeñ aö wasôm tiyham bu mac gauc nem ñapep. Mun-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga. Magoc tiñambu ñac si lau ñatô sêkên whin in dom ma sêli dau sa têt in, dec in señ ñac su. ⁶ Ma gauc nem añela nan danğa wambu Anötö dom, ma

sêhu gameŋ naŋ Anötö kêŋ tu ŋac-ŋga yêc undambê, naŋ siŋ. Bocdinaŋ iŋ sô ŋac dôŋ ŋa sen ŋaŋga bu sêmbo gameŋ ŋasec-ŋga ŋapaŋ, e sêtap matôc sa têtŋ bêc atu naŋ oc meŋ sa tiŋambu. ⁷ Ma gauc nem lau naŋ muŋ-ŋga sêndöc malac Sodom ti Gomora ma malac ŋatô naŋ sêyêc malac lu dinaŋ ŋamakê. Ŋac sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ma mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö seŋ ŋac su. Gêŋ dinaŋ ti dôhônŋ ma kêŋ puc yac pi ŋagêyô naŋ lau sac oc sêtap sa yêc ya naŋ sa ŋapaŋ.

⁸ Ma lau tasanŋ naŋ sêmbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêsa lêtŋ sac-ŋga gitôm lau ŋamata-ŋga dinaŋ. Lêtŋ sêkôm sac-ŋga kalhac ŋac si gauc ŋapaŋ, ma ŋac si mêtê sac kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata ŋapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêŋgwiniŋ Anötö ndê lau ti ŋawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anötö ndê aŋela ŋamata-ŋga Maikel. Têtŋ ndoc iŋlu Sadaŋ sêseŋ dau pi Moses ndê ŋamlanŋ, naŋ iŋ yob dau ndê whasuŋ bu sôm yom sac pi Sadaŋ dom. Magoc iŋ sôm yom têtŋ iŋ bocdec bu, "Pômdau dau goc

sôm am."[†]

Lau tasanŋ si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasanŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ sêsôm yom sac-sac pi gêŋ dabuŋ naŋ sêŋyalê dom. Tigeŋ mêtê sac nom-ŋga, naŋ tidônŋ ŋac su, naŋ sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ naŋ gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

¹¹ Oyaê! Lau dinaŋ oc sêtisac. Ŋac sêŋkuc Kein ndê lêtŋ. Ma ŋac sêkôm gêŋ tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa, ma bocdinaŋ sêŋkuc Balam ndê giso. Ma ŋac sêli dau sa têtŋ Anötö ti iŋ ndê lau bata, ma bocdinaŋ ŋac oc sêniŋga gitôm Kora.

¹² Têtŋ ndoc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga akac sa bu aneŋ gêŋ ma ateŋ mbec, naŋ ŋagahô lau sac dinaŋ sêsôc sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêwhiŋ mac. Magoc ŋac maya dau tu ŋac si mêtê sac-ŋga dom, ma bocdinaŋ ŋac sêkôm gôlôwac dabuŋ si ŋaê ŋayham tisac. Ŋac sêmwasinŋ dau ma gauc gêm lau ŋatô dom. Ŋac lau sêhônŋ-sêhônŋ ŋambwa sêtôm yawalec naŋ puc pi meŋ ma mbu soc su giŋga. Ma ŋac sêtôm a naŋ gêm ŋandô tôm ŋandoc dom dec lau sêlêtŋ su, ma bocdinaŋ a dau gitôm a naŋ mbac tidim

* **1:8** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeŋ naŋ 'ŋawasi.' Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Pita to yom kaiŋ tigeŋ yêc 2 Pit 2:10. [†] **1:9** Yom naŋ Maikel sôm têtŋ Sadaŋ naŋ sêto yêc Sek 3:2. Tigeŋ yom pi Moses dinaŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si buku akwa danŋ.

lu. ¹³ Nac si lêṅ gitôm gwêc ṅadinda, ma ṅac si mêtê mayan-ṅga gitôm ṅapwic nan gwêc ṅamponṅ dau hu pi baô. Magoc ṅac maya dau dom. Ma ṅac sêtôm tata nan sêlhac si mala solop dom, ma bocdinaṅ Anötö kêyalinṅ ṅac si mala sa yêc gameṅ ṅasec-ṅga bu ṅac sêmbo ṅapanṅ.

¹⁴ ṅgac ṅamata-ṅga Adam ndê apanṅac ti-7-ṅga nan sêsam bu Inok,[‡] nan hoc yom asê munṅ su pi lau sac dinaṅ bocdec bu, “Alic su nan. Pômdau oc meṅ whinṅ inṅ ndê aṅela dabuṅ tausen ma tausen. ¹⁵ Inṅ oc êṅsahê lau hoṅ pi ṅac si mêtê, ma lau hoṅ nan sêtec Anötö ndê lêṅ, nan inṅ oc kêṅ ṅagêyô atu têṅ ṅac tu ṅac si mêtê sac-ṅga, ma tu yom sac nan sêsôm pi inṅ-ṅga.”

¹⁶ Lau tasanṅ dinaṅ êlêmê sêtucdinṅ tu gêṅ hoṅ-ṅga, ma sêpu lau ṅatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ṅac dau si atac whinṅ. Sêsôm yom sêtoc dau sa-ṅga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêṅ gêṅ têṅ ṅac.

Jud to yom puc ṅac dôṅ-ṅga

¹⁷ O aneṅ lau, gauc nem yom nan Pômdau Yisu Kilisi ndê lau ṅapasel sêhoc asê gwananṅ su. ¹⁸ Nac sêsôm têṅ mac bocdec bu, “Têṅ têm ṅambu-ṅga, lau oc sêtisa, nan sêtanṅ b ôlê lau sêkêṅ whinṅ-ṅga, ma

sêkôm mêtê sac sêṅkuc ṅac dau si ṅalôm nanṅ tec Anötö ndê lêṅ.” ¹⁹ Yom dau hêganônṅ lau dinaṅ, nan sêwhê mac n em gôlôwac dabuṅ kôc, ma sêṅkuc mêtê nom-ṅga ṅapanṅ sêtôm lau gauc mbasi-ṅga. Bu ṅalau Dabuṅ mbo ṅac si ṅalôm dom.

²⁰ Tigeṅ mac lau ṅayham. Akôm bocdinaṅ dom. Asap yom dabuṅ dakêṅ whinṅ-ṅga dôṅ, bu puc mac dôṅ ma alhac ṅanṅa. Ma ateṅ mbec ṅa ṅalau Dabuṅ ndê ṅaclai. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whinṅ-ṅga nem mac ahuc, ma akêṅ baṅam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nanṅ yac oc datap sa têṅ ndoc inṅ kôc yac sa dandôc tanṅli ṅapanṅ yêc undambê.

²² Tamwalô lau nanṅ atac lu-lu, ma anem ṅac sa. ²³ Mac nem lau ṅatô sêsip mêtê sac ṅalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-ṅga sêndi. Akôm bu anem ṅac si ṅalôm kwi, dec oc nditôm mac aṅgaho ṅac su yêc ya dau. Tamwalô lau nanṅ sêkôm sac ma akôm bu anem ṅac sa, magoc atôc ṅac si sac ma ayob daôm ṅapeṅ bu sac dau kôm mac apeṅ dom.

Jud gic bata inṅ ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac neṅ Pômdau Yisu Kilisi-ṅga, tampinṅ yac neṅ Anötö ṅandô tigeṅ nanṅ gêm yac si. Inṅ gitôm bu

[‡] **1:14** Inok ndê miṅ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nanṅ inṅ sôm nanṅ sêto yêc Yom Lêṅsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ṅga si bapia akwa danṅ.

yob mac ma nem mac sa bu
apeŋ dom. In kēgwasiŋ mac
nem sac hoŋ su, dec mac
atôm bu alhac aŋôm sawa
ma atac ŋayham atu yêc in
aŋgô-ŋga ti in ndê ŋawasi
atu. Dapo in ndê waê sa, bu
in ndê ŋawasi ti ŋaclai ma
ŋaŋga atu andô. Ma in mbo
bocdinaŋ tēŋ tēm ŋamata-
ŋga, kwahic dec, ma oc mbo
ŋapaŋ. Yomandô.

Revelesen (Gêñ nañ Yisu hoc asê têtñ Jon) Yom whê bapia dindec sa-nga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, nañ to bapia dindec (1:1-2, 4), nañ inñ ngac tigenñ nañ to Jon ndê ñawaê ñayham ma Jon ndê bapia tō. Têtñ ndoc inñ to bapia dindec, nañ lau sêkêñ whiñ-nga sêtap kisa atu ti ñawapac daêsam sa. Ñacyo sêkêñ Jon dau ndöc nduc Patmos tu inñ ndê gwelenñ ñawaê ñayham-nga. Jon to bapia dindec, tu bu puc lau sêkêñ whiñ-nga dôñ bu sêlhac ñaŋga ma sêhu si sêkêñ whiñ siñ dom.

Gêñ daêsam nañ Jon to sip bapia dindec, nañ inñ sôm bu Ñalau Dabuñ kôm inñ ndê gatu kainñ danñ sa, ma Anötö hoc asê têtñ inñ gitôm gêñ ñagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindec ñalôm. Lau Israel-nga sêlic namba 12 bu gêñ atu, ma hêganônñ lau Israel-nga si toñ 12. Ma namba 7 hêganônñ gêñ nañ ñayham sambuc, ma ñac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganônñ gêñ nañ oc meñ sa têtñ têtñ ñambu-nga. Sadañ oc kôm gwelenñ ñaŋga bu êntôm lau nom-nga, magoc tiñambu Anötö oc êñgwiniñ inñ ti lau hoñ nañ sêñkuc inñ, ma señ

ñac su. Ma lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêlhac ñaŋga ma sêhu si sêkêñ whiñ siñ dom, nañ oc sêtap mwasiñ atu sa, ma Anötö oc kôc ñac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ñamata-nga

¹ Yom dindec ñahu Yisu Kilisi, nañ hoc asê têtñ Jon. Yom dau hêganônñ gêñ hoñ nañ kêpiñ bu hôc asê. Anötö kêñ yom dau têtñ Yisu Kilisi bu töt asê têtñ lau nañ sem akiñ inñ. Ma Yisu kêkiñ inñ ndê añela danñ bu hoc yom dau asê têtñ inñ ndê ngac akiñ Jon. ² Ma Jon to yom dindec pi gêñ hoñ nañ inñ gêlic, ma puc yom dau dôñ bu yom ñandô nañ meñ akêñ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nañ yêc bapia dindec, nañ bu töt gêñ nañ oc hôc asê têtñ têtñ ñambu-nga, nañ asê, gitôm yom nañ propet akwa-kwa sêhoc asê muñ su. Ma ndoc meñ kêpiñ bu gêñ hoñ dau ñandô sa. Bocdinañ lau nañ sêsam yom dindec asê, ma lau nañ sêngô ma sêkôc sa tidônñ sip ñac si ñalôm, nañ hoñ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa.

Jon kêkiñ yom têtñ gôlôwac dabuñ toñ 7

⁴ Aö Jon, gato yom dindec têtñ Kilisi ndê gôlôwac dabuñ toñ 7 nañ sêmbo gameñ Esia-nga. Mwasinñ ti atac malô têtñ mac akêñ Damañ Anötö nañ mbo têtñ ñamata-nga, kwahic dec

mbo, ma oc meŋ tiŋambu-
nga, ma akêŋ ŋalau 7 naŋ
sêlhac iŋ ndê pônŋ kiŋ-ŋga
ŋa-ndö-ŋga, ⁵ ma akêŋ Yisu
Kilisi. Yisu iŋ ŋgac ŋamata-
nga bu tisa akêŋ lau batê-
nga, ma iŋ gêm gôliŋ kiŋ
nom-ŋga hoŋ. Iŋ kalhac
ŋaŋga bu hoc yom ŋandô
asê pi Anötö. Ma iŋ tac
whiŋ yac, dec kêc ndê dac
siŋ bu êŋgapwêc yac su yêc
yac neŋ sac. ⁶ Ma iŋ kôc
yac sa datôm lau toŋ tigen
naŋ dambo iŋ ndê †gôliŋ
ŋapu, ma datôm lau dabuŋ-
siga bu danem akiŋ iŋ ndê
Damba Anötö. Iŋ ŋaclai ti
ŋawasi ŋadau, dec dahoc iŋ
ndê waê asê tôm bêc hoŋ.
Yomandô! ⁷ Alic su naŋ. Iŋ
oc sip whiŋ dao meŋ, ma
lau hoŋ oc sêlic iŋ. Aêc, ma
lau naŋ sic iŋ ndu, naŋ oc
sêlic iŋ sêwhiŋ. Lau nom-
nga hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-
nga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö
Ŋaclai Ŋadau. Têŋ ŋamata-
nga aö gambo, kwahic dec
aö gambo, ma aö oc wambu
wameŋ tiyham. Aêc, aö
gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic
dabiŋ gêŋ hoŋ.”

Yisu hoc dau asê têtŋ Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa
gato yom dindec. Yac dati
Yisu ndê lau, ma dambo
iŋ ndê gôliŋ ŋapu. Tu
dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ kisa
yac, magoc tamasaŋ dauŋ
bu dalhac ŋaŋga. Muŋ-
nga lau sêmasuc aö ma
sêkêŋ aö gandöc nduc naŋ
sêsam bu Patmos. Ŋahu

bu aö galhac ŋaŋga ma ga-
puc Anötö ndê yom dôŋ,
ma gahoc yom ŋandô asê pi
Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos,
ma têtŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
si bêc sênem akiŋ Pômdau-
nga daŋ, Ŋalau Dabuŋ kôm
aö gatunŋ kaiŋ daŋ sa. Ma aö
gaŋgô awha atu daŋ gitôm
dahuc taŋ yêc aö ŋambu-
nga. ¹¹ Ma awha dau sôm,
“Gêŋ naŋ am oc lic, naŋ
to sip bapia, ma êmkiŋ têtŋ
gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ
sêndöc malac 7, naŋ Epe-
sas, Smena, Pegamam, Tay-
atira, Sadis, Piladelpia ma
Laodisia.”

¹² Aö gaŋgô yom dau, goc
gakac dauŋ kwi bu walic bu
asa sôm yom dau. Ma aö
galic yakaiŋ 7 naŋ sêmasaŋ
ŋa gol. ¹³ Ma yêc yakaiŋ
7 dau ŋalhu aö galic ŋgac
daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu.
Iŋ sôc ŋakwê baliŋ naŋ sip
têtŋ iŋ gahi, ma kic po naŋ
ŋawasi gitôm gol kêgihi iŋ
ŋabapo. ¹⁴ Iŋ kêclauŋ sêp
sambuc, ma iŋ tandô ŋawê
gitôm ya. ¹⁵ Iŋ gahiapa
ŋawasi gitôm ain yanŋaŋ
ŋaê brons naŋ sêpec sa ya
ma ŋamsic. Ma iŋ awha
ŋakêcsia gitôm bu naŋ hêc
atu. ¹⁶ Iŋ aŋgô andô ŋawasi
atu gitôm ac ŋawê. Yêc iŋ
amba andô-ŋga iŋ kôc tata
7, ma bienŋ baliŋ ti ŋamata
yêc daŋga-daŋga sa akêŋ iŋ
whasaŋ.

¹⁷ Têtŋ ndoc aö galic iŋ aö
gahu dauŋ gasip nom gayêc
iŋ gahi-ŋga gitôm ŋgac batê
daŋ. Magoc iŋ kêtŋ amba

andô-nga sac aö, ma sôm,
 “Töc daôm dom. Aö gati
 namata gêñ hoñ, ma aö gati
 nambu gêñ hoñ. ¹⁸ Aö Anötö
 nañ gambo tañli. Muñ-nga
 aö gambac ndu, tigenj lic!
 Kwahic dec aö gambo tañli,
 ma wambo tañli napañ.
 Ma aö gakôc ki gatam-nga
 bu wañgapwêc lau su yêc
 lambwam ma yêc lau batê si
 gameñ.

¹⁹ “Bocdinañ to yom pi
 gêñ nañ am gêlic su, pi gêñ
 nañ kwahic dec ñandô sa,
 ma pi gêñ nañ oc ñandô sa
 tiñambu. ²⁰ Tata 7 nañ yêc
 amañ andô-nga, ma yakaiñ
 gol 7 nañ aö wawhê ñahu sa
 têtj am. Tata 7 dinañ sêti
 dôhônj añela 7 nañ sêyob
 gôlôwac dabuñ toñ 7, ma
 yakaiñ 7 sêti dôhônj gôlôwac
 dabuñ toñ 7 dinañ-nga.”

2

*Jon to yom têtj gôlôwac
 dabuñ yêc malac Epesas*

¹ Ma inj sôm têtj aö, “To
 yom têtj añela nañ yob
 gôlôwac dabuñ Epesas-nga
 bocdec bu:

Yom dindec meñ akêñ
 inj nañ kôc tata 7 yêc
 amba andô-nga, ma
 kêsêlêñ mbo yakaiñ gol
 7 ñalhu. ² Mac lau
 Epesas-nga. Aö kayalê
 mac nem mêtê hoñ su,
 ma mac akôm gwelenj
 atu ayêm daôm su, ma
 mac alhac ñañga tu
 ahôc ñawapac-nga. Ma

aö kayalê bu mac atac
 tec lau sac ma amasuc
 ñac su. Ma lau nañ
 sêñsau ma sêsam dau
 bu aposel, nañ mac
 añsahê ñac, ma añyalê
 ñac bu lau tasanj. ³ Mac
 alhac ñañga ma ahôc
 ñawapac ti kisa tu anenj
 ñaê-nga, magoc mac
 kwampac sa dom. Gêñ
 hoñ dinañ mac akôm
 ñayham.

⁴ Tigenj mac nem mêtê so
 danj yêc nañ aö galic
 yham dom. Namata-
 nga mac atac whinj aö
 ñandô. Tigenj kwahic
 dec mba! ⁵ Bocdinañ
 gauc nem mac nem
 mêtê namata-nga di-
 nañ, nañ kwahic dec
 mac ahu sinj su. Ma
 anem nem ñalôm kwi
 ma akôm mêtê ñayham
 gitôm namata-nga. Bu
 mba, dec aö watêtj mac
 wamenj, ma wakôc mac
 nem yakaiñ su.

⁶ Magoc aö galic ñayham
 bu mac atac tec Nikolai*
 ndê lau si lêtj sac, gitôm
 aö dauñ gatec.

⁷ Asa ndê dangasuj yêc,
 nañ ngô yom dindec
 nañ Nalau Dabuñ sôm
 têtj Anötö ndê gôlôwac
 dabuñ. Lau hoñ nañ
 sêlhac ñañga ma sêku
 sac dulu, nañ wakêtj
 ñac sêmbo Anötö ndê
 †Paradais ma sênenj
 ñandô yêc A Tañli-nga.

* 2:6 Nikolai kêdôhônj lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêñ nambwa. Inj sôm bu
 Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiñ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuñ yêc malac Smena

8 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuñ Smena-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêņ iņ naņ tiņamata gêņ hoņ ma tiņambu gêņ hoņ, iņ naņ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.

9 Aô kayalê bu mac lau Smena-ņga ahôc űawapac atu, ma mac andôc nom atôm lau űalôm sawa. Tigeņ yêc Anôtô aņgô-ņga mac ati lau ti lêlôm. Aô kayalê yom hoņ naņ lau naņ sêsap lau Israel-ņga si sakiņ akwa dôn, naņ sêsôm pi mac. űac lau dau sêtoc dau sa bu űac lau Israel-ņga naņ Anôtô kêyalij űac sa sêti iņ ndê lau. Tigeņ mba! űac Sadaņ ndê lau solop. 10 Atôc daôm dom pi űawapac naņ oc meņ. Aņgô! Sadaņ tac whiņ bu êņsahê mac, ma iņ ndê lau oc sêkêņ mac nem lau űatô sêndôc gapocwalô. Tigeņ mac oc ahôc űawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc űawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac űaņga ma ahu aô siņ dom. Ma bocdinaņ aô wakêņ mac andôc tamli űapaņ, naņ ti mac nem űaôli.

11 Asa ndê danğasuņ yêc,

naņ űgô yom dindec naņ űalau Dabuņ sôm têtj Anôtô ndê gôlôwac dabuņ. Lau hoņ naņ sêlhac űaņga ma sêku sac dulu, naņ oc sêtap űandê sa têtj bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga,[†] naņ dom.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuñ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuñ Pegamam-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêņ iņ naņ hôc bien baliņ naņ űamata yêc danğadança. 13 Aô kayalê mac lau Pegamam-ņga nem gameņ, naņ lau daêsam sêmba Sadaņ ndê gôliņ űapu. Tigeņ mac asap aô dôn űapaņ, ma ahu nem akêņ whiņ aô-ņga siņ su dom. Yêc Sadaņ ndê malac dinaņ, lau sic aneņ űgac akiņ Antipas ndu. űahu bu iņ hoc yom űandô asê pi aô, ma sêc aô ahuc dom. Ma mac bocdinaņ, têtj ndoc dinaņ aô galic bu mac ahu aô siņ dom.

14 Tigeņ mac akôm gêņ űatô naņ aô galic bu solop dom. Mac nem lau űatô sêņkuc Balam ndê yom. Têtj têm űamata-ņga Balam kêdôhôn lau Israel si űgac bata Balak bu êntôm lau Israel-ņga bu sêkôm mêtê sac. űac

[†] 2:11 Bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga - bêc naņ Anôtô oc êmatôc lau hoņ, ma lau sac oc sêsip ya atu naņ sa űapaņ sêndi bu sêhôc űandê űapaņ. Alic yom űatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

sej gêj danej-nga nan lau sêkêj ti da têtj anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockaij-nga whiñ. Ma kwahic dec mac nem lau ñatô sêñkuc mêtê kaij dinañ. ¹⁵ Ma gêj danj tiyham. Mac nem lau ñatô sêñkuc yom nan Nikolai kêdôhônj têtj lau. ¹⁶ Bocdinañ anem daôm kwi. Bu mba, dec ñasawa saunj aö watêj mac waloc, ma wandic lau nan sêsa lêtj kaij dinañ ña bienj baliñ nan sa yêc aö whañsunj.

¹⁷ Asa ndê dangasunj yêc, nan ñgô yom dindec nan Nalau Dabunj sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabunj. Lau honj nan sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, nan wakêj ñac sêneñ gêj daneñ-nga nan kwahic dec yêc sinj dau yêc undambê, gitôm gakêj †mana têtj lau Israel-nga sej yêc gameñ sawa. Ma aö wakêj hoc sêsêp tigen-tigenj têtj ñac tôm ndi. Yêc hoc tigen-tigenj aö wato ñaê wakuc pi, nan lau danj sêñyalê dom. Asa nanj kôc hoc dau ñadanj, nanj oc êñyalê.

Jon to yom têtj gôlôwac dabunj yêc malac Tayatira

¹⁸ “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabunj Tayatira-nga bocdec bu:

Yom dindec meñ akêj Anötö ndê Atu, inj nanj ndê tandô ñawê gitôm

ya ñawahô, ma gahi gitôm brons nanj ñawasi atu. ¹⁹ Aö kayalê mac lau Tayatira-nga nem mêtê honj su, bu mac akêj whiñ aö ñanğa, ma asap mêtê atac whiñ-nga dôñ. Aö kayalê bu mac alhac ñanğa ma am akiñ aneñ lau. Ma kwahic dec mac akôm gêj dinañ hóc gêlêc ñamata-nga su.

²⁰ Tigenj mac nem mêtê danj aö galic yham dom. Awhê sac danj mbo mac nem gôlôwac dabunj ñalôm, nanj gitôm kwin sac Jesebel. Inj sam dau bu aneñ propet awhê danj, magoc inj kêdôhônj aneñ lau bu sêkôm mêtê mockaij-nga, ma bu sêneñ gêj daneñ-nga nanj lau sêkêj ti da têtj anötöi gwam. Inj kôm mêtê sac bocdinañ, magoc mac asoc inj su yêc mac nem gôlôwac dabunj dom. ²¹ Aö gakêj ñasawa têtj inj bu nem dau kwi, tigenj inj sap inj ndê mêtê sac dôñ ñapanj. ²² Alic su nanj! Kwahic dec aö wakêj ñandê atu têtj inj, ma têtj lau nanj sêkôm mêtê mockaij-nga sêwhiñ inj, nanj bocdinañ. Ñac bu sênem dau kwi dom, dec ñac oc sêhóc ñawapac atu. ²³ Ma aö oc wandic inj ndê balêkoc ndu sêwhiñ. Tu dinañ-nga dec Kilisi ndê lau honj oc sêñyalê bu aö

kayalê ñamalac si gauc ti ñalôm hoñ. Ma aõ wakêñ ñagêyô têtñ mac hoñ tòm ndi, êñkuc mêtê nañ mac lau tigen-tigen akôm.

²⁴ Mac lau Tayatira-nga ñatô asôc awhê sac dinañ ndê yom ñapu dom. Ma yom nañ sêsam bu Sadañ ndê yom nañ yêc sinj dau, nañ mac akip sa dom. Bocdinañ aõ oc wakêñ ñawapac wakuc têtñ mac ahôc dom. ²⁵ Gêñ tigen aõ atac whiñ, nañ asap mêtê ñayham nañ mac akôm ambo, nañ dôñ e wambu wameñ.

²⁶ Asa nañ bu lhac ñaŋga ma ku sac dulu, ma sôc aneñ yom ñapu e bêc ñambu-nga, nañ wakêñ ñaclai têtñ in bu nem gôliñ lau sambuc, ²⁷ gitôm Damañ kêñ ñaclai têtñ aõ dauñ. Tòm yom nañ sêto yêc nañ sôm bocdec bu:

Inj kôc tôc kin-nga bu nem gôliñ lau sambuc ti ñaclai atu, ma inj oc ku ñac dulu gitôm ñgac dañ tuc lôñ andô dañ popoc. [BW 2:9]

²⁸ Ma asa nañ bu lhac ñaŋga, nañ aõ dauñ oc wambo wawhiñ inj ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-nga. ²⁹ Asa ndê dañgasuñ yêc, nañ ngô yom dindéc nañ Nalau Dabuñ sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.

3

Jon to yom têtñ gôlôwac dabuñ yêc malac Sadis

¹ “Ma to yom têtñ añela nañ yob gôlôwac dabuñ Sadis-nga bocdec bu:

Yom dindéc meñ akêñ in nañ mbo whiñ Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aõ kayalê mac lau Sadis-nga nem mêtê hoñ. Lau ñatô gauc gêm bu mac alhac ñaŋga ma akôm Anötö ndê gwelen. Tigen mba! Mac atôm lau batê! ² Yêc aneñ Anötö aŋgô-nga aõ galic bu mac ac dabiñ mac nem gwelen ñapep dom. Bocdinañ tampo sa ma atisa! Mac nem akêñ whiñ kêpin bu oc pacndê. Bocdinañ apuc nem akêñ whiñ dôñ mañ. ³ Gauc nem yom hoñ nañ mac aŋgô ti akôc sa su. Ma anem nem ñalôm kwi ma dañam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wameñ gitôm ñgac kañ, ma mac oc aŋyalê ndoc wameñ-nga dom.

⁴ Magoc aõ kayalê lau Sadis-nga ñatô nañ sêkôm mêtê sac dom, dec galic ñac tòm lau ti ñakwê ñawasi. Aõ oc wakêñ ñakwê sêsêp têtñ lau dinañ sêsôc, bu aõ galic ñac ñayham, ma ñac oc sêmbo sêwhiñ aõ ñapañ. ⁵ Ma lau ñatô nañ sêlhac ñaŋga ma sêku sac dulu, nañ

wakêṅ ṅakwê sêsêp têtṅ ṅac bocdinaṅ. Ma yêc Damaṅ ti iṅ ndê aṅela aṅgô-ṅga, aô wasam ṅac si ṅaê asê, ma watôc asê bu sêti aneṅ lau solop. Ma ṅac si ṅaê oc yêc Buku Tanḷi-ṅga* ṅapaṅ.

- 6 Asa ndê daṅgasuṅ yêc, naṅ ṅgô yom dindec naṅ Nalau Dabuṅ sôm têtṅ Anötö ndê gôlôwac dabuṅ.

Jon to yom têtṅ gôlôwac dabuṅ yêc malac Piladelpia

7 “Ma to yom têtṅ aṅela naṅ yob gôlôwac dabuṅ Piladelpia-ṅga bocdec bu:

Yom dindec meṅ akêṅ ṅgac dabuṅ naṅ sôm yom ṅandô eṅ. Iṅ kôc Kiṅ Dawid ndê ki gatam-ṅga, ma gatam bocke naṅ iṅ gêlêc su, naṅ lau daṅ sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam naṅ iṅ gic ahuc, naṅ lau daṅ sêtôm bu sêkac sa dom. 8 Mac lau Piladelpia-ṅga. Aô kayalê mac nem mêtê hoṅ su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigeṅ aô kayalê bu mac daṅam wambu aneṅ yom, ma asêc aneṅ ṅaê ahuc dom. Bocdinaṅ alic su naṅ! Kwahic dec aô walêc gatam daṅ su bu wanem mac sa-ṅga, ma lau daṅ oc

sêtôm dom bu sêndic ahuc. 9 Lau naṅ sêsap lau Israel-ṅga si sakinṅ akwa dôṅ, naṅ sêtoc dau sa bu ṅac lau Israel-ṅga naṅ Anötö kêyalinṅ ṅac sa. Magoc mba. Ṅac lau tasanṅ, ma Sadanaṅ ndê lau ṅac. Aô waṅgwiniṅ ṅac e sêtêṅ mac sêmeṅ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-ṅga. Ma têtṅ ndoc dinaṅ ṅac hoṅ oc sêṅyalê tidôṅ bu mac lau naṅ aô atac whiṅ mac ndu andô.

- 10 Mac apuc daôm dôṅ ma alhac ṅaṅga têtṅ ndoc ṅawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac muṅ su. Bocdinaṅ aô wayob mac têtṅ ndoc ṅawapac-ṅga naṅ oc hôc asê bu êṅsahê lau nom-ṅga hoṅ. 11 Ndoc meṅ kêpiṅ bu aô wambu wameṅ. Bocdinaṅ akôc yom ṅandô dôṅ ma ayob ṅapep, bu lau daṅ sênem kaṅ nem ṅaôli ṅayham dom. 12 Lau naṅ sêlhac ṅaṅga ma sêku sac dulu, naṅ aô wakêṅ ṅac sêndöc aneṅ Anötö aṅgô-ṅga ṅapaṅ tôm alhō ṅaṅga naṅ sêlhac iṅ ndê lôm dabuṅ. Lau dinaṅ oc sêmbo sêwhiṅ Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, naṅ iṅ oc kêṅ

* 3:5 Buku Tanḷi-ṅga - lau hoṅ naṅ sêkêṅ whiṅ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiṅ dandöc tanḷi ṅapaṅ-ṅga sa, naṅ si ṅaê yêc Buku Tanḷi-ṅga dau. Buku ṅatô sêyêc undambê, naṅ sêto yom yêc ṅalôm pi gêṅ ṅayham ma sac hoṅ naṅ yac tigeṅ-tigeṅ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanḷi-ṅga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

sip akêṅ undambê meṅ,
dec aö oc wato aneṅ
Anötö ndê ṅaê ma iṅ
ndê malac wakuc dau
ṅaê pi ṅac. Ma aö wato
aö dauṅ neṅ ṅaê wakuc
pi ṅac whiṅ.

- 13 Asa ndê dangasuṅ yêc,
naṅ ṅgô yom dindec
naṅ Nalau Dabuṅ sôm
têṅ Anötö ndê gôlôwac
dabuṅ.

*Jon to yom têṅ gôlôwac
dabuṅ yêc malac Laodisia*

14 “Ma to yom têṅ aṅela
naṅ yob gôlôwac dabuṅ
Laodisia-ṅga bocdec bu:

Yom dindec meṅ akêṅ
Yom ṅandô ṅadau. Iṅ
sôm yom ṅandô eṅ,
ma bocdinaṅ yac dakêṅ
whiṅ iṅ ndê yom ma
atac lu-lu dom. Ma iṅ
gêm gôliṅ gêṅ hoṅ naṅ
Anötö kêṅ. 15 Aö kayalê
mac lau Laodisia-ṅga
nem mêtê hoṅ. Mac
asôm bu akêṅ whiṅ
aö, tigeṅ mac akêṅ
whiṅ aö ti nem ṅalôm
sambuc dom. Mac lau
tasaṅ! Mac bu ahu aö
siṅ gacgeṅ, me akêṅ
whiṅ aö ti nem ṅalôm
sambuc, dec oc ṅayham.

16 Tigeṅ mba! Mac
aṅsau bu aṅkuc aö.
Bocdinaṅ oc waseṅ mac
su tôm ṅgac naṅ kêsahê
gêṅ sac yêc iṅ whasuṅ
dec kêlôwê sa. 17 Mac
asôm bu mac ati lau ti
lêlôm ma lau tiwaê naṅ
apônda gêṅ daṅ dom.
Tigeṅ mac aṅyalê dom
bu yêc Anötö angô-ṅga

mac atôm lau ṅalôm
sawa, ma lau tandô pec,
ma lau ṅakwê mbasi.
18 Bocdinaṅ aṅgô aneṅ
yom dindec. Mac bu ati
lau ti lêlôm, dec atêṅ
aö amêṅ, ma aö wakêṅ
gol ṅandô ṅayham têṅ
mac anemlhi. Ma
anemlhi ṅakwê sêsêp
asôc-ṅga bu ambo
ṅamlic ṅambwa dom
ma mayam pac. Ma
anemlhi malasiniṅ bu
aṅgwasiniṅ tanôm e
tanôm ṅawa sa.

- 19 Lau naṅ aö atac whiṅ,
naṅ bu sêkôm gêṅ giso,
dec aö wasôm ṅac ma
wamatôc ṅac tu bu
sêhu mêtê sac dau siṅ.
Boc-dinaṅ aṅgô aneṅ
yom. Anem daôm kwi
ma akôm ṅaṅga bu
aṅkuc aö. 20 Alic! Aö
gatôm mac nem silip
daṅ naṅ meṅ kalhac
am nem andu ṅagatam
ma kêmati gatam mbo.
Ma bocdinaṅ asa naṅ
ṅgô aö awhaṅ ma gêlêc
gatam dau su têṅ aö,
naṅ aö oc wasôc watêṅ
iṅ wandi, ma alu aneṅ
gêṅ awhiṅ dauṅ.

- 21 Aö gaku ṅaclai sac-
ṅga hoṅ dulu, dec
Damaṅ kôc aö sa gandöc
gawhiṅ iṅ yêc iṅ ndê
pôṅ kiṅ-ṅga. Ma ṅalêṅ
tigeṅ lau hoṅ naṅ sêlhac
ṅaṅga ma sêku sac dulu,
naṅ wakôc ṅac sa bu
sênem gôliṅ sêwhiṅ aö
yêc aneṅ pôṅ kiṅ-ṅga.

- 22 Asa ndê dangasuṅ yêc,

naŋ ngô yom dindéc
naŋ Nalau Dabuŋ sôm
têŋ Anötö ndê gôlôwac
dabuŋ.”

4

Jon gêlic gêŋ atu undambê-nga

¹ Dinaŋ su, goc aö galic gatam daŋ naŋ kac sa su yêc undambê. Ma awha naŋ aö gaŋgô muŋ su gitôm dahuc taŋ, naŋ sôm têŋ aö bu, “Pwi mweŋ, ma gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu-nga, naŋ watôc têŋ am.” ² Têŋ dinaŋ Nalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa, ma aö galic pônŋ kiŋ-nga daŋ kalhac undambê, ma pônŋ ŋadau ndöc ŋahô. ³ Ma iŋ naŋ ndöc, naŋ ndê ŋawasi atu, gitôm †hoc ŋayham lu naŋ sêsam bu jaspâ ma kanelian. Ma gasuŋ bu êp naŋ ŋadalô ŋayham ma ŋawasi gitôm hoc ŋayham emerel, naŋ kêgihi pônŋ atu dau ahuc. ⁴ Ma aö galic pônŋ 24 sêlhac sêŋgihi pônŋ atu, ma lau bata 24 sêndöc ŋahô. Naŋc sêsôc ŋakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ŋac si ŋagôlônŋ tôm gi.

⁵ Ma aö galic sickac, ma gaŋgô wapap gic ti ŋakêcsia atu sa akêŋ pônŋ atu. Ma lam ti ŋawê atu 7 sêlhac pônŋ ŋa-ndö-nga. Lam 7 dinaŋ Anötö ndê ŋalau 7. ⁶ Ma yêc pônŋ dau ŋa-ndö-nga aö galic gêŋ ŋawasi atu poc gitôm bugictonŋ, ma ŋawa gitôm glas.

Ma aö galic aŋela atu hale sêlhac sêŋgihi pônŋ atu. Naŋc

sem gêŋ tali ŋatô aŋgô, ma tandô daêsam sêyêc ŋac ŋabapo ti ŋadômbwê. ⁷ Aŋela hale dinaŋ aŋgô andô bocdec. Aŋela ŋamata-nga ndê aŋgô gitôm layon, tilu-nga gitôm makao, titö-nga gitôm ŋamalac, ma aŋela tihale-nga ndê aŋgô gitôm macmpoŋ naŋ hu mbo lôlôc. ⁸ Naŋc tigenŋ-tigenŋ si ŋamakê 6, ma tandô daêsam sem ŋac ahuc, yêc ŋamakê ŋapu-nga whiŋ. Ma ŋac sêmpinŋ Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Naŋga Naŋdau, am dabuŋ, dabuŋ, ma dabuŋ eŋ. Am mbo têŋ ŋamata-nga, kwahic dec am mbo, ma tiŋambu am oc mbu mweŋ.” Naŋlêŋ dinaŋ ŋac sêmpinŋ iŋ acsalô ma ôbwêc hoŋ, sêŋwhaŋ dau dom.

⁹ Têm bocke naŋ aŋela hale dinaŋ sêsôm yom dinaŋ sêmpinŋ iŋ naŋ ndöc pônŋ atu ma mbo tali ŋapaŋ, ma sem daŋge iŋ ti sêtoc iŋ ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpônŋ haduc têŋ iŋ. Ma sêkêŋ ŋac si sanem sêyêc pônŋ atu ndö-nga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêŋ hoŋ ŋadau. Am kêmasaŋ gêŋ hoŋ ma kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, tôm am daôm tac whiŋ. Tu dinaŋ-nga dec am ŋayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampiŋ am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ŋawasi ti ŋaclai atu-nga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuḡ

¹ Aö taḡhê iḡ naḡ ndöc pōḡ atu, ma galic bapia tilhuḡ daḡ yêc iḡ amba andô-ḡga, ma yom yêc bapia dau daḡga lu-lu. Bapia dau sêḡlhuḡ sa, ma sêkêḡ gêḡ ḡabalêp ⁷ pi ḡadali bu kôc dōḡ.*

² Ma aö galic aḡela ḡaḡga daḡ, naḡ mbwêc awha atu bocdec bu, "Asa iḡ ḡamalac gitêḡ, gitôm bu kôc gêḡ ḡabalêp su ma kac bapia dau sa?"

³⁻⁴ Iḡ mbwêc yom dinaḡ asê, tigeḡ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ḡapu-ḡga, sêtap ḡamalac gitêḡ daḡ sa dom, naḡ gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têḡ ndoc aö galic bu sêtap ḡamalac gitêḡ daḡ sa dom, naḡ aö gataḡ atu andô. ⁵ Magoc lau bata 24 si daḡ sôm têḡ aö, "Am taḡ dom! Lic su naḡ. ḡamalac gitêḡ daḡ mbo, naḡ ku ḡaclai sac-ḡga ti ḡaclai dambac ndu-ḡga dulu su, ma iḡ gitôm bu kôc gêḡ ḡabalêp ⁷ su, ma kac bapia dau sa. Iḡ naḡ sêsam bu 'Layon naḡ sa akêḡ Juda ndê toḡ,' ma 'Dawid ndê Wakuc,' naḡ gitôm."

⁶ Têḡ dinaḡ aö galic Domba daḡ naḡ ḡa-aḡḡô gitôm sic iḡ ndu su, magoc mbo tali tiyham. Iḡ kalhac

ḡalhu kêpiḡ pōḡ atu, ma aḡela hale ti lau bata 24 sêḡḡihi iḡ ahuc. Iḡ ndê ḡapo ⁷, ma tandô ⁷, naḡ sem dôhōḡ Anötö ndê ḡalau ⁷ naḡ iḡ kêḡ ḡac sêsa sêtêḡ nom ḡabatiḡ hoḡ. ⁷ Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc iḡ naḡ ndöc pōḡ atu ndê amba andô-ḡga. ⁸ Iḡ kôc sa su goc aḡela hale ti lau bata 24 sêpōḡ haduc têḡ iḡ. Yêc ḡac hoḡ si amba sêkôc gêḡ wê-ḡga naḡ sêsam bu hap,† ma sûc naḡ sêmasaḡ ḡa gol, naḡ sêkêḡ gêḡ ḡamalu ḡayham sip e meḡhu. Gêḡ ḡamalu dinaḡ, naḡ mbec hoḡ naḡ Anötö ndê lau dabuḡ sêteḡ têḡ iḡ. ⁹ Ma ḡac sem wê wakuc daḡ bocdec, "Am gitêḡ andô, gitôm bu kôc bapia ma kac gêḡ ḡabalêp su. ḡahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlihi lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlihi lau yêc nom ḡagameḡ hoḡ, ma yêc lau titon-titon ma awha têtḡtêḡ hoḡ naḡ sêmbo nom. ¹⁰ Ma am kôm ḡac sêti lau toḡ tigeḡ, bu sênem akiḡ yac neḡ Anötö sêtôm lau †dabuḡsiga, ma ḡac oc sênem gôliḡ sêmbo nom."

¹¹ Têḡ dinaḡ aö galic ti gaḡḡô aḡela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. ḡac sêḡḡihi pōḡ atu ma aḡela hale ti lau

* **5:1** Têḡ têm Jon to bapia dindec, naḡ lau naḡ bu sêkêḡ bapia daḡ têḡ lau ḡatô, naḡ sêkêḡ gêḡ ḡabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dōḡ. Ma bocdinaḡ lau bambaliḡ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ḡamalac naḡ bapia dau gic iḡ ḡawaê. † **5:8** Hap - gêḡ gitôm gita ti wac daêsam, naḡ lau sêndic têḡ ndoc sênem wê-ḡga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

bata ahuc. ¹² Ma ñac sem wê ña awha atu bocdec bu, "O Domba ñayham kêlêc, am nañ lau sic am ndu. Yac ampiñ am, bu am gêñ hoñ ñadau, ma am nem ñaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ñawê ma ñawasi atu hôc gêlêc su."

¹³ Têñ dinañ aô ganğô gêñ tali hoñ nañ sêmbo undambê ti nom ma nom ñapu-ñga, ma nañ sêmbo gwêc. Ñac hoñ sem wê bocdec bu, "Kwahic dec, ma tôm bêc hoñ, yac ampiñ inñ nañ ndöc pônñ atu, ma yac ampiñ Domba. Bu inñlu si waê, ti ñawê ma ñawasi, ma ñaclai atu andô!" ¹⁴ Ma añela hale sêsôm, "Yomandô!" Ma lau bata hoñ sêhu dau sêyêc nom ma sêmpiñ inñlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuñ sa

¹ Dinañ su, goc aô galic Anötö ndê Domba dau kôc gêñ ñabalêp ñamata-ñga su yêc bapia tilhuñ. Ma añela hale si dañ ta yom ña awha atu gitôm wapap, ma sôm, "Mweñ!" ² Dec aô tanhê gameñ, ma galic hosi sêsêp dañ. Ma aô galic ñgac nañ ndöc hosi ñahô, nañ kôc bakôc sôp-ñga dañ. Anötö kên sanem dañ têtñ inñ, goc inñ sa ti ñaclai atu bu ku ñacyo dulu.

³ Goc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tilu-ñga su, ma aô ganğô añela tilu-ñga sôm, "Mweñ!" ⁴ Ma hosi

kokoc dañ sa meñ. Anötö kên bienñ baliñ dañ têtñ ñgac nañ ndöc hosi ñahô, ma kên ñaclai têtñ inñ bu kôc yom malô su yêc lau nom-ñga, bu kôm ñac sêndic dandi ndu.

⁵ Goc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp titö-ñga su, ma añela titö-ñga sôm, "Mweñ!" Dec aô tanhê gameñ ma galic hosi yeyec dañ. Ma ñgac nañ ndöc hosi ñahô kôc gêñ danem dôhônñ gêñ-ñga yêc inñ amba. Gêñ kaiñ dinañ dakôc bu danem dôhônñ gêñ bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha dañ sa akên pônñ atu nañ kalhac añela hale ñalhu, nañ sôm, "Kên tôbôm sa bu lau nom-ñga sêpônnda gêñ sêner-ñga, ma ñac oc sênem dôhônñ gêñ bu lau sênemlhi gêñ daner-ñga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigenñ kôm ôm a ñolib-ñga ti ôm wain-ñga tisac dom."

⁷ Têtñ dinañ Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tihale-ñga su, ma añela tihale-ñga sôm, "Mweñ!" ⁸ Goc aô tanhê gameñ, ma galic hosi yanñañ dañ. Ma ñgac nañ ndöc ñahô, nañ sêsam inñ ndê ñaê bu 'Mbac Ndu,' ma dañ tiyham, nañ ndê ñaê 'Lambwam' kêkuc inñ. Ma Anötö kêkinñ inñlu bu sêwhê lau nom-ñga hoñ kôc ndi toñ hale, ma sêndic toñ dañ ndu. Inñlu oc sêngilí sinñ, ma sêkênñ tôbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêseñ lau toñ tihale-ñga dinañ su.

⁹ Têtñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-

5-nga su, naŋ galic lau ŋatô si gatu sêmbô Anötô ndê alta ŋapu. Lau dinaŋ, muŋ-nga lau nom-nga sic ŋac ndu, ŋahu bu sêkêŋ whiŋ Anötô ndê yom, ma sêhoc iŋ ndê yom asê. ¹⁰ Ma ŋac sêta awha atu têt iŋ, “O Pômdau Dabuŋ ma Yom Ŋandô Ŋadau. Têt bêt bocke am oc êmatôc lau sac nom-nga, ma kêt ŋagêyô têt ŋac ô yac mba dac naŋ ŋac sêkêc siŋ su?” ¹¹ Sêsôm yom dinaŋ su, ma Anötô kêt ŋakwê sêsêp baliŋ têt ŋac tôm gi. Ma iŋ sôm têt ŋac bu, “Mac nem asidôwai ŋatô sem akiŋ aô sêmbô, naŋ lau nom-nga oc sêndic ŋac ndu gitôm ŋac sic mac ndu. Bocdinaŋ ahôn malô e gêt dinaŋ pacndê su.”

¹² Aô taŋhê Anötô ndê Domba ma iŋ kôc gêt ŋabalêp ti-6-nga su, goc tiyhô atu gêm, ma aô galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umboŋ-nga sêpeŋ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ŋalôwê sêpeŋ sêsip nom si. ¹⁴ Ma umboŋ giŋga tôm mbu soc po daŋ su, ma lôc ti nduc hoŋ siŋga bocdinaŋ. ¹⁵ Tu dinaŋ-nga lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôc dau ŋandô, ma sêŋsalê gameŋ bu sêsip dau. Kiŋ ma lau bata, ma lau siŋ-nga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau

naŋ sem akiŋ ŋadaui ti lau naŋ sêmbô ŋambwa, naŋ hoŋ sêlhô bambaliŋ. Ma sêŋsalê mala sêsip dau kwi-nga sêsôc hocsuŋ ti hoc naŋ sêyêc gameŋ lôc-nga, naŋ ŋapu. ¹⁶ Ma ŋac sêta yom têt lôc ti hoc bu êŋgatôc ŋac si e iŋ naŋ ndôc pôn atu, naŋ oc tôm dom bu lic ŋac, ma bocdinaŋ ŋac oc sêtap Anötô ndê Domba ndê atac ŋandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêt dinaŋ, ŋahu bu bêt dinaŋ ti bêt sêtap ŋandê sa tu ŋac si sac-nga, ma lau sac daŋ oc sêtôm dom bu sêŋlêc Anötô ndê matôc.

7

Sêpuc ŋadalô pi lau Israel-nga 144,000

¹ Dinaŋ su, goc aô galic aŋela hale naŋ sêyob mbu. Ŋac sêlhac nom ŋabatiŋ hale ma sêkôc ŋaclai bu sêlhac mbu nom-nga hale ahuc, tu bu sêpuc ŋadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötô kêt ŋaclai têt ŋac bu sêyob mbu e tiŋambu sêhu mbu nom-nga siŋ bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aô galic aŋela daŋ tiyham naŋ sa akêt gameŋ ac pi-nga meŋ, ma yêc iŋ amba iŋ kôc Anötô Taŋli Ŋadau ndê gêt dapuc ŋadalô-nga.* Iŋ mbwêc ŋa awha atu têt aŋela hale dinaŋ ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e

* **7:2** Têt têm dinaŋ lau sêkêŋ gêt ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôŋ, ma sêpuc ŋadalô daŋ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ŋac sêti bapia dau ŋadau. Sêmasaŋ gôlôn amañatu-nga (ring) me gêt daŋ naŋ sênôn ti kôm bu sêpuc ŋadalô dau.

yac apuc yac neŋ Anötö ndê ɲadalô pi in̄ ndê lau akiŋ si sêcbala su.”

⁴ In̄ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô lau naŋ sêpuc ɲadalô pi ɲac si sêcbala, naŋ si namba, naŋ gitôm 144,000. Ma lau dinaŋ sêmeŋ akêŋ lau Israel-ŋga si gôlôwac toŋ 12. ⁵ Yêc Juda ndê toŋ, sêkeŋ ɲadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê toŋ.

Lau daêsam sêmpin̄ Anötö

⁹ Tinjambu aö taŋhê gameŋ ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau daŋ sêsê ɲac sa. Sêmeŋ akêŋ nom ɲagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titon-titon hoŋ, ma akêŋ lau awha têtêtêŋ. Ma sêlhac pôn̄ atu ti Anötö ndê Domba aŋgô andô-ŋga. ɲac hoŋ sêsôc ɲakwê sêsêp, ma sêhóc tômtôm ɲalaun̄. ¹⁰ Ma sêmbwêc ɲaŋga bu, “Yac tampiŋ yac neŋ Anötö naŋ ndöc pôn̄ atu, ma in̄ ndê Domba, bu mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc in̄lu.”

¹¹ Ma aŋela hoŋ naŋ sêlhac sêŋgihi pôn̄ atu ti aŋela hale ma lau bata ahuc, naŋ sêhu dau aŋgô sip nom sêyêc pôn̄ atu ndö-ŋga. Ma

sêmpin̄ Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac neŋ Anötö ndê ɲawasi ti gauc ma waê ti ɲaclai ma licwalô hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Bocdinaŋ tampiŋ in̄, ma danem danje in̄ kwahic dec ma tôm bêc hoŋ. Yomandô!”

¹³ Têŋ dinaŋ lau bata si daŋ meŋ ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti ɲakwê sêsêp dindê, ɲac lau asa, ma sêmeŋ akêŋ nde?” ¹⁴ Ma aö gaô in̄ ndê awaha ma gasôm, “O ɲgac atu, am daôm kêyalê.” Dec in̄ sôm têtê aö, “Lau dinaŋ sêmbô nom têtê ndoc ɲawapac atu hôc asê, ma kwahic dec sêmeŋ sêmbô lec. Sêŋgwasin̄ si ɲakwê sip Anötö ndê Domba ɲadac, ma ɲakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinaŋ-ŋga sêlhac Anötö ndê pôn̄ atu ndö-ŋga yêc in̄ ndê lôm dabun̄, ma sem akiŋ in̄ acsalô ma ôbwêc. Ma in̄ naŋ ndöc pôn̄ atu, naŋ oc mbo whin̄ ɲac ma yob ɲac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpôn̄da gêŋ sêneŋ-ŋga ti sênom-ŋga tiyham. Ma ac oc pec ɲac dom, ma gêŋ ɲandê daŋ oc tap ɲac sa dom. ¹⁷ ɲahu bu Anötö ndê Domba naŋ mbo pôn̄ atu ɲalhu, naŋ oc ti ɲac si ɲgac yob ɲac-ŋga, ma wê ɲac sêsa bu sênom bu yêc bubata taŋli-ŋga. Ma Anötö dau oc puŋ ɲac tasulu su yêc ɲac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêŋ nabalêp ti-7-ŋga su

1 Têṅ dinanṅ Anötö ndê Domba kôc gêṅ ṅabalêp ti-7-ṅga su yêc bapia, ma gameṅ undambê-ṅga ṅaṅeṅ sa gitôm acgatu ṅasawa daṅga. 2 Ma aô galic aṅela 7 naṅ sêlhac Anötö aṅgô-ṅga, ma iṅ kêṅ dahuc têṅ ṅac hoṅ tôm gi. 3 Ma aṅela daṅ tiyham meṅ kalhac alta gol kêpiṅ pônṅ atu. Iṅ kôc lôṅ gol daṅ, ma sêkêṅ gêṅ ṅamalu ṅayham daêsam têṅ iṅ. Goc iṅ kêgaluṅ whiṅ Anötö ndê lau dabuṅ si mbec yêc lôṅ dau, ma kêc pi alta ti da têṅ Anötö. 4 Ma ṅawasu akêṅ gêṅ ṅamalu ti lau dabuṅ si mbec, sa akêṅ lôṅ naṅ yêc aṅela amba, ma pi têṅ Anötö aṅgô-ṅga. 5 Pacndê, goc iṅ kôc ya ṅanda akêṅ alta, ma kêṅ sip lôṅ gêṅ ṅamalu-ṅga e meṅhu, ma tuc sip gameṅ nom-ṅga gi. Ma aô gaṅgô ṅakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Aṅela hale sêyu dahuc

6 Têṅ dinanṅ aṅela 7 naṅ sêkôc dahuc, naṅ sêmasaṅ dau bu sêyu. 7 Aṅela ṅamata-ṅga yu iṅ ndê, ma sêmbaliṅ u ṅalhuc gitôm ais, ma ya naṅ sêṅgaluṅ whiṅ dac naṅ sip nom gi. Ma ya dau gêṅ gameṅ nom-ṅga ti a daêsam su. Aô galic gitôm sêwhê gameṅ nom-ṅga ti a hoṅ kôc gi ṅatoṅ tö, ma toṅ daṅ ya gêṅ su, ma lu sêyêc ṅayham. Ma kwanṅ batac-batac, naṅ ya gêṅ hoṅ su.

8 Goc aṅela tilu-ṅga yu dahuc, ma sêmbaliṅ gêṅ daṅ gitôm lôc atu ti ya sip gwêc

gi. Ma tiyham aô galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi toṅ tö, ma toṅ daṅ gêm dau kwi ti dac, ma toṅ lu sêyêc ṅayham. 9 Ma i ti gêṅ tali hoṅ naṅ sêmbo gwêc ti dac, naṅ sêmbac ndu. Ma wanṅ naṅ sêpoc gwêc bocdinaṅ, toṅ daṅ siṅga su, toṅ lu sêpoc ṅayham.

10 Têṅ ndoc aṅela titö-ṅga yu ndê dahuc, naṅ tata atu daṅ peṅ sip akêṅ umbonṅ. Tata dau ṅawê atu, ma peṅ sip nom ma kôm bu ti bu-bata daêsam sêtisac. Aô galic gitôm sêwhê bu ti bu-bata hoṅ kôc gi toṅ tö, ma toṅ daṅ tisac. 11 Sêsam tata dau ṅaê bu 'ṅamakic.' Ma yêc bu nom-ṅga hoṅ, toṅ daṅ ṅamakic sa ma toṅ lu sêyêc ṅayham. Ma lau hoṅ naṅ sênôm bu ṅamakic dinaṅ, naṅ sêmbac ndu.

12 Goc aṅela tihale-ṅga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ṅatô sêtisac. Tu dinanṅ-ṅga têṅ acsalô, ac pô gameṅ gitôm acgatu ṅasawa 8, ma ṅasec sa gitôm acgatu ṅasawa hale. Ma têṅ ôbwêc bocdinaṅ, ayô ti tata ṅawê mba gitôm acgatu ṅasawa hale.

13 Aô galic gêṅ hoṅ dinanṅ su, ma aô gaṅgô macmponṅ daṅ naṅ hu mbo umbonṅ, ma taṅ ṅa awha atu bocdec bu, "Oyaê! Oyaê! Oyaê! Aṅela hale sêyu dahuc su, ma aṅela tö sêmbo dôṅ sêmbo. Bocdinaṅ mac lau nom-ṅga oc atap ṅawapac sa tiyham."

9

Aņela ti-5-ņga yu dahuc

¹ Goc aņela ti-5-ņga yu ndê dahuc, ma aõ galic tata daņ peņ yêc umboņ sip nom gi. Ma Anötö kêņ ki têņ iņ bu yob suņ baliņ sac naņ sêsam bu Abis,* naņ ñagatam.

² Goc iņ gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akêņ suņ baliņ dinaņ meņ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têņ ndoc lau sêkêc pwa atu daņ. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umboņ ñasec sa. ³ Ma aõ galic wakô sêsip akêņ yawasu sêmeņ. Ñac si ñaclai gitôm gapiņgap bu sêkêņ ñandê atu têņ lau nom-ņga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ñac bu sêkôm kwan ma gêņ batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau naņ aņela sêpuc Anötö ndê ñadalô pi ñac sêcbala su, naņ sêtisac dom. Magoc lau ñatô, naņ wakô dinaņ oc sêkôm ñac sêtisac. ⁵ Ñac sêkôc ñaclai bu sêkêņ ñandê atu têņ lau dinaņ gitôm ayô 5, magoc ñac oc sêndic ñac ndu dom. Ma ñandê dau gitôm gapiņgap seņ lau.

⁶ Têņ ndoc dinaņ lau oc sêtec bu sêmbo tali. Ñac oc tac whiņ bu sêmbac ndu, tigen ñac oc sêmbo tali ma sêhôt ñandê ñapaņ.

⁷ Aõ galic wakô dinaņ sêtôm hosi naņ sêmasaņ tu sêndic siņ-ņga. Gêņ gitôm guluņ gol sac ñac si

ñagôlôn, ma ñac si aņgô gitôm ñamalac. ⁸ Ñac si kêclauņ baliņ gitôm lauwê si, ma ñac si ñalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ñac si ñabapo aõ galic gêņ ñaņga gitôm lautuc ain. Ma têņ ndoc ñac sêhu sêmbo lôlôc, ñac si ñamakê ñakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic siņ. ¹⁰ Ñac si ñaņguc gitôm gapiņgap si ñaņguc bu sêtiņ ñamalac. Ñaclai atu yêc ñac si ñaņguc, bu sêkêņ ñandê têņ lau gitôm ayô amaņdaņ. ¹¹ Ñac si kiņ iņ aņela sac suņ baliņ-ņga. Yêc Yom †Hibru sêsam iņ ndê ñaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam iņ bu Apolion.† ¹² Ñawapac dinaņ ti ñawapac ñamata-ņga. Ma ñawapac lu sêyêc dôņ sêyêc.

Aņela ti-6-ņga yu dahuc

¹³ Têņ dinaņ aņela ti-6-ņga yu ndê dahuc. Ma aõ gaņgô awha daņ sa akêņ alta gol naņ kalhac Anötö aņgô-ņga. Ñapo hale sêyêc alta dau ñakêcsu hale, ma awha dau sa akêņ ñapo dau ñalhu, ¹⁴ ma ta yom têņ aņela naņ yu dahuc bocdec bu, "Sa têņ aņela hale naņ sêsô ñac dôņ sêmbo bu atu Yupretes, naņ ndi, ma êmgapwêc ñac su." ¹⁵ Muņ-ņga Anötö kêyaliņ ndoc daņ sa bu aņela hale dinaņ sêndic lau sac ndu, ma ñac sêhôn ndoc dau sêmbo

* **9:1** Ñaê 'Abis' (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suņ baliņ dinaņ ti ñalau sac si gapocwalô. † **9:11** Abadon ma Apolion - ñaê lu dinaņ ñahu tigen. Danem kwi bu 'Ndic Ndu' me 'Seņ su.'

Bu Yupretes. Goc aņela dau sa gi ma k gapw c aņela hale dinaņ su, bu s wh  lau nom-ņga k c ndi toņ t . Ma toņ daņ ņac oc s ndic ņac ndu, ma toņ lu s hu ņac siņ.

16-17 T ņ dinaņ a  galic g ņ ņagatu daņ, lau siņ-ņga da sam k l c s nd c hosi ņah . Ma awha daņ sam ņac si namba as  t ņ a , naņ git m 200 milien. Ma a  galic lautuc ņanņa s y c ņac ņabapo. Lautuc dinaņ ņadal  kokoc git m ya, ma ņamayaņ git m umbon, ma yaņyaņ git m g ņ ņand  ņa   solpa. Ma a  galic hosi si ņag l n   git m layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa ak ņ ņac si whasuņ. 18 G ņ t  dinaņ, ya ti yawah  ma solpa, naņ s sa hosi whasuņ naņ t m ņawapac atu bu seņ lau nom-ņga ņat  su. Lau toņ daņ oc sêmbac ndu, magoc toņ lu oc s mbo tali. 19 Hosi dinaņ s k c ņaclai atu y c ņac si whasuņ, ma y c ņac si ņanņuc whiņ. Bu ņac si ņanņuc git m mboc ņagôlôn bu seņ lau ma k m ņac sêtisac.

20  awapac t  dinaņ k m lau toņ daņ sêmbac ndu. Ma lau ņat  naņ sêmbac ndu dom, naņ s lic su, magoc sem si ņal m kwi dom. Mba!  ac s sap ņac si m t  sac d ņ ņapaņ.  ac sem akiņ ņalau sac ma an t i gwam naņ s masaņ ņa gol ti silba ma brons ti hoc ma ņa a. Gwam hoņ dinaņ git m dom bu s lic gameņ me s ņg  yom, ma s ņs l ņ

dom, tigeņ lau nom-ņga sem akiņ ņac ņapaņ. 21 Ma ņac s k m m t  sac da sam t m sic ņamalac ndu, s pec bal , s k m m t  mockaiņ-ņga, ma sem kaņ g ņ.  ac s lic ņawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ņac s sap si m t  sac dinaņ d ņ ņapaņ.

10

Aņela k ņ bapia sauņ daņ t ņ Jon

1 T ņ dinaņ a  galic aņela ņanņa daņ sip ak ņ undamb  meņ. In nd  ņakw  git m dao, ma gasuņ bu  p daņ y c in ņagôlôn ņah -ņga. In nd  aņg  and  ņawasi git m ac, ma in gahi git m alh  ti ya. 2 Ma in k c bapia sauņ daņ naņ kac sa su, y c in amba. In sip gi ma k ņ gahi gas -ņga kalhac nom, ma gahi and -ņga kalhac gw c. 3 Ma in mbw c ņanņa, git m layon daņ taņ. T ņ ndoc in mbw c, naņ a  gaņg  awha 7 s ta yom, naņ ņak csia git m wapap gic. 4 A  gaņg  awha 7 dinaņ su, ma bu wato ņac si yom sip bapia, tigeņ awha daņ ak ņ undamb  s m t ņ a  bu, "To yom naņ am ņg  ak ņ awha wapap-ņga 7, naņ dom. Mba! K c d ņ ma s c ahuc y c am-ņga."

5 Goc aņela naņ kalhac nom ti gw c, naņ t c in amba and -ņga pi undambê. 6 In bu s m yom ma puc d ņ ņa An t  nd  ņa , dec s m, "A  was m

yom nandô yêc in nan mbo tali napan, nan angô-nga, in nan kên undambê ma nom ti gwêc, ma gêñ hoñ nan sêmbo gameñ dinañ. Dahôn têt dañ tiyham dom, ⁷ bu gêñ hoñ nan Anötö kêmatin tidôn muñ su, ma yêc sin dau e meñ têt kwahic dec, nan oc meñ sa tiawê. Têt bêc nan añela ti-7-nga yu dahuc, nan gêñ hoñ dinañ oc nandô sa tøm in hoc asê gwanan su têt lau propet nan sem akin in.”

⁸ Dinañ su, goc awha akên undambê nan aö gangô su, nan søm yom têt aö tiyham bocdec bu, “Am sa têt añela nan kalhac nom ma gwêc, nan ndi, ma kôc bapia nan kac sa yêc in amba, nan su.” ⁹ Bocdinañ aö gatên añela dau ga, ma gandac bapia saun dinañ. Ma in søm têt aö, “Am kôc su, ma neñ. Yêc whamsun am oc êmsahê ñaganda gitôm lêp. Tigeñ bapia dau oc kôm am nem natak yham dom.” ¹⁰ Aö gakôc bapia saun dau su yêc in amba, ma gan. Yêc wharsun aö kasahê bu ñaganda gitôm lêp, tigeñ tinambu sip aö natak gi ma kôm aö natak yham dom. ¹¹ Goc Anötö søm têt aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma søm yom pi lau daêsam, pi lau titor-titor ma lau awha têtêt, ma pi kin sêwhin.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinañ su, goc Anötö kên gakoc baliñ dañ têt aö bu wanem dôhôn gêñ. Ma in søm têt aö, “Am ndi, ma nem dôhôn aneñ lôm dabun, ma alta nan kalhac dê. Ma lau nan sêtoc aö sa ma sêteñ mbec têt aö sêmbo dindê, nan sê ñac sa. ² Tigeñ nem dôhôn gameñ yêc lôm dabun ñabatêmdô dom, bu aö gakên gameñ dinañ têt lau sambuc ti ñac si gameñ. Ma ñac oc sênem gôlin aneñ malac dabun, ma sêngwiniñ aneñ lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aö wakên ñaclai têt aneñ propet lu, dec inlu oc sêsôc ñakwê yeyec ma sêsôm aneñ yom asê gitôm bêc 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nan gêm gôlin nom sambuc, nan angô-nga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakain lu. ⁵ Lau nan bu sêkôm inlu ña yom, nan oc sêmbac ndu ñalên bocdec. Ya oc sa yêc inlu whasun ma neñ ñac su. ⁶ Ma têt ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, nan sêkôc ñaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umboñ. Ma sêkôc ñaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkên ñawapac tidau-tidau têt lau nom-nga têt ndoc bocke nan inlu atac whin nan.

⁷ Têt inlu si têt sêhoc Anötö ndê yom asê-nga pacndê su, nan aö galic bu gêñ sac dañ pi akên sun baliñ sac dinañ meñ, ma gic sin têt inlu. Ma in ku inlu dulu ma gic inlu ndu. ⁸ Ma inlu

si namlan sêyêc nambwa sêyêc malac atu dau namlac lôm. Yêc malac atu dau lau sic inlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinau lau natô sem malac dau naê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têj dinau, lau akên nom naganen hon, ma akên lau titon-titon ma awha têtêtê hon tahê inlu si namlan gitôm bêc tö ma nagan. Ma nac sêkên yao bu lau dan sênsuhon inlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-nga sêtisambuc bu inlu sêmbac ndu, ma nac sêkên gêj nayham-nayham têt dandi ti atac nayham atu. Nahu bu mun-nga propet lu dinau sêkên nawapac têt nac.

¹¹ Aô galic bu inlu sêyêc boc-dinau tôm bêc tö ma nagan, goc Anötö kên in ndê wayahô tali-nga têt inlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau hon nan sêlic, nan sêtöc dau nandö. ¹² Ma aô gangö Anötö ta yom awha atu têt inlu ma sôm bu sêpi sa sêtêt in sêmen. Goc dao dan kôc inlu sa sêpi undambê si, ma inlu si nacyo sêlic. ¹³ Têt têt dinau tiyhô atu gêm, ma malac atu dau naganen natô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gamej 10, ma gamej 9 sêyêc nayham, ma gamej ti-10-nga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêj dau kôm lau nan sêmbo tali, nan sêtöc dau atu, ma sêtoc Anötö undambê-nga ndê waê ti naclai atu sa.

¹⁴ Dinau ti nawapac tilungga, ma titö-nga kên in bu hôc asê.

Dahuc ti-7-nga tan

¹⁵ Têt dinau anela ti-7-nga yu dahuc, ma aô gangö awha daêsam sêta yom nagan yêc undambê bocdec bu, "Kwahic dec yac nen Pômdau lu in ndê Mesaya sem gölin nom naganen sambuc. Ma gölin dau oc pacndê dom."

¹⁶ Ma lau bata 24 nan sêndöc nac si pôn yêc Anötö angö-nga, nan sêhu dau angö sip nom, ma sêmpin in, ¹⁷ ma sêsôm, "O Pômdau Anötö Naclai Nadau, am nan mbo têt namata-nga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem danje am bu am gêm gölin nom ti am nem naclai atu. ¹⁸ Lau nom-nga atac nandê sa, magoc kwahic dec nac oc sênsahê am nem atac nandê. Ndoc men su, bu am êmsahê lau nan sêmbac ndu su. Ma am oc kên nagêyô nayham têt lau hon nan sem akin am, lau propet ti am nem lau dabun, ma têt lau hon nan sêtoc nem naê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhin. Tigen lau nan sêkôm nom tisac, nan am oc sen nac su."

¹⁹ Nac sêmpin Anötö su, goc gatam yêc Anötö ndê lôm dabun undambê-nga kac sa, ma aô galic apa Anötö ndê pwac dabun-nga yêc lôm dabun nalôm. Ma sickac ti wapap gic, ma aô gangö nantij atu, ma tiyhô

gêm ma u gic ñalhuc atu ma ñanğa gitôm ais.

12

Awhê dan, ma Akô

1 Têñ dinanğ gêñ dalô atu dan hóc asê yêc undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê dan, ma ac kêgihi in ahuc gitôm ñakwê. Ayô yêc in gahi ñapu, ma tata 12 sac in ñagôlônğ gitôm kin si sanem. 2 Awhê dau daê, ma in ndê ndoc kôc balêkoc-nga meñ sa. Tu dinanğ-nga dec in kêsahê ñandê atu, ma tañ asê. 3 Ma gêñ dalô dan tiyham hóc asê yêc undambê. Aö galic gêñ kokoc atu gitôm akô dan. In ndê ñagôlônğ 7, ma ñapo 10. Ma sanem kin-nga 7 sac in ndê ñagôlônğ 7. 4 Ma in ndê ñanğuc gic tata umboñ-nga daêsam sa, ma kêbalip ñac sêsip nom si. Tata toñ lu gacgeñ sêlhac umboñ, ma toñ dan in kêbalip sip nom gi. Goc in gi kalhac awhê dau anğô-nga, ma hön bu in kôc balêkoc su, goc in neñ.

5 Ma awhê dau kôc balêkoc ñac* dan. In ñac nanğ oc nem gôlinğ lau nom-nga honğ ti ñaclai atu, gitôm in kôc tôc kin-nga ain tu êmatôc ñac-nga. Akô tac whinğ bu neñ balêkoc dau, tigenğ gitôm dom. Nahu bu sênğaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whinğ Anötö nanğ ndöc pônğ atu.

6 Ma balê dinda kôlhö kêti gi mbo gameñ sawa. Anötö kêyalinğ gameñ sa gwananğ yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

7 Têñ dinanğ aö galic sinğ atu yêc undambê. Anötö ndê anğela ñamata-nga Maikel ti in ndê anğela sic sinğ têtñ akô, ma akô ti ndê anğela sac sic sinğ ô. 8 Magoc akô ndê ñaclai gitôm dom, dec in ti ndê anğela sac si mala sêmbo undambê-nga mba. 9 Anötö ndê anğela sêsoc ñac su ma sêmbalinğ ñac sêsip nom si. In akô akwa dinanğ, nanğ dasam in ndê ñaê bu Sadañ me ñgac yeyec. In êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm ñac bu sêkôm mêtê sac.

10 Têñ ndoc dinanğ aö ganğô awha atu danğ yêc undambê, nanğ sôm, "Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôlinğ nom sambuc-nga, nanğ hóc asê su, ma in têtñ in ndê ñaclai asê yêc awê. In ndê gwelenğ nem lau si-nga kwahic dec ñandô sa, ma lau honğ oc sêlic †Mesaya ndê ñaclai. Têñ ñamata-nga Sadañ kalhac Anötö anğô-nga têtñ acsalô ma ôbwêc honğ, ma kêgôlinğ yom pi yac neñ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc in su yêc undambê. 11 Dac nanğ Anötö ndê Domba kêc sinğ, nanğ puc yac neñ asidôwai dônğ, ma sêhoc Anötö ndê yom ñandô asê.

* 12:5 Awhê dinanğ in ti dôhônğ Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinanğ in ti dôhônğ Sadañ. In kêsahê bu señ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tinambu in kênğ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob ñac.

Ma tu dinaŋ-nga ŋac sêku Sadanŋ dulu. Sêlhac ŋanŋa ma sêtöc dau dom bu lau sêndic ŋac ndu. ¹² Bocdinaŋ mac lau undambê-nga, atac ŋayham ma atisambuc. Tigenŋ ŋawapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga ŋawaê. Oyaê. Sadanŋ sip têtŋ mac meŋ, ma iŋ tac ŋandê atu andô. Nahu bu iŋ kêyalê bu iŋ ndê têtŋ tiapê su.”

¹³ Têtŋ ndoc akô gêlic bu sêsoc iŋ su sip nom gi, naŋ iŋ gic hu kêbulu awhê naŋ kôc balêkoc ŋgac naŋ. ¹⁴ Tigenŋ Anötö kêŋ ŋamakê lu têtŋ awhê dau gitôm macmpoŋ atu daŋ ndê, bu hu sa ndi mbo iŋ ndê mala naŋ Anötö kêyalinŋ sa su yêc gameŋ sawa. Yêc dinaŋ Anötö oc yob iŋ tôm yala tô ma ayô 6, bu akô dau kôm iŋ tisac dom. ¹⁵ Têtŋ dinaŋ akô kac whasuŋ sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hêc kôc, e bu naŋ sa akêŋ akô whasuŋ naŋ sip nom ŋalôm gi. ¹⁷ Têtŋ dinaŋ akô tac ŋandê têtŋ awhê dau, ma hu iŋ siŋ sa gi, bu ndic siŋ têtŋ iŋ ndê lau wakuc ŋatô. Nac lau naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom ŋandô dôŋ. ¹⁸ Ma akô dau gi kalhac kêpiŋ gwêc ŋadali.

13

Gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ

¹ Ma aô galic gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm

meŋ. Iŋ ndê ŋagôlônŋ 7, ma ŋapo 10, ma sanem 10 sac ŋapo ŋahô tôm gi. Ma aô galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc iŋ ndê ŋagôlônŋ 7 dinaŋ. ² Gêŋ sac dau ŋa-angô gitôm pôsip pôm atu ŋaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasuŋ atu gitôm layon ndê. Ma akô naŋ kalhac gwêc ŋadali, naŋ kêŋ ndê ŋaclai ti licwalô têtŋ gêŋ sac dinaŋ, bu nem gôlinŋ lau sac nem iŋ angô. ³ Aô galic gamboc atu yêc gêŋ sac ndê ŋagôlônŋ daŋ, naŋ gitôm sic iŋ ndu su, magoc gêŋ dau tisa ma ŋayham sa tiyham. Lau sac nom-nga hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sêhêdaê ma sêŋkuc gêŋ sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akô kêŋ iŋ ndê ŋaclai têtŋ gêŋ sac, dec ŋac sêtöc akô sa ma sem akiŋ iŋ, ma sem akiŋ gêŋ sac dau whiŋ. Ma sêsôm têtŋ dandi, “Aluê! Gêŋ sac dinaŋ hêc gêlêc gêŋ hoŋ su. Namalac daŋ gitôm dom bu ndic siŋ têtŋ iŋ!”

⁵ Gêŋ sac dau kôc ŋaclai bu sôm yom toc dau sa-nga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêŋ sac dau kac whasuŋ sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi iŋ ndê ŋaê, ma pi undambê, ma pi lau naŋ sêndöc undambê whiŋ. ⁷ Ma iŋ kôc ŋaclai bu ndic siŋ têtŋ Anötö ndê lau dabuŋ ma ku ŋac dulu. Iŋ kôc ŋaclai atu bu nem gôlinŋ lau hoŋ, lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ, ma

awha têtêtê. ⁸ Ma lau nom-nga hoŋ naŋ si ɲaê yêc Buku Tanli-nga dom, naŋ oc sêtoc gêŋ sac sa ma sênem akiŋ iŋ. Anötö ndê Domba yob Buku Tanli-nga dau. Iŋ Domba naŋ nom dindec mbasi eŋ, ma Anötö kêyalin iŋ sa ma kêyalê bu tiŋambu, lau oc sêndic iŋ ndu.

⁹ Asa ndê dangasuŋ bu yêc, naŋ ɲgô yom dindec. ¹⁰ Yomandô! ɲawapac daêsam oc sêhóc asê. Lau ɲatô sic ɲawaê bu sêndöc gapocwalô, ma ɲatô oc sêndic ɲac ndu ɲa bien baliŋ. Bocdinaŋ mac lau dabuŋ, alhac ɲaŋga ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ sac tilu-nga pi sa akêŋ nom ɲalôm

¹¹ Têŋ dinaŋ aô galic gêŋ sac daŋ tiyham pi sa akêŋ nom ɲalôm meŋ. Iŋ ndê ɲapo sauŋ lu, gitôm domba ɲatu daŋ ndê. Magoc iŋ ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêŋ sac ɲamata-nga naŋ sic iŋ pi ɲagôlônŋ magoc ɲayham sa tiyham, naŋ kêŋ ndê ɲaclai atu têtê gêŋ sac tilu-nga dinaŋ, dec iŋ gêm gôlinŋ gêm iŋ aŋgô, ma kégilí lau nom-nga hoŋ bu sênem akiŋ gêŋ sac ɲamata-nga dinaŋ. ¹³ Ma gêŋ sac tilu-nga kôm gêŋ dalô atu-tu. Iŋ sôm, ma ya sip akêŋ undambê meŋ, ma lau hoŋ sêlic. ¹⁴ Iŋ kôc ɲaclai bu kôm gêŋ dalô nem gêŋ sac ɲamata-nga aŋgô, gêŋ sac naŋ sic iŋ ɲa bien baliŋ, magoc mbo tali. Bocdinaŋ iŋ kôm gêŋ

dalô ma kêsau lau nom-nga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, ma kêŋ yatu têtê ɲac bu sêmasaŋ gêŋ sac ɲamata-nga ndê ɲagatu. ¹⁵ Ma iŋ kôc ɲaclai bu yu wayahô sôc gêŋ ɲagatu, dec gêŋ dau sôm yom asê. Ma lau naŋ sem akiŋ gêŋ ɲagatu dom, dec iŋ gic ɲac ndu. ¹⁶ Iŋ kac lau hoŋ ma sôm ɲaŋga bu sêkôc ɲadalô daŋ pi ɲac si amba andô-nga me pi ɲac si sêcbala. Lau tiwaê ma lau waêmba, lau ti lêlôm ma lau ɲalôm sawa, lau naŋ sem akiŋ ɲadaui ti lau naŋ sêmbo ɲambwa, lau hoŋ iŋ kac ɲac bu sêkôc ɲadalô dinaŋ. ¹⁷ Ma iŋ gic yao bu asa naŋ kôc ɲadalô dom, naŋ gitôm dom bu nemlhi gêŋ, ma gitôm dom bu kêŋ gêŋ têtê lau bu sênemlhi. Ma ɲadalô dau dinaŋ, iŋ gêŋ sac ɲamata-nga ndê ɲaê me ɲaê ɲanamba.

¹⁸ Gêŋ sac ɲanamba dau ɲahu yêc siŋ dau. Asa naŋ ɲamalac ti gauc atu, naŋ êŋsahê bu kip namba dau ɲahu sa. Namba dau iŋ ɲamalac daŋ ndê namba, ma iŋ ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau

¹ Tiŋambu aô galic Anötö ndê Domba kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 naŋ inlu damba si ɲaê kalhac ɲac si sêcbala, naŋ sêlhac sêwhiŋ iŋ. ² Ma aô gaŋgô awha daŋ sa akêŋ undambê.

Awha dau gitôm bu hêc ñakêcsia, ma gitôm wapap nañ gic atu, ma gitôm hap nañ lau wê-nga sic. ³ Lau 144,000 dinañ sêlhac pôn atu, ti añela atu hale ma lau bata 24 si añgô-nga, ma sem wê wakuc dañ. Anötö gêm lau dinañ si yêc ñamalac nom-nga hoñ ñalôm, ma ñac tawasê sêñyalê wê dau. ⁴ Ñac lau dinañ sem dabuñ dau ñapep, ma mêtê sac nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö añgô-nga,* nañ sêkôm dañ dom. Gameñ bocke nañ Anötö ndê Domba bu ndi, nañ ñac sêñkuc iñ. Domba dau gêmlihi ñac su yêc ñamalac nom-nga, ma kên ñac sêlhac iñlu Anötö añgô-nga gitôm gêñ ñandô mbêc. ⁵ Ñac sêsôm yom tasan dañ dom, ma ñac si giso mbasi.

Añela tö si yom

⁶ Aö tanhê gameñ tiyham ma galic añela dañ hu mbo umbon, nañ kôc ñawaê ñayham bu hoc asê têtñ lau yêc nom ñagameñ hoñ, ma têtñ lau titoñ-titoñ ma awha têtñtêtñ hoñ. Ñawaê ñayham dau oc yêc ñapan, ma oc pacndê dom. ⁷ Iñ sôm ña awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akiñ iñ, bu iñ kên undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hoñ. Ma kwahic dec

iñ ndê ndoc êmatôc lau-nga meñ sa su. Bocdinañ atôc iñ, ma apo iñ ndê waê sa.”

⁸ Dinañ su, ma añela tilu-nga meñ ma sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Añgô su nañ! Babilon tisac sambuc. Iñ hu Anötö siñ ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa iñ ndê lêtñ sac sêñkuc iñ, e ñac si gauc timboloc tôm lau nañ sênôm wain ma kênñiñ ñac.”

⁹ Ma aö galic añela titö-nga meñ kêkuc añela lu dinañ, ma iñ sôm ña awha atu, “Mac lau hoñ nañ atoc gêñ sac ma iñ ndê ñagatu sa, ma akôc iñ ndê ñadalô pi nem sêmbalam me amam, nañ añgô. ¹⁰ Mac oc añsahê Anötö ndê atac ñandê. Yomandô! Iñ ndê atac ñandê atu gitôm wain ñaŋga nañ iñ kêt sip lachlu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma añela dabuñ añgô-nga, ma atap nem ñagêyô sac sa. Gêñ ñandê solpa ma ya oc kên ñandê atu têtñ mac. ¹¹ Y omandô! Lau hoñ nañ sem akiñ gêñ sac me iñ ndê ñagatu, ma sêkôc iñ ndê ñaê ñanamba pi ñac si ñamlic, nañ oc sêtap ñawapac atu dinañ sa. Gameñ nañ ñac sêmbo, nañ yawasu oc pi ñapan, ma oc pacndê dom. Ñac oc sêñsahê ñandê atu

* **14:4** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiñ lauwhê dom, dec sêmbo ñawasi yêc Anötö añgô-nga. Magoc lau tiguaç daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônñ mêtê sac tidau-tidau nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö añgô-nga. Awhê lu ñgac nañ sem dau su, nañ bu sêyêc sêwhiñ dau, dec Anötö oc lic sac dom. † **14:8** Tinambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôn iñ pi awhê mockain-nga dañ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

dau tòm acsalô ti ôbwêc hoj, ma njac oc sêjwhañ dau dom.”

¹² Yom dec kêj puc mac lau nañ dañam wambu Anötö ndê yomsu ma akêj whiñ Yisu. Alhac ñañga, ma ahu nem akêj whiñ siñ dom!

¹³ Dinañ su, goc aö gañgô awha dañ sa akêj undambê, nañ sôm têtj aö bu, “To yom bocdindec. Têtj kwahic dec ma ndi, lau hoj nañ sêsap si sêkêj whiñ Pômdau dôn e sêmbac ndu, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasinñ atu sa.” Ma Nalau Dabuñ sôm, “Yomandô! Njac oc sêjwhañ dau yêc gwelej nañ sêlhac ñañga ma sêkôm. Ma njac si gwelej ña-ñandô oc êñkuc njac pi undambê ndi.”

Anötö ndê añela sic gêtj ñandô nom-ñga sa

¹⁴ Têtj dinañ aö galic dao sêsêp dañ, ma ñamalac dañ gitôm Ñamalac ndê Atu ndöc dao ñahô. Sanem gol dañ sac inñ ñagôlônj, ma inñ kôc bienj mbwê-alö ma ñamata sac andô. ¹⁵ Ma añela dañ sa akêj Anötö ndê lôm dabuñ, ma ta yom awha atu têtj inñ nañ ndöc dao ñahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-ñga ñandô sa, ma gêtj hoj tilôwê su. Bocdinañ dec kôc nem bienj sa ndi, ma ndic gêtj ñandô sa pitigenj.” ¹⁶ Dec inñ nañ ndöc dao ñahô, nañ sip têtj nom gi, ma tim gêtj ñandô nom-ñga ña inñ ndê bienj dinañ, goc gic hoj sa sêpitigenj.

¹⁷ Ma añela dañ tiyham sa akêj lôm dabuñ undambê-ñga menj, nañ kôc bienj mbwê-alö dañ ñamata sac andô. ¹⁸ Ma añela dañ tiyham nañ yob ya yêc Anötö ndê alta, nañ sa menj, ma mbwêc awha atu têtj añela nañ hóc bienj ñamata bu, “Kôc nem bienj, ma sôc ôm wain-ñga nañ yêc nom, nañ ndi, ma ndic wain ñandô sa. Bu wain ñandô kwahic dec ñalôwê sa su.” ¹⁹ Dec añela dau sip nom gi ma tim wain ñandô nom-ñga ña inñ ndê bienj. Ma inñ gic sa pi gameñ sênem kiñ wain ñakwi-ñga. Gêtj dinañ ti dôhônj Anötö ndê atac ñandê pi lau sac nom-ñga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kiñ wain ñandô nom-ñga dinañ yêc malac atu ñamakê. Ma dac atu sa menj, ma hêc sa ñasawa baliñ gitôm 300 kilometa, ma suñ ñagaponñ atu. Ñagaponñ dau, hosi dañ bu lom, dec oc menj têtj inñ tókwa.

15

Añela 7 ma ñawapac 7

¹ Dinañ su, ma aö galic gêtj dalô atu dañ tiyham yêc undambê, dec gasö ñandô. Añela 7 sêkôc ñawapac atu 7 bu sêkêj pi lau sac nom-ñga, nañ ti ñawapac ñambu-ñga nañ Anötö oc kêj. Bu ñawapac 7 dinañ oc ndic dabiñ inñ ndê atac ñandê pi lau nom-ñga e nom ñatêm pacndê. ² Ma aö galic gêtj dañ gitôm gwêc nañ ñawa gitôm glas, ma

ya yêc ñalôm. Ma lau nañ sêku gêñ sac atu d ulu, nañ sêlhac gwêc dau ñamakê. Nañ lau nañ sêtec bu sênem akiñ gêñ sac dau me sêtoc in ndê ñagatu sa, ma sêkôc in ndê ñaê ñanamba dom, ma ñalêñ dau dec sêku in dulu. Nañ sêkôc gêñ wê-nga ñaê hap nañ Anötö dau kênj têtj ñac. ³ Ma ñac sem Anötö ndê ñgac akiñ Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. Nañ sem bocdec, “O Pômdau Anötö Nañga. Am kôm gêñ atu-tu ti gêñ ñayham daêsam. O Kiñ atu, nañ gêm gôlinj nem lau tôm têm hoñ, am nem lêñ in lêñ ñandô ma gitêñ eñ. ⁴ O Pômdau, am tigenj dabuñ. Bocdinañ solop bu lau hoñ sêtôc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêñ gameñ hoñ oc sêmeñ ma sênem akiñ am, bu kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêñ hoñ ñalêñ gitêñ eñ.”

⁵ Dinañ su, ma aö galic lau Israel-nga si ñbac dabuñ ñagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-nga si lôm dabuñ yêc gameñ sawa, nañ sêkêñ Anötö ndê yomsu yêc ñalôm. ⁶ Ma añela 7 sêsa akêñ lôm dabuñ dau sêmeñ, ma sêkôc ñawapac atu 7. Nañ sêsôc ñakwê ñawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêgihi ñac ñabapo. ⁷ Ma añela atu hale si dañ kôc sùc 7 nañ sêmasañ ña gol, ma kênj têtj añela 7 dinañ. Anötö nañ mbo tali ñapan, nañ kênj ñawapac tidau-tidau

nañ tôc in ndê atac ñandê asê, nañ sip sùc 7 dinañ e meñhu. ⁸ Têtj dinañ yawasu atu nañ meñ akêñ Anötö ndê ñawasi ti licwalô, nañ gêm lôm dabuñ ñalôm ahuc. Ma tu dinañ-nga gitôm dom bu lau dañ sêsôc lôm dabuñ sêndi e añela 7 sêndic dabinj si gwelenj sêkêñ ñawapac 7-nga dinañ pacndê.

16

Sùc ñawapac-nga 7

¹ Têtj dinañ aö gangô awha atu dañ yêc lôm dabuñ ta yom têtj añela 7 dinañ bocdec bu, “Andi, ma ñawapac tôc Anötö ndê atac ñandê asê-nga nañ yêc mac nem sùc, nañ atac sa sip nom ndi.”

² Dec añela ñamata-nga tisa ma pô in ndê sùc tuc, ma kênj ñawapac dañ sip nom gi. Ma lau nañ sêkôc gêñ sac ndê ñadalô ma sêpônj haduc têtj in ndê ñagatu, nañ gamboc andô gêm ñac ahuc ma sêñsahê ñandê atu.

³ Goc añela tilu-nga pô in ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ñgac batê dañ ndê dac. Ma gêñ tali gwêc-nga hoñ sêmbac ndu.

⁴ Añela titô-nga pô in ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aö gangô añela nañ yob bu, nañ sôm, “O Pômdau dabuñ ñandô, am nañ mbo têtj ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Am kêmâtôc lau, ma kênj ñagâyô têtj ñac ñalêñ gitêñ.

6 Nahu bu lau dinaŋ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuŋ si dac siŋ. Ma kwahic dec am kêŋ dac têtŋ ŋac sênôm. Năgêyô dau gic ŋac ŋawaê solop.”⁷ In sôm yom dinaŋ su, goc aô gaŋgô awha daŋ sa akêŋ alta, naŋ ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötô Năclai Nădau. Am kêkuc yom ŋandô ma kêmatôc lau, ma kêŋ ŋagêyô solop têtŋ ŋac.”

8 Têtŋ dinaŋ aŋela tihale-ŋga pô in ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ŋga gitôm ya gêtŋ ŋac.⁹ Năc sêŋsahê ŋandê atu ma sêtisac ŋandô. Magoc ŋac si ŋalôm ŋadandi ma ŋac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötô naŋ kêŋ ŋawapac dau têtŋ ŋac, naŋ sa dom. Mba! Năc sêsôm yom sac sambuc pi in ndê ŋaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc aŋela ti-5-ŋga pô in ndê sùc tuc pi gêtŋ sac ndê pônŋ atu, ma gameŋ hoŋ naŋ gêtŋ sac gêm gôlinŋ, naŋ ŋasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-ŋga ahuc, ma sêŋsahê ŋandê atu e kôm ŋac sêsenŋ êmbala. Magoc ŋac sem dau kwi ma sêhu si mêtê sac siŋ dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötô undambê-ŋga bu in kêŋ ŋawapac dinaŋ têtŋ ŋac.

¹² Ma aŋela ti-6-ŋga pô in ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaŋ kiŋ naŋ sêmenŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ

si seŋ yêc bu sêlom bu dau.¹³ Ma aô galic ŋalau sac tō, naŋ sêtôm pocwê. Daŋ sa akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ sa akêŋ gêtŋ sac whasuŋ. Ma ŋalau sac titō-ŋga sa akêŋ propet tasanŋ* whasuŋ.¹⁴ Sadaŋ ndê ŋalau sac tō dinaŋ sêkôm gêtŋ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic siŋ têtŋ têm Anötô Năclai Nădau ndê bêt atu hôc asê.¹⁵⁻¹⁶ Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa sêmbo gameŋ naŋ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm ŋapep! Aô wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-ŋga dom, aô wameŋ gitôm ŋgac kaŋ. Mac lau naŋ anem ali ma amasaŋ daôm ŋapep ambo, mac oc atac ŋayham tu atap Anötô ndê mwasiŋ sa-ŋga. Tigeŋ lau naŋ sêmasaŋ dau dom têtŋ bêt aô wambu wameŋ, naŋ ŋac oc maya dau atu, gitôm lau naŋ sêmbo ŋamlic ŋambwa.”

¹⁷ Têtŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga pô in ndê sùc tuc pi umbonŋ. Ma awha atu daŋ akêŋ pônŋ atu yêc lôm dabuŋ ta yom ma sôm, “Gêtŋ hoŋ pacndê su!”¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti ŋakêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têtŋ lau ŋamata-ŋga si têm e meŋ têtŋ kwahic dec, tiyhô daŋ gêm atu gitôm in dinaŋ dom.¹⁹ Anötô gauc gêm

* **16:13** Jon sam gêtŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasanŋ. Nahu bu in kôm gêtŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20.

malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kêmatôc ñac gitôm in kên in ndê tac ñandê atu sip laclhu dan ma kên têt ñac bu sênôm. Ma tu dinañ-nga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi toñ tö. Ma lau nom-nga si malac hoñ sêtisac bocdinañ. ²⁰ Ma nduc ti lôc hoñ sinğa. ²¹ Ma u ñalhuc ñanğa gitôm hoc ais sip meñ Tuc lau. Ais dinañ atu sac ma ñadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêñ dau kên ñawapac atu têt lau nom-nga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiñ-nga ma gêñ sac

¹ Ma añela nañ sêkôc sùc 7, nañ si dan têt aö meñ ma sôm, “Mweñ ma lic! Ñagêyô nañ Anötö oc kên têt lauwhê mockaiñ-nga hoñ ñadinda,* nañ ndöc gameñ nañ bu daêsam sêpoc, n añ aö bu watôc têt am. ² Kiñ nom-nga daêsam sêtêt awhê mockaiñ-nga dinañ si, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga sêwhiñ in. Ma lau nom-nga sêñkuc in ndê mêtê sac sêwhiñ, e ñac si gauc timboloc gitôm

lau nañ sênôm wain ñanğa ma kên in ñac.”

³ Têt dinañ Ñalau Dabuñ kôm aö gatun kaiñ dan sa, ma añela dau kôc aö gasa gameñ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic awhê dan ndöc gêñ sac kokoc ñahô. Gêñ sac dinañ ndê ñagôlôn 7, ma ñapo 10, ma aö galic ñaê sac-sac gêm in ñamlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc ñakwê ñayham dadalô kokoc ma ñamayan. Ma in kêtôlôn dau ña gol, ma hoc ñayham, ma ña gêñ ñawasi gwêc-nga nañ sêsam bu pearl. Sùc gol dan yêc in amba, ma in ndê mêtê sac ti mêtê ñadômbwi atu nañ in kôm, nañ sip sùc dau ñalôm e meñhu. ⁵ Ma in ndê ñaê nañ ñahu yêc siñ dau, nañ sêto pi in sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwhê mockaiñ-nga ma mêtê ñadômbwi nom-nga hoñ ñadinda.

⁶ In awhê nañ kêtêlî lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabuñ nañ sêhoc yom asê pi Yisu, nañ ndu. Ma aö galic bu dac nañ sêkêc siñ, nañ kôm awhê dinañ ndê gauc tisac, gitôm in nôm wain ñanğa. Aö galic in ma gasö ñandô.

* **17:1** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nañ in to pi lauwhê mockaiñ-nga ñadinda, nañ hêganôn malac Babilon, ma Rev 18:1-24 têt ñalêñ nañ Anötö oc kên ñagêyô têt in, nañ asê. Lau ñatô gauc gêm bu in to yom dau pi malac Rom. Ma lau ñatô sêñyalê bu yom dau gitôm yom gôliñ dan, ma hêganôn lau hoñ nañ sêtec bu sêsôc Anötö ñapu ma sêkên kisa in ndê lau, tôm lau Babilon-nga sêkôm têt lau Israel-nga muñ su. Mêtê mockaiñ-nga ti dôhôn pi mêtê sac nañ lau kaiñ dinañ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiñ-nga ndöc kêpiñ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

7 Goc aņela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kêņ danam aö, dec oc wawhê gêņ sac ti ņagôlôn 7 ma ņapo 10, ma awhê naņ ndöc gêņ sac dau ņahô, naņ ņahu sa têņ am. 8 Gêņ sac dinaņ in mbo muņ-ņga, magoc kwahic dec in aņgô mba. Ma tiņambu in oc pi sa akêņ suņ baliņ sac ma Anötö oc seņ in su niņga gacgeņ. Ma lau nom-ņga oc sêhêdaê ņandô têņ têm sêlic gêņ sac dau. ņahu bu ņamata-ņga gêņ sac dau mbo, ma kwahic dec aņgô mba, tigeņ tiņambu oc mbo meņ tiyham. Anötö kêyalê lau sac nom-ņga dinaņ gwanan su, têņ ndoc in kêņ undambê ti nom, dec in to ņac si ņaê sip Buku Tanli-ņga dom.

9 “Lau naņ sêkôc gauc ņapep, naņ oc sêņyalê gêņ dau ņahu. Gêņ sac ndê ņagôlôn 7 sem dôhôn lôc 7 naņ awhê dau ndöc. 10 Ma sem dôhôn kiņ 7 whiņ. Kiņ amandan si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kiņ ti-6-ņga gêm gôliņ mbo, ma kiņ ti-7-ņga ndê ndoc yêc dôņ yêc. Tiņambu kiņ dau oc meņ, magoc in oc nem gôliņ ņasawa baliņ dom. 11 Ma gêņ sac naņ muņ-ņga mbo, ma kwahic dec aņgô mba, naņ oc ti kiņ ti-8-ņga. In oc mbo whiņ kiņ 7 si toņ, magoc in gic waê bu Pômdau oc seņ in su niņga. 12 Ma ņapo 10 naņ am gêlic, naņ sêti dôhôn kiņ 10 naņ

si ndoc sênem gôliņ-ņga yêc dôņ yêc. Tigeņ têņ ndoc gêņ sac mbo meņ bu nem gôliņ, naņ kiņ 10 dinaņ oc sênem gôliņ sêwhiņ in. Magoc ņac si ndoc dau oc apê eņ. 13 ņac hoņ oc sêpiņ dau dôņ, ma sêkêņ ņac si ņaclai têņ gêņ sac ma sêsôc in ņapu. 14 Ma ņac oc sêndic siņ têņ Anötö ndê Domba ti in ndê lau. Tigeņ Domba dau oc ku ņac dulu. ņahu bu Anötö ndê Domba in kiņ hoņ si Kiņ, ma in pômdau hoņ si Pômdau. Ma in ndê lau oc sêlhac sêwhiņ in. ņac lau naņ in kêyalin ņac sa sêti in ndê, ma kêgalêm ņac sa, ma sêsap si sêkêņ whiņ in dôņ ņapan.”

15 Ma aņela dau gic têku yom ma sôm têņ aö, “Am gêlic bu daêsam naņ awhê mockaiņ-ņga ndöc. Bu dinaņ sem dôhôn lau titoņ-titoņ ma lau awha têtêtêņ, ma lau akêņ nom ņagameņ hoņ. 16 Ma am gêlic gêņ sac ti in ndê ņapo 10 naņ sêti dôhôn kiņ sac 10 dinaņ. ņac oc sêkêņ kisa awhê mockaiņ-ņga dau, ma sêkôm in tisac. ņac oc sêkôc in ndê ņakwê su, sêneņ in ndê ņamsôm, ma sêkêņ ya neņ in su. 17 ņac oc sêkôm bocdinaņ, ņahu bu Anötö dau kêņ gauc sip ņac si ņalôm bu sêkêņ si ņaclai têņ gêņ sac ma sêsôc in ņapu, ma sêkêņ kisa awhê mockaiņ-ņga. Anötö k êyalin ņagêyô dinaņ sa gwanan su, ma kiņ sac dinaņ oc sêkôm in ndê

yom nandô sa. ¹⁸ Awhê mockain-nga nan am gêlic su, in ti dôhôn malac atu nan kin nom-nga hon s êsôc in ndê ngagôlin sac-nga napa.”

18

Babilon tisac

¹ Dinañ su, ma aö galic anela dan tiyham sip akên undambê men. In ndê naclai atu, ma in ndê nawê ti nawasi atu pô nom. ² Ma in mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tiganan. Kwahic dec lau dan oc sêndôc malac dau tiyham dom, ma oc ti nalau sac si gameñ, ma mbac nan sen gên nasu, nan si gameñ. ³ Malac dau tisac, nahu bu in wê lau nom-nga sêsa sen sac-nga gitôm awhê mockain-nga dan. Kin nom-nga sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma lau nom-nga bocdinañ. Nac sênkuc in ndê mêtê sac e nac si gauc timboloc tôm lau nan sênôm wain ma kênin nac. Ma lau sêtidulu gên-nga sêtap awa atu sa tu in ndê mêtê êmwasiñ dau na gên nayham-nayham-nga.”

⁴ Ma aö gangô awha dan tiyham akên undambê nan sôm yom bocdec, “O aneñ lau. Anğô! Alhō su yêc malac dinañ ma ambo awê, mboe mac anğuc in ndê mêtê sac ma atap nawapac atu sa tôm in dau. ⁵ Alhō su, nahu bu in ndê sac pi e gi suñ undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac

hon dinañ. ⁶ Kwahic dec sac nan malac dau kôm tên lau, nan oc sêo tidim lu mbu tên in. In oc ênsahê nawapac atu, nan hóc gêlêc nawapac nan in kên tên lau, nan su. Oc nditôm in nôm gên yêc dau ndê laclu nawapac-nga nan in kên tên lau sênôm. ⁷ Tên namata-nga in toc dau sa, ma kêmwasin dau na gên nayham-nayham. Tigen kwahic dec in oc ênsahê nawapac ti nandê atu ô gên nayham dinañ su. Tôm nasawa balin lec in sôm yom pi dau bocdec bu, ‘Aö gambo gatôm kwin, ma oc wambo nayham en. Watan danğibo gitôm awhê sawa dan dom.’ ⁸ Tu dinañ-nga, yêc bêc tigen nalôm, nawapac daêsam oc nem in ahuc. In ndê lau oc sêpônđa gên daneñ-nga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtan danğibo, ma Pômdau Anötö oc kên ya neñ in su. Anötö in Naclai Nadau, ma in oc êmatôc in, ma kên nawapac hon dinañ tên in.

⁹ “Ma kin nom-nga nan sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma sêpo dau sa na in ndê gên nayham-nayham, nan oc sêlic yawasu atu nan sa akên in. Ma nac oc sêtan atu pi in. ¹⁰ Nandê nan in hóc, nan oc kôm nac sêtôc dau atu, ma nac oc sêlhac ahê ma sêtan bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muñ-nga am malac ti naclai atu! Tigen acgatu nasawa

tigen lec am tisac, ma gacgen ginjam su!’

¹¹ “Ma lau sêtidulu gêṅ-ṅga bocdinaṅ. ṅac hoṅ oc sêtaṅ atu tu iṅ-ṅga. ṅahu bu iṅ ginṅa su, ma lau mba bu sênemlhi ṅac si wapa tiyham. ¹² Muṅ-ṅga lau Babilon-ṅga semlhi ṅac si gêṅ kainṅ gitôm gol, silba, ma †hoc ṅayham-ṅayham, pearl, ma po ṅawasi ti ṅadalô ṅayham-ṅayham. Ma semlhi a ṅayham tidau-tidau, ma gêṅ daêsam naṅ lau sêmasaṅ ṅa a ṅayham-ṅayham, ma ṅa elepan ṅapo ti ain, brons, ma hoc ṅawasi. ¹³ M a semlhi gêṅ naṅ dakêṅ sip gêṅ daneṅ-ṅga gitôm msê, ma semlhi a ṅakwi ti gêṅ ṅamalu ṅayham ṅaôli atu-tu, wain, olib ṅakwi, bolom ma plawa. Ma semlhi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlhi lau ṅatô tu bu sêti ṅac si lau akin ṅambwa-ṅga.

¹⁴ “B oc dinaṅ lau wapa-ṅga dinaṅ oc sêsôm, ‘Gêṅ ṅayham-ṅayham hoṅ naṅ am tac whiṅ, naṅ kwahic dec ginṅa su. Am nem mone ti ṅawasi hoṅ pacndê sambuc.’ ¹⁵ Lau naṅ sêtidulu gêṅ dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, naṅ oc sêlhac ahê ti sêtöc dau atu, ma sêhu danṅibo atu asê ti sêtaṅ. ¹⁶ M a ṅac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! ṅamata-ṅga am nem lau sêsöc ṅakwê ṅayham gitôm kiṅ si. Ma g ol ti pearl ma hoc ṅayham-ṅayham daêsam ti

nem gôlônṅ atu. ¹⁷ Tigen acgatu ṅasawa tigenṅ ma gêṅ ṅayham hoṅ dinaṅ sinṅa su.’

“Ma lau naṅ sem gôliṅ waṅ atu gwêc-ṅga, ma lau naṅ sêkôm gwelenṅ sêmbo waṅ, ma lau naṅ sêpi waṅ sêsöc sêsa tu sêtap awa sa-ṅga, naṅ hoṅ oc sêlhac ahê ma tahê. ¹⁸ Têṅ ndoc sêlic yawasu atu naṅ pi akêṅ malac dau, naṅ ṅac oc sêsôm, ‘Malac danṅ hóc gêlêc malac atu dinaṅ su dom. Yomandô!’ ¹⁹ ṅac si ṅalôm oc ṅawapac atu e sêkêṅ kop pi ṅac ṅagôlônṅ. Ma ṅac oc sêtaṅ atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! ṅamata-ṅga iṅ malac ti lêlôm. Ma waṅ ṅadau hoṅ naṅ sêkôc wapa sêsöc sêsa ṅapaṅ, naṅ sêtap mone atu sa yêc iṅ. Magoc acgatu ṅasawa tigenṅ lec ma iṅ ginṅa su.’ ”

²⁰ Ma aö ganṅô awha danṅ sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-ṅga hoṅ atac ṅayham atu! Anötö ndê lau †aposel, ti lau propet, ma lau dabuṅ ṅatô, mac hoṅ atisambuc! Kwahic dec Anötö kên ṅagêyô têṅ malac atu Babilon, ô mêtê sac naṅ Babilon kôm têṅ mac.”

²¹ Têṅ dinaṅ aṅela ṅaṅga danṅ hóc hoc atu danṅ sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “ṅalêṅ tigenṅ Anötö oc tôc iṅ ndê ṅaclai asê ma senṅ malac atu Babilon su. ²² Lau danṅ oc sêmbo malac dau ṅalôm tiyham dom. Oc

tôm dom bu danġo lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nan sêkôm gwelen tidau-tidau me lau nan sêmasan bolom, nan si dan oc sêmbo tiyham dom. ²³ Lam dan oc nawê sa dom, ma lauwhê ti ngac oc sênem dau tiyham dom. Muŋ-nga lau Babilon-nga nan sêtidulu gên, nan sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hoŋ e ɲac si gauc kênsôn ma wê ɲac sêsa sen sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê lau dabuŋ si dac sin, tôm ɲac sic Anötö ndê lau ɲatô ndu yêc nom ɲagameŋ hoŋ.”

19

Lau undambê-nga sêmpin Anötö

¹ Têŋ dinaŋ aö gangô ɲ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampin yac neŋ Anötö, bu in ndê ɲaclai ti waê ma ɲawasi atu, ma mwasiŋ nem lau si-nga yêc in tawasê. ² Tampin in, bu in kêmatôc lau ɲalêŋ gitêŋ ma ti yom ɲandô. Bu malac atu Babilon in gitôm awhê mockaiŋ-nga dan, ma in ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameŋ nom-nga hoŋ sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêŋ ɲagêyô atu ô in ndê lau akiŋ si dac.” ³ M

a ɲac hoŋ sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêŋ Babilon ɲapan.” ⁴ Ma lau bata 24 ti aŋela atu hale sêpôn haduc ma sêmpin Anötö nan ndôc ndê pôn atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têŋ dinaŋ aö gangô awha dan s a akêŋ pôn atu, nan sôm, “O Anötö ndê lau akiŋ! Mac lau hoŋ nan atoc in sa ma asôc in ɲapu, mac lau tiwaê ma lau waêmbe hoŋ ampin yac neŋ Anötö!” ⁶ Ma aö gangô awha daêsam sêmbwêc yom tiyham. ɲakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neŋ Pômdau, Anötö ɲaclai ɲadau, gêm gôlin gên hoŋ. ⁷ Datoc in ndê waê sa ti atac ɲayham atu! Bu ndoc meŋ sa bu Anötö ndê Domba nem in ndê awhê.* Awhê dau kêmasan dau su, ⁸ ma Anötö kêŋ ɲakwê ɲayham ma ti ɲawasi atu têŋ in bu sôc.” ɲakwê ɲayham dinaŋ gêm dôhôn mêtê gitêŋ hoŋ nan Anötö ndê lau dabuŋ sêkôm.

⁹ Goc aŋela dinaŋ sôm têŋ aö, “To yom dindêc, ‘Atac ɲayham mac lau hoŋ nan Anötö kêgalêm mac sa bu aneŋ Domba ndê mwasiŋ nem awhê-nga.’ ” Ma in gic têku yom ma sôm, “Yom dindêc in Anötö ndê yom ɲandô.” ¹⁰ Aö gangô yom di-

* **19:7** Awhê nan Domba oc nem, nan gêm dôhôn lau hoŋ nan sêkêŋ whin Yisu, nan sêti in ndê gôlôwac dabuŋ.

naŋ su, goc gahu daun gayêc inŋ gahi-ŋga bu wampinŋ inŋ. Magoc inŋ kalhac aô ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinaŋ dom! Bu aô ŋgac akiŋ ŋambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom ŋandô pi Yisu dôn. Pôn hamduc têt Anötö ma nem akiŋ inŋ tigenŋ! Bu yom ŋandô naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ ti lau propet si yom, naŋ ŋahu andô.”

Siŋ atu têt bêc ŋambu-ŋga

¹¹ Têt dinaŋ aô galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp daŋ kalhac aô aŋôn-ŋga. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi dau ŋahô, naŋ sêsam inŋ ndê ŋaê bu “Ŋgac sôm yom ŋandô ti kôm ndê yom ŋandô sa-ŋga.” Inŋ kêmatôc yom ma gic siŋ têt lau ŋalêŋ gitêt. ¹² Inŋ tandô gitôm ya ŋawê, ma sanem kiŋ-ŋga daêsam sac inŋ ŋagôlôn. Ma ŋaê naŋ Anötö to pi inŋ, naŋ ŋamalac daŋ sêŋyalê dom. Inŋ tigenŋ kêyalê. ¹³ Aô galic ŋakwê baliŋ naŋ inŋ sôc, naŋ dac hi ahuc.† Sêsam inŋ ndê ŋaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau siŋ-ŋga undambê-ŋga sêndöc hosi sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp ŋawasi ŋayham, ma sêŋkuc inŋ. ¹⁵ Aô galic bienŋ ŋamata sa yêc inŋ ndê whasuŋ bu ndic lau sac nom-ŋga, ma inŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ti ŋaclai atu bu êŋgwiniŋ ŋac ma ku ŋac dulu. Anötö Naclai Njatau

inŋ tac ŋandê atu pi lau nom-ŋga, ma ŋgac dinaŋ oc kwê ŋac dôn, gitôm lau sêkwê wain ŋandô dôn e ŋakwi sa. ¹⁶ Ma aô galic bu sêto ŋaê daŋ pi inŋ ndê ŋakwê, ma pi inŋ apuhu bocdec bu, “Kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma pômdu hoŋ si Pômdu.”

¹⁷ Têt dinaŋ aô galic aŋela daŋ kalhac ac ŋahô. Ma inŋ mbwêc awaha atu têt mbac hoŋ naŋ sêhu sêmbo lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amenŋ, bu aneŋ mwasiŋ atu naŋ Anötö kêmasaŋ. ¹⁸ Amenŋ ma aneŋ lau sac nom-ŋga si ŋamsôm. Kiŋ ti lau bata siŋ-ŋga ma lau atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac si hosi, lau akiŋ ti lau naŋ sêmbo ŋambwa, ma lau ti-waê ma lau waêmba, lau hoŋ dinaŋ mac amenŋ aneŋ ŋac si ŋamsôm.”

¹⁹ Ma aô galic gêt sac ŋamata-ŋga, ma kiŋ nom-ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac dau sa bu sêndic siŋ têt inŋ naŋ ndöc hosi sêsêp ŋahô ti inŋ ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêt sac dau dôn, ma propet tasanŋ whinŋ. Propet tasanŋ dinaŋ, inŋ gêt sac tilu-ŋga naŋ kôm gêt dalô atu-tu gêm gêt sac ŋamata-ŋga aŋgô. Inŋ kôm gêt dalô dinaŋ ma kêsau lau naŋ gêt sac ndê ŋadalô kalhac ŋac si sêcbala ma sêpôn haduc têt inŋ ndê ŋagatu. Têt ndoc sêlô gêt sac lu dinaŋ dôn, naŋ ŋac sic

† **19:13** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ inŋ ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ inŋ ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

inlu ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbaliñ inlu sêsip sê atu ya-nga, nañ gêñ ñandê solpa golom ñapañ. ²¹ Ma bien ñamata sa akêñ ngac nañ ndöc hosi ñahô whasuñ, ma gic inlu si lau hoñ ndu. Ma mbac hoñ sêhu sêsip ma señ ñac si ñamsôm. Señ ma señ ma señ, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aö galic añela dañ sip akêñ undambê meñ. In añela nañ kôc ki bu yob suñ baliñ sac ñagatam. Ma in kôc sen gapocwalô-nga atu dañ yêc in amba. ²⁻³ In sip nom gi ma kôc akô dôñ, mboc akwa nañ dasam bu ngac yeyec me Sadañ. In kôc in ma sô in dôñ ña sen dinañ, goc kêbaliñ in sip suñ baliñ gi. Ma in kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadañ oc ndöc gapocwalô dinañ gitôm yala 1,000. Bocdinañ oc tôm dom bu in sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinañ pacndê su. Ma tiñambu Anötö oc êñgapwêc in su ma in oc sa awê meñ ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aö tanhê undambê tiyham, ma galic lau nañ Anötö kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêmatôc lau, nañ sêndöc si pônñ atu. Ma aö galic lau ñatô. Muñ-nga lau dinañ sêlhac ñaŋga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma

sêhoc yom asê pi Yisu. Ñac sêpônñ haduc têtñ gêtñ sac ma têtñ in ndê ñagatu dom, ma sêkôc in ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinañ-nga lau ñatô sêkêñ kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlônñ kic. Magoc kwahic dec Anötö uñ ñac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôliñ sêwhiñ Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinañ ti têtñ lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nañ sêmbac ndu su, nañ oc sêtisa dom e yala 1,000 dinañ pacndê. ⁶ Lau nañ sêtisa têtñ têtñ ñamata-nga dinañ, ñac lau dabuñ ma sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa. Ñac oc sêti lau dabuñsiga bu sêlhac Anötö lu Yisu aŋgô-nga, ma ñac oc sênem gôliñ sêwhiñ in gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbo ñayham têtñ bêc Anötö êmatôc lau, bêc nañ lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadañ ndê têtñ pacndê

⁷ Tiñambu, têtñ yala 1,000 dinañ pacndê su goc Anötö oc êñgapwêc Sadañ su yêc gapocwalô. ⁸ Ma in oc sa ndi bu êñsau lau nañ sêmbo nom ñagameñ hoñ, ma ndic ñac sa bu sêndic siñ têtñ Anötö ndê lau. Sadañ oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gaŋgac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ñacyo dinañ sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aö galic ñac

* **20:8** Gog ma Magog - ñaê lu dinañ hêganônñ lau hoñ nañ dañgapêc têtñ Anötö ma sêkêñ kisa têtñ in ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

sêti akêñ gameñ hoñ ma sêñsêlêñ tawahô sa e sêhóc asê gameñ nañ Anötö ndê lau sêndöc. Gameñ dinañ malac atu nañ Anötö tac whiñ. Ma sêñgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ñac, magoc Anötö kêñ ya sip akêñ undambê meñ gêñ ñac hoñ su. ¹⁰ Ma têñ dinañ iñ kêñ ñagêyô atu têñ Sadañ nañ kêsau ñac. Iñ kêbaliñ iñ sip sê atu ya ti gêñ ñandê solpa-ñga, nañ muñ-ñga sêmbaliñ gêñ sac lu propet tasanñ sêsip si su. Yêc gameñ dindê ñac oc sêñsahê ñandê atu andô ñapañ têñ acsalô ma têñ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinañ su, goc aô galic pônñ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ñahô. Ma umbonñ ma nom giñga su yêc iñ añgô-ñga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aô galic lau batê hoñ nañ sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiñ, hoñ sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pônñ atu ña-ndö-ñga. Muñ-ñga, têñ ndoc lau dinañ sêmbo tali, nañ yom pi ñac si mêtê, ma gêñ hoñ nañ sêkôm, nañ sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoñ dinañ sa, ma Buku Tanli-ñga whiñ, bu êmatôc ñac hoñ êñkuc mêtê bocke nañ sêkôm têñ têm sêmbo tali. ¹³ Lau hoñ nañ sêmbac ndu sêsip gwêc si, nañ sêtisa yêc gwêc ñalôm. Ma lau batê sêsa akêñ gameñ bocke

nañ sêmbac ndu sêyêc nañ. Ma Anötö kêmatôc ñac hoñ tôm gi, kêkuc gêñ bocke nañ ñac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc iñ kêbaliñ iñ ndê ñacyo lu nañ sêsam bu, “Ñaclai Dambac Ndu-ñga” ma “Ñaclai Lambwam-ñga,” nañ sêsip sê atu ya-ñga ñalôm si. Ya atu dinañ ti gameñ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ñga. ¹⁵ Ma lau hoñ nañ si ñaê yêc Buku Tanli-ñga dom, nañ Anötö kêbaliñ ñac sêsip ya atu sêwhiñ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têñ ndoc dinañ aô galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ñamata-ñga ma undambê ñamata-ñga siñga su. ² Ma aô galic malac dabuñ Jerusalem wakuc, nañ Anötö kêñ sip akêñ undambê meñ. Iñ kêngôlônñ malac wakuc dau ña gôlônñ ñayham kêlêc, gitôm sêñgôlônñ awhê danñ tu bu nem ñgac-ñga. ³ Ma aô gangô awha atu danñ sa akêñ pônñ atu meñ, nañ sôm, “Kwahic dec Anötö ma iñ ndê lau oc sêmbo sêwhiñ dau. Iñ dau oc ndöc whiñ ñac ti ñac si Anötö, ma ñac sêti iñ ndê lau. ⁴ Nawapac têm akwa-ñga hoñ pacndê su. Anötö oc puñ tasulu su yêc iñ ndê lau tandô. Ma ñac oc sêmbac ndu me sêhóc ñandê tiyham dom, ma ñac oc tasulu sa me sêtañ danñgibo tiyham dom.”

⁵ Ma in nan ndöc pön atu, nan sôm têt aö, “Kwahic dec aö oc wamasan gêt hon tiwakuc. Am to yom nan aö wasôm têt am, bu anen yom in yom nandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkên whin.” ⁶ Goc in sôm têt aö, “Aö gac hu gêt hon, ma wandic dabin gêt hon. Aêc, aö gati namata gêt hon, ma aö gati nambu gêt hon. Ma kwahic dec gêt hon nandô sa su. Lau hon nan bu yô nac, nan wakên bu têt nac sênôm yêc Bubata Tanli-nga. Aö wakên bu dau têt nac nambwa. ⁷ Lau hon nan sêhac nannga ma sêku sac dulu, nan oc sêwêkain gêt wakuc hon dindéc. Aö wati nac si Anötö, ma nac oc sêti anen balêkoc awhê ma ngac. ⁸ Tigen lau nan sêtöc dau ma sêsêc si sêken whin Yisu ahuc, ma lau nan sêken whin dom, lau nan sêkôm mêtê sac ti mêtê mockain-nga, nac nan sic namalac ndu, lau m bectoma, lau nan sem akin gwam, ma lau nan sêkôm tasan, lau kain dinan hon oc sêwêkain gamen yannga, nan ya sa napan, ma gêt nandê solpa oc tun nac. Gêt dinan ti nac si sêmbac ndu tilu-nga.”

⁹ Aö gangô yom dinan su, goc anela dan têt aö men. In anela 7 nan sêkôc sùc nawapac nambu-nga-nga, nan si dan. Ma in sôm têt aö bu, “Mwen, ma lic!

Aö watôc têt am, awhê nan Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Nalau kôm aö gatun kain dan sa, ma anela dau kôc aö sa ma kêt aö galhac lôc atu dan nahô. Ma malac dabun Jerusalem, nan Anötö kêt sip akêt undambê men, nan in tôc têt aö. ¹¹ Anötö ndê nawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau nawasi sa gitôm hoc nayham jaspas ma nawa gitôm glas. ¹² Aö galic tun balin dan kêgihi malac dau, ma gatam 12, ma anela 12 nan sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic naê 12. Lau Israel-nga si gôlôwac ton 12 si naê dinan. ¹³ G atam tô sêyêc tun têt ac pi-nga, gatam tô têt ac sip-nga, gatam tô yêc namakê dannga, ma gatam tô yêc dannga. ¹⁴ Tun dau sêkwê sac hoc atu 12 nahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si naê sêyêc hoc 12 dinan.

¹⁵ Anela nan sôm yom dau têt aö, nan kôc gêt danem dôhôn gêt-nga dan nan sêmasan na gol, bu nem dôhôn malac, ma tun ti gatam. ¹⁶ In gêm dôhôn malac, ma tap sa bu malac na-balin-nga gitôm dön 12,000, ma gic pôc-nga gitôm dön 12,000, ma pi lôlôc-nga gitôm dön 12,000.* ¹⁷ Ma in gêm dôhôn tun dau nadandi, nan gitôm dön 144.† In kêtuc dôhôn nan namalac sênem dôhôn gêt-

* **21:16** Dôn dinan sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinan gitôm 2,200 kilometa. † **21:17** Dôn dinan sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

nga, ma gêm dôhôn malac dau. ¹⁸ Tuñ dinañ, sêmasañ ña hoc ñawasi jasper. Ma malac dau sêmasañ ña gol ñawasi atu ma ñawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nañ tuñ sac ñahô, nañ sêngôlôn ña ðhoc ñayham-ñayham. Sêngôlôn hoc ñamata-nga ña hoc ñayham nañ sêsam bu jasper, ma hoc tilu-nga sêngôlôn ña sapaya, ma hoc titô-nga e têt hoc a tu ti-12-nga, nañ sêngôlôn ña aget, emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinañ sêmasañ ña gêt ñawasi gwêc-nga 12 nañ sêsam bu pearl. Ma señ atu nañ gic malac dau kôc, nañ sêmasañ ña gol ñawasi atu, ma ñawa gitôm glas.

²² Aô tanhê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabuñ dañ kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Naclai Naudau, lu in ndê Domba sêndöc malac dau ñalôm, ma lau malac-nga sêpônnda lôm dabuñ dañ tu bu sênem akin Anötö-nga dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, nahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma in ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-nga. ²⁴ Lau akêt gameñ hoñ oc sênsêlêñ sêmbo ñawê atu nañ sa akêt malac dau. Ma kin nom-nga oc sêsôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhôn. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc,

ma tu dinañ-nga oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêt ñawasi ma gêt tiwaê akêt nom ñagameñ sambob, nañ Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêt ñadômbwi dañ oc sôc ndi dom. Lau nañ sêkôm mêtê sac ma lau tasan dañ oc sêsôc sêndi dom. Lau nañ si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanli-nga, nañ tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Tanli-nga

¹ Goc anela dinañ tôc Bu Tanli-nga têt aô, nañ ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pôn atu, ² ma k eseleñ kêtuc señ atu nañ gic malac dau kôc. Ma A Tanli-nga kalhac bu dau ñamakê dañga lu-lu, ma gêm ñandô tôm ayô hoñ. Ma lau nom-nga hoñ nañ sêndöc malac Jerusalem wakuc, nañ oc gêmbac kôm ñac dom, bu A Tanli-nga dau ñalaun oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapañ. ³ Têt têt ñamata-nga Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, tigeñ têt têt ñambu-nga ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pôn kin-nga oc lhac malac lôm, ma in ndê lau oc sênem akin in yêc dindê. ⁴ Nac oc sêlic in ango andô, ma in ndê ñaê oc yêc ñac si sêcbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônnda lam ñawê ti ac ñawê dom. Nahu bu Pômdau Anötö ndê

ḡawê oc pô ḡac. Ma lau dinaḡ oc sêmbô ti sênem ḡôliḡ sêtôm kiḡ ḡapaḡ.

Pômdau Yisu oc mbu meḡ

⁶ Aô galic ḡêḡ hoḡ dinaḡ su, goc aḡela dau sôm têḡ aô, “Yom hoḡ dindec iḡ yom ḡandô, ma yom ḡayham tu lau hoḡ sêkêḡ whiḡ-ḡga. Pômdau Anötô naḡ kêḡ iḡ ndê ḡalau puc lau propet dônḡ, naḡ kwahic dec kêkiḡ iḡ ndê aḡela bu tôc ḡêḡ hoḡ dindec asê têḡ iḡ ndê lau akiḡ. Ma ḡêḡ dau kêpiḡ bu oc ḡandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Aḡô! Kêpiḡ su oc wambu wameḡ. Asa naḡ kôc yom naḡ Anötô hoc asê ḡwanaḡ yêc buku dindec, naḡ sa ma daḡga wambu, naḡ oc tap Anötô ndê mwasiḡ atu sa.”

⁸ Aô Jon ḡaḡô ma galic ḡêḡ hoḡ naḡ gato sip bapia dindec. Ma têḡ ndoc aḡela tôc ḡêḡ hoḡ dau asê têḡ aô su, naḡ aô ḡahu dauḡ ḡayêc iḡ ḡahi-ḡga bu wampiḡ iḡ. ⁹ Tigeḡ iḡ sôm têḡ aô, “Kôm bocdinaḡ dom! Pônḡ hamduc têḡ Anötô ma êmpiḡ iḡ tigeḡ! Aô ḡgac akiḡ ḡambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau naḡ daḡga wambu yom hoḡ naḡ yêc buku dindec.”

¹⁰ Goc iḡ sôm têḡ aô, “Ndoc meḡ kêpiḡ. Bocdinaḡ yom naḡ Anötô hoc asê yêc buku dindec naḡ, siḡ kwi dom, magoc kêḡ yêc lhu bu lau sêsam. ¹¹ Lau naḡ sêsap mêtê sac ma

mêtê ḡadômbwi dônḡ, naḡ oc sêkôm sêmbô e Yisu mbu meḡ. Magoc lau naḡ sêsa lêḡ ḡitêḡ ma lêḡ dabuḡ, naḡ sêsap si lêḡ ḡayham dau dônḡ maḡ e Yisu mbu meḡ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ḡô! Kêpiḡ su oc wambu wameḡ, ma wakêḡ ḡagêyô ḡayham me sac têḡ lau hoḡ êḡkuc mêtê naḡ ḡac sêkôm.

¹³ ḡamata-ḡga têḡ ḡêḡ hoḡ, ma têḡ ḡêḡ hoḡ ḡambu-ḡga, aô dec gambo. Aêc, aô gati ḡamata ḡêḡ hoḡ, ma gati ḡambu ḡêḡ hoḡ. Aô ḡac hu ḡêḡ hoḡ, ma wandic bata ḡêḡ hoḡ. ¹⁴ Mac lau naḡ ambo ahê mêtê sac hoḡ, dec tôm mac aḡgwasin nem ḡakwê ḡawasi sa, naḡ oc atap Anötô ndê mwasiḡ atu sa. Iḡ oc kêḡ mac aneḡ ḡandô yêc A Taḡli-ḡga, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ḡagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau mbec-toma, lau naḡ sêkôm mêtê mockaiḡ-ḡga, ḡac naḡ sic ḡamalac ndu, ma lau naḡ sem akiḡ anötôi ḡwam, ti lau naḡ sêkôm tasanḡ ma ḡac naḡ atac whiḡ mêtê tasanḡ, lau hoḡ dinaḡ oc ḡacḡeḡ sêmbô awê ḡitôm giam pôm.

¹⁶ “Aô Yisu dec, kakiḡ aneḡ aḡela bu hoc yom hoḡ dindec asê têḡ mac, bu andic dulu têḡ Anötô ndê lau dabuḡ hoḡ. Aô Dawid ndê ḡahu, naḡ gambo gamuḡ iḡ, ma Dawid ndê Wakuc bocdinaḡ. Ma aô gatôm Têtênda, tata bêbêc-ḡga naḡ ḡawasi atu.”

¹⁷ Nalau Dabuŋ, lu awê naŋ oc nem Anötö ndê Domba, naŋ sêsôm bu, “Mweŋ!” Ma am asa naŋ ngô yom dindec, naŋ sôm, “Mweŋ!” Am asa naŋ bu yô am, naŋ mweŋ, ma nôm Bu Taŋli-ŋga naŋ am oc kôc sa ŋambwa, ŋaôli mba. ¹⁸ Tigeŋ aô wapuc yom hoŋ naŋ Anötö hoc asê gwanan yêc buku dindec, naŋ dôŋ. Ŋamalac daŋ bu ndic têku yom dindec ŋa iŋ dau ndê yom, dec Anötö oc kêŋ ŋawapac hoŋ naŋ gato ŋayom sip buku dindec, naŋ têŋ iŋ. ¹⁹ Ma

ŋamalac daŋ bu kôc yom ŋalhô daŋ su yêc yom naŋ Anötö hoc asê gwanan yêc buku dindec, dec Anötö oc seŋ iŋ su bocdinaŋ, ma iŋ oc so gêŋ ŋayham-ŋayham naŋ buku dindec tôc asê. Iŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc malac dabuŋ dom, ma neŋ ŋandô yêc A Taŋli-ŋga dom.

²⁰ Iŋ naŋ hoc yom ŋandô asê pi gêŋ hoŋ dindec, naŋ sôm, “Yomandô! Kêpiŋ su aô oc wambu waloc.”

Yomandô! Mweŋ Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasinŋ ndi têŋ Anötö ndê lau hoŋ. Yomandô!